UN PREȘEDINTE ÎN RĂZBOI
CU MAFIA SECURISTO-COMUNISTĂ

ADEVĂRUL DESPRE ROMÂNIA

(1989 -2004)

EMIL CONSTANTINESCU

https://biblioteca-digitala.ro

EDITURA
UNIVERSALIA
2004

https://biblioteca-digitala.ro

Editura UNIVERSALIA
Președinte Director General: DOINA URICARIU

Concepția grafică a copertei:
Grupul editorial UNIVERSALIA

EMIL CONSTANTINESCU
Adevărul despre România
© Editura UNIVERSALIA, București 2004

Grupul editorial UNIVERSALIA
București: str. Alexandru Constantinescu, nr. 33, sect 1,
tel./fax: 224.16.64
dustyle@fx.ro
dap@fx.ro
edusainst@aol.com
New York: 270 Park Avenue, Suite 4D, NYC, NY, USA
tel: 212.979.5057; 212.727.2159

Timbrul în valoare de 2%
se virează la Uniunea Scriitorilor din România
cont Nr. 45106262 BCR - SMB

Tehnoredactare computerizată:
Grupul editorial UNIVERSALIA

ISBN 973-7722-06-x

https://biblioteca-digitala.ro

Emil Constantinescu

ADEVĂRUL DESPRE ROMÂNIA

https://biblioteca-digitala.ro

© 2004 Editura UNIVERSALIA

Toate drepturile rezervate.
Reproducerea parțială sau integrală a acestui volum,
sub orice formă și indiferent de suportul material,
fără acordul editorului se pedepsește conform legii.

https://biblioteca-digitala.ro

Emil Constantinescu

ADEVĂRUL DESPRE ROMÂNIA

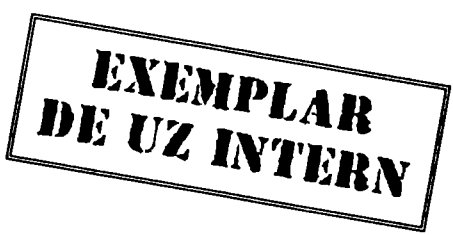

Ediţie - pilot

EDITURA UNIVERSALIA
2004

https://biblioteca-digitala.ro

AVERTISMENT

Toate datele prezentate în această lucrare pot fi regăsite în informațiile furnizate de Institutul Național de Statistică, în rapoartele Băncii Naționale a României, în evidențele Consiliului Superior al Magistraturii și Curții Supreme de Justiție, Președinției și Guvernului României, precum și în documentele Băncii Mondiale, Fondului Monetar Internațional, Comisiei Europene și Parlamentului European.

Toți cei care solicită precizări asupra surselor folosite sau doresc să facă sugestii, completări, sau au contestații privind acuratețea datelor prezentate se pot adresa în scris la sediul Acțiunii Populare din B-dul Magheru nr. 28-30, București sau prin e-mail: office@actiunea.ro.

https://biblioteca-digitala.ro

CUPRINS

Cuvânt înainte....09

1. Adevărul despre corupția de stat
şi crima organizată din România....11
2. Adevărul despre evenimentele din decembrie '89.
Caracterul criminal al loviturii de stat....111
3. Adevărul despre mineriade:
conspirația împotriva statului de drept....267
4. Adevărul despre starea economiei
în România post-comunistă....335
5. Adevărul despre
relațiile externe ale României....375
6. Adevărul despre
starea societății românești....401
7. Adevărul despre
minciună....461

Privind în urmă, privind înainte....523

Documente....529
Anexe....571
Bibliografie....595

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

CUVÂNT ÎNAINTE

Adevărul despre România anilor 1989-2004 este o carte despre moartea, suferința și umilințele unor oameni zdrobiți de evenimentele ultimilor 15 ani, dar și despre crimele, rapacitatea și aroganța celor care au profitat de ele.

Educația mea științifică și religioasă m-a ajutat să cercetez faptele în mod obiectiv, eliberat de ură sau intoleranță. Mărturisesc că o anume încrâncenare în ceea ce am scris vine din durerea unui om care a trăit în miezul evenimentelor analizate și se simte lovit de acceptarea cinică a crimelor sau de indiferența la fel de cinică cu care sunt încă privite.

https://biblioteca-digitala.ro

Ca președinte, m-am străduit să fiu un garant al respectării legilor, al separației puterilor în stat și al bunei funcționări a instituțiilor publice, și m-am considerat îndatorat să iau numai acele decizii care corespundeau interesului național. Sub presiunea unor evenimente dramatice nu am găsit răgazul de a cerceta în profunzime cauzele unor acțiuni care puneau în pericol pacea, suveranitatea, stabilitatea politică, socială și economică a țării și care impuneau soluții neîntârziate. Am stăruit să creez condițiile pentru ca juriști, istorici, politologi, sociologi, jurnaliști să poată cerceta aceste cauze, folosind cadrul democratic instaurat în cei patru ani în care am condus România. Cei mai mulți s-au eschivat; unii, mai puțini, au făcut-o cu demnitate profesională și morală. Informațiile și, mai ales, probele obținute desenează un tablou terifiant dar credibil al unei realități pe care am trăit-o fără ca, de cele mai multe ori, să o înțelegem.

Astăzi, liber de exigențele unei poziții oficiale, sunt dator să spun oamenilor, care își doresc adevărul, tot ceea ce știu. O fac de pe poziția victimelor mințite sau înfricoșate care nu-și pot apăra drepturile și nu pot nici măcar să apere memoria celor pe care i-au pierdut.

Lupta cu mafia securisto-comunistă nu este o problemă a semnatarului acestor rânduri sau a unui partid. Este un război de eliberare a țării cotropită de minciună și subjugată de o clică coruptă și aroganță. El nu poate fi purtat de cei care într-un fel sau altul au contribuit la inițierea și perpetuarea unui sistem mafiot, sau de cei care îl acceptă din lașitate ori interes.

Rândurile ce urmează sunt adresate celor care nu mai doresc ca ei și copiii lor să trăiască în minciună sub dominația unui sistem antinațional și anti-european.

Este o carte - manifest, o provocare și un îndemn la acțiune.
La o Acțiune Populară.

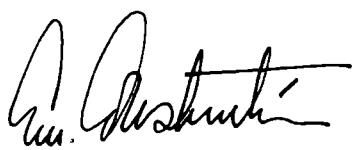

https://biblioteca-digitala.ro

ADEVĂRUL 1.
DESPRE CORUPȚIA DE STAT ȘI CRIMA ORGANIZATĂ DIN ROMÂNIA

Gardul de sârmă

4 iulie 2004

Reședința ambasadorului Statelor Unite. Pe peluza imensă cu gazonul proaspăt tuns, o mulțime diversă: diplomați, politicieni, oameni de cultură, oameni de afaceri și, pentru prima dată, țărani meșteșugari în port popular.

Îmi amintesc prima invitație în această grădină, în iulie 1990, imediat după represiunea brutală a Pieței Universității. Ambasadorul Davis chemase pe lângă oficialități un mare număr

https://biblioteca-digitala.ro

de universitari, studenți și oameni de cultură. Victimele alături de autorii represiunii. Multe din personajele de atunci sunt prezente și acum. Trasee diferite, posturi diferite. Numai gazonul e la fel. Și căldura.

Pe terasă, ambasadorul Guest, alături de președintele Iliescu și primul ministru Adrian Năstase. În discursul său, ambasadorul SUA se adresează direct președintelui Iliescu: domnule președinte, oamenii așteaptă de la dumneavoastră să faceți ceva pentru diminuarea corupției și o democrație adevărată.

Un mesaj destul de "ciudat" după 14 ani de democrație.

Îmi amintesc o scenă din campania electorală din 1996. Pe ecranele televizoarelor, președintele Iliescu în vizită la IMGB. Cocoțat pe capota unei mașini de teren, înconjurat de SPP-iști s-a avântat într-un discurs culturalo-propagandistic pentru a le explica muncitorilor ce înseamnă democrația: demos-popor, kratos-putere, deci: puterea poporului. A doua zi, o fotografie publicată pe prima pagină a ziarului Adevărul surprindea un "amănunt" neobservat în imaginile televizate. Între Presedinte și muncitori se afla un gard înalt de sârmă.

În 2004, președintele Ion Iliescu ar trebui să le explice milioanelor de săraci ai României un alt termen care definește guvernarea PSD. "Cleptocrație": kleptes-hoți, kratos-putere, adică: puterea hoților.

În acest fel și gardul de sârmă ar căpăta un înțeles nou. Depinde din ce parte ar fi privit.

https://biblioteca-digitala.ro

TEZA

Corupția și crima organizată domină societatea românească și constituie esența puterii actuale. Conexiunile corupției din domeniile politic, administrativ, juridic, mediatic și economic-financiar sunt specifice unei rețele bine organizate, iar nivelul înalt al acesteia o ridică la rangul de corupție de stat. În centrul acestei rețele se află un nucleu constituit din o parte a vechii nomenclaturi și a Securității din regimul comunist care a preluat puterea politică prin lovitura de stat din 22 decembrie 1989. Crima organizată s-a extins si s-a diversificat sub regimul Iliescu în perioada guvernărilor Roman, Stolojan, Văcăroiu. A fost puternic combătută și parțial anihilată sub administrația Constantinescu. A revenit în forță după 2001, sub guvernarea Năstase, contribuind la transformarea acesteia într-un regim oligarhic consolidat.

DEFINIREA PROBLEMEI

Corupția la nivel înalt

Literatura de specialitate clasifică tipurile de corupție distingând între "mica" și "marea" corupție sau între corupția "episodică" și cea "sistemică". O altă distincție s-a făcut între corupția "simplă" de la baza piramidei (cu referire în special la mituirea funcționarilor publici, și care are în vedere tranzacții între doi indivizi) și corupția "complexă", din vârful piramidei (care corespunde corupției politice și implică mai mulți actori din ambele tabere: corupți și corupători).

Corupția de stat

Petter Langseth, responsabil al Programului global împotriva corupției al Națiunilor Unite, demarat în 1997, consideră corupția la nivel înalt (Top level corruption) ca reprezentând suma diferitelor tipuri de comportament con-

https://biblioteca-digitala.ro

trar regulilor, incluzând "abuz de putere, conflict de interese, extorcare de bani, nepotism, tribalism, fraudă şi corupţie" (în sensul definiţiei clasice a infracţiunilor de corupţie: dare şi luare de mită, trafic de influenţă). Corupţia de stat este cel mai periculos tip de corupţie şi cea care produce cele mai grave prejudicii ţării "gazdă".

Consecinţele dominaţiei îndelungate a unui singur partid politic

Dominaţia îndelungată a unui partid politic sau a unui sistem care cuprinde puţine grupuri sociale şi politice care îşi împart puterea multă vreme conduce la constituirea de reţele. Asemenea reţele personale se ascund în spatele unor înţelegeri consensuale justificate prin argumente politice, sociale, etnice şi religioase, astfel încât pentru opinia publică este dificil să le recunoască. Aceste reţele sunt deseori descoperite ocazional, făcând posibilă acuzarea în justiţie. Din nefericire, din cauza identificării doar a unor persoane izolate sau a unor mici părţi din reţea, organismele juridice însărcinate cu acuzarea sunt, în cele mai multe cazuri, incapabile să identifice sau să elimine întreaga reţea, constată Langseth.

Maturizarea reţelelor criminale

Ion Pitulescu, şeful Poliţiei române în perioada 1993-1996, consideră, în cartea sa *Crima organizată*, că majoritatea grupurilor infracţionale care au atins un nivel de maturizare compatibil cu crima organizată au la bază următoarele reguli organizatorice: o unitate infracţională stabilă; un lider şi o ierarhie a subordonării foarte strictă; un sistem de neutralizare a controlului social; preocuparea permanentă de a corupe persoane responsabile din legislativ, executiv, justiţie şi poliţie; apărarea severă a secretului acţiunilor; planificarea activităţii infracţionale; specializarea participanţilor prin împărţirea funcţiilor; concentrarea activităţii pe obţinerea de profituri mari, spălarea banilor murdari şi investirea lor în activităţi economice oficiale; folosirea mijloacelor financiare, dacă se impune, în scopuri politice. Autorul considera, **în 1996**, ultimul an al

https://biblioteca-digitala.ro

guvernării Iliescu-Văcăroiu, că, **în România, s-a ajuns la acest stadiu**.

Mafia guvernamentală

Iată şi un pasaj care oferă cea mai cuprinzătoare descriere a ceea ce am putea numi mafia guvernamentală:

"Cea mai periculoasă corupţie e constituită de actele şi faptele comise din umbră, care (...) nu sunt cunoscute de opinia publică (...), fiind practicate de parlamentari, înalţi demnitari din instituţia preşedinţiei, de miniştri şi alţi angajaţi cu funcţii de răspundere în guvern, de prefecţi şi primari, de alţi conducători de instituţii şi organisme centrale şi locale".

Când un general acuză

"Corupţia - precizează generalul Ion Pitulescu - a pătruns şi în rândul persoanelor chemate să înfăptuiască justiţia, care pretind şi primesc sume de bani sau bunuri (...) pentru a pronunţa hotărâri favorabile sau chiar exoneratoare de răspundere penală, civilă sau administrativă". Consecvent cu principiile sale şI constatând că "mulţi din cei care ar trebui să lupte împotriva acestui flagel trec de cealaltă parte a baricadei", generalul Pitulescu şi-a înaintat demisia primului ministru Nicolae Văcăroiu în februarie 1996.

PREZENTAREA FAPTELOR

1990 - 1996: Explozia corupţiei şi crimei organizate

Fenomenele infracţionale circumscrise corupţiei şi crimei organizate au dobândit în România post-decembristă o amploare deosebită, devenind un pericol la adresa siguranţei cetăţenilor şi a securităţii naţionale a României. Starea de pericol s-a acutizat în anii '94-'96, în condiţiile în care riposta autorităţilor a fost practic inexistentă, oferind un câmp larg de acţiune pentru infracţiuni extrem de grave.

https://biblioteca-digitala.ro

Fraudarea patrimoniului public

Primul segment afectat a fost patrimoniul public, în special economic. Cadre de conducere ale societăților comerciale cu capital de stat sau majoritar de stat au falimentat sau subevaluat premeditat obiective economice, în scopul preluării lor ulterioare, prin mijloace și metode oneroase.

Patrimoniul public a fost diminuat în beneficiul factorilor de conducere, care și-au însușit o parte din avuția României la prețuri derizorii.

Devalizarea băncilor

În domeniul bancar, resursele statului român au fost grav prejudiciate prin acordarea de împrumuturi mari, fără respectarea procedurilor legale de aprobare a creditelor ori prin suplimentarea nejustificată, pe baza relațiilor personale, a creditelor inițiale, în scopul acoperirii dobânzilor aferente nerestituirii acestora la termen. În multe cazuri, creditele în lei au fost transformate în valută și depuse în bănci din străinătate.

Cum garanțiile prezentate pentru obținerea creditelor fuseseră supraevaluate, pagubele uriașe aduse băncilor s-au dovedit a fi irecuperabile. Creditarea preferențială și pe criterii clientelare a devenit un fenomen general în perioada guvernării Văcăroiu, aducând o serie de bănci în pragul prăbușirii. Tratamentul inegal aplicat cetățenilor în acordarea împrumuturilor, ca și alte practici cu caracter discreționar și clientelar din domeniul economic-financiar au condus la știrbirea încrederii în instituțiile statului.

Încălcarea legislației vamale

La rândul lor, infracțiunile de frontieră, prin proporțiile la care se ridicaseră spre sfârșitul anului 1996, au adus prejudicii imense bugetului prin neaplicarea cu bună știință a reglementărilor privind plata taxelor și accizelor la introducerea în țară a mărfurilor provenite din străinătate.

Lipsa de ripostă a autorităților

Toate aspectele prezentate mai sus au fost agravate de faptul că tocmai instituțiile, care ar fi trebuit să fie foarte active în combaterea criminalității organizate și a corupției, înregistrau în interiorul lor o atitudine de neimplicare și chiar de participare la asemenea acțiuni ilegale de anvergură.

https://biblioteca-digitala.ro

Datorită unui raport de complementaritate între criminalitatea organizată şi fenomenul de corupţie, practic, însăşi siguranţa naţională a României a fost afectată de activitatea grupurilor de interese, care îşi stabilizaseră prezenţa ilicită în domenii strategice cum sunt cele ale petrolului, flotei, securităţii alimentare şi altele. Pe de altă parte, datorită unei relaţii de complicitate prin tolerarea interesată a acestor grupuri de către structurile de putere administrativă şi politică, în 1996, în România, se consolidaseră şi acţionau aproape la vedere adevărate reţele de tip mafiot.

Un alt aspect infracţional la care riposta Puterii din anii 1990-1996 a fost extrem de slabă l-a reprezentat tendinţa de internaţionalizare şi caracterul transfrontalier al crimei organizate care, pe fondul disfuncţionalităţilor şi vulnerabilităţilor existente în structurile instituţionale ale statului, constituia de asemenea o ameninţare serioasă la adresa siguranţei naţionale.

1997 - 2000: Lupta împotriva corupţiei şi crimei organizate

La începutul lunii ianuarie 1997, în urma unor analize efectuate în cadrul Consiliului Suprem de Apărare a Ţării, pe baza rapoartelor de activitate ale principalelor instituţii abilitate să acţioneze împotriva corupţiei şi crimei organizate, am constatat nu doar ineficienţa acestora, dar şi absenţa oricărui interes pentru coordonarea unitară a activităţii specifice pe care fiecare dintre aceste instituţii o desfăşura.

Constituirea Consiliului Naţional de Acţiune Împotriva Corupţiei şi Crimei Organizate

Având în vedere că, vreme de şapte ani, iniţiativele pe linia combaterii corupţiei şi crimei organizate fuseseră nesemnificative şi că ele nu au condus la rezultate concrete; în scopul înlăturării grabnice a consecinţelor si pentru redarea încrederii populaţiei în autoritatea statului, Consiliul Suprem de Apărare a Ţării a hotărât înfiinţarea, de urgenţă, a Consiliului Naţional de Acţiune Împotriva Corupţiei şi

https://biblioteca-digitala.ro

Crimei Organizate.* Urgența a fost dictată de amploarea fenomenului infracțional și de pasivitatea manifestată de autorități până în 1996 inclusiv.

Primele efecte

Acțiunile de descoperire și pedepsire a infractorilor au demarat fără nici un fel de restricții sau intervenții politice. Nu s-a ezitat în aplicarea legii, indiferent cine au fost cei cercetați: foști sau actuali prefecți și primari, directori de bănci, ofițeri superiori, magistrați, miniștri, oameni politici.

Odată începute în forță acțiunile de urmărire, a fost posibil ca, în doar patru luni, Poliția să instrumenteze peste 16.000 de cazuri, aducând la bugetul statului 125 miliarde lei (16.234.000 dolari) proveniți din recuperări sau amenzi și din valorificarea bunurilor confiscate. Valoarea drogurilor confiscate în această perioadă s-a ridicat la 13 miliarde lei (1.688.500 dolari).

1.233 milioane de dolari recuperați

În primele șapte luni ale anului 1997, au fost identificate pagube aduse statului în valoare de 2.500 miliarde lei (324.675.500 dolari). Din acestea s-a realizat recuperarea directă la bugetul statului a 1.016 miliarde lei și 1.414.594 dolari, la care s-a adăugat o cantitate importantă de bijuterii și obiecte din aur și argint, toate acestea însumând echivalentul unui miliard de dolari.

Tot în 1997, au intrat la buget 1.785 miliarde lei (231.818.200 dolari) reprezentând taxe și impozite neachitate în termen, majorări de întârziere și alte obligații fiscale.

În concluzie, în mai puțin de un an de la înființarea

* În mesajul televizat, în care am anunțat constituirea și obiectivele CNAICCO, am adăugat și o propunere personală care se va dovedi nefericită: reprezentanțe județene care să colecteze și să analizeze sesizările privind cazuri de corupție pe plan local. Ideea venea din convingerea mea că este nevoie de o descentralizare și de o participare cetățenească. Am sugerat ca aceste consilii județene să fie conduse de președinții consiliilor județene (organe alese). Aceștia erau, în majoritatea cazurilor, consilieri PDSR, implicați ei înșiși în abuzuri și corupție, ceea ce i-a demobilizat și chiar i-a indignat pe cetățeni.

https://biblioteca-digitala.ro

CNAICCO, statul a recuperat de la cei care prădaseră ţara peste 1,2 miliarde dolari.

Asigurarea cadrului legal

În timpul Administraţiei Constantinescu au fost adoptate legile necesare luptei împotriva corupţiei: Legea răspunderii ministeriale; Statutul funcţionarului public; Legea pentru prevenirea şi sancţionarea actelor de corupţie; Legea pentru prevenirea şi sancţionarea spălării banilor murdari. Prin Legea nr. 208/1999 a fost ratificat Acordul de cooperare pentru prevenirea şi combaterea infracţionalităţii transfrontaliere.

Înlocuirea echipelor manageriale incompetente şi corupte

Fondul Proprietăţii de Stat a trecut la înlocuirea urgentă a echipelor manageriale incompetente şi corupte din toate companiile maritime româneşti cu capital de stat, precum şi la Petrolexportimport, Oil Terminal, Solventul etc.

A început controlul de fond al BNR la Banca Columna, implicată în speculaţii în domeniul producţiei de îngrăşăminte chimice. A început ancheta la Sôlventul Timişoara. S-au demarat cercetările asupra activităţii managerilor de la SC Turnu.

Concomitent, s-a demarat verificarea dosarelor în care fuseseră blocate anchetele în marile cazuri de corupţie în toate domeniile, inclusiv la inspectoratele de poliţie, parchete şi servicii secrete. S-a asigurat funcţionalitatea instituţiilor abilitate să lupte împotriva corupţiei şi crimei organizate (Poliţie, Garda Financiară, Direcţia vămilor, Ministerul Public) şi cooperarea între toate organismele angrenate în această luptă, dar care acţionaseră până atunci izolat sau în paralel. S-au stabilit relaţii cu instituţii similare din străinătate.

Au fost stopate fenomenele grave de corupţie din sistemul bancar prin încetarea acordării de credite fără acoperire.

https://biblioteca-digitala.ro

Anchetarea şi judecarea infractorilor

3500 dosare în Instanţă

În cei patru ani ai mandatului Administraţiei Constantinescu au fost finalizate şi trimise instanţelor de judecată peste 3.500 de dosare privind cazuri grave de corupţie şi crimă organizată. În peste 1.000 din cazuri au fost pronunţate sentinţe de condamnare cu pedepse privative de libertate, restul fiind pe rol la sfârşitul anului 2000.

2200 inculpaţi pentru cazuri grave de corupţie

Pentru luare şi dare de mită, trafic de influenţă, fals şi uz de fals, săvârşite de persoane cu funcţii importante în instituţii de stat (şi nu de funcţionari mărunţi) au fost deschise şi soluţionate prin rechizitoriu 1.545 dosare, fiind trimişi în judecată peste 2.200 inculpaţi. Peste 50% au fost condamnaţi, între care:

- Vasile Motişan, director general la Vama Timiş: 9 ani şi şase luni închisoare (sentinţă definitivă).
- Alexandru Rădulescu, comisar la Garda Financiară Bucureşti: 7 ani închisoare (decizie definitivă).
- Petre Isac, inspector guvernamental: 4 ani şi şase luni închisoare (decizie definitivă).
- Nicolae Muscalu, inspector vamal: 5 ani închisoare (sentinţă definitivă).
- Alexandru Tobă, profesor universitar, fost prefect PSD: 4 ani închisoare (sentinţă definitivă).

Contrabanda cu petrol, ţigări, cafea, alcool

În domeniul contrabandei cu petrol şi produse petroliere au fost anchetate afacerile cu motorină din perioada 1994-1995, operaţiunea "Solventul", operaţiunea "Jimbolia", precum şi o serie de fapte ilicite cu grad mare de periculozitate din activitatea Companiei Naţionale a Petrolului. Peste 80 de cazuri au fost trimise în Justiţie, iar la finele anului 2000 se aflau în curs de cercetare la Poliţie şi Parchet 1.900 de dosare.

În domeniul contrabandei cu ţigări, cafea şi alcool, prin-

https://biblioteca-digitala.ro

cipalele rețele au fost neutralizate. Au fost trimiși în judecată peste 800 de inculpați, dintre care unii în mai multe dosare.

Falimentarea flotei

Pentru falimentarea flotei comerciale și alte afaceri ilicite au fost trimise în judecată 80 de persoane, pronunțându-se condamnări mergând până la 12 ani de închisoare.

Sancționarea infracțiunilor financiare

În domeniul infracțiunilor bancare au fost trimise în judecată peste 1.350 de persoane.

În domeniul evaziunii fiscale și al altor infracțiuni asociate au fost instrumentate de Poliție și Parchet 6.700 de dosare.

2001 - 2004: Regimul Iliescu-Năstase îi eliberează pe cei condamnați

Imediat după revenirea la putere a PSD în urma alegerilor din noiembrie 2000, emisarii acestuia blochează dosarele "Solventul" și "Jimbolia", aflate la acea dată în instanță în vederea judecării vinovaților. Adrian Năstase declară cu cinism și în total dispreț al statului de drept, că asupra acestor procese "populația s-a pronunțat prin vot".

Sfidarea Justiției

21 februarie 2001: Este eliberat Ștefan Boboc (PSD), arestat pentru încălcarea obligațiilor de supraveghere a Fondului Național de Investiții (FNI) ce-i reveneau în calitate de președinte al Consiliului Național al Valorilor Mobiliare (CNVM). În 2004 va fi propus președinte al ASIROM.

27 martie 2001: Este eliberat din închisoare, unde își petrecuse ultimii patru ani, Zaher Iskandarani, unul dintre principalii sponsori ai PSD din perioada 1990 - 1996,

https://biblioteca-digitala.ro

judecătorii absolvindu-l de executarea pedepselor din procesele privind fapte repetate de contrabandă cu țigări și cafea.

19 iunie 2001: Curtea Supremă de Justiție dispune suspendarea executării sentinței prin care fostul director general și fostul contabil șef al Combinatului de Îngrășăminte Chimice "Turnu" - Voinea Oprea și Marta Toader - au fost condamnați la câte 14 ani de închisoare pentru abuz în serviciu. Sunt puși în libertate.

2 iulie 2001: Sever Mureșan, sponsor al PSD și organizator de acțiuni propagandist-sportive pentru Adrian Năstase, Nicolae Văcăroiu și alți demnitari; adus din Elveția prin Interpol pentru a fi judecat în legătură cu devalizarea Băncii Dacia Felix, este eliberat din arest printr-o hotărâre a Tribunalului Suceava. În 2004, Justiția franceză avea să-l condamne, în contumacie, la un an și jumătate închisoare.

23 august 2001: Este eliberat Mujea Marcelini, sponsor de bază al PSD, condamnat la 6 ani și jumătate închisoare pentru fals și evaziune fiscală.

5 ianuarie 2002: Președintele Iliescu îl grațiază pe George Tănase, fost comisar al Gărzii Financiare, condamnat la doi ani închisoare pentru luare de mită, și angajat, nu întâmplător, la Agromec Balaciu (aparținând celui mai puternic și influent personaj din Ialomița, la acea dată președinte al organizației locale a PSD și al CJ Ialomița).

9 aprilie 2002: Admițând recursul în anulare declarat de Procurorul General, Curtea Supremă de Justiție hotărăște că demiterea lui Răzvan Temeșan din functia de președinte al Bancorex a fost nelegală, deși sub conducerea sa banca se prăbușise sub povara creditelor neperformante acordate clientelei PSD.

26 februarie 2004: Președintele Ion Iliescu îi grațiază, prin decret contrasemnat de premierul Adrian Năstase, pe colonelul Miloșteanu, șeful unei rețele de repatrieri ilegale, și pe Claudiu Marius Stroe, membru al rețelei. Prin același

https://biblioteca-digitala.ro

decret este grațiat Dimitrie Cantemir, șeful unei rețele de trafic ilegal de mașini, și căpitanul de poliție Sorin Matei, implicat în aceste acțiuni.

9 aprilie 2004: Președintele Ion Iliescu îl grațiază, tot prin decret contrasemnat de premierul Adrian Năstase, pe Constantin Popescu, fost director al Credit Bank și sponsor al PSD care, deși condamnat la 7 ani închisoare, nu efectuase nici o zi de detenție după data condamnării definitive. Prin același decret este grațiat Liviu Constantin Niță, condamnat la închisoare în dosarul "SunOil".

ISTORIA MAFIEI POST-DECEMBRISTE

MAFIA FLOTEI

1990 - 1996: Distrugerea flotei maritime civile

Acțiunile iresponsabile ale guvernanților din perioada 1990-1996 și reaua credință a managerilor, care au pus interesele personale și îmbogățirea peste noapte deasupra oricărei legi și deontologii profesionale, au făcut ca, în cea mai mare parte, flota maritimă civilă să fie înstrăinată la prețuri de nimic. La începutul anului 1990, flota maritimă civilă a României era formată din 345 de nave administrate de Navrom, Uzinimportexport și Întreprinderea de Pescuit Oceanic și reprezenta una dintre componentele strategice cele mai importante ale României la acel moment.

Înstrăinări la prețuri de nimic

Decimarea flotei românești a fost făcută cu metode care amintesc mai degrabă de filmele cu gangsteri decât de operațiuni comerciale. Fără schimbarea din 1996 s-ar fi continuat în același ritm și, probabil, astăzi, în 2004, România nu ar mai fi avut nici un vas în flota comercială.

La baza mecanismului prin care s-a comis acest jaf a stat haosul creat printr-o lipsă cvasi-totală de evidență în ceea ce

https://biblioteca-digitala.ro

privește activitatea navelor. Pe acest haos provocat s-au suprapus contracte dezastruoase pentru partea română; încredințarea managementului unor cetățeni străini despre care nu se cunoștea mai nimic; încheierea de contracte de bare-boat (locație de gestiune) fără a avea date despre bonitatea firmelor; neurmărirea încasărilor chiriei pentru navele închiriate; acceptarea unor credite contractate prin gajarea navelor de către firmele care le închiriaseră; folosirea defectuoasă a celor 350 milioane dolari destinați reparațiilor și modernizării navelor.

Cazul Compania Română de Pescuit Oceanic

La Compania Română de Pescuit Oceanic, managerul general a decis contractarea unui împrumut de 5.750.000 dolari de la o bancă din străinătate, împrumut garantat prin ipotecarea a trei nave din patrimoniul companiei. În realitate, s-au primit numai 3.000.000 dolari, diferența constând în vânzarea către compania română a unei nave avariate, proprietate a băncii, contra sumei de 2.145.000 dolari, la care s-au adăugat 605.000 dolari necesari pentru repararea acesteia. Ulterior, ea a fost vândută pentru suma de 400.000 dolari astfel că, în trei luni de zile, compania românească a fost prejudiciată cu 2,3 milioane dolari.

Cazul Romline

În perioada octombrie 1993 - ianuarie 1994, Compania maritimă Romline SA Constanța a încredințat managementul a trei nave unei companii străine, care nu era nici măcar înregistrată la Oficiul Registrului Comerțului București. Ulterior, aceste contracte au fost transformate în contracte de bare-boat (locație în gestiune), la care a primit calitatea de administrator un cetățean străin despre care, ulterior, s-a aflat întâmplător că avea la activ 70 condamnări pentru infracțiuni economice, totalizând 120 ani de închisoare. Navele au intrat pentru reparații la Șantierul Naval Mangalia, contravaloarea urmând să fie achitată de armator, respectiv Romline. În realitate, contravaloarea pentru două

https://biblioteca-digitala.ro

nave s-a facturat la societatea străină, care a fost scutită de plata TVA în valoare de 500 milioane lei. În același timp, pentru plata altor reparații, cetățeanul străin a prezentat cecuri false în valoare de 734.474 dolari. În perioada 16 august 1994 - 28 februarie 1997, compania străină nu a achitat nici o sumă cu titlu de chirie, creând o altă pagubă de 1.453.989 dolari. Totul a fost posibil deoarece Romline nu a aplicat prevederile din contract potrivit cărora, după împlinirea a șapte zile consecutive de neplată, trebuia să rezilieze contractul și să-și recupereze navele.

În perioada menționată, compania străină a acumulat pe piața internațională numeroase datorii pe care nu le-a achitat, motiv pentru care navele au fost în repetate rânduri arestate în diferite porturi. Pentru eliberarea acestora, Romline a achitat, fără nici o justificare, 1.048.918 dolari și apoi, alți 436.646.244 lei. În plus, compania străină a contractat la Bancorex un împrumut de 1,8 milioane dolari, garantat cu una dintre nave. Întrucât creditul nu a fost restituit, Bancorex a fost obligată să vândă nava în cauză.

La toate acestea s-a adăugat un element hilar, care arată până unde se poate ajunge cu absurdul când "investești" în România. Directorul de la Romline i-a plătit mamei cetățeanului străin, fără nici o motivație, suma de 22.000 mărci, pe care i le-a trimis în țara de origine pentru a-i premia, probabil, fiul pentru acest șir de infracțiuni incredibile.

Cazul Petromin

Dezastrul a început în 1990-1992, când 24 de nave au fost vândute ca fier vechi, deși unele dintre ele erau în stare de funcționare. A urmat, în 1994-1996, un șir de acte de vânzare falsificate, pentru alte patru nave.

În 1996, conducerea Petromin a decis înființarea a zece companii subsidiare, fiecare dintre acestea cu un capital subscris de 10.000 dolari cu acțiuni la purtător, pentru ele fiind nominalizați directorii companiilor respective. În proprietatea celor zece companii ar fi urmat să fie transferate 36

https://biblioteca-digitala.ro

nave maritime tip vrachiere şi un tanc petrolier, având aprobarea unui funcţionar de rang înalt din FPP. După alegerile din '96, acţiunea a fost blocată, pentru că ea ar fi însemnat, în mod foarte clar, transferarea navelor în patrimoniul unor societăţi fictive din Panama, iar banii aferenţi acţiunilor la purtător ar fi fost încasaţi de către managerii companiilor subsidiare înfiinţate de Petromin.

Întreţinerea interesată a acestui haos a făcut posibil ca, în rapoartele prezentate de companiile maritime ale Ministerului Transporturilor, până în 1997, să se evidenţieze beneficii, în timp ce, numai pentru Compania Romline, totalul sumelor necesare acoperirii datoriilor aprovizionării, agenturii şi plăţii echipajelor navelor arestate se ridica la 11.323.659 dolari, Navrom avea datorii de 4.050.324 dolari, iar navele lor erau abandonate în diferite porturi ale lumii. Multe dintre aceste situaţii ar fi putut fi prevenite dacă autorităţile acelei perioade ar fi luat în considerare rapoartele Curţii de Conturi şi nu le-ar fi ţinut în sertare cu anii. Astfel, raportul 485/9 iulie 1995 al Curţii de Conturi, înaintat Parlamentului cu rugămintea de a fi discutat în prima săptămână după începerea sesiunii parlamentare din toamna acelui an, a fost ignorat de preşedinţii celor două Camere, Oliviu Gherman şi Adrian Năstase, şi a fost aprobat abia după alegeri, în 1997.

Siguranţa naţională ameninţată

În conferinţa de presă pe care am organizat-o la 23 septembrie 1997, am subliniat că, pe lângă prejudicierea economiei, distrugerea flotei maritime a periclitat şi securitatea naţională. Într-o zonă cu un indice ridicat de instabilitate, cheia diminuării acestui risc o constituie dezvoltarea relaţiilor cu statele din zona Marea Neagră - Marea Caspică. În strategia de dezvoltare economică a României, relaţiile comerciale cu statele din această zonă, dar şi din alte zone mai îndepărtate, joacă un rol important. Prin reducerea catastrofală a numărului navelor sub pavilion românesc,

https://biblioteca-digitala.ro

capacitatea de a susține această strategie de politică economică a României a fost diminuată și putem fi blocați în orice moment de interese contradictorii. Competiția este nemiloasă, iar acest dezastru al flotei românești nu poate decât să avantajeze pe cei care sunt concurenții noștri firești.

Prin eforturi politice și diplomatice am reușit să construim, în mai puțin de un an (1997) o arhitectură de securitate dar, în cazul unor conflicte în zonă, orice om, nu numai un președinte, un prim-ministru, dar și orice cetățean al României trebuie să știe că nu doar marina militară este importantă, ci și marina civilă care transportă trupe, carburanți. Vase civile de calitate, la nevoie, pot fi transformate și utilizate în scopul apărării țării. Timp de șapte ani, nimeni nu s-a gândit la aceasta și, dimpotrivă, acțiunea de distrugere a flotei românești a continuat, iar când presa a semnalat dispariția navelor din patrimoniul național autoritățile nu au reacționat.

1997 - 2000: Neutralizarea mafiei care a distrus flota

Judecarea și condamnarea infractorilor

În perioada 1997-2000, au fost judecați și condamnați:

- Călin Marinescu (zis Shogunul), care, în perioada 1990 - 1992, în calitate de director general la CNM Petromin SA, în complicitate cu Constantin Idu, director general la CNM Romline, a vândut 24 nave, unele chiar în stare bună de funcționare, ca fier vechi. Prejudiciu: 61 milioane dolari și 1,2 miliarde lei. La 22 aprilie 1998 au fost condamnați fiecare la 12 ani închisoare și 6 ani interzicerea unor drepturi (condamnare definitivă).
- Prin rechizitoriul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța din 31 martie 1999, Călin Marinescu a fost trimis în judecată și într-un alt dosar, pentru contrabandă cu

https://biblioteca-digitala.ro

petrol realizată împreună cu Gheorghe Toader, patronul NSS Cipru şi Paul Petrache, comandantul tancului petrolier românesc care a efectuat 7 transporturi de petrol cu încălcarea embargoului impus Irakului de ONU. În acest scop au fost înlăturate însemnele petrolierului, a fost coborât pavilionul românesc şi au fost falsificate documentele privind marfa transportată. Petrolierul a fost arestat de autorităţile kuweitiene la 15 ianuarie 1998 în cursul efectuării celui deal şaptelea transport.

• Andrei Caraiani, Constantin Lucaciu, Viorel Stănilă, directori ai CNM Petromin SA, între 1994 - 1996, au încheiat mai multe acte de vânzare false pentru patru nave ale Petromin, către SC Cosena SRL. Bugetul statului a fost prejudiciat cu peste 30 de miliarde de lei, iar Petromin Constanţa cu 37 de miliarde de lei. În anul 1998 au fost condamnaţi la câte 10 ani de închisoare.

• Mircea Ion Mihail, administrator la SC Self Invest Maritime SRL Constanţa, şi Barbu Purdea, director executiv la aceeaşi societate, au cauzat prin delapidare, fals si uz de fals un prejudiciu de 1.139.016 dolari în legătură cu exploatarea a 7 nave aflate în contract de *bare-boat*. Au fost trimişi în judecată în 1997. În anul 1999, Mircea Ion Mihail a fost condamnat la 14 ani închisoare, iar Barbu Purdea la 11 ani şi 6 luni.

• Alexandru Dima, director la Grupul de Intervenţie şi Salvare Navală, în perioada 1991-1996, a plătit armatorului grec Drossinos Elefterios 300.000 dolari şi 1431 milioane lei, deşi firma acestuia nu-şi îndeplinise obligaţiile contractuale. În 1999 a fost condamnat la 12 ani de închisoare.

• Ion Anghelescu, manager general al Companiei Române de Pescuit Oceanic între 1993 - 1994, şi succesorii săi, Ioan David Lucian şi Apostol Armeanu, au ipotecat 10 din cele 61 de nave ce alcătuiau flota de pescuit pentru asu-

https://biblioteca-digitala.ro

marea unor credite în valoare de 18,7 milioane USD. La 5 martie 1998, Ion Anghelescu este trimis în judecată de Parchetul Constanța, pentru abuz în serviciu cu consecințe deosebit de grave. La sfârșitul anului 2000, procesul era în curs.

MAFIA BĂNCILOR

1990 - 1996: Devalizarea băncilor

Acordarea unor credite neperformante, fără garanții sau garantate fictiv, proliferarea creditelor preferențiale cu dobânzi reduse, nerestituirea cu rea credință a împrumuturilor și suplimentarea acestora fără temei de recuperare, acceptarea din neglijență sau cu știință a unor documentații false sau formale au condus la prejudicierea masivă a depozitelor și, în cele din urmă, la pericolul unor falimente în lanț.

Nici o condamnare

Credit Bank-Renașterea Creditului Românesc a fost printre primele societăți bancare private care au făcut obiectul unor cercetări penale, cazul făcând mare vâlvă în 1995. Președintele băncii a fost acuzat de falsificarea bilanțului contabil al societății prin majorarea fictivă a capitalului social vărsat, mistificarea altor documente de evidență contabilă, acte de corupție legate direct de acordarea unor credite preferențiale sau care nu îndeplineau condițiile și garanțiile cerute de lege.

Nu a fost singurul președinte sau director de bancă implicat în acte de corupție. Luarea de mită de la solicitanții de credite a devenit o regulă pe care aceștia o cunoșteau, astfel că și ofertele lor au fost din ce în ce mai numeroase. Cu toate acestea, nimeni nu a fost condamnat.

Pe măsura creșterii numărului creditelor preferențiale, a crescut și numărul împrumuturilor nerambursate la termen, capitalul deponenților de bună credință diminuându-se în

https://biblioteca-digitala.ro

mare măsură atât în bănci de stat, cât şi în cele private. Exista riscul ca, descoperind modul fraudulos în care băncile le administrau banii, toţi aceştia să se prezinte la ghişeu pentru a cere restituirea propriilor depuneri. Exista riscul ca Bancorex, Credit Bank, Bankcoop, Banca Agricolă să nu poată face faţă unor asemenea cereri masive de restituire. Şi, totuşi, Guvernul Văcăroiu nu a reacţionat.

1997 - 2000: Curăţarea sistemului bancar

În timpul Administraţiei Constantinescu, sistemul bancar a fost curăţat. S-a pus stavilă împrumuturilor neperformante. S-a reuşit recapitalizarea Bancorex şi a Băncii Agricole. Au fost înlăturaţi din funcţii preşedinţi şi directori de bănci, inclusiv de la unele sucursale. Au fost anchetaţi şi judecaţi cei care l-au adus în stare de prăbuşire.

Anchetarea şi judecarea celor care au prăbuşit sistemul bancar

- Alexandru Dinulescu, preşedinte al Bankcoop, a fost acuzat că a pretins mită şi a primit 45.000 dolari de la directorul Sucursalei Mureş, Neculae Loga, promiţându-i facilitarea obţinerii de credite avantajoase. A fost condamnat, în 1998, la 10 ani de închisoare (sentinţă definitivă). În alt proces, dovedindu-se că a pretins şi a primit suma de 30.000 USD în scopul de a facilita unui agent economic obţinerea de valută, a fost condamnat, în 1999, la 2 ani închisoare.
- Marcel Ivan, preşedintele Credit Bank, a creat băncii prejudicii de 11 milioane dolari prin bancrută frauduloasă. În 1997, a fost condamnat la 6 ani închisoare.
- Mirela Fako, director adjunct la Sucursala Lipscani a Bancorex, le-a facilitat lui Alexandru Răducan şi lui Cătălin Botezatu obţinerea în mod fraudulos a mai multor credite în lei şi în valută, acordate în 1994-1996 cu încălcarea normelor bancare. Prejudiciu: 166 milioane dolari. Condamnaţi în anul 2000 : Mirela Fako-10 ani, Alexandru Răducan-3 ani, Cătălin Botezatu-3 ani închisoare.
- Ana Capetti, director, şi Grigore Maimuţ, director adjunct la Sucursala Lipscani a Bancorex, între anii 1994-

https://biblioteca-digitala.ro

1995, au acordat ilegal credite de peste 7 milioane de dolari către SC Autoimpex DC SRL Timişoara. În anul 2000, dosarul se afla pe rolul Judecătoriei sectorului 1. (În anul 2002, au fost condamnaţi la câte 2 ani de închisoare).

• Gabriel Bivolaru (deputat PDSR) a fost cercetat de către Parchetul Curţii Supreme de Justiţie fiind acuzat de fals, uz de fals, înşelăciune şi evaziune fiscală, în dauna Băncii Române pentru Dezvoltare. Prima cerere de ridicare a imunităţii parlamentare a deputatului Bivolaru a fost înaintată Parlamentului la 9 aprilie 1997. Parlamentarii PDSR, în frunte cu Adrian Năstase, au tergiversat soluţionarea şi, mai mult, l-au însoţit pe Gabriel Bivolaru la audierile de la Parchetul General pentru a-i susţine nevinovăţia. Cererea de ridicare a imunităţii a fost respinsă. La 9 octombrie 1997, după schimbarea conducerii Parchetului CSJ, se formulează o nouă cerere de ridicare a imunităţii parlamentare a deputatului PDSR. Obstrucţiile PSDR-PRM au continuat, astfel că ridicarea imunităţii parlamentare a fost aprobată abia în martie 1999. Potrivit rechizitoriului, în perioada 1991-1994, în calitate de administrator al firmelor Atlas T&T, Belona şi Union, Bivolaru a emis 25 de cecuri fără acoperire şi a întocmit 24 de ordine de plată false. El a contrafăcut ştampila BRD din Bucureşti şi semnătura administratorului de cont, aducând băncii un prejudiciu de 2.200 miliarde lei. (A fost condamnat, la 3 decembrie 2002, la doar 3 ani închisoare pentru înşelăciune şi obligat la plata unor despăgubiri de 2.200 miliarde lei către BRD. La 23 martie 2004, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a respins recursul şi sentinţa definitivă a fost pusă în executare).

• Traian Sîrbu, în 1993, în calitate de director la filiala Oradea a Băncii Ion Ţiriac, a acordat credite de aproximativ 265.000 dolari cu încălcarea regulilor de prudenţă bancară. În anul 1998 a fost condamnat la 1 an şi 4 luni cu suspendare.

• Gheorghe Popescu, director general al SC Indagrara SA, a folosit credite ale societăţii în interes personal, cauzând un prejudiciu total de 670 milioane dolari. În 1998 a fost condamnat, în trei dosare, la 2 ani, 1 an, respectiv 2 ani închisoare.

https://biblioteca-digitala.ro

• Vasile Gheorghe (Gigi Kent), fost membru în C.A. al Credit Bank, a contractat, în noiembrie 1995, împrumuturi pe care le-a deturnat într-un cont personal. Prejudiciu: 3,5 milioane dolari. În 1998 a fost condamnat la un an închisoare.

• Cristian Crăciun, manager general, şi Dumitru Ivan, director economic la SC Promatex SA, în 1996 au emis mai multe cecuri fără acoperire şi au creditat nejustificat societăţi comerciale cu capital privat, cauzând un prejudiciu de 4 milioane dolari. În anul 2000 au fost condamnaţi la câte 3 ani de închisoare.

• Marius George Danielescu, fost ministru de Finanţe în Guvernul Stolojan, în calitate de preşedinte al Societăţii de Administrare a Fondurilor de Investiţii (SAFI), în perioada 1993-1997, a fost inculpat pentru dezinformarea cu rea credinţă a investitorilor, prejudiciaţi astfel cu peste 100 de milioane dolari. A fost trimis în judecată în 1997. În anul 2000, dosarul era încă pe rolul Judecătoriei Sector 1. (În 2004 a fost achitat).

MAFIA PETROLULUI

1990 - 1996: Organizarea jafului

Oriunde în lume, din transportul petrolului, din petrol, în general, se câştigă foarte mult, sunt interese foarte mari şi se fac jocuri mai mult sau mai puţin curate. Dar ceea ce s-a petrecut în România întrece din nou, în dimensiuni, ceea ce s-ar putea petrece în ţări cu o democraţie consolidată şi o economie de piaţă funcţională.

Periclitarea siguranţei energetice

Mafia petrolului a dezvoltat una dintre activităţile infracţionale cele mai complexe din România. Mecanismul funcţiona, în mare, în felul următor: companii de import-export agreate de cercurile de interese ale PSD importau în

https://biblioteca-digitala.ro

perioada de vară, când cererea este redusă, țiței la prețuri peste prețul pieței mondiale. Țițeiul se prelucra în rafinăriile românești, o parte din el fiind apoi exportat la prețuri sub nivelul pieței mondiale. Pierderile uriașe provocate pe această cale se treceau în contul costurilor de rafinare pentru a fi preluate ulterior de bugetul de stat cu ocazia repetatelor iertări de datorii acordate de guvern. S-a ajuns la sume imense care au fost descoperite după 1997, când s-a introdus un control eficient în sistemul bancar și au fost verificate pierderile înregistrate de băncile românești cu capital de stat care garantaseră creditul de cumpărare a țițeiului.

Aceste operațiuni au pus în pericol siguranța energetică a țării, dar s-au repercutat și asupra siguranței alimentare, dat fiind că mari cantități de produse petroliere erau exportate tocmai în timpul în care era nevoie de motorină pentru lucrările agricole.

Contrabanda cu petrol

Contrabanda cu petrol a funcționat prin nenumărate transporturi efectuate ilegal din România spre Iugoslavia în timpul embargoului impus acesteia prin decizia Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite. A început cu bidoane și butoaie în Clisura Dunării, a continuat cu canistre transportate de automobiliști din toată țara, s-a dezvoltat cu concursul vameșilor și a atins apogeul prin implicarea unor societăți comerciale, a unor demnitari și înalți responsabili ministeriali sub oblăduirea SRI.

Cazul Solventul

De la Combinatul Petrochimic Solventul din Timișoara, în perioada octombrie 1993 - martie 1995, s-au pompat, prin conducte subterane, partenerului de la Pancevo (fosta Iugoslavie), 38.140 tone motorină și 7.984 tone benzină, cu o valoare totală de șapte milioane dolari, producându-se o evaziune fiscală de 7,7 miliarde lei și sustrageri de la plata comisionului vamal în valoare de 400 milioane lei. În această operațiune de contrabandă a fost implicat și

https://biblioteca-digitala.ro

Guvernul Văcăroiu, prin secretarul de stat de care depindea industria petrochimică, prin diferiți directori generali și directori, precum și funcționari ai instituțiilor îndatorate să vegheze la respectarea legii și să lupte împotriva celor care nesocotesc interesele țării.

1997 - 2000: Stoparea contrabandei cu petrol

Contrabanda cu petrol din timpul regimului Iliescu a adus României nu numai enorme prejudicii financiare, dar și compromiterea pe plan extern, prin încălcarea embargoului impus Iugoslaviei de către ONU. Ea a fost stopată prin măsurile adoptate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării la începutul anului 1997.

Judecarea și condamnarea infractorilor

Au fost anchetați:

- Ilie Stanciu. În 1995, în calitate de administrator la SC Silvesta SRL, a achiziționat 1.197 tone motorină în vederea exportului, fără achitarea taxelor vamale și fără evidențierea operațiunilor în contabilitate. Prejudiciul cauzat a fost de aproximativ 133.000 dolari. În octombrie 1995, a importat 3.765 tone motorină pe care, ulterior, a expediat-o în Serbia, fără efectuarea operațiunilor de vămuire. Prejudiciul cauzat a fost de 381.210 dolari. Tot în cursul anului 1995, a achiziționat 6.944 tone motorină, pe care a exportat-o în Serbia fără întocmirea formalităților vamale și fără plata taxelor, cauzând astfel un prejudiciu de peste 4 milioane dolari. Cercetările au fost efectuate de Secția anticorupție și urmărire penală din Parchetul General al CSJ. În 2000, dosarul era în curs de soluționare.
- Marin Petre, Mircea Bodeanu. În perioada 1993-1995, în calitate de manageri ai SC Solventul SA din Timișoara, au aprobat transportul pe conductă, la Pancevo (Serbia), de benzină și motorină fără plata taxelor fiscale și a comi-

https://biblioteca-digitala.ro

sionului vamal, cauzând astfel un prejudiciu de peste 10 milioane dolari. Au fost condamnați în anul 1999 la câte 2 ani de închisoare cu suspendare.

- Constantin Constantin. În 1996, în calitate de manager general la SC Vega SA, a aprobat livrarea de produse petroliere pe credit prejudiciind societatea cu 564.724 dolari. În anul 1999 a fost condamnat la 4 ani închisoare.
- Dumitru Dragoman si Victoria Bălteanu. Între 1994-1996, în calitate de manager general, respectiv șef vânzări la SC Petrotel SA, au cauzat un prejudiciu de 35.460.992 dolari, facilitând livrarea de produse petroliere pe datorie. Cei doi au fost acuzați și de luare de mită în valoare de peste 800 milioane lei. În 2000, erau judecați în stare de arest la Tribunalul Municipiului București.
- Liviu Constantin Niță, acționar principal la SunOil Ploiești, a fost trimis în judecată în 1999 pentru emiterea de cecuri false prin care a prejudiciat societatea Petrobrazi cu 113 miliarde lei. În anul 2000, procesul era în curs.

2001-2004: Sistem PSD de îmbogățire din bani publici

Afacerea Oil-Terminal RAFO-Onești

Oil Terminal Constanta, unitate care, potrivit Hotărârii de Guvern 738 din 2003, funcționează sub autoritatea Ministerului Economiei și Comerțului condus de Dan Ioan Popescu, a fost cooptată în sistemul de îmbogățire din bani publici practicat de PSD.

Oil Terminal SA a fost înființată prin Hotarâre de Guvern în 1990 ca societate comercială pe acțiuni pentru prestări de servicii privind primirea, depozitarea, condiționarea și expedierea țițeiului, a păcurii și a altor materii prime lichide pentru import, export și tranzit. Țițeiul importat de firmele din România prin portul Constanța este descărcat la Oil Terminal care are obligația de a-l preda

https://biblioteca-digitala.ro

importatorului numai dacă acesta face dovada plății taxelor. Capacitatea de stocare a Oil Terminal fiind limitată la echivalentul a cel mult 6 vapoare, perioada de stocare nu poate depăși 90 de zile. Daca taxele nu sunt plătite, la expirarea termenului de stocare, țițeiul este considerat abandonat și intră în proprietatea statului. Până în anul 2001, aceste reguli erau respectate. Importatorul se prezenta la Oil Terminal cu banii pentru taxe sau cu un bilet la ordin care demonstra că va plăti și poate prelua marfa.

Țiței fără taxe pentru clienții PSD

Revenirea la putere a PSD a dus la transformarea Oil Terminal într-o sursă de venit pentru oamenii partidului. Clienții PSD importă țiței, acesta este descărcat la Oil Terminal, după care, fără să fie platită vreo taxă către stat, este preluat de importator. Statul român este astfel păgubit cu milioane de dolari.

Păgubiți sunt și micii acționari ai Oil Terminal. În timp ce oamenii partidului de guvernământ obțin câștiguri fabuloase de pe urma ilegalităților care se fac la Oil Terminal, un cetățean care deține 875 de acțiuni la aceasta societate a primit, în 2002, dividende ridicole, de numai 35.500 de lei.

2,7 milioane dolari în dauna bugetului de stat

Corneliu Iacubov, unul dintre principalii finanțatori ai PSD, a adus în țară 59.350 de tone de țiței, în valoare de 13,72 milioane de dolari, în februarie 2003. (O cantitate uriașă, pentru transportul căreia, pe calea ferată, sunt necesare 2.000 de vagoane, adică 50 de trenuri).

Țițeiul a fost depozitat la Oil Terminal, urmând ca, după plata taxelor (TVA, comision vamal), să ajungă la destinatarul RAFO Onești. RAFO nu a plătit niciodata aceste taxe și, ca urmare, cele 59.350 de tone de țiței ar fi trebuit să intre în proprietatea statului. Numai că, la terminarea perioadei de stocare, nici un litru de țiței din acest transport nu a mai fost de găsit la Oil Terminal. Întreaga cantitate ajunsese la RAFO Onești, fără ca firma lui Corneliu Iacubov să plătească vreo taxă. Este un caz tipic de contra-

https://biblioteca-digitala.ro

bandă, în care unul dintre stâlpii financiari ai PSD a păgubit statul cu 2,7 milioane dolari.

Privilegiatul Corneliu Iacubov

Cu o avere estimată la 20-30 de milioane de dolari, Corneliu Iacubov ocupă locul 67 în topul celor mai bogaţi români. Numit în 1992 preşedinte al Fondului Proprietăţii Private, baronul de Bacău a fost implicat în marile scandaluri financiare de până în 1996, inclusiv în devalizarile Bancorex şi Bancoop. De frica răspunderii penale, Iacubov a plecat din ţară în 1997, după venirea la putere a CDR, la fel ca alţi clienţi politici ai PSD susceptibili de a fi condamnaţi. Iacubov a revenit în România după alegerile din 2000, contribuţia la partid scutindu-l de orice probleme cu justiţia. Odată instalată guvernarea Năstase, afacerile lui Corneliu Iacubov au devenit din nou înfloritoare. În 2001, Iacubov a cumpărat RAFO Oneşti, decizia sa stârnind nedumerire în rândul oamenilor de afaceri din domeniul petrolului: RAFO era (şi este) o întreprindere falimentară, prin urmare era greu de înţeles de ce unul dintre baronii PSD ar fi văzut în ea o afacere. Explicaţia este însă pe măsura împricinatului: Corneliu Iacubov a plasat RAFO în centrul ingineriilor sale financiare.

Datoriile RAFO mereu iertate

Iacubov a cumpărat rafinăria prin negociere directă cu APAPS, condusă de Ovidiu Muşetescu, la un preţ foarte mic, ţinând seama că Guvernul Năstase acordase, în prealabil, o garanţie guvernamentală pentru RAFO, la un credit de 70 milioane dolari. Deşi cumpărătorul Iacubov se obliga să facă investiţii de 80 milioane dolari pentru retehnologizarea rafinăriei, în RAFO nu s-a mai investit nimic. Dimpotrivă, firma lui Iacubov a luat ţiţei de la o firmă de stat (Petrom) fără să-l plătească, acumulând în paralel datorii uriaşe la bugetul de stat. În loc să fie folosite pentru plata furnizorilor şi a taxelor şi pentru retehnologizarea rafinăriei, veniturile RAFO ajung, prin intermediul firmelor lui Iacubov, în

https://biblioteca-digitala.ro

străinatate. Ce face în aceste condiții guvernul Năstase? Îl iartă, la sfârșitul lui 2001, pe Corneliu Iacubov de datorii către bugetul de stat în valoare de 500 milioane dolari.

În 2002 și 2003, mecanismul se reia. RAFO acumulează alte datorii (în jur de 300 de milioane de dolari la bugetul de stat), Iacubov folosește țiței de contrabandă, iar banii obținuți din vânzarea produselor rafinăriei dispar fără urmă. La RAFO Onești lucrează însă 3.000 de angajați, astfel că scoaterea lor în șomaj în urma falimentării rafinăriei de către un baron al partidului de guvernamânt ar suna prost și ar aduce pierderea unui număr important de voturi. Ca atare, spre sfârșitul anului 2003 (având în vedere apropierea alegerilor din 2004), Corneliu Iacubov decide să vândă RAFO. Astfel, cumpărătorul (o extrem de obscură firmă din Marea Britanie, cu acționari necunoscuți) și nu PSD sau Corneliu Iacubov va fi cel vinovat de disponibilizarea a 3.000 angajați de la RAFO.

Cooperativele politice PSD-PNL

RAFO este un exemplu tipic de afacere de pe urma căreia se îmbogățesc liderii puterii, dar și cei ai opoziției parlamentare. Este o inginerie financiară pusă la cale de grupul Hrebenciuc - Iacubov - Temeșan, la care s-a alăturat liderul PNL Vaslui, Ion Vrînceanu.

Balkan Petroleum cumpără RAFO

Când, în toamna lui 2003, RAFO a fost cumpărată de firma Balkan Petroleum din Marea Britanie, ea a trecut de la o aripă a cooperativei politice la alta, și anume de la aripa Hrebenciuc-Iacubov-Vrânceanu, apropiată de Adrian Năstase, la aripa Talpeș-Tender-Stolojan, apropiată de Ion Iliescu.

Acționar la Balkan Petroleum este firma VGB Invest condusă de Octavian Iancu, un apropiat al lui Ovidiu Tender care, la rândul său, se numără între apropiații lui Ioan Talpeș. De asemena, Octavian Iancu este cel care i-a dat un

https://biblioteca-digitala.ro

milion de dolari lui Dan Iosif, consilier de stat la Administrația Prezidențială, bani cu care acesta și-a cumpărat un hotel și o mină (pentru fiica sa). Ca o dovadă în plus a complexității cooperativei politice, alături de Octavian Iancu, acționar la firma VGB Invest este și Mihaela Ene, sora lui Gabriel Bivolaru, fost deputat PSD, condamnat pentru înșelăciune la 3 ani închisoare.

Parteneriat PSD-PNL

Regula de bază a cooperativei este ca în afaceri să fie implicați și reprezentanți ai opoziției parlamentare. Așa se face că VGB, firma controlată de PSD, a cedat administrarea rafinăriei RAFO firmei V&V Trading Company, controlate de PNL. Acționar la V&V Trading este liberalul Marin Anton, partener de afaceri al lui Theodor Stolojan la firma Tofan Grup. În 2000, Theodor Stolojan l-a impus pe vicepreședintele Tofan Grup, Marin Anton, pe listele electorale ale PNL. Ca urmare a sprijinului lui Stolojan, Marin Anton a devenit deputat liberal de Ilfov și membru în Comisia pentru industrii și servicii a Camerei Deputaților. Recent (august 2004), el s-a recomandat a fi "consilierul președintelui Balkan Petroleum", companie în care jumătate din acțiuni aparțin lui Marian Iancu (fratele lui Octavian Iancu). Proprietari ai RAFO sunt acum oamenii PSD prin firma VGB, iar administratori sunt oamenii PNL prin firma V&V. Ambele firme au fost create în perioada 2001-2002, parcă special pentru afacerea RAFO. VGB are ca principal obiect de activitate fabricarea produselor obținute din prelucrarea țițeiului, iar V&V, consultanță pentru afaceri și management. Capitalul social însumat al celor două firme nu depășește 2000 euro (76 milioane lei).

Prin ingineria financiară RAFO, statul român a pierdut peste 400 milioane euro, bani care au ajuns în conturile cooperativei politice PSD - PNL.

https://biblioteca-digitala.ro

MAFIA ÎNGRĂŞĂMINTELOR CHIMICE

1990 - 1996: Constituirea reţelei

Industria românească de îngrăşăminte chimice a fost una dintre industriile competitive ale României la nivelul anului 1990. Controalele efectuate, în 1997, la SC Turnu SA, desprinsă din fostul Combinat de îngrăşăminte chimice Turnu Măgurele, au relevat că societatea, deşi a beneficiat de oferte de preţ superioare pentru exportul de îngrăşăminte chimice, a acceptat preţuri mult inferioare, 30-50 dolari/tonă, de la un partener care, ulterior, încasa preţul real, cel mare, al pieţei, în străinătate.

Speculaţiile Băncii Columna

Prejudiciul estimat, în comparaţie cu ofertele pe care această firmă le primise şi în comparaţie cu preţurile la care exportau în acelaşi timp alte combinate petrochimice, a fost de 16.000.000 dolari. Ulterior, aceşti 16.000.000 dolari s-au întors în România sub formă de capital străin, care a stat la baza înfiinţării Băncii Columna. Aceasta a preluat pachetul majoritar de acţiuni la alte combinate de profil, încercându-se astfel crearea unui monopol al producţiei şi exportului îngrăşămintelor chimice. Deşi SC Turnu SA avea, la finele anului 1995, o pierdere de 35 miliarde lei, firma intermediară pentru exporturi, care era legată de bancă, a primit fără nici o justificare legală suma de 302 milioane lei drept cotă de profit.

Privatizare pe banii statului

Procesul de privatizare a societăţii s-a făcut cu nerespectarea legilor în vigoare, aceasta declarând în fals că ar fi avut o datorie în valoare de 31,2 miliarde lei faţă de o companie străină. Pe baza acestei declaraţii false, FPS, al cărui preşedinte era Emil Dima (PSD) a virat, la finele anului 1996, 25 miliarde lei, în vederea achitării presupusei datorii. Astfel, societatea a fost privatizată în bună parte cu bani de la FPS care-şi ţinea fondurile la aceeaşi bancă.

https://biblioteca-digitala.ro

1997 - 2000:
Dezmembrarea caracatiţei

Caracatiţa care acaparase aproape toate fabricile de îngrăşăminte chimice din România (S.C. Turnu, Amonil Slobozia) a fost dezmembrată.

La Târgu Mureş, unde se pregătea acelaşi sistem, noua conducere a FPS, numită în 1997, a reacţionat prompt, a reziliat contractul de vânzare, a oprit garanţia şi combinatul a putut fi scos din nou la licitaţie.

Judecarea şi condamnarea vinovaţilor

În perioada 1997-2000, au fost anchetaţi şi trimişi în judecată:

- Oprea Voinea, manager general, şi Marta Toader, contabil-şef la S.C. Turnu, au fost condamnaţi în 1999 la câte 7 ani, iar Matilda Raiciu la 3 ani închisoare.
- Oprea Voinea şi Marta Toader, în funcţiile enumerate mai sus, au fost găsiţi vinovaţi şi pentru fapta de a fi dispus, în mod ilegal, plata sumei de 2,8 miliarde lei de la SC Turnu SA către SC Euro House 2000 SRL Bucureşti. În anul 2000 au fost condamnaţi la câte 14 ani închisoare (decizie definitivă).

MAFIA CONTRABANDEI CU ŢIGĂRI ŞI ALCOOL

1990 - 1996:
Prejudicii de miliarde

Contrabanda cu ţigări a fost pregătită şi dezvoltată în perioada 1990-1996. Principalul exponent al mafiei în domeniu avea să devină Zaher Iskandarani, etichetat "Regele cafelei" şi "Prinţul Banatului" ca urmare a câştigurilor acumulate prin contrabandă şi a notorietăţii dobândite prin manevrarea unor personaje influente din Banat, Valea Jiului, până la vârf, în Capitală.

https://biblioteca-digitala.ro

Zaher Iskandarani

• Între 1992-1995, în calitate de administrator al unei firme din Timişoara, a importat şi vândut ţigări şi cafea în valoare de 36 milioane dolari, fără plata taxelor datorate statului, cauzând astfel un prejudiciu de 1.323.735 dolari. În perioada 1992-1994, prin importuri similare sub umbrela altei firme a prejudiciat bugetul cu 35 milioane dolari. În 1994 a efectuat două exporturi de motorină în Ungaria fără a înregistra în contabilitate facturile.

• În perioada 1994-1995, Zaher Iskandarani a introdus în România utilaje în valoare de 3,5 milioane dolari pentru care a prezentat documente false în vederea scutirii de taxe vamale.

• A fost implicat, de asemenea, în uciderea cetăţeanului Abdul Hakim Karum şi în vătămarea corporală gravă a altei persoane, în ianuarie 1994, în cadrul unei răfuieli între clanul Iskandarani (condus de Zaher şi fratele său, Maher), cu o bandă rivală căreia Zaher îI avansase un milion de dolari pentru contractarea unei afaceri cu ape minerale. Deşi oamenii clanului Iskandarani au tras cu pistoale automate în plină stradă iar victima a fost tăiată cu o sabie Ninja, nici o persoană nu a fost reţinută de poliţie. Maher şi oamenii lui au fost lăsaţi acasă, să-şi "aranjeze ţinuta" şi nu au mai fost găsiţi. Nu a fost singura dată când poliţia i-a protejat.

Mujea Marcelini

• Un alt personaj notoriu a fost Mujea Marcelini. În 1996, a importat 17.540 baxuri ţigări, folosindu-se de un contract fictiv care stabilea valoarea unui bax în vamă la suma ridicolă de 8 dolari. Prejudiciu - 5,5 miliarde lei. În perioada 1995 - 1996, în calitate de administrator al SC Celini SRL şi SC Marcelini SRL Timişoara, în complicitate cu Gabriela Fekete, a ţinut evidenţe contabile duble şi a dispus neevidenţierea în contabilitate a veniturilor realizate. Prejudiciu: 1.600.000 dolari.

https://biblioteca-digitala.ro

Gigi "Kent"

• Vasile Gheorghe (Gigi Kent), între 1993-1994 a introdus în țară, cu documente false, țigări și alte mărfuri pentru care nu a plătit taxe vamale, cauzând, astfel, bugetului, un prejudiciu de 150.000 dolari. A fost condamnat la 4 ani închisoare.

În calitate de administrator al SC Lex Club Impex SRL, același Vasile Gheorghe s-a sustras de la plata de TVA și impozit pe profit, păgubind statul cu 270.000 dolari.

Mohamed Nahat

• Mohamed Nahat, în perioada 1995-1996, în calitate de asociat unic la SC Impact SRL, folosindu-se de acte false, s-a sustras de la plata obligațiilor fiscale, cauzând un prejudiciu de 715 milioane dolari.

Ioan Sorin Iuhas

• Ioan Sorin Iuhas, în 1996, a efectuat importuri de alcool în valoare de peste 100.000 dolari, pentru care a declarat în fals autorităților vamale că alcoolul va fi procesat de către societatea Ivant Impex SRL, pentru a fi scutit de plata taxelor vamale.

Bulgaru Mihail

• Bulgaru Mihail, în perioada iunie-august 1997, în calitate de administrator la SC Comexim SRL Arad, a importat 403.000 litri alcool, declarând în fals că societatea sa are activitate proprie de producție a băuturilor alcoolice, cauzând statului un prejudiciu de 5 milioane dolari.

1997 - 2000: Decapitarea rețelelor

După alegerile din 1996 s-a trecut la demontarea sistemul mafiot al contrabandei cu țigări, cafea și alcool, capii acestuia fiind arestați și anchetați.

Judecarea și condamnarea infractorilor

În perioada 1997-2000 au fost judecați și condamnați:

• Zaher Iskandarani a fost condamnat în 1999 la 3 ani și 8 luni închisoare pentru sustragerea de la plata taxelor vamale la importurile de țigări și cafea efectuate între 1992-1995.

https://biblioteca-digitala.ro

• În dosarul privind falsificarea documentelor de vamă pentru importul de utilaje din 1994-1995, Zaher Iskandarani a fost condamnat, în 1998, la 5 ani închisoare şi graţiat, ulterior, pentru jumătate din pedeapsă (decizie definitivă).

• În dosarul legat de uciderea lui Karum, Iskandarani a fost condamnat la 3 ani închisoare (sentinţă definitivă).

• Pentru falsuri şi evaziune fiscală, Mujea Marcelini a fost judecat în două dosare penale, fiind condamnat în anul 1997 la 6 ani şi 6 luni închisoare (sentinţă definitivă), iar în 1999 la 8 ani închisoare.

• Vasile Gheorghe (Gigi Kent) a fost judecat în două procese, fiind condamnat la 4 ani şi, respectiv, la 3 ani închisoare.

• Lui Mohamed Nahat prejudiciul de 715 milioane dolari adus statului prin contrabandă cu cafea i-a adus o condamnare la 5 ani închisoare (sentinţă definitivă).

• Pentru contrabandă cu alcool, Mihai Bulgaru a primit o pedeapsă de 12 ani închisoare.

• Ioan Sorin Iuhas, implicat şi el în afaceri ilicite cu alcool, a fost condamnat, în 1998, la 5 ani închisoare.

• Pentru contrabandă cu ţigări a mai fost condamnat şi tandemul Adrian Gherghina - Marian Pamuc la 4 ani şi, respectiv, 5 ani închisoare.

Ţigareta 2

Cel mai mare impact public, datorat nu atât prejudiciului cauzat (676.056 dolari), cât persoanelor implicate, l-a avut afacerea "Ţigareta 2". Practic, în noaptea din 16/17 aprilie 1998, mafioţi arabi specializaţi în contrabanda cu ţigări (Jamal Al Atm, Khalim Nizar) au organizat introducerea în ţară a 4275 baxuri de ţigări din Grecia, cu un avion aparţinând Air Sofia, aterizat şi descărcat pe Aeroportul militar Otopeni cu participarea "gulerelor albe" româneşti din aviaţia militară (comandor Suciu Ioan), din administraţia aeroportului civil (director adjunct Vasilescu Valentin), din Serviciul de Protecţie şi Pază (colonel Truţulescu Gheorghe) şi a unor afacerişti amatori de profit

https://biblioteca-digitala.ro

din afaceri ilicite (Negoescu Gabriel, Chiață Marian, Floricã Gheorghe și alții).

A fost a treia etapă de revitalizare a contrabandei de țigări după ce, același clan arab, condus de Jamal Al Atm, se exersase în transportul aerian, pe Otopeni (din 23-24 martie) și maritim, la Constanța (la începutul lui aprilie).

Nota informativă transmisă prin fax presei și difuzată de aceasta a fost semnalul de împrăștiere pentru Jamal Al Atm care a fugit din România. Judecați în stare de arest, partenerii săi au fost condamnați, în 2000, la pedepse între 2 până la 7 ani (Trutulescu Gheorghe) și 8 ani închisoare (Suciu Ioan).

Tranzacție prin interpuși

Joi, 12 aprilie 2001

În ziarul Evenimentul zilei, sub titlul "Hotelul Marriott inaugurat de un sobor de V.I.P.-uri", citesc o relatare despre prezența la această manifestare opulentă, în plin post al Paștelui, a Președintelui României, Ion Iliescu, a primului ministru, Adrian Năstase, a conducerii Parlamentului, a altor demnitari -consilieri prezidențiali, miniștri- și reprezentanți ai conducerii PSD și PRM. Consiliul de administrație al hotelului este reprezentat la ceremonie de Dumitru Tinu - directorul ziarului Adevărul. Președintele României și primul ministru rostesc discursuri elogioase, după care taie panglica inaugurală. Pe ecranele televizoarelor, toată țara poate vedea imagini de la acest eveniment de mare rezonanță națională. În centrul atenției, proprietarul afacerii, Fahti Taher, zâmbește cu superioritatea celui care a plătit lăutarii.

Din nou România și-a dat în petec. În ce țară din lumea civilizată, ba chiar în dictaturi obscure din Lumea a Treia, se mai cunosc cazuri în care toată conducerea țării participă la inaugurarea unui hotel?

https://biblioteca-digitala.ro

Miercuri, 1 ianuarie 2003

În prima zi a Anului Nou, într-un accident dubios de mașină, își pierde viața directorul ziarului Adevărul. Opinia publică este șocată. Se reconstituie filmul zilei. Înainte de a pleca pe drumul care avea să-i fie ultimul, Dumitru Tinu a avut o întâlnire la Hotel Marriott cu Viorel Hrebenciuc, vicepreședintele PSD și persoana-cheie în toate afacerile "curate" ale PSD, întâlnire înregistrată de camerele de supraveghere ale hotelului. Când lumea era încă impresionată de dispariția popularului ziarist, izbucnește un scandal legat de succesiunea la averea acestuia. Se află că, în partaj, este pusă în discuție o avere estimată la un milion de dolari și că Dumitru Tinu era acționar unic al ziarului Adevărul. Cum se poate câștiga cu un condei onest un milion de dolari? Un alt patent românesc? Sau e vorba de o tranzacție prin interpuși pe filiera mafia arabă - partid - guvern - media?

MAFIA ARABĂ

În anii 1994-1995, grupuri criminale organizate au acționat cu intensitate, săvârșind acte de violență și șantaje, trafic de armament, muniție și materiale radioactive, scoaterea din țară a unor bunuri din patrimoniul cultural național. În mai toate tipurile de contrabandă au fost implicate persoane de origine arabă care frecventaseră România și înainte de 1989.

Un caz tipic

Un caz tipic este cel al sirianului Zaher Iskandarani, care, deși fusese condamnat înainte de revoluție la trei ani închisoare, Securitatea i-a permis să părăsească țara. După revoluție a revenit și "a pus pe picioare o puternică organizație de tip mafiot, recrutând o serie de asociați din lumea interlopă a Timișoarei și a altor orașe, dar și afaceriști arabi care acționau în diferite localități din țară", ocupându-se,

https://biblioteca-digitala.ro

încă din 1990, "cu traficul de maşini furate din Occident, cu contrabanda cu ţigări, cafea, trafic cu stupefiante, cu arme şi muniţii, iar în perioada embargoului a practicat trecerea peste graniţă a unor cantităţi imense de produse petroliere"*.

Gruparea infracţională pusă pe picioare de Zaher - precizează generalul Pitulescu în acelaşi volum - "era de tip mafiot pentru că întruneşte toate elementele constitutive care caracterizează crima organizată". Prin investigaţiile efectuate de Poliţie au fost identificaţi 17 irakieni şi sirieni, foşti mercenari în diferite formaţiuni militare, care îi asigurau securitatea lui şi familiei sale, iar, după cum afirma chiar Zaher, el a "angrenat pentru diferite servicii circa 400 de indivizi, iar cei care-i erau devotaţi din diferite motive depăşeau cifra de 11.000".

"Gruparea infracţională a fost în aşa fel organizată încât activităţile ilicite aveau continuitate, mijloacele de transport cu mărfuri de contrabandă intrând şi ieşind din ţară sistematic prin punctele de frontieră stabilite, operaţiuni care nu au încetat, fiind preluate şi desfăşurate de acoliţii lui Zaher, chiar şi după arestarea acestuia. (...) Organizaţia s-a preocupat tot timpul de neutralizarea mecanismului controlului social, îndeosebi prin coruperea unor persoane cu funcţii de decizie, dar şi a celor care aveau influenţă în sferele puterii sau administraţiei centrale şi locale".

Din relatările fostului şef al Inspectoratului General al Poliţiei rezultă că Iskandarani "s-a asigurat de colaborarea apropiată şi permanentă a unor funcţionari vamali, atât de la câteva puncte de trecere a frontierei, cât şi din Direcţia Generală a Vămilor (...), a unor funcţionari cu greutate din Poliţie şi Justiţie (...). De magistraţi s-a folosit şi pentru a obţine hotărâri judecătoreşti de restituire a unor mărfuri de contrabandă confiscate, dar mai ales pentru a câştiga şi

* General Ion Pitulescu, *Crima organizată*, 1996, p. 171

https://biblioteca-digitala.ro

puţinele procese intentate de vamă ce aveau drept obiect diminuarea taxelor percepute".

Principalul său sprijin a fost preşedintele Tribunalului Timişoara, Petre Petrişor.*

Zaher a beneficiat de anularea a numeroase mandate de arestare şi de pronunţarea a trei hotărâri de punere în libertate sub control judiciar. S-a spus, nu o dată, că Zaher, prin apropiaţii săi, a manipulat, pentru a scăpa de răspundere penală, peste şase milioane dolari.

Corupţia din spatele telefoanelor

Generalul Pitulescu consideră că există o singură explicaţie la toate acestea: "corupţia, mascată în spatele unor intervenţii prin telefon, la întâlniri secrete sau conspirative, prin aluzii sau cereri ferme directe, prin recomandări sau cereri exprese. (...) Cum îşi poate permite secretarul general** şi alţi potentaţi ai guvernului să numească, iar primul ministru*** să accepte în funcţii de consilieri guvernamentali afacerişti notorii de alte naţionalităţi, de genul lui Kamel Kader şi alţii? Desigur că numai prin intervenţii şi aranjamente, pentru că aceştia reprezentau sau aveau în spate grupuri de interese conduse de nume cunoscute ca Zaher, Acta, Maher, Taher, Jaber, Tabrizi, Nassar (...) care, prin coruperea unor demnitari şi funcţionari publici, au pus mâna pe o importantă parte a avuţiei noastre naţionale pe care au scos-o peste graniţă. (...)

Care este explicaţia că în majoritatea cazurilor de cercetare a unor mafioţi se găseau asupra lor sau la domiciliu numerele de telefon ale unor înalţi demnitari şi chiar

* Petre Petrişor a fost destituit şi pus sub acuzare în 1998. În 2004 a candidat în alegerile pentru funcţia de primar al Timişoarei din partea PRM, cu sprijinul direct al lui Corneliu Vadim Tudor

** La acea vreme, Viorel Hrebenciuc

*** Nicolae Văcăroiu

https://biblioteca-digitala.ro

fotografii comune (...)? Mai mult, aceştia se şi lăudau cu relaţiile pe care le aveau în mediul demnitarilor români, invocând sloganul ruşinos că, «în România se poate cumpăra orice»".

Umăr la umăr cu Ion Iliescu

Interesante dezvăluiri privind relaţiile lui Kamel Kader cu demnitarii regimului Iliescu au fost făcute de Adrian Severin în martie 1996, în cotidianul *Ziua*: "Un cetăţean român de origine palestiniană, pe numele său Abdel Kamel Kader, este suspectat de implicare în operaţiuni financiare ilicite şi în acţiuni teroriste. El trece nestingherit prin culoarele rezervate autorităţilor în aeroporturile din ţară şi se plimbă pe holurile Palatului Cotroceni. Dacă vreo santinelă îl opreşte, el o brutalizează. Ameninţă parlamentari români. Prezintă celor care i se opun o legitimaţie eliberată fie de Preşedinţia României, fie de Secretariatul General al Guvernului, atestând calitatea sa de consilier la respectivele instituţii, legitimaţie în faţa căreia toate autorităţile publice amuţesc. Acest cetăţean român, şi nu altul, primeşte de la organizatorii (tot români) Forumului Crans-Montana (întâlnire ce a avut loc la Bucureşti în 1994) un ecuson de liberă trecere, pe care este menţionată calitatea de membru al Delegaţiei pentru Eliberarea Palestinei (!!?), ceea ce îi permite să pătrundă în locurile cele mai bine păzite, unde se discută secrete mari. Preşedinţia nu întreprinde nimic spre a vedea cum se face că legitimaţii şi documente de acces oficial ajung în posesia unor persoane dubioase. Domnul Kamel Kader funcţionează ca un consilier de stat, existenţa uneia din legitimaţiile în cauză fiind recunoscută chiar de Dan Poenaru, prefect de Timiş şi preşedinte al organizaţiei PDSR din acelaşi judeţ".

Există şi alte motive de stupefacţie: La Conferinţa Forumului Crans-Montana de la Bucureşti, printre sponsorii oficiali a fost menţionat şi Zaher Iskandarani, vărul lui Kamel Kader. Kamel Kader apare în fotografii umăr la umăr

https://biblioteca-digitala.ro

cu Preşedintele Iliescu. Zaher Iskandarani a primit certificat de Luptător în Revoluţia Română din partea Preşedintelui Iliescu.

MAFIA DROGURILOR

"România - Turnul Babel al drogurilor"

Analizând situaţia proliferării drogurilor în diferite ţări, Raportul organizatiei "*Observatoire Géopolitique des Drogues (OGD)*", publicat în 1997, considera că România anilor '90-'96 s-a transformat treptat dintr-o ţară de tranzit terestru, aerian şi maritim al drogurilor provenind din Asia de Sud-Est, Turcia, CSI, America Latină şi Africa într-una de depozitare, fabricaţie şi consum. Raportul constată că "narco-activităţile au explodat după căderea lui Ceauşescu", iar "noul rol al ţării în traficul de droguri, al heroinei mai ales, a fost agravat de mai mulţi factori: (...) dezordinea, o legislaţie inadecvată, criza economică şi corupţia pe scară largă", la care se adaugă tolerarea prezenţei în România a unor organizaţii teroriste sau mafiote. Este citat un general român, fost adjunct al şefului Inspectoratului General al Poliţiei, care recunoştea (în 1996) că "din ţară de tranzit, România a devenit în cursul ultimilor trei ani cel mai mare depozit de droguri din Europa de Est".

Autorii remarcă că "România prezintă asemenea avantaje pentru traficanţi, încât aceştia au început, în ultimii doi ani, să-şi instaleze fabrici pentru producţia de heroină". Conform Raportului OGD/1997, traficul de droguri între Italia şi România (cu cocaină din Brazilia şi heroină din Turcia), organizat de mafia italiană "Sacra Corona Unita", ca şi traficul cu heroină provenită din Afganistan (via Moldova - Ucraina), se efectua cu complicitatea unor înalţi funcţionari din administraţie şi din poliţia regimului Iliescu. Citez din raport: "Parchetul a recunoscut, pentru prima dată în România, că atât crima organizată, cât şi trafi-

https://biblioteca-digitala.ro

cul de droguri au beneficiat de susţinere politică şi că "banii murdari" au fost utilizaţi de "anumite partide" pentru finanţarea campaniilor electorale". În încheiere, Raportul OGD/1997 subliniază necesitatea deconspirării "legăturilor vechiului guvern al Preşedintelui Iliescu cu crima organizată". De altfel, revista *La Depeche Internationale .des Drogues*, în numărul 27 din ianuarie 1994, marca, sub titlul "România - Turnul Babel al drogurilor", că aceasta situaţie "a fost pregătită prin moştenirea reţelelor formate sub regimul Ceauşescu, corupţia generalizată şi criza economică".

Într-un alt număr (30, din aprilie 1994) al aceleaşi reviste, se faceau referiri, cu date concrete, la complicitatea vameşilor români cu "naşii" reţelelor de traficanţi din ţară, ca şi la poliţişti dispuşi să-i sprijine prin telefoane de avertizare pe cei ce urmau a fi arestaţi.*

Toate aceste constatări, ca şi dezvăluirile presei româneşti, nu au impresionat guvernanţii anilor 1990-1996 şi, în afara confiscării unor cantităţi impresionante de heroină, haşiş, cocaină etc., cercetările nu au avansat spre vârfurile reţelelor de traficanţi autohtoni.

Ofensiva neterminată

Ofensiva împotriva importatorilor, depozitarilor, traficanţilor şi consumatorilor de droguri, declanşată în perioada Administraţiei Constantinescu şi continuată în anii guvernării Iliescu - Năstase, nu a avut, din nefericire, efectele scontate. În pofida a numeroase arestări şi a confiscării a sute de tone de cocaină, haşiş, heroină, apar noi şi noi reţele, iar graniţele româneşti rămân la fel de penetrabile.

Mafia drogurilor din ţări mai mult sau mai puţin învecinate României găseşte uşor parteneri în România, iar numărul celor dispuşi să intre în reţelele autohtone de distribuţie este din ce în ce mai greu de estimat. Restaurante, discoteci, cămine studenţeşti, şcoli, parcuri sunt asaltate de

* Vezi revista *Depeche Internationale des Drogues (DIG)*, colectia 1994 -1997.

https://biblioteca-digitala.ro

traficanți în căutare de consumatori și colaboratori. Este unul din cele mai grave atentate la sănătatea și viața oamenilor, a tinerilor îndeosebi.

Fără o curățare radicală a complicităților, fie și tacite, din rândul vameșilor, jandarmilor și polițiștilor, al gardienilor publici și firmelor de pază private, fără un sprijin consistent al societății civile, există riscul ca mafia drogurilor să invadeze toată țara. Campania de presă susținută de ziarul *Ziua*, activitatea organizațiilor neguvernamentale, acțiunile din școli ș.a. au nevoie de sprijinul întregii populații și de argumente serioase pentru a avea certitudinea că autoritățile în domeniu își fac datoria.

MAFIA VĂMILOR

1990 - 1996: Vameși mai presus de lege

Este neîndoielnic că proliferarea grupărilor de tip mafiot specializate în operațiuni masive de contrabandă s-a realizat cu concursul vameșilor și ca urmare a numirii la conducerea Direcției Generale a Vămilor a unor persoane care - scria generalul Pitulescu, în 1996 - "prin atitudinea lor și prin acțiunile întreprinse, au înlesnit sau favorizat" practicarea contrabandei pe scară largă; "nu au cooperat cu poliția pentru descoperirea faptelor de încălcare a regimului vamal și de tragere la răspundere a vameșilor corupți" și, dimpotrivă, au dispus prin circulare "măsuri de blocare a acțiunilor poliției, de împiedicare a luării măsurilor legale".

Mii de miliarde de lei în favoarea unor contrabandiști notorii

Un exemplu de contrabandă practicată cu complicitatea vameșilor care au acceptat importuri însoțite de acte false este cel al lui Elias Nassar, care a introdus în țară, în regim de tranzit vamal, peste 20 de milioane pachete cu țigări pe care, în realitate, le-a valorificat în România. Prin întocmirea unor documente false de vămuire și prin

https://biblioteca-digitala.ro

folosirea de ştampile false, el s-a sustras de la plata unor taxe vamale şi impozite, evaziunea ridicându-se la suma de 1,5 miliarde lei.

După apariţia ordinului nr. 76/1993, care stabilea că asupra recalculării taxelor vamale încasate decide numai Direcţia Generală a Vămilor, majoritatea contestaţiilor au fost rezolvate favorabil, în sensul reducerii masive a taxelor încasate. Contrabandişti notorii, Zaher Iskandarani, Tabrizi, Maher şi alţii au fost scutiţi de plata a mii de miliarde de lei prin recalcularea şi anularea sau returnarea unor taxe. Mafia importatorilor şi a vameşilor s-a îmbogăţit cu sprijinul statului şi în dauna unui buget naţional tot mai sărac.

1997 - 2000: Recul, pentru o vreme

Condamnări şi destituiri la vârf

Schimbările intervenite în conducerea Direcţiei Generale a Vămilor şi la nivelul a numeroase unităţi vamale importante au condus la o diminuare sensibilă a tentaţiei de complicitate a vameşilor cu infractorii de frontieră, astfel că, în mare măsură, a crescut şi volumul taxelor şi accizelor încasate la introducerea în ţară a mărfurilor fabricate în străinătate.

Condamnarea la 9 ani şi 6 luni închisoare a fostului director general al Vămii Timiş, Vasile Motişan, arestarea fostei şefe a Vămii Băneasa, Mihaela Enescu, şi a subordonaţilor ei Lăcrămioara Hain, Mihai Şerban şi Liviu Oprescu, în dosarul "Porţelanul"; arestarea fostului şef al Vămii Giurgiu - Mocăneşti, Marius Ungureanu, şi a vameşului Virgil Georgescu de la Vama Giurgiu, în dosarul Croitoru - Atletico Bucureşti; spargerea filierei de contrabandă cu ţigări conduse de Ion Chiriţă şi a reţelei fraţilor Omar în care au fost implicaţi fostul şef al Vămii Otopeni - Marfă, Stelian Popa, şi fostul director adjunct din Direcţia Generală a Vămilor, Aurel Teodorescu, au avut, fără

https://biblioteca-digitala.ro

îndoială, efect şi asupra modului general de aplicare a legislaţiei în domeniu.

După un relativ recul al afacerilor de contrabandă organizate cu concursul lucrătorilor vamali, metoda mascării transporturilor de ţigări cu alt tip de produse a reapărut la Constanţa. De la convoiul "Porţelanul" s-a trecut la autotrenurile cu ciocolată "Lacta" ale filierei Jamal Al Atm - Marian Chiaţă. Pentru complicitate, vameşul Marian Pamuc a fost condamnat, în 1998, la 5 ani închisoare.

Curat murdar!

19 octombrie 2003

Sunt invitat la Televiziunea Română pentru o dezbatere privind proiectul noii Constituţii supusă referendum-ului.

E prima dată, după trei ani de la încheierea mandatului meu, când se trece peste interzicerea aparitiei mele în orice fel de emisiune pe postul public naţional, ordonată de primul ministru şi respectată cu maximă obedienţă de personalul institutiei. Îi simt crispaţi. Este prima dintre cele două zile destinate referendum-ului şi s-a înregistrat o foarte slabă prezenţă la vot, de sub 15% din electorat.

Motivul pentru care interdicţia pomenită a fost suspendată îl constituie, fără îndoială, poziţia mea şi a partidului Acţiunea Populară în favoarea prezenţei la urne şi a votului pentru Constituţie.

În ciuda respingerii propunerilor privind reducerea numărului de parlamentari şi introducerea votului uninominal, decizie în care liberalii şi pedeştii s-au înfrăţit cu pesedeştii, proiectul noii Constituţii include principii pentru care m-am luptat cu înverşunare în ultimii 13 ani şi care reprezintă un progres substanţial faţă de reglementarea din 1991: limitarea imunităţii parlamentare şi garantarea proprietăţii.

Apare Paul Şoloc (din nou la post, acum la "Economice") şi intrăm

https://biblioteca-digitala.ro

în studiou. N-am mai fost aici decât în '92 și în '96, la cele două dezbateri cu Ion Iliescu, din turul doi al alegerilor prezidențiale. Îmi amintesc că, în '96, când i-am amintit Președintelui Iliescu că încă din precedenta dezbatere, din '92, am susținut necesitatea "garantării dreptului de proprietate" prin Constituție, acesta a avut o reacție nu numai vehementă, dar chiar stupidă: "Proprietatea nu poate fi garantată. A garanta înseamnă să limitezi dreptul omului de a dispune asupra proprietății lui... Ce înseamnă garantarea de către Constituție a proprietății ? Și dacă falimentează o întreprindere ... ". Evident, toți liderii și parlamentarii PSD i-au susținut părerea.

Cum de și-au schimbat poziția acum ?

În timp ce îl ascult pe Iorgovan, autointitulat "părintele Constituției" (din '91), îmi dau seama de ce ! La vremea aceea, adepții așa-zisei ocrotiri a proprietății erau paralizați de teama ca adevărații proprietari să nu-și revendice bunurile furate. Cu sloganul "vin moșierii și capitaliștii" câștigaserã alegerile și în '90 și în '92.

Acum, în 2003, moșieri și capitaliști sunt chiar ei, foștii nomenclaturiști PCR, foștii securiști și neamurile lor, strânși în mafia PSD. În 14 ani au pus mâna pe tot, pe case, pe terenuri agricole sau intravilane, pe fabrici, bănci și păduri. Dacă te uiți pe declarațiile de avere ale miniștrilor și parlamentarilor PSD, PRM (dar și a celor din PNL, PD, UDMR) vezi că, în majoritate, aceștia dețin nu o locuință, ci 1-3 case sau apartamente, case de vacanță, terenuri intravilane, terenuri agricole, păduri și pășuni, acțiuni la 3-5-7 societăți comerciale sau industriale, bani în conturi, depozite, creanțe. Curat moșieri, curat capitaliști, curat murdar. Dacă îi întrebi cum și mai ales când au avut timp pentru atâtea activități aducătoare de profit, invocă rapid moșteniri de la mătuși, unchi, soacre. Au uitat că până în '89 aveau "origine sănătoasă" și proveneau din proletari sau țărani săraci înscriși în CAP. Dacă, în 2005, s-ar mai întâmpla vreo surpriză și cineva

https://biblioteca-digitala.ro

ar avea ideea unei legi a verificării averilor, ei ar apela negreșit la Curtea Constituțională invocând neconstituționalitatea legii. La o Curte Constituțională întesată de procurori și judecători numiți pentru 9 ani, în mandatul Președintelui Iliescu, și care s-au pronunțat împotriva retrocedării proprietăților, petiționarii n-ar avea nici o emoție: ar câștiga, probabil, toți.

Oricum, ironia soartei îl aduce pe fostul și actualul Președinte în situația de a promulga o Constituție cu principii în care n-a crezut, dar care convin celor pe care i-a apărat atunci, ca și acum.

MAFIA TRANZACȚIILOR IMOBILIARE

Faptul că obiectul tranzacțiilor imobiliare (clădiri și terenuri) rămâne la vedere, oricât de ascunse ar fi mașinațiile de transfer, face din această rețea un caz relevant pentru modul în care membrii nomenclaturii comuniste și vârfurile Securității ajunși la putere în 1990 s-au îmbogățit folosind pozițiile politice și corupția din Administrație și Justiție.*

1990 - 1996: Locatari privilegiați de Putere

Acțiunea 1 Primul transfer a avut loc sub guvernele Roman și Stolojan, în baza Decretului-Lege 61/1990, prin care chiriașilor din apartamentele proprietate de stat, care constituiau imensa majoritate a populației urbane, li s-a permis să le cumpere la prețuri modeste. Pentru aceștia, legea era justificată moral și economic pentru că locuințele lor fuseseră construite în blocuri, în perioada comunistă, din munca tuturor. Numai că de lege au profitat prompt reprezentanții

* Precizez că tranzacțiile imobiliare sunt un sector profitabil în toate statele democratice cu economie de piață în care se operează după reguli, iar atunci când acestea sunt încălcate, Justiția acționează.

https://biblioteca-digitala.ro

fostei nomenclaturi comuniste, în mare parte reciclată în structurile noii puteri, care locuiau în case naţionalizate de comunşti după ce proprietarii lor fuseseră lichidaţi, trimişi în închisori, mutaţi cu domiciliu obligatoriu în alte zone sau transferaţi în alte locuinţe mizere ori în subsolurile proprilor lor case. Pentru comparaţie, amintesc că, în Cehia, Polonia şi Ungaria, în aceeaşi perioadă 1990-1992, s-au restituit foştilor proprietari până şi castelele.

Acţiunea 2

Al doilea transfer a avut ca obiect locuinţele proprietate de stat terminate şi încă nerepartizate, sau aflate în construcţie. Abuzurile nu s-au limitat la distribuirea lor în mod preferenţial membrilor puterii feseniste şi clientelei sale, ci au ajuns la nesocotirea Legii 85/1992, care statua că aceia care obţinuseră deja o locuinţă gratuită sau îşi cumpăraseră apartamente la preţurile modice stabilite prin Decretul Lege nr. 61/1990 nu mai puteau beneficia de o altă locuinţă în mod gratuit. Prin diferite combinaţii de familie şi transferuri locative în cascadă, noua nomenclatură şi acoliţii ei şi-au însuşit rapid o zestre edilitară, şi nu oriunde, ci în zonele privilegiate din centru şi zona rezidenţială din Nord, unde astăzi preţul unor apartamente (vechi) cu 3, 4 sau 5 camere este cuprins între 70.000 şi 150.000 euro.

Faţă de reacţia presei şi opiniei publice, PDSR s-a văzut obligat să accepte formarea unei comisii parlamentare care să investigheze ilegalităţile. Documentul comisiei parlamentare, cunoscut ca *Raportul Apartamentul*, cuprinde numeroase nume sonore de miniştri, consilieri prezidenţiali, senatori şi deputaţi PSDR (Oliviu Gherman - preşedinte Senat, Dan Mircea Popescu - ministru, Dan Iosif - senator şi consilier la Preşedinţia României), dar şi clienţii lor politici.

Inutil de spus că, în ciuda publicării raportului, nu s-a luat nici o măsură pentru restabilirea legalităţii.

Locuinţele de serviciu intrate în proprietate personală pot fi ilustrate prin cazul Viorel Hrebenciuc, căruia

https://biblioteca-digitala.ro

Guvernul Văcăroiu i-a acordat, cu acest titlu, un apartament de 4 camere plus cameră de serviciu şi dependinţe în Calea Victoriei (cu adresa nr. 15/694 din 21.04.1993) şi pentru care, la aceeaşi dată, ICRAL Herăstrău i-a încheiat contractul de închiriere (nr. 28150) în care nu se menţionează, însă, calitatea de locuinţă de serviciu. În lipsa acestei menţiuni, locuinţa a putut fi păstrată şi după ce titularul nu a mai deţinut funcţia de secretar general al Guvernului.

Acţiunea 3

Obsesia foştilor nomenclaturişti şi securişti reciclaţi în PDSR era legată de vilele vechi, din perioada interbelică. Ideea că proprietarii şi le-ar putea recăpăta îi umplea de furie. Mai ales că, prin 1995, se mai găseau, totuşi, unii judecători care începuseră să dea sentinţe de retrocedare a caselor abuziv confiscate. Într-unul dintre accesele sale de mânie proletară, Preşedintele Ion Iliescu pune la colţ Justiţia pentru aceste hotărâri şi, imediat, servilul Procuror General Vasile Manea Drăgulin introduce recursuri în anulare la Curtea Supremă de Justiţie împotriva tuturor hotărârilor definitive prin care se dispusese retrocedarea caselor către proprietarii lor. Curtea Supremă de Justiţie, sub conducerea la fel de servilului preşedinte Gheorghe Uglean, decide în plen, cu majoritate de voturi, că acţiunile de retrocedare nu sunt admisibile şi, ca atare, toate cererile vor fi respinse. A fost o dovadă clară de încălcare a separaţiei puterilor în stat şi a independenţei Justiţiei, printr-o comandă politică venită de la Preşedintele ţării, adică tocmai de la acea autoritate care, conform Constituţiei, trebuie să fie garantul separaţiei puterilor, al independenţei Justiţiei şi al bunei funcţionări a instituţiilor statului.

Acţiunea 4

În momentul în care se apropie alegerile parlamentare şi prezidenţiale din 1996 şi apare perspectiva, chiar slabă, ca ele să fie câştigate de reprezentanţii CDR, începe o altă manevră: vechi case naţionalizate şi alte vile aflate în

https://biblioteca-digitala.ro

administrarea Regiei Protocolului de Stat (spre a fi utilizate ca locuințe de serviciu pentru demnitarii detașați din provincie în București) și a LOCATO (case naționalizate utilizate ca sedii pentru ambasade și locuințe pentru personalul diplomatic) sunt transferate la Primărie pentru a putea fi cumpărate de nomenclatura pesedistă.

În campania din '96, i-am reproșat Președintelui Iliescu că și-a cumpărat o locuință în aceste condiții. Nu pentru că a beneficiat de o casă obținută la un preț scăzut, în fond avea tot dreptul la o reședință. Ci, pentru că, acceptând Lista prezentată de Guvern în care fusese trecut pe primul loc, a ratificat abuzuri grave pe seama nesocotirii drepturilor foștilor proprietari.

1997 - 2000: Altă mentalitate, alte atitudini

În contextul descris, este de menționat că, deși, conform legii, aveau dreptul la o reședință pe durata funcției, președintele Senatului Mircea Ionescu Quintus și președintele Camerei Deputaților Ion Diaconescu, primul ministru Radu Vasile și primul ministru Mugur Isărescu nu au beneficiat de reședințe oficiale, rămânând să domicilieze în vechile lor locuințe (care, în cazul președintelui Ion Diaconescu, însemna un apartament de două camere într-un bloc construit înainte de '89). Aș adăuga că fostul prim-ministru Victor Ciorbea a părăsit reședința oficială la o zi după încetarea funcției, revenind în apartamentul său de la bloc și că eu însumi, cu două săptămâni înainte de încheierea mandatului, m-am mutat într-o locuință cu chirie la un particular, ceea ce a fost considerat o naivitate, tratată mai mult în bătaie de joc.

https://biblioteca-digitala.ro

2000 - 2004: Tranzacţii frauduloase în cascadă

Reţelele de tranzacţii imobiliare au luat avânt, căpătând cu adevărat caracterul unei mafii care cuprinde membri corupţi ai administraţiei centrale şi locale, justiţiei, poliţiei şi reprezentanţi ai lumii interlope, cămătari şi recuperatori. Unul dintre centrele naţionale a devenit Primăria municipiului Bucureşti, unde, sub mandatul lui Traian Băsescu, jongleriile unor directori au atins o culme greu de imaginat.

Miniştrii Guvernului Năstase nu se lasă mai prejos, intrând într-o competiţie frenetică cu prefecţii şi primarii locali pentru achiziţionarea cât mai multor valori imobiliare la preţuri cât mai mici - când le cumpără - şi cât mai mari - când le vând.

Cazul Vasile Turcu - ICRAL

Vasile Turcu este beneficiarul privatizării, dupa 2001, a jumătate dintre fostele ICRAL-uri din Bucureşti: ROM VIAL SA, (fostul ICRAL sector 1), ORIZONT (fostul ICRAL sector 6) şi TITAN AL (fostul ICRAL sector 3). Acestea sunt întreprinderi care se ocupă de administrarea unor clădiri aflate în proprietatea municipiului Bucureşti, astfel că patronul firmelor ORIZONT, ROM VIAL şi TITAN AL primeşte un comision din chiria plătită de cei care locuiesc în aceste clădiri. În plus, primeşte şi bani mulţi din bugetul Primăriei, prin intermediul Administraţiei Fondului Imobiliar (AFI), pentru realizarea unor lucrări de modernizare şi reparaţii ale clădirilor pe care le are în administrare. În afara acestor venituri sigure, graţie privatizării, Vasile Turcu a devenit şi proprietar peste o serie de clădiri şi terenuri din patrimoniul fostelor ICRAL-uri.

Afacerea a fost pregătită din timp de conducerea APAPS. În 2002, prin Ordinul 88 din 27 septembrie, ministrul Ovidiu Muşetescu a pus sub administrare specială ICRAL-ul TITAN AL. Administrarea specială presupunea că firma este într-o criză profundă. În realitate, la acea dată TITAN AL înregistra profit, astfel că punerea sub adminis-

https://biblioteca-digitala.ro

trare specială nu a fost decât o manevră a conducerii APAPS pentru a scădea substanțial valoarea de piață a firmei. Apoi, APAPS a publicat anunțul de oferte pentru privatizarea TITAN AL în care a stabilit o serie de condiții restrictive, menite să îndepărteze posibilii concurenți ai firmei favorite. Odată terenul pregătit de Ovidiu Muşetescu şi oamenii săi, Romconstruct, firma lui Vasile Turcu, a obținut, în urma licitației desfăşurate în noiembrie 2003, 86% din acțiunile TITAN AL.

Suma primită de APAPS pentru TITAN AL este ridicolă. Vasile Turcu a cumpărat cele 86% din acțiuni cu doar 70.000 euro, reprezentând mai puțin de 5% din valoarea patrimoniului acestei firme. Plătind 70.000 euro, Vasile Turcu a primit de la ministrul PSD un bloc cu 5 nivele în centrul Bucureştiului, pe strada Hristo Botev nr. 15A; o clădire pe strada Lăcrămioarei nr. 56; un depozit pe strada Industriilor nr. 50 şi un depozit pe strada Vâlsăneşti. Numai blocul de pe Hristo Botev, care este şi sediul firmei TITAN AL, valorează peste un milion de euro, adică de 14 ori mai mult decât suma plătită de Vasile Turcu pentru achiziționarea întregii societăți.

Cine este Vasile Turcu?

Vasile Turcu face parte din delegațiile oficiale care îl însoțesc pe Preşedintele Ion Iliescu în vizitele în străinătate. În 7 februarie 2004, Preşedintele Ion Iliescu l-a decorat pe Vasile Turcu cu Ordinul Meritul Cultural (?!) în grad de ofițer (recompensându-l pentru statutul de sponsor fruntaş al PSD).

Firma lui Vasile Turcu, Romconstruct, este una dintre beneficiarele principale ale contractelor de lucrări publice din 2001 încoace. Doar pentru lucrările de renovare a Muzeului Național de Istorie a României, firma lui Vasile Turcu a încasat în 2002 peste 91 miliarde lei (aproximativ 3 milioane euro).

https://biblioteca-digitala.ro

Cazul Gigi Becali - Băneasa

În 1995, oierul Gigi Becali* a cumpărat suprafețe masive de teren în Ştefăneştii de Jos, din loturile împărțite de primarul Gheorghe Rababoc (PSD) în baza Legii 18. Rababoc şi Becali sunt prieteni de familie, primarul folosind, tot din 1995, un Jeep înregistrat pe numele lui Gigi Becali. Rababoc era cumnatul generalului Cioflină, şeful Statului Major General, prin care s-a demarat schimbul de terenuri dintre Becali şi Ministerul Apărării Naționale. Treimea Becali - Rababoc - Cioflină, din a cărei colaborare s-au născut milioanele actualului patron de club fotbalistic şi de partid politic, a acționat rapid.

După ce, în februarie 1995, primarul Rababoc împroprietărise, în baza Legii fondului funciar, numeroase familii de romi, acestea au fost convinse să-şi vândă loturile lui Gigi Becali pe sume infime. De la 420 de familii, câte au fost împroprietărite atunci, s-au strâns cam 120 de ha (din cele aproximativ 400 ha câte a reuşit să adune Becali la Ştefăneştii de Jos, Tunari, Pipera).

Schimbul de terenuri cu Armata a început în 1996, când şeful Statului Major, generalul Dumitru Cioflină, a înaintat Consiliului Suprem de Apărare a Țării (CSAT) un memoriu prin care solicita obținerea în schimbul terenurilor de la Băneasa a unor terenuri cu o suprafață similară în Ştefăneşti pentru o unitate de infanterie, fără a lua în considerare că valoarea celor pe care MApN urma să le cedeze în Băneasa era mult mai mare decât cea a tarlalelor din Ştefăneştii de Jos. În dosarul întocmit de Parchetul Militar, prejudiciul a fost estimat la 11 milioane dolari.

Cazul Oarja - Bradu

În 1993, un grup de țărani din comuna Oarja, județul Argeş, au primit titlurile de proprietate a terenurilor care le aparținuseră lor sau părinților lor şi care le fuseseră luate de comuniști.

* În 2004, Gigi Becali are o avere apreciată la 200 milioane dolari (vezi revista Capital, 2004, top 300), este patronul unui mare club de fotbal, președinte de partid şi candidat la Președinția României.

https://biblioteca-digitala.ro

În septembrie 2001, aflându-se ca o firmă multinațională vrea să cumpere un teren în zona autostrăzii București - Pitești, sub protecția prefectului (PSD) al județului Argeș, printr-o înțelegere între doi primari (PSD), respectivele terenuri sunt trecute de la comuna Oarja la comuna vecină Bradu. Primarul comunei Bradu, Costel Zamfir, ignorând titlurile proprietarilor de drept ai terenurilor, le atribuie altor persoane. Dupa numai câteva luni, în noiembrie și decembrie 2001, o tânără de 18 ani, care locuiește în cartierul Primăverii din București, cumpără respectivele terenuri de la persoanele care le primiseră ilegal și le vinde, apoi, companiei multinaționale pentru 1.343.688 euro.

Este foarte greu de crezut că tânăra Alexandra Pietraru este un Bill Gates al afacerilor imobiliare. Mai degrabă este vorba despre o afacere dubioasa în care s-au implicat prefectul PSD al județului Argeș, primarii PSD din Oarja și Bradu, și o persoană de acoperire din București.

Cazul Sechelariu - Bacău

În iulie 2003, primarul Bacăului, Dumitru Sechelariu, s-a îmbogățit, cu ajutorul Consiliului local, cu aproape 4 ha teren din domeniul public. În doar câteva minute, prin patru hotărâri ale Consiliului local Bacău, votate în unanimitate, un teren central de 38.463 metri pătrați a ajuns în mâinile primarului.

Prin prima hotărâre, trei terenuri de sport, administrate până atunci de Liceul sportiv din Bacău și însumând 24.730 mp, au trecut la municipalitate, liceul primind în schimb alte trei terenuri în suprafață de numai 16.000 mp.

A doua hotarâre de consiliu a decis ca terenul de 24.730 mp să treacă din domeniul public în domeniul privat al municipalității, pentru "construirea unui complex comercial, obiectiv absolut necesar, care lipsește în acest moment, într-o zonă cu o mare densitate de locuitori." Argument: "trecerea din domeniul public în domeniul privat deschide

https://biblioteca-digitala.ro

posibilitatea colaborării cu un potențial investitor, în vederea ridicării unui asemenea obiectiv".

A treia hotărâre a făcut ca terenul abia intrat în proprietatea privată a Consiliului și care deschidea "posibilitatea unei colaborări cu un potențial investitor" să fie atribuit Fabricii Letea, al cărei patron este Dumitru Sechelariu. La cei 24.730 mp, cât însumau cele trei terenuri de sport, consilierii au adăugat și suprafața pe care se afla Orășelul copiilor. Astfel, Consiliul local Bacău a cedat Societății Letea, aparținând primarului Sechelariu, o suprafață de 31.857 mp, evaluată oficial la 32.146.337.296 lei, primind în schimb baza sportivă Letea în suprafață de 58.329 mp plus construcții aferente în valoare de 32.424.031.207 lei. Cum însă grosul bunurilor îl constituie terenurile și ținând cont că agenții imobiliari afirmă că în zona Letea terenul se vinde cu cel mult 5 dolari/mp, suma pare supraevaluată.

O a patra hotărâre a statuat cedarea de către Consiliul local Bacău a două terenuri de tenis, din strada Pictor Aman, însumând 5.606 mp, cu o valoare de 5.656.915.671 lei. În schimbul lor, Letea a oferit o grădiniță ocupând o suprafață de 3.488 mp și un alt teren de 7.320 mp. Valoarea totală a bunurilor transmise de Letea a fost evaluată la 6.170.960.495 lei.

Deși, la prima vedere, schimburile par echitabile, realitatea este alta. Un metru pătrat de teren în zona centrală a orașului costă în jur de 30-50 de dolari, în funcție de vecini, utilități etc., astfel că terenul dobândit de fostul primar Sechelariu valorează în jur de 1.200.000 dolari, în timp ce terenul din zona unde se află Fabrica Letea nu depășește 5 dolari pe metru pătrat, adică un preț total de cel mult 200.000 dolari. Așadar, un profit de cel puțin 1 milion de dolari realizat de baronul PSD, Dumitru Sechelariu, în câteva minute.

Hotărârile, inițiate de consilierii PSD, au fost votate și de consilierii PRM, PNL, PD. În unanimitate!

https://biblioteca-digitala.ro

Speculații în dauna banilor publici

După ingineriile financiare, care au falimentat o serie de bănci în timpul guvernării PDSR din 1992-1996, sub noua guvernare PSD s-a realizat un "salt calitativ" spre o serie de inginerii imobiliare pe seama banilor publici administrați de diferite instituții centrale și locale.

Case de pensii și inspectorate teritoriale de muncă s-au specializat în tranzacții imobiliare, cumpărând clădiri și terenuri la prețuri supraevaluate de la persoane fizice sau mici SRL-uri, care le achiziționaseră cu puțin timp în urmă, de regulă de la stat, pe prețuri mult mai mici.

83 milioane lei deturnați din fondurile de asigurări sociale

În luna septembrie 2002, Casa Națională de Pensii și Asigurări Sociale (CNPAS), al cărei președinte era Petre Ciotlos, care ocupa în același timp și funcția de secretar de stat în cadrul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, a cumpărat de la SC Frottierex, fosta Suveica, o clădire împreună cu terenul aferent, precum și o hală, în Bd. Lacul Tei nr. 17, cu suma de 3,9 milioane dolari, hala urmând să servească drept depozit pentru arhiva Casei Naționale. Deși motivația inițială pentru cheltuirea de la buget a acestei sume uriașe a fost nevoia urgentă de spațiu, imediat după achiziționare, Casa de Pensii a demolat hala, lucrare care a mai costat aproximativ 200.000 dolari.

Ulterior, CNPAS a închiriat o altă hală, tot de la SC Frottierex, de 2.000 mp, pentru care actualul președinte al Casei Naționale de Pensii, Ion Giurescu, care este și secretar de stat în Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, și președinte al Consiliului Economic și Social, continuă să plătească o chirie anuală de 100.000 dolari. Toate aceste sume, puse cap la cap, duc la un rezultat halucinant: Casa de Pensii a plătit metrul pătrat cu peste 1.000 dolari, în condițiile în care prețul pentru metrul pătrat de teren în București era, atunci, de 300-600 dolari.

Abuzurile au fost confirmate de Curtea de Conturi, care

https://biblioteca-digitala.ro

a stabilit că bugetul asigurărilor sociale a fost prejudiciat cu 83 miliarde lei. Prin urmare, fiecărui pensionar din București i-au fost scoși din buzunar 200.000 lei, adică de patru ori mai mult decât anunțata indexare cu 50.000 lei a pensiilor.

Preț de achiziție de 5 ori mai mare decât prețul zilei

O situație similară a avut loc la Galați. Acolo, Casa județeană de pensii, reprezentată de directorul general Modiga Georgeta, a cumpărat în luna noiembrie 2002 imobilul din strada Științei nr. 97, compus din parter plus patru etaje, însumând 2.264 mp, plătind 21 miliarde lei. În condițiile în care, astăzi, valoarea din zonă a unui metru pătrat construit este de circa 60 dolari (pentru o clădire veche), prețul pieței pentru respectivul imobil nu putea depăși 140.000 dolari, adică circa 4 miliarde lei, fiind de cinci ori mai mic decât suma plătită de Casa județeană de pensii Galați, în 2002.

De la 5 la 7,7 miliarde lei

La Târgoviște, Inspectoratul Teritorial de Muncă Dâmbovița, reprezentat de inspectorul șef Vlad Călin Decebal, membru PSD, a achiziționat, în luna octombrie 2002, un imobil de 696 mp, plătind suma de 7,7 miliarde lei. Respectivul imobil fusese cumpărat prin licitație, cu numai două luni înainte, în urma închiderii băncii Bankcoop SA, pentru numai 5 miliarde lei.

Supraevaluare cu 4,6 miliarde lei

În anul 2002, Agenția Municipală de Ocupare a Forței de Muncă București a achiziționat un imobil pentru sectorul 5, al cărui preț a fost supraevaluat cu 4,6 miliarde lei. Directorul general executiv al Agenției este Dumitru Pelican, care, până în mai 2001, a fost consilierul pe probleme de muncă și asistență socială al ministrului Marian Sârbu.

https://biblioteca-digitala.ro

DEMONSTRAREA TEZEI

1990 - 1996: Acapararea economiei de către vechile structuri comuniste

Coridoarele şi stâlpii puterii

Între ianuarie 1990 şi decembrie 1996, avuţia naţională a României a fost jefuită şi cea mai mare parte a economiei a fost distrusă. Acest proces devastator a atins toate segmentele vitale ale ţării: energetic, alimentar, financiar-bancar, al transporturilor şi al industriei de apărare. În raportul pe anul 1994, prezentat în faţa Parlamentului României, privitor la ameninţarea la adresa securităţii naţionale, însuşi directorul SRI, Virgil Măgureanu, a fost obligat să estimeze dimensiunea afacerilor oneroase şi banilor murdari ca reprezentând 38% din produsul naţional brut.

O asemenea dramă nu ar fi fost posibilă dacă mulţi dintre cei care au condus statul român în primii şapte ani ai tranziţiei nu ar fi fost complici direcţi sau indirecţi ai acestui mare jaf; dacă ei nu ar fi favorizat marii infractori, trădând interesele fundamentale ale ţării. Cei care au condus au fost orbiţi de dorinţa câştigului rapid sau au acceptat această situaţie. Bani, care ar fi trebuit să ajungă la bugetul sănătăţii, al învăţământului, al cercetării, al protecţiei sociale, al armatei, au umplut buzunarele celor din vârf, în paguba cetăţenilor de rând.

În volumul *Stâlpii noii puteri în România**, Silviu Brucan, preluând de la Voltaire sintagma *Le corridor de la tentation*, ajunge la concluzia că, în România perioadei de tranziţie post-comunistă, au funcţionat mai multe coridoare ale tentaţiei, între care: Coridorul CEPEX; Coridorul Export-Import; Coridorul Directocraţiei; Coridorul Bancar, care au condus la acapararea unei mari părţi a economiei de către exponenţi ai vechilor structuri.

* Editura Nemira, Bucureşti, 1996

https://biblioteca-digitala.ro

Coridorul CEPEX

Membrii Comitetului Politic Executiv al Partidului Comunist Român, scrie Silviu Brucan - care ştie ce spune -, nu-şi puteau permite să se implice direct în afaceri, deoarece Ceauşescu nu tolera aşa ceva. Ei recurgeau la rubedenii, pentru că nepotismul era în floare; chiar şi depunerile la CEC se făceau pe numele soţiilor, fiilor sau fiicelor, ginerelui sau nepoţilor pe a căror discreţie puteau conta. De aceea, procurorii care au anchetat cazurile membrilor CEPEX nu prea au găsit conturi la CEC pe numele acuzaţilor şi au notat în dreptul lor: fără avere. În schimb, apropiaţii lor au excelat în afaceri. Câteva exemple:

Rubedeniile

- Badea Dincă, ginerele lui Ion Dincă (membru al Comitetului Politic Executiv al CC al PCR), a fost până în 1990 directorul Institutului Român de Informatică (care gestiona importul de produse electronice). A fondat Computerland, specializat în calculatoare şi fotocopiatoare.
- Gabriel Popoviciu, ginere al aceluiaşi Ion Dincă (zis Teleagă), a înfiinţat Allrom, specializat în cântare electronice şi, împreună cu Badea Dincă, a devenit patron la Pizza Hut - România.
- Marius Ţârlea, ginerele lui Ion Ceauşescu (frate cu Nicolae Ceauşescu şi prim-vicepreşedinte al Comitetului de Stat al Planificării), a înfiinţat, la Zürich, în Elveţia, firma Manel Finanz AG cu un capital de circa 9 milioane franci elveţieni şi, la Bucureşti, Columna Bank, cu capital româno-elveţian.
- Vasile Bostan, preşedintele Asociaţiei Studenţilor Comunişti din Bucureşti, apropiat de Nicu Ceauşescu, a devenit preşedinte la Columna Bank.
- Aurel Borşan, directorul Biroului de Turism pentru Tineret (BTT) înainte şi după '89, a iniţiat pe bandă şapte societăţi cu răspundere limitată (SRL), între care Dacia Felix Tour (1992), în care a atras ca acţionari toţi directorii BTT din judeţe. A investit 2.850.000 lei în această societate care avea acelaşi obiect de activitate ca BTT şi, în plus, "cumpărarea de acţiuni BTT".

https://biblioteca-digitala.ro

Silviu Brucan conchide: "Să recunoaştem că schimbul de mâine al partidului, cum numea Ceauşescu UTC-ul, şi-a binemeritat rolul istoric".

Coridorul Import - Export

Comisionul şi milionul

"Sectorul comerţului exterior a manipulat în cinci ani de la revoluţie operaţiuni în valoare de peste 80 miliarde dolari. Numai într-un singur an, 1995, schimburile comerciale ale României au depăşit 17 miliarde dolari. În termeni de personal, acest sector era în 1990 cel mai calificat şi mai bine echipat pentru economia de piaţă. Oamenii lui călătoriseră în Occident şi în Lumea a Treia, îşi frecaseră coatele cu mari bancheri, industriaşi şi oameni de afaceri, vorbeau curent limbi străine şi cunoşteau regulile jocului pe piaţa mondială. De aceea, nu-i de mirare că după '89 ei au tras cele mai spectaculoase "tunuri" din istoria capitalismului sălbatic român".

În anii '80, funcţionau în România 46 întreprinderi de comerţ exterior a căror principală sursă de venit era "comisionul pe care-l încasau la fiecare operaţiune în care acţionau ca intermediar între firmele de stat româneşti şi cele străine. (...) Aceste întreprinderi nu dispuneau de importante valori imobiliare, fonduri fixe sau capital social, aşa încât, după '89, majoritatea s-au privatizat uşor prin metoda MEBO, oamenii din conducerea lor rămânând aceiaşi. De fapt, principalul lor capital erau relaţiile cu firmele străine şi cu uzinele româneşti specializate în producţia de export şi acel *savoir faire* pe care-l deprinseseră de-a lungul anilor de comerţ exterior.

Model în 4 timpi

Foştii directori generali şi asociaţii lor au reuşit să-şi perpetueze monopolul asupra ramurii respective în materie de import-export printr-un model în patru timpi. Prima mişcare: privatizarea. A doua: contactarea fabricilor româneşti şi cointeresarea directorilor acestora să continue a produce articole cerute pe pieţe străine şi să le exporte prin intermediul lor. A treia: contactarea firmelor-client străine în vederea prelungirii contractelor. A patra: reluarea

https://biblioteca-digitala.ro

legăturii cu banca românească sau străină, care finanțase în trecut operațiunea, pentru a convinge conducerea lor să repete figura în noile condiții. Fiecare din ultimele trei mișcări se derula cu succes datorită "cointeresării" celor care luau deciziile. În multe cazuri, directorii generali ai întreprinderii de comerț exterior au cumpărat pachete de acțiuni ale fabricilor producătoare, dobândind astfel controlul asupra acestora, iar uneori s-au înfipt în consiliile de administrație ale băncilor".

Tunurile și tunarii

Dintre exemplele oferite de Silviu Brucan citez:

• Petru Crișan: În decembrie 1989 era director general la Românoexport, în 1990 a privatizat întreprinderea, asigurându-și 55,9% din capitalul social. Apoi a acaparat două firme-client, SC Duras-Nehoiu și Tricomontana SA, tot din Nehoiu, ambele profilate pe exportul spre firmele străine cu care Crișan avea vechi relații de afaceri. Treptat, Crișan a devenit acționar la încă 14 întreprinderi în relație cu firma-mamă Românoexport care, în 1994, figura în Registrul Comerțului cu 54 miliarde cifră de afaceri. În 1995, Petru Crișan a fost numit ministru al Comerțului în Guvernul Văcăroiu, unde, între altele, era abilitat să aprobe licențe de export și import. Premierul Văcăroiu (ca și Președintele Iliescu) l-a apărat până în ultima clipă pe ministrul Comerțului, Petru Crișan, deși acesta fusese demascat în presă ca fiind în conflict de interese în dubla sa calitate de responsabil al licențelor și de proprietar sau administrator a 16 firme de comerț exterior.

• Victor Athanasie Stănculescu: În 1959, ca șef al Secției de Înzestrare a Armatei din Marele Stat-Major, avansat în 1980 șef al Departamentului de Înzestrare a Armatei, s-a ocupat intens de exportul și importul de armament. Cu relațiile create în Occident, el devine după '89 reprezentantul marelui concern englez Bali, înființând la București firma Bali Trading Co., cu o cifră de afaceri de 20- 22 milioane dolari în 1991 și 155 milioane dolari în 1992. În asociere cu Kay International din Londra, broker al companiei Lloyds, înființează Asigurarea Anglo-Română, asigurări navale, aviatice și altele.

https://biblioteca-digitala.ro

• Dan Voiculescu, după ani lucrați înainte de 1989 pentru celebra firmă Crescent din Cipru și la Vitrocim - București, începând cu 1990, exportă masiv ciment pe cont propriu, construiește uzina de mecanică fină Grivco, tipografia Intact, ziarul Jurnalul Național, postul de televiziune Antena 1.

• Viorel Cataramă se ocupa la ICE Tehnoforestexport de export de mobilă în Occident până în 1990, când înființează propria sa societate - Elvila SRL - și fabrica de mobilă pentru export Elmoberom, urmate de Relaxa și Elbombix.

• George Constantin Păunescu, fost șef al Agenției Comerciale a României la Milano și apoi director în Ministerul Comerțului Exterior, înființează în 1991 firmele Ages SRL și Poolgec, iar împreună cu fratele său Viorel Păunescu, patronul Melody Bar, obțin controlul asupra hotelurilor Intercontinental și Lido din București, Rex - Mamaia ș.a. Achiziționează 24 avioane canadiene pentru compania Dac-Air. Devine președintele Uniunii Generale a Industriașilor din România (UGIR).

Dan Voiculescu - Crescent: O autobiografie romanțată

În zilele imediat următoare lui 22 decembrie 1989, un avion aterizează pe aeroportul Otopeni. La bordul avionului se afla un om de afaceri egiptean, Berti Habib, care vine în România îngrijorat de ce s-ar putea întâmpla, după căderea regimului Ceaușescu, cu un partener de afaceri român. Berti Habib descinde la Otopeni, se întâlnește cu partenerul său, îl ia în brațe plângând și îi propune să îl salveze de revoluționari, trecându-l cu mașina în Iugoslavia. Omul de afaceri român își liniștește prietenul, asigurându-l că este în siguranță, iar egipteanul părăsește țara după câteva ore.

Omul de afaceri român pe care căderea lui Ceaușescu îl punea în pericol este Dan Voiculescu. Și, oricât de ciudat ar părea, acest episod de "solidaritate impresionantă" este povestit chiar de Dan Voiculescu într-o carte autobiografică.*

Apărut la editura *Jurnalul*, care îi aparține lui Dan Voiculescu, volumul

* Dan Voiculescu, *Adevărul despre Crescent*, Editura Jurnalul, București, 1999, p. 53

https://biblioteca-digitala.ro

Adevarul despre Crescent a trecut neobservat de ziarişti şi politicieni, sau de cei interesaţi de istoria recentă a României. Titluri de capitole ca "Mama cloşcă grijulie", "Copilul Dan" sau "Emanciparea prin hochei" au descurajat, probabil, mulţi cititori ai mărturisirilor lui Dan Voiculescu. O lectură atentă dezvăluie că, departe de a fi autobiografia unui "precursor al capitalismului respectabil, nimerit din întâmplare în ceaţa bănuielilor", cum ne asigură Petre Mihai Băcanu pe coperta a patra a cărţii, *Adevărul despre Crescent* oferă nenumărate argumente pentru a demonstra contrariul: Dan Voiculescu a făcut avere din afaceri cu banii Securităţii comuniste.

AVS la VITROCIM

În 1969, imediat după terminarea facultăţii, Dan Voiculescu este angajat ca economist stagiar la TEHNOFORESTEXPORT; în 1970 se transferă la Întreprinderea de Comerţ Exterior (ICE) VITROCIM; în 1978 este numit şef al serviciului operaţiuni de Aport Valutar Special (AVS) din cadrul ICE VITROCIM.

În cadrul unei campanii de presă menite să demonstreze buna credinţă a patronului sau, cotidianul lui Dan Voiculescu, *Jurnalul naţional*, a publicat, la 10 mai 2004, un material semnat de Liviu Turcu. Fost maior în Direcţia de Informaţii Externe, Liviu Turcu a primit, în ianuarie 1989, azil politic în Statele Unite, fiind ulterior condamnat la moarte de Justiţia comunistă. Ca toate demersurile făcute de Dan Voiculescu pentru a demonstra că nu are nici o legătură cu Securitatea, şi campania *Jurnalului naţional* nu face decât sa ofere noi argumente care susţin contrariul.

Liviu Turcu dezvăluie mecanismul operaţiunilor AVS, prin care regimul Ceauşescu era alimentat cu substanţiale sume în devize de lucrătorii Securităţii. El povesteste că, potrivit Ordinului 000320 revizuit şi aprobat personal de Nicolae Ceauşescu, operaţiune de tip AVS era şi "obţinerea de comisioane confidenţiale cu prilejul negocierii contractelor comerciale oficiale de import-export în ţară şi străinătate; de regulă, aceste comisioane erau asigurate prin protocoale confidenţiale separate de contractele propriu-zise."*

* Liviu Turcu în *Jurnalul naţional* din 10 mai 2004.

https://biblioteca-digitala.ro

Cu astfel de operatiuni s-a ocupat şi Dan Voiculescu, începând din 1978, la VITROCIM.

Triunghiul CRESCENT

În 1982, Dan Voiculescu înfiinţează, în România, reprezentanţa CRESCENT, obţinând acordul Securităţii pentru a trece de la VITROCIM la CRESCENT, ca reprezentant şi director general al acestei firme în România. Citez: "Oferta era foarte interesantă, aşa că iau din nou drumul ARGUS-ului unde trebuie să refac toată procedura de înfiinţare a reprezentanţei. Trece timpul de gestaţie necesar şi se naşte reprezentanţa. Dar, dacă problema reprezentanţei e rezolvată, nu e rezolvată şi cea a reprezentantului: trebuia să primesc o aprobare pentru a ocupa postul. /.../ Vorbesc cu omul pe faţă: uite, dacă mi se aprobă să fiu reprezentant, îţi las ţie şefia serviciului de aport valutar, toata lumea-i mulţumită. Omul se dovedeste interesat, fac altă cerere pe care, de astă dată, doamna ministru scrie "Da", îl cheama pe securistul Ministerului Comerţului care aprobă şi el, şi devin reprezentantul firmei Crescent în România".*

La 1 martie 1982, Dan Voiculescu este transferat la Oficiul ARGUS, firma de comerţ exterior a Securităţii, unde erau angajaţi românii care lucrau pentru companii din străinătate. Deşi reprezentant al CRESCENT, el rămâne angajat cu carte de munca al Oficiului ARGUS, până în 1990, având un salariu de cca. 6.000 de lei pe lună.

Firma CRESCENT Commercial & Maritime LTD a fost înfiinţată în noiembrie 1980 în oraşul Pireu (Grecia), fiind condusă de Fouad Michael Sanbar, cetăţean grec de origine libaneză. În 1984, când acesta este pus sub urmărire de serviciile secrete greceşti, existând informaţii privind legăturile acestuia cu Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei, firma din Grecia este înlocuită cu un nou CRESCENT, înfiinţat în Cipru de John Edgington, cetăţean britanic cu domiciliul în Austria. Reprezentant în România rămâne Dan Voiculescu,

* Dan Voiculescu, op. cit. p. 40.

https://biblioteca-digitala.ro

iar John Edgington se dovedeşte a fi doar proprietarul de faţadă. Chiar în momentul înfiinţării CRESCENT Cipru, el semnează o procură de transfer al acţiunilor pe care o dă spre păstrare lui Dan Voiculescu.* Practic, Dan Voiculescu controla în totalitate operaţiunile CRESCENT.

DUNĂREA Securităţii

Până în 1989, CRESCENT a fost principalul partener de afaceri al ICE DUNĂREA, de fapt, o unitate militară în cadrul Securităţii - UM 0107.

"Tocmai în ideea plăţii rapide - exagerat de rapide, cum s-a vazut ulterior - a datoriei externe, a fost înfiinţată întreprinderea "Dunărea" în subordinea Securităţii. Aceasta a angajat /.../ o serie de specialişti din comerţul exterior, care lucrau încadraţi de securişti, obţinând venituri care se vărsau într-un cont special din BRCE destinat plăţii datoriei externe. /.../ Şi cine altcineva decât Securitatea putea fi investită cu încrederea că va ţine sub control aportul valutar? De aceea s-a înfiinţat "Dunărea", a fost dotată cu personal, i s-a pus la dispoziţie un fond de marfă şi a fost lansată în afaceri".**

Încrederea pe care Securitatea o avea în firma CRESCENT era maximă. În 1988, de pildă, 66,98% din totalul exporturilor făcute de DUNĂREA s-a realizat prin intermediul CRESCENT.

Se ridică, desigur, întrebarea, de ce firma de comerţ exterior ICE DUNĂREA avea nevoie de un intermediar din Cipru pentru a exporta mărfuri româneşti? Foarte probabil, răspunsul la această întrebare îl dau "comisioanele" despre care vorbeşte Liviu Turcu şi dorinţa Securităţii de a crea posibilitatea transferului unor sume importante în conturi din străinătate care să fie complet în afara controlului oricărei autorităţi din România.

* În mai 1990, intervievat in cadrul investigaţiilor demarate de firma de detectivi canadieni "Peat Marwick Thorne" (PMT), care a fost angajată de Guvernul României să dea de urma conturilor Securităţii, Fouad Sanbar recunoaşte existenţa acestei procuri.

** Dan Voiculescu, op. cit, pag. 42

https://biblioteca-digitala.ro

Dan Voiculescu recunoaşte că operaţiunile pe care le efectua necesitau aprobarea ofiţerilor de Securitate de la CRESCENT.* Mai mult, Dan Voiculescu însuşi participa la negocieri de afaceri în numele ICE DUNĂREA.

Patron prin testament

În 1990, John Edgington renunţă la CRESCENT şi proprietar redevine Fouad Sanbar. Procura în alb, pe care o semnase Edgington, este înlocuită de Sanbar cu un testament prin care, după moartea sa, firma CRESCENT îi ramâne lui Dan Voiculescu. Abia dupa moartea lui Dan Voiculescu, bunurile firmei vor fi transformate în lichidităţi, o parte dintre acestea urmând să ajungă la urmaşii lui Fouad Sanbar.** La 1 iunie 1990, Dan Voiculescu se transferă de la ARGUS la firma CRESCENT Commercial & Maritime LTD în funcţia de director general.***

Dan Voiculescu, care pâna în 1989 avusese un salariu lunar de 6.000 lei, ajunge să aibă în 1999, după propria mărturisire, "aproximativ 200 milioane dolari SUA".****

---

* *"Bineînţeles că pe lângă raporturile de bună colaborare care se dezvoltaseră cu sistemul de comerţ exterior - inclusiv cu "Dunărea" - mai întâlneam şi multe "tălpi". /.../ Un şef de serviciu de la aceeaşi "Dunărea", de exemplu, refuza cu obstinaţie să ne dea o aprobare vizând o anumită afacere*", Dan Voiculescu, op. cit. p. 43

** *"... rămânea de găsit o soluţie pentru a doua frământare - obligaţia morală a dommnului Fouad Sanbar faţă de colectivul de la Bucureşti. Astfel a apărut un testament al acestuia, care a intrat în vigoare în anul 1995, odată cu trecerea în nefiinţă a domnului Sanbar. Conform acestuia, toate bunurile firmei Crescent - Cipru vor fi transformate în lichidităţi în momentul în care protectorul testamentului, respectiv subsemnatul, îl va urma în eternitate pe binefăcătorul său. Sumele astfel obţinute vor fi distribuite în mod echitabil între membrii familiei sale, salariaţii Crescent - Cipru şi o fundaţie perenă, conform ultimei dorinţe a domnului Fouad Sanbar*", Dan Voiculescu, op. cit, pag. 44

*** Imediat după revoluţie, Dan Voiculescu se confrunta cu primele acuzaţii referitoare la legătura sa cu Securitatea: "*Spre exemplu, prin luna ianuarie (1990 n.n.), trebuia să mă mut într-un bloc din Kiseleff, populat de nomenclaturişti. Păliţi peste noapte de un val de disidenţă "post faestum", unii dintre aceştia, familia D. m-au împiedicat să-mi ocup apartamentul pe motivul că "nu primesc securişti în bloc". Drăguţii de ei, nu acceptau să fie vecini cu oricine! Cu foşti membri CC da, cu foşti miniştri da, cu foşti ambasadori da, dar cu foşti securişti - cum mă etichetaseră, din senin şi fără noima - nu!*" , Dan Voiculescu, op. cit., pag 52.

**** Dan Voiculescu, op. cit., pag 136

https://biblioteca-digitala.ro

Coridorul Directocrației

Noua simbioză

Termenul Directocrație a fost lansat de Andrei Cornea și "presupune deținerea în aceleași mâini a administrației întreprinderilor de stat și a celei a unor firme private". Sectorul de stat a fost folosit, spune Brucan, "drept sursă de aprovizionare de materii prime și de facilități pentru un sector privat independent, prin intermediul căruia, însă, se obțin venituri considerabile. Direct sau prin intermediul propriilor familii, al rudelor, prietenilor etc., uzând de relații, o mulțime de directori, de birocrați din sectorul de stat, de reprezentanți ai FPP și FPS dețin firme sau acțiuni în sectorul privat. În același timp, prin faptul că reprezintă interesele statului în economie, ei au relații strânse cu administrația departamentală, cu ministerele sau cu administrația locală".

Silviu Brucan consideră că "**simbiozei politice dintre stat și partid din timpul lui Ceaușescu i-a luat locul simbioza economică dintre stat și sectorul privat** (s.n.). Tranziția s-a efectuat rapid și fără dificultăți sau rezistențe pentru simplul motiv că oamenii care au reprezentat statul și atunci (în timpul lui Ceaușescu n.n.), și acum (în timpul lui Ion Iliescu n.n.), sunt aceiași". Câteva exemple oferite de Silviu Brucan:

Din buzunarul stâng și buzunarul drept

• Traian Ciubotaru, director general, și Ion Iordan, contabil-șef ai firmei S.C. Metalochimica S.A. din Iași, au virat pe credit mărfuri în valoare de zeci de milioane (citește azi miliarde)* firmelor particulare create ad-hoc: Util Casnic SRL și Tersatex SRL, prima aparținând Elenei Ciubotaru, soția directorului general, a doua Silviei Iordan, soția contabilului-șef, fără a primi nimic în schimb. În timp ce cele două firme particulare au prosperat, Metalochimica a ajuns pe butuci.

* Pentru Silviu Brucan, "azi" înseamnă 1996. Astăzi (2004), suma trebuie "citită": zeci de miliarde lei, adică sute de mii de dolari. Iată cum, dintr-un singur exemplu, putem realiza dimensiunea uriașă a unui jaf sistematic, altfel de neimaginat.

https://biblioteca-digitala.ro

• Nicolae Boambeş, director al S.C. IMUC S.A. din Piteşti, având ca obiect executarea unor lucrări de construcţii-montaj, a vândut ilegal materiale de construcţie şi a predat contracte în valoare de 147 milioane lei firmei particulare ICMA SRL, în fruntea căreia se afla soţia sa, Iuliana Boambeş.

• Mihail Porumbel, director la S.C. Agrotransport din Oltenița a folosit 34 milioane lei din fondurile societăţii pentru a pune pe picioare firma sa particulară Mobil SRL, care efectuează operaţiuni de import-export. În 1992, Mihail Porumbel a ridicat de la firma de stat 6.187 dolari cu care a călătorit în Cehoslovacia. Acolo a cumpărat cauciucuri auto, încheind actele nu pe numele Agrotransport, ci pe cel al firmei private, Mobil. El a mai virat în contul firmei sale câteva cecuri de milioane, prejudiciind statul cu peste 102 milioane lei.

Exemplele citate de Silviu Brucan, unul din puţinii care avea acces la informaţii, în 1996, în plin jaf organizat de regimul Iliescu, au în primul rând meritul de a descrie modurile de operare. Pentru evaluarea dimensiunii operaţiilor ilicite care au stat la baza sistemului mafiot de astăzi (20 septembrie 2004), aceste exemple trebuie multiplicate în sute de cazuri grave şi alte mii de alte cazuri mai mărunte care au reprezentat, de fapt, un transfer de bani din buzunarele cetăţenilor în cel al membrilor structurilor FSN - PDSR - PSD, dintre care unii au migrat ulterior în PRM, PUR, PD şi PNL.

Coridorul Bancar

Privatizarea cadrelor

"Fondatorii şi conducătorii băncilor private, scrie Silviu Brucan, provin din aparatul financiar de stat al vechiului regim". Într-adevăr, Banca Românească era condusă la acea dată de Gh. Crăiniceanu, fost preşedinte al BRCE, şi Dumitru Lăzăroiu, fost director al Direcţiei Valutare din Ministerul de Finanţe; iar Prunduş şi Radu, care conduceau

https://biblioteca-digitala.ro

Mindbank, au fost funcționari superiori la BRCE.* Marcel Ivan, președinte la Credit Bank, a fost directorul sucursalei Ilfov a Băncii Agricole; Ion Sima, președintele Băncii Dacia Felix, lucrase la Banca de Investiții Cluj; iar președintele Bankoop, Alexandru Dinulescu, fusese președinte al Casei de Credit a Cooperației de Consum.

"Nici unul dintre aceștia, consideră autorul, nu dispunea de miliardele necesare pentru a înființa o bancă, așa încât sursa a fost capitalul de stat. Marcel Ivan a clădit Credit Bank din subscrierea masivă de capital din partea Hotelului Intercontinental, Romcereal și a altor întreprinderi de stat, iar la Dacia Felix au subscris capital Electroaparataj SA Cluj, Nord Conforest Cluj, ASTRA, ARCOM, FPP Transilvania..."

Din raportul Băncii Naționale (1995) reiese că Banca Dacia Felix a înregistrat în 1994 pierderi de peste 60 miliarde lei, dar a raportat un profit brut de 21,7 miliarde lei. Din acest profit imaginar, banca a plătit dividende în valoare de 11,1 miliarde lei. Același raport dezvăluie că 97% din credite au fost acordate fără îndeplinirea condițiilor legale, iar în 1995 pierderile băncii s-au ridicat la peste 530 miliarde lei.**

Coridorul Diasporei

Este interesant pe cine alege Silviu Brucan pentru a ilustra pe investitorii români din diaspora (deveniți "Stâlpi ai puterii" regimului Iliescu).

* Atât BRCE, cât și Direcția Valutară din Ministerul de Finanțe erau conduse și compuse din oamenii Securității.

** Printre cei care au contribuit la prăbușirea acestei bănci s-au numărat Sever Mureșan, prin credite nerambursate, și Mircea Horia Sima, directorul cu sprijinul căruia se acordaseră aceste împrumuturi. În anii ce au urmat publicării cărții lui Silviu Brucan, ambii, precum și președinții Bankoop și Credit Bank, mai sus numiți, aveau să fie trimiși în judecată pentru infracțiuni bancare.

https://biblioteca-digitala.ro

• Sever Mureşan: "Fost jucător de tenis la Dinamo cu grad de locotenent MAI* se stabileşte în Franţa în 1979, se căsătoreşte la Dijon în 1980 cu aprobarea autorităţilor din ţară şi vine cu maşina anual în vizită la Bucureşti. După '89, în combinaţie cu firma Croissant de France, Mureşan lansează, în ianuarie 1990, societatea Paniro. Obţine un credit de 16.684.000 franci francezi de la BRCE, rambursabil în lei, pe care îi transferă la Dacia Felix, devenind un acţionar major al băncii clujene. Firma Invest Group, pe care o înfiinţează la Cluj, are în 1995 un capital social de 30 milioane dolari. Datorează Băncii Dacia Felix sute de miliarde lei".

• Ion Ţiriac, şi el fost jucător de tenis (tot la Dinamo), manager al mai multor campioni, dar şi prosper om de afaceri în Occident, creează în România prima bancă privată - Banca Ţiriac; reprezentanţele Mercedes, Siemes, Lufthansa (ulterior şi Metro); investeşte în agenţia de ştiri Mediafax şi în PRO-TV (după care înfiinţează şi o societate de asigurări, Alianz - Ţiriac).

• Mai sunt citaţi: Iosif Constantin Drăgan, Mihai Cârciog, George Pădure, Alexandru Feig, Heinrich Schorsch.

"C-aşa-i în tenis", romanul lui Felix (Sever Mureşan)

La începutul anilor 90, Sever Mureşan se prezenta opiniei publice din România drept unul dintre cei mai prosperi oameni de afaceri ai momentului. Organizează cel mai puternic turneu de tenis din Europa de Est, cu premii de peste 1 milion de dolari, iar afacerile şi viata lui mondena ocupă paginile ziarelor. Este unul dintre oamenii de afaceri cei mai apropiaţi de regimul Iliescu şi, ca atare, finanţează celebra vizita în România a fostului preşedinte american George Bush, care va juca cu această ocazie câteva par-

* Ministerul Afacerilor Interne, care includea şi Consiliul Securităţii.

https://biblioteca-digitala.ro

tide de tenis cu primul ministru Nicolae Văcăroiu, şi fostul ministru de Externe, Adrian Năstase.

Marea majoritate a afacerilor lui Sever Muresan se derulau prin Banca Dacia Felix (BDF) din Cluj, unde era şi membru al Consiliului de Administraţie. La fel ca afacerile lui Sever Mureşan, şi afacerile băncii păreau să prospere: în 1995, Dacia Felix era cea mai importantă bancă privată din România.

Scandalul

Scandalul a izbucnit în martie 1996, când preşedintele BDF, Ioan Sima, l-a acuzat pe Sever Muresan că încearca falimentarea băncii prin neachitarea datoriilor.

Firmele lui Sever Mureşan - Sita Investment AG din Elveţia şi Astra Română - Capital SAH din Franţa - se numărasera printre acţionarii băncii, dar cum acestea nu viraseră capitalul subscris, au fost eliminate.

De asemenea, firma sa SM Invest datora băncii aproape 860 miliarde lei. Potrivit lui Sima, Sever Mureşan ar fi încercat falimentarea băncii prin intermediul "omului său" din conducerea BDF, prim-vice-preşedintele Mircea Horia Hossu. Ambii au negat totul.

În acelaşi an, 1996, Banca Dacia Felix (BDF) intră în reorganizare judiciară. În acel moment, BDF avea datorii de 2.286 miliarde lei şi creanţe de 2.100 miliarde lei, iar activele băncii erau evaluate la 120 miliarde lei.

Şi tot în 1996, scandalul Sever Muresan trece graniţa. Ministerul Public din cantonul Geneva declanşează, la cererea Băncii Dacia Felix, cercetări privind pe Sever Mureşan, Mircea Horia Hossu şi François Vellut, învinuiţi de deturnarea unor sume importante de bani în beneficiul SM Invest, East European Trading, Byung Suk Ghung, societăţi controlate de cei trei.

Prieten cu demnitarii PSD aflaţi la putere, Mureşan nu are de ce să se teamă de Justiţie.

https://biblioteca-digitala.ro

Fugit din țară și anchetat în lipsă

Rezultatul alegerilor face ca prietenii săi să piardă puterea, iar Sever Mureșan părăsește țara.

În luna iulie 1997, un judecător de instrucție elvețian sosește în România și solicită autorităților române să-i pună la dispoziție documente privind operațiuni financiar-bancare efectuate de Sever Mureșan și Mircea Horia Hossu. Pe numele lui Sever Mureșan se eliberează un mandat internațional de arestare. La sfârșitul lunii iunie 1999, el este arestat în Ungaria, de unde este transferat într-o închisoare din Geneva. În acel moment, Sever Mureșan era judecat (în lipsă) în România, alături de Mircea Horia Hossu (arestat). Potrivit rechizitoriului, prejudiciul cauzat BDF pentru care erau judecați se ridica la 160 milioane dolari, la care se adăugau 9 milioane dolari penalizări și 251 milioane dolari dobânzi. BDF pretindea în total 420 milioane dolari. Rechizitoriul arăta că, în perioada '93-'95, Sever Mureșan, în calitate de președinte al mai multor societăți comerciale cu sediul în România și în străinătate și de membru în Consiliul de Administrație al BDF, a obținut de la această bancă credite în valoare de peste 1.000 miliarde lei, pe baza unor documente financiar-bancare false.

Condamnat în Elveția

La 18 noiembrie 2000, Curtea Corecționala din Geneva îl condamnă pe Sever Mureșan, găsindu-l vinovat de zece escrocherii comise în detrimentul băncii românești Dacia Felix, prejudiciul fiind evaluat la 26 milioane dolari. El declară recurs la Curtea de Casație, dar ramâne cu statut de inculpat, în detenție preventivă în Elveția.

La 9 aprilie 2001, Tribunalul Federal elvețian cere Oficiului Federal de Justiție de la Berna să decidă asupra cererii de extrădare formulată de România. La 18 iunie 2001, Sever Mureșan este extrădat în România, unde este arestat preventiv în virtutea mandatului emis de autoritățile române în 1997.

https://biblioteca-digitala.ro

Achitat în România

Cum, însă, la putere venisera cei care aveau obligații față de Mureșan, la începutul lunii iulie 2001, el este pus în libertate printr-o hotărâre a Tribunalului Suceava. Doi ani mai târziu, la 9 mai 2003, Judecătoria Constanța îl achită considerând acuzațiile de fals material, uz de fals și folosirea cu rea-credință a creditelor societății ca nefondate.

Condamnat în Franța

La 13 decembrie 2002, Tribunalul Corecțional din Dijon emitea un mandat de arestare pe numele lui Sever Mureșan, pe baza unui control fiscal al veniturilor personale înregistrate de el în 1995, din care rezulta că declarase o suma mai mică decât cea reală.

La 16 septembrie 2003, Tribunalul Corecțional din Dijon îl condamnă, în lipsă, la 18 luni de închisoare pentru "sustragerea frauduloasă și voluntară de la declararea și plata parțială a impozitului pe venit".

Protejat în România

La 1 septembrie 2004, autoritățile franceze emit un mandat european de arestare pe numele lui Sever Mureșan și, prin intermediul Interpol, cer României să-l aresteze provizoriu, în vederea extrădării. La 10 septembrie 2004, Curtea de Apel București respinge, pe considerente procedurale, cererea de arestare provizorie.

Decizia autorităților române, care apără, practic, un infractor condamnat în Franta, stârnește stupoarea magistraților francezi.

Cineva ne consola odată: "C-așa-i în tenis" - mai pierzi. În cazul dat, s-a dovedit contrariul: cu bunăvoință de sus, "prin tenis"câștigi.

Îmbogățiți prin jaf

În volumul *Crima organizată*, generalul Ion Pitulescu, subsecretar de stat, inspector general al Poliției în timpul guvernării Văcăroiu, aprecia că, în perioada 1990 - 1996, "pe lângă cei mai importanți deținători de averi ilegale din rândul traficanților, financiarilor și speculanților de capi-

https://biblioteca-digitala.ro

taluri au apărut oameni foarte bogați din rândul miniștrilor, parlamentarilor, consilierilor de diferite niveluri și altor oficialități din organismele de control social și de stat. (...) Cu complicitatea activă și evidentă a unor bănci și a unor înalți funcționari din domeniul financiar-bancar, aceștia au reușit să comită cel mai mare jaf din istoria contemporană a României, contribuind în mod decisiv la înrăutățirea continuă a situației economiei naționale. Criza generată de mecanismele proaste ale economiei românești, blocajul financiar, inflația, corupția generalizată, dezorganizarea vieții sociale, pe fondul unei legislații financiar-bancare necorespunzătoare, care permite injectarea zilnică pe piață a banilor murdari generați de activitățile economice ilegale ale crimei organizate, pe de o parte, și sporirea valorii banilor spălați prin operațiuni speculative, pe de altă parte, toate acestea la un loc constituie scenariul destabilizării generale a României".

"Agamanii"

Silviu Brucan se referă și el, în cadrul unui capitol sugestiv intitulat *Simbioza putere-capital. Organizarea jafului*, la sursa de venituri excesive pe care a constituit-o calitatea de membri ai Adunării Generale a Acționarilor (AGA) și ai Consiliilor de Administrație (CA): "Întrucât s-a constatat că membrii AGA au încasat zeci de milioane, unii chiar sute de milioane, s-a stabilit în decembrie 1994 că remunerația "nu va depăși de 2,5 ori salariul brut al managerului, sau, după caz, al directorului general". Cum aceștia au salarii între 2-3 milioane lunar, limita pentru un membru AGA este 5-7 milioane lei lunar. La Oil Terminal Constanța, drept urmare a beneficiului de 5 miliarde în 1994, membrii AGA au primit câte 150 milioane lei dividende pentru un an".

"Numeroși deputați sau senatori, continuă Silviu Brucan, sunt membri în mai multe AGA și consilii de administrație. S-a evidențiat în presă cazul deputatului Ioan Dumitrescu (PDSR), vicepreședinte al Comisiei Anticorupție a Camerei

https://biblioteca-digitala.ro

Deputaților, care declara: "sunt membru doar în 4 AGA, iar soția mea doar în 3". (...) În ce privește îndeletnicirile acestor membri AGA este tipică declarația aceluiași deputat Ioan Dumitrescu: «Am luat, împreună cu dl ministru Mihăilescu, vapoarele firmei Ilempa, care avea un milion dolari datorii către Navrom, și le-am dat firmei Ritz-Rom care a acoperit aceste datorii»". (Același domn Mihăilescu va fi numit ministru, în anul 2000, în Guvernul Adrian Năstase).

Poze de familie

26 iulie 2004

Ziarul Evenimentul zilei publică o fotografie imensă realizată în 1989, la primirea de către sinistrul dictator al Coreei de Nord, Kim Ir Sen, a delegațiilor la Congresul Mondial al Tineretului (comunist) de la Phenian. Sunt încercuite figurile membrilor delegației Uniunii Tineretului Comunist din România: Adrian Năstase, Mircea Pașcu și "coordonatorul" lor, ofițerul de securitate Marian Ureche.

Într-o epocă a supremației imaginilor vizuale asupra textului, impactul pare asigurat. Dar mai există și un sens care, poate, celor mai mulți privitori ai publicației din 2004 le-a scăpat: victoria "ilustrației" asupra "lustrației".

23 august 2004

Un distins intelectual, care după - bunul obicei românesc - "dorește să-și păstreze anonimatul", îmi aduce un album cu poze.

https://biblioteca-digitala.ro

Mai degrabă un dosar, pentru că, lipite cu grijă pe elegantul carton italienesc, sunt mai multe tăieturi din ziare care reproduc fotografii. Deși îngălbenite, se recunosc ușor figurile oamenilor politici ai zilei (din 2004).

Imaginile sunt așezate pedant, în ordinea anilor în care s-au făcut fotografiile (nu ai publicării lor). Trec peste binecunoscutele imagini cu Iliescu și Ceaușescu la Congres; la Iași; în Coreea, din nou în țară, la vânătoare, pe care am refuzat cu încăpățânare să le folosesc în campaniile electorale din '92 și '96. Îmi atrag însă atenția unele pe care nu le știam sau le uitasem, din perioada postcomunistă. Ele ilustrează combinațiile politice trecute, dar mai bine ca orice pe cele viitoare: Adrian Năstase la tribuna din Piața Revoluției între Corneliu Vadim Tudor și Adrian Păunescu; în 1998; Adrian Năstase jucând tenis cu piciorul la Mamaia cu Miron Cozma; în 1995; Stolojan alături de Iliescu la Cotroceni; Guvernul condus de Teodor Stolojan cu Adrian Năstase și Traian Băsescu, miniștri.

În multe fotografii zâmbesc jovial figuri binecunoscute ale lumii interlope: Gigi Kent, Nicu Gheară, Nuțu Cămătaru și discret "coordonatorii" reciclați ai fostei Securități a lui Ceaușescu.

Nu sunt simple poze de familie. E chiar "FAMIGLIA"!

https://biblioteca-digitala.ro

MECANISMUL DE CONSTITUIRE A SISTEMULUI MAFIOT

Începutul construirii actualei rețele mafiote a fost făcut, în 22 decembrie 1989, prin constituirea de către eșalonul doi al PCR și eșalonul unu al Securității, a (Comitetului) Frontului Salvării Naționale (de fapt, a Frontului propriei lor salvări), care va prelua Președinția, Guvernul și întreaga administrație, și va pune treptat stăpânire pe economia națională.

Surse financiare

Primele surse de finanțare ale structurii politico-economice a actualului PSD datează tot de la începutul anilor '90:

- cele două miliarde dolari reprezentând exporturile de produse industriale și alimentare din anul 1989, exporturi controlate de Securitate și a căror contravaloare nu s-a regăsit în tezaurul național;
- cele două miliarde de dolari reprezentând exportul de arme în țările arabe și în lumea a treia, dispăruți sub ochii sau cu participarea unor ofițeri implicați în aceste operațiuni de export;
- banii stocați de infractori de drept comun din zona economică și valorificați în urma târgului încheiat de noile structuri cu lumea interlopă, în decembrie 1989.

Traseul banilor

Odată ce acest pas a fost realizat, rezultatele activităților economice au fost canalizate, prin intermediul administrației, spre partidul unic conducător, iar de aici spre clanurile care controlau întreaga construcție. Principalul obiectiv al acestora a fost acapararea banilor din aportul valutar destinat lui Ceaușescu, din creditele preferențiale obținute de la Bancorex și Banca Agricolă, din rezerva valutară găsită la BNR, la care s-au adăugat banii obținuți prin împrumuturi externe, precum și din deturnarea profitului obținut din activitățile economice.

Banii folosiți pentru a mitui prin măsuri populiste cetățenii în scopul menținerii la putere a partidului unic conducător (în diferitele lui forme - FSN; FDSN; PDSR; PSD și ramuri - PUNR; PRM; PUR) au fost recuperați fie prin

https://biblioteca-digitala.ro

băncile private pe care Securitatea şi le-a creat şi falimentarea ulterioară a acestora, după ce camarila fesenistă şi-a recuperat investiţia şi beneficiile, fie prin jocuri piramidale de tip Caritas (iniţiat şi condus de exponenţi ai PUNR şi PRM) sau Gerald (apropiaţi ai PDSR), fie prin fonduri de investiţii de tip SAFI (tutelat de PNL) şi FNI (gestionat de o reţea formată exclusiv din foşti securişti în colaborare cu Banca de Investiţii şi Dezvoltare condusă de Nicolae Văcăroiu).

Banii câştigaţi prin falimentarea băncilor şi a întreprinderilor de stat au fost folosiţi pentru cumpărarea întreprinderilor care se privatizau. Noii patroni au continuat să dijmuiască banii cetăţenilor obţinând comenzi guvernamentale şi subvenţii dirijate pe bază de protecţie politică, mită şi comisioane, concomitent cu neplata impozitelor şi taxelor destinate bugetului de stat.

O altă cale de jaf al banilor populaţiei a fost iertarea de datorii a firmelor private din sistemul clientelar. În acest mod, s-a asigurat un tratament preferenţial clientelei PSD, blocându-se dezvoltarea unui adevărat sector al întreprinderilor mici şi mijlocii (IMM) profitabile şi, în acelaşi timp, prin presiunea directă a unor instituţii ale statului (Garda Financiară), a fost eliminată concurenţa adevăraţilor întreprinzători care puteau să realizeze dezvoltarea economică a României. Prin boicotarea cu bună ştiinţă a investiţiilor străine avea să fie eliminată şi concurenţa externă care ar fi putut genera o adevărată economie de piaţă.

Valurile extinderii sistemului mafiot

Actuala mafie pesedistă a pornit ca un club închis al "elitei" nomenclaturii PCR şi a securiştilor din zona DIE, UM 0107/AVS (disipaţi în BRCE, ICE Romtehnica, Terra, Dunărea, Delta, Crescent, Carpaţi, Trawe, Agroexport), care a iniţiat şi executat lovitura de stat din 22 decembrie 1989. Apoi clubul s-a deschis şi s-a lărgit treptat.

https://biblioteca-digitala.ro

Primul val

Primele candidaturi, imediat acceptate, au venit din partea ofițerilor de Securitate care lucrau acoperit în comerțul exterior. "Securitatea - spune Cornel Burtică, fost ministru al Comerțului Exterior - s-a repliat rapid recâștigând terenul pierdut. Ce-am constatat: ofițeri de Securitate, pe care-i cunoșteam și care lucrau acoperit în comerțul exterior, s-au năpustit în ultimele zile ale lui '89 și primele luni ale anului '90 să ocupe poziții-cheie în economie și comerț exterior: în conducerea MCE, în conducerea unor întreprinderi de comerț exterior și a unor bănci. Au format în grabă unități de construcții sau de comerț exterior, însușindu-și bunuri ale statului. Pe scurt, au luat cu asalt economia țării ocupând principalele posturi de commandă. Fondurile noilor întreprinzători provin din acumulările puse deoparte anterior, din sumele nedecontate de la stat, din noi donații ale noilor organe de Securitate. Cunosc un caz al unui fost director din Ministerul Comerțului Exterior care lucra acoperit. După '89, Securitatea i-a oferit ca împrumut o sută de mii de dolari să înceapă o afacere de comerț exterior fiind asociat cu un securist activ. Condițiile: să elibereze legitimații de angajat oamenilor Securității pentru a putea avea acces în orice unitate economică românească, să poată avea legitimitate pentru plecări în străinătate în interes de serviciu. L-au părăsit pe Ceaușescu și au devenit prosperi oameni de afaceri după '90".

La întrebarea pusă de Rodica Chelaru: "Cine erau acești oameni care au furat din banul public pentru a-și face avere?", Cornel Burtică răspunde: "Prefer să nu dau nume, dar mulți dintre ei au creat noua burghezie română. Ceea ce se scrie prin presă este în bună măsură adevărat. Vedeți de cine sunt conduse unele din marile companii românești apărute recent. Apoi se vede clar cine sunt principalii debitori care au falimentat Bancorex și Bankcoop după ce au luat împrumuturi fără să le mai returneze. Se vede clar, de asemenea, cine s-a înfruptat din întreprinderile de construcții imediat după 1 ianuarie 1990, luând fiecare câte o halcă pe măsura poziției pe care o deținea în întreprindere".*

* Rodica Chelaru, *Culpe care nu se uită*, Convorbiri cu Cornel Burtică.

https://biblioteca-digitala.ro

Al doilea val

Al doilea val de lărgire a inclus reprezentanții lumii interlope care fuseseră racolați, în detenție sau în libertate, ca informatori sau colaboratori ai Securității sau Miliției, în majoritate șefi de bufete și restaurante, barmani, directori de hoteluri, gestionari la magazine alimentare, mici traficanți, contrabandiști, bișnițari sau chiar hoți de buzunare. Ei dețineau sume importante de bani negri și la acea vreme erau, din păcate, singura "opoziție" economică la regimul Ceaușescu care îi împiedica să se bucure de banii furați.*

Premeditarea contractului din decembrie 1989 cu lumea interlopă este dovedită de manevra Securității din 26 ianuarie 1988, când aceasta l-a convins pe Ceaușescu să dea de ziua lui o amnistie care să curețe cazierele judiciare ale informatorilor și colaboratorilor ei.**

Al treilea val

Cel de al treilea val al lărgirii a constat în recompensarea "gorilelor" mafiei, a durilor remarcați în represiunile din 17-25 decembrie 1989, foști ofițeri de miliție, armată și securitate. Cei care între 1997-2000 au fost anchetați pentru crime și abuzuri în reprimarea revoluției, după anul 2000 au fost în mare parte recuperați și recompensați de protectorii lor reveniți la putere.

---

* O parte semnificativă dintre aceștia a ajuns în Parlament, în aparatul Guvernului, al Administrației Prezidențiale, în vârfurile administrației locale, în structura actualului partid la putere sau a unor partide din opoziție, în bănci și alte afaceri bănoase.

** Din multele exemple pe care le-am aflat în ianuarie 1997, iată un caz elocvent: în momentul fraudei de la Credit Bank, vicepreședintele băncii și acționar principal cu 80.000 dolari era un fost gestionar de alimentară, Steriu Popescu, infractor de drept comun (supranumit Popescu Telemea), devenit după eliberarea din închisoare în urma amnistiei din 1988 informator al colonelului Teodor Stănică, director adjunct al secției cercetări penale din cadrul Miliției Capitalei. După înlăturarea lui Popescu, postul de vicepreședinte al Credit Bank a fost ocupat de fostul milițian Tudor Stănică (în prezent condamnat la 11 ani de închisoare pentru torturarea și uciderea opozantului anticomunist Gheorghe Ursu) iar în consiliul de administrație a fost introdus un alt delincvent de drept comun, Gigi Kent, care, în decembrie 1989, ispășea în închisoare o condamnare de 13 ani fiind eliberat și "curățat" în urma amnistiei decretate de Președintele Iliescu în 1990.

https://biblioteca-digitala.ro

Al patrulea val

Al patrulea val cuprinde foşti agenţi dubli ai Securităţii şi serviciilor secrete arabe din zona teroristă, numeroşi sirieni, libieni, irakieni, palestinieni, recrutaţi în timp ce se aflau în România la studii sau în tabere de pregătire militară şi care, în perioada 1990-1996, au organizat reţele de contrabandă cu arme, petrol, ţigări sub protecţia SRI (vezi afacerile Porţelanul, Jimbolia, Ţigareta), devenind parteneri de afaceri cu oamenii Puterii (Jamal al Atm), sponsori de bază ai PSD (Zaher Iskandarani) sau consilieri în aparatul guvernamental (Kamel Kader).

Al cincilea val

Al cincilea val a fost al directorilor de întreprinderi din perioada comunistă, care au dezvoltat în jurul întreprinderilor de stat un lanţ de firme private-căpuşe - care intermediau operaţiunile de cumpărare-vânzare prosperând concomitent cu falimentarea fabricilor conduse chiar de ei.

SIF-urile conduse de reprezentanţii PDSR (PSD) strâng cupoanele oferite populaţiei în mascarada privatizării spre a fi apoi valorificate de clientela PDSR (PSD) pentru cumpărarea la preţuri subevaluate a întreprinderilor de stat şi în diferite alte afaceri.

Al şaselea val

Sub cupola mafiei pesediste, în anii 1992-1996, au intrat şi clanurile locale, construite în jurul prefecţilor, primarilor, preşedinţilor consiliilor judeţene ai PDSR, dintre care se vor recruta cunoscuţii baroni ai fiecărui judeţ.

Al şaptelea val

Ultima fază a lărgirii şi diversificării priveşte trecerea la mafia tribală: fostelor "familii fondatoare" şi clanurilor de tip "Cartierul Primăverii", "UASCR", "Oneşti - Bacău", "Tărtăşeşti", "Prahova" li se alătură un angrenaj complicat de veri, naşi, fini, cumetri, care completează reţeaua parveniţilor tranziţiei post-comuniste şi pregătesc, prin promovarea fiilor, următoarea generaţie a clanurilor pesediste de astăzi.

https://biblioteca-digitala.ro

Odată cu revenirea la putere a PSD, în 2001, clanurile s-au dezvoltat şi au acaparat scena politică, administrativă şi economică, contopindu-se într-un sistem de tip mafiot pe care l-au generalizat la nivelul întregii ţări, prin presiuni de ordin politic, economic şi juridic, prin şantaj, taxe de protecţie şi chiar agresiuni fizice.

Bani "roşii" pentru afaceri "albe"

Ca fost viceprim-ministru şi ministru al Comerţului Exterior, Cornel Burtică vorbeşte în cunoştinţă de cauză: "Securitatea lua 3% din toate contractele externe. Anual, plăteam un astfel de impozit între 150-200 de milioane de dolari SUA". "Securitatea avea, la rândul ei, propriile întreprinderi. Iar întreprinderea "Argus" cerea uneori până la 50% din unele contracte."

"Deşi am avut mai multe întâlniri la Ceauşescu cu reprezentanţii Securităţii, în principal cu Postelnicu, pentru a conveni partajarea funcţiilor în sistemul de comerţ exterior între cele două instituţii, MCE şi DSS, soluţiile erau încălcate sistematic de DSS, care avea oameni în sistem recunoscuţi oficial, iar restul, deşi erau ai MCE, deveneau agenţi acoperiţi ai Securităţii. Şefii de agenţii erau agenţi acoperiţi ai Securităţii".

Conturi nominale în străinătate

Căile de îmbogăţire ale Securităţii, văzute de Cornel Burtică, constau în "diverse surse de venituri externe: ciupelile în stil mare de la Comerţul Exterior, oficial; operaţiuni proprii de vânzare de armament şi de alte produse; încasări din sucesiuni; comerţ exterior prin propriile întreprinderi. Banii nu erau depuşi în băncile din România, aveau oameni de încredere cărora le deschideau conturi în străinătate şi unde depuneau diverse sume pe criterii pe care nu le cunosc. **La sfârşitul fiecărui an, banii erau strânşi la centru. În 1989, urmare a evenimentelor din România, banii din conturile din străinătate n-au mai fost preluaţi la centru**".

* Rodica Chelaru, op. cit. p. 159.

https://biblioteca-digitala.ro

Gospodarii de partid

"Pe lângă Securitate, mai era şi Gospodăria de Partid a CC al PCR care îşi făcuse şi ea o întreprindere de comerţ exterior, numită "OCE Carpaţi". Toate acestea sugeau din banul public - spune Burtică - sume mari de valută, care erau aprobate de Ceauşescu fără consultarea ministrului comerţului exterior. (...) Ceauşescu gestiona direct cheltuielile sale. Din câte am observat, cred că lucra prin Gospodăria de Partid şi prin anumite conturi secrete ale Securităţii pentru anumite cumpărături pe care le făcea în străinătate". (...)

Am aflat mai târziu că Securitatea avea un sistem de conturi în străinătate pe numele unor persoane de încredere, iar la sfârşitul anului adunau toţi aceşti bani din conturi, care nici până azi nu am aflat unde se duceau. Fapt este că o dată, având nevoie de bani pentru nişte importuri pentru că nu găseam bani pe piaţă, m-am plâns lui Ceauşescu care mi-a spus: "Te împrumut eu cu dobânda pieţii, dar după şase luni mi-i dai înapoi". Şi, într-adevăr, am fost împrumutat, ca minister, cu 30 de milioane de dolari, iar la şase luni şi o zi s-a prezentat la mine Iosif Banc, secretar al CC şi şeful Gospodăriei de Partid şi mi-a cerut banii. Sincer să fiu, nu credeam că mi-i va cere înapoi, dar m-am executat. Nu a vrut să-mi spună de unde veneau banii, bănuiam că existau fonduri acumulate de Gospodăria de Partid, poate şi din ce ne ciupeau cei de la Securitate. (...)

Serviciile consulare aduceau şi ele bani din străinătate. Erau monezi de aur depuse în străinătate de către diverşi, care le lăsau prin testament statului român sau unei persoane din România. Aceste sume erau aduse în ţară şi depuse în contul Securităţii. Nu ştiu ce hotăra Ceauşescu cu ele".

Evrei şi nemţi contra valută

Alţi bani proveneau din vânzarea etnicilor evrei către Israel, apoi saşi şi şvabi către Germania. În anii '50, a fost vândut primul lot de o sută de mii de evrei care au plecat în Israel. Îl citez din nou pe Cornel Burtică:

https://biblioteca-digitala.ro

"Când eram ministru al Comerțului Exterior, știu că a venit un trimis al guvernului israelian, Dan.* Cu acest Dan am avut discuții formale. Discuțiile de fond au fost duse de Ceaușescu și de cei de la Securitate. Personajul cu care s-a lucrat a fost generalul de Securitate Gheorghe Marcu.

În ce-i privește pe etnicii germani, înțelegerea a fost perfectată de însuși Ceaușescu în 1967, când au fost stabilite relațiile diplomatice cu Germania Federală. Prețul pe cap de neamț varia de la 4.000 la 10.000 de mărci germane în funcție de pregătirea omului".**

Rivalități. Parteneriate.

Cornel Burtică vorbește și despre rivalitățile care au existat între Departamentul de Informații Externe, DIE, al Securității, și Direcția de Informații Externe a Armatei, DIA precum și între acestea și serviciile de contrainformații:

"Comerțul cu arme avea un statut aparte și la import, și la export. Exportul prin Romtehnica, de care se ocupa Stănculescu, era aprobat direct de Ceaușescu și numai în fața lui dădea socoteală de prețuri. Eu niciodată n-am știut unde s-au dus banii sau cât au costat armele. Stănculescu lucra îndeaproape cu fratele lui Ceaușescu, Ilie, care era adjunctul ministrului Apărării".

"După defectarea lui Pacepa, Ceaușescu a desoperit că fratele lui, Andruța, cu nume conspirativ Călin, șeful de cadre al Serviciului Securității, împreună cu Doicaru dădeau grade de locotenent sau locotenent-colonel sau maior unor înalți funcționari din diferite domenii. Astfel au fost depistați, în urma scandalului, coloneii de Securitate Vasile Pungan, ministru al Comerțului Exterior în Guvernul Constantin Dăscălescu, Cornel Pacoste, viceprim-ministru în Guvernul Constantin Dăscălescu".

---

* Este vorba despre Dan Shayke Yiesahaiahu, partener israelian al părții române în acordul privind plecarea din țară, contra valută, a etnicilor evrei.

** Pentru alte detalii, vezi *Convorbiri neterminate. Corneliu Mănescu în dialog cu Lavinia Beta*. Editura Polirom, 2001

https://biblioteca-digitala.ro

Oameni de bază

22 decembrie 2002

Plec de la Universitate, pe jos, spre Piața Victoriei, împreună cu un fost student care, în 22 decembrie 1989, a intrat în sediul Comitetului Central. În Piața Revoluției ne amintim clipele fierbinți pe care le-am trăit cu 13 ani în urmă. "Dacă acum ar fi o "nouă revoluție" și am intra în Palatul Victoria - îmi spune companionul meu - am găsi aceiași oameni de bază ca în 1989: Cozmîncă și Mihăilescu".

LA VREMURI NOI, TOT EI

1990 - 1996: Reciclarea nomenclaturii PCR în PSD și PRM

Reciclarea unei părți a nomenclaturii comuniste în partidele de centru-stânga este un fenomen comun în fostele state comuniste din Europa Centrală și de Sud-Est. Cazul special al României pleacă nu numai de la proporțiile menținerii în funcții în perioada 1990-1996 a unei mari părți a vechiului aparat PCR*, ci și de la rolul criminal al dictaturii Ceaușescu și al loviturii de stat din 22 decembrie 1989 (organizată de nomenclatura PCR și soldată cu 1.104 morți) - rol niciodată asumat la nivel politic sau moral.

Nu doresc să insinuez că aparținerea la nomenclatura comunistă sau la aparatul de activiști PCR ar însemna, în mod automat, o legătură cu corupția sau crima organizată, dar, în mod cert, PSD asigură pălăria politică care a permis organizarea și dezvoltarea sistemului de tip mafiot al economiei și administrației.

* Ionica Berevoescu et al, *Fețele schimbării României și provocările tranziției*, p. 252: conform cercetărilor de teren, 63% dintre românii care dețineau în anii '90 o funcție de conducere ocupaseră o poziție similară înainte de 1989.

https://biblioteca-digitala.ro

Parlament dominat de nomenclatura comunistă

Parlamentari PSD

• În Parlamentele anilor 1990-1992, 1992-1996, 1996-2000 şi 2000-2004, găsim printre parlamentarii PSD (PDSR, FDSN, FSN) un mare număr de deputaţi şi senatori care au făcut parte din nomenclatura comunistă, printre care: Andea Petru, Bercăroiu Victor, Beznea Dumitru, Bîrlădeanu Alexandru, Cazan Gheorghe Romeo Leonard, Chivu Neculai, Cozmîncă Octav, Cristea Marin, Gaşpar Acsinte, Iliescu Ion, Marin Stelian-Dan, Marţian Dan, Mănescu Corneliu, Mihăilescu Şerban Petru, Mihu Victor Traian, Miron Mihai, Mohora Tudor, Momanu Valeriu, Murea Victor, Nicolae Ion, Novolan Traian, Popescu Barbu, Popescu Dan Ioan, Popescu Dumitru, Prisăcaru Ghiorghi, Sandu Ion Florentin, Stan Dragomir, Stănescu Alexandru-Octavi, Văcaru Vasile, Văcăroiu Nicolae.*

Parlamentari PRM

• Parlamentari PRM (1990-2004) care au făcut parte din nomenclatura comunistă: Acatrinei Gheorghe, Barbu Eugen, Băbălău Constantin, Buga Florea, Ciontu Corneliu, Dina Carol, Dinescu Valentin, Duţu Ion, Florescu Eugeniu Constantin, Furo Iuliu-Ioan, Mincu Iulian, Mureşan Ioan, Neacşu Ilie, Pribeanu Gheorghe.

2001 - 2004: Guvern de nomenclaturişti şi privilegiaţi ai regimului comunist

Nomenclaturişti

• Petru Şerban Mihăilescu - ministru pentru coordonarea Secretariatului General al Guvernului Năstase (2000-2003).

* Pentru detalii privind funcţiile ocupate înainte de 1989, vezi Lista demnitarilor PSD foşti nomenclaturişti PCR, în secţiunea ANEXE

https://biblioteca-digitala.ro

A fost, între 1984 şi 1989, inspector şi secretar* al Consiliului de Miniştri (Guvernul Dăscălescu).

- Octav Cozmîncă - ministru al Administraţiei Publice (2000-2004).

  Între 1983 şi 1989, şeful Sectorului Coordonare în aparatul Guvernului Dăscălescu, colaborator apropiat al Elenei Ceauşescu.

- Gheorghe Leonard Cazan - ministru al Dezvoltării şi Prognozei (2000-2003).

  Între 1973 şi 1989 a activat în cadrul Comitetului de Stat al Planificării**, ca director adjunct în Direcţia Programelor de Perspectivă şi în Direcţia de Coordonare.

- Dan Ioan Popescu - ministru al Industriei şi Resurselor (2000-2004).

  Înainte de 1989, inspector în aparatul Guvernului Dăscălescu.

- Acsinte Gaşpar - ministru pentru Relaţia cu Parlamentul (2000-2004).

  Între 1965 şi 1989, consilier, şef de sector în cadrul Consiliului de Stat.

- Ioan Rus - ministru de Interne (2000-2003), ministru al Administraţiei şi Internelor (2003-2004).

  Înainte de 1989, preşedintele Uniunii Asociaţilor Studenţilor Comunişti (UASC) din Cluj-Napoca.

Privilegiaţi

- Adrian Năstase - prim ministru (2000-2004).

  Înainte de 1989: reprezentant al regimului Ceauşescu la instituţiile internaţionale care se ocupau de drepturile omului. Într-o perioadă în care drepturile omu-

* Postul corespundea celui de secretar general pe care Şerban Mihăilescu l-a avut şi în Guvernul Năstase, dar, precum se ştie, sub Ceauşescu a fost interzisă folosirea acestei sintagme pentru orice altă funcţie în afara celei de secretar general al PCR.

** Comitetul de Stat al Planificării coordona centralizat întreaga economie.

https://biblioteca-digitala.ro

lui erau sistematic încălcate în România, Adrian Năstase susținea politica regimului comunist, în calitate de membru fondator al Human Rights Information and Documentation System și de "specialist din Europa de Est" în cadrul Institutului Internațional pentru Drepturile Omului de la Strasbourg. În anii '80, Adrian Năstase a reprezentat regimul Ceaușescu și la Oslo, la Institutul Norvegian pentru Afaceri Internaționale, iar în 1989 la Congresul Tineretului (comunist) de la Phenian (Coreea de Nord).

- Ioan Mircea Paşcu - ministru al Apărării Naționale (2000-2004).

Din 1971 până în 1990 a lucrat ca lector la Academia Ștefan Gheorghiu, care pregătea activiștii Partidului Comunist. Într-o perioadă în care nici un român obișnuit nu putea spera să călătorească în Occident, Ioan Mircea Paşcu a fost trimis în Austria, Marea Britanie și SUA.

- Rodica Mihaela Stănoiu - ministru al Justiției (2000-2004).

Înainte de 1989, a studiat în Occident (Canada și Franța) și a lucrat în cadrul Universităților din Bruxelles și Montreal.

- Mihai Nicolae Tănăsescu, ministrul Finanțelor Publice, Ilie Sârbu, ministrul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor, și Eugen Dijmărescu, ministrul delegat pentru Comerț, au avut și ei privilegiul de a-și desăvârși studiile, înainte de 1990, în Occident.

- Există câteva semne de întrebare în legătură cu biografiile unor miniștri care evită să-și facă publice activitatea profesională și funcția politică de dinainte de 1989. Potrivit unui CV oficial al ministrului Turismului (2000-2003), singura activitate profesională a lui Matei Agathon Dan, de la terminarea facultății în 1971 și până în 1989, a

https://biblioteca-digitala.ro

fost aceea de director economic la Institutul de Cercetare şi Inginerie Tehnologică pentru Metale Neferoase - Bucureşti.

Chiar dacă numărul nomenclaturiştilor a scăzut faţă de guvernele perioadei 1990-1996, ei ocupă poziţii-cheie pentru politica de cadre, supravegherea structurilor administrative şi controlul unităţilor economice prin comenzi de stat şi subvenţii. De fapt, în 2003, când Octav Cozmîncă şi Şerban Mihăilescu au fost retraşi din guvern la partid, funcţionarea sistemului clientelar era asigurată. Cozmîncă şi Mihăilescu ar fi putut să mai lucreze doar la perpetuarea lui.

Ultima achiziţie: în iulie 2004, în conducerea partidului de guvernământ este adus Ion Sasu, fost membru supleant al CC al PCR în decembrie 1989.

Traseele foştilor securişti

Între 1997 şi 2000 au fost trecuţi în rezervă, prin decrete prezidenţiale, 33 de generali din serviciile speciale: 10 din Serviciul Român de Informaţii (SRI), 15 din Serviciul de Informaţii Externe (SIE), 5 din Serviciul de Telecomunicaţii Speciale (STS) şi 3 din Serviciul de Protecţie şi Pază (SPP). Acestora li s-au adăugat numeroşi colonei trecuţi în rezervă prin ordinul noilor directori (numiţi în timpul Administraţiei Constantinescu) ai SRI, SIE, STS, SPP.

Numeroşi ofiţeri ai fostei Securităţi au fost reactivaţi odată cu revenirea la putere a regimului Iliescu-Năstase, care le-a acordat funcţii importante în administraţia centrală şi în serviciile secrete:

- Generalul Constantin Silinescu a fost trecut în rezervă, prin decretul prezidenţial 511 din 2 octombrie 1997, din funcţia de director adjunct al Serviciului de Informaţii Externe (SIE).

  În ianuarie 2001 a fost numit de Adrian Năstase consilier pe probleme speciale al primului-ministru,

https://biblioteca-digitala.ro

însărcinat cu coordonarea serviciilor secrete. În octombrie 2002, premierul Adrian Năstase l-a numit Comisar şef al Gărzii de Mediu.

Înainte de 1989, Constantin Silinescu a îndeplinit misiuni de spionaj în Occident timp de zece ani, din 1974 până în 1984, după care a fost promovat în conducerea Centrului de Informaţii Externe (CIE), ca locţiitor şi şef de direcţie, sub coordonarea generalului Aristotel Stamatoiu, şeful spionajului românesc până în 1990.

- Generalul Tudor Tănase, trecut în rezervă la 1 iulie 1997, prin decretul prezidenţial 276, din funcţia de director al Serviciului de Telecomunicaţii Speciale (STS).

În februarie 2001, Preşedintele Iliescu l-a reînvestit la comanda Serviciului de Telecomunicaţii Speciale.

Înainte de 1989, Tudor Tănase a făcut parte din Direcţia de Informaţii Externe, condusă de generalul Nicolae Pleşiţă.

- Generalul Dan Gheorghe a fost destituit, în martie 1997, din fruntea serviciului secret al Ministerului de Interne (U.M.0215), pe care îl condusese în perioada 1993-1997.

În martie 2001, generalul Dan Gheorghe a fost reactivat şi angajat în cadrul SRI. La sfârşitul anului 2001, a fost numit în fruntea Departamentului de Securitate al Aeroportului Otopeni. În 2003, prin ordin al ministrului Justiţiei, Rodica Stănoiu, a fost numit director adjunct al Serviciului Independent de Protecţie şi Anticorupţie (SIPA), iar în 2004, noul ministru al Justiţiei, Cristian Diaconescu, l-a promovat în funcţia de director al SIPA.

În decembrie 1989, Dan Gheorghe era locţiitor cu probleme informative al şefului USLA, colonelul Gheorghe Ardeleanu. După înfiinţarea SRI, în martie 1990, Virgil Măgureanu l-a recuperat şi l-a numit şeful Brigăzii antiteroriste din cadrul Serviciului Român de Informaţii. Din această funcţie, Dan

https://biblioteca-digitala.ro

Gheorghe s-a transferat la SIE, pentru a trece apoi la UM 0215.

• Generalul Victor Marcu, fost adjunct al directorului SRI, Virgil Măgureanu, a fost numit de ministrul Ovidiu Muşetescu în funcţia de secretar general al Autorităţii Naţionale pentru Privatizare (APAPS), subordonată direct premierului Năstase.

Înainte de 1989, generalul Marcu a lucrat la Direcţia de Informaţii Externe (DIE) a Departamentului Securităţii Statului. În perioada 1980-1985, el a fost şef de birou şi şef de serviciu la U.M.0103 din DIE, unitate care se ocupa de intimidarea şi anihilarea emigraţiei ostile regimului comunist. Între 1985-1990, când generalul Marcu a condus această unitate, s-a ocupat de supravegherea redactorilor postului de radio Europa Liberă.

În 2002, Victor Marcu a intrat in afaceri.

• Fostul colonel de securitate Marian Ureche a fost înaintat la gradul de general, în 2001, de către Preşedintele Ion Iliescu. Ministrul Justiţiei Rodica Stănoiu l-a numit în fruntea Serviciului Independent de Protecţie şi Anticorupţie (SIPA), în fapt serviciul de informaţii al Ministerului de Justiţie, unde a rămas până în 2003.

Marian Ureche a lucrat la începutul anilor '80 în Securitatea municipiului Bucureşti, iar în decembrie '89 era adjunct al comandantului Direcţiei I a Departamentului Securităţii Statului (DSS), colonelul Raţiu. Numele lui Marian Ureche apare printre anchetatorii Securităţii în dosarul întocmit de aceasta profesorului Ioan Petru Culianu.

În martie 2004, CNSAS a confirmat că Marian Ureche a făcut poliţie politică.

• Colonelul Ristea Priboi a fost trecut în rezervă în ianuarie 1997.

În februarie 2001, deputatul PSD Ristea Priboi a fost ales şef al Comisiei comune a celor două Camere ale

https://biblioteca-digitala.ro

Parlamentului pentru exercitarea controlului asupra Serviciului de Informații Externe. Ca urmare a presiunilor societății civile, a fost forțat să demisioneze. Înainte de 1989, Ristea Priboi a fost șef de departament în Direcția de Informații Externe (DIE) în perioada în care aceasta a organizat atentatul cu bombă la sediul din München al Europei Libere, comis de Carlos Șacalul și tentative de asasinat asupra unor ziariști angajați ai Europei Libere, precum și asupra dizidentului Paul Goma.

Ristea Priboi este acuzat de participanții la revolta muncitorilor de la Brașov din 15 noiembrie 1987 că a participat direct la reprimarea acesteia.

- Colonelul Victor Velișcu a fost trecut în rezervă în 1997. A fost reactivat, în martie 2001, în funcția de consilier al directorului Serviciului Român de Informații (SRI), Radu Timofte.

Până în 1990, a fost ofițer de securitate la Craiova, în cadrul Direcției I a Direcției Securității Statului. După 1990 a deținut funcția de locțiitor al șefului SRI Cluj. Între 1994 și 1995 a lucrat la SOV Invest, societate care administra FNI.

- Toma Năstase, fost ofițer de securitate promovat de PRM în Corpul de control al Guvernului Văcăroiu în perioada de guvernare a Patrulaterului Roșu, avea sarcina de a-i furniza lui C.V. Tudor informații* și de a șantaja partidele adversare.**

---

* "Toma Năstase avea sursele sale... multe provenind chiar din Poliție, SRI, SIE, Ministerul de Externe", vezi Sever Meșca în volumul *Vadim între Președinție și Ospiciu*, p. 200

** "Toma era responsabil... cu negocierile (nu tocmai curate cerute de "tribun". El îl presa din când în când pe venerabilul M.I., cu anumite scene mai puțin plăcute din viața acestuia din urmă, când în fosta regiune Ploiești venea episodic în contact cu autoritățile de anchetă, din care făcea parte și tânărul ofițer de securitate Toma Năstase... Vadim îl punea, din când în când, pe Toma să-i amintească lui M.I. ce se întâmplase în trecut, penru a exercita un șantaj asupra PNL - iar Toma făccea acest lucru uneori chiar pe sălile Parlamentului". Ibidem, p. 202

https://biblioteca-digitala.ro

Relația strânsă dintre ofițerii de Securitate și membrii din conducerea PCR s-a păstrat și după '89 - spune Rodica Chelaru în volumul de convorbiri din care am citat. Un exemplu ar fi Paul Niculescu-Mizil, membru al Biroului Politic, în a cărui firmă, Geteco, securitatea este asigurată de Virgil Ionescu, fost locotenent-colonel de Securitate. Între angajați se mai află Gheorghe Vasile, fostul șofer al soților Ceaușescu; maior de Securitate, Ion Tomina și Paul Pleșoianu, fost ofițer USLA. Consilierul companiei este generalul Gheorghe Marcu.*

Ca și în cazul nomenclaturiștilor și activiștilor PCR reciclați în structurile de conducere ale PSD, apartenența la organismele securității din perioada Ceaușescu nu duce automat la conexiuni cu corupția și crima organizată. Reciproca este însă mult mai dură. Mulți conducători ai băncilor de stat și private fraudate și falimentate după 1989 au făcut parte sau au colaborat cu Securitatea. Ca și întreaga conducere centrală și județeană a Fondului Național de Investiții (FNI) a cărui prăbușire a provocat grave daune câtorva sute de mii de cetățeni.

Averile demnitarilor

În România anilor 2001-2004, s-a instaurat o oligarhie, în care un grup constituit dintr-un număr mic de persoane, din vârful PSD și al celorlalte partide parlamentare, are în mână atât puterea politică, cât și pe cea economică. Care sunt averile lor și, mai ales, cum s-au constituit ele?

Obligați la transparență

În urma presiunilor venite din partea Uniunii Europene, guvernul PSD a fost nevoit să inițieze, iar Parlamentul, dominat de PSD, s-a văzut obligat să voteze un pachet de legi care prevede obligația publicării declarației de avere și

* Vezi Rodica Chelaru, *Culpe care nu se uită*.

https://biblioteca-digitala.ro

a celei de interese pentru demnitari; magistraţi şi asimilaţii acestora; persoane cu funcţii de conducere şi de control; funcţionari publici.

Odată cu intrarea în vigoare a Legii 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenţei în exercitarea demnităţilor publice, a funcţiilor publice şi în mediul de afaceri, Administraţia Prezidenţială, Parlamentul şi Guvernul au fost obligate să afişeze pe paginile de internet ale fiecărei instituţii declaraţii-tip, completate de demnitari şi alte persoane care îndeplinesc funcţii publice.*

Adevăruri ocolite

Pe marginea acestor declaraţii de avere se impun câteva observaţii:

- Majoritatea demnitarilor au profitat din plin de portiţele oferite de lege şi au folosit prilejul publicării declaraţiilor de avere şi de interese mai degrabă pentru a ascunde, decât pentru a dezvălui. Demnitari, ale căror averi sunt de notorietate şi a căror opulenţă este afişată, pozează în reprezentanţi ai clasei de mijloc cu venituri modeste.
- Demnitarii au declarat doar bunurile deţinute în nume propriu, nu şi valoarea acţiunilor pe care le au la diferite firme. Atunci când, în mod excepţional, valoarea acţiunilor este declarată, suma este ridicolă. Aşa, de pildă, Iosif Armaş declară că 4.151 de acţiuni pe care le deţine într-una dintre cele mai mari firme private din România (Argirom International), valorează doar 80.000 dolari.
- Suprafeţele de teren au fost declarate fără a se specifica locaţia terenurilor respective. Astfel, nimeni nu poate şti dacă, de exemplu, cei 1.000 metri pătraţi de teren intravilan declaraţi de premierul Adrian Năstase se află într-una din zonele rezidenţiale ale Bucureştiului, la Cornu sau într-un sat uitat din judeţul Botoşani, ceea ce face imposibilă estimarea valorii reale a terenurilor.

* În secţiunea ANEXE sunt prezentate averile unor demnitari din Guvern şi Parlament aşa cum reies din propriile declaraţii de avere şi de interese.

https://biblioteca-digitala.ro

• Valoarea de impozitare pe care demnitarii o trec în dreptul locuințelor pe care le au în proprietate este, de cele mai multe ori, ridicolă. Tot ca un exemplu: deputatul Iosif Armaş declară că valoarea de impozitare a casei sale de locuit de 263 metri pătraţi (cât 5 apartamente cu 2 camere) este de 4 milioane lei.

• Chiar în aceste condiţii putem afla că deputaţi ca Valentin Gigel Calcan, Mihail Fâca, Nicu Spiridon, Stanciu Zisu sau Cristian-Sorin Dumitrescu, senatori ca Dinu Marin, Gheorghe Dutu, Constantin Toma sau Tudor Marius Munteanu, necunoscuţi din punct de vedere al activităţii parlamentare, se numără, potrivit propriilor declaraţii de avere, printre cei mai înstăriţi oameni din România.

• O serie de demnitari au recurs la subterfugii pentru a-şi ascunde averea. Premierul Adrian Năstase, de pildă, menţionează "Fermă - comuna Cornu" în finalul declaraţiei, la rubrica "Alte activităţi cu scop lucrativ care produc un venit anual care depăşeşte echivalentul a 5.000 euro". Cum Legea 161/2003 nu are în vedere declararea "fermelor", ceea ce trebuia să declare Adrian Năstase erau casa de la Cornu şi terenul, foarte probabil intravilan, pe care îl deţine în această comună. Adrian Năstase ar fi trebuit, de asemenea, să nu treacă un NU mare în dreptul rubricii "Spaţii comerciale sau de producţie", pentru că, în mod cert, celebrele sale ouă nu sunt produse sub cerul liber. Printr-o simplă menţiune "Fermă - comuna Cornu", Adrian Năstase a ascuns aşadar şi o casă, şi spaţiile de producţie, şi terenul aferent.

• Un alt gen de subterfugiu există în declaraţia de avere a ministrului Economiei şi Comerţului, Dan Ioan Popescu. Într-o anexă la declaraţia de avere, spune că deţine 4 terenuri intravilane: unul de 10.000 mp, unul de 1.920 mp, unul de 8.840 mp şi unul de 14.629 mp. Ce valoare au uriaşele terenuri ale lui Dan Ioan Popescu nu aflăm, pentru că ministrul nu trece nimic în dreptul rubricii "valoare de impozitare", explicând mai jos că terenurile sunt "fără valoare de impozitare, potrivit OU 36/2002". Merită să ne

https://biblioteca-digitala.ro

oprim puţin asupra acestei explicaţii. Mai întâi, pentru că Ordonanţa de Urgenţă 36/2002 se referă la *reglementarea dreptului de proprietate al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România asupra lăcaşurilor de cult, cimitirelor şi altor bunuri destinate activităţilor cultului mozaic.* Această ordonanţă nu poate avea absolut nimic în comun cu terenurile intravilane de zeci de mii de metri pătraţi ale lui Dan Ioan Popescu. Ministrul se referă probabil la *Ordonanţa Guvernului* (simplă, nu de urgenţă) *36/2002 privind taxele şi impozitele*, emisă de guvernul din care face parte. Potrivit acestei Ordonanţe, pentru ca terenurile lui Dan Ioan Popescu să fie scutite de impozit, acestea ar fi trebuit să fie ori complet acoperite de clădiri, ori cimitire, ori terenuri degradate şi poluate în curs de amenajare.* Or, este extrem de greu de crezut că ministrul Dan Ioan Popescu şi-a achiziţionat în ultimii ani atâtea mii de metri pătraţi de cimitire sau de terenuri poluate...

• Casa de vacanţă, o altă formulă de mascare a proprietăţilor imobiliare, te trimite cu gândul la o cabană la munte sau la o casă de ţară. Suprafaţa de 800 mp a "casei de vacanţă" a ministrului Răzvan Teodorescu reprezintă echivalentul unui imobil cu 15-20 de camere, ceea ce înseamnă mai degrabă un palat la moşie.

• Doi miniştri români, titulari ai unor ministere de maximă importanţă, ministrul de Externe, Mircea Geoană, şi ministrul de Finanţe, Mihai Tănăsescu, deţin sume impor-

* Potrivit Anexei 5 a acestei Ordonanţe, "Nu se datorează impozit pe teren pentru: 1. terenurile cu construcţii, numai pentru suprafaţa construită la sol a clădirilor; 2. terenurile aparţinând cultelor religioase recunoscute de lege şi unităţile locale ale acestora cu personalitate juridică; 3. terenurile cimitirelor; 4. terenurile instituţiilor de învăţământ preuniversitar şi universitar autorizate provizoriu sau acreditate; 5. terenurile aflate în proprietatea, administrarea sau în folosinţa instituţiilor publice stabilite potrivit Legii nr. 72/1996 privind finanţele publice, cu modificările şi completările ulterioare, şi Legii nr. 189/1998 privind finanţele publice locale, cu modificările şi completările ulterioare; 6. terenurile aflate în situaţiile prevăzute la art. 85 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările şi completările ulterioare". Art. 85 al Legii 18/1991 prevede că "Terenurile degradate şi poluate, incluse în perimetrul de ameliorare, sunt scutite de taxe şi impozite către stat, judeţ sau comună, pe timpul cât durează ameliorarea lor".

https://biblioteca-digitala.ro

tante plasate în Fonduri mutuale de investiții din Statele Unite ale Americii. Aceste Fonduri investesc în afaceri din întreaga lume, posibil și în România, ceea ce îi poate duce pe cei doi importanți demnitari din guvernul PSD la un conflict de interese care nu este incriminat legal, dar care din punct de vedere politic poate fi cel puțin neoportun. Ca să nu mai vorbim de contrastul cu demagogia populist-patriotardă a guvernului Năstase. Cu alte cuvinte, investițiile în România, încrederea în băncile din România sunt potrivite doar pentru "căpșunarii din Spania" și "șantieriștii" din Israel, nu pentru guvernanți.

Dincolo de aceste observații, care se referă la forma și la modul în care au fost completate declarațiile de avere, analiza lor permite câteva concluzii:

Averi din funcții politice

Publicarea averilor a făcut evident faptul că demnitarii guvernării PSD sunt niște oameni foarte bogați. Oricât ar fi încercat să ascundă, oricâte averi ar fi trecut pe numele rudelor și prietenilor, ei nu au putut să mascheze în totalitate adevărul. Conturile de sute de mii până la milioane de dolari, vilele de sute de metri pătrați, miile de metri pătrați de terenuri intravilane, zecile de mii de metri pătrați de terenuri agricole și păduri, nenumăratele societăți comerciale la care sunt acționari descriu o realitate a cărei ocultare a devenit imposibilă: în România, pentru liderii PSD, funcția politică a devenit izvor de bogăție.

Averi cinstite

Departe de imaginea falsă a îmbogățirii doar prin hoție, există și oameni de afaceri care au reusit să se impuna prin efort și corectitudine. Reușita lor este cu atât mai meritorie, cu cât ea nu s-a realizat, cum ar fi normal, cu ajutorul sistemului, ci, dimpotrivă printr-o luptă permanentă cu acesta. Într-o societate ale carei valori sunt inversate, a face afaceri cinstite a devenit un act de curaj, iar a obține și profit ține aproape de domeniul senzaționalului.

https://biblioteca-digitala.ro

Timpul şi banii

Realitatea demonstrează că nu poţi avea succes într-o afacere cinstită, dacă nu aloci cea mai mare parte din timp acelei afaceri. Succes au doar cei care muncesc 10-12 ore pe zi şi îşi dedică întreaga energie afacerilor pe care le-au creat, înfruntând birocraţia, refuzând corupţia şi plătind integral şi la timp taxele.Or, timpul este exact ceea ce îi lipseste unui demnitar.

Cum au reuşit atunci politicienii să strângă averi atât de mari şi, mai ales, **când**? Sunt întrebări la care ei înşişi vor trebui să răspundă.

Îndemnizaţiile demnitarilor

O funcţie de demnitate publică se ocupă prin mandat obţinut direct, prin alegeri organizate, sau indirect, prin numire.* Potrivit legii, "persoanele care ocupă funcţii de demnitate publică au dreptul, pentru activitatea desfăşurată, la o indemnizaţie lunară", aceasta fiind "unica formă de remunerare a activităţii lor".**

Legea privind sistemul de stabilire a salariilor de bază în sectorul bugetar şi a indemnizaţiilor pentru persoane care ocupă funcţii de demnitate publică a intrat în vigoare în 16 iulie 1998. Până la acea dată, indemnizaţiile demnitarilor fuseseră, din considerente populiste, aproape meschine. În iunie 1996, indemnizaţia netă a celui mai înalt demnitar - Preşedintele României - era de 3.500.000 lei (adica 400 dolari, la cursul de la acea dată). Un ministru primea 2.800.000 lei (350 dolari), iar un secretar de stat 1.750.000 lei (200 dolari).

Ca urmare a aplicării Legii 154/1998 şi a majorărilor aplicate în tot sectorul bugetar, în decembrie 2000, Preşedintele avea o indemnizaţie netă de 14.142.212 lei (570 dolari), un

* Vezi definiţia funcţiei de demnitate publică în Legea 154/1998 privind sistemul de stabilire a salariilor de bază în sectorul bugetar şi a indemnizatiilor pentru persoane care ocupă funcţii de demnitate publică

** Legea 154/1998, articolele 19 si 20

https://biblioteca-digitala.ro

ministru primea 11.522.070 lei (460 dolari), iar un secretar de stat 10.211.980 lei (400 dolari). Deşi, din 2001 încoace, indemnizaţiile demnitarilor au mai crescut (indemnizaţia netă maximă, a Preşedintelui, ajungând la 800 dolari), este evident că acestea nu pot fi sursa tuturor averilor celor care au ocupat şi ocupă funcţii de demnitate publică.

Demnitarii nu au timp liber

Indemnizaţia demnitarilor diferă faţă de salariul angajaţilor din sectorul de stat sau privat pentru că, spre deosebire de salariat, demnitarul nu are o muncă normată. Demnitarul nu primeşte sporuri* şi nu îi sunt plătite orele suplimentare. Demnitatea publică este o funcţie de onoare, şi prima ei cerinţă este aceea de a-ţi dedica întregul timp slujirii interesului public. Pe scurt, demnitarul nu are timp disponibil pentru activităţi de afaceri.

Cum se explică atunci marile averi acumulate de oameni care, de la începutul anilor 1990 încoace, s-au aflat aproape permanent în funcţii de demnitate publică?** Nu există decât o singură alternativă: fie nu şi-au îndeplinit responsabilităţile demnităţii publice în care au fost investiţi, folosind timpul pe care ar fi trebuit să-l dedice interesului public pentru a-şi dezvolta afacerile; fie şi-au folosit funcţia pentru a se îmbogăţi.***

---

* Parlamentarii reprezintă o excepţie de la această regulă întrucât au adoptat o serie de reglementări prin care şi-au acordat sporuri (de confidenţialitate, de limbi străine) şi sume forfetare.

** Cel mai elocvent exemplu este Adrian Năstase care a fost, timp de 7 ani, membru al Guvernului (ministru de Externe, 1990 - 1992; prim-ministru, 2001 - 2004) şi 8 ani preşedinte (1992 - 1996) şi vicepreşedinte (1997-2000) al Camerei Deputaţilor. Cumulând în mod legal funcţia de profesor universitar şi conducând, tot legal, diferite asociaţii şi fundaţii, este evident că timpul nu i-ar fi putut permite să aibă şi alte activităţi aducătoare de venituri importante.

*** Elimin varianta moştenirii (pe care unii demnitari s-au grabit să o invoce în declaraţiile de avere), precum şi posibilitatea dobândirii averilor în timpul regimului comunist (când bogaţii demnitari de azi, făcând parte din nomenclatura comunistă sau din Securitate, aveau "origine sănătoasă", tocmai pentru că proveneau din familii sărace, cum rezultă chiar din propriile lor autobiografii).

https://biblioteca-digitala.ro

În ambele cazuri, sursa averilor demnitarilor nu poate fi decât ilegală şi (sau) ilicită.

CONCLUZII

În procesele de corupţie derulate în anii 1997-2000, condamnările pronunţate împotriva făptuitorilor s-au stabilit pe bază de probe (înscrisuri, declaraţii, interogatorii, expertize financiar-contabile), precum şi prin dezbaterile din faţa instanţelor de diferite grade - judecătorii, tribunale, curţi de apel, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. Nenumărate cazuri de abuz şi însuşire de bani publici din anii '89 - '90 au intrat sub incidenţa termenelor de prescripţie.

Prezumţia de vinovăţie

Într-o administraţie care a respectat independenţa justiţiei, diferiţii capi ai mafiei băncilor, flotei, petrolului, industriei îngrăşămintelor, ţigărilor, alcoolului care au fost anchetaţi şi judecaţi au beneficiat de prezumţia de nevinovăţie până în momentul condamnării prin hotărâri judecătoreşti definitive.

Astăzi se ştie cu certitudine că iniţiatorii, organizatorii şi beneficiarii sistemului provin din fosta nomenclatură PCR şi din Securitatea lui Ceauşescu. Aceştia nu au fost judecaţi niciodată. Demnitarii şi activiştii PCR, precum şi ofiţerii de securitate implicaţi nu au răspuns nici pentru crimele, represiunile şi distrugerile din timpul regimului comunist. Având în vedere rolul criminal al instituţiilor pe care le-au condus sau pentru care au lucrat, mi se pare normal ca asupra lor să planeze **prezumţia de vinovăţie, fiind obligaţia lor individuală să-şi dovedească posibila nevinovăţie**.

O integramă parţial rezolvată

Procesele penale au fost un episod indispensabil pentru a înţelege cadrul infracţional, dar nu suficient pentru a identifica toate conexiunile cu nivelele politic, administrativ, judiciar, mediatic şi economic-financiar ale corupţiei de stat.

https://biblioteca-digitala.ro

În acest moment, cunoaştem definiţiile; cuvintele-cheie pe verticală şi orizontală sunt completate; pentru altele ştim doar o parte din litere. Rezolvarea completă a integramei este un joc interactiv la care cititorii acestei cărţi sunt invitaţi să ia parte.

https://biblioteca-digitala.ro

ADEVĂRUL 2.

DESPRE DESPRE EVENIMENTELE DIN DECEMBRIE '89. CARACTERUL CRIMINAL AL LOVITURII DE STAT

Sângele uscat

12 iunie 2004

Pe ecranul televizorului, imagini de la funeraliile fostului președinte american Ronald Reagan. Comentatorul insistă asupra rolului său în prăbușirea pașnică a comunismului în Europa Centrală și de Sud Est. Crainica anunță că participă și președintele Ion Iliescu.

Sunt una dintre ultimele persoane publice din afara Statelor Unite care l-au întâlnit pe Ronald Reagan înainte de a se retrage complet din viața publică, din cauza unei grele maladii. Cred că ceea ce l-a determinat să accepte o discuție, în octombrie 1994, în

https://biblioteca-digitala.ro

cabinetul reședintei sale oficiale din Los Angeles, a fost în primul rând caracterul unic al darului pe care îl ofeream: un steag tricolor din care revoluționarii din Timișoara decupaseră stema - simbol al regimului comunist - și care mai avea o mică gaură bordată de sânge uscat - urma glonțului care pătrunsese în pieptul unei tinere revolutionare în 17 decembrie 1989. L-am primit, la rândul meu, de la acea tânără infirmă și am înțeles, din mărturia ei, că, în acele momente, când ieșise în stradă să lupte pentru libertate și adevăr, ținuse strâns la piept drapelul național.

Pentru mine, revoluția din decembrie nu e o poveste auzită sau văzută la televizor, ci trăită în stradă, iar acel decembrie îmi revine în minte o dată cu umbrele unor apropiați uciși atunci. Fiica mea a terminat ultima clasă de liceu lângă un loc rămas gol, al Dianei, marcat de o glastră cu flori. Colegul meu de catedră Anghel Cioran si-a pierdut fiul, adolescent. Copilul vecinilor mei de bloc și de scară din Pajura a mai putut fi găsit doar la morgă. Fiul prietenului Gitlan a rămas un nume săpat în marmura de la Dales sub inscripția: primul ucis în 21 decembrie. Din fericire, fiul meu Dragoș și prietenul său, Bogdan, au fost împinși de grupurile care se retrăgeau din Piata Universității spre Edgar Quinet, în timp ce tancurile intrau în Piață, si am putut ajunge împreună cu ei în Pajura la cumpăna dintre 21 si 22 decembrie.

Poate trebuia să păstrez steagul stropit de sânge în Revoluția de la Timișoara. Anghel Cioran a stăruit la ridicarea bisericii din Cimitirul eroilor, Ion Gitlan a ridicat o cruce în memoria martirilor Revoluției din 21 decembrie, de la București. Cei mai multi își plâng morții într-o tăcere îndurerată.

E suficient că m-am străduit să trăiesc demn în libertatea dobândită cu sacrificii în acele zile, sau trebuia să fac mai mult pentru aflarea adevărului asupra cauzelor care au făcut din România singura excepție sângeroasă a căderii comunismului?

Rândurile care urmează sunt un răspuns la această întrebare.

https://biblioteca-digitala.ro

TEZA:

Înlocuirea dictaturii Ceaușescu cu un regim neocomunist pseudo-democratic s-a realizat printr-o lovitură de stat inițiată și condusă de un grup din nomenclatura comunistă, din armată și din securitate, cu sprijin sovietic, grup care a confiscat roadele unei eroice revolte populare desfășurată între 16 - 21 decembrie 1989. Represiunea revoltei populare ordonată de Ceaușescu și executată de armată, miliție și securitate s-a soldat cu uciderea a 162 de persoane și rănirea gravă a 1107 oameni neînarmați și nevinovați. În 22 decembrie, toată puterea a fost preluată printr-un puci de către un Consiliu Militar ale cărui acțiuni criminale au condus direct sau indirect la uciderea a 942 de oameni și rănirea a 2245 de persoane. Ion Iliescu, care, în calitate de președinte de facto al Comitetului Executiv al Frontului Salvării Naționale și șef al Consiliului Militar Superior, și-a asumat în 22 decembrie toate deciziile de putere, are, pe cale de consecință, și responsabilitatea efectelor lor.

DEFINIREA PROBLEMEI

Teza loviturii de stat din 22 decembrie 1989 și a caracterului ei criminal necesită elucidarea mai multor aspecte:

- pregătirea conspirației;
- legătura complotiștilor cu serviciile secrete sovietice (KGB și GRU) și cu conducerea PCUS;
- contextul internațional care a determinat căderea regimurilor comuniste din Europa Centrală și de Sud-Est;
- contextul intern care a determinat natura sângeroasă a represiunii din 16-21 decembrie 1989, ordonată de Nicolae Ceaușescu cu complicitatea CPEx al PCR și executarea ei de către Armată, Miliție și Securitate;
- de ce Iliescu?
- participarea la puci a unei părți din conducerea Armatei (care a înglobat și Securitatea, și Miliția) în 22 decembrie 1989 și consecințele diversiunii "teroriștilor", soldate cu 942 de morți, 2.245 de răniți și distrugerea unor mari valori culturale naționale;

https://biblioteca-digitala.ro

- caracterul neocomunist al puterii nou instalate şi conservarea structurilor ceauşiste de represiune politică în regimul Iliescu;
- caracterul criminal al loviturii de stat;
- răspunderea politică şi penală a organizatorilor şi conducătorilor loviturii de stat pentru crimele comise;
- caracterul imprescriptibil al crimelor împotriva umanităţii şi judecarea vinovaţilor pentru aceste crime;
- încadrarea juridică a faptelor poliţiştilor şi magistraţilor care au tergiversat anchetarea şi judecarea celor vinovaţi de crime ca infracţiuni de favorizare a infractorilor şi abuz în serviciu contra intereselor persoanelor vătămate.

PREZENTAREA FAPTELOR*

Timişoara. Începutul revoltei populare**

16 decembrie

La Timişoara, câteva sute de coreligionari ai pastorului Laszlo Tokes se strâng în preajma Bisericii reformate pentru a protesta împotriva unei hotărâri judecătoreşti de evacuare a acestuia. Nemulţumirile enoriaşilor se transformă în manifestări de revoltă împotriva autorităţilor şi a regimului politic odată cu alăturarea altor sute de persoane care nu

* Filmul evenimentelor este realizat pe baza jurnalului de luptă al unităţilor militare, declaraţiilor date în faţa organelor de anchetă judiciară, datelor deţinute de serviciile de informaţii, a înregistrărilor video şi audio, memoriilor publicate sau manuscrise, confesiunilor pe care unii participanţi sau martori mi le-au făcut personal, precum şi a observaţiilor proprii ale autorului implicat direct în aceste evenimente.

** Prima tentativă a unei mişcări de protest anti-Ceauşescu în decembrie 1989 a fost la Iaşi, unde un grup de opozanţi ai regimului a difuzat manifeste chemând populaţia la "Demonstraţia din Piaţa Unirii", la 14.XII. ora 10". Ceauşescu l-a trimis la Iaşi pe generalul Olteanu şi, după unele mărturii, şi un grup de trăgători de elită. Cu două zile înaintea demonstraţiei iniţiate de grupul Cassian, la Iaşi s-a organizat "Dinamoviada de judo". (vezi Cassian M. Spiridon: *Iaşi, 14 decembrie 1989, Începutul Revoluţiei Române*, Editura Timpul, Iaşi, 1994).
În opinia lui Şerban Săndulescu, dinamoviada a avut nu numai rolul de a descuraja participarea ieşenilor la demonstraţia din 14 decembrie, dar şi pe acela de a deturna interesul "contraspionajului românesc" spre Iaşi (vezi volumul *Lovitura de stat a confiscat Revoluţia română*, Omega Press Bucureşti, 1996.

https://biblioteca-digitala.ro

aveau legătură cu motivul protestului inițial. Se formează coloane care pornesc spre centrul orașului, cărora li se alătură alte mii de timișoreni, în special muncitori și studenți. Când manifestanții încearcă să pătrundă în sediul Comitetului județean al PCR, forțele de ordine ripostează. În centrul orașului, confruntările dintre cele două tabere continuă până după miezul nopții.*

17 decembrie

Deși, încă de dimineață, armata împânzește orașul, timișorenii coboară în stradă în număr tot mai mare. Se strigă: "Jos Ceaușescu!", "Jos comunismul!"; "Nu vă fie frică!". Ceaușescu îl trimite pe Ion Coman, secretar al CC la PCR, la Timișoara, împreună cu generalii Victor Stănculescu, Ștefan Gușă și Mihai Chițac. Nicolae Ceaușescu convoacă o teleconferință cu activul de partid și de stat din județe, în cadrul căreia anunță că a dat ordin să se tragă în manifestanți. Elena Ceaușescu intervine strigând: "Îi împușcați și îi băgați în beci. Unul să nu iasă viu".** Seara, cad primele victime. Sosește la Timișoara adjunctul Procurorul General, procuror militar Gheorghe Diaconescu***, însoțit de patru procurori civili. Procurorul General Nicolae Popovici ordonă emiterea mandatelor de arestare a demonstranților reținuți, dintre care 180 minori, majoritatea sub 14 ani. Cei patru procurori civili de la București și câțiva din colegii lor de la Timișoara refuză emiterea mandatelor și protestează împotriva folosirii etichetelor "Procuror" afișate pe ușile camerelor unde anchetau ofițeri de poliție și securitate.****

* Pe toată durata represiunii, până la căderea regimului, marea majoritate a populației României nu a putut afla informații despre ceea ce se întâmpla la Timișoara decât din surse externe: Radio Europa Liberă, Radio Vocea Americii, Radio Belgrad.

** Stenograma ședinței Comitetului Politic Executiv al CC al PCR din 17 decembrie 1989.

*** Procurorul Gheorghe Diaconescu va fi avansat de Ion Iliescu de la gradul de colonel la gradul de general-maior prin Decretul nr. 30 din 30 decembrie 1989.

**** Vezi Informarea procurorului Gheorghe Mocuța din Procuratura Generală și confirmarea procurorului Cristescu din Timișoara. Procurorul Gh. Mocuța va fi marginalizat pentru gestul său până în 1996.

https://biblioteca-digitala.ro

18 decembrie Centrul Timişoarei este păzit de cordoane de militari şi de securişti în civil. Armata, Miliţia şi trupele speciale USLA înconjoară obiectivele importante. 30 de tineri se îndreaptă spre Catedrala ortodoxă, unde desfăşoară un steag tricolor cu stema decupată, aprind lumânări şi încep să cânte "Deşteaptă-te române". Armata trage în demonstranţi. Pe scările Catedralei se prăbuşesc răniţii. Soseşte la Timişoara colonelul Tudor Stănică,* şeful Direcţiei cercetări penale din Miliţia Capitalei, care, fără a avea competenţă şi substituindu-se procurorilor, emite peste 100 de mandate de arestare pentru încălcarea Decretului 153/1970 privind sancţionarea actelor de "huliganism". 58 de morţi sunt depuşi la Laboratorul de Medicină Legală. Nicolae Ceauşescu îşi începe vizita oficială în Iran.

19 decembrie După două zile în care Armata, Miliţia şi Securitatea au încercat în zadar să reprime revolta, manifestanţii iau în stăpânire centrul Timişoarei. Din ordinul Elenei Ceauşescu, generalul Constantin Nuţă, adjunctul ministrului de Interne, organizează transportul cu o maşină frigotehnică a 40 de cadavre de la Timişoara care sunt incinerate la crematoriul Cenuşa din Bucureşti. Cenuşa lor va fi aruncată în canalul colector de la Popeşti-Leordeni pentru a se şterge orice urmă a crimelor.**

20 decembrie La Timişoara sosesc primul ministru Constantin Dăscălescu şi Emil Bobu, secretar al Comitetului Central. Timişorenii cer demiterea Guvernului şi înlăturarea lui Ceauşescu. În clădirea Operei Române ia fiinţă Frontul Democrat Român, cu Lorin Fortuna - preşedinte, Claudiu

* Colonelul Teodor Stănică, devenit după 1989 prosper om de afaceri, va fi condamnat, în octombrie 2003, la 22 ani închisoare pentru uciderea prin tortură a disidentului anticomunist Gh. Ursu (din care 11 ani au fost graţiaţi în baza unei legi anterioare).

** Este un caz în care "adevărul" este perfect cunoscut. Autorii acestui act abominabil au fost judecaţi, dar s-au ales cu condamnări minore, la încadrarea juridică a faptei reţinându-se doar că "au profanat nişte cadavre". Ei sunt astăzi persoane bine situate financiar şi acceptate ca atare de o mare parte a societăţii, chiar la Timişoara.

https://biblioteca-digitala.ro

Iordache - vicepreşedinte, Ioan Chiş, Mihaela Munteanu şi Maria Trăistaru - membri, cărora li se adaugă, ulterior, membrii grupului de rezistenţă constituit în clădirea Comitetului judeţean de partid. Timişoara este proclamată "primul oraş liber de comunism din România". Revenit din Iran, dictatorul instituie starea de urgenţă în Timişoara şi ţine o cuvântare televizată. Susţine cu vehemenţă că "elemente huliganice" vor să destabilizeze ţara, să distrugă independenţa şi suveranitatea României cu sprijinul "agenturilor străine de spionaj şi a românilor din interior care îşi vând ţara". Sunt pregătite 12 trenuri cu gărzi patriotice din Oltenia, înarmate cu ciomege pentru a lupta împotriva "contrarevoluţiei". Primul tren ajuns la Timişoara este întâmpinat de muncitori care îi conving să se întoarcă în Oltenia. O mare parte a militarilor trec de partea revoluţionarilor. Bilanţul represiunii: **71 morţi şi 253 răniţi.***

Mişcări de protest în alte oraşe din ţară

18/19 decembrie

În principalele oraşe din Transilvania (Sibiu, Cugir, Sebeş-Alba, Deva, Târgu-Mureş, Braşov) este lansat un manifest ce cheamă la grevă generală şi manifestare paşnică pentru răsturnarea dictaturii.

20 decembrie

Din ordinul Elenei Ceauşescu este trimisă la Sibiu, pentru protecţia lui Nicu Ceauşescu, prim secretar al Comitetului judeţan PCR, o aeronavă "Rombac 111" cu luptători USLA.

21 decembrie

La Întreprinderea de Orologerie Industrială din Arad, muncitorii refuză să înceapă lucrul. Condus de muncitorul Onofrei Dănilă, grupul de manifestanţi părăseşte fabrica cântând "Deşteaptă-te române". Ajunşi în faţa Comitetului judeţean de partid, alături de alte câteva mii, ei scandează lozinci anticeauşiste şi îndeamnă pe toţi cei prezenţi: "Fără violenţă!".

* Sinteza anchetelor efectuate de Parchetul Militar, în perioada 1990-1994, p. 42.

https://biblioteca-digitala.ro

La Sibiu, manifestația ia amploare, în Piața Republicii numărul persoanelor prezente ajungând la 2000. Din ordinul lui Nicu Ceaușescu sunt trimise trupe din armată, miliție și securitate pentru împrăștierea manifestanților. **În municipiul Sibiu sunt ucise 85 persoane și rănite 139.**

Muncitorii de la secția mașini unelte a Întreprinderii Mecanice din orașul Cugir ies în stradă, scandând lozinci anticeaușiste și de adeziune față de revendicările timișorenilor.

Muncitorii protestează pașnic la Brașov, Târgu-Mureș și Reșița.

La ora prânzului, dintr-o clădire aflată în Piața Libertății din Cluj s-a strigat "Victorie!". Începând cu orele 15.00, mulțimea începe să prindă contur în piață. Câțiva dintre manifestanți, în frunte cu actorul Călin Nemeș, se așează în fața militarilor: "Trageți! Ce mai așteptați?". Militarii deschid focul. Bilanțul represiunii de la **Cluj: 11 morți și 23 răniți din rândul manifestanților**.

22 decembrie

La Cluj, în fața Catedralei, are loc un miting la care iau cuvântul Doina Cornea și alți opozanți ai regimului comunist.

La Arad, se trag primele focuri.

După difuzarea știrii referitoare la fuga dictatorului, oamenii ies în stradă și la Brăila, Buzău, Constanța, Craiova, Târgoviște.

La Brașov se redactează o petiție în șapte puncte prin care se cer demisia dictatorului, alegeri democratice libere, adevărul despre reprimarea revoltei din 15 noiembrie 1987.

București

21 decembrie

Ora 9:00. Din dispoziția CC al PCR, în toate instituțiile publice sunt organizate ședințe de condamnare a "contrarevoluției de la Timișoara" și de atașament fierbinte pentru Nicolae Ceaușescu.*

* Printr-un consens aproape unanim se păstrează o tăcere vinovată asupra acestui ultim moment de lașitate, servilism și demagogie. În mai puțin de 24 de ore, cei mai înverșunați în înfierarea "huliganilor" de la Timișoara se vor înghesui să-și proclame atașamentul pentru revoluție și să-i condamne pe odiosul "dictator" și "sinistra sa soție".

https://biblioteca-digitala.ro

Orele 11:00. La sugestia lui Barbu Petrescu, prim-secretar al Comitetului municipal de partid, este organizată, în piața din fața sediului Comitetului Central al PCR, o adunare populară menită să condamne revoluția de la Timișoara. În timpul discursului lui Nicolae Ceaușescu, transmis în direct la televizor, un zgomot asemănător unei explozii* provoacă panică și busculade în rândul manifestanților și derută în rândul membrilor Biroului Politic al CC, aflați în balcon. Transmisia TV este întreruptă, dar imaginile continuă să fie înregistrate de cameramani. Se aud strigăte, apoi huiduieli. Manifestanții sunt împinși spre str. Academiei, Piața Romană și Piața Universității. Pe strada Academiei sparg geamurile librăriei Mihai Eminescu și dau foc cărților cu fotografia lui Ceaușescu, expuse în vitrină. Când Ceaușescu revine în balcon, un grup de pe strada Academiei încearcă să reintre în Piața Palatului. La Biserica Enei, adjunctul șefului miliției sectorului 4, lt.col Rodeanu Gheorghe**, trage fără somație în manifestanți, împușcându-l în piept pe studentul Roman Marcel, primul rănit grav din București și omorând o altă persoană, rămasă neidentificată. În zona Piața Romană, demonstranții sunt loviți cu cruzime și se operează sute de arestări de către dispozitivul comandat de colonelul Ion Nicolae Suceavă.*** Arestații sunt închiși mai întâi în beciurile Inspectoratului General al Miliției (IGM) unde sunt torturați cu bestialitate de milițieni. Transformați în mase inerte de carne sângerândă, sunt îmbarcați în cursul nopții în dube și transportați

* Unii martori vor vorbi de o petardă, alții de un pârâit transmis de difuzoarele aflate în piață, iar SRI (raport 1994), despre sunete de joasă frecvență. Ulterior, în perioada 22-26 decembrie, se va dovedi că au fost utilizate simulatoare de focuri de armă în diferite clădiri din Capitală.

** După 1990 a fost recompensat și avansat de regimul Iliescu. Datorită dezvăluirilor lui Ioan Itu, Nica Leon și altor martori și a descoperirii unei fotografii a crimei, a fost judecat și condamnat la 5 ani închisoare.

*** Colonelul Ion Nicolae Suceavă va fi avansat în decembrie 1989 de către Ion Iliescu la gradul de general.

https://biblioteca-digitala.ro

la Jilava, unde sunt înghesuiţi până la 63 de inşi în câte o celulă de 15 m^2.* În faţa hotelului Intercontinental, în Piaţa Universităţii, se strâng circa 150-200 de oameni cărora li se adaugă un număr de alte 150-200 împinşi de scutieri de pe străzile Academiei şi Nikos Beloianis. La îndemnul lui Radu Şincai şi Romeo Raicu, oamenii îngenunchează şi păstrează momente de reculegere pentru morţii din Timişoara. Forţele de represiune încercuiesc zonele ocupate de demonstranţi. În mod ciudat, accesul dintre şi înspre Piaţa Universităţii nu este blocat.

Ora 13:00. Dumitru Dincă, un muncitor şomer, se suie pe acoperişul parkingului de la blocul Dunărea strigând "Jos Comunismul", "Jos Ceauşescu" şi propune crearea Frontului Unic Muncitoresc. Este împuşcat Vinerian Bădoi.

Ora 15:00. Unul din TAB-urile care circulă cu viteză de-a lungul Bulevardului Magheru pentru a intimida pe demonstranţi intră în mulţime în dreptul sălii Dalles omorând 7 persoane, printre care Mihai Laurenţiu Gîtlan, un tânăr de 19 ani, Corneliu Florin Boban, 22 ani, Radu Alexandru Ionescu, 17 ani.**

Pentru a ascunde masacrul, scutierii împing demonstranţii până în dreptul str. Batiştei. În prima linie, generalul Nicolae Andruţa Ceauşescu, comandantul Şcolii de ofiţeri ai MI de la Băneasa, trage cu pistolul spre manifestanţi şi în gura de metrou.

În cadrul unei teleconferinţe cu prim-secretarii comitetelor judeţene ale PCR, Ceauşescu decretează "mobilizarea generală a întregului activ de partid şi de stat, a tuturor forţelor de interne - miliţie şi securitate - inclusiv a unităţilor militare". (...)"Să se folosească toate mijloacele şi dacă cineva este lovit să răspundă cu două lovituri. (...)Cine îndrăzneşte să lovească trebuie să fie lovit şi trântit la pământ".***

* Vezi mărturia lui H.R. Patapievici, victimă a acestei represiuni criminale, în *Istoria unei nopţi/ianuarie 1990.*

** Vezi declaraţiile martorilor în procesul generalului N.A. Ceauşescu. (Dosar CSJ).

*** Stenograma teleconferinţei din 21 decembrie 1989, ora 18.

https://biblioteca-digitala.ro

În Bucureşti se trece la aplicarea Planului unic de acţiune prevăzut în Ordinul ministrului de Interne nr. 02600/05 iulie 1988. În zona Piaţa Romană- Piaţa Universităţii sunt masate unităţile USLA, două batalioane de la securitate şi miliţie, subunităţile de intervenţie de la Şcoala Militară de Ofiţeri a Ministerului de Interne.

Asupra manifestanţilor se trage de pe clădiri, de pe străzile laterale, de pe tanchete, dar şi din mijlocul manifestanţilor. Eleva Diana Donea de la Liceul Bălcescu este împuşcată mortal în cap. Mihaela Ruxandra Marcu este zdrobită sub şenilele unui tanc. Un student este zdrobit de un TAB în faţa cinematografului Luceafărul. O tânără care striga "Vrem un Crăciun liber" este împuşcată mortal lângă Facultatea de Farmacie. Este împuşcată mortal şi studenta Luiza Mioara Mirea, fiica unui fost deţinut politic de la Aiud. Un muncitor care striga "Trăiască Timişoara" este răpus lângă gura de metrou din dreptul străzii Batiştei.

Ora 17. Urcaţi pe mese luate de la restaurantul Dunărea, mai mulţi vorbitori propun programe politice şi guverne în care sunt menţionate nume de disidenţi auzite la *Europa Liberă*. Se fac liste cu cei prezenţi. Se remarcă Dan Iosif care foloseşte o portavoce alimentată la un acumulator improvizat de Ioan Itu.

Maşini de pompieri îi udă pe manifestanţi şi îi stropesc cu substanţe urât mirositoare.

Ora 17:30. La Spitalul Colţea sunt operaţi primii răniţi.*

Ora 18:00. Pentru a se apăra, manifestanţii construiesc o baricadă formată din câteva autovehicule, o remorcă şi mobilier de la restaurantul Dunărea. Manifestanţilor li se aduc ceaiuri calde, alimente şi pansamente de către locatarii din zonă.

Orele 20:30-23:00. Represiunea se intensifică. Militarii primesc ordine să intensifice focul cu cartuşe trasoare. Scutierii îi vânează pe manifestanţi. Cei capturaţi sunt duşi în punctele de colectare de la Hotelul Negoiu şi Ministerul Comerţului Exterior, unde sunt urcaţi în dube, duşi la Miliţia Capitalei şi, apoi, la închisoarea Jilava.

* Raportul dr. N. Constantinescu asupra răniţilor operaţi la Colţea prezentat în fata Societăţii Medicale precizează că aceştia prezentau răni grave cu plăgi împuşcate.

https://biblioteca-digitala.ro

"Aproape toţi pasagerii care au coborât, la un moment dat, din staţia de metrou Piaţa Universităţii, până şi copii, au fost luaţi (de scutieri) şi maltrataţi. În aşteptarea dubelor, erau bătuţi, târâţi de mâini şi de picioare, obligaţi să se culce pe burtă, unii peste alţii, în grămezi formate din câte trei-patru straturi de oameni: bărbaţi, femei, copii, de-a valma".*

Ora 0:15. După ce se încercase, fără succes, spargerea baricadei cu ajutorul unui TAB, au fost folosite tancurile.** Un tanc răstoarnă remorca şi răneşte mai multe persoane. Echipajul trage cu mitraliera şi tancul se îndreaptă în viteză spre Bulevardul Republicii. Este urmat rapid de alte patru tancuri. Se trage din mers cu mitralierele.***

Ora 1:00. Se stinge lumina. La ordinul generalului Hortopan, comandantul trupelor de infanterie şi tancuri, scutierii din primele linii sunt înlocuiţi cu ofiţeri de la Academia Militară care deschid focul direct asupra manifestanţilor.

Bilanţul represiunii din noaptea 21/22 decembrie: 49 morţi şi 599 răniţi grav, mii de oameni torturaţi bestial în sediul Miliţiei Capitalei şi aruncaţi în celulele închisorii Jilava.****

22 decembrie

Ora 6:00. Sub coordonarea directă a viceprimarului Capitalei Vasile Bulucea,***** echipe de la salubritate spală cu furtunurile bălţile de sânge din Piaţă şi de la

* *Evenimentele din decembrie 1989 văzute de Serviciul Român de Informaţii*, material editat de Omnia Press ca supliment al revistei Ordinea, p. 32

** Ibidem, p. 33

*** Mărturii: Dumitru Stelianide (Titi Galaţi), Ioan Itu, Adrian Dumitrescu.

**** Sinteza anchetelor efectuate de Parchetul Militar, în perioada 1990-1994, p. 28. Punct de vedere SRI/1994, p. 6.

***** Vezi declaraţia lui Ion Dincă, secretar al CPEx al PCR, în faţa celei de-a doua Comisii parlamentare de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989 (C.S.II/1994-1995). Vasile Bulucea va fi păstrat în post la Bucureşti de Ion Iliescu până în aprilie 1990, după care fostul ministru al lui Ceauşescu va deveni primarul Craiovei din partea PDSR în mandatele 1996-2000 şi 2000-2004 şi va candida în 2004 pentru un nou mandat pe listele partidului Forţa Democrată al lui Petre Roman

https://biblioteca-digitala.ro

intrarea la Metrou.* Tot atunci se acoperă cu vopsea neagră inscripțiile împotriva lui Ceaușescu și a comunismului de pe zidul Universității.**

Ora 7:00. Piața Universității este încă ocupată de scutieri care-i lovesc pe toți cei care încearcă să pătrundă în zonă.

Ora 7:30. Scutierii se retrag din barajul din dreptul magazinului *Cabana* din Piața Sfântul Gheorghe.

Muncitorii de pe marile platforme industriale ale Capitalei se îndreaptă spre centrul orașului. Li se alătură locuitori din cartierele periferice. La început sunt câteva zeci de mii, apoi peste o sută de mii.

Ora 9:30. Piața Universității e deja plină și manifestanții se îndreaptă spre Piața Palatului

Ora 9:40. Ceaușescu anunță, într-o ședință a Comitetului Politic Executiv al PCR, că a preluat conducerea armatei.

Ora 10:15. Ilie Verdeț (fost prim-ministru) și Vasile Vâlcu, după ce se consultă cu Iulian Vlad, șeful Securității, coboară la cabinetul 1 și îi cer lui Ceaușescu să își dea demisia.

Ora 10:30. Bine informat în urma unui raport primit de la generalul Neagoe, șeful Direcției a V-a a Securității, privind deplasarea coloanelor de manifestanți, și luând în considerare raportul de forțe din București, generalul Iulian Vlad îl abandonează pe Ceaușescu și ordonă trupelor de securitate să nu tragă în demonstranți.

Ora 10:50. Blindatele diviziei Tudor Vladimirescu, conduse de colonelul Cernat, părăsesc Piața Universității îndreptându-se spre Piața Romană.

Ora 10:51. La radio și televiziune se citește Decretul prezidențial privind instituirea stării de necesitate pe întreag

---

* A doua zi, studenții și profesorii care am venit la Universitate ne vom afla în fața unor imagini cumplite. Pe latura dinspre Arhitectură și Edgar Quinet, pete mari de sânge, fragmente de păr și creier uman rămase pe caldarâm. În amfiteatrul și laboratoarele de la Mineralogie, gloanțe în vitrine, pupitre și pereți.

** În 1998-1999, în baza unui proiect aprobat de Ministerul Culturii, se curăță fațada placată în piatră a Universității, conservându-se, la cererea mea, zonele cu inscripțiile din 21 decembrie și cele din dimineața zilei de 22 decembrie. În 2001, într-o revanșă vinovată, din dispoziția primarului PSD al sectorului 1, Vasile Gherasim, la adăpostul întunericului, toate inscripțiile anticomuniste sunt acoperite cu vopsea albă care mânjește acum și zidurile și conștiințele.

https://biblioteca-digitala.ro

teritoriul țării. Este anunțată sinuciderea generalului Vasile Milea, ministrul Apărării, etichetat de Ceaușescu drept "trădător de țară".

Ora 11:00. În balconul CC al PCR, Ceaușescu, flancat de conducerea de partid și de stat, face o ultimă încercare de a legitima represiunea "huliganilor și trădătorilor" vânduți "agenturilor străine", promițând oamenilor măriri ridicole de salarii și alocații pentru copii. Mulțimea îl huiduie.

Ora 12:00. Manifestanții forțează ușile sediului CC și pătrund în clădire.

Ora 12:06. Urmăriți de revoluționari, soții Ceaușescu părăsesc sediul CC la bordul unui elicopter. Ordinul de chemare a elicopterului este dat de generalul Stănculescu și confirmat, conform regulamentului, de generalul Neagoe.

Demonstranții invadează sediul Comitetului Central și clădirea Televiziunii.

Ora 12:00 - 13:00. Pe ecranele televizoarelor apare sigla TVR. În surdină, muzică simfonică.

Ora 13:00. Din studioul 4 al Televiziunii, Mircea Dinescu, acompaniat de Ion Caramitru și un grup de revoluționari, citește un comunicat către țară în numele Frontului Unic Muncitoresc.

Ora 13:20. Vorbește Sergiu Nicolaescu, înconjurat de mai multe persoane, adresându-se Ministerului de Interne.

Ora 13:30. Din beciurile Securității aflate în spatele Bulevardului Victoria Socialismului sunt eliberați deținuții politici, printre care Petre Mihai Băcanu, Dumitru Iuga. Simultan, sunt eliberați sute de deținuți politici de la Jilava, Aiud și alte penitenciare. Securitatea încetează supravegherea vizibilă a disidenților încercând în ultimul moment să le câștige bunăvoința.

Ora 13:35. Căpitanul Mihai Lupoi, autodeclarându-se reprezentant al armatei, anunță din partea "Consiliului Generalilor" că generalul Militaru a preluat conducerea MApN.*

* În realitate, ministrul Apărării era în continuare generalul V. Stănculescu numit de N. Ceaușescu, iar, conform regulamentelor militare, conducerea armatei îi revenea generalului Gușe, șeful Marelui Stat Major și prim locțiitor al ministrului Apărării Naționale Vasile Milea (decedat).

https://biblioteca-digitala.ro

Ora 14:00. Manifestanţi, conduşi de Mihai Bălăşescu, ocupă sediul Securităţii municipiului Bucureşti din strada Beldiman.

Ora 14:05. La Televiziune, vorbeşte Petre Roman care transmite Declaraţia "poporului".

Ora 14:10. Generalii Voinea şi Chiţac cer "încetarea tuturor operaţiunilor militare cu caracter de violenţă".*

Ora 14:15. Se revine asupra ordinului retragerii armatei în cazărmi şi predării armamentului şi muniţiei distribuite în 17 decembrie. Trupele sunt din nou înarmate şi trimise în stradă din dispoziţia generalului Victor Stănculescu care ordonă apărarea obiectivelor importante, în special a Televiziunii. Se formează echipaje comune MI - MApN pentru patrulare şi baraje în Capitală.

Armata ocupă Televiziunea şi Radioul "pentru a le proteja" şi organizează împreună cu miliţieni în civil şi reprezentanţi ai revoluţionarilor filtre în principalele intersecţii.

Armata preia controlul total al circulaţiei. Pentru a nu se folosi maşini cu inscripţia Miliţia, se utilizează taxiuri şi furgonete. Întreprinderea de taxiuri a Capitalei - GETAX - este pusă la dispoziţia Comandamentului militar al Capitalei. Staţiile de radio-telefon Taxi 1 şi Taxi 2 sunt trecute în uzul exclusiv al armatei. Frecvenţele Taxi 3 şi 7 (furgonete) se păstrează pentru contactul cu şoferii, comenzile fiind primite exclusiv prin ofiţerul de serviciu de la comandamentul militar. Maşinile GETAX vor fi folosite pentru transportul cadavrelor, răniţilor, armelor şi muniţiei, precum şi a diferite persoane desemnate de comandament.**

Ora 14:20. Vorbeşte Gelu Voican Voiculescu "în calitate de fost deţinut".

Ora 14:25. Căpitan rang I (r) Cico Dumitrescu, în uniformă militară, dă ordine armatei.

---

* Care nu existau atunci nicăieri în ţară.

** Această situaţie s-a menţinut timp de două săptămâni. Vezi depoziţiile telefonistelor GETAX Tudora Mărgineanu, Doina Bularda, Rodica Marcoci, Maria Ciucă, Elena Paraschivescu şi ale Mihaelei Groncea - primitor-distribuitor GETAX, la ancheta Secţiei Parchetelor Militare, Dosar 1131/P/1991.

https://biblioteca-digitala.ro

Ora 14:25. Generalul în rezervă Militaru Nicolae, în ţinută militară, adresează prin Televiziune un apel către cadrele MApN şi MI: "Opriţi măcelul!".*

Ora 14:35. Sergiu Nicolaescu se adresează MApN şi îl roagă pe generalul Victor Stănculescu să ia legătura cu cei de la Televiziune.

Ora 14:40. Ion Iliescu se adresează populaţiei cu apelativul "Tovarăşi", comunicând că a vorbit "acum 20 de minute cu generalul Victor Stănculescu" care este la MApN şi a dat dispoziţie să se retragă trupele. Face apel către toţi oamenii "de bine", inclusiv "cei şase militanţi ai partidului" să sprijine noua putere şi "să vină în jurul orei 17 la sediul CC".

Ora 14:45. Vorbeşte Silviu Brucan care propune un program de "salvare a ţării".

Ora 15:05. Vorbeşte colonelul Suceavă din Ministerul de Interne, care, în 21 decembrie, condusese represiunea sângeroasă din Piaţa Romană.

Ora 15:10. Vorbeşte generalul Guşă, însoţit de generalul Rus, comandantul forţelor aeriene.

Ora 15:25. Vorbeşte fostul mare demnitar comunist Alexandru Bârlădeanu.

Ora 15:30. Vorbeşte lt.col. Gheorghe Stan, adjunct de şef secţie în Direcţia Securităţii Statului.

Ora 15:35. Vorbeşte Florin Filipoiu, care participase la ridicarea baricadei de la Intercontinental, în numele grupului "Dreptate socială", prezentând un program coerent privind desfiinţarea tuturor reglementărilor abuzive şi măsuri pentru democratizarea ţării.

Ora 15:55. Generalul Guşă dă ordine armatei (bruiat şi ridiculizat de Ion Caramitru).

Ora 16:00. La Televiziune, crainicul Petru Popescu lansează ideea unui "Comitet de Salvare Naţională".

Teodor Brateş anunţă "acţiuni teroriste" la punctul atomic, rafinăria, rezervoarele de cianură de la Piteşti şi barajul de la Curtea de Argeş". "Armata să intervină". "Cerem poporului să se deplaseze de urgenţă".

* De menţionat că, până la acea oră, în ţară şi în Capitală, după fuga lui Ceauşescu, nu se trăsese nici un foc. Vezi Sinteza SRI, 1994

https://biblioteca-digitala.ro

Ora 16:15. Ion Iliescu vine la Comitetul Central unde este întâmpinat de colonelul de Securitate Gheorghe Ardelean, şeful unităţilor anti-tero (U.S.L.A.), care se pune la dispoziţia "noii puteri democratice". Iliescu îi informează pe ceilalţi din cameră că a luat legătura cu Ambasada sovietică: "... şi le-am transmis situaţia în care ne aflăm ca să comunice la Moscova şi să ştie cine suntem şi ce vrem".*

Ora 16:30. Comandamentul Apărării Aeriene din MApN preia controlul Şcolii Militare de Ofiţeri a MI şi armamentul evacuat din sediul din str. Oneşti. Direcţia a V-a va fi dizolvată şi conservată.**

Colonelul Marius Opran anunţă că Dumitru Mazilu a fost ridicat în timpul nopţii, de la domiciliu, de către Securitate.

Ora 17:00. La sediul CC al PCR (camera 226 de la etajul 2) are loc o şedinţă cu uşile închise la care participă Ion Iliescu, Petre Roman, Alexandru Bârlădeanu, generalul Militaru, generalul Ştefan Guşă, generalul Iulian Vlad.

Din balconul CC, generalul Gheorghe Voinea, comandantul Armatei a II-a şi al Garnizoanei Bucureşti, anunţă că "armata este alături de popor". Se scandează "Armata e cu noi".

În urma apelului către "oamenii de bine", foşti nomenclaturişti şi activitşti PCR, marginalizaţi în ultimii ani, se alătură celor care rămăseseră lângă Ceauşescu până în ultimul moment şi pe care evenimentele i-au prins chiar în CC.***

Într-o altă sală, Dumitru Mazilu dezbate împreună cu oameni "veniţi din stradă" un "program al Revoluţiei".**** Mai multe persoane fac liste împreună cu Ilie Verdeţ pentru noul guvern.***** În diferite săli, se fac alte guverne.******

---

* cf. Nestor Rates, *Revoluţia încâlcită*, p. 132.

** Declaraţie a generalului Iulian Vlad, în *Adevărul*, 19 ianuarie 1991.

*** După expresia lui Cornel Burtică, fost secretar cu propaganda al CC al PCR, în sala mare de conferinţe se afla "toată istoria PCR din 1921 şi până azi": vezi Rodica Chelaru, *Culpe care nu se iartă*, p. 225.

**** D. Mazilu, în *10 ani de la Proclamaţia Revoluţiei.*

***** Mărturii D. Dincă, A. Dumitrescu, I. Itu.

****** Dan Iosif: "S-au făcut vreo 14, la fiecare etaj s-a făcut un guvern... prima formă este aceasta: 1. gen. Guşe, 2. gen. Militaru, 3. cpt. Lupoi, 4. col. Pârcălăbescu, 5. D. Mazilu". Declaraţie Comisia Senatorială I, p. 20.

https://biblioteca-digitala.ro

În balconul sediului CC apar Petre Roman şi Ion Caramitru. Se prezintă diferite variante de guvern care conţin nume de foşti demnitari comunişti (Dăscălescu, Verdeţ) întâmpinate cu huiduieli de cei peste 100.000 de manifestanţi care nu au părăsit Piaţa. Se scandează "Jos comunismul", "Fără comunişti".

Ora 18:00. Se termină discuţiile asupra celor 10 puncte-program şi Iliescu se îndreaptă spre sala de conferinţe de la etajul IV unde urma să le discute cu "activul de partid şi de stat" din perioada Ceauşescu şi abia după aceea să le prezinte mulţimii din Piaţă. Invocând tirurile de arme din Piaţă, pleacă la MApN.

Ora 18:30. În Piaţa Palatului se aud primele focuri de armă simulate, apoi reale. Nu se semnalează morţi sau răniţi. Mulţimea, după o scurtă panică, revine în Piaţă. Scenele din Piaţa Palatului sunt transmise în direct la televiziune.

Ora 19:00. Revine pe post Ion Iliescu cu "câteva cuvinte în completare". Vorbeşte de "întinarea numelui PCR şi a celor care şi-au dat viaţa pentru victoria socialismului", denunţă "pericolul anarhiei", anunţă că "este aici reprezentantul MI" şi că "am discutat cu armata".

Ora 19:30. Soţii Ceauşescu sunt arestaţi, în apropiere de Târgovişte, şi duşi la unitatea militară 01417. Evenimentul este raportat imediat de şeful garnizoanei, colonelul Kemenici, generalului Victor Stănculescu, aflat la postul de comandă de la sediul MApN, care îl anunţă imediat pe Gelu Voican Voiculescu şi, prin acesta, pe Ion Iliescu. Informaţia este păstrată secretă pentru populaţie.

Ora 19:30-20:00. Se anunţă de către crainicii Televiziunii Teodor Brateş şi George Marinescu acţiuni de luptă în Bucureşti şi în ţară.

Ora 19:50. Se raportează că pe ecranele instalaţiilor radar din vestul ţării şi-au făcut apariţia ţinte aeriene.*

Orele 20:30. În sala de consiliu a directorului general al Televiziunii, Ion Iliescu, Dumitru Mazilu, Silviu Brucan discută o Proclamaţie a Revoluţiei.

* Acestea se vor intensifica în cursul nopţii şi în zilele următoare. Ulterior, vor apărea şi date privind decolări masive de elicoptere de pe teritoriul României. Analiza situaţiei aeriene din zilele 23-25 decembrie a fost efectuată la AAT Ploieşti. Punctul de comandă al brigăzii radiotehnice a constatat că traiectele de zbor au repetat cu exactitate pe cele de la aplicaţia militară a Tratatului de la Varşovia din octombrie 1989. Alte analize efectuate mai târziu vor stabili că existenţa majorităţii aeronavelor a fost simulată cu aparatură specială. Vezi raport SRI/1994, p. 18.

https://biblioteca-digitala.ro

Ora 21:00. În Piața Palatului se declanșează foc împotriva unor presupuși teroriști aflați în Muzeul de Artă (Palatul Regal) și Biblioteca Centrală Universitară, care vor fi parțial distruse.* Se înregistrează primii morți și răniți. După momente de groază, la apelul lui Ion Caramitru, tirurile se opresc.** Toate evenimentele sunt transmise în direct de Televiziune.

Ora 22:35. Ion Iliescu citește la Televiziune Comunicatul către țară al Frontului Salvării Naționale și prezintă componența Consiliului Frontului Salvării Naționale: Doina Cornea, Ana Blandiana, Mircea Dinescu, Laszlo Tokes, Dumitru Mazilu, Dan Deșliu, generalul Ștefan Gușe, generalul Victor Stănculescu, Aurel Dragoș Munteanu, Corneliu Mănescu, Alexandru Bârlădeanu, Silviu Brucan, Petre Roman, Ion Caramitru, Sergiu Nicolaescu, Mihai Montanu, Mihai Ispas, Gelu Voican Voiculescu, Dan Marțian, căpitan Lupoi Mihail, generalul Voinea, căpitan de rangul I Dumitrescu Emil, Neacșa Vasile, Ciontu Cristina, Baciu Marian, Bogdan Teodoriu, Eugenia Iorga, Negrițiu Paul, Manole Gheorghe, Cazimir Ionescu, Adrian Sârbu, Cîrjan Constantin, Domokos Geza, Magdalena Ionescu, Marian Mierlă, Constantin Ivanovici, Ovidiu Vlad, Bucurescu Valeriu, Ion Iliescu.

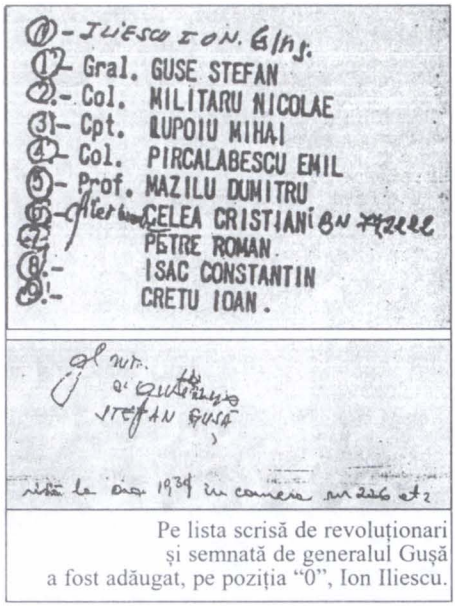

Pe lista scrisă de revoluționari și semnată de generalul Gușă a fost adăugat, pe poziția "0", Ion Iliescu.

* Ion Iliescu recunoaște că s-au tras focuri din clădirea CC al PCR: vezi *Revoluție și reformă*, p. 58. Victor Stănculescu și toți martorii audiați de Comisiile senatoriale de anchetă confirmă că pe toată durata evenimentelor din decembrie nu s-a tras spre CC.

** P.M. Băcanu comentează: "Dacă, într-adevăr, existau două forțe combatante care se urăsc de moarte, dacă s-au tocat până în acel moment cu tiruri de arme automate, cum este posibil ca, la un simplu apel, focul să înceteze?"

https://biblioteca-digitala.ro

Consiliul FSN (CFSN) adresează bucureştenilor chemarea să apere obiectivele atacate de teroriști, Televiziunea, Radioul, sediul MApN, şi îndemnul să se prezinte la sediul instituțiilor din care fac parte pentru a primi arme şi muniții cu care să lupte împotriva teroriştilor. O parte a conducerii CFSN: Iliescu, Brucan, Roman, Voican, S. Nicolaescu rămân peste noapte la TVR. La sediul CC, funcționează un comandament militar format din generalul Guşă, generalul Vlad, colonelul Pârcălăbescu, şeful Gărzilor Patriotice, şi un comandament civil condus de Dumitru Mazilu.

Televiziunea şi Radioul continuă să bombardeze populația cu ştiri despre "teroriști", presupuşi fideli ai lui Ceauşescu, înarmați până-n dinți, gata să-şi dea viața pentru a păstra regimul comunist.

USLA şi toate trupele Securității de sub comanda generalului Grigore Ghiță intră în subordinea Ministerului Apărării Naționale, din acest moment executând ordinele generalului Stănculescu, ministru al Apărării.*

23 decembrie

Ora 3:30. În fața Centrului de calcul al MApN are loc un incident în coloana Academiei Tehnice Militare.

Ora 6:30. Are loc o gravă confruntare armată între trupele Securității, chemate pentru apărarea Aeroportului Otopeni şi forțele MApN concentrate pe aeroport, soldată cu 49 de morți.

Ora 8:00. Două TAB-uri trimise de generalul Victor Stănculescu ridică de la Televiziune grupul condus de Ion Iliescu, pentru a-i asigura "siguranța" la sediul MApN.

Ora 9:00. Două elicoptere militare deschid focul asupra Televiziunii.

Ziarul *La datorie*, săptămânal al ostaşilor români, serie nouă, nr. 1, publică Comunicatul către țară al CFSN. La alineatul 5 este menționat: **Din acest moment se dizolvă toate structurile de putere ale clanului Ceauşescu.**

* Numit în funcție la ora 10 dimineața de Nicolae Ceauşescu şi confirmat în funcție la ora 14 de Ion Iliescu.

https://biblioteca-digitala.ro

Guvernul se demite. Consiliul de Stat şi instituţiile sale îşi încetează activitatea. Întreaga putere în stat este preluată de Consiliul Militar Superior.

Ora 11:30. Din ordinul colonelului Gheorghe Marinescu, şeful serviciului Circulaţie al MApN, UM 02210: "Trageţi, sunt teroriştii de la Intercontinental", este împuşcat taximetristul Silviu Cauc, chemat prin telefon să aducă lapte la o grădiniţă din strada General Cristescu. La spital şi, ulterior, la morgă, este clasat terorist. Tot colonelul Marinescu ordonă, ulterior, deschiderea focului asupra a doi elevi - Claudiu Sărman, împuşcat în cap, şi Silviu Pătraşcu, în picior - şi anunţă că "laptele este otrăvit".*

Ora 12:00. Generalul Guşă, generalul Vlad şi Dumitru Mazilu sunt chemaţi la Ministerul Apărării Naţionale. Mai mulţi colonei de armată prezenţi în sediul CC propun ca reprezentanţii revoluţionarilor, în majoritate tineri, să părăsească localul pe care îl considerau Comandamentul Revoluţiei. Cei trei hotărăsc să rămână la CC. Generalul Guşă se opune unui sprijin militar sovietic.**

La posturile de radio şi televiziune, Ion Iliescu oficializează isteria "ameninţării teroriste" descriindu-i pe terorişti drept "indivizi fanatici, care acţionează cu o cruzime fără precedent, trăgând în locuinţe, în cetăţeni, provocând victime în rândul militarilor".

Ion Iliescu anunţă, cu o întârziere de 21 de ore, că soţii Ceauşescu au fost arestaţi: "În fine, tovarăşi, vrem să vă informăm că Nicolae şi Elena Ceauşescu au fost arestaţi şi sunt sub pază militară".

---

* Depoziţii V.M., maior UM 021515, V.P., căpitan UM 02490, I.S., plutonier adjutant UM 02210. În urma rechizitoriului Secţiei Parchetelor Militare din 1996 în dosarul 1131/P/1991, colonelul Marinescu, care organizase circulaţia forţelor represive în 21 decembrie, a fost trimis în judecată pentru instigare la omor deosebit de grav. Tânărul Silviu Cauc făcuse în realitate parte din participanţii la manifestaţia din 21 decembrie împotriva lui Ceauşescu de la Intercontinental.

** D. Mazilu, *Proclamaţia Revoluţiei române*, p. 284.

https://biblioteca-digitala.ro

Generalul Iosif Rus, şeful aviaţiei militare, dă ordin să se acopere însemnele militare de pe elicopterele pe care le trimite în misiune.*

Pentru a da satisfacţie manifestanţilor împotriva comunismului şi care cer pedepsirea autorilor represiunii din 16-21 decembrie, sunt arestaţi foştii demnitari comunişti Ion Dincă, Tudor Postelnicu, Emil Bobu, Manea Mănescu şi membri ai familiei Ceauşescu.

CFSN trimite delegaţi în întreprinderi pentru a determina formarea organizaţiilor locale ale FSN.

Are loc şedinţa Consiliului Militar Superior.** Se ia hotărârea ca pe 25 decembrie să se organizeze procesul lui Nicolae şi Elena Ceauşescu, iar sentinţa de condamnare la moarte să se execute imediat. Generalul Victor Stănculescu fusese însărcinat anterior de Ion Iliescu să organizeze procesul. Gelu Voican Voiculescu şi Virgil Măgureanu sunt desemnaţi delegaţi observatori ai FSN la proces.

Ora 17:00. Generalul Nicolae Militaru este numit ministrul Apărării.***

Ora 20:50. Postul Naţional de Radio transmite un comunicat al Guvernului Sovietic care "sprijină eforturile Frontului Salvării Naţionale îndreptate spre instaurarea în ţară a liniştii şi ordinei".

În urma tirurilor intense ale unităţilor militare masate în Piaţa Palatului (inclusiv tancuri), Biblioteca Centrală Universitară, Palatul Regal şi clădirea Creţulescu sunt incendiate.

---

* Vezi Raportul Comisiei pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989.

** S. Brucan îl numeşte Consiliu de Război.

*** Conform declaraţiei col. Mircea Dumitru, şeful Biroului special în Direcţia Operaţii a Marelui Stat Major, această informaţie a fost comunicată în 24 decembrie imediat comandantului şef al Armatei Sovietice şi şefului de stat major al Comandamentului Unificat al trupelor Tratatului de la Varşovia. La două ore de la numirea de către Ion Iliescu, generalul Militaru este sunat de generalul Lusev, comandantul forţelor armate ale Tratatului de la Varşovia. Convorbirea are loc în limba rusă. Informaţia este confirmată de generalul Nicolae Militaru. Vezi stenograma audierii de către Comisia senatorială de anchetă a evenimentelor din decembrie 1989.

https://biblioteca-digitala.ro

Ora 21:30. Se transmite în țară nota telefonică nr. 1 a Statului Major Central al Gărzilor Naționale prin care se ordonă subordonarea gărzilor patriotice Comitetelor județene ale FSN.

Ora 22:30. Două elicoptere mitraliază la ordinul generalului Rus terasa de pe acoperișul Televiziunii pentru a o curăța de "teroriști paraşutați", în realitate militari care "apărau" Televiziunea. Mai mulți militari și civili de la etajul 11 sunt omorâți.*

Ora 1:00 O coloană a USLA, chemată să apere MApN, este mitraliată. Două ABI incendiate. Colonelul Trosca, adjunct al șefului USLA, și 7 membri ai echipajelor sunt uciși.

Ora 2:00. La sediul CC se oprește lumina. La adăpostul întunericului, pătrunde un comando care împușcă între ochi mai mulți tineri revoluționari. Se cere colonelului Rădulescu dezarmarea celor aflați în camera comandamentului din CC. Generalul Victor Stănculescu trimite o unitate comandată de colonelul Cernat să rezolve situația.**

24 decembrie

Ora 7:00. Bucureștiul are aspectul unui oraș în stare de război. Tancuri, TAB-uri, camioane cu militari străbat orașul și înconjoară zonele considerate periculoase.

Ora 14:00. CFSN anunță adoptarea măsurilor excepționale: încetarea completă și imediată a focului pe întreg teritoriul țării; singurul deținător legitim al armelor este armata; unitățile Ministerului de Interne, inclusiv Securitatea, sunt integrate Ministerului Apărării Naționale care preia comanda unică asupra tuturor trupelor și mijloacelor de luptă din țară.

Generalul Ștefan Kostyal anunță la televiziune că 300 de securiști ascunși în catacombele din cartierul Primăverii sunt gata să atace televiziunea.

---

* Vezi Raportul Comisiei pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989.

** Relatarea aparține lui Dumitru Mazilu: vezi "*Proclamația Revoluției Române*" 1999, p. 285 care menționeaza că, după revoluție, colonelul Cernat a fost avansat de Ion Iliescu la gradul de general.

https://biblioteca-digitala.ro

O circulară a Procuraturii, semnată de procurorul Traian Ulpiu Cherecheanu,* autorizează ca "toate actele privind cadavrele sosite la Institutul Medico-Legal în 22 decembrie 1989 şi în zilele următoare" să fie eliberate fără autopsie.

În toate unităţile militare se distribuie un manifest tipărit la editura "*Armata Poporului*" care se încheie cu apelul: **"Ostaşi! Să urmăm cu încredere îndemnurile CFSN. Executaţi cu fermitate ordinele Consiliului Militar Superior"** (s.n.).

Ora 19:00. Şedinţă a Consiliului Militar Superior la care participă Ion Iliescu, Petre Roman, Silviu Brucan şi opt generali. Generalul Guşă prezintă un raport asupra situaţiei militare.

25 decembrie

În urma unui decret al CFSN, scris de mână de Ion Iliescu şi fără număr de înregistrare, se constituie un Tribunal Militar Extraordinar pentru judecarea soţilor Nicolae şi Elena Ceauşescu. După un proces sumar şi tensionat, în care regulile procedurale au fost grav încălcate, Nicolae şi Elena Ceauşescu sunt condamnaţi la moarte. Sentinţa este declarată definitivă şi este pusă de îndată în executare. Condamnaţii sunt împuşcaţi în curtea unităţii militare.

Ora 19:00. Printr-un Comunicat al FSN, se anunţă executarea lui Nicolae Ceauşescu şi a Elenei Ceauşescu în urma unui proces în care capetele de acuzare au fost: 1. Genocid - peste 60.000 victime; 2. Subminarea puterii de stat; 3. Infracţiunea de distrugere de bunuri obşteşti; 4. Subminarea economiei naţionale; 5. Încercarea de a fugi din ţară pe baza unor fonduri de peste 1 miliard dolari depuse la bănci străine.**

Noaptea târziu, are loc transmiterea versiunii "scurte" a procesului şi a execuţiei lui Nicolae şi Elena Ceauşescu.

* Traian Ulpiu Cherecheanu va fi numit de Ion Iliescu Procuror General.

** Publicat în Monitorul Oficial Partea I nr. 3 din 26 decembrie 1989.

https://biblioteca-digitala.ro

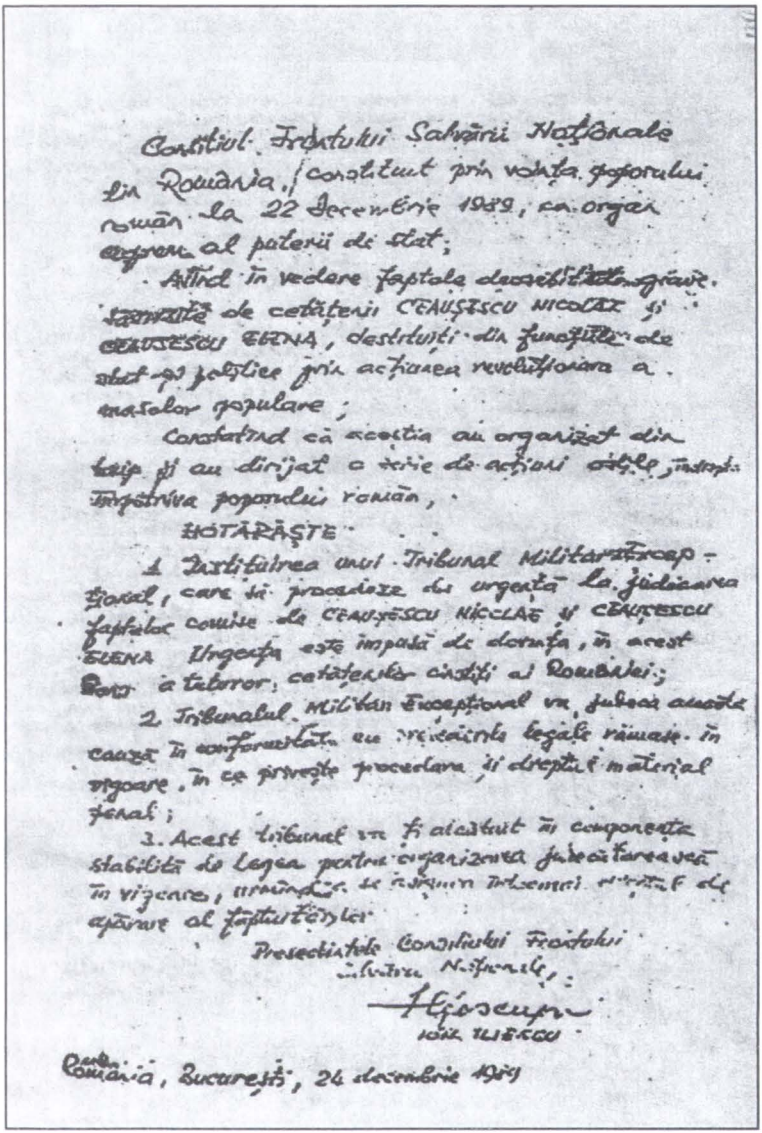

Consiliul Frontului Salvării Naționale
din România, constituit prin voința poporului
român la 22 Decembrie 1989, ca organ
suprem al puterii de stat;
Având în vedere faptele deosebit de grave
săvârșite de cetățenii CEAUȘESCU NICOLAE și
CEAUȘESCU ELENA, destituiți din funcțiile de
stat și publice prin acțiunea revoluționară a
maselor populare;
Constatând că aceștia au organizat din
timp și au dirijat o serie de acțiuni ostile, îndrep-
tate împotriva poporului român,
HOTĂRĂȘTE:
1. Judecarea unui Tribunal Militar excep-
țional, care își procedează de urgență la judecarea
faptelor comise de CEAUȘESCU NICOLAE și CEAUȘESCU
ELENA. Urgența este impusă de dorința, în acest
fel a tuturor cetățenilor cinstiți ai României;
2. Tribunalul Militar Excepțional va judeca aceste
cauze în conformitate cu prevederile legale rămase în
vigoare, în ce privește procedura și dreptul material
penal;
3. Acest tribunal va fi alcătuit în componența
stabilită de legea pentru organizarea judecătorească
în vigoare, urmând ca în rândul membrilor tribunalului
să se afle și un procuror.
Președintele Consiliului Frontului
Salvării Naționale,
ION ILIESCU

România, București, 24 decembrie 1989

• Hotarârea președintelui Consiliului Frontului Salvării Naționale din România, Ion Iliescu, de judecare a lui Nicolae Ceaușescu și a Elenei Ceaușescu. (24 decembrie 1989, olografă, fără număr de înregistrare)

https://biblioteca-digitala.ro

26 decembrie

Ora 10:00. Se stabileşte ierarhia în CFSN: Ion Iliescu - preşedinte, Dumitru Mazilu - prim-vicepreşedinte.

Ion Iliescu semneaza primele patru decrete: nr. 1 prin care Petre Roman este numit în funcţia de prim-ministru al Guvernului provizoriu; nr. 2 prin care general colonel în rezervă Nicolae Militaru este rechemat în cadrele active ale armatei*; nr. 3 prin care generalul Nicolae Militaru este numit ministru al Apărării** şi generalul Victor Stănculescu, ministru al Economiei Naţionale; nr. 4 prin care Departamentul Securităţii Statului este desfiinţat în mod formal, fiind transferat în cadrul Armatei împreună cu alte organe din subordinea Ministerului de Interne.

Căpitanul Mihai Lupoi îi somează cu arma în mână pe revoluţionarii aflaţi în cabinetele 1 şi 2 să părăsească sediul Comitetului Central, anunţându-i că "armata a preluat puterea".***

27 decembrie

Ora 10:00. La Palatul Victoria, sediul Guvernului, este oficializat Biroul Executiv al CFSN cu următoarea componenţă: **Ion Iliescu, preşedinte, Dumitru Mazilu, prim-vicepreşedinte, Cazimir Ionescu şi Kiraly Karoly, vicepreşedinţi, Dan Marţian, secretar, Bogdan Teodoriu, Vasile Neacşa, Silviu Brucan, Gheorghe Manole, Ion Caramitru şi Nicolae Radu, membri.**** Dintre aceştia, Kiraly Karoly şi Nicolae Radu sunt personaje noi faţă de lista prezentată în seara de 22 decembrie.

Ora 17:00. Are loc prima sesiune a CFSN care adoptă o serie de decrete-lege.

---

* Publicat în Monitorul Oficial, partea I, nr. 5 / 27 decebrie 1989.

** În realitate, funcţiona pe acest post din 23 decembrie.

*** Mărturii şi declaraţii ale lui Ioan Itu, Dumitru Dincă, Adrian Dumitrescu, revoluţionari prezenţi în sediul CC.

**** Comunicat publicat în Monitorul Oficial nr. 4 / 27 decembrie 1989.

https://biblioteca-digitala.ro

28 decembrie

Ion Iliescu semnează decretul nr. 20, prin care generalul Ştefan Guşă este eliberat din funcţia de prim adjunct al ministrului Apărării Naţionale şi de şef al Marelui Stat Major. În locul său este numit generalul Vasile Ionel care fusese reactivat, în aceeaşi zi, prin decretul nr. 17.* Prin decretul nr. 22, generalul Mihai Chiţac este numit ministru de Interne.

CFSN hotărăşte: 1. Înfiinţarea tribunalelor militare extraordinare în Capitală şi în toate judeţele ţării. 2. Judecarea va urma o procedură de urgenţă, iar executarea sentinţelor se va face imediat.**

La Palatul Victoria are loc şedinţa CFSN în care Ion Iliescu numeşte comisiile de lucru.

Unitatea de rachete de la Ploieşti doboară un avion al companiei TAROM, cursa Bucureşti - Belgrad. La bord se află şi un reporter irlandez.

31 decembrie

CFSN adoptă Decretul-lege privind înregistrarea şi funcţionarea partidelor politice şi organizaţiilor obşteşti şi Decretul-lege privind constituirea, organizarea şi funcţionarea Guvernului României.

Orele 14:00. Este arestat generalul Iulian Vlad, fostul şef al Securităţii, acuzat de instigare la comiterea infracţiunii de lipsire de libertate.

În perioada 22 decembrie (orele 12 - după fuga lui Ceauşescu) - 31 decembrie, în Bucureşti au fost ucişi 543 oameni şi au fost răniţi 1879.

În perioada 22 decembrie (orele 12, după fuga lui Ceauşescu) - 31 decembrie, **în Bucureşti au fost ucişi 543 oameni şi au fost răniţi 1879**.

* În realitate, schimbarea s-a produs pe 27 decembrie, când a avut loc şi întâlnirea de la sediul MApN între noul şef al Marelui Stat Major şi generalul Goponenco, reprezentantul Comandamentului trupelor Tratatului de la Varşovia.

** Comunicat publicat în Monitorul Oficial nr. 5 / 28 decembrie 1989.

https://biblioteca-digitala.ro

Lenin nu răspundea la întrebări

Iunie 2004

Ziarul Ziua publică o serie de interviuri realizate de Marius Oprea cu cunoscutul opozant anticomunist rus Vladimir Bukovski. Abordând împrejurările căderii regimurilor comuniste din țările Europei Centrale și de Sud-Est, care făceau parte din blocul sovietic, Bukovski susține că "aceste schimbări au avut loc ca urmare a unei decizii a Moscovei și chiar sub o presiune expresă a Kremlinului". Concluzia sa: un complot al Kremlinului.

Discutasem cu dr. Bukovski la sfârșitul anului trecut, când m-a vizitat acasă, la București. Devenind între timp reputat profesor la Cambridge University, Bukovski a profitat de instalarea lui Elțîn ca președinte pentru un acces direct la arhivele KGB de la Moscova. În vreme ce povestește despre documentele descoperite, îmi defilează prin memorie discuțiile pe care le-am avut de-a lungul anilor cu liderii primelor conduceri post-comuniste din Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Bulgaria, Albania, președinții Wallesa, Havel, Göncz, Jelev, Berisha. Toți oameni de centru-dreapta, ca și premierii primelor guverne din '89-'90. Îmi amintesc și de liderii societății civile din aceste țări, toți foști luptători anticomuniști. Interesant mi se pare faptul că nimeni dintre cei cu care am vorbit nu a negat compromisul istoric sau rolul Moscovei în transferul pașnic de putere. De ce la noi a fost și este negat atât de vehement?

Septembrie 2001

Primesc de la Președintele Ion Iliescu cartea sa, Revoluția Română, cu dedicație. O citesc cu interes și meritã. O recomand tuturor pentru cã vor gãsi o capodoperã de deturnare a oricãrei posibile acuzații fie prin utilizarea unor fraze complicate și fãrã sens, fie prin utilizarea vechiu-

https://biblioteca-digitala.ro

lui principiu comunist al transformării "acuzatului" în "acuzator".

Iată o mostră a deturnării responsabilității. Citez: "În ceea ce privește "confiscarea revoluției" și "revoluția furată", nu este un secret că aceste formule mă incriminează direct. Este cunoscută sintagma "Iliescu și oamenii lui" - se știe și din ce tabără vine și ce se vrea. Trist și de tot hazul este că, vroindu-se a fi gravi și bine înstăpâniți în ceea ce numesc ei culisele revoluției, autorii unor astfel de scenarii nu izbutesc să fie decât niște bieți agenți purtători de zvonuri și confuzie. De subliniat este că totul se învârte în jurul ideii de putere, în jurul mijloacelor de accedere spre aceasta". Într-adevăr, "trist și de tot hazul" dacă poți nega că aceasta este problema: modul de accedere la putere și cunoașterea culiselor.

Trecând conștiincios în revistă acuzațiile care, cum singur ne spune, "îl incriminează direct", referindu-se la "Iliescu și oamenii lui", la cei despre care se pretinde că au organizat "complotul", au dat "lovitura de stat", au "confiscat revoluția" și, în cele din urmă, au "furat-o", la "acești neocomuniști", Ion Iliescu evită orice răspuns la întrebările ce i se pun justificat, de 14 ani, și pornește viguros la atac împotriva Administrației Constantinescu: "Să fie oare tot aceasta și explicația că, după 1996, de pildă, obiectivele revoluției au fost deturnate, punct cu punct, și transformate în contrariul lor? Iliescu și oamenii lui au adus sărăcirea abrutizantă, mizeria și disperarea populației, în multe privințe mai acute decât înainte de revoluție? Tot ei au falimentat economia, au paralizat învățământul, sănătatea, comerțul? Nesiguranța socială și națională, eșecul politicii externe, tot ei le-au adus?" După care, hodoronc-tronc, se răfuiește cu Contractul cu România: "Este perioada neagră când, prin acel deja reziliat "Contract cu România", România pierduse contractul cu viitorul", și încheie apoteotic lăudând CFSN - "cel dintâi îndrituit să pună în operă instituțională și legislativă acest proiect care era Frontul Salvării Naționale".

Ați aflat ceva despre întrebările pe care singur și le-a pus?

Aceeași carte reproduce cu neascunsă satisfacție stenograma audierii

https://biblioteca-digitala.ro

sale din 16.12.1994 de către membrii Comisiei senatoriale pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989, în care, secondat slugarnic de senatorii PDSR, PSM, PUNR, Ion Iliescu îi ridiculizează pe senatorul PNȚCD Valentin Gabrielescu "pus șef de comisie", și pe senatorii Șerban Sănduleșcu, PNȚCD, și Adrian Popescu Necșești, PNL-CD.

Îmi amintesc ce scria cunoscutul dizident sovietic Vasili Grossman în Panta Rhei despre esența leninismului: "Lenin nu răspundea niciodată la întrebările puse, ci își ataca adversarul". Bună e școala la Moscova!

Numai că, așa cum spunea un cunoscut om de stat, poți minți mult timp pe cineva sau un timp multă lume, dar nu poți minți mereu pe toată lumea.

12 ani e deja prea mult timp și milioane de români, prea multă lume.

DEMONSTRAREA TEZEI

Pregătirea conspirației

Existența unei conspirații pentru înlăturarea regimului Ceaușescu printr-o lovitură de stat coordonată de armată, legătura complotiștilor cu serviciile secrete, KGB, GRU și cu conducerea PCUS rezultă chiar din mărturiile participanților la această conspirație. Cu excepția lui Ion Iliescu, ei nu neagă nici conspirația, nici relațiile dintre ei, pe care și le confirmă reciproc.

Grupul pro-sovietic

Din desfășurarea faptelor și, mai ales, din declarațiile proprii date în fața celor două comisii senatoriale pentru cercetarea evenimentelor din decembrie, din interviurile publicate și imaginile filmate, reise că principalii complotiști ai loviturii de stat au fost: Ion Iliescu, generalul Nicolae Militaru, generalul Ștefan Kostyal, Silviu Brucan, Virgil Măgureanu, comandorul Radu Nicolae, generalul Marin Pancea, generalul Vasile Ionel, capitanul rangul I Cico Dumitrescu, căpitanul Mihai Lupoi, Gelu Voican Voiculescu. Se vorbește de participarea din umbră a lui Ion

https://biblioteca-digitala.ro

Gheorghe Maurer, Ion Caramitru, Sergiu Nicolaescu, Sergiu Celac, Mircea Paşcu, Mircea Dinescu, Vasile Secăreş.*

La începuturile conspiraţiei, rolul cel mai important l-au jucat generalul de armată Ion Ioniţă, fost viceprim-ministru, ministru al Apărării în dictatura Ceauşescu, şi Vasile Patilineţ, fost secretar al Comitetului Central şi ambasador în Turcia, decedaţi (asasinaţi ?) înainte de decembrie 1989.

Securitatea

Securitatea, prin şeful ei, generalul Iulian Vlad, a avut permanent cunoştinţă de conspiraţia pro-sovietică şi a protejat-o (colonelul Dumitru N. Penciuc, şeful statului major al trupelor de securitate, fiind implicat direct în complot). În acelaşi timp, Securitatea l-a pregătit pentru preluarea puterii şi pe Dumitru Mazilu, fost ofiţer de securitate în subordinea directă a lui Iulian Vlad şi fost director al Şcolii de Securitate de la Băneasa, transferat în diplomaţie, căruia i-a aranjat un statut de disident.

Cei din grupul DIE (Direcţia de Informaţii Externe a Securităţii) nu s-au implicat prea mult nici în pregătirea conspiraţiei, nici în realizarea loviturii de stat, evitând riscurile inutile. Ştiau prea bine că, oricine ar câştiga, ei vor fi beneficiarii, întrucât erau singurii care cunoşteau traseul banilor din străinătate şi aveau relaţii de afaceri cu parteneri occidentali.

---

* Comisia Senatoriala pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989 (prescurtată în continuare Comisia Senatorială I) a luat fiinta prin Hotarârea Senatului României nr. 11 din 16 iulie 1991, cu urmatoarea componenta: Sergiu Nicolaescu - presedinte, Ionel Alexandru, Mihai Iacobescu, Mihail Neagu, Attila Verestoy si Mircea Voica.
Prin hotarârile Senatului României nr. 51/1992 si 15 din 22 iunie 1993 s-a aprobat continuarea investigaţiilor de către o nouă Comisie pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989 (prescurtată în continuare Comisia Senatorială II), cu componenta: Valentin Corneliu Gabrielescu - presedinte, Sergiu Nicolaescu - vicepresedinte, Ionel Aichimoaie - secretar, Ilie Platica Vidovici, Ioan Constantin Pop, Victor Apostolache, Serban Sandulescu, Mircea Vîlcu, Zoltan Hosszu, Adrian Dumitru Popescu Necsesti, Gheorghe Raboaca.

** Ofiţerii Silviu Ionescu şi Mihai Darie vor fi totuşi prezenţi şi vor primi certificate de revoluţionari.

https://biblioteca-digitala.ro

Armata Armata a participat la lovitura de stat din două direcții: prima, condusă de generalul Victor Stănculescu*, a reușit, cu sprijinul vice-amiralului Dinu Ștefan, șeful Direcției de Informații a Armatei (DIA), prin organizarea diversiunilor criminale din 22 - 27 decembrie 1989 și prin joncțiunea cu grupul de conspiratori pro-sovietici; cea de a doua, condusă de generalul Ștefan Gușă, șeful Marelui Stat Major al Armatei, a eșuat datorită afișării unei poziții anti-sovietice și a expunerii prea vizibile a parteneriatului cu generalul Iulian Vlad, șeful Securității.

Asumarea conspirației

Cel mai ferm în asumarea complotului este generalul Militaru care, încă de la începutul depoziției sale în fața Comisiei de cercetare a evenimentelor din decembrie, depune scrisoarea Frontului Militar din România adresată, în anul 1989**, opiniei publice românești și internaționale, declarând că, încă din iarna anului 1988-1989, Comitetul Salvării Naționale a luat denumirea de Frontul Salvării Naționale. "Denumirea de Frontul Salvării Naționale și-a însușit-o și domnul Ion Iliescu, și generalul Ioniță, când trăia. Urma ca Apelul către Congresul al XIV-lea al PCR să fie semnat cu asemenea titu-

* Numit de N. Ceaușescu în dimineața zilei de 22 decembrie ministru al Apărării Naționale și confirmat de Ion Iliescu în după amiaza aceleași zile.

** Apelul avea următorul cuprins:
"1. În numele Frontului Militar din România împotriva dictaturii lui Ceaușescu, Comitetul Militar, ca organ de conducere al FMR, aduce la cunoștința opiniei publice românești și internaționale următoarele: Frontul Militar din România este o organizație neoficială formată din generali, ofițeri, maiștri militari și subofițeri având reprezentanți din toate armele, comandamentele și instituțiile de învățământ și din armată.
2. Țelul principal al FMR este acela de a asigura securitatea maselor, atunci când acestea, trezindu-se din somnul vinovat de astăzi, vor cere, prin demonstrații, înlăturarea actualului regim politic. FMR își rezervă, de asemenea, dreptul de a întreprinde orice alte acțiuni impuse de momentele istorice.
3. FMR transmite omagiul și salutul său ostășesc tuturor acelora care au ieșit la luptă deschisă de cel mai barbar și dement regim politic din istoria neamului nostru". Vezi stenograma ședinței din 23 septembrie 1993 a Comisiei pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989.

https://biblioteca-digitala.ro

latură: Frontul Salvării Naționale. S-a transmis înainte de Congresul al XIV-lea de două-trei ori.* La început, din acel comitet făceau parte domnii Iliescu, Ioniță, Militaru, Kostyal, Radu Nicolae, Măgureanu și alte câteva persoane. Aceasta m-a determinat să insist, în seara zilei de 22 decembrie, ca noul organ să se numească Frontul Salvării Naționale".

Scrisoarea găsită

Declarația lui Militaru este confirmată de un document al DSS (Direcția Securității Statului)** în care se menționează: "În ziua de 10 octombrie 1989 s-a expediat în circuitul poștal un plic expediat din Strasbourg - Franța, în interiorul căruia se află un înscris - gen apel - adresat intelectualilor, muncitorilor, minerilor, țăranilor, soldaților și studenților prin care se încearcă instigarea la o grevă generală cu ocazia Congresului al XIV-lea al PCR. Autorii anunță înființarea "Frontului Salvării Naționale" și a "unui grup de luptă și de opoziție", intitulat "Forumul Democratic Român", după modelul celor din Ungaria și Polonia".

Ulterior, Silviu Brucan a încercat să minimalizeze această intervenție pentru a apăra teza lui Ion Iliescu: o revoluție în care poporul și-a ales conducătorii, invocând o scrisoare a unui lector de la Universitatea București, în care apare această sintagmă. În 1990, după ce fusesem ales prorectorul Universității, lectorul Melian de la Facultatea de Filologie, care îl cunoștea bine pe Iliescu, pentru că lucraseră împreună la UASCR și UTC, mi-a povestit și mie despre scrisoarea trimisă de el și nu am motive să nu-l cred dar, așa cum a arătat și Emil Hurezeanu***, Europa Liberă a fost (și s-a lăsat) folosită în acea perioadă pentru lansarea multor diversiuni care urmăreau promovarea unor teme sau persoane anti-Ceaușescu.

---

* Militaru precizează că apelul prezentat la Europa Liberă nu a fost redactat de profesorul Melian, ci de domnul Iliescu. Generalul Militaru confirmă, de asemenea, că "ultima dată când am vorbit cu domnul Iliescu despre material, am făcut niște îmbunătățiri, transformări de fraze și i s-a schimbat ruta pe care trebuia să ajungă la Europa Liberă".

** Documentul nr. 0087592 al Direcției Securității Statului din 11 octombrie 1989.

*** "*Europa Liberă și revoluția*", Fundația Academia Civică, Timișoara, 1977.

https://biblioteca-digitala.ro

Scenariul conspirației: octombrie 1984

La fel de hotărât în dezvăluirea conspirației este și Silviu Brucan care, în cartea sa *De la capitalism la socialism și retur*, dă unuia din capitole un titlu fără echivoc: *Complotul militar și generalii disidenți*. Citez din acest capitol: "Complotiștii au hotărât să acționeze în octombrie 1984, când Ceușescu era invitat în Germania Occidentală. Ei contau pe sprijinul Garnizoanei militare București. Scenariul prevedea ca primă acțiune arestarea celor mai apropiați asociați ai dictatorului, în număr de cinci: Bobu, Dincă, Postelnicu, Coman și Ilie Ceaușescu și, simultan, capturarea postului de radio și televiziune pentru a chema populația să se ridice împotriva dictaturii. Se asigura, astfel, succesul acțiunii militare. **Împletirea loviturii militare cu răscoala populară era ideea centrală a scenariului** (s.n.). Din punct de vedere operațional, o divizie mecanizată condusă de generalul Pletos Dumitru* și o divizie de tancuri condusă de generalul Paul Cheler**, amândouă din apropierea Bucureștiului, urmau să intervină pentru a ține forțele de Securitate la respect. Accesul la un depozit mare de muniții din Târgoviște era asigurat de comandantul acestuia, locotenent-colonelul Suceavă. Datorită faptului că doi generali, Gomoiu și Popa, care fuseseră atrași marginal în complot, informaseră conducerea, el a eșuat. Generalul Kostyal a fost arestat și apoi exilat la Curtea de Argeș, iar Ioniță și Militaru au fost chemați la Comitetul Central de Bobu și Postelnicu, scăpând cu doar interdicția de a se mai vedea".

Brucan încheie: "Aceasta este istoria celei mai serioase încercări militare de a-l răsturna pe Ceaușescu. **Deși lovitura a eșuat, efectul ei în armată și principalii actori vor reveni la suprafață în 1989**" (s.n.).*** Așa este: ei vor par-

* Va participa la evenimentele din decembrie 1989 și va fi avansat de Ion Iliescu de la gradul de general maior la gradul de general locotenent (de divizie).

** Va participa la evenimentele din decembrie 1989, va fi reactivat și avansat în grad de către Ion Iliescu de la general locotenent la general colonel și numit în funcția de comandant al Armatei Transilvania.

*** S. Brucan, op. cit., p. 172.

https://biblioteca-digitala.ro

ticipa la lovitura de stat din 22 decembrie 1989, iar militarii în rezervă vor fi reactivați și avansați de Ion Iliescu.

În martie 1990, Petre Roman și Silviu Brucan vorbesc despre întâlnirile din iunie 1989 între Ion Iliescu și generalul Nicolae Militaru. În mai 1990, Brucan confirmă că, împreună cu Iliescu, în 1989, vizita săptămânal ambasada sovietică de pe șoseaua Kiseleff, chipurile pentru a citi "Pravda". Referitor la relațiile din grupul pro-sovietic, tot Brucan afirmă: "despre Militaru știam multe de la generalul Ioniță, dar **regulile conspirației** (s.n.) ne interziceau să ne întâlnim".

Cvintetul decident

În depoziția sa în fața Comisiei senatoriale II, comandorul Radu Nicolae* declară că primele întâlniri au avut loc acasă la fostul ministru al Apărării, generalul Ioniță, cu participarea lui Virgil Măgureanu în noiembrie 1982 și continuă: "Această activitate culminează cu 1984, când deacuma Ioniță aderase, Patilineț aderase, actualul general Penciuc, care atunci era colonel și șeful operațiilor de la Trupele de Securitate, aderase și el. (...) Încep să aibă loc primele întâlniri ale așa-zisului vârf al acestei structuri - la care au luat parte, la o primă întâlnire: Iliescu, Ioniță, Măgureanu, Militaru și eu. Eu am organizat întâlnirea pe bulevardul care pe atunci se numea Iosip Broz Tito, în casa unui tânăr, Tomcescu Ștefan. (...) S-a pus problema foarte clar a răsturnării lui Ceaușescu. Era pregătită în această perioadă la Bistrița-Năsăud, cu concursul primului-secretar, un loc unde cei doi urmau să fie transferați după arestare. Lucrurile erau foarte bine organizate. Urma ca toată afacerea să se desfășoare când Ceaușescu făcea vizita în Germania. În luna septembrie el a făcut o vizită în Germania și atunci urma să se întâmple cu ajutorul unor prim-secretari. Ceaușescu n-a rămas decât o zi, s-a întors imediat în țară, după care toată grupa am fost foarte riguros supravegheați. Totuși, am reușit, în asemenea condiții, să ne întâlnim de mai multe ori, de exemplu cu Măgureanu și cu Patilineț.

* Stenograma ședinței comisiei senatoriale din ziua de 14 iunie 1995 (orele 9-13) în care a fost audiat Radu Nicolae, p. 90 și p. 127.

https://biblioteca-digitala.ro

Deci grupul, ca să zic-aşa, **care decidea: Iliescu, Măgureanu, Militaru, Radu şi cu Ioniţă** (s.n.) ne-am întâlnit de vreo şase ori, fie în maşina lui Măgureanu, fie în Bucureştii Noi. În luna noiembrie, s-a pus problema unui scenariu foarte riguros, care urma să se desfăşoare ulterior... Aproape întreaga responsabilitate a - să-i zicem pe nume - **puciului - cădea pe spatele Armatei, a militarilor... Au fost atraşi o seamă de generali, ofiţeri superiori** (s.n.). În dimineaţa de 8 martie 1985, eu m-am dus la Ioniţă acasă să-l informez de locul de întâlnire cu şeful de Stat Major al trupelor de Securitate, actualul general Penciuc. În 1987, în luna februarie, Ioniţă a cerut neapărat să ne întâlnim la sediul Crucii Roşii cu Măgureanu şi Iliescu". "Întâlnirea am avut-o pe 24 iulie. (...) Ioniţă mi-a spus: "Uite, ăştia sunt oamenii cu care ai contactul cu toată reţeaua din armată. Şi vreau să vă spun că stăteam mai mult decât bine. Eu ştiam că o lucra el, el dirija toată orchestra asta. Totul era pregătit foarte amănunţit, inclusiv clădirea asta de aici, unde era USLA, era bine blocată, cu concursul unor oameni care, din păcate, au făcut puşcărie după celebra revoluţie din 1989". "(...) Patilineţ organizase o reţea de furnizare a armamentului prin IPO de la Tulcea".

Varianta "Pâr, pâr şi basta"

Generalul Nicolae Militaru şi căpitanul Mihai Lupoi dezvăluie în 1990, în presa franceză, alte detalii asupra conspiraţiei. Generalul Militaru relatează o discuţie pe care a avut-o cu Ion Iliescu în parcul Herăstrău despre răsturnarea lui Ceauşescu: "Iliescu era de părere că cea mai buna metodă este organizarea unui puci militar (s.n.): câţiva militari, un fel de pâr-pâr-pâr şi cu asta basta!" Militaru arată că el a susţinut atragerea în stradă a "maselor populare". "Ne-am despărţit cu această idee - încheie generalul Militaru - el cu pâr-pâr-pâr-ul lui şi eu cu masele populare".

Până la urmă, cum s-a văzut, şi Iliescu şi Militaru şi-au văzut realizate dorinţele: pâr-pâr-ul şi masele, dar şi mulţi morţi şi răniţi nevinovaţi.

https://biblioteca-digitala.ro

"De şase luni ne pregătim"

Alexandru Bârlădeanu mărturiseşte că, în 22 decembrie 1989, a fost chemat împreună cu Silviu Brucan la sediul CC de către Ion Iliescu: "L-am găsit pe Iliescu gata instalat într-un cabinet. Intrînd pe uşă, primul pe care l-am văzut a fost generalul Militaru, care mi-a spus: "De şase luni pregătim acţiunea asta!".*

Generalul Militaru declară la comisie că, în 1974, luna martie, a început să se întâlnească cu Maurer în Pădurea Băneasa, iar după aceea va avea întâlniri periodice cu Maurer prin parcuri.

Virgil Măgureanu declară**: "Eram în legătură cu fostul ministru al Apărării, Ion Ioniţă. Legătura mi-a făcut-o un căpitan de rangul I, Radu Nicolae. Cu Radu am avut mai multe runde de întâlniri, cu fostul general Ioniţă, care avea o atitudine ostilă lui Ceauşescu. Am ajuns prima dată în casa lui Ioniţă în toamna lui 1982. Şi, deşi supravegherea era evidentă, am încercat, printr-un limbaj cât mai codificat, să transmit ceea ce doream. Aveam şi un text scris la maşină de mine şi voiam să-i transmit un mesaj prin care ceream ralierea lui, pentru că mi s-a spus că el are numeroase legături în corpul de comandă de atunci al armatei. Am avut mai multe întâlniri cu Ion Ioniţă, cu fostul ministru al Armatei, Militaru, şi la două din aceste întâlniri a participat şi actualul preşedinte. Toate erau cu acest scop". Întâlnirea a fost într-o casă din Balta Albă. Gazde sigure. La acea întâlnire, Ion Ioniţă zice "Cine-i ăsta?", referitor la mine, la care domnul Iliescu, cu sinceritatea care-l caracterizează, i-a zis: "Este cel care m-a racolat şi pe mine pentru această cauză". Într-adevăr, noi am avut o discuţie lămuritoare în acest sens încă din 1981. Pot să dau numele unor generali care au fost contactaţi şi care spre cinstea lor au primit aceste contacte (...) de exemplu generalul Pletos, locţiitor la comanda Armatei I-a din Bucureşti, (...) colonelul Grozavu, care era comandantul diviziei motorizate din Bucureşti. El a fost

* Lavinia Betea, *Alexandru Bârlădeanu despre Dej, Ceauşescu şi Iliescu. Convorbiri.*

** Stenograma audierii lui Virgil Măgureanu la Comisia senatorială II, p. 30-38.

https://biblioteca-digitala.ro

destituit în toamna anului 1984. Generalul Pancea era şi el în acel grup. Generalul Pancea a fost trimis la Brăila la o funcţie sub gradul lui. El a rămas acolo şi s-a implicat în evenimentele din Brăila.

Tot Măgureanu declară: "Aveam prieteni în mediul intelectualităţii române. Unii dintre ei i-am folosit şi astăzi" (după 1989 n.n.).

Aprobarea conspiraţiei

Legătura cu Moscova

Încă din 1978, mai multe figuri centrale ale "revoluţiei" din 1989 au fost identificate de generalul Pacepa ca agenţi ai Moscovei. A-i numi "grup de disidenţi" nu este posibil decât cu o mare doză de ironie.

Igor Toporovski, consilier al lui Gorbaciov, confirmă implicarea Rusiei: "Pentru a începe operaţiunea propriu-zisă, **noi** (s.n.) am ales momentul când Ceauşescu se afla la Teheran, deoarece, altminteri, acţiunea ar fi prezentat dificultăţi".

În privinţa legăturii cu Moscova, comandorul Radu Nicolae* se pronunţă fără echivoc: "Eu nu vă ascund, am avut relaţii cu ruşii. Vă repet, prin Patilineţ, care era ambasador la Ankara, am avut relaţii până la nivelul lui Gorbaciov. Patilineţ făcea legătura prin Ambasada Rusiei de la Ankara cu ambasadorul Lavrentiev, cu care era în contact. (...) Mie mi-a declarat un general-colonel din KGB, care a fost şeful Serviciului de Contrainformaţii, că arestarea mea are ca sorginte aceste remiteri de scrisori către Gorbaciov. Am aflat, la Moscova, în 1992 şi 1993, cu ocazia unei întâlniri cu nişte foşti mari ai KGB-ului, că reţeaua lor informa pe predecesorul lui Gorbaciov şi ulterior pe Gorbaciov despre această mişcare din România".

"Patilineţ mi-a comunicat să-l rog pe Iliescu, pentru că noi aşa ţineam legătura, de la Iliescu la grupul meu prin Măgureanu; de la grupul meu cu Iliescu şi cu alt grup prin mine". În 1985, în luna iunie, Patilineţ îmi spune mie: "Măi

* Depoziţie în faţa Comisiei Senatoriale II.

https://biblioteca-digitala.ro

băiete, spune-i lui Iliescu să-l contacteze pe Maurer şi să-l întrebe dacă vrea să se întâlnească cu Gorbaciov. Maurer, pentru că Gorbaciov nu-l prefera decât pe Maurer, singurul din România cu care accepta să aibă discuţii. M-am întâlnit cu Virgil şi i-am spus: Virgile, uite despre ce este vorba. Virgil mi-a adus un bileţel scris de mâna lui Iliescu, în care scria: Anton (nume conspirativ pentru Ion Gheorghe Maurer n.a.) nu vrea să se întâlnească cu ruşii, m-a delegat pe mine. I-am spus lui Patilineţ: Dragă, Maurer nu vrea. Atunci Patilineţ s-a exprimat aşa: "Îi bag în p... mă-sii de proşti. Acum era momentul".

Dialog cu ocazia audierii:

- Senatorul Săndulescu: "Ioniţă făcuse studiile la Moscova?"

- Radu: "A făcut, da. El n-a negat niciodată că întreţinea relaţii cu ruşii pe tema asta. Cu armata lor... Primul interesat de înlăturarea lui Ceauşescu a fost mareşalul Grecikov".

În 1988, Silviu Brucan face, cu sprijinul şefului Securităţii, Iulian Vlad, un turneu în străinătate pe traseul Washington - Londra - Moscova - Viena. La Moscova, este primit de Mihail Gorbaciov prin intermediul lui Anatoli Dobrinin, secretar cu probleme externe al CC al PCUS. Punctul cel mai important al discuţiei a fost "răsturnarea lui Ceauşescu". Relatând convorbirea, Silviu Brucan* arată că Gorbaciov "a declarat de la început că este de acord cu acţiunea de răsturnare a lui Ceauşescu, cu condiţia ca aceasta să fie concepută şi înfăptuită astfel încât să ducă la menţinerea partidului comunist ca forţă politică conducătoare în România". Răspunsul lui Brucan a fost: "cheia se află în mâinile celor care ocupă funcţii esenţiale în partid, în stat, în armată şi Securitate". S-a dovedit că aşa a şi fost, şi vom vedea în paginile următoare cine au fost aceştia.

Legătura cu Moscova a funcţionat până în preziua loviturii de stat din '89. În 10 decembrie 1989, la cinci zile de la tensionata întâlnire Ceauşescu - Gorbaciov, un avion charter

* S. Brucan, *De la capitalism la socialism şi retur*, p. 194.

https://biblioteca-digitala.ro

a efectuat o cursă București - Moscova sub acoperirea "zbor turistic".* Pe lista pasagerilor ale căror bilete au fost plătite de MApN și MAE se aflau câteva persoane care vor juca un rol important în "revoluție" și "după": generalul Nicolae Vasile Eftimescu, prim locțiitor al Șefului Marelui Stat Major și șeful Direcției operațiuni, și Ioan Mircea Pașcu**.

În 22 decembrie 1989, orele 9:00, înainte ca ministrul Milea să se sinucidă și Ceaușescu să fugă, generalul Eftimescu are la sediul MApN o întâlnire cu colonelul Mihailov, ataşatul militar sovietic, în prezența viceamiralului Dinu Ștefan, șeful DIA, și a colonelului Paul Șarpe.***

Contextul căderii dictaturilor comuniste din Europa centrală și sud-estică

În 1982, CIA primea un manuscris purtând mențiunea "strict secret" în care maiorul KGB Anatolii Golițin**** descria cum, la sfârșitul anilor '50, KGB a programat un "mecanism al înșelătoriei" cu scopul de a edifica false democrații și false economii de piață în țările lagărului socialist pe care imperiul sovietic va continua să le conducă din spatele scenei prin intermediul agenților KGB.

Golițin se referă la Primăvara de la Praga din 1968 și la "comunismul său cu față umană" ca la un experiment politic care va pregăti o revoluție nonviolentă.

---

* Vezi documentele prezentate de ziaristul Ioan Itu în interviul difuzat în decembrie 1993 pe TVR2 și lista de pasageri reprodusă în săptămânalul *Tinerama*.

** După 1989, Ioan Mircea Pașcu v deveni consilier prezidențial 1990-1992; secretar de stat la Ministerul Apărării Naționale 1 92-1996 și ministrul Apărării Naționale 2001-2004.

*** După 22 decembrie 1989, Ion Ili scu îl va avansa la gradul de general.

**** Maiorul KGB Anatolii Golițin s a predat, în decembrie 1961, șefului postului CIA din Helsinki. Golițin era însărcinat î KGB cu activitatea de analiză și strategie. Informațiile furnizate de el au condus la de: operirea unei rețele de spionaj rusesc în chiar interiorul cartierului general al NATO și a ltor trei cazuri în cadrul agenților de spionaj industriale.

https://biblioteca-digitala.ro

Mecanismul înşelatoriei

Specificul în Polonia va avea în vedere tăria legăturilor dintre Biserica Catolică şi sindicate. (...) În Germania de Est, specificul va consta în divizarea Germaniei în două state. (...) În România, ei ar putea pune în scenă chiar o revoluţie reală. Mai mult, această "revoluţie controlată" din România va avea rolul "de a conferi credibilitate precedentelor paşnice şi unor mai puţin credibile mişcări politice". "Liberalizarea" politică şi "democratizarea", calculate şi înşelătoare, vor fi impuse de sus. Ele vor fi duse la îndeplinire de către fostele partide comuniste prin intermediul celulelor sale, a membrilor din guvern, a Justiţiei, a maşinăriei electorale şi prin intermediul agenţilor KGB din cadrul intelectualităţii şi tehnocraţilor. În cadrul aceluiaşi document, Goliţin "prevesteşte" demolarea zidului Berlinului, unificarea Germaniei şi restructurarea NATO şi specifică faptul că procesul "ruperii de trecut" va începe în Germania de Est, prin deschiderea graniţelor, exact aşa cum avea să se întâmple în realitate.

În 1984, Goliţin primeşte autorizarea CIA de a publica acest manuscris sub forma unei cărţi* în care demonstrează că perestroika nu este o invenţie de-a lui Gorbaciov, ci un plan pus la punct în anii 1958-1960 (ani în care, întâmplător, Ion Iliescu îşi desăvârşea studiile moscovite). În cadrul a 366 de pagini, Goliţin face nu mai puţin de 148 de "previziuni". Dintre acestea, până la sfârşitul anului 1993, 139 aveau să se adeverească.

A existat cu adevărat o strategie a KGB privind instaurarea unor democraţii controlate şi a unor economii gestionate de foştii comunişti în întregul spaţiu comunist?

"Niciodată rolul KGB în interiorul ţării (U.R.S.S.-n.n.) şi în străinătate nu a fost atât de important. Serviciile secrete sovietice sunt cele care au vegheat la răsturnarea lui Ceauşescu în România, care au lansat "revoluţia de catifea" în Cehoslovacia, care au luat măsuri pentru răsturnarea lui Erich Honecker în Germania Răsăriteană, producând îndeosebi cir-

* *Minciuni noi în locul celor vechi.* Versiunea engleză a fost publicată de Editura Dodd, Mead & Company, 1984.

https://biblioteca-digitala.ro

cumstanțele favorabile distrugerii zidului Berlinului", scria, în 1990, Vladimir Bukovski* confirmându-l pe Goliţin de pe cealaltă parte a baricadei - rezistența anticomunistă.

Tot în 1990, însuşi Gorbaciov avea să prevestească schimbările anticipate cu opt ani înainte de către Goliţin.**

Polonia

În martie 1989, Gorbaciov i-a dat lui Jaruzelski ordinul de a abandona puterea în favoarea Solidarității. După negocierile lui Walesa cu guvernul comunist, în decembrie 1990, Jaruzelski s-a retras elegant, iar Walesa a devenit primul preşedinte al Poloniei democrate.

Germania de Est

Honecker dezvăluia, la 21 noiembrie 1990: "Destituirea mea ca şef al partidului şi al statului este rezultatul unei manevre de anvergură, ai cărei instigatori continuă să rămână în umbră. Ne aflăm în prezența unor schimbări extrem de importante care au fost planificate la scară europeană şi chiar mondială. (...) Reunificarea Germaniei trebuia să fie considerată ca o contribuție la construirea "Casei europene" şi, dată fiind situația actuală, lucrul acesta nu putea fi atins decât printr-o transformare a sistemului politic din RDG".***

Ungaria

În Ungaria, istoricul Istvan Nemeskurty ajunge la concluzia: "Ceea ce am trăit noi nu a fost o revoluție, fie ea de catifea sau nu. Ceea ce s-a petrecut, şi nu ştim de ce, este că marea putere care ne-a subjugat după 1945, ne-a eliberat dintr-o dată. Ea a desfăcut brusc funia pe care ne-o pusese de gât".****

Toți conducătorii mişcărilor democratice din fostele țări comuniste din Europa Centrală şi de Sud-Est (preşedinți de

* *L'Empire du moindre mal*, Libre Journal, Paris, nr. 1, sept-oct, 1990, p.30.

** I am an Optimist, Time, 4 iunie 1990, p. 17

*** Erich Honecker, interviu acordat ziarului "*Berliner Wochenpost*", 21 noiembrie 1990.

**** *Magyar Nemzet*, 16 martie 1991.

https://biblioteca-digitala.ro

state, primi-miniştri, şefi ai partidelor de centru-dreapta) mi-au confirmat după 1990, în mai multe discuţii personale, natura acestor schimbări.

Cehoslovacia

Preşedintele ceh Vaclav Havel a dezvăluit că "Revoluţia de catifea" de la Praga, din 17 noiembrie 1989, a fost declanşată de KGB. Havel a definit această operaţiune drept "un complot pentru abolirea regimului comunist", condus de brejnevistul Gustav Husak.

Ancheta cehă cu privire la evenimente este categorică: Toate etapele iniţiale ale tulburărilor ce trebuiau să antreneze căderea conducerii Jakes au fost opera Siguranţei cehe şi au fost organizate sub conducerea generalului Alois Lorens, şeful serviciilor secrete de la Praga, la ordinul şefului Direcţiei serviciilor secrete ale KGB, generalul Vicktor Gruşko. S-a aflat astfel că manifestaţia din 17 noiembrie şi reprimarea ei "dură", în cursul căreia ar fi murit un student, erau integrate planurile lor şi că "studentul asasinat" era un membru cât se poate de viu al Siguranţei cehe.

Schimbarea conducerilor comuniste cu conduceri democratice a avut loc sub diferite forme. În Polonia a fost o "masă rotundă" unde s-au dus tratative între reprezentanţii dictaturii militare a lui Jaruzelski şi luptătorii anticomunişti ai Solidarităţii. În Ungaria şi Germania de Est au fost "sesiuni parlamentare". În Bulgaria şi Albania, "lovituri de Palat". În Cehoslovacia, o "revoluţie de catifea". Numitorul comun a fost caracterul paşnic al acestor schimbări şi influenţa URSS prin intermediul KGB.

În noiembrie 2003, Bukovski afirmă că "în România, liderii Revoluţiei au fost infiltraţi în agentura sovietică, care era dirijată să schimbe regimul ceauşist".*

* *Lucrările Simpozionului Mişcări şi acţiuni disidente în perioada comunismului târziu, Braşov, noiembrie 2003.*

https://biblioteca-digitala.ro

Rolul Moscovei în lovitura de stat din România

Nu încape îndoială că, în timpul fazei fierbinți a răsturnării puterii din România, conducerea sovietică s-a angajat activ dar discret împotriva lui Ceaușescu și în favoarea noilor deținători ai puterii.

Turiștii sovietici

Senatorul PSD Sergiu Nicolaescu susține că, în decembrie 1989, s-au aflat în România circa 67.500 de turiști sovietici în condițiile în care în anii precedenți numărul lor mediu se situa în jurul a 23.000.* Statisticile Serviciului Român de Informații confirmă, în primul raport, aceste informații, estimările SRI fiind apropiate de cifra de 60.000. Ambele surse prezintă, după părerea mea, cifre exagerate într-un mod la fel de penibil ca și cei 60.000 de morți de la Timișoara.

Dispozitivul informativ și de diversiune sovietic a fost conectat la toate fazele evenimentelor. Pe lângă rezidenții existenți deja în țară, care au fost reactivați, serviciile secrete sovietice au introdus în România, sub diferite acoperiri, un număr mare de agenți"**. Numărul lor era mai ridicat decât în cazul "revoluțiilor" din celelalte țări foste comuniste dar, în mare, comparabil. Era vorba de aceleași forțe-șoc (spetnaz) constituite din agenți, care acționau în civil (vâsnatniki), din serviciul secret al armatei sovietice (GRU).

Implicarea sovietică este confirmată de același general Militaru. În momentul în care un reporter își manifestă mirarea că, în condițiile în care sovieticii știau despre conspirație, nu l-au avertizat pe Ceaușescu, generalul Militaru răspunde: "Nu-i curios deloc. Iar de știut știau totul".

Dovadă stă și graba cu care URSS a recunoscut noua putere din România: "Guvernul URSS sprijină eforturile

* Raportul Comisiei Senatoriale privind acțiunile desfășurate în revoluția din decembrie 1989, p.196-197.

** Constantin Sava, Constantin Monac, *Adevăr despre decembrie 1989*, pag. 171.

https://biblioteca-digitala.ro

Frontului Salvării Naționale, îndreptate spre instaurarea în țară a liniștei și ordinii".*

Iată și mărturia lui Virgil Măgureanu, care, ca șef al SRI, în 1995, nuanțează: "Amestecul străin este dovedit. Nu putem lua acest amestec în nici un caz ca o dovadă de dușmănie față de România sau față de populația de aici, ci era o revoltă special orientată împotriva regimului Ceaușescu".** În acel moment, chiar așa era - cu condiția ca lovitura de stat să reușească conform planului și la putere să ajungă cine trebuia.

De ce Ion Iliescu ?

Întrebat, la audierea Comisiei Parlamentare, de ce l-au ales pe Ion Iliescu președintele CFSN, Silviu Brucan a răspuns scurt și cinic: "Ca să rămânem în sistem". (Comunist - n.n.).

Înlăturarea lui Ceaușescu trebuia să aibă loc în cadrul sistemului, și Nicolae Militaru confirmă că înlocuitorul acestuia fusese găsit în persoana lui Ion Iliescu: "Ne întâlnirăm pe atunci cu Ion Iliescu, pe care, atât noi, generalii, cît și domnul Brucan, îl consideram ca omul potrivit pentru a-l înlocui pe Ceaușescu la conducerea partidului. (...) Pentru început nici nu ne gândirăm la schimbarea orânduirii politice și, în ceea ce-l privește pe domnul Iliescu, cred că pe atunci nici dumnealui nu se gândea la așa ceva. Am și constatat de altfel rezerva dumnealui la orice acțiune în afara sistemului".

Revista americană Time publica în 28 aprilie 1986 articolul Communism's Old Men în care întâlnim și numele lui Ion Iliescu văzut ca un posibil viitor conducător comunist: "Nicolae Ceaușescu al României, în vârstă de 68 de ani, pare să aibă o sănătate instabilă, iar Gorbaciov s-ar putea să aibă un protejat în așteptare. Acesta ar putea fi Ion Iliescu, 56 de ani, despre care se spune că a studiat la Moscova alături de liderul sovietic". După care continuă cu o previziune care, din păcate, în cazul nostru, se va

* Raportul Ambasadei României la Moscova către Ministerul Afacerilor Externe, 23 dec. 1989.

** Vezi și *Întrebări cu și fără răspuns: decembrie 1989*, Memorialul Revoluției, Centrul Național de Documentare, Cercetare și Informare Publică despre Revoluția din Decembrie 1989, Timișoara, p. 45.

https://biblioteca-digitala.ro

dovedi adevărată: "Simpla instalare a unei echipe de lideri mai tineri nu va însemna în mod obligatoriu o schimbare reală".

Igor Toporovski, unul dintre colaboratorii apropiați ai lui Gorbaciov, afirmă despre Ion Iliescu că "avea legături destul de strânse cu PCUS (Partidul Comunist al Uniunii Sovietice) și era desemnat drept candidatul cel mai potrivit pentru a-l înlocui pe Ceaușescu".*

Repartiția funcțiilor

Comandorul Radu Nicolae este și mai explicit vorbind de repartiția funcțiilor după succesul loviturii de stat: "În discuțiile cu Ioniță s-au repartizat... **Urma ca Ion Iliescu să fie secretarul general al partidului. Ioniță urma să fie șeful guvernului, iar Ion Gheorghe Maurer, șeful statului**".**

Într-un interviu acordat istoricului Marius Oprea, Vladimir Bukovski susține că FSN-ul din 1989-90 "era controlat în totalitate de Gorbaciov. Moscova pregătise schimbarea regimului Ceaușescu, iar Iliescu a fost unul din liderii Comitetului Salvării Naționale, ajungând după decembrie liderul suprem al operațiunii".***

Rețeta unor "morți anunțate"

Iunie 2004

La televizor, o emisiune dedicată revoluției din decembrie '89, una dintre multele emisiuni pe care le vedem în fiecare decembrie, când se aniversează revoluția, sau în iunie, când se amintește despre mineriade. În jurul unei mese, figuri cunoscute: Dumitru Dincă, Doru Mărieș, Claudiu Iordache. Intervin la telefon și alți participanți la revoluție sau la Piața Universității.

* Vladimir Alexe, *Lovitură de stat sau revoluție?* ZIUA, 19 noiembrie 1999.

** Stenograma audierii la Comisia Senatorială II, p. 104.

*** Vezi *'89 - Lovitura de stat sovietică*, în *ZIUA*, 22 iunie 2004

https://biblioteca-digitala.ro

Ceea ce frapează după 15 ani este confuzia și solicitarea obsedantă a "adevărului despre revoluție", pe care "încă nu-l știm". Eu însumi nu mă dumiresc cum, după aproape un deceniu și jumătate, în ciuda acumulării atâtor informații care par clare, plutește atâta incertitudine. Cum poate fi acoperit, oare, un plan precis de preluare a puterii?

Îmi revine în minte un episod vechi de un sfert de secol. Era în 1977, în martie avusese loc un cutremur devastator căruia îi căzuse pradă și Ivasiuc, unul dintre scriitorii mei preferați. Cu câteva luni în urmă, îi apăruse în librării o carte care avea să fie și ultima. Acțiunea se petrecea într-o țară din America de Sud, unde o lovitură de stat fusese organizată ca o operațiune precisă, inginerească, dar în care fuseseră introduse și elemente aleatorii care o făceau misterioasă. O represiune căreia urmau să-i cadă victime adversari și aliați, dar mai ales oameni aleși la întâmplare, astfel încât nimeni să nu înțeleagă ce se întâmplă și frica să fie generală. Poate tocmai cutremurul, care prin natura lui lasă debutul, durata și victimele la voia hazardului, să-mi fi atras atenția asupra acestui scenariu. Până la urmă, rămăsesem totuși cu impresia unei cărți sub valoarea cu care Ivasiuc ne obișnuise.

Am căutat cartea în bibliotecă și nu am găsit-o; nici titlul nu-mi venea în cap, dar unul dintre tinerii mei colaboratori mi l-a amintit: Racul. Apoi, Anca Calangiu, un fel de memorie culturală la care apelez de câte ori am îndoieli, mi-a adus romanul. Recitindu-l, după toată experiența trăită în decembrie '89, am fost șocat să găsesc în acest roman exotic întâmplări pe care le trăisem aidoma și personaje pe care le recunoșteam. Nu mă pot opri să nu extrag câteva dintre frazele pe care le-am subliniat și să le aranjez în trei timpi: pregătirea, succesul, valorificarea succesului.

Pregătirea: "Teroarea trebuie să înceapă la noapte. Ofițerii superiori vor primi planul de acțiune și se va face împărțirea pe detașamente mixte de poliție și armată. Execuțiile vor avea loc la întâmplare, pe cartiere și circumscripții. 500 de morți nu mi se pare o cifră convenabilă, însă pentru această fază mi se pare satisfăcătoare".

https://biblioteca-digitala.ro

"Acțiunea noastră nu este justiție, ci o măsură preventivă. Scoțând din vocabularul nostru noțiunea de individ, răspundere, justiție, o vom înlocui cu noțiunea atotcuprinzătoare de tehnică. Operația va aduce și un element nou, în acord cu tehnicile cele mai moderne: noțiunea de aleatoriu. Nimeni nu se va simți la adăpost, pentru că adevăratul criteriu va rămâne sau va părea ascuns. Trebuie executați chiar vreo câțiva oameni de ai noștri. Acțiunea va fi realizată cu maxim de furie, lăsând oarecare inițiativă personală executanților, să-și împlinească și ei micile lor răfuieli. Aceasta e concesia făcută inconștientului individualist, mica răfuială personală a unui tânăr locotenent sau bătrân sergent-major care trăiește ora vieții sale. Încolo, incertitudinea îi va învălui pe toți. Nevinovații vor fi asimilați vinovaților. Forțe misterioase se vor lupta și lupta va plana deasupra oamenilor, a bieților oameni" (...). "culminând cu marele măcel".

"O Proclamație a Guvernului de Salvare Națională să fie citită pe posturile de radio și televiziune: scurtă, cuprinzătoare, să spună totul fără a declara nimic. Cine s-o citească? Acel care va exercita puterea. O persoană respectabilă, care va conduce până ce condițiile de ordine și stabilitate vor permite reînființarea unui regim profund democratic, liberal si parlamentar, pe care desigur cu toți îl dorim... Trebuie să fie o garanție că vom intra doar într-o fază de tranziție de mai scurtă sau mai lungă durată. Cu atât adevăratul nucleu al puterii A. - și societățile sale - vor fi mai departe de centrul acțiunii".

Succesul: "Comunicatul de presă al Guvernului de Salvare Națională: Cuvintele reușeau perfect să nu aibă nici o legătură cu faptele întâmplate, așa cum de acum înainte trebuia să fie structura tuturor declarațiilor de acest gen. Toate războaiele urmau să fie făcute în numele păcii, toate omuciderile în numele liniștei... Comedia trebuie să fie generală. Nu contează ce vor crede oamenii, ci ceea ce vor fi siliți să accepte și să proclame".

"Printre cei aleși să pară că vor conduce țara figurau și puțini membri ai opoziției adevărate, care puteau figura la fel de bine și printre vic-

https://biblioteca-digitala.ro

time. Dintr-o dată se văzuseră chemați să preia puterea. Câți dintre cei numiți au refuzat? S-au găsit totuși doi...". Ochii săi se opriră asupra unuia din noii miniștri a cărui față radia fericirea și o neasemuită mândrie. De nenumărate ori îl văzuse și îl aplaudase pe scenă, vocea sa era inimitabilă. C. era fără doar și poate cel mai mare actor tragic al țării. "Sărmane Yorick", îi răsună în memorie vocea idolatrizatului actor: sau mai bine glasul scăzut și profund care anunța iarna nemulțumirii noastre făcută vară glorioasă. În sfârșit, după ce seară de seară ucisese și fusese ucis, rostind marile replici memorabile ca apoi să se demachieze și să intre într-un cotidian, ce nu era răzbunat decât de recunoașterea publică și de dragostele femeilor care în tinerețe înnebuneau după el, ca să-l părăsească repede, ajunsese să-și confunde serile glorioase cu zilele. Ultimul și cel mai de seamă rol era nu pe scenă, ci chiar în viață. Sărmanul, se gândi M., nu scena s-a transformat în viață, ci viața în scenă. Fără demachiere și de data aceasta fără creație. Un rol nu într-o tragedie shakespeariană, ci în mica, uscata, lipsită de viață piesă scrisă de Athanasios. Îi fu sincer milă nu de celebrul actor, ci de sărăcia scenariului și revăzu o clipă una din curțile de execuție în care nici una dintre victime nu găsea măcar o replică"(...). "Actorul, ministru al artelor, susținea că trebuie arătat mai întâi jurământul învestiturii și președintele nostru legitim. Alții erau de părere că lumea trebuie liniștită de proclamația care pune poporul în fața unui fapt împlinit. Pentru că Parlamentul fiind dizolvat, cine numește guvernul?"

"Comandantul forțelor de uscat propuse brutal ca învestitura să fie făcută de armată. Nu, serios, nu noi am salvat patria? Acest ultim incident amenința să dea la iveală prea multe. De aceea, M. interveni și spuse: F. este emanația directă a poporului, a tuturor oamenilor de bine. El nu este fructul acțiunii vreunei instituții, deci nu are rost o învestitură care deja există prin unanima voință națională. Rămâne doar, după ce faptul s-a consumat în fața celor care l-au dorit și îl așteaptă, să rostească proclamația. Dar azi-noapte cine a acționat, se revoltă generalul. Îi spuse generalului: Pot să vă întreb din al cui ordin

https://biblioteca-digitala.ro

ați actionat? Și-n definitiv, ce s-a întâmplat astă-noapte? Azi-noapte nu s-a întâmplat nimic deosebit. Iar ceea ce s-a întâmplat a fost spontana reacție populară sprijinită de dumneavoastră. Tot dumneavoastră ați avut inițiativa? Generalul se uită înmărmurit. Nu putea afirma că el avusese inițiativa, asta e adevărat, și de unde venea nu știa prea bine. Mă rog, faceți cum știți, spuse el".

<u>Valorificarea succesului</u>: "Acțiunea noastră radicală a fost plină de învățăminte. Ea a dovedit nu numai buna noastră organizare, dar și faptul că, ținând seama de moralul trupei și de lipsa de rezistență a victimelor, a fost, este și va mai fi oricând posibilă. Mecanismul există și poate fi oricând pus în funcțiune. Societatea noastră pe de o parte a crescut potențialul revoltei, dar și pe al supunerii, fără nici un fel de rezistență. Asta trebuie să ne dea de gândit. Vom numi o echipă de biologi și sociologi care să studieze mecanismul. O asemenea acțiune radicală, represiunea totală, a condus la ideea că opusul libertății nu era o necesitate stringentă,întruchipată de legi aspre, ci arbitrariul".

"Perioada de glorie de-abia începe. Eroarea se numește o înflorire glorioasă. Și frica - instaurarea deplină a păcii publice".

După ce mi-am copiat conștiincios toate aceste citate din carte, le-am mai recitit o dată și m-am cutremurat. Puse cap la cap, dau o descriere aidoma istoriei trăite în însângeratul decembrie bucureștean. Un roman despre o lovitură de stat într-o țară din America de Sud? Scris de un autor român acum 25 de ani și publicat în pragul morții sale provocată de un eveniment aleatoriu? Literatura bate viața sau cineva din autorii conspirației din '89 a transcris conștiincios rețeta "unei morți anunțate"?

https://biblioteca-digitala.ro

Lovitura de stat din decembrie '89: inutilă şi criminală

Victoria revoltei populare

În miezul zilei de 22 decembrie 1989, regimul dictatorial Ceauşescu a luat sfârşit. Odată cu decolarea elicopterului prezidenţial*, Republica Socialisă România, rămasă fără preşedinte şi comandant suprem, s-a prăbuşit prin implozie. În ultimele două ore ale dictaturii sale, Ceauşescu fusese trădat de armată, securitate, miliţie, guvern şi conducerea partidului comunist, care au capitulat în faţa unei revolte în care rolul principal l-au jucat muncitorii şi tinerii născuţi şi educaţi în comunism, cele două forţe pe care Ceauşescu crezuse că se putea baza.

Slugărnicia criminală a nomenclaturii comuniste şi a aparatului de represiune

Până când iminenţa prăbuşirii regimului în faţa revoltei populare nu devenise evidentă, forţele militare - armata, securitatea şi miliţia - executaseră fără să crâcnească ordinele dictatorului, omorând în perioada 17 - 21 decembrie în Timişoara şi la Bucureşti 162 persoane, rănind 1101 persoane, maltratând şi torturând alte mii de oameni. Aparatul de partid se dovedise până în ultima clipă la fel de slugarnic atât la nivel înalt, în şedinţa CPEx, care votase în unanimitate planul de represiune, cât şi la cel inferior, în şedinţele de partid din dimineaţa zilei de 21 decembrie, organizate în toate instituţiile din ţară, în care condamnaseră pe "huliganii" de la Timişoara şi îşi manifestaseră sprijinul total pentru conducătorul iubit.

"Toţi" de partea "revoluţiei"

După ce mulţimea pătrunde în clădirea Comitetului Central şi apoi în sediile Televiziunii şi Radioului Naţional fără a întâmpina nici o rezistenţă, toţi reprezentanţii puterii de stat** se declară, fără nici o excepţie, de partea "revo-

* Chemat la ordinul generalului Victor Stănculescu, promovat ministru al Apărării şi confirmat, conform regulamentului, de generalul Neagoe, comandantul Direcţiei a V-a a Securităţii care asigura paza dictatorului.

** Primul ministru Dăscălescu se autopropune prim-ministru al "guvernului revoluţionar".

https://biblioteca-digitala.ro

luției". Același lucru se întâmplă în toate capitalele de județ și în marile orașe din țară, fără nici o confruntare.

Schimbarea pașnică

În acest moment al prăbușirii dictaturii în fața revoltei populare, pe durata zilei de 22 decembrie până seara, nu s-a înregistrat, pe întreg teritoriul țării, nici un incident soldat cu morți sau răniți care să pună în discuție caracterul pașnic al înlocuirii unei dictaturi personale care păruse de neclintit. Nicăieri în țară demonstranții nu au fost înarmați, abandonul forțelor de represiune ale dictaturii care acționaseră cu ferocitate criminală până cu câteva ore înainte fiind dictat de numărul mare al demonstranților care făcea imposibilă reprimarea manifestărilor ce evoluaseră rapid de la opoziția împotriva lui Ceaușescu spre opoziția împotriva regimului comunist.

În spatele ușilor închise

În timp ce pe străzi exultau câteva sute de mii de demonstranți, care înfruntaseră cu mâinile goale militarii (unii împușcând civilii, fără șovăire, până în noaptea trecută), și în timp ce milioane de români vor urmări la televizor o revoluție-spectacol, în câteva birouri din sediul Comitetului Central și din Ministerul Apărării Naționale începe lupta pentru noua putere.

În seara zilei de 22 decembrie, românilor li se va aduce la cunoștință rezultatul aranjamentelor din spatele ușilor închise. Vor afla numele noii puteri: Consiliul Frontului Salvării Naționale (CFSN). Vor afla și numele noului conducător: Ion Iliescu. Nimeni nu îi întrebase ce părere au. De părerea lor de acum înainte se va ocupa un aparat specializat, care îi va manipula perfect timp de 15 ani.

Spectacolul *Revoluția în direct*

În subcapitolul Pregătirea conspirației au fost prezentate principalele grupuri de complotiști împotriva lui Ceaușescu și planurile lor. Dacă revedeți capitolul Prezentarea faptelor veți observa cum au lucrat fiecare, după căderea lui Ceaușescu, pentru a prelua puterea. Nu ne mai rămâne decât să punem lucrurile cap la cap.

https://biblioteca-digitala.ro

Primii care au intrat în acțiune au fost organizatorii spectacolului unei revoluții televizate care să fie difuzată în țară și în lumea întreagă. Scopul imediat: confiscarea revoltei populare; evitarea unui derapaj care să aducă la vârf alte persoane decât cele prevăzute; pregătirea apariției pe scenă a complotiștilor rămași fără "obiectul muncii".

Regia

Doi maeștri, Sergiu Nicolaescu și Ion Caramitru, aflați împreună în vila lui Ion Gheorghe Maurer* încă dinainte de plecarea lui Ceaușescu, pregătesc secvența tancurilor cu mulțime și flori, intrând glorios în curtea Televiziunii care va deveni scena principală a unui *reality-show* cu *rating* internațional: "Revoluția în direct". Pentru cucerirea publicului din țară era nevoie de prezența a doi actori văzuți în filme de mare audiență - istorice și de război (Sergiu Nicolaescu), sau melodrame pentru tineret, precum *Liceenii*, (Ion Caramitru), ușor recunoscuți de popor după figură** și care să atragă simpatie și credibilitate.

Operațiunea se desfășoară fără riscuri pentru complotiști. Ei fuseseră informați că generalul Vlad dăduse ordine trupelor de Securitate, care păzeau Televiziunea, să nu se opună, și beneficiază de cooperarea deplină a redactorilor TV dornici să-și spele imaginea.

Prologul

Pentru secvența "Proclamația", fusese pregătit de multă vreme și luat la momentul potrivit, din Piața Dorobanți, pe TAB-ul lui Caramitru, Mircea Dinescu. Un poet exaltat dă bine la români. Și acest tablou se desfășoară în perfectă colaborare cu conducerea comunistă a Televiziunii. Transmisia "spontană" a unor secvențe menite să devină document istoric se repetă cu grijă.**

---

* Maurer (nume conspirativ Anton) fusese considerat de către Gorbaciov un interlocutor privilegiat încă din 1984 și era ținut permanent la curent de Ion Iliescu cu mersul conspirației.

** Au fost și mulți actori care au participat spontan, cu bună credință și curaj, și care au fost acceptați din același motiv ca lideri. Mircea Diaconu îmi spunea că "fața" era buletinul lor de identitate.

*** În 1999, când Caramitru schimbase macazul, "băieții" de la Televiziune dau la iveală și originalul "dublei" în care Caramitru îi dă sfaturi de regie lui Dinescu: "Mircea, fă-te că lucrezi!"Vezi Sergiu Nicolaescu, *Cartea revoluției române - decembrie '89*, Editura Ion Cristoiu, București, 1999.

https://biblioteca-digitala.ro

Distribuția Televiziunea, aflată sub conducerea lui Petre Constantin, membru al CC al PCR, pune la dispoziția revoluționarilor, atent selectați și distribuiți, studioul 4. De aici va vorbi țării numai cine trebuie.* La *Descrierea faptelor*, îi puteți urmări, pe ore și minute, pe Sergiu Nicolaescu, Petre Roman, Silviu Brucan, generalii Militaru, Voinea, Chițac, Gușă, căpitanii Lupoi și Cico Dumitrescu, Gelu Voican Voiculescu, Alexandru Bârlădeanu, chemați, dirijați, la nevoie întrerupți sau ridiculizați (cazul Gușă) de Nicolaescu, Caramitru și Dinescu. Cu doar câteva erori de montaj: Voicu (un pictor de firme care va "improviza" un guvern în curte, cum comentează dezaprobator Nicolaescu), sau Florin Filipoiu, care va scăpa în studiou, unde va propune un alt nume și alt program decât FSN, un program incredibil conturat și bine structurat.

Sufleorii În seara zilei de 22 decembrie, la Televiziune se formează un "colectiv de ofițeri" condus de Cico Dumitrescu și din care făceau parte căpitan rangul II Răgălie, colonel Colă, căpitan Ciocodei, maior Tache, care analizau informațiile care apoi erau trimise către armată, conducerea televiziunii și CFSN** și, după aprobare, transmise pe post.

Sala Mare, Sala Mică După primele două tablouri montate la Televiziune (Sala Mică), echipa de regie Nicolaescu - Caramitru se va muta în alt teatru, "CC al PCR" (pe Dinescu îl vor trimite la culcare). Aici se vor monta alte secvențe (pentru Sala Mare), transmise cu acordul Securității (vezi ordinul lui Vlad către Pintelie) care ar fi putut opri oricând transmisiile televizate. Victor Stănculescu va declara și el mai târziu, ironic, că a permis spectacolul "ca să aibă lumea ce vedea".

---

* S. Brucan: "Eu am rămas cu Petre Constantin la Televiziune ca să punem puțină ordine în funcționarea postului și a programului, având de făcut față unui asalt formidabil al celor care dădeau din coate să apară pe micul ecran", op. cit., p. 217

** Vezi Sergiu Nicolaescu, *Cartea revoluției române - decembrie '89*, Editura Ion Cristoiu, București, 1999.

*** Vezi Lovitura de stat militară a lui Victor Stănculescu, Ion Cristoiu în Historia, 2004.

https://biblioteca-digitala.ro

Scenarii de rezervă

Se montează şi scenariul de rezervă cu Dumitru Mazilu ca dublură pentru rolul principal.

Pregătit de Securitate ca un "disident cu faimă internaţională", plasat la MAE ca expert (căruia nu i se va permite să susţină la ONU un raport despre drepturile omului), avea misiunea să confişte şi apoi să reprezinte opţiunile dreptei democrat-creştine: o invocă des pe Doina Cornea, vorbeşte de proprietate şi încheie proiectul proclamaţiei cu "Aşa să ne ajute Dumnezeu". Ca să fie mai credibil, în dimineaţa zilei de 22 decembrie, când era clar că soarta lui Ceauşescu era pecetluită, Iulian Vlad, şeful Securităţii (şi fostul comandant al lui Dumitru Mazilu când acesta lucra ca anchetator penal), dă dispoziţie să fie ridicat de acasă cu tam-tam-ul de rigoare pentru vecini şi dus într-o locuinţă conspirativă de unde va fi adus direct la CC pentru a fi filmat pe treptele palatului de Adrian Sârbu. Scena transmisă în direct a avut şi un episod cu umor involuntar: după ce coboară din maşina Securităţii, Mazilu se întoarce brusc la securişti, pentru că uitaseră să-i pună cătuşele care trebuiau filmate pentru popor.

Pentru scenariul "tânărul în pulovăr" va fi ales Petre Roman (cel care trebuia să vină din stradă ca reprezentant al universitarilor şi studenţimii şi care fusese la vedere în 21 decembrie, în Piaţa Universităţii). Se montează scena balconului cu discursul înflăcărat de rigoare pentru Sala Mare (Piaţa Palatului) şi secvenţa "Comunicatul poporului" pentru Sala Mică (studioul 4 al TVR).

Vid de putere

În 22 decembrie la ora 12.00, pentru a scăpa de furia revoluţionarilor care pătrund în clădire fără a întâmpina nici o rezistenţă din partea forţelor armate, dictatorul Nicolae Ceauşescu părăseşte sediul Comitetului Central al P.C.R. cu un elicopter. În acest moment, în România se declanşează un vid de putere. Ţara rămâne fără preşedinte şi fără comandantul suprem al armatei. Primul ministru al Guvernului, Dăscălescu, se declară de partea revoluţiei, desistându-se de regimul Ceauşescu. Vidul de putere este agravat de faptul că, după decesul (sinucidere? lichidare?) generalului Milea,

https://biblioteca-digitala.ro

ministrul Apărării Naţionale, (anunţat la ora 10:00), Ceauşescu preluase direct conducerea armatei.

La ora 13:30, la Ministerul Apărării Naţionale este elaborată Directiva din 22 decembrie 1989, transmisă din ordinul generalului Stănculescu întregii armate prin notele telefonice nr. 38 şi 39. Conform notei telefonice nr. 38: "Unităţile militare din întreg teritoriul ţării se retrag în cazărmi, în ordine şi cu calm, fără a se lăsa provocate, dezarmate sau dispersate. Unităţile militare care sunt angajate în faţa sediilor comitetelor judeţene de partid vor calma spiritele fără să tragă, după care se retrag în cazărmi. În unităţi se va organiza apărarea cazărmilor şi a tuturor obiectivelor militare". În nota telefonică nr. 39 se precizează: "Se vor executa numai ordinele primite de la ministrul Apărării Naţionale. Faţă de cele ordonate, comandanţii militari să asigure paza obiectivelor civile de importanţă deosebită cu subunităţi armate, care să nu tragă decât în situaţii în care sunt atacate de grupuri înarmate cu arme de foc. Pentru stabilirea priorităţilor în asigurarea pazei, comandanţii militari să se pună de acord cu reprezentanţii organizaţiilor locale. Militarii care asigură paza acestor obiective să poarte pe braţul stâng banderole tricolore".

Armata preia puterea

Conţinutul primei note telefonice reia de fapt o notă telefonică anterioară, semnată de generalul Ilie Ceauşescu, adjunct al ministrului Apărării Naţionale şi şef al Direcţiei Superioare Politice a Armatei, numai că între ele apare o modificare esenţială. În nota semnată de Ilie Ceauşescu se preciza că se vor executa numai ordinele comandantului suprem; în nota telefonică nr. 39, transmisă la ordinul lui Victor Stănculescu, se precizează că "**se vor executa numai ordinele primite de la ministrul Apărării Naţionale**" (s.n.). Este momentul în care puterea militară, la ora aceea singura putere în stat, trece în mâinile "ministrului Apărării Naţionale".

Bătălia locţiitorilor

Cine era acel ministru al Apărării, de drept sau de fapt? General-colonel Vasile Milea, fostul ministru, avea mai mulţi adjuncţi. Cel mai îndreptăţit, conform regulamentelor mil-

https://biblioteca-digitala.ro

itare, ar fi fost prim-adjunctul MApN şi şeful Marelui Stat Major, Ştefan Guşă, care în acel moment se afla la Timişoara. Cel de al doilea era generalul Victor Stănculescu, prim-adjunct al MApN şi şef al DPAIA (Direcţia de Înzestrare a Armatei). Cel de al treilea ar fi fost adjunctul ministrului MApN şi şef al DSPA (Direcţia Superioară Politică a Armatei), generalul Ilie Ceauşescu. Mai exista şi un alt aspirant la această funcţie din partea complotiştilor pro-sovietici, generalul în rezervă Nicolae Militaru, fost şef al Statului Major al Armatei până la identificarea sa ca agent sovietic.

Între orele 10:00 şi 13:00, comanda a fost deţinută, mai mult sau mai puţin oficial, de către Ilie Ceauşescu, aflat în sediul MApN. La ora 16:00, când Ion Iliescu, generalul Militaru, Petre Roman şi Gelu Voican Voiculescu vin la sediul MApN, generalul V. Stănculescu îi stabileşte lui Ilie Ceauşescu un regim de detenţie în sediul MApN. Un prim pas spre tribunal.

Drumul celor trei

Primul protagonist, generalul Victor Stănculescu, a sosit de la Timişoara la Bucureşti în timpul nopţii din 21 spre 22 decembrie, cu trenul, la ora 2:00. La ora 5:00, s-a dus la Spitalul Militar, unde, simulând o fractură, generalul doctor Nicolescu îi pune piciorul în gips, după care, îmbrăcat într-un costum de stradă şi cu un pardesiu de culoare cenuşie, este transportat cu o Dacie a Securităţii de culoare neagră la sediul Comitetului Central. Ajunge la ora 10:30, înfiinţându-se la grupa operativă a Armatei care lucra la etajul I, şi aşteaptă... Când află de sinuciderea ministrului Milea, se prezintă prompt la Ceauşescu care îi spune: "Preiei comanda armatei". În această calitate, el ia două măsuri: dă dispoziţii ca să se înapoieze în garnizoane coloanele militare (pe care Ceauşescu le dorea în faţa sediului CC pentru a-l apăra), confirmând ultimul ordin dat de Milea înainte de sinucidere, şi cheamă un elicopter pentru a înlesni fuga lui Ceauşescu din C.C.

La ora 12:45, după ce revoluţionarii pătrund în sediul CC şi nu-l recunosc (nu aveau cum, el având aspectul unui civil oarecare), Victor Stănculescu părăseşte sediul CC şi pleacă

https://biblioteca-digitala.ro

la MApN.* Ajunge la ora 13:00, își scoate gipsul de la picior, se instalează în scaunul fostului ministru și conversează liniștit între patru ochi cu generalul Ilie Ceaușescu.

Al doilea protagonist, generalul Gușă, află de la radio despre moartea generalului Milea și fuga lui Ceaușescu. La ora 13:30, pleacă din Timișoara cu un avion AN 24 al armatei. La ora 15:30, după ce aterizează la Băneasa, se duce direct de la aeroport la Televiziune, însoțit de generalul Rus, comandantul aviației militare. Aici dă o declarație în care anunță trecerea armatei de partea poporului. Apoi, se deplasează la MApN, unde îi găsește pe Ion Iliescu, Petre Roman, Gelu Voican Voiculescu, mai mulți civili și ofițeri superiori. (Patru ani mai târziu, va scrie: "Am întâlnit aici un haos creat de civili").

Nu era un haos, era un spectacol bine organizat ca toate care se jucau în acele zile. Generalul Eftimescu, pentru a nu se prezenta la raport în fața generalului Gușă, șeful său direct în Statul Major, pretextează epuizarea și predă comanda adjunctului său, amiralul V.A. Aron, care simulează un leșin. Neavând cu cine discuta, generalul Gușă pleacă de la MApN și merge la sediul CC să-și încerce șansa aici. Ajunge la ora 17:00 și face echipă cu generalul Vlad, șeful Securității și adjunct al ministrului de Interne, fiind apoi intens mediatizați prin transmisii în direct la televiziune.

Al treilea, care părea un "outsider", generalul Militaru, se prezintă, după căderea dictatorului, în civil, la TVR, unde este condus într-o cameră din care iese echipat în uniformă de general-colonel. După ce este prezentat de căpitanul Mihai Lupoi ca șef al Armatei (deși la acea oră nu avea nici o calitate oficială), apare pe ecran dând ordin, din studiou, trupelor MApN și MI: "Opriți măcelul", conform unui scenariu care nu fusese încă pus în aplicare.

* Peste câteva luni, îi va atrage atenția lui Roman, că atunci s-a aflat lângă el, într-un pardesiu gri. (Relatează Petre Roman, în octombrie 2004).

https://biblioteca-digitala.ro

Prima rundă: avantaj Stănculescu

Ce făceau în tot acest timp ceilalți comandanți ai Armatei, Securității și MI?

Până la plecarea lui Ceaușescu, în grupa operativă de conducere a Armatei din sediul CC se mai aflau generalul Gheorghe Voinea, comandantul Armatei I și șef al Garnizoanei București, și generalul Nicolae Vasile Eftimescu, prim-locțiitor al șefului Marelui Stat Major. Pe teren se afla generalul Hortopan, șeful Trupelor de Infanterie și Tancuri. Odată cu plecarea lui Ceaușescu, grupa operativă se retrage la Ministerul Apărării Naționale.

În 22 decembrie, între orele 16:00 - 17:30, înainte de sosirea generalului Gușă, însoțit de generalul Rus, are loc o primă întâlnire între "conducerea revoluționară" și generali din conducerea Armatei. Participă Petre Roman, Ion Crețu, Constantin Isac, Mihai Montanu, ceva mai târziu sosind Ion Iliescu, Mihai Ispas, Florin Velicu, Gelu Voican Voiculescu și Nicolae Militaru. Din conducerea Armatei sunt prezenți generalii Victor Stănculescu, Ion Hortopan, Mihai Chițac, Gheorghe Logofătu, Traian Dafinescu, Nicolae Eftimescu, Grigore Ghiță (comandantul Trupelor de Securitate) și contraamiralul George Petre. Generalul Victor Stănculescu îi oferă găzduire lui Ion Iliescu și echipei sale "restrânse", precum și un birou "unde pot lucra în siguranță".

Telefoanele tăiate

În sediul CC, în camera 226-A, se formase un comandament militar condus de generalii Ștefan Gușă (MApN) și Iulian Vlad (Ministerul de Interne). În noaptea de 22 / 23 decembrie 1989, acestora li se alătură generalul în rezervă Militaru, colonelul Pârcălăbescu, șeful Statului Major General al Gărzilor Patriotice, și alți ofițeri din MApN. Li se alătură și Dumitru Mazilu, care conducea un detașament de ordine, format din revoluționari (civili).

Totul părea să ducă spre succesul generalului Gușă. În tentativa de acaparare a puterii, pe lista unui nou guvern, Ștefan Gușă figura la poziția 1. Evident, prim-ministru, adică mai mult decât șef al Armatei. Lista, mai amplă, scrisă de mână de Isac, cuprinde, după nume grele, încă 112 persoane și este semnată chiar de Gușă. Euforia ține puțin pen-

https://biblioteca-digitala.ro

tru că, la un moment dat, i se comunică o modificare importantă și imperativă. Lista trebuie să fie condusă de Ion Iliescu. Guşă îl trece pe Ion Iliescu pe poziția "0" și semnează pentru autentificarea modificării. Din acest moment, opinia care contează este a lui Ion Iliescu.

Cel de-al doilea fapt, mai important în desfășurarea luptei pentru putere, aveam să-l aflăm mult mai târziu. Optând pentru spectacolul televizat, Guşă pierduse controlul Armatei. În septembrie 2004, într-o emisiune a postului B1TV, generalul Victor Stănculescu, presat de Ion Cristoiu, recunoaşte fără echivoc că telefoanele de la care generalul Guşă și generalul Vlad dădeau ordine Armatei și trupelor de Securitate **erau tăiate**. Într-un alt spectacol grotesc al tele-revoluției române, șeful de drept al Armatei și șeful Securității se făceau că ordonă și primesc rapoartele unor comandanți, la celălalt capăt al firului nefiind nimeni.*

Prima fază a luptei pentru putere în armată va fi așadar câștigată de generalul Stănculescu, pentru că el se găsea la postul de comandă. El însuși va explica în 2004, în discuția televizată (publicată de Ion Cristoiu în revista Historia), că Armata este condusă de cel care primește rapoarte și dă ordine. Or, singurul centru de unde se dădeau ordine și unde se primeau rapoarte era la Ministerul Apărării Naționale. Generalul Stănculescu a înțeles acest lucru și, deplasându-se primul la MApN, a câștigat.

Recunoașterea reciprocă: avantaj Iliescu

Și mai importantă va fi recunoașterea reciprocă dintre conducerea politică și cea militară. Iliescu va declara la Televiziune: "Acum 20 de minute am luat legătura cu generalul Stănculescu, care mi-a comunicat că armata este de partea poporului", recunoscându-l, astfel, pe acesta ca șef al Armatei. Reciproca se va produce odată cu sosirea lui Iliescu la MApN, când generalul Stănculescu îi va da raportul, recunoscându-l primul pe Iliescu ca șef de stat. În 2004,

* Ion Iliescu știa acest lucru și îl menționează mai târziu în cartea sa, Revoluție și reformă: "... el (Guşă n.n.) aici în CC era total izolat. Singurii care se ocupau de operațiuni în țară și aveau inclusiv legăturile acestea externe erau cei de la Marele Stat Major. Asta m-a surprins și pe mine. Ce căută Guşă aici și nu stă la postul lui de comandă".

https://biblioteca-digitala.ro

generalul Stănculescu va spune cu claritate: "Erau trei grupuri care se luptau pentru putere. Unul condus de foştii nomenclaturişti PCR, este vorba de grupul Dăscălescu - Verdeţ, pe care îi cunoşteam, ştiam de ce sunt în stare (normal, era membru al CC al PCR (n.n.); al doilea erau cei care se agitau la Televiziune şi al treilea era grupul condus de Iliescu. Mi s-au părut mai serioşi şi am hotărât să îi recunosc". Primele discuţii se poartă - aşa cum am menţionat - între orele 16:00 - 17:30 la MApN. Mai târziu, aşa cum arată imaginile filmate de Adrian Sârbu şi difuzate apoi de canalele de televiziune franceze, Roman va repeta, în cadrul discuţiilor privind formarea CFSN, de mai multe ori: "aşa cum ne-am înţeles acolo". "Acolo" era sediul MApN.

Recunoaşterea Moscovei

Un jucător important pentru înclinarea balanţei în favoarea generalului Stănculescu va fi generalul Nicolae Eftimescu, delegat al RSR pentru Tratatul de la Varşovia şi care, aşa cum am văzut, în decembrie 1989 se deplasase la Moscova pentru indicaţii.

În 22 decembrie şi în zilele care vor urma, s-au purtat intense convorbiri între reprezentanţii Armatei române şi conducerea Forţelor Armatei Unite ale Tratatului de la Varşovia. Trebuie spus că singurele persoane care aveau drept de semnătură şi de reprezentare în organele de coordonare ale Forţelor Armatei Unite ale Tratatului de la Varşovia, din partea RSR, erau ministrul Apărării Naţionale, generalul Vasile Milea, şi şeful Marelui Stat Major, Ştefan Guşă. În primele trei zile, reprezentanţi ai Forţelor Armate Unite, ca şi ai armatelor statelor vecine, îl căutau pe generalul Guşă. Aşa se explică şi declaraţia generalului Victor Stănculescu: "i-am lăsat libere telefoanele externe". Generalul Eftimescu va "lămuri" această problemă. La sediul MApN, vor avea mai multe convorbiri ale lui Iliescu şi Militaru, în limba rusă, cu conducerea Tratatului de la Varşovia - generalul Luşev, şi cu conducerea Armatei ruse - generalul Moiseev. În recunoaşterea generalului Stănculescu, faptul că acesta îl acceptase pe Ion Iliescu, care era prevăzut în complotul grupului prosovietic să devină conducătorul României, a avut un rol esenţial.

https://biblioteca-digitala.ro

Generalul Guşă, raliindu-se cu Iulian Vlad, a optat pentru o poziţie în spiritul naţional-comunist al lui Ceauşescu, populară încă în România, de respingere a intervenţiei trupelor sovietice, (într-o convorbire transmisă în direct la televiziune), ceea ce avea să-i fie fatal. Pe de altă parte, este evident că, în momentul în care Ion Iliescu a fost confirmat ca şef al CFSN, nu mai exista nici o intenţie de intervenţie a trupelor sau a unor detaşamente ruseşti pentru că scopul era îndeplinit şi nu mai rămânea decât ca armata română să controleze situaţia în sensul celor exprimate de Gorbaciov "la putere să rămână Partidul Comunist", poziţie care dădea un avantaj diplomatic excepţional Uniunii Sovietice în comparaţie cu Statele Unite, care, chiar în acele momente, desfăşurau o invazie militară în Panama în scopul înlocuirii dictatorului Noriega printr-o lovitură militară.

Şeful trupelor de Securitate, generalul Ghiţă, (la curent cu complotul pro-sovietic prin colonelul Dumitru Penciuc), şi şeful USLA (Unitatea Specială de Luptă Antiteroristă), generalul Ardeleanu, (prezent mai întâi la CC), înţeleg repede care este mişcarea şi se deplasează la MApN, întărind astfel poziţia lui Stănculescu.

Aşa cum vom vedea însă mai târziu, principalul sprijin va veni din partea amiralului Dinu, şeful Direcţiei de Informaţii a Armatei (DIA).

Complotiştii preiau puterea politică

În seara zilei de 22 decembrie, Ion Iliescu citeşte la Televiziune Comunicatul către ţară al Frontului Salvării Naţionale şi componenţa Consiliului Frontului Salvării Naţionale. Ambele vor suferi modificări importante în următoarele zile.

Proclamaţia citită de Ion Iliescu fusese scrisă de Dumitru Mazilu şi corectată de Silviu Brucan. Pe manuscris se pot vedea lesne completările lui Brucan scrise cu o peniţă mai subţire, ca şi pasajele şterse de el, printre care propoziţia finală "Aşa să ne ajute Dumnezeu". Completările vizează în special angajamentele luate de Brucan în numele complotiştilor în faţa lui Gorbaciov la Moscova în 1988: astfel, la punctul 9, privitor la politica externă, apare sintagma "casa comună europeană" lansată de Gorbaciov şi "vom respecta angajamentele internaţionale ale României, în primul rând cele privitoare la **Tratatul de la Varşovia**".

https://biblioteca-digitala.ro

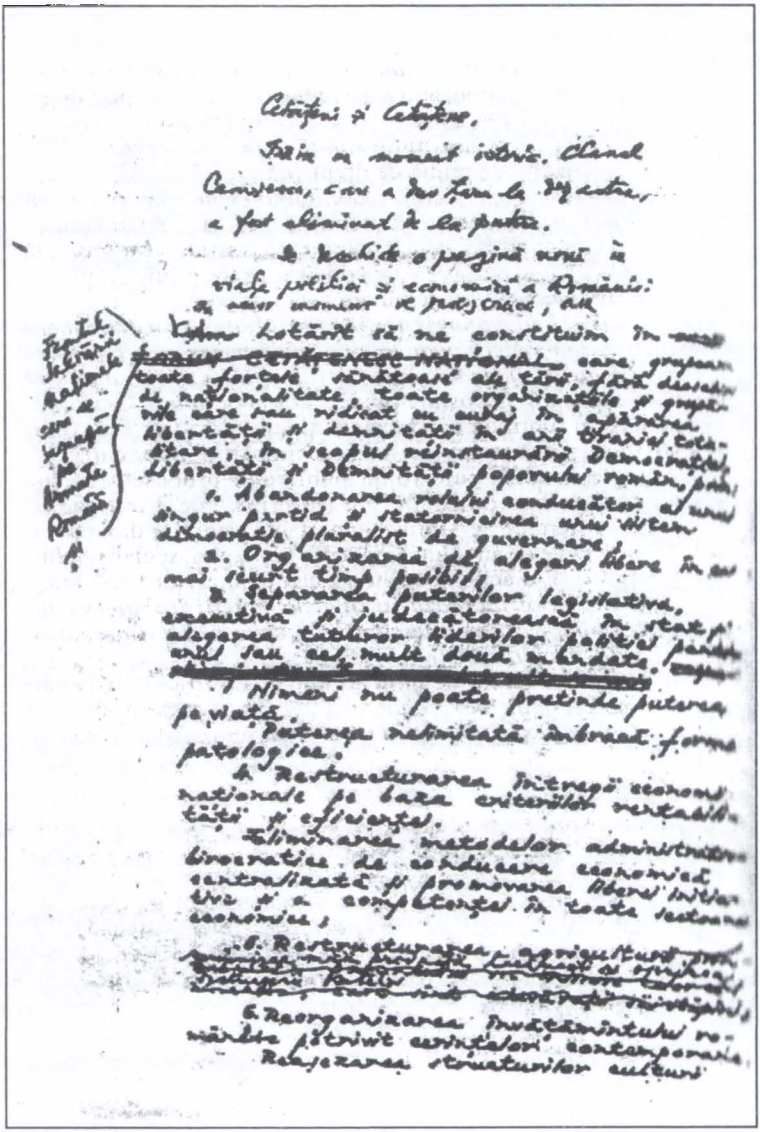

Cetățeni și Cetățene,

Fiți în momentul istoric. Glasul
Țării, care a dat în 89 exemplu,
a fost alăturat de la poarta.

Se deschide o pagină nouă în
viața politică și economică a României:
în acest moment de profund crez, din
toată hotărîrea să ne constituim în mare
Frontul Salvării Naționale - care grupează
toate forțele sănătoase ale țării, fără deosebire
de naționalitate, toate organizațiile și grupă-
rile care au ridicat un scut în apărarea
libertății și demnității în anii tiraniei Ceau-
șiste, în scopul reinstaurării Democrației
Libertății și Demnității poporului român, pen-
tru:

1. Abandonarea rolului conducător al unui
singur partid și instaurarea unui sistem
democratic pluralist de guvernare;

2. Organizarea de alegeri libere în cel
mai scurt timp posibil;

3. Separarea puterilor legislativă,
executivă și judecătorească în stat și
alegerea tuturor liderilor puterii pentru
unul sau cel mult două mandate;

4. Nimeni nu poate pretinde puterea
pe viață.
Puterea netimitată îmbracă forme
patologice.

5. Restructurarea întregii economii
naționale pe baza criteriilor rentabili-
tății și eficienței.
Eliminarea metodelor administrativ-
birocratice de conducere a economiei
centralizate și promovarea liberei inițiati-
ve și a competiției în toate sectoarele
economiei;

6. Restructurarea agriculturii pen-
tru ridicarea gradului de folosire a pămîntului
și creșterea producției vegetale și animaliere.
Dezvoltarea puternică a industriei alimentare;

7. Reorganizarea învățămîntului ro-
mânesc pe baza valorilor contemporane.
Redeșteptarea tuturor culturi

- 22 decembrie 1989: Comunicatul către țară al Frontului Salvării Naționale adnotat de către Silviu Brucan (I)

https://biblioteca-digitala.ro

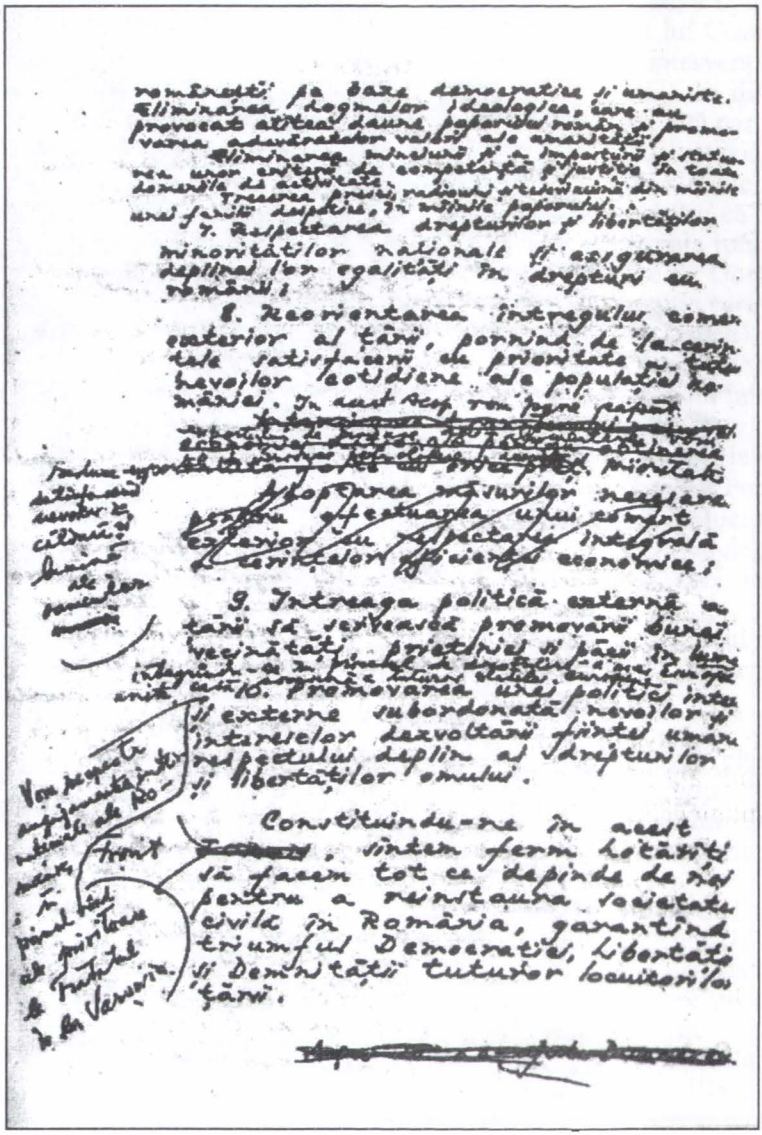

• 22 decembrie 1989: Comunicatul către țară al Frontului Salvării Naționale adnotat de către Silviu Brucan (II)

https://biblioteca-digitala.ro

"Legalizarea" loviturii de stat

În Monitorul Oficial Partea I din 22 decembrie, în textul oficial al Comunicatului, la alineatul 5, va apărea şi o frază nouă inexistentă în textul citit la Televiziune: "Din acest moment se dizolvă toate structurile de putere ale clanului Ceaşescu. Guvernul se demite. Consiliul de Stat şi instituţiile sale îşi încetează activitatea. Întreaga putere de stat este preluată de Consiliul Frontului Salvării Naţionale. Lui i se vor subordona Consiliul Militar Superior care coordonează întreaga activitate a armatei şi unităţilor Ministerului de Interne". Se vede mâna lui Silviu Curticeanu care încearcă să dea o bază legală noii structuri de putere.

Prin Decretul-lege nr. 2 din 27 decembrie 1989*, structurile puterii sunt alcătuite din CFSN, compus din 145 de membri; Biroul Executiv, compus din 11 membri şi Preşedintele Consiliului, care avea atât atribuţii specifice unui şef de stat, cât şi atribuţiile preşedintelui unei adunări parlamentare.**

În 1999, specialiştii în drept internaţional vor constata că documentul CFSN nu a specificat în mod expres nici regimul constituţional al ţării şi nici forma de guvernământ a statului.*** Faptul că nu a fost abrogată în mod expres Constituţia din 21 august 1965 poate duce la considerarea ca neconstituţională a întregii activităţi din perioada 22 decembrie 1989 - 8 decembrie 1991, data aprobării prin referendum a unei noi Constituţii. Ca multe alte probleme controversate, şi aceasta a fost ocolită de specialiştii în drept constituţional.

Semnificativ, însă, mi se pare un fapt mai puţin cunoscut.

---

* Monitorul Oficial nr. 4 din 27 decembrie 1989.

** În volumul Drept Parlamentar publicat în 1994 în editura Gramar, autorii, dr. Mihai Constantinescu şi prof.dr. Ioan Muraru, încearcă într-un stil mai degrabă apologetic să explice caracterul pluripartidic al FSN şi caracterul embrionar constituţional al CFSN.

*** V. Duculescu et al, Drept Constituţional comparat, Bucureşti, 1999.

https://biblioteca-digitala.ro

România sub regim militar

Consiliul Militar Superior

În 24 decembrie 1989, în publicația *La datorie*, săptămânal al ostașilor români, serie nouă, nr. 1, apare Comunicatul către țară al Consiliului Frontului Salvării Naționale. Comunicatul corespunde cu cel citit la Televiziune și publicat de celelalte ziare, însă conține, la paragraful cinci, o modificare: "Din acest moment, se dizolvă toate structurile de putere ale clanului Ceaușescu. Guvernul se demite, Consiliul de Stat și instituțiile sale își încetează activitatea. **Întreaga putere în stat este preluată de Consiliul Militar Superior** care coordonează întreaga activitate a Armatei și a Ministerului de Interne (s.n.). Ediția cu acest comunicat a fost difuzată în toate unitățile militare însoțită de manifest către ostași.

Preluarea întregii puteri în stat de către un Consiliu militar superior arată fără dubiu că armata înțelegea sau trebuia să înțeleagă că ne aflam în fața unei lovituri de stat militare. Este ceea ce confirmă Brucan când declară că, pe 24 decembrie, a avut loc un Consiliu de război. Război, dar cu cine ? Orice militar, ca să deschidă focul, trebuie să aibă în față un inamic. Or, începând din 22 decembrie 1989, orele 12:00, pe străzile din București și din țară, nu mai existau demonstranți împotriva organelor puterii de stat sau a armatei. Erau doar manifestanți în sprijinul noilor organisme ale puterii declarate (FSN) și al armatei. De aceea, nu este posibilă nici un fel de justificare pentru faptul că au fost împușcați sute de oameni după această dată. Atâta timp cât nimeni nu mai amenința structurile puterii de stat, nu se justifica nici ieșirea în stradă a militarilor cu tancuri și mitraliere, nici deschiderea focului asupra persoanelor, a mașinilor și a caselor. "Afacerea teroriștilor" își dezvăluie astfel sensul și scopul: ea a permis ca orice persoană să fie tratată ca un inamic și cu precădere acolo unde au apărut alte formațiuni politice decât FSN. Așa se explică masacrul petrecut la Sibiu, pentru că acolo, în 21 decembrie, înainte ca FSN să

https://biblioteca-digitala.ro

iasă la vedere, a apărut Forumul Democratic care avea şi un program politic real democratic.**

Militarii în structura puterii

În componenţa CFSN anunţată de Ion Iliescu la Televiziune, în 22 decembrie 1989, au intrat, nu întâmplător, o serie de militari: general Ştefan Guşă, general Victor Stănculescu, general Gheorghe Voinea, căpitan Mihai Lupoi, căpitan de rangul I Dumitrescu Emil şi, ulterior, în biroul CFSN, comandorul Radu Nicolae.

În 1991, a fost recuperat din biroul generalului Gheorghe Voinea (şeful Garnizoanei Bucureşti şi al Armatei I-a), care a coordonat activitatea militară din Capitală în timpul evenimentelor din decembrie 1989 - şi care a fost găsit mort în biroul său - , registrul operaţiilor militare din Bucureşti. Este un jurnal de luptă, denumit "Documentul comandantului", în care sunt notate toate ordinele primite şi date în decembrie 1989. El confirmă nu numai că, încă din 22 decembrie, întreaga putere în stat a fost deţinută, practic, de Consiliul Militar Superior, dar şi toate mişcările trupelor, inclusiv confruntările dintre ele.

Ce fel de puteri a deţinut Armata începând cu 22 decembrie '89 şi până în iunie 1990? În primul rând, începând chiar cu 22 decembrie, controlul comunicării. Toate ştirile care erau transmise pe posturile naţionale de radio şi televiziune se făceau numai cu aprobarea Armatei (vezi comisia condusă de Cico Dumitrescu la Televiziune). Pentru a asigura acest control, televiziunea şi radioul au fost trecute în regim militar. În iunie 1990, televiziunea mai era încă înconjurată cu garduri de sârmă ghimpată şi păzită de TAB-uri şi militari înarmaţi.

În perioada 22 - 27 decembrie 1989, toate deplasările mijloacelor de transport erau supravegheate şi conrolate de echipaje mixte armată-miliţie. În ceea ce priveşte justiţia, în 27 decembrie 1989, prin Decretul CFSN publicat în M.O. Partea I nr. 5, au fost instituite, în Capitală şi în toate judeţele ţării, tribunale militare extraordinare, abilitate să judece în procedură de urgenţă cu executarea imediată a sentinţei.

https://biblioteca-digitala.ro

La începutul anului 1990, când un procuror militar de la Cluj a emis un mandat de reținere pentru militarii inculpați pentru omor deosebit de grav în 21 decembrie 1989, unul dintre comandanții militari ai garnizoanei Florești amenință că "va ocupa din nou Clujul", amenințarea având ca efect blocarea anchetelor în curs de către Procuratura Generală.

În 13 - 15 iunie 1990, cazărmi ale armatei (de la Măgurele și Băneasa) au fost folosite, contrar legii, ca locuri de detenție și anchetare a unor civili reținuți ilegal de mineri. În 1991, clădiri din cazărmile armatei vor fi folosite pentru depozitarea unor mărfuri de contrabandă de către mafia arabă a țigărilor.

Figuranții

Cu lovitura de stat se rezolvase. Mai rămânea o mică problemă. Unde își găsesc locul autorii revoltei populare care îl doborâseră pe Ceaușescu? Nici o grijă. Nu fuseseră uitați. Ei erau FIGURANȚII. Necunoscuți, dar mulți, se găseau încă pe câmpul de luptă. Erau exaltați, erau fericiți, dar puteau avea idei. Și chiar începuseră să aibă. Rosteau replici care nu se găseau în scenariile conspirației: "Jos comunismul" și, mai ales, "Jos comuniștii", "Jos Securitatea". Unii figuranți puteau deveni actori, alții chiar autori și, "Doamne ferește!", poate chiar protagoniști. Existau și eroi ai altor "filme" scoase de mult din repertoriu. Unul din ei, Corneliu Coposu, fusese repede eliminat de pe scena de la CC de către Brucan și Iliescu, cei care cunoșteau piesa cu "partidele istorice".* Dar puteau apărea și alții.

Trebuiau repede puse în scenă actele II și III ale conspirației. Scenariștii sunt pregătiți. Figuranții vor deveni masele populare. Alt subiect pe care autorii conspirației îl cunoșteau bine. Doar îl experimentaseră cu succes câteva decenii.

Actul II se va numi TERORIȘTII. Actul III - PROCESUL CEAUȘESCU. Ca în orice piesă de succes, personajele și acțiunile din aceste acte se vor întrepătrunde cu cele din actul I și IV pentru a desăvârși intriga marelui spectacol - PUTEREA FSN.

* Scena alungării lui Corneliu Coposu de către Iliescu, Brucan și Bârlădeanu este relatată de Petre Roman în cartea sa *Libertatea ca datorie*.

https://biblioteca-digitala.ro

Teroriştii: pseudonim pentru masacrul organizat de noua putere

Pentru ca nu cumva cineva să aibă alte păreri care să producă şi în România ceea ce se întâmplase în celelalte foste ţări comuniste, avea să înceapă, în Bucureşti şi în unele oraşe din ţară, unde se conturau nuclee democratice populare, un masacru în care vor muri peste 900 de oameni şi vor fi grav răniţi alţi 3.000. Românii se vor lupta cu alţi români. Românii vor omorî alţi români. Românii vor fi terorizaţi de alţi români. Românii vor urî alţi români.

Este greu şi azi, după 15 ani, de dat un nume acestui masacru şi acestei terori. Astăzi cel puţin ştim, sau cel puţin unii ştiu cine au fost criminalii care au conceput şi executat acest plan diabolic de construcţie a unei structuri de putere politică şi economică pe termen lung. În acest moment, adevărul se găseşte la îndemâna noastră. Personal, mă simt dator să-l spun public.

"Pericolul terorist" a permis grupului lui Ion Iliescu să câştige timp pentru a putea să acapareze puterea în totalitate şi pentru a se descotorosi de Ceauşescu. Populaţiei i s-a ascuns, timp de 24 de ore, faptul că soţii Ceauşescu au fost arestaţi încă din după-amiaza zilei de 22 decembrie, şi erau ţinuţi sub pază militară.* "În tot acest interval, la Televiziune au curs zvonurile privind urmărirea soţilor Ceauşescu şi acţiunile teroriştilor pentru eliberarea celor doi, cu scopul precis de a menţine panica şi de a crea impresia că grupul Iliescu este salvatorul revoluţiei şi al patriei".**

Aşa-zişii terorişti trăgeau fără vreo ţintă anume în civili şi în soldaţi. În confruntare au fost incendiate mai multe clădiri, printre care Palatul Regal şi Biblioteca Universitară din Bucureşti, un sinistru spectacol de "sunet şi lumină". Cu

* Coroborarea mărturiilor şi a documentelor duce la concluzia indiscutabilă că Ion Iliescu aflase că Ceauşeştii se aflau sub pază militară la Târgovişte cel mai târziu în seara zilei de 22 decembrie. Vezi Viorel Domenico, *Ceauşescu la Târgoviste, 22-25 decembrie 1989*, Bucureşti, p. 24.

** Anneli Ute Gabanyi, *Revoluţia neterminată*, 1989, pp. 18- 19.

https://biblioteca-digitala.ro

mijloacele clasice de diversiune şi dezinformare a fost creată panică în rândul populaţiei pe motiv că unităţile de Securitate, loiale vechiului regim, doreau să-l elibereze pe Ceauşescu şi să reinstaureze vechea ordine. Cu informaţii false despre periclitarea revoluţiei prin "atacurile teroriste", Televiziunea Română a întreţinut o psihoză naţională fără precedent.

Reprezentanţi proeminenţi ai noii conducerii au chemat populaţia să vină la Televiziune pentru a o apăra. Mulţi civili, care au răspuns acestor apeluri, au fost ucişi sau răniţi. Au avut loc, de asemenea, ciocniri între diferite unităţi ale armatei.

Canonada misterioşilor terorişti* ai Securităţii, acţiunile de diversiune împotriva Armatei şi campania de dezinformare pentru intimidarea populaţiei au luat sfârşit odată cu execuţia lui Ceauşescu, semn că panica şi deruta create cu preţul a sute de vieţi sacrificate trebuia să inoculeze populaţiei dorinţa ca dictatorul să fie eliminat prin orice mijloace şi cât mai repede şi să inducă concluzia că s-a procedat bine judecându-l şi executându-l rapid.

De ce o lovitură de stat sângeroasă

Mai întâi, doresc să precizez că termenul de lovitură de stat, cu atât mai mult de lovitură militară sau de puci, poate fi considerat neadecvat din două motive: primul, pentru că ordinea de stat reprezentată de dictatura Ceauşescu a căzut fără intervenţia armatei; al doilea, pentru faptul evident pentru oricine că armata (inclusiv forţele de securitate şi miliţie pe care le înglobase) nu a avut în acele zile nici un inamic. Nici extern, pentru că nici o forţă militară externă nu a atacat România, nici intern, pentru că, în România, toată lumea era de partea revoluţiei, iar în perioada 22 - 24 decembrie,

* Nestor Rateş: "Dacă teroriştii voiau să destabilizeze noul regim, lucrul cel mai evident pe care ar fi trebuit să-l facă ar fi fost să încerce să ucidă nu simpli militari sau trecători civili, ci pe unii dintre noii conducători. Aceştia erau ţinte facile acolo pe balcon. Dacă teroriştii aveau de gând să arunce ţara în haos pentru a putea prevala, atunci ei ar fi putut tăia cablurile telefonice, perturba liniile de transmisie a curentului electric sau ar fi putut deregla ori distruge transmiţătoarele televiziunii. N-au făcut nimic din toate acestea şi nici n-au capturat vreun obiectiv strategic nicăieri în ţară", *Revoluţia încălcită*, p. 75.

https://biblioteca-digitala.ro

Iliescu şi grupul din jurul său obţinuseră controlul total asupra aparatului militar şi controlul integral al Securităţii.*

În 22 - 27 decembrie, violenţa a fost provocată şi indusă.** Nu spun un lucru nou. O recunosc majoritatea celor care, la acea dată, se aflau în mijlocul evenimentelor. Încerc doar să merg mai departe pe firul evenimentelor.

Revoluţia din România a fost una sângeroasă din două motive: pentru că Ceauşescu n-a acceptat să cedeze puterea la presiunile KGB, aşa cum au făcut ceilalţi conducători comunişti, şi pentru că autorii loviturii de stat din 22 decembrie erau nomenclaturişti şi securişti care aveau nevoie de legitimare în faţa poporului. România este unica ţară din Europa Centrală şi de Est în care, în 1989, după căderea regimului comunist, puterea nu a fost preluată de o forţă politică de centru dreapta, ci de un grup restrâns de comunişti marginalizaţi, hotărâţi să aplice doar măsuri democratice limitate, de tip gorbaciovist.

Procesul Ceauşescu: o parodiere a justiţiei şi un asasinat barbar

România este singura ţară din lumea civilizată în care, în ultima jumătate de secol, un şef de stat a fost executat în urma unui simulacru de proces.

* Conform raportului SRI, în "22 decembrie, col. Ardeleanu Gheorghe, împreună cu locţiitorul său, col. Gherghina Gheorghe au fost convocaţi la sediul fostului CC al PCR la ordinul generalului-colonel Vlad Iulian şi al generalului-maior Ştefan Guşe, şeful Marelui Stat Major al Armatei. (...) Împreună cu Isac Constantin, reprezentant al FSN cu numele conspirativ Ionescu, au convocat efectivele şi le-au transmis ordinul că, din acest moment, unitatea (USLA), în întregul ei, se află la dispoziţia Frontului şi a Revoluţiei". Pe de altă parte, la sediul MApN, la dispoziţia generalului Victor Stănculescu, se aflau ceilalţi comandanţi ai trupelor de securitate.

** Anneli Ute Gabanyi consideră: "Caracterul violent, strategia de legitimare a elitelor revoluţionare, cursul ritualizat şi asimilat istoric al celor întâmplate prin definirea subiectivă a "evenimentelor" ca fiind o revoluţie duc la concluzia că în 1989 în România a fost înscenată o revoluţie **tipică**". *Die unvollendete Revolution*, Piper Munchen, 1990.

https://biblioteca-digitala.ro

Decretul - ciornă

Decretul privind instituirea Tribunalului Militar Excepțional, care "să procedeze de urgență la judecarea faptelor comise de Ceaușescu Nicolae și Ceaușescu Elena", a fost redactat și semnat de Ion Iliescu la 24 decembrie 1989. El nu a fost înregistrat și a rămas nepublicat până astăzi. Încercând să-l disculpe pe Ion Iliescu, Gelu Voican Voiculescu declara: "Acest decret a rămas scris de mînă, din rațiuni de protecție a secretului, neriscîndu-se dactilografierea". Altfel spus, Ion Iliescu și-a început cariera de legiuitor prezidențial cu un act lovit, din punct de vedere juridic, de nulitate absolută.

Când, la 24 decembrie, Ion Iliescu a semnat acel decret-ciornă, sub titulatura de Președinte CFSN, el nu avea, oficial, această calitate. A fost ales de CFSN în funcția de președinte abia la 26 decembrie.* Acesta a fost, în realitate, motivul secretizării "decretului" și nu faptul că s-a constituit un tribunal militar excepțional pentru a-l judeca pe Ceaușescu. Toată lumea știa încă din ziua precedentă că acesta a fost arestat și se află sub pază militară**, iar faptul că va fi judecat n-ar fi fost decât pe placul tuturor. Trebuia însă creat un nou *suspans*, o nouă neliniște, care să sporească groaza populației în fața teroriștilor și nemaipomenita cutezanță a tovarășului Ion Iliescu de a le ține piept. Tovarășii nu făcuseră încă schimb de locuri și nu deveniseră domni.

Dosarul și completul

Cele mai multe mărturii întăresc concluzia că "de organizarea și desfășurarea procesului celor doi dictatori, inclusiv de executarea sentinței s-a ocupat nemijlocit generalul Victor Stănculescu".*** Mențiunea lui Sergiu Nicolaescu că generalul ar fi făcut-o din "însărcinarea CFSN" nu își

* Comunicat CFSN din 27 decembrie 1989, publicat în Monitorul Oficial Partea I nr. 4 din 27 decembrie 1989.

** Ion Iliescu, în direct la TVR, 23 decembrie 1989, seara: "În fine, tovarăși, vrem să vă informăm că Nicolae Ceaușescu și Elena Ceaușescu au fost arestați și sunt sub pază militară".

*** Sergiu Nicolaescu, Cartea revoluție române. Decembrie '89, Editura Ion Cristoiu, 1999, p. 475.

https://biblioteca-digitala.ro

găseşte suport în documente. De altfel, în 24 decembrie, nu s-a întrunit CFSN, nici măcar Biroul Executiv, a cărui componenţă a fost stabilită trei zile mai târziu.* În seara de Ajun a fost doar un Consiliu de război, iar hotărârea, se spune, s-a luat în condiţii de maximă confidenţialitate, renunţându-se la planul lichidării cuplului sub parola "Recursul la metodă", neagreat, se pare, de Gorbaciov, care "stăruia încă din 22 decembrie pentru un proces al fostului dictator".**

Dosarul s-a încropit într-o noapte şi completul a fost convocat, telefonic, de generalul Stănculescu. Magistraţii militari*** s-au supus ordinului superiorului lor; apărătorii din oficiu**** au fost selectaţi cu dificultate (spune generalul Stănculescu); a fost stabilit grupul de 8 paraşutişti pentru intervenţie şi pază; a fost convocat prin ordin un medic militar iar, la 25 decembrie spre prânz, cinci elicoptere au aterizat la UM 01417 Târgovişte.

"Cercetarea judecătorească"

Mai mult decât ororile pe care o lume întreagă le-a putut urmări în transmisiile TV ale controversatelor video-casete de la sau despre proces, sunt procedurile monstruoase consemnate în stenograma şedinţei de judecată.***** Ea confirmă concluzia cvasigenerală că "n-a fost un proces". Într-adevăr: în ce proces s-a mai văzut şi auzit un complet de judecată care să se comporte şi să se exprime în maniera preşedintelui-magistrat, care să încalce regulile stricte ale procedurii penale, să-i interpeleze şi să-i tutuiască pe acuzaţi ca într-o răfuială personală pe maidan, să accepte ca apărătorii să se transforme în acuzatori şi să declare "cercetarea judecătorească terminată" înainte ca ea să fi început? A fost, de fapt, o "şedinţă PCR de excludere" din viaţă.

---

* Comunicat CFSN din 27 decembrie 1989, Monitorul Oficial Partea I nr. 4 din 27 decembrie 1989.

** Vladimir Alexe în *Ion Iliescu, biografia secretă*, Editura Elit Comentator 2000, p. 133.

*** Colonel Gică Popa, colonel Ion Nistor, maior Dan Voinea.

**** Avocaţii Nicolae Teodorescu şi Constantin Lucescu.

***** Arhivele Militare Române, Fond "Decembrie 1989".

https://biblioteca-digitala.ro

Asistența

Asistența" - Victor Atanasie Stănculescu, Virgil Măgureanu, Mugurel Florescu și indispensabilul Gelu Voican Voiculescu - a urmărit cu detașare și vizibilă îngăduință polemica în care s-a angajat președintele completului, curios să afle de ce în dicționare, în enciclopedii, nu se arată vârsta inculpatei, dacă a suferit de vreo boală psihică sau cine i-a publicat cărțile în străinătate.

Pe baza mărturiilor celor aflați în preajma cuplului Ceaușescu până la momentul procesului, Sergiu Nicolaescu, care a întocmit rapoartele a două comisii senatoriale de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989, precizează că "soții Ceaușescu nu au înțeles exact situația în care se aflau (...), au crezut că sunt ținuți sub protecție și așteptau cu nerăbdare desfășurarea evenimentelor. La vederea generalului Stănculescu, Ceaușescu a sperat că acesta a venit să-l salveze (...). Momentul de panică a celor doi Ceaușescu apare doar când parașutiștii, la ordin, au început să-i lege".* Până să dea acest ordin, generalul s-a jucat cu avioane de hârtie pe tot parcursul procesului.

Cu recurs

În dispozitivul Sentinței nr. 1 din 25 decembrie 1989, redactat în proporție de cel puțin 90% înainte de proces, judecătorul a menționat scrupulos: Cu drept de recurs. Aș dori să cred că măcar ultimul rând al sentinței s-a scris acolo, în ședință publică, în prezența inculpaților, în garnizoana Târgoviște. Pe acest ultim rând stă scris că "Hotărârea este rămasă definitivă prin nerecurare și executorie".**

Petre Roman comenta, în 2004, că "procesul s-a făcut după justiția lui Ceaușescu". Nu este adevărat. Nici măcar legile de atunci nu au fost respectate.

Ce înseamnă nerecurare? Apare acest termen și în alte sentințe de condamnare "cu drept de recurs"? N-am descoperit. Știu doar că legea prevede clar că hotărârile instanțelor penale devin executorii la data când au rămas

* Sergiu Nicolaescu, op.cit., p. 475.

** Arhivele Militare Române, Fond Decembrie 1989, Procesul N. Ceaușescu.

https://biblioteca-digitala.ro

definitive şi că acestea rămân definitive la data expirării termenului de recurs când acesta nu a fost declarat în termen. Aşadar, după 10 zile de la pronunţarea sentinţei.*

Ecouri internaţionale

Desfăşurarea procesului de la Târgovişte şi modul în care a fost pusă sentinţa în executare au stârnit în presa internaţională un val de comentarii indignate şi acuzatoare la adresa noilor autorităţi române. Ziarişti cu renume nu au ezitat să vorbească despre o parodiere a justiţiei şi un asasinat barbar. "N-a fost nici măcar un proces stalinist" - s-a comentat la *Antenne 2*, pentru că "procesele staliniste erau trucate dar bine pregătite pentru ca, cel puţin în mod formal, procedurile să fie respectate".

La noi, dezbaterea a fost când ocolită, când marcată de nevoia de a spăla cumva ruşinea resimţită de mulţimea românilor cu bună credinţă.

Recurs la istorie

Într-o recentă dezbatere televizată, distinsul analist Alex Mihai Stoenescu a invocat "principiul legitimităţii revoluţionare", amintind procesele din timpul revoluţiei franceze.** Ce comparaţie s-ar putea însă face între 1989 şi 1789? Despre o "legitimitate revoluţionară" care să justifice crimele din 1789 nu mai vorbesc azi nici francezii. Dimpotrivă, celebrarea a două secole de la Revoluţia franceză, în 1989, a fost un prilej de demontare a miturilor şi de analiză a crimelor comise.***

Redescoperită de bolşevici şi continuatorii lor din perioada lui Hruşciov, teoria "legitimităţii revoluţionare" a fost propulsată în apărarea revoluţiilor de eliberare naţională din Lumea a Treia pentru justificarea atrocităţilor ce le-au însoţit şi a dictaturilor personale puternic represive care le-au urmat.

---

* Conform Codului de procedură penală în vigoare la data procesului.

** La emisiunea *Dan Diaconescu în direct*, OTV, octombrie 2004, au participat Alex Mihai Stoenescu, Petre Roman şi Marius Oprea.

*** În provincia Valdé, marcată şi acum de execuţiile de acum 200 de ani, şi astăzi populaţia respinge prin vot orice candidatură de stânga.

https://biblioteca-digitala.ro

Informația, dezvăluită de A. M. Stoenescu, că regizorul Sergiu Nicolaescu ar fi filmat la fața locului procesele tribunalelor militare excepționale instituite de Fidel Castro pentru lichidarea dictatorului Batista și a echipei sale, trimite mai degrabă la folosirea modelului revoluției franceze (percepută exclusiv pozitiv-eroic de români) ca un alt ingredient în scenariul "revoluției române".

Anneli Ute Gabanyi* amintește avertismentul lui Samuel Huntington: "Românilor le place să compare revoluția lor cu cea franceză. Ar face însă bine să-și amintească faptul că revoluția franceză a sfârșit ca dictatură militară".

Autorii și mânuitorii scenariului din decembrie 1989 au combinat informația istorică cu tehnicile de manipulare actuale când au pus în scenă tele-revoluția și tele-procesele tribunalelor militare pe ruta București - Timișoara - Sibiu.

S-a justificat evacuarea cu elicopterul, halta la Snagov, aterizarea pe șosea, schimbarea autoturismului alb cu unul roșu, urmărirea, arestarea, procesul și execuția ca necesare spre a-l proteja pe Ceaușescu de răzbunarea populației care, dacă l-ar fi prins, l-ar fi linșat. Nimic mai fals. La intrarea revoluționarilor în sediul CC al PCR, acolo se afla majoritatea membrilor CPEx care au aprobat sau au pus în executare ordinul de reprimare armată a revoluției de la Timișoara și București. Nu au fost agresați, ba, dimpotrivă, unii, ca Dăscălescu, au ajuns să facă chiar guverne.

Un proces normal ar fi fost prima și, probabil, ultima ocazie a unei judecăți publice asupra dictaturii comuniste. Nu s-a dorit. Ar fi adus la lumină, cu certitudine, unele date despre conspirația ante-decembristă și protagoniștii ei și nu am fi avut, timp de 11 ani, un Președinte al României ca Ion Iliescu.

* Anneli Ute Gabanyi face o analiză a "mitului genezei spontane" și a "emanației" prin care conducerea FSN "a dorit să se legitimeze politic și să contracareze ipoteza conspirației", identificând o serie de paralelisme forțate. Revoluția neterminată, Editura Fundației Culturale Române, 1999. pp. 148 - 150.

https://biblioteca-digitala.ro

Execuția

Execuția a fost la fel de oribilă și descalificantă. Este inadmisibil este ca un comandant al plutonului de execuție să justifice executarea sentinței cu foc fără comandă în astfel de termeni: "Mi-ar fi fost mult mai ușor să comand "în numele poporului, foc". Dar aceasta însemna pierdere de timp. În acele momente (...), o asemenea ceremonie era de neconceput atât pentru mine, cât și pentru organizatori, din moment ce **nu am fost instruit în acest sens**.* Și atunci am mers pe lucrurile esențiale, nu era timp de nuanțe, de subtilități (...)".** Nu a fost conduita unui ofițer care, în orice condiții și față de oricine, trebuie să respecte onoarea și demnitatea militară.

La fel de penibilă a fost și atitudinea comandanților superiori în interviul pe care generalul Stănculescu și Voican Voiculescu l-au acordat reporterilor militari după pronunțarea și executarea sentinței. Reporterul întreabă ce s-a întâmplat cu cadavrele celor doi condamnați, pierdute pe un stadion din București.

G.V.: Tocmai aici survine partea **cea mai hazlie, sinistru-picantă a întregii aventuri**. (...)

V.S.: "**Coletele**" au dispărut. (...) Pachetele, respectiv "coletele", rămăseseră în elicoptere (...), am cerut două autosanitare pentru a fi transportate la Spitalul Militar. Până la venirea lor, am intrat amândoi într-un corp de clădire (...). Îmi amintesc că în acest răstimp ni s-a servit un soi de gustare.

R.: Și ați mâncat cu poftă?

G.V.: Cum să nu! De altfel, am impresia că spectacolul morții nu abolește nevoile instinctuale, ci, dimpotrivă, le exacerbează.

V.S.: (...) cele două cadavre, învelite în foi de cort, dispăruseră. (...) Gelu Voican a reacționat așa: "Într-un fel, ne vor scuti și de înmormântare".***

---

* Subliniat Sergiu Nicolaescu, op. cit., p. 474

** Documentare nr. S 21493 / 6.01.1994 și nr. 46007 / 1994

*** Arhivele Militare Române. Fond "Decembrie 1989".

https://biblioteca-digitala.ro

Într-o secvență filmată de *Antenne 2* și difuzată în lumea întreagă, Voican declara că își "schimbă pantalonii" pentru că participă la "o prostituție oficială".

Înmormântarea a avut loc la 30 decembrie, după ce cadavrele vor fi găsite și transportate la Spitalul Militar Central, după ce un autopsier va profana cadavrul dictatorului*, iar "de înmormântare se va ocupa Gelu Voican Voiculescu cu prietena sa Cerasela Bârjac Demetrescu care a șterpelit, cu această ocazie, bijuteriile Elenei Ceaușescu".**

Greu de spus cât a fost, în toate aceste declarații ale unor oameni care reprezentau noua conducere și noua armată a României, inconștiență, cinism, teribilism, iresponsabilitate. Unde ne-au dus ele pe noi, românii, se vede și astăzi.

Toate acestea nu au legătură cu abuzurile și crimele pentru care Ceaușescu trebuia judecat și condamnat după lege, nici cu tensiunea adânc resimțită de toată lumea în acele zile. Forța oamenilor și a instituțiilor se verifică tocmai în momentele dificile.

Un proces ca acela de la Târgoviște nu ar fi fost posibil dacă în mentalitatea colectivă nu s-ar fi înșurubat atât de strâns disprețul față de reguli, față de instituții, față de lege și față de oameni. Mi-e greu să o spun, însă am credința că și acesta este un adevăr, un adevăr despre noi. Mi-a fost rușine atunci, îmi e rușine și acum, după 15 ani, că sunt concetățeanul unor nemernici care au înjosit numele de român. Scriu cu mânie pentru că revoluția, atâta cât a fost, trebuia să se încheie altfel.

Măcelul

Rămâne o întrebare chinuitoare: de ce au murit atâția oameni?

În subcapitolul *Prezentarea faptelor* există informațiile necesare unui răspuns corect. Rămâne numai să le interpretăm, urmărind vechiul principiu de drept roman *qui prodest*?

* Vladimir Alexe, op. cit., p. 135

** Ibidem.

https://biblioteca-digitala.ro

Cui i-a folosit

Două grupuri politico-militare aveau nevoie de un "măcel": complotiştii din grupul pro-sovietic, care organizaseră o conspiraţie pentru a produce o lovitură de stat (devenită inutilă) şi care aveau nevoie să se legitimeze ca autori ai "schimbării", şi grupul de conducători ai armatei implicaţi în represiunea sângeroasă din 17-21 decembrie de la Timişoara şi Bucureşti, care aveau nevoie imperioasă să se preschimbe din criminali în eroi ai revoluţiei.

Cum au lucrat

Analiştii militari au ajuns la concluzia că "prezenţa diversiunii teroriste pe timpul Revoluţiei din decembrie 1989 constituie o realitate care nu poate fi ignorată. Ea este confirmată de acţiunile cu foc executate de elementele diversionist-teroriste în Capitală şi în diferite centre urbane (garnizoane) din ţară, de mărturiile a mii de martori, revoluţionari, participanţi la luptele pentru anihilarea lor. Deosebit de clară este realitatea că acest gen de diversiune a avut la bază o concepţie unitară".*

Cine a comandat

Această concepţie unitară nu putea fi gândită şi pusă în practică decât la nivelul conducerii armatei şi condusă de unde altundeva decât din locul "de unde se dau comenzile şi se primesc rapoartele", ca să-l citez pe generalul Victor Stănculescu, adică de la MApN.

Răspunderea nu poate aparţine decât celor doi miniştri ai Apărării din acele zile, generalii Victor Stănculescu şi Nicolae Militaru, şi subordonaţilor lor direcţi, strâns legaţi printr-o complicitate criminală (± incompetenţă) care menţine încă o tăcere totală asupra asupra contribuţiilor individuale.

În cazurile investigate, anchetele Procuraturii Militare şi procesele derulate în instanţele de judecată au lămurit caracterul penal al faptelor şi vinovăţiile acuzaţilor pentru infracţiuni de omor deosebit de grav. Mai puţin integrarea întregii represiuni sângeroase în cadrul terorismului de stat. Este evident că au existat ordine superioare prin care unităţile militare au fost puse în situaţia de a deschide focul asupra altor unităţi militare.

* Vezi *Armata română în revoluţia din decembrie 1989*, Institutul de Istorie şi Teorie Militară p. 138.

https://biblioteca-digitala.ro

Armata luptă cu Securitatea

În mod predilect, s-a căutat implicarea unor unități aparținând Securității care putea fi prezentată ca apărătoare fanatică a dictatorului Ceaușescu, în ciuda faptului că fusese prima care îl trădase. În această categorie intră "incidentul" USLA din fața MApN (de fapt, o reglare de conturi a generalului Militaru cu colonelul Trosca care coordonase ancheta în dosarele Corbu 1 și Corbu 2 privind grupul complotiștilor pro-sovietici). Tot în această categorie intră lichidarea generalului Nuță prin doborârea ordonată a elicopterului care îl transporta de la Deva la Sibiu și incidentul dramatic din zona Neferal*, ca și confruntarea de la Aeroportul Otopeni, în care trupe de Securitate au fost chemate la Aeroportul Otopeni și s-a deschis foc asupra lor, militarii români trăgând în alți militari români. Aceste confruntări soldate cu un mare număr de morți sunt greu de explicat pentru că în momentul desfășurării lor Securitatea trecuse de fapt și de drept în subordinea MApN.

Armata luptă cu armata

Cercetările penale au identificat numeroase situații în care Armata a tras asupra armatei. S-a dovedit că la Televiziune s-a tras din elicoptere și din stradă asupra militarilor, după cum și militarii din Televiziune au tras împotriva altor militari dislocați la ordin în jurul televiziunii. Tot prin reconstituiri efectuate de Procuratura Militară, s-a demonstrat că și în cazul Radioului s-a tras de către militari de pe clădirile din jurul Radioului spre Radio și din sediul Radio spre acele clădiri. Toți acești militari aveau ordin să apere aceeași instituție împotriva "teroriștilor".

Militari luptă cu civili nevinovați

Au fost militari care au tras deliberat asupra unor civili, fie atrași în anumite locuri, fie aflați întâmplător în zonă. În dosarul legat de incidentul provocat de colonelul Marinescu, care a ordonat să se deschidă foc asupra unor

* În seara zilei de 23 decembrie 1989 unui grup de ofițeri și subofițeri din cadrul Securității municipiului București li s-a transmis prin ordinul generalului Nicolae Militaru de a se deplasa cu un autobuz în zona întreprinderii Neferal unde "urma să fie desantat un comando libian format din luptători de elită și dotat cu armanent ultraperfecționat pentru misiuni de noapte". Asupra lor s-a deschis foc de la unitățile militare din apropiere, ulterior făcându-se cunoscut că, dintr-o eroare, prezența lor acolo nu a fost notificată.

https://biblioteca-digitala.ro

civili, considerându-i teroriști, s-a dovedit că taximetristul împușcat și care participase în 21 decembrie la manifestația de la *Intercontinental* a fost chemat cu o comandă falsă (să aducă lapte) la locul unde a fost ucis și apoi dus la morgă ca terorist. Cei doi copii grav răniți erau acolo din curiozitate. Există probe că, în București, confruntările armate au fost fie provocate deliberat, fie urmarea unei dezorganizări condamnabile a centrelor de comandă ale armatei. Dar, atâta timp cât generalul Stănculescu declară că toate deplasările de trupe erau raportate la minister, este greu de înțeles cum s-a putut produce un asemenea haos general și, în cele din urmă, criminal.

Incidente provocate

Au fost identificate mai multe categorii de incidente și, fără îndoială, unele au fost provocate de lipsă de pregătire militară. Nu trebuie să uităm că armata din 1989 nu era o armată profesionistă, era formată predominant din recruți cărora cea mai mare parte a timpului de pregătire militară le fusese înlocuit cu munci agricole sau pe șantiere. Dar sunt și lucruri greu de justificat, care țin de comanda superioară, cum ar fi uriașa concentrare de forță, de tancuri, de taburi și de armament greu în piețe, pentru a lupta cu niște terorișii străini sau autohtoni*, știut fiind că lupta împotriva teroriștilor nu se duce în nici un caz cu tancurile și taburile. Sunt printre ultimii care ar lua partea Securității criminale a lui Ceaușescu, dar este de datoria mea să spun că nici una din confruntările sângeroase dintre forțele aparținând Ministerului Apărării Naționale și trupele aparținând Direcției Securității Statului și ale Ministerului de Interne nu se justifică având în vedere că acestea din urmă fuseseră trecute sub comanda Ministerului Apărării Naționale și că șefii unităților desfășurate ale Direcției Securității Statului - trupele de Securitate și USLA - se aflau în clădirea Ministerului Apărării Naționale în echipa operativă. Este vorba, în primul rând, de colonelul Ardeleanu, șeful USLA, și colonelul Ghiță, șeful trupelor de Securitate.

* Despre care, astăzi, noi știm, fără dubiu, că nu existau, dar suntem la fel de convinși și că atunci șefii Armatei știau sau erau datori să știe că nu existau.

https://biblioteca-digitala.ro

Derularea în cursul evenimentelor din decembrie a unor acţiuni care, prin modul de manifestare şi efectele provocate, pot fi asociate unor acte terorist-diversioniste este în afara oricăror îndoieli. Tot atât de adevărat este însă şi faptul că mai toate acuzaţiile **nominale** de terorism s-au dovedit neîntemeiate. Nici o instituţie n-a putut produce numele unui terorist care să se înscrie în accepţia comună a termenului utilizat pe timpul evenimentelor din decembrie 1989. Aproape toate cazurile în care s-au semnalat acţiuni teroriste s-au dovedit a fi dezinformări. În ceea ce îi priveşte pe "teroriştii" decedaţi ale căror cadavre au fost depuse la Institutul Medico-Legal, operaţiunea a fost supravegheată strict de armată, sala în care erau depuşi morţii fiind păzită de militari ai MApN şi nu aveau acces decât prof. dr. Beliş Victor, şeful institutului, procurorul Eugen Vasiliu, cadrele de la Criminalistică, cinci ofiţeri superiori, autopsierul şef şi câteva persoane care erau tot ofiţeri MApN. Armamentul şi muniţia ridicate erau predate ofiţerului de serviciu din UM 01046 Bucureşti, iar actele "în alb" erau preluate de procuror. Hainele au fost incinerate. Cadavrele au fost aduse în maşini militare, însoţite de ofiţeri ai MApN, iar întocmirea documentelor de predare se realiza într-un birou în care nu intrau decât aducătorul, procurorul, criminaliştii şi medicul de gardă. Prin nota telefonică din 24 decembrie 1989, înregistrată cu numărul 1755/89 din 24.12.1989, transmisă Institutului Medico-Legal de către Procuratura Militară Bucureşti se specifică: "Toate actele privind cadavrele sosite la I.M.L. în 21 decembrie '89 şi zilele următoare se eliberează fără autopsie, cauza morţii urmând a se stabili pe baza examenului medico-legal extern". Nota este semnată de procuror militar şef, colonel de justiţie Nicolae Creţu.

Cine a executat diversiunea

Caracterul sângeros al evenimentelor din 22 - 27 decembrie s-a extins în confruntări haotice între militari şi a implicat şi civili, mai ales prin realizarea unor diversiuni de tipul zvonuri, război electronic, folosirea unor simulatoare de arme de foc.

https://biblioteca-digitala.ro

Toate aceste tipuri de acţiuni îndreaptă suspiciunea spre Direcţia de Informaţii a Armatei (DIA) care avea specialişti antrenaţi în "războiul zvonurilor" şi cadre antrenate în "războiul electronic", precum şi logistica necesară realizării diversiunilor menţionate.

Rolul DIA în evenimentele sângeroase din 22 - 27 decembrie 1989

Încriminarea DIA pentru o parte importantă din evenimentele sângeroase din decembrie 1989 a fost evitată cu grijă în ciuda tuturor evidenţelor. O abordare directă apare în cartea publicată în 1996 de senatorul Şerban Săndulescu, membru al Comisiei de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989, sub titlul *Lovitura de stat a confiscat revoluţia română*, în care, pe coperta I, scrie: "Conducerea DIA a creat diversiunea" şi "942 de oameni au murit pentru ca autorii loviturii de stat să preia puterea". Nu după mult timp, a murit şi el.

Într-un excepţional studiu intitulat *Lovitura de stat militară a generalului Victor Stănculescu*, Ion Cristoiu* precizează că Securitatea nu a avut cum să fie implicată în diversiunea teroriştilor care "îl apărau pe Ceauşescu". Cristoiu menţionează că lui Iulian Vlad, care studiase revoluţia ungară din '56, îi scăpase un amănunt: "Securitatea avea în Direcţia de Informaţii a Armatei un concurent solid, competent în problemele diversiunii".

Pentru cei care nu cunosc structura serviciilor de informaţii ale Armatei, trebuie spus că în toate armatele există un serviciu de informaţii care aduce şi prelucrează informaţii de pe plan extern şi un serviciu de contrainformaţii, care este un serviciu de protecţie împotriva scurgerii de informaţii şi care desfăşoară activităţi de informare pe plan intern. În timpul regimului Ceauşescu, Direcţia de contrainformaţii a armatei făcea parte din Direcţia Securităţii

* Revista Historia, 2004, p. 3

https://biblioteca-digitala.ro

Statului, atât la nivelul Marelui Stat Major, cât şi prin ofiţerii de contrainformaţii (C.I.) din fiecare unitate. Aşa cum reiese din depoziţia viceamiralului Dinu în faţa Comisiei Senatoriale II (din data de 13 ianuarie 1994), înainte şi în timpul desfăşurării revoluţiei, Direcţia de Informaţii a Armatei (DIA), pe care el o conducea, avea mai multe componente:

O primă secţie grupa ataşaţii militari din străinătate, având 31 de posturi de ataşaţi militari pentru acoperirea a 50 de ţări. În afară de aceştia, mai existau 10 - 12 ofiţeri cu acoperire pe linia comerţului, în general pe linia înzestrării. Direcţia era condusă de căpitanul de rangul I, Răducanu, care lucra şi pentru generalul Victor Stănculescu. Existau, de asemenea, agenţi, în special în ţările cu care România practica comerţ cu materiale de război - Egipt, Siria, Libia - , dar şi la Londra. O altă secţie se ocupa cu analizele şi sintezele. Secţia legături externe menţinea legătura cu ataşaţii militari străini la Bucureşti. Tot în cadrul DIA se afla şi o secţie de cercetare radioelectronică care avea misiunea să realizeze o supraveghere radioelectronică, în principal a reţelelor militare străine, în special NATO (americană, turcă şi greacă) şi să monitorizeze toate problemele legate de mişcări militare din jurul ţării noastre sau de pe alte teatre de operaţiuni militare. Mai exista, de asemenea, un Birou de informare operativă care lucra 24 de ore din 24 şi realiza informări la zi pentru conducerea ministerului. În sfârşit, Direcţia de informaţii militare includea şi o Secţie de cercetare trupe care avea rolul de a coordona pregătirea trupelor de cercetare. În această secţie exista un Birou pentru trupe de cercetare, care coordona grupele de cercetare din subordinea armatelor, diviziilor şi structurile armatei de uscat şi un Birou de cercetare în dispozitiv, pentru că armatele aveau şi câte o companie de cercetare în dispozitiv.

Direcţia de informaţii avea şi un batalion propriu pentru cercetare în dispozitivul inamic subordonat Marelui Stat Major. Conform doctrinei militare, dacă în timp de război părţi din teritoriu sunt ocupate vremelnic, aceste unităţi fie trebuie lăsate să fie depăşite de front şi să rămână în terito-

https://biblioteca-digitala.ro

riul ocupat, fie ele sunt pregătite să pătrundă, pe căi speciale, în spatele teritoriului ocupat. De aici nevoia ca aceşti combatanţi să fie pregătiţi pentru paraşutism, scafandrerie, schi, călărie, înot. În aceste batalioane activau militari reangajaţi. Erau formate grupe de şapte inşi, în care intra un ofiţer-comandant, un subofiţer, un transmisionist cu legăturile. Batalionul de cercetare UM 01171, constituit din 80 de luptători, era staţionat la Buzău, comandant era colonelul Gherculescu şi şef de stat major colonelul Creţulescu.

Din depoziţia lui Pavel Coruţ* în faţa Comisiei Senatoriale rezultă că aceste unităţile din teritoriu au fost puse în alertă cu trei - patru luni înainte de decembrie 1989. Alături de aceste unităţi a participat şi reţeaua acestora - reţeaua 246 internă, formată din persoane din diferite categorii sociale: muncitori, ingineri, profesori, pădurari.

DIA la Timişoara

Viceamiralul Dinu confirmă că pe 17 decembrie, când s-a dat semnalul de luptă parţială *Radu cel Frumos*, i-a dat ordin şefului grupei de cercetare la trupe, Ioniţă Vasile, să intre în echipa generalului Guşă şi a constituit un detaşament pentru a fi trimis la Timişoara format din 41 de militari care a ajuns în noaptea de 17 decembrie la destinaţie. În dimineaţa zilei de 18 decembrie şi-au început misiunea de informare "supravegherea străzii". În prima zi, în 18, au fost cu arme, a doua zi nu au mai intrat cu arme din cauza pericolului care s-ar fi creat, de a fi descoperiţi şi linşaţi, deoarece mulţimea era organizată. Pe 22 decembrie, s-au îmbarcat şi au revenit la Buzău.**

DIA la Bucureşti

Viceamiralul Dinu confirmă, de asemenea, că detaşamentul 2 paraşutişti din batalionul de cercetare de la Buzău din UM 01171, comandat de lt.col. Truţulescu, a venit la Bucureşti, la ordin, cu 40 de militari, pentru a i se încredinţa misiunea apărării unor obiective foarte importante.

* Ofiţer în cadrul DIA

** În cadrul Procesului de la Timişoara, colonelul de securitate Filip Teodorescu a declarat că a fost surprins dând de un militar de la Buzău într-o întreprindere.

https://biblioteca-digitala.ro

În faţa Comisiei Senatoriale, generalul Eftimescu a făcut precizări legate de misiunile detaşamentului de cercetare: "trebuia să-i pregătim patru-cinci puncte în Bucureşti. În Bucureşti erau centre cu viruşi şi substanţe radioactive care trebuiau puse sub apărare împotriva teroriştilor". Toţi conducătorii militari audiaţi de comisiile senatoriale în legătură cu acţiunile cercetaşilor de la Buzău confirmă că, la Bucureşti, aceştia au tras cu arme de foc.

La întrebarea senatorului Şerban Săndulescu dacă DIA executa trageri de precizie cu arme cu lunetă, viceamiralul Dinu confirmă că "în grupurile de cercetare sunt lunetişti". Confirmă, de asemenea, că "în dotarea unităţilor existau şi arme cu infraroşu".

DIA la Sibiu?

În toate anchetele asupra masacrului de la Sibiu s-a vorbit despre sosirea, în 20 decembrie, a unui avion Rombac care a transportat o serie de persoane care s-au implicat în violenţele din a doua zi. Cazul a fost cercetat de Procuratura Braşov. Într-un prim raport al Procuraturii Braşov se vorbeşte despre combatanţi USLA, veniţi cu avionul pe 20 decembrie la Sibiu. În Raportul final al Procuraturii, trimis la Comisia Senatorială 2, cu adresa 2660 din 19 decembrie 1994*, nu mai există nici o referire la avionul Rombac din 20 decembrie, deşi în dosarul aflat la Comisia Decembrie'89 existau aceste date. Concluzia senatorului Săndulescu, conform căreia aceştia nu ar fi aparţinut USLA, ci DIA, se bazează pe: declaraţiile făcute de elevii Şcolii Militare 01512, care în seara zilei de 20 decembrie '89 i-au întrebat de unde sunt cei aduşi la unitate de maiorul Dragomir, iar aceştia au răspuns că sunt de la DIA; dispariţia unei hărţi turistice a municipiului Sibiu de la UM 01512 şi reconstituirea acesteia la Procuratură, hartă pe care existau semne militare; confirmarea unui cadru SRI. În opinia senatorului Săndulescu, doi dintre cei patru arestaţi la Sibiu, care au depus mărturie în faţa Comisiei, făceau parte din echipele de cercetare - diversiune subordonate DIA.

* Vezi Şerban Săndulescu, op. cit. p. 57

https://biblioteca-digitala.ro

Explicaţiile date de şeful DIA, Ştefan Dinu*, privind evenimentele din decembrie 1989 sunt fie fanteziste, fie puerile atât referitoare la cei patru morţi şi şapte răniţi în incidentul de la MApN, cât şi referitoare la acţiunile detaşamentului de cercetare de la Buzău în Bucureşti în perioada 22 - 29 decembrie.

Acţiunile militare cu folosirea armamentului organizate de către grupa de cercetare a Direcţiei de Informare a Armatei în Bucureşti au fost ilegale. Conform regulamentului, ele erau pregătite pentru a acţiona pe teritoriul inamic, în spatele frontului. Or, România, în perioada 22 decembrie -27 decembrie, nu a fost atacată de nicăieri, nu exista un inamic şi nu se putea justifica "o acţiune în spatele frontului".

Preluarea de către armată a controlului pe plan local

La o întrebare directă, pusă în cadrul audierii sale la Comisia Senatorială II - "Conspiraţia de stat, la nivel de vârf, avea filiere în ţară?", generalul Nicolae Militaru răspunde la fel de direct - "Da, avea".**

Comandorul Radu Nicolae, un alt cap al conspiraţiei, arată, de asemenea, în declaraţia dată în faţa Comisiei Senatoriale II, că armata permitea sau nu manifestaţii în ţară, în funcţie de aprobarea generalului Victor Stănculescu.***

---

* Stenograma audierii viceamiralului Ştefan Dinu în Comisia Senatorială II, 13 ianuarie 1994.

** Conform stenogramei Comisiei senatoriale II, generalul Nicolae Militaru mai declara: "Atunci când eram pe postul de ministru al Apărării Naţionale începuseră să apară fel de fel de situaţii la Ploieşti, la Timişoara (...). Am vorbit cu domnul Iliescu şi am stabilit ca situaţia să rămână aşa. S-a făcut prostia că s-a dat ordin să se facă acele consilii prin întreprinderi şi nu a ieşit bine. Au rămas aşa acele consilii pentru că nu am vrut ca armata să apară în frunte".

*** "Pe 22, când s-au întâmplat evenimentele - declară Radu Nicolae - m-am dus în port la cel care a fost şeful departamentului Transporturi Navale, Plăviciosu. Era acum contraamiral. L-am sunat de acolo pe Stănculescu şi i-am spus: Domnule, dă voie să se facă... - că ăsta mi-a spus că nu dă voie să se facă demonstraţii pro-revoluţii în portul Constanta decât cu aprobarea lui Stănculescu. Şi atunci am pus mâna pe telefon şi i-am spus, la minister, pe 22, după ora 15.00, în orice caz între 15.00 şi 17.00. Şi el mi-a zis: Nu, măi. Mă, dacă puteţi să faceţi..."

https://biblioteca-digitala.ro

La **Braşov**, generalul maior Ion Florea este ales preşedintele Consiliului judeţean al FSN în 22 decembrie, ora 17:00. La ora 21:00, decizia este transmisă prin fax la Bucureşti, la CFSN. În centrul Braşovului se deschide focul. Până dimineaţa, **sunt omorâte 39 de persoane şi rănite 83**. În 23 decembrie, o patrulă militară reţine o persoană care avea asupra sa 5000 lei din vânzarea unui porc.

Locotenentul Căldăraru îi ordonă să se culce cu faţa la pământ, după care scoate pistolul şi îi trage un glonţ în cap, omorându-l pe loc, pe motiv că este terorist.*

În judeţul **Brăila**, comanda asupra Consiliului Judeţean FSN a fost luată de generalul Marin Pancea.**

În judeţul **Galaţi**, maiorul Ilie Plătică Vidovici, aflat la comanda regimentului de infanterie, operase arestări sub ameninţarea cu arma pe străzile oraşului, după care demonstranţii arestaţi au fost închişi într-un beci şi torturaţi timp de câteva zile. Maiorul Plătică Vidovici devine, în 22 decembrie, vicepreşedinte şi, apoi, în 24 decembrie 1989, preşedinte al Consiliului Judeţean al FSN.***

În judeţul **Sălaj**, colonelul Manăilă Toader, şef de stat

* Raportul Comisiei Senatoriale privind acţiunile desfăşurate în revoluţia din decembrie 1989, vol. I, p. 267.

** Generalul Pancea făcea parte din grupul de conspiratori condus de Iliescu, Militaru, Măgureanu etc.

*** În 1990, Plătică Vidovici îşi face intrarea ca senator în Parlament, unde se află şi în prezent, fiind cunoscut sub titlul de "senator pe viaţă" din partea FSN/FDSN/PDSR/PSD. În primul Parlament, a fost membru al Comisiei de apărare, ordine publică şi siguranţă naţională. În 2001, a devenit preşedintele acestei comisii, în locul lui Radu Timofte, avansat director SIE. Senatorul PSD de Galaţi este recunoscut ca un om foarte bogat datorită veniturilor provenite de la mai multe societăţi, între care: SC "MIMS" SA Galaţi (acuzată că a fraudat statul cu 18,25 miliarde lei în urma vânzării succesive a navei "Mirăslău") şi NEW VISION SRL (având ca acţionar pe soţia senatorului, societatea apare în 2002 pe lista datornicilor cu peste un miliard de lei). În iulie 2001, câştigă o finanţare de 50.000 de euro pentru o fabrică de cărămidă alături de alţi membri PSD. Senatorul Plătică Vidovici mai este cunoscut prin poziţiile sale în favoarea interceptării convorbirilor telefonice şi a amnistierii crimelor din timpul evenimentelor din decembrie '89.

https://biblioteca-digitala.ro

major al Gărzilor Patriotice din județ (1969-1990), devine președinte al CPUN Sălaj.

În județul **Dâmbovița**, colonelul Badea Gheorghe și colonelul Alexa au instaurat, la Târgoviște, în sediul Comitetului Județean PCR, Consiliul județean FSN și au preluat comanda asupra lui.*

La **Sibiu**, în 23 decembrie 1989, căpitanul Francisc Tobă** a scos cu forța din salonul Spitalului militar patru răniți, considerându-i teroriști, și i-a obligat să îmbrace hainele unor decedați. Le-a legat cu sârmă mâinile la spate, i-a transportat cu tancul prin oraș, așezându-i în jurul turelei și amenințând că, dacă se va trage asupra tancului, însoțitorii îi vor împușca pe cei patru, după care i-a închis în sala de sport a unității, unde au fost bătuți cu cruzime, cu patul armei.

În 25 decembrie, la **Arad** se trage frecvent. Bilanțul victimelor: **19 morți și 38 răniți**.

În perioada 26-31 decembrie, în țară se semnalează atacuri răzlețe. Efectivele armate sunt retrase în unități. Se anunță victime și în alte orașe: **Constanța - 21 morți și 22 răniți, Craiova - 24 morți și 100 răniți, Reșița - 11 morți, 10 răniți, Târgu-Mureș - 12 morți și 73 răniți.**

---

* În conformitate cu declarația lt.col. Ion Mareș, "în 22 decembrie 1989, Gărzile Patriotice, actuale Gărzi Naționale (în martie 1990 n.a.) sub conducerea domnului colonel Badea Gheorghe se găseau deja la Mânăstirea Dealu". "A venit la cazarmă plin de gărzi naționale, i s-a comunicat că N. și E. Ceaușescu sunt în garnizoană, după care s-a dus la fostul comitet județean și a luat comanda acolo împreună cu colonelul Alexa și a constituit o formă de putere acolo", Vezi înregistrarea convorbirii dintre comandorul Jipa Rotaru, directorul Muzeului Militar, și lt.col. Ion Mareș, în martie 1990. *Jurnalul Național* nr. 3469 din 5 octombrie 1994. După 1997, va fi judecat și condamnat la 10 ani închisoare. În 2003, președintele Iliescu îl va grația.

** Deși toate aceste orori erau cunoscute, la alegerile din 1992, Francisc Tobă a fost propus și a fost ales deputat din partea FDSN (PSD). După alegerile din 1996, și-a pierdut mandatul. A fost anchetat și trimis în judecată pentru tentativă de omor deosebit de grav și complicitate la săvârșirea de tratamente neomenoase. Deși există suficiente probe, dosarul, cuprinzând 47 de volume, nu a fost finalizat. După 2000, Francisc Tobă a devenit șef al Aeroportului Băneasa.

https://biblioteca-digitala.ro

Biografii paralele

11 august 2002. Budapesta

Arpad Göncz, Președintele Ungariei în perioada 1990-2000, mă așteaptă în pragul reședinței sale cu același zâmbet de om cumsecade cu care m-a întâmpinat cu nouă ani în urmă în clădirea Parlamentului maghiar.

Ne așezăm în jurul măsuței din salon pe care se află o sticlă cu lichior "Unicum", cești cu cafea și două cărți, traduceri în engleză ale lucrărilor sale politice și literare, reprezentative deopotrivă pentru cel care a fost președintele țării și președintele Uniunii Scriitorilor din Ungaria: In mid-stream, Talks & Speechs și Homecoming and Other Stories. După ce încheie dedicația "To Emil, with real friendship", îmi povestește că, cea mai emoționantă montare a piesei sale Iron Bars**, mărturie a experienței proprii din închisorile comuniste, a fost la Timișoara, unde regizorul a imaginat un decor în care, în spatele gratiilor, era plasat publicul.*

În primăvara lui 1957, Arpad a fost arestat pentru participare la revoluția anticomunistă și antisovietică. Timp de 14 luni, cât a fost anchetat, i s-a spus de fiecare dată că va fi executat pentru înaltă trădare. Pe drumul de întoarcere la închisoare de la Institutul de Psihiatrie - unde el și alți deținuți fuseseră examinați "dacă aveau discernământ" (de parcă avea vreo importanță) -, gardianul l-a întrebat:

- Știi ce te așteaptă?

- Da.

- Să știi că spânzurarea nu durează mai mult decât extracția unei măsele.

Tribunalul l-a condamnat la moarte și, după numai două ore, s-a

* *În mijlocul curentului, convorbiri și discursuri; Întoarcerea acasă și alte povestiri.*

** *Gratiile de fier.*

https://biblioteca-digitala.ro

autotransformat în Curte de Apel pentru a da sentința definitivă. Când președintele Curții i-a dat cuvântul procurorului și l-a auzit pe acesta cerând comutarea pedepsei cu moartea în închisoare pe viață, a înlemnit. Dispoziția venise direct de la Moscova, la intervenția lui Jawaharlal Nehru. Dar uitaseră să-i anunțe și pe judecători...

În închisoare, Arpad învățase engleza. După lucrări de drept și agronomie, cele două domenii în care era licențiat, începe să traducă literatură engleză și americană, apoi să scrie nuvele, piese, povestiri. În 1981, este ales în fruntea Asociației traducătorilor maghiari și, în 1988, președinte al Uniunii Scriitorilor. În 1990, la căderea comunismului, este ales mai întâi președinte al primului Parlament democrat și apoi Președinte al Ungariei. Până azi a rămas președinte de onoare al Uniunii Scriitorilor.

Nu mă pot împiedica să nu mă gândesc cum ar fi arătat România azi, dacă în anii '80 ar fi fost ales președinte al Uniunii Scriitorilor unul dintre reputații scriitori care fuseseră deținuți în închisorile comuniste, și apoi poporul, în 1990, ar fi votat ca Președinte al României un intelectual cu o astfel de biografie.

Caracterul neocomunist puterii post-decembriste

"Cine suntem și ce vrem"

La 22 decembrie, în prima sa apariție la Televiziune, înfierându-i pe foștii conducători, Iliescu i-a acuzat că doar "s-au auto-intitulat comuniști, nu au avut nimic de a face cu socialismul, nici cu ideologia comunismului științific. Au întinat numai numele PCR, au întinat numai memoria celor care și-au dat viața pentru cauza socialismului în această țară".

În 23 decembrie 1989, în "Scînteia poporului",* apărea un comentariu semnat de Ion Iliescu din care citez: "Protestul nostru era îndreptat împotriva lui Ceaușescu, dar era în

* Până în 22 decembrie, *Scînteia*; ulterior, și-a schimbat numele în *Adevărul*.

https://biblioteca-digitala.ro

acelaşi timp un semnal favorabil menţinerii unei etici socialiste. Avem nevoie de diversitate de opinie şi de ordine socialistă".

Din studioul 4 al TVR, Iliescu îl caracteriza pe Ceauşescu că a fost un "om fără inimă, fără suflet, fără creier, fără raţiune, care nu voia să cedeze".* Să cedeze puterea, mai exact, să i-o cedeze, aşa cum au făcut-o liderii comunişti din celelalte ţări est-europene, la presiunea KGB.

Comunism cu faţă umană

În 22 decembrie 1989, la vârf a venit la putere un grup de nomenclaturişti şi militari care nu voiau decât relaxarea sistemului comunist, nu suprimarea lui. De fapt, Ion Iliescu şi coechipierii săi aveau de la început intenţia să aplice doar schimbări în interiorul sistemului comunist. Valul popular i-a obligat să facă unele concesii în favoarea celor care cereau o democraţie autentică. Ataşamentul lui Ion Iliescu faţă de ideile comunismului "cu faţă umană", ca şi dorinţa sa de a cantona schimbările din România în cadrul unui gorbaciovism strict sunt evidente în toate discursurile şi luările sale de poziţie din timpul evenimentelor. Pentru cine a ştiut să vadă acest lucru, a fost clar de la bun început. Pentru că nici nu s-au obosit prea mult s-o ascundă.**

Am văzut destul de clar **ce vroiau**. Să încercăm să vedem ceva mai profund ca până acum **cine erau**? **Şi cine sunt**?

---

* Raportul Comisiei Senatoriale privind acţiunile desfăşurate în revoluţia din decembrie 1989, vol. I, p. 267.

Conform lui Vladimir Tismăneanu, "A existat desigur o conspiraţie în interiorul partidului, îndelung pregătită de cadre nemulţumite din guvern şi din partea birocratică a armatei. Această mişcare era dirijată strict împotriva Ceauşeştilor şi camarilei lor. Birocraţii partidului, inspiraţi din reformele anterioare ale lui Mihail Gorbaciov, doreau să umanizeze socialismul, nu să-l înlocuiască". - *New masks, old faces: the Romanian junta's familiar look in The New Republic*, 5 februarie 1990. Peste 14 ani, acelaşi V. Tismăneanu va fi mult mai îngăduitor cu Ion Ionescu, cel puţin indirect, lăsându-l să-şi dezvolte fără comentarii versiunea sa asupra momentului decembrie '89, în cartea-dialog pe care au realizat-o împreună în 2004.

https://biblioteca-digitala.ro

Biografii adevărate

Iliescu vs Göncz

Pentru cei care, totuşi, se mai întreabă de ce România şi Ungaria au avansat cu viteze diferite, prezint şi biografia (adevărată) a lui Ion Iliescu.*

Născut la 03.04.1930, în Oltenița.**

În 1947, a fost cooptat în conducerea Uniunii Asociaţiilor de Elevi din România, organizaţie sub tutelă comunistă. În 1949, la 19 ani, devine membru al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist şi, în această calitate, va lua parte la epurarea, pe criterii politice de influenţă sovietică, a învaţamântului mediu şi superior românesc.

Între 1950 si 1955, urmează cursurile Institutului Energetic de la Moscova şi ocupă funcţia de secretar al Sovietului Unional al Studenţilor şi Aspiranţilor Români aflaţi la studii în URSS.*** Publică în ziarul Partidului Comunist din România articolul intitulat *Fericirea de a studia în Uniunea Sovietica*.****

---

* Pentru comparaţie, puteţi consulta biografia oficială a lui Ion Iliescu (în regie proprie), în Who's Who, ediţia 2002, şi pe pagina de Internet a Administraţiei Prezidenţiale.

** Tatal sau, Alexandru Iliescu, ilegalist comunist, s-a refugiat în 1931 în URSS, unde a luat parte la Congresul al V-lea al PCdR (Partidul Comunist din România), sectia româna a KOMINTERN-ului (Internationala Comunista, cu sediul la Moscova), aderând la rezolutia Congresului privind secesiunea statului român. Alexandru Iliescu a ramas 4 ani în URSS, în conducerea Secretariatului PCdR. La reîntoarcerea în România a fost arestat si condamnat 3 ani, sub acuzatia de a fi militat pentru dezmembrarea României si trecerea Basarabiei la URSS.

*** Organism subordonat Komsomolului sovietic. Seful sau direct pe linie de Komsomol a fost Alexandr Selepin, viitor şef al KGB. În conformitate cu statutul si cu atributiile sale pe linie de Komsomol, Iliescu ar fi trebuit sa urmeaze cursurile Serviciului A, din cadrul Directoratului 1 al KGB, specializat în probleme de dezinformare si operatiuni de influenta sub acoperire în exteriorul URSS.

**** "Cu totii simtim prietenia, îndrumarea si ajutorul tovarasilor nostri sovietici, ne bucuram împreuna de succesele constructiei noastre pasnice si simtim aceeasi revolta contra canibalilor americani care savîrsesc bestialitati de nedescris împotriva eroicului popor coreean si care pregatesc un nou razboi mondial. De la oamenii sovietici avem de învatat ce înseamna adevaratul patriotism" Ion Iliescu, *Scânteia*, 28 august 1951.

https://biblioteca-digitala.ro

În 1955, activează în cadrul Uniunii Internaţionale a Studenţilor (UIS) cu sediul la Praga.*

În 1956 este numit preşedinte al organizaţiei naţionale a studenţilor comunişti (Uniunea Asociaţiilor Studenţilor din România), calitate în care este cooptat în conducerea superioară a Uniunii Tineretului Comunist. După evenimentele din 1956 din Ungaria, participă direct, în anii 1957-1958, la epurările din centrele universitare Bucureşti, Timişoara şi Cluj, fiind printre instigatorii valurilor de arestări operate în acei ani în rândurile studenţilor.

Între 1967 şi 1971, este prim-secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, ministru pentru Problemele Tineretului, membru supleant al Comitetului Central al PCR. La propunerea lui Nicolae Ceauşescu, Ion Iliescu devine membru plin al Comitetului Central, înlocuindu-l pe fostul ministru de Interne Alexandru Drăghici.

În 1971, devine secretar cu probleme ideologice al CC al PCR, având rolul de coordonator al organizaţiilor comuniste de tineret, de ideolog şi promotor al liniei politice a partidului.

Între 1971 si 1974, este secretar pe probleme ideologice al Comitetului de partid Timis si vicepresedinte al Consiliului Judeţean Timis.

Între 1974 si 1979 este prim-secretar al Comitetului de partid din judeţul Iaşi. Cumulează şi funcţia de preşedinte al Consiliului popular Judeţean, pentru asigurarea controlului total al comuniştilor asupra vieţii publice şi activităţii instituţiilor.**

1979 - 1984, preşedinte al Consiliul Naţional al Apelor, cu rang de ministru.

1984 - 1989, director al Editurii Tehnice, funcţie aflată în nomenclatorul PCR.

După 22 decembrie 1989: Preşedintele CPUN (până în mai 1990).

Preşedintele României: 1990-1992, 1992-1996, 2000-2004.

Fără comentarii !

---

* UIS era considerată organizaţie de front a Uniunii Sovietice. În Secretariatul Uniunii Internaţionale a Studenţilor, şeful său direct a fost acelaşi Alexandr Şelepin.

În aceasta calitate, conform nomenclatorului de funcţii în vigoare la acea dată, coordonează activitatea Inspectoratului Judeţean de Securitate, aprobând angajarea de informatori şi colaboratori ai Securităţii pe întreg teritoriul judeţului.

https://biblioteca-digitala.ro

Structurile de putere în România, 22 decembrie '89 - 20 mai 1990

Fotografie de grup

În anul 2001, s-a publicat un fel de *Who's Who* intitulat Piramida puterii: oameni politici de stat din România (23 august 1944-22 decembrie 1989) .*

Pe copertă este reprodusă o fotografie a membrilor Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român (PCR), în jur de 100 de persoane, aşezate într-o ordine desăvârşită în jurul Primului Secretar Gheorghe Gheorghiu Dej, dictatorul României. După ştiinţa mea, membrii Consiliului Frontului Salvării Naţionale (CFSN) nu s-au fotografiat niciodată împreună. Poate împrejurările nu le-au permis sau, poate mai târziu, când se putea, nu au mai vrut. Au rămas nişte nume rostite de-a valma în celebra declaraţie a lui Ion Iliescu din seara zilei de 22 decembrie 1989 sau menţionate în comunicatele publicate în Monitorul Oficial din decembrie 1989 până în mai 1990 anunţând structura CFSN, CPUN şi a guvernului FSN. Aceste nume aparţin persoanelor care au condus efectiv România sau au fost folosite pentru a da o aparenţă de democraţie puterii din decembrie 1989 - mai 1990 şi formează "piramida puterii" şi în 2004. Ele nu ne pot rămâne indiferente.

Nu ştiu cum s-ar fi aşezat ei în fotografie, dar din câte ştiu eu astăzi, erau acolo, în **structurile de putere din 1989 - 1990** (CFSN-CPUN), câteva grupuri de sorginte diferită, dar care, cel mai adesea, se întrepătrundeau prin relaţiile construite în timpul regimului comunist. În mare parte, îi putem însă considera ca:

- **proveniţi din structurile armatei** şi, în acelaşi timp, din nomenclatura PCR (primii trei fiind membri plini ai CC al PCR):

  gen. Victor Stănculescu, gen. Ştefan Guşă, gen. Gheorghe Voinea, căpitan Mihai Lupoi, căpitan rangul I Emil (Cico) Dumitrescu.

* Gheorghe Crişan, Editura Pro Historia, 2001

https://biblioteca-digitala.ro

● **proveniţi din zona nomenclaturii PCR**:
Direct: Ion Iliescu, Alexandru Bârlădeanu, Dan Marţian, Corneliu Mănescu, Karoly Kyraly, Domokos Geza.
Indirect (prin familie): Petre Roman (prin tată), Adrian Năstase, Mircea Geoană.

● **proveniţi din zona controlată de KGB-GRU** (fără a fi neapărat agenţi sovietici):
Ion Iliescu, Nicolae Militaru, Ştefan Kostyal, Virgil Măgureanu, Nicolae Radu, Vasile Ionel, Marin Pancea, Karoly Kyraly, Mircea Paşcu, Gelu Voican Voiculescu, Cico Dumitrescu, Nicolae S. Dumitru.

● **proveniţi din zona controlată de Securitate**, fără a fi toţi ofiţeri sau colaboratori:
Dumitru Mazilu, Virgil Măgureanu, Dumitru Penciuc, Marin Pancea, Silvian Ionescu, Theodor Stolojan, Traian Băsescu.

● **proveniţi din zona intelectualilor protejaţi şi promovaţi de securitate**:
Grupul Trocadero + Grupul "Ştefan Gheorghiu": Vasile Secăreş, Adrian Năstase, Ioan Mircea Paşcu, Adrian Severin, Eugen Dijmărescu, Victor Babiuc, Napoleon Pop, Dorel Şandor, Mugur Isărescu, Iosif Boda, Vladimir Pasti.

Portrete în peniţă

Informaţii despre biografiile mai mult sau mai puţin ascunse ale celor care au condus CFSN, CPUN şi Guvernul provizoriu FSN nu sunt uşor de găsit. Cu atât mai dificil a fost să încercăm să deslușim "cine au fost" şi "ce au vrut" ca să parafrazăm celebra expresie a lui Ion Iliescu din 22 decembrie.

Pentru cei care au uitat sau n-au ştiu niciodată, înserez câteva date despre membrii CFSN - CPUN, date pe care le-am ordonat în două segmente pentru a putea vedea mai bine ce au fost ei înainte de 22 decembrie 1989 şi ce au devenit după 22 decembrie 1989.

https://biblioteca-digitala.ro

Reţeaua FSN

Militarii: pentru un regim forte*

Linia I:

Informaţii despre biografiile mai mult sau mai puţin ascunse ale celor care au condus CFSN, CPUN şi Guvernul provizoriu FSN nu sunt uşor de găsit. Cu atât mai dificil a fost să încercăm să deslușim "cine au fost" şi "ce au vrut" ca să parafrazăm celebra expresie a lui Ion Iliescu din 22 decembrie.

Pentru cei care au uitat sau n-au ştiu niciodată, înserez câteva date despre membrii CFSN - CPUN, date pe care le-am ordonat în două segmente pentru a putea vedea mai bine ce au fost ei înainte de 22 decembrie 1989 şi ce au devenit după 22 decembrie 1989.

Victor Atanasie STĂNCULESCU - n. 18.05.1928, Tecuci.

Înainte de 22 decembrie, general-locotenent (1979), adjunct al ministrului (1981), prim-adjunct al ministrului Apararii Naţionale (1986-decembrie 1989), ministrul Apărării Naţionale (22 decembrie ora 12:06, numit de N. Ceauşescu)

Din 22 decembrie, ora 14:00, ministrul Apărării Naţionale numit de Ion Iliescu, până în 23 decembrie, ora 17:00. Organizează procesul şi participă la condamnarea soţilor Ceauşescu; avansat general-colonel la 28 decembrie 1989; ministru al Apărării Naţionale (februarie - iunie 1990), ministrul Economiei în guvernul Roman (1991). Înaintat la gradul de general de armată şi trecut în rezervă (mai 1991). Din 1991, om de afaceri, implicat în procesul "Motorola" încheiat în 2004 prin efectul prescripţiei. În 7 februarie 2000, este condamnat definitiv de Curtea Supremă de Justiţie la 15 ani închisoare pentru represiunea de la

* În octombrie 2004, regretă în mod deschis că nu a instaurat un regim militar "pe faţă" fiindcă cei pe care i-a adus la putere l-au îndepărtat după doi ani când nu au mai avut nevoie de el.

https://biblioteca-digitala.ro

Timişoara. Fuge din ţară şi se reîntoarce în 2001, odată cu revenirea lui Ion Iliescu ca şef al statului, când este protejat de un recurs în anulare în aştepatarea prescripţiei.

Ştefan GUŞĂ (în Comunicatul CFSN - Guşe) - n. 17.04.1940, Buzău; m. 28.03.1994.

Înainte de 22 decembrie: general maior (1984), membru supleant al CC al PCR (1984-1987), membru al CC al PCR (1987 - decembrie 1989), prim-adjunct al ministrului Apararii Naţionale şi şef al Marelui Stat Major (1986-decembrie 1989). Participă la represiunea de la Timişoara, unde comandă o demonstraţie de forţă.

În 22 decembrie 1989, după moartea lui Vasile Milea, devine şeful de facto al Armatei. Se remarcă printr-o respingere, transmisă în direct la TVR, a intervenţiei trupelor sovietice pe care, de fapt, ruşii nu aveau de gând să o propună şi dă, tot în direct, ordine unităţilor militare de la un telefon cu fir tăiat, la care nu răspunde nimeni. Pentru câteva ore, pe lista puterii întocmită de revoluţionari într-o cameră din CC şi iscălită chiar de el este şeful statului, apoi, pentru alte câteva ore, coboară pe locul 2, ca şef al guvernului, iar seara, în comunicatul către ţară, coboară pe locul 7. În decembrie este eliberat din funcţia de prim adjunct al Ministrului Apărării şi Şef al Marelui Stat Major. Din 28 decembrie 1989 pâna în februarie 1990, a fost sef de Stat Major al Armatei a IV-a Cluj, iar din februarie 1990, comandantul Armatei a II-a Buzau. Avansat general-locotenent la 11 ianuarie 1990. În martie 1994, moare (avea 54 de ani).

Gheorghe C. VOINEA - n. 6.03.1933 în Teişani; m. 19.06.1992.

Înainte de 22 decembrie: general maior, (1984); din februarie 1989, comandant al Armatei 1 şi al Garnizoanei Bucureşti; membru supleant al CC al PCR; membru al Comitetului municipal Bucureşti al PCR; în noiembrie 1989, la Congresul al 14-lea al PCR este ales membru al CC al PCR. În 21 decembrie conduce represiunea sângeroasă din Bucureşti.

https://biblioteca-digitala.ro

După 22 decembrie: În 22 decembrie, după amiază, anunţă din balconul CC că "armata e cu poporul"; seara, este anunţat membru în CFSN; în perioada 22-27 decembrie "coordonează" masacrul din Bucureşti; în 28 decembrie 1989, este avansat de Ion Iliescu general locotenent; ianuarie-mai 1990, este membru în CPUN; martie-august 1990, este numit de Ion Iliescu adjunct al ministrului Apararii; din august 1990, este secretar de stat în MApN şi seful Departamentului asigurării logistice din MApN; în iunie 1992, la 59 de ani, este găsit mort în biroul său. Nici o explicaţie.

Mihai CHIŢAC - n. 4.11.1928, la Suharău.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Academiei de Înalte Studii Militare Bucureşti (1952), ofiţer în Marele Stat Major, comandant al Şcolii militare ofiţeri de chimie (1960), comandant al trupelor chimice ale MApN (1968-1989), general-maior, comandant al Garnizoanei Bucureşti (1988-1989).

După 22 decembrie: Avansat general-colonel la 28 decembrie 1989; ministru de Interne (decembrie 1989 - iunie 1990).

La 7 februarie 2000 este condamnat de Curtea Supremă de Justiţie la 15 ani închisoare pentru represiunea de la Timişoara (sentinţă definitivă). Nu va executa nici o zi. În 2000 stă sub protecţia unor adeverinţe medicale şi în 2001 este salvat de PSD printr-un recurs în anulare.

Mihai LUPOI - n. 10.06.1953 în Piatra-Neamţ.* Absolvent al Institutului de Arhitectura. Ofiţer (r) cu gradul de căpitan în 1989.

În după-amiaza zilei de 22 decembrie apare în uniformă de ofiţer la televiziune, exprimând adeziunea armatei la Revoluţie. Se face util ca şofer şi gardă de corp pentru Ion Iliescu, Dumitru Mazilu, Silviu Brucan, pe care îi conduce pe traseele CC al PCR, MApN, TVR.** Ianuarie-februarie

* Tatăl său era şeful Serviciului de cadre din MApN.

** Vezi declaratii D. Mazilu, S. Brucan. Comisia Senatorială II.

https://biblioteca-digitala.ro

1990, ministru al Turismului, funcție din care este destituit pentru "neîndeplinirea unor sarcini, depășirea mandatului încredințat și folosirea unor motive abuzive în conducerea ministerului".* În 13 iunie 1990, conduce grupul care a incendiat Ministerul de Interne. Pentru a nu fi arestat, după cum declară el, (sau pentru a fi ascuns și a executa misiuni speciale, n.n.) cere azil politic în Elveția, însă este refuzat. În 1992, dupa o perioadă petrecută în Germania, se întoarce în țară. Intră în afaceri ca asociat unic la Magna Holding Ltd. și SC Cosmos SA și asociat la SC Universal Service SRL. Prosperă sub guvernarea PDSR, achiziționând 4 apartamente și doua autoturisme, un Seat si un Peugeot.** Intră în PRM unde avansează rapid în Consiliul Național, în Comitetul Director și în Biroul Permanent, devenind vicepreședinte al PRM și mâna dreapta a lui Corneliu Vadim Tudor. În 2000, devine senator PRM de Dolj, fiind plasat, cu acordul PSD, în poziții importante în Comisia pentru privatizare și Comisia de politica externă (vicepreședinte).

Emil (zis Cico) DUMITRESCU - n. 17.01.1935, comuna Moldoveni, județul Ialomița.

Pâna în 22 decembrie, absolvent al Institutului de Marină Constanța și al Academiei de Marină din Leningrad - URSS (1956), ofițer în rezervă cu gradul de căpitan rangul1; cadru didactic la Institutul de Marina, cercetător la UM 01642, director la Institutul de Cercetări pentru Epurarea Apei (1980), șef departament în Ministerul Petrolului (1985).

Dupa 22 decembrie: membru în CPUN (februarie-mai 1990). În 1990 avansat contraamiral, în 1995 avansat amiral; șef al Direcției de cultură și presă din Ministerul de Interne (1990), șef al Direcției generale de înzestrare și logistică din MI (1993), ambasador în Turkmenistan (1995), secretar de stat, șef al Departamentului de logistică în Ministerul de Interne (1996), consilier de stat la Administrația Prezidențială (2001-2004).

* Vezi *Protagonisti ai vietii publice*, vol. II, Rompres, Bucuresti, 1995, p. 155.

** Declaratii de interese - Parlamentul României.

https://biblioteca-digitala.ro

Linia a II-a:

Dinu ŞTEFAN - n. 07.02.1929, Leoteşti.

Înainte de 22 decembrie: În 1953, absolvă Academia Militară; 1949, comandant la o companie de cercetare informaţii militare; 1953, locţiilor al şefului Şcolii Navale; 1974, contraamiral; 1984, viceamiral; 1977, secretar al Consiliului Politic al Marinei; 1978-1990, şef al Direcţiei de Informaţii a Armatei (DIA).

După 22 decembrie: avansat amiral; în ianuarie 1990 este promovat şeful Direcţiei a 3-a de contraspionaj cu sarcini privind organizarea viitorului SRI.

Stelian Radu PINTELIE - n. 13 iulie 1938, Beceni; decedat.

Înainte de 22 decembrie: licenţiat al Academiei Tehnice Militare (1969); ofiţer MApN şi MI; 1984, avansat colonel; comandant al unităţii speciale de transmisiuni "R" (1980-1984); adjunct al ministrului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor (1984-1989).

După 22 decembrie, avansat general maior, numit ministrul Poştelor şi Telecomunicaţiilor (ianuarie-iulie 1990); numit ataşat militar la Ambasada României din Bruxelles (1992- august 1994).

Nicolae V. EFTIMESCU - n. 01.03.1927, în Bucureşti.

Înainte de 22 decembrie: general maior (1977), general locotenent (1982), prim locţiitor al şefului Marelui Stat Major şi şef al Direcţiei Operaţii (1989).

După 22 decembrie: avansat general colonel.

Jean I. MOLDOVEANU - n. 24.09.1927; m. 24.11.1997.

Înainte de 22 decembrie: general maior (1969), general locotenent (1974), membru supleant al CC al PCR (1974-1979), adjunct al ministrului de Interne şi şef al Inspectoratului General al Miliţiei (1972-1978), trecut în rezervă.

După 22 decembrie: reactivat, avansat general colonel, numit adjunct al ministrului de Interne şi şef al Inspectoratului General al Poliţiei.

https://biblioteca-digitala.ro

Nomenclaturiştii: pentru continuitate politică

În perioada 22 decembrie 1989 - octombrie 1992, cele mai importante funcţii politice în stat (după Preşedintele României), de preşedinte al Senatului şi preşedinte al Camerei Deputaţilor, au fost ocupate de doi înalţi demnitari ai dictaturii comuniste: Alexandru Bârlădeanu şi Dan Marţian.

Alexandru BÂRLĂDEANU - n. 25.01.1911, Comrat; m. 13.11.1997.

Înainte de 22 decembrie, asistent la Universitatea din Iaşi (1937-1940). În 1940, fuge în URSS, unde este recrutat de KGB. În 1944, revine în ţară odată cu Armata Roşie. Membru al Biroului Politic al PMR condus de Gh. Gheorghiu Dej. Între 1946-1948, secretar general la Ministerul Economiei Naţionale si la Ministerul Industriei şi Comerţului. Din 1948, ministru adjunct de Interne. Împreună cu şeful Securităţii Gheorghe Pintilie (Pantelei Bodnarenco zis Pantiuşa) organizează represiunea sângeroasă împotriva opoziţiei democratice. 1948-1954, ministru al Comerţului Exterior. 1955-1956, preşedinte al Comitetului de Stat al Planificării. 1955-1966, reprezentant al României la CAER. 1948-1975, deputat în Marea Adunare Naţională. 1955-1969, membru al CC al PCR, membru al Comitetului Executiv şi al Prezidiului Permanent al CC al PCR, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri. 1967-1968, preşedinte al Consiliului Naţional de Cercetare Ştiinţifică. Erou al muncii socialiste, academician.

După 22 decembrie: 1990-1992, preşedintele Senatului.

Marţian DAN - n. 23 noiembrie 1935; m. martie 2002.

Înainte de 22 decembrie: 1966-1970, secretar al Comitetului Centrului Universitar PCR Bucuresti. 1971-1972, prim-secretar al CC al UTC şi ministru pentru Problemele Tineretului.

După 22 decembrie: secretar al Biroului Executiv al CFSN şi al CPUN (decembrie 1989-mai 1990), deputat FSN/FDSN/PDSR (1990-1992, 1992-1996, 1996-2000), presedinte al Camerei Deputaţilor (1990-1992), vicepre-

https://biblioteca-digitala.ro

şedinte al Camerei Deputaţilor şi şef al grupului parlamentar al PDSR (1992-1996), deputat PDSR (1996-2000), ambasador la Lisabona (2000 - 2002).

Corneliu MĂNESCU - n. 08.02.1916 în Ploieşti.

Înainte de 22 decembrie: membru al PCR din 1936; lector de socialism ştiinţific la Universitatea Bucureşti; general, cu funcţia de locţiitor al ministrului Forţelor Armate (1948-1955), vicepreşedinte al Comitetului de Stat al Planificării (1955-1960), şef al Departamentului Politic din cadrul Ministerului Afacerilor Externe (1960); ambasador al României în Ungaria (1960-1961); ministru al Afacerilor Externe (1961-1972), ambasador la Paris (1977-1982); membru al CC al PCR (din iulie 1965), deputat în Marea Adunare Naţională (din 1967 până în 1980), preşedinte al Comisiei parlamentare de politică externă şi preşedinte al Grupului parlamentar român la Uniunea Interparlamentară (1973-1977), vicepreşedinte al Frontului Unităţii Socialiste (martie 1973-1977).

După 22 decembrie: membru CFSN din ianuarie 1990, membru al Biroului Executiv al CPUN şi preşedinte al Comisiei pentru politică externă (9 februarie-11 mai 1990). Senator FSN (1990-1992), membru fondator al FDSN (aprilie 1992).

Károly KIRÁLY - nn. 26.09.1930, Tîrnaveni.

Înainte de 22 decembrie: studii politice la Scoala superioară politică a Komsomolului, Moscova (1956-1957), absolvent al Scolii superioare de partid "Ştefan Gheorghiu", cursuri fără frecvenţă, (1964), licenţiat ASE Bucuresti, cursuri fără frecvenţă (1970); activist în mişcarea comunistă de tineret la Canalul Dunăre-Marea Neagră (1950-1952), Hidrocentrala Bicaz (1952-1954); prim secretar al UTM la raioanele Buhuşi şi Piatra Neamţ, secretar la Regionala Bacău a UTM; între 1956 şi 1965, prim-secretar al UTM din Regiunea Autonomă Maghiară, membru al CC al UTM. Prim-secretar al Comitetului raional de partid - Gheorghieni

https://biblioteca-digitala.ro

(1965-1966), activist în aparatul CC al PCR (1966-1968), prim-secretar al Comitetului Județean PCR și președinte al Consiliului popular județean Covasna (1968-1972), membru al CC al PCR și membru supleant al CPEx al PCR (din 1969), deputat MAN (1969-1974), membru al Consiliului de Stat al RSR, vicepreședinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii de Naționalitate Maghiară (1969-1977).* În 1972, director general la Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului Caransebeș, director la Fabrica de Conserve Mureș. În 22 decembrie 1989, înființează Forumul Democrat Frăția, transformat ulterior în organizația județeană a FSN.

Din decembrie 1989 până în februarie 1990 președinte al CJ Mureș al FSN, din 26 decembrie 1989 devine vicepreședinte al Consiliului Național al FSN și președinte al Comisiei pentru minorități naționale. În februarie-mai 1990: vicepreședinte al CPUN, președinte al Comisiei pentru minorități. Membru fondator al UDMR. Senator de Covasna, vicepreședinte al Senatului (1990-1996).

Geza DOMOKOS - n. 18.05.1928, la Brașov.

Până în 22 decembrie: absolvent al Institutului de limbă rusă "Maxim Gorki" din București (1954). Activist PCR (1965-1968); membru supleant al CC al PCR. (1947), ziarist în presa maghiară din Sfântu Gheorghe, reporter special la "Elöre" (1954-1956); redactor-șef la "Pionir" (1956-1957), "Ifjumunkas" (1957-1961); redactor-șef adjunct la "Elöre" (1961-1969); director al editurii "Kriterion" (1969).

După 22 decembrie: reprezentant al UDMR în CPUN (9 februarie-11 mai 1990); deputat (1990-1992); președinte al UDMR (25 decembrie 1989-15 ianuarie 1993).

* După cum relatează Cornel Burtică: "Cât a fost în funcție nu s-a implicat în rezolvarea problemelor economice și de trai ale locuitorilor din județ. În CPEx nu l-am auzit niciodată ridicând vreo revendicare. Demisia și-a prezentat-o din cauza unor încurcături amoroase". Rodica Chelaru, *Culpe care nu se uită*, p. 153.

https://biblioteca-digitala.ro

Planul B al nomenclaturii: pentru o schimbare controlată în Executiv

Petre ROMAN - n. 22.07.1946, în Bucureşti*.

Înainte de 22 decembrie: 1968, absolvent al Facultăţii de Energetică din Institutul Politehnic; 1971-1974, studii de doctorat în Franţa; 1976, şef de lucrări, 1982, conferenţiar, 1985, şef catedră la Institutul Politehnic.

După 22 decembrie: decembrie 1989-iunie 1990, prim-ministru al Guvernului provizoriu; iunie 1990-septembrie 1991, prim-ministru; 1992-1993, lider naţional şi preşedinte al FSN; 1993-2001, preşedinte al Partidului Democrat; 1992-1996, deputat şi preşedinte al Comisiei de apărare din Camera Deputaţilor; 1996-1999, senator şi preşedinte al Senatului; 1999-2000, ministru al Afacerilor Externe; 2001-2004, senator. Preşedintele partidului Forţa Democrată.

Miniştrii lui Petre: Pentru o Boboteaza pe stil vechi

Ion (Ioan) PĂŢAN - n. 01.12.1926.

Înainte de 22 decembrie: membru supleant (1965-1969) şi membru al CC al PCR (1969-1987), membru al CPEx (1974-1987), ministru al Comerţului Interior (1968), viceprim-ministru al Guvernului (1969-1982), reprezentant permanent la CAER (până în 1979), ministru al Comerţului Exterior (1972), ministru al Comerţului Exterior şi Cooperării Economice Internaţionale (1974), ministru al Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe (1978), ministru al Industriei Uşoare (1984-1986), preşedinte al Comitetului de Stat pentru Preţuri (1986-1987), ambasador în Cehoslovacia (1987-1989), ministru al Finanţelor (1989).

După 22 decembrie: ministru al Finanţelor în primul guvern Roman (până în iunie 1990).

* Fiul lui Valter Roman, activist al internaţionalei comuniste, refugiat inURSS, revenit în ţară împreuna cu Divizia "Horea, Cloşca şi Crişan".

https://biblioteca-digitala.ro

Mihai DRĂGĂNESCU - n. 6.10.1929, Făget.

Înainte de 22 decembrie: licenţiat al Institutului Politehnic Bucureşti (1951); asistent, lector, conferenţiar şi profesor (1968) la Institutul Politehnic Bucureşti; decan al Facultăţii de Electronică şi Comunicaţii; preşedintele Comisiei pentru metalurgie, construcţii de maşini, electrotehnică şi electronică a CNST (1965-1967); secretar permanent al Comisiei Guvernamentale pentru dotarea cu tehnică de calcul (1967-1971); (1969-1974), membru supleant al CC al PCR vicepreşedinte al Consiliului Naţional al Frontului Unităţii Socialiste (1968-1974); consilier al secretarului general al PCR, Nicolae Ceauşescu (1972); deputat în MAN (1969-1975 şi 1980-1985).

După 22 decembrie: membru al CPUN, viceprim-ministru al Guvernului, membru în Consiliul Naţional al FSN. Preşedinte al Academiei Române (1990-1994). Ambasador al României în Belgia 1994-1996. Membru al Consiliului naţional al PDSR (1998-2000).

Gheorghe CARANFIL.

Înainte de 22 decembrie: membru al CC al PCR (1979-1984), adjunct al ministrului (1966) şi ministru al Industriei Chimice (1980-1984), ambasador în RDG (1984-februarie 1990).

După 22 decembrie: ministru al Industriei Chimice şi Petrochimice (decembrie 1989-iunie 1990).

Ioan FOLEA - n. 24.08.1930, Bucureşti.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Institutului de Mine, Bucureşti (1952); consilier Direcţia economică a CC al PCR (1962-1964), ministru al Geologiei (1981-1986); ministru secretar de stat în Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei (1987-1989); membru al CC al PCR (1984-1989); deputat MAN (1985-1989).

După 22 decembrie: ministrul Geologiei (ianuarie-august 1990).

https://biblioteca-digitala.ro

Mircea ANGELESCU - n. 18.06.1938, Bucureşti.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Facultăţii de Hidrotehnică (1961), conferenţiar la Institutul de Construcţii Bucureşti (1986); Preşedintele Uniunii Asociaţiilor Studenţilor Comunişti din România (1965-1969); prim-secretar al Comitetului de Partid al Centrului Universitar Bucureşti; prim-vicepreşedinte al Consiliului popular judeţean Giurgiu (1982-1984).

După 22 decembrie: ministrul Sportului (decembrie 1989-iunie 1990).

Dan ENĂCHESCU - n. 19.11.1930, Brăila.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Facultăţii de Medicină (1954); profesor la UMF Bucureşti (1959); ministru al Sănătăţii (1968-1972); ambasador în Elveţia (1975-1980).

După 22 decembrie: ministrul Sănătăţii (ianuarie-iunie 1990).

Ion RÂMBU - n. 24 ianuarie 1931, **Brăneşti, judeţul** Dâmboviţa.

Înainte de 22 decembrie: licenţiat al Institutului Politehnic Braşov; ministru adjunct în Ministerul Economiei Forestiere (1962-1979); ambasadorul României în Republica Federală Germania (1979-1986).

După 22 decembrie, ministrul Industriei Lemnului (ianuarie 1990-iulie 1990); secretar de stat, şeful Departamentului industriei lemnului din cadrul Ministerului Industriilor (iulie-octombrie 1990).

Nicolae M. NICOLAE - n. 3 noiembrie 1924, Silistra.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Institutului Politehnic Bucureşti; adjunct şi prim-adjunct al ministrului Comerţului Exterior (1970); 1976, ambasador al României la Washington; 1984, şeful Comisiei de plan şi prognoză în Consiliul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie.

După 22 decembrie: ministrul Comerţului Exterior (ianuarie 1989-iunie 1990).

https://biblioteca-digitala.ro

Nicolae DICU - n. 19 octombrie 1934, Stejari.

Înainte de 22 decembrie: licenţiat al Institutului de Mine, Petroşani (1954); ministru adjunct al Ministerului Minelor, Petrolului şi Geologiei (1988-decembrie 1989).

După 22 decembrie: ministru al Minelor, Petrolului şi Geologiei (ianuarie-iunie 1990).

Ioan CHEŞA - n. 23.11.1926, Măceşu de Sus.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Facultăţii de Electromecanică (1949); adjunct al ministrului Industriei metalurgice (1966); adjunct al ministrului Aprovizionării tehnico-materiale (1980).

După 22 decembrie: ministrul Industirei Metalurgice (decembrie 1989-iunie 1990).

Corneliu BURADA - n. 26.10.1929, Sărăţeanca.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Institutului de Căi Ferate; (1967-1982) adjunct al ministrului Căilor Ferate.

După 22 decembrie: ministrul Transporturilor (ianuarie - iunie 1990).

Adrian GEORGESCU - n. 10.12.1922. m. 03.01.1991.

Înainte de 22 decembrie: Licenţiat al Facultăţii de Electromecanică din Bucureşti, secretar în Ministerul Minelor şi Energiei Electrice (1963), adjunct al ministrului Minelor şi Energiei Electrice (1975).

După 22 decembrie: ministrul Energiei Electrice (decembrie 1989 - iunie 1990), deputat FSN (mai 1990).

Victor MUREA - n. 21.03.1935, Cluj.

Înainte de 22 decembrie: Absolvent al Institutului de Petrol şi Gaze din Bucureşti, 1981 - 1989 adjunct al ministrului Petrolului.

După 22 decembrie: ministrul Petrolului (decembrie 1989 - iulie 1990), secretar de stat, şef al Departamentului Petrolului din Ministerul Resurselor (1990 - 1991), deputat FSN 1990 - 1992, primar FDSN al municipiului Târgu-Jiu (1992 - 1996).

https://biblioteca-digitala.ro

Şi alţii...

Pro-sovieticii: pentru legătura cu Moscova

Nicolae MILITARU - n. 10.11.1925 în Băleşti, m. 1994.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Academiei Militare Generale şi, apoi, al Academiei Militare Superioare "Voroşilov" din Moscova. Comandant de pluton, şef de stat major şi comandant de divizie, apoi comandant de armată. În 1978, este trecut în rezervă cu gradul de general colonel şi numit adjunct al ministrului Construcţiilor Industriale. În 1987 este pensionat.

După 22 decembrie: Este rechemat în cadrele active ale armatei, avansat la gradul de general de armată şi numit ministrul Apărarii Naţionale, funcţie pe care o îndeplineşte până la 16 februarie 1990, când este înlăturat ca urmare a protestelor CADA orchestrate de Victor Stănculescu. Participă la alegerile din 1992 în calitate de candidat prezidenţial.

Comandor Nicolae RADU- n. 1929.

Înainte de 22 decembrie: 1949, absolvent al Şcolii Navale cu gradul de aspirant (coleg cu Sergiu Nicolaescu); 1953, absolvent al Academiei Militare din Bucureşti (coleg cu V. Stănculescu); 1959, curs de perfecţionare la Leningrad; 1962, curs de perfecţionare la Baku şi Vladivostok; 1959 - 1979, comandant de submarin, comandant divizion vedete torpiloare; 1967, avansat la gradul de comandor; 1980, inspector-şef al navigaţiei civile la Ministerul Transporturilor; 1987, arestat, judecat şi condamnat la 10 ani închisoare din care efectuează 5 luni, beneficiind de amnistia decretată de N. Ceauşescu în 1988.

După 22 decembrie: membru al Biroului Executiv al CFSN; intră în conflict cu vechii săi tovarăşi de complot şi se retrage în afaceri pe zona rusă.

Generalul Vasile IONEL.

Înainte de 22 decembrie: Studii în URSS. După datele Securităţii, agent GRU. În 1980, numit de N. Ceauşescu

https://biblioteca-digitala.ro

şeful lucrărilor la canalul Dunăre - Marea Neagră; general-locotenent; activist la Secţia Militară a CC al PCR.

După 22 decembrie: Ion Iliescu îl reactivează, îl avansează la gradul de general-colonel* şi în numeşte şeful Marelui Stat Major**. Între 1992-1996, consilier prezidenţial pe probleme de securitate naţională, apărare şi ordine publică, calitate în care coodonează armata, ministerul de Interne şi serviciile de informaţii. Ocupând funcţia de şef al Administraţiei, conduce, în fapt, tot aparatul prezidenţial.

Generalul Marin PANCEA - n. 15.10.1928, Calafat.

Înainte de 22 decembrie: Studii în URSS. După datele Securităţii, recrutat de GRU. Din 1982, general-maior. Între 1968-1985, funcţionează în cadrul Direcţiei de Informaţii a Armatei (DIA), este ataşat militar în Franţa, Belgia, Iugoslavia şi Maroc; 1986-1988, şef de catedră la Academia Militară; 1988-1989, comandant al Centrului Militar Judeţean Brăila.

După 22 decembrie: Este avansat general-locotenent şi numit, în ianuarie 1990, secretarul Comisiei Superioare de Apărare. În 1992 devine consilier prezidenţial şi secretar al Consiliului Suprem de Apărare a Ţării. În 1994 este trecut în rezervă.

Generalul Ştefan KOSTYAL.

Înainte de 22 decembrie: În 1938, înainte de începerea războiului, fuge în URSS. Se căsătoreşte cu o cetăţeancă sovietică. Este recrutat de spionajul sovietic. După război, revine în România. 1952, deputat MAN; 1954, general-maior; 1969, şef de secţie în Consiliul Superior Politic al Armatei; 1970, i se retrage gradul de general maior şi este trecut în rezervă cu gradul de soldat.

În 22 decembrie, apare la Televiziune lansând o diversiune privind atacul a 300 de securişti ascunşi în catacombele din cartierul Primăverii.

* Decretul nr. 17/28 decembrie 1990.

** Decretul nr. 20/28 decembrie 1990.

https://biblioteca-digitala.ro

Omul din umbră: pentru toate conspiraţiile

Virgil MĂGUREANU - n. 19.03.1941 în Giurtelec.

Înainte de 22 decembrie: licenţiat al Facultăţii de Filosofie, Universitatea Bucureşti; ofiţer de securitate; cadru didactic la Academia de Ştiinţe Social-Politice "Ştefan Gheorghiu", Bucureşti; transferat ca muzeograf la Focşani (1980); participant activ la complotul împotriva lui Ceauşescu, în grupul Iliescu.

După 22 decembrie: membru în CFSN (din 23 decembrie 1989); membru în CPUN (februarie-mai 1990); senator FSN (1990); în 25 aprilie 1990 este numit de Ion Iliescu director al Serviciului Român de Informaţii, la 12 octombrie 1993 este confirmat de Parlament, rămâne pe acest post până în 1997. Conferenţiar la Universitatea Bucureşti. Om de afaceri. Fondează Partidul Naţional Român care fuzionează, în 2001, cu PD.

Troţkiştii: pentru revoluţia permanentă

Gelu-Grigore Voican VOICULESCU - n. 08.02.1941 în Bucureşti.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Facultăţii de Geologie (1963), inginer geolog (1963-1989). În 1985, a făcut un an închisoare, în urma unei condamnări pentru decontări incorecte legate de deplasările în teren, proces înscenat de Securitate pentru a se ascunde faptul că, în realitate, era deţinut politic.

După 22 decembrie: membru CFSN; participă la procesul şi execuţia soţilor Ceausescu, insistând pentru "suprimarea imediata ca un act justiţiar revoluţionar".* Din 28 decembrie 1989, viceprim-ministru al Guvernului. Din 31 decembrie 1989, preia comanda Departamentului Securităţii Statului, considerând securiştii drept "profesionişti necesari", pe care i-a încadrat în noile structuri, la înfiin-

* *Protagonişti ai vieţii publice*, vol. III, ed. cit., p. 328

https://biblioteca-digitala.ro

ţarea c-rora a "contribuit nemijlocit".** În calitate de viceprim-ministru, s-a ocupat de organizarea Ministerului de Interne şi a Ministerului Apărării Naţionale. Implicat în organizarea şi desfăşurarea tuturor diversiunilor şi represiunilor din 1990: 12 ianuarie 1990, 18 februarie 1990; în 20-22 martie 1990 s-a aflat la Târgu Mures, iar în 13-15 iunie 1990 a acţionat în Bucureşti. Senator FSN (mai 1990-septembrie 1991), ambasador în Tunis (1992-1996). 1996-2000: lucrează în staff-ul lui Ion Iliescu. 2001-2004: revine ca ambasador în Tunis.

Dumitru S. NICOLAE - n. 19.07.1931, în Timişoara.

Înainte de 22 decembrie: licenţiat al Facultăţii de Psihologie-Pedagogie, Universitatea Bucureşti (1953); doctor în filosofie-sociologie la Universitatea din Leningrad (1960); preparator la Facultatea de Pedagogie din Bucureşti (1953-1954); lector la Institutul Politehnic Bucureşti (1964-1968); 1958-1970, cercetător la Institutul de Filosofie al Academiei Române, 1970, conferenţiar. Declară că, în urma unui dramatic proces de clarificare interioară, a optat pentru marxism şi socialism.

După 22 decembrie: 1994, profesor la Institutul de Construcţii Bucureşti şi la Universitatea Ecologică din Bucureşti. Lucrează la Ministerul Învaţamântului, în grupul Sociologia adolescenţei şi în staţia pilot pentru experimentarea unor "modele de activizare a spiritului civic". În noiembrie 1992: participa la conferinţa "Funcţiile structurii puterii în cursa tranziţiei de la totalitarism la democraţie" (Moscova, Fundaţia Gorbaciov). Între 26 decembrie 1989 şi ianuarie 1990, organizează conferinţe zonale şi naţionale ale mişcării studenţeşti afiliate FSN. 1990, coordonează comisia de tineret a CFSN. 9 februarie-11 mai 1990, membru al Biroului Executiv al CFSN, raspunzând de Comisia de ştiinţă-învaţământ; membru al Comisiei pentru minorităţile naţionale. Implicat în conflictele interetnice de la Târgu Mureş, înainte şi în timpul producerii acestora. Membru al

* op. cit., p. 328

https://biblioteca-digitala.ro

Comisiei de mediere din partea FSN, participă la redactarea Raportului Parlamentului asupra evenimentelor de la Târgu Mureş; ianuarie 1990-martie 1991, prim-vicepreşedinte al FSN cu probleme ideologice, promotor al folosirii muncitorilor împotriva intelectualilor, implicat ca organizator al mineriadelor în reprimarea manifestaţiilor democratice din ianuarie, februarie şi iunie 1990; ianuarie 1991, la plenara din Bucureşti a FSN, militează pentru o poziţie radicală de stânga; în iunie 1992, la Congresul de constituire al FDSN, demisionează în semn de protest pentru neadoptarea unei platforme de extremă stânga. Ca un adevărat "maoist" se retrage într-o mansardă şi produce lucrări confuze într-un stil alambicat.

Planul A al Securităţii: pentru preluarea imediată a puterii

Dumitru MAZILU - n. 24 06. 1934, Bacău.

Înainte de 22 decembrie: În 1952, la 17 ani, este angajat anchetator penal la Securitate. În 1956, este avansat locotenent major de Securitate. Între 1956-1959 urmează cursurile fără frecvenţă la Facultatea de Ştiinţe Juridice. Ca absolvent, în 1959, este repartizat cadru didactic la Şcoala de Ofiţeri de Securitate MI şi la Academia de Stiinţe Sociale şi Politice Jdanov (Ştefan Gheorghiu); 1965-1967, comandant al Şcolii de Ofiţeri de Securitate de la Băneasa; 1970-1974, este promovat director al Institutului de Stiinţe Politice; 1975-1986, este trimis să lucreze sub acoperire în funcţiile de consilier şi ministru consilier în Ministerul Afacerilor Externe; 1983, este trimis să lucreze la ONU ca membru al Subcomisiei de la Geneva pentru prevenirea discriminărilor si protecţia minorităţilor; 1985, raportor al Naţiunilor Unite privind drepturile omului si tineretului; în 1986, i se suspendă deplasarea la Geneva şi i se pregăteşte o poziţie de dizident prin scrisori transmise la Europa Liberă.

După 22 decembrie: Din 22 decembrie 1989, membru CFSN; 26 decembrie 1989, prim-vicepresedinte al FSN; 27

https://biblioteca-digitala.ro

decembrie, prim-vicepresedinte al Biroului Executiv al CFSN; 26 ianuarie 1990 îşi dă demisia din CFSN ca urmare a încercării de a folosi manifestaţia anti-securitate din 12 ianuarie pentru a prelua puterea de la Ion Iliescu; 1990-1991, expert ONU la Geneva; 1991-1993, preşedinte al Partidului Revoluţiei Române, al Coaliţiei Forţelor Democrate şi al cartelului electoral "Alianţa pentru Demnitate Naţională"; 1993-1994, şef al misiunii diplomatice române în Filipine; 1994-1998, şef al misiunii permanente a României pe lânga organizaţiile internaţionale de la Viena.

Dumitru PENCIUC.

Înainte de 22 decembrie: colonel, şef de Stat Major al trupelor de Securitate. Participant la complotul anti-Ceauşescu în grupul Nicolae Militaru cu ştiinţa generalului Iulian Vlad, şeful Securităţii.

După 22 decembrie: este avansat general maior; ianuarie 1990, este numit adjunct al ministrului de Interne.

Linia a II-a a Securităţii: pentru controlul politic pe termen lung

Silvian IONESCU.

Înainte de 22 decembrie: Din 1974, ofiţer în cadrul Direcţiei de Informaţii Externe (DIE) din cadrul Securităţii. Din 1985 până în decembrie 1989, şeful Serviciului 1 din Direcţia întâia din cadrul Centrului de Informaţii Externe. Serviciul 1 se ocupa cu partea vestica a Europei.*

Desi în decembrie 1989 era ofiţer activ în Securitate, obţine certificat de revoluţionar şi beneficiază de drepturile prevăzute de lege.

După 22 decembrie: În 1990, este unul dintre cei 7 membrii fondatori ai FSN. Face parte din primul Colegiu Director al FSN, fiind secretar executiv organizatoric.

* "Şi în calitatea asta, într-adevăr, aveam în subordine munca informativă, munca de spionaj din Belgia", interviu *Curentul*.

https://biblioteca-digitala.ro

Ulterior, este numit secretar general al FSN, funcție pe care o ocupă până în 1991. Între 2001-2004, este secretar executiv organizatoric al PD și președintele organizației Sector 3 a PD.

Mihai DARIE.

Înainte de 22 decembrie: ofițer de Securitate din 14 aprilie 1976. Deși în decembrie 1989 era ofițer activ în Securitate, are certificat de revoluționar și beneficiază de drepturile prevăzute de lege.

După 22 decembrie: Trece în rezervă în 15 aprilie 1990, când devine membru al FSN. În 1990 este numit șef al Comisiei economice a FSN. În 1996 este secretar executiv al PD, membru în Consiliul Director și membru în Consiliul de Coordonare Național. Până în martie 2004, secretar executiv organizatoric al PD și consilier personal al lui Traian Băsescu.

Din martie 2004, consilier personal al lui Adrian Năstase.

Ristea PRIBOI - n. 09.05.1947, în Brădești, județul Olt.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Facultății de Drept, adjunct șef Departament din Direcția Generală de Informații Externe (DGIE) din cadrul Securității.

După 22 decembrie: ofițer SIE (până în 1997), consilier al președintelui Camerei Deputaților, Adrian Năstase (1994-1996), consilier al vicepreședintelui Camerei Deputaților, Adrian Năstase (1996-2000), deputat PSD de Vrancea (2000-2004), vicepreședinte al PSD Vrancea.

Clubul Trocadero - Academia Ștefan Gheorghiu: pentru controlul politic pe termen lung

Vasile SECĂREȘ - n. 5.03.1948 în Dărmănești.

Înainte de 22 decembrie: licențiat al Facultății de Filosofie-Sociologie a Universității din București (1970); cercetător la Centrul de studii și cercetări de istorie și teorie militară (1970-1978); conferențiar la Academia de Studii Sociale și Politice "Ștefan Gheorghiu" și cercetător principal la Institutul de Științe Politice (1978-1989).

https://biblioteca-digitala.ro

După 22 decembrie: rector la Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative (din 1990); vicepreşedinte al Băncii de Export-Import a României (din 1990); vicepreşedinte al Comisiei pentru relaţii externe a CFSN şi, apoi, a CPUN (1989-1990); membru al CPUN (februarie-mai 1990); manager al campaniei electorale a lui Ion Iliescu (aprilie-mai 1990); şef al Grupului de analiză politică (februarie-mai 1990); consilier prezidenţial, şef al Departamentului de analiză politică la Preşedinţia României, cu grad de ministru, membru al Consiliului Suprem de Apărare a Ţării (1990-1991); vicepreşedinte al FSN (1991); lider al Grupului "Un viitor pentru România" (din 1991).

Adrian NĂSTASE - n. 22.06.1950, în Bucureşti.

Înainte de 22 decembrie: abolvent al Facultăţii de Drept (1973), cercetător la Institutul de Cercetari Juridice din Bucuresti (1973-1990), vicepreşedinte al Asociaţiei de Drept Internaţional şi Relaţii Internaţionale - ADIRI (1977), director de studii la Institutul Internaţional pentru Drepturile Omului de la Strasbourg.

După 22 decembrie: membru al CPUN (februarie - mai 1990), ministru al Afacerilor Externe (1990-1992), preşedinte al Camerei Deputaţilor (1992-1996), preşedinte executiv al PDSR (1993-1997), vicepreşedinte al Camerei Deputaţilor (1996-2000), prim-vicepreşedinte al PDSR (1997-2000), preşedinte al Partidului Social Democrat (din 2001), prim-ministru al României (2000-2004).

Vladimir PASTI - consilier prezidenţial (iulie 1990-aprilie 1991), secretar de stat în guvernul Roman (1991), vicepreşedintele partidului Alianţa pentru România (T. Meleşcanu), analist politic, membru al Grupului "Un viitor pentru România".

Iosif BODA - n. 9.03.1946 la Jibou, jud. Sălaj.

Înainte de 22 decembrie: licenţiat al Facultăţii de Filosofie a Universităţii din Bucureşti (1969); activist la Secţia de presă a CC al UTC (1970-1972); asistent la

https://biblioteca-digitala.ro

Academia de Studii Social-Politice "Ştefan Gheorghiu" (1972-1976); director la Institutul de Ştiinţe Politice si de Studiere a Problemei Naţionale (1976-1984); lector universitar la Academia de Studii Social-Politice (1984-1989).

După 22 decembrie: Membru CPUN, expert la Comisia pentru drepturile omului şi ale minorităţilor (ianuarie-iulie 1990); consilier prezidenţial (1990-1994); ambasador al României la Berna (1994-1996), şeful campaniei prezidenţiale a lui Ion Iliescu în 1996, membru în Comitetul Director al PDSR, 1999 vicepreşedinte al ApR (T. Meleşcanu).

Mircea-Dumitru COŞEA - n. 9.06.1942 la Ploieşti.

Înainte de 22 decembrie: Facultatea de Economie Generala, ASE (1965); profesor la catedra de economie politică, ASE Bucureşti (1966-1973); funcţionar internaţional ONU (1973-1980).

După 22 decembrie: decan al Facultăţii de Management, ASE (1990); secretar de stat, preşedintele Comisiei Naţionale de Prognoza Economică (1990-1993), ministru de stat, preşedintele Consiliului pentru Coordonare, Strategie şi Reforma Economică (1993); vicepreşedinte al Institutului Român pentru Libera Iniţiativă; membru al Societaţii Române de Economie. Membru PDSR (1994); membru UFD (1998); membru PNL (2003).

Mugur Constantin ISĂRESCU- n. 01.08.1949 la Drăgăşani.

Înainte de 22 decembrie: licenţiat al ASE, Bucureşti (1971); doctor în economie; cercetător principal la Institutul de Economie Mondială.

După 22 decembrie: secretar II la Ambasada României din SUA (martie-septembrie 1990); guvernatorul Băncii Naţionale a României (1990-1999); Prim-ministru (1999-2000); guvernator BNR (2000-2004).

Ioan Mircea PAŞCU- n. 17.02.1949 la Satu Mare.

Înainte de 22 decembrie: licenţiat al Facultăţii de Comerţ, ASE Bucuresti (1971); cercetator la Institutul de

https://biblioteca-digitala.ro

Ştiinţe Politice şi de Studiere a Problemei Naţionale (1971-1986); lector la Academia de Studii Sociale şi Politice "Ştefan Gheorghiu" (1986-1989).

După 22 decembrie: decan al Facultăţii de Relaţii Internaţionale. Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative (1990); membru în Colegiul Director al FSN (1990-1992); expert la Comisia de politica externă a CN al FSN (decembrie 1989-iulie 1990); membru în CPUN (februarie-mai 1990); consilier prezidenţial, Direcţia de politică externă, Departamentul de analiză politică (1990-1992); secretar de stat în Ministerul Apărarii Naţionale (martie 1993-octombrie 1996); deputat PDSR, membru al Comisiei de Apărare (1996-2000); ministrul Apărării Naţionale (2001-2004).

Dan Mircea POPESCU - n. 6.10.1950 în Bucureşti.

Înainte de 22 decembrie: licenţiat al Facultăţii de Drept, Universitatea Bucureşti (1975); cercetător şi lector la Academia de Studii Social-Politice "Ştefan Gheorghiu" din Bucureşti.

După 22 decembrie: membru al Comisiei de politică externă a CFSN (ianuarie 1989); membru al CPUN (9 februarie-11 mai 1990); membru al FSN (1990-1992), vicepreşedinte FDSN (din 1992); şef al Departamentului social (1992-1993); membru în consiliul director al PDSR; consilier prezidenţial, şeful Direcţiei pentru politică internă (1990-1991); ministru de stat însărcinat cu Calitatea Vieţii şi Protecţia Socială (aprilie-octombrie 1991); ministrul Muncii şi Protecţiei Sociale (din 16 octombrie 1991), ministru de stat, ministrul Muncii şi Protecţiei Sociale (din 19 octombrie 1992); senator FDSN (1992-1996); vicepreşedinte al Senatului (octombrie-noiembrie 1992); consilier prezidenţial (2001-2003); senator PSD (2000-2004); directorul Institutului de Studii Social Democrate; ministrul Muncii (2004).

Eugen DIJMĂRESCU - n. 11.02.1948, în Bucureşti.

Înainte de 22 decembrie: absolvent ASE (1971); director la Institutul de Economie Mondială (1971-1990); profesor asociat la Academia de Ştiinţe Economice (1974-1981).

https://biblioteca-digitala.ro

După 22 decembrie: membru al FSN (din 1990); secretar al Biroului Executiv FSN (din 1992); președinte al Agenției Române de Dezvoltare (martie-iunie 1990); ministru de stat însărcinat cu orientarea economică (1990-1991); ministru de stat al Economiei și Finanțelor (aprilie-octombrie 1991); consilier de stat (1991-1992); senator FSN (1992-1994); vicepreședinte al Senatului și membru în Biroul permanent (1992-1994); ambasador în Japonia (1994-1999); secretar de stat în MAE (2000); consilier de stat la Guvern (2002-2003); ministru delegat pentru Comerț (din iunie 2003).

Napoleon POP - n. 3.02.1945 în Râmnicu Vâlcea.

Înainte de 22 decembrie: licențiat al Facultății de Comerț Exterior, ASE București (1967); cercetător și director științific la Institutul de Economie Mondială (1967-1989); propagandist pe probleme de eficiența comerțului exterior la Institutul de Economie Mondială; după absolvirea școlii de partid, propagandist la sectorul 1 PCR București (1989).

După 22 decembrie: secretar de stat în Ministerul Comerțului și Turismului (1990-1992); secretar de stat, șeful Departamentului pentru Integrare Europeană al Guvernului României (1993-1994); membru în consiliul de administrație al FPP IV Muntenia (1992-1994); presedinte-director general al "World Trade Center" (1994-1996); membru PD (1998-1999), membru PNL (din 1999); senator PNL (2000-2004); membru în Biroul Executiv al PNL (2001-2004); din 2004, în CA al Băncii Naționale a României.

Adrian SEVERIN - n. 28.03.1954 în București.

Înainte de 22 decembrie: licențiat al Facultății de Drept București (1978); lector la Academia de Studii Social-Politice (1986-1989); secretar al secției de Drept a ADIRI (1986-1990);

După 22 decembrie: membru al CPUN; secretar de stat pentru privatizare în Ministerul Economiei Naționale (martie-iunie 1990); ministru de stat, asistent al primului ministru pentru reformă și relația cu parlamentul (1990-1991);

https://biblioteca-digitala.ro

președintele Agenției Naționale pentru Privatizare și Dezvoltare a întreprinderilor Mici și Mijlocii (1991-1992); deputat FSN de București (1990); deputat PD/FSN (1992-1996); deputat PD (1996-1998), ministru de Externe (1999-2000), președinte al Adunării Parlamentare a OSCE (2001-2002), deputat PSD (2001-2004); conferențiar la școala Națională de Studii Politice și Administrative.

Dorel ȘANDOR.

Înainte de 22 decembrie: licențiat al Facultății de Filosofie, Universitatea din București (1973); lector științe politice la Școala de Securitate de la Băneasa (1973-1989); subsecretar de stat la Departamentul de Analiză Politică, Ministerul Afacerilor Externe (1988-1990).

După 22 decembrie: secretar de stat la Guvernul României, Departamentul Structuri Socio-Politice (1990-1992); directorul Centrului de Studii Politice și Analize Comparate (din 1992); consilier pe probleme electorale al PD și PSD.

Anticomuniști: o vitrină pentru puterea neocomunistă

Doina CORNEA - n. 30 mai 1929, Brașov.

Înainte de 22 decembrie: 1958, absolventă a Facultății de Filologie; cursuri de vară la Strasbourg (1965) si Dijon (1972); profesor de limba franceză la Zalău (1958-1983); asistent la catedra de franceză a Facultății de Filologie Cluj; 1983, concediata din învațamânt datorită atitudinii anticomuniste. Dupa 1980 a desfasurat o vie activitate antitotalitarista. A tradus și pus în circulație texte filosofice interzise însoțite de comentarii care pun accentul pe "eliberarea de frică" și pe regăsirea "identității pierdute". Multiplicate de studenți, acestea au constituit ceea ce se numește literatură samizdat. A difuzat numeroase texte la Europa Liberă; Solidaritatea mișcarilor de opoziție din țările de est (1988). A protestat fața de demolarea localităților (1988); a cerut lui

https://biblioteca-digitala.ro

Ceauşescu (1988) reforme democratice radicale. Interviuri critice la adresa regimului totalitar la postul francez de televiziune Antenne 2 (1987) şi televiziunea belgiană (1988). S-a adresat prin scrisori Consiliului Europei (1989) şi Comisiei Drepturilor Omului a ONU. Organizează acţiuni comune cu sindicatele clandestine din Cluj, Zărneşti şi Braşov; a distribuit manifeste chemând la solidarizare cu muncitorii din Braşov (15 noiembrie 1987). A fost supusă unui regim de supraveghere şi urmărire din partea Securităţii - amenzi, anchete, umilinţe. A participat, sub ameninţarea gloanţelor, la manifestaţiile anticomuniste din 21 decembrie 1989 din Cluj.

În 22 decembrie, este inclusă, fără a fi consultată, pe lista provizorie a CFSN. Părăseşte CFSN la 23 ianuarie 1990 în semn de protest pentru transformarea acestuia în partid. Membru fondator al Grupului pentru Dialog Social (31 dec 1989). A susţinut "Piaţa Universităţii". Dupa 20 mai 1990 a militat pentru unificarea Opoziţiei pe plan local prin formarea forumurilor antitotalitare. La 6 august 1990, la Cluj, reprezentanţi ai forumurilor din 34 de judeţe au constituit Forumul Antitotalitar Român (FAR). În 1991, FAR s-a transformat în Convenţia Democratică. Membru fondator al Alianţei Civice şi componentă a Comitetului Director al acesteia. După mineriada din 25-26 septembrie 1991, face apel la greva generală. Preşedintă a Fundaţiei Memoria, filiala Cluj. Îşi exprimă la Consiliul Europei opiniile despre viaţa politică a "României post-decembriste" (Innsbruck, Strasbourg). În 1990, a fost primită de reprezentanţi ai Casei Albe şi ai Congresului SUA. A ţinut conferinţe pe teme politice, morale, spirituale în Franţa, Belgia, Norvegia, Italia, Polonia. Doctor Honoris Causa al Universităţii Libere din Bruxelles.

Ana BLANDIANA (Otilia Valeria Coman) - n. 25.03.1942, la Timişoara.

Înainte de 22 decembrie: absolventă a Facultăţii de Filologie din Cluj-Napoca (1968), scriitoare şi eseistă. Membru în Consiliul Uniunii Asociaţiilor Studenţilor din România - UASR (1967).

https://biblioteca-digitala.ro

După 22 decembrie: Ca şi Doina Cornea, este inclusă pe lista provizorie a CFSN. Demisionează din CFSN în 31 ianuarie 1990, în urma evenimentelor din 28 şi 29 ianuarie din Bucureşti. Participă la mitingul-maraton din Piaţa Universităţii din aprilie-mai 1990. Membru fondator şi membru al Consiliului Director al "Alianţei Civice" din decembrie 1990. Preşedintă a Alianţei Civice din iulie 1991- decembrie 1992 şi din decembrie 1993 până în iunie 1994. Membru fondator şi preşedinte al Fundaţiei "Academia Civică", iniţiatoare a "Memorialului Sighet - Muzeu şi centru internaţional de studii asupra totalitarismului".

László TÖKES - n. 1.04.1952, Cluj.

Înainte de 22 decembrie: licenţiat al Institutului Teologic Protestant din Cluj; asistent de preot reformat, în Braşov şi Dej (1975-1984); suspendat, din motive politice, din serviciul ecleziastic (1984-1986); reinstalat în 1986 capelan, apoi pastor la parohia reformata din Timişoara.

În decembrie 1989 este înlăturat din funcţie şi ameninţat cu evacuarea din locuinţa parohială. Rezistenţa susţinătorilor săi împotriva evacuării forţate (începută în 15 dec. 1989) s-a amplificat, prin extinderea protestului împotriva condiţiilor grele de trai şi a dictaturii totalitare, ducând la declanşarea revoluţiei române.

După 22 decembrie: Membru în CPUN, membru fondator şi preşedinte de onoare al UDMR (28 ianuarie 1990), reales în funcţie la congresele UDMR (1990, 1991, 1993, 1995).

Aurel Dragoş MUNTEANU- n. 16.01.1942 în Lapuşna.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Facultăţii de Filologie, redactor la *Contemporanul*, *România literară* şi *Magazin*. Bursier în Statele Unite (1970).

După 22 decembrie: preşedintele Radioteleviziunii Române (ianuarie-februarie 1990), ambasador, reprezentant permanent al României la ONU (februarie 1990-1991), ambasador al României la Washington (1992-1994). În timpul mandatului de ambasador, solicită, în condiţii neelucidate, cetăţenia americană. În prezent, om de afaceri în Statele Unite.

https://biblioteca-digitala.ro

Maeştri spectacolului "Revoluţia": pentru "meandrele" tranziţiei

Echipa care a pus în scenă tragi-comedia "*Revoluţia în direct*" din 22-27 decembrie a avut ca protagonişti pe Sergiu Nicolaescu - regizor şi scenarist, Ion Caramitru - regizor secund şi prezentator, Adrian Sârbu - operator şi difuzor, Mircea Dinescu - actor improvizator "*comedia del acte*", Teodor Brateş - crainic şi autor dialoguri, Petre Constantin - şef de platou TV.

Sergiu-Florin NICOLAESCU* - n. 13.04.1930.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Facultăţii de Mecanică, inginer (1954-1965), regizor, scenarist şi actor.

După 22 decembrie: membru al CPUN (februarie-mai 1990), senator FSN/FDSN/PDSR/PSD (1990-1992), (1992-1996), (1996-2000), (2000-2004).

În decembrie 1989, "implicat direct în constituirea organizaţiilor FSN în ţara".** A fost preşedintele Comisiei senatoriale pentru cercetarea evenimentelor din Decembrie 1989 (iunie 1990-octombrie 1992) şi preşedinte al Comisiei de politică externă a Senatului (1993-1996).

Ion CARAMITRU - n. 09.03.1942 în Bucureşti.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică Bucureşti, actor şi regizor (1965-1989).

După 22 decembrie: membru în Biroul Executiv al CFSN (din 22 decembrie 1989), vicepreşedinte al CPUN (februarie-mai 1990). În 1996-2000, ministru al Culturii în guvernele Ciorbea, Vasile, Isărescu; 2001-2004, vicepreşedinte PNŢCD.

Mircea DINESCU - n. 11 noiembrie 1950, Slobozia.

Înainte de 22 decembrie: cursuri de jurnalism la Academia "Ştefan Gheorghiu", portar la Asociaţia Scriitori-

* Este nepot al generalului Combrea, comandantul Diviziei Tudor Vladimirescu formată în URSS din ofiţeri şi soldaţi români luaţi prizonieri de Armata Roşie.

** *Protagonisti ai vieţii publice*, vol. II, ed. cit., p. 289.

https://biblioteca-digitala.ro

lor din Bucureşti, redactor la *Luceafărul* şi *România literară*; eseuri critice la adresa soţilor Ceauşescu, la postul de radio *Europa Liberă*. În 1989, este concediat din cauza unui interviu acordat ziarului francez Libération. Arest la domiciliu.

După 22 decembrie: Membru al CFSN (decembrie 1989-februarie 1990) şi membru în CPUN (februarie-mai 1990); 1990-1994, preşedinte al Uniunii Scriitorilor; 2000-2004, membru în Colegiul CNSAS; om de afaceri, publicist, moderator de emisiuni la Televiziune.

Ciomăgarii: pentru intimidarea adversarilor

Constantin Bebe IVANOVICI- n. 28.03.1947, Bolintin Vale.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Şcolii Tehnice de Maiştri, de profesie sculer-matriţer la Întreprinderea "Electroaparataj" Bucureşti.

După 22 decembrie: membru al CPUN (februarie-mai 1990), secretar organizatoric al FSN în 1990, secretar organizatoric al FDSN în 1992, deputat FSN/FDSN/PDSR de Ilfov 1990-1992; 1992-1996, secretar executiv al Comisiei parlamentare pentru aplicarea Legii 42/1990 şi membru al Comisiei pentru apărare ordine publică şi siguranţă naţională din Camera Deputaţilor (1992-1996). Prim-vicepreşedinte al PDSR Bucureşti şi preşedinte al organizaţiei PDSR /PSD Sectorul Agricol Ilfov (1992-2004). Se remarcă prin organizarea contramanifestaţiilor violente din ianuarie-februarie 1990. În 13 iunie 1990, conduce un grup agresiv la TVR. Anchetat pentru fraude cu certificate de revoluţionar.

Iosif DAN - n. 14.10.1950, în Bucureşti.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Şcolii militare de maiştri subofiţeri de la Sibiu, muncitor la UJCOOP Bucureşti.

După 22 decembrie: membru CPUN (ianuarie-mai 1990), senator FSN de Giurgiu, secretar al Biroului permanent al Senatului (1990-1992), consilier la Preşedinţie (1992-1996), şeful biroului senatorial al lui Ion Iliescu (1997-2000), consilier de stat la Administraţia Prezidenţială (2001-2004); om de afaceri; organizator al contramanifestaţiilor violente din ianuarie 1990 (Banu Manta) şi februarie 1990.

https://biblioteca-digitala.ro

Specialişti: pentru "impresia tehnică"

Cazimir IONESCU - n. 14.03.1946, Caracal.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Institutului de Petrol, Gaze si Geologie din Bucuresti, inginer proiectant (1973-1983), inginer la Institutul de Economie Industrială (1984-1989).

După 22 decembrie: vicepreşedinte al Biroului Executiv CFSN (decembrie 1989-februarie 1990) şi al Biroului Executiv al CPUN (februarie-mai 1990). Deputat FSN de Teleorman, secretar al Biroului Permanent al Camerei Deputaţilor (1990-1992). Deputat PD 1992-1996 şi 1996-2000. Membru PNL.

Bogdan Bujor TEODORIU - n. 03.07.1953.

Înainte de 22 decembrie: absolvent de ASE, economist.

După 22 decembrie: membru în Biroul Executiv al CFSN, membru în CPUN (februarie-mai 1990), deputat FSN de Suceava (1990-1992), deputat PD de Sibiu (1992-1996), ministru al Cercetării şi Tehnologiei (1997-1998), secretar de stat în Ministerul de Finanţe (1998-2000). Presedintele Centrului Român pentru Întreprinderi Mici şi Mijlocii - CRIMM (2002-2004).

Gheorghe Constantin MANOLE - n. 21.08.1949, Mărăcineni.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Institutului Medico-Militar din Bucureşti, medic, cadru universitar.

După 22 decembrie: membru în Comitetul Executiv al CFSN (decembrie 1989-februarie 1990), membru în Biroul Executiv şi preşedinte al Comisiei pentru ştiinţă şi tehnologie a CPUN (februarie-mai 1990). Susţinător al transformării FSN în partid. Mai 1990, deputat independent de Bucureşti pe lista FSN. Iniţiatorul Grupului parlamentar "FSN- 20 mai". 1991, vicepreşedintele Partidului Social Liberal "20 Mai". 1994, membru al PNL.

---

* *Protagonişti ai vieţii publice*, vol. II, ed. cit., p. 173

https://biblioteca-digitala.ro

Dăscălime, studenţi, popor: pentru "impresie artistică"

Eugenia IORGA (căsătorită Ferariu) - n. 17.12.1954, Bucureşti.

Înainte de 22 decembrie: absolventă de Filologie (1980), profesoară la Giurgiu (1980-1984), referent de specialitate la Romtrans (1984-1988), profesor în Bucureşti (1988-1990).

După 22 decembrie: membru în CPUN (februarie-mai 1990), consultant la Departamentul Relaţii Externe şi Protocol al Senatului (iulie-decembrie 1990), expert parlamentar la Comisia pentru Învaţamânt a Senatului (1992-1993). Deputat FSN de Bucureşti (ianuarie 1991-octombrie 1992), membru în comisiile parlamentare de politică externa şi de cultură ale Camerei Deputaţilor. Expert la Preşedinţia României (1993-1996), membru fondator în Consiliul de administraţie al Casei Americii Latine.

Marian MIERLĂ.

Înainte de 22 decembrie: student la Filologie (la fără frecvenţă), paznic la Muzeul Naţional de Artă, secretar UTC la Muzeu. În martie 1989, fusese racolat pentru a organiza un grup care să se opună lui Nicolae Ceausescu.

După 22 decembrie: membru în CFSN. Şef al organizaţiei studenţilor din PNŢCD. S-a retras din viaţa politică. În prezent, lector la Catedra de Limbi Străine de la ASE.

Cristina CIONTU, studentă în 1989.

În 22 decembrie, era nevoie de un translator de limba rusă pentru traducerea convorbirii dintre generalul Guşă şi comandamentul militar sovietic. Aflată în sediul CC, studenta Cristina Ciontu a fost translatorul acelei convorbiri. La şedinţa CFSN din 27 decembrie 1989 a fost repartizată, la propunerea lui Petre Roman, la "Comisia de Public Relations" (după expresia folosită de Ion Iliescu).*

* Vezi Stenograma Şedintei CFSN din 27 decembrie 1989.

https://biblioteca-digitala.ro

Vasile NEACŞA, student în 1989.

După 22 decembrie: din ianuarie 1990, a lucrat la CPUN, apoi la cabinetul parlamentar al lui Sergiu Nicolaescu. În 1994, s-a căsătorit cu fiica lui Cico Dumitrescu. A emigret în Belgia.

Paul NEGRUŢI - n. 30.10. 1948, Bucureşti.

Pâna în 22 decembrie: bucătar specialist la restaurantul Capitol, şef de unitate la Întreprinderea de alimentaţie locală Cotroceni, gestionar la Romvared. Deţinător al unor premii la concursuri de specialitate ale bucătarilor. Absolvent al Facultăţii de Comerţ, secţia alimentaţie publică şi turism, la seral.*

După 22 decembrie: vicepreşedinte al Comisiei de reconstrucţie şi dezvoltare economică a CFSN (decembrie 1989-februarie 1990), membru în CPUN (februarie-mai 1990), economist la Senatul României (iunie 1990-iulie 1991), director al Sucursalei de administraţie, desfacere şi hoteluri - actualul RAAPPS (iulie 1991-martie 1993), expert parlamentar la Biroul Permanent al Senatului (din 1 martie 1993).

Mihai MONTANU a fost unul dintre primii care au susţinut că Iliescu trebuie să conducă FSN, a făcut parte din primul grup de civili care l-a însoţit pe Iliescu şi pe Petre Roman la MApN, membru în CPUN. În 1990 este trimis, ca angajat al MAE, la Ambasada de la Pretoria, Africa de Sud.

Enigmaticul: pentru confuzie

Mihai ISPAS (cunoscut şi sub numele de Ionescu sau sub indicativul Europa 24) - n. 08.06.1965.

Înainte de 22 decembrie: lăcătuş mecanic la Întreprinderea de Maşini Grele Bucureşti (1984-1987), şofer GETAX (1987-1989). În 21 decembrie convoacă membrii Asociaţiei de judo la Bucureşti.

După 22 decembrie: adjunct al ministrului Tineretului şi Sportului (ianuarie-octombrie 1990), inspector la Comitetul Olimpic Român (din octombrie 1990); om de afaceri.

* *Protagonisti ai vieţii publice*, vol. II, Rompres, Bucureşti, 1995, p. 277

https://biblioteca-digitala.ro

Un poet comunist convertit: pentru nimic

Dan DEŞLIU - n. 31 august 1927, Bucureşti; m. 4 septembrie 1992.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Conservatorului de artă dramatică; 1946-1948, actor, apoi redactor la *Scânteia*. Cel mai cunoscut poet proletcultist din anii '50, abordează teme precum glorificarea stalinismului, lupta împotriva imperialismului, formarea omului nou, construcţia socialismului, eroismul munictoresc într-o versificaţie derizorie. La vârsta de 23 de ani este prezent în toate manualele şcolare comuniste. În anii '80, demisionează din partid şi începe să scrie pamflete la adresa lui Ceausescu difuzate de Europa Liberă.

După 22 decembrie: membru al CFSN; din ianuarie 1990, membru CPUN. În 1991 se retrage din CPUN din dezamăgire.

Opoziţia democratică: pentru nevoia de "duşmani"

Radicalii: pentru salvarea istoriei

Corneliu COPOSU- n. 20 mai1914; m. 11 noiembrie 1995.

Înainte de 22 decembrie: studii juridice şi economice la Universitatea din Cluj (1930-1934); preşedintele Organizaţiei de Tineret PNŢ Cluj între 1935-1937; secretarul personal permanent al lui Iuliu Maniu între 1937-1940; secretarul politic al lui Iuliu Maniu, între 1940 1947; preşedintele PNŢ Sălaj între 1945-1946; secretar al Delegaţiei Permanente PNŢ din 1946 până la 14 iulie 1947, data arestării sale şi a lui Maniu. Rămâne, timp de 9 ani, între 1947-1956, în arest preventiv; în 1956 i se intentează proces de înaltă trădare şi este condamnat de autorităţile comuniste la muncă silnică pe viaţă. În urma tratamentelor de exterminare aplicate deţinuţilor politici se îmbolnăveşte grav. Este pus în libertate în aprilie 1964 după 17 ani de detenţie grea în penitenciarele de la Văcăreşti, Jilava,

https://biblioteca-digitala.ro

Piteşti, Craiova, Aiud, Râmnicu Sărat, Poarta Albă, Capul Midia, Canalul Dunăre - Marea Neagră, Gherla, Sighetul Marmaţiei şi domiciliu forţat în Bărăgan. După 1964 lucrează ca muncitor necalificat la Întreprinderea de Construcţii Montaj Bucureşti. În 1987 afiliază Partidul National Ţărănesc, aflat în clandestinitate, la Internaţionala Creştin Democrată.

După 22 decembrie: Membru CPUN. În 22 decembrie 1989 anunţă printr-un mesaj- manifest reintrarea în viata publică a Partidului Naţional Ţărănesc. Din ianuarie 1990, devine ţinta unei campanii de presă murdare care vizează compromiterea sa cu orice preţ. În 27 noiembrie 1991 este reales preşedinte al PNŢCD la primul Congres al partidului; între 1991 şi 1992 este preşedintele Convenţiei Democrate Române; 1992 - 1996 senator CDR. Ofiţer al Legiunii de Onoare. Încetează din viaţă în 11 noiembrie 1995. Sute de mii de români vin să-l conducă pe ultimul drum.

Ion DIACONESCU - n. 25.08.1917, în Boţeşti, judeţul Argeş.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Institutului Politehnic din Bucureşti, inginar, membru PNŢ (1936), membru al Biroului Central al Tineretului PNŢ (1944-1947), deţinut politic (1947-1964).

După 22 decembrie: Membru CPUN. Prim-vicepreşedintele PNŢCD (1989), preşedintele PNŢCD (1996-2000), preşedinte de onoare al PNŢCD (din decembrie 2000). Deputat PNŢCD (1990-1992, 1992-1996, 1996-2000), Preşedintele Camerei Deputaţilor (1996-2000).

Sorin-Mircea BOTTEZ - n. 2 iunie 1930 la Timişoara.

Înainte de 22 decembrie: membru şi vicepreşedinte al Organizaţiei Tineretului Universitar, din cadrul Partidului Naţional Liberal (1945-1949). În 8 februarie 1949 este arestat, fiind acuzat că face parte din organizaţia "subversivă" Avram Iancu şi condamnat la 20 de ani de muncă silnică. Este unul dintre puţinii supravieţuitori care au rezistat cu demnitate experimentului criminal "Piteşti". Este graţiat în

https://biblioteca-digitala.ro

1963. În 1968 absolvă Facultatea de Limbi şi Literaturi Germanice a Universităţii Bucureşti. Profesor de engleză şi asistent în cadrul Facultăţii de Limbi şi Literaturi Germanice, Bucureşti între 1969-1989.

După 22 decembrie: În 22 decembrie 1989, redeschide lucrările Partidului Naţional Liberal, autosuspendate de Brătianu în 1947, reînfiinţând astfel PNL. Membru în prima delegaţie română de după 1989 la Adunarea Generală a ONU; deputat PNL şi vicepreşedinte al PNL; ambasador al României în Africa de Sud între 1992-1994; ministru al Informaţiilor Publice între 1997-1998. În anul 1999, când PNL era condus de Valeriu Stoica, se opune vehement fuziunii PNL cu ApR şi demisionează din acest partid. În luna septembrie 2003, se alătură Acţiunii Populare, fiind ales vicepreşedinte.

Sergiu CUNESCU - n. 16 martie 1923, în Bucureşti.

Înainte de 22 decembrie: absolvent al Facultăţii de Electromecanică a Institutului Politehnic Bucureşti; între 1947 şi 1989 a lucrat la Uzinele 23 August, ca inginer, la Uzinele Autobuzul, ca inginer şef, la Institutul de Proiectări pentru Construcţia de Maşini ca şef de proiecte de dezvoltare şi consilier şef la Institutul Naţional de Motoare Termice.

După 22 decembrie: Membru CPUN. Preşedintele Partidului Social Democrat din România (PSDR) între 1989-2001; deputat PSDR 1990-1992, 1992-1996, 1996-2000; membru fondator al Fundaţiei Constantin Titel Petrescu.

Constantin Ticu DUMITRESCU - n. 27.05.19278, în Fânari, judeţul Prahova.

Înainte de 22 decembrie: Eliminat din motive politice de la Facultatea de Drept, deţinut politic (1949-1953, 1958-1964), i se impune domiciliu obligatoriu. Membru PNŢ din 1945.

După 22 decembrie: Membru CPUN. Preşedintele Asociaţiei Foştilor Deţinuţi Politici (din 1990), senator (1992-1996, 1996-2000).

https://biblioteca-digitala.ro

Alexandru IONESCU - n. 24.06.1932 în Oltenița, județul Ilfov.

Înainte de 22 decembrie: student la facultățile de medicină din Timişoara şi Iaşi (din 1954). Exmatriculat din ambele din cauza situației politice a tatălui (candidat din partea PNŢ-Iuliu Maniu la alegerile parlamentare din 1946, arestat şi deportat de puterea comunistă în lagăre de muncă la Canalul Dunăre-Marea Neagră). Absolvent al Facultății de Biologie a Universității Bucureşti (1961); doctor în biologie (1966); strungar la Uzinele "23 August"-Bucureşti şi muncitor zilier la ICCPT-Fundulea (1952-1954); cercetător prin concurs la Institutul de Biologie al Academiei (din 1971); membru al Academiei de ştiințe Illinois- SUA (din 1974).

După 22 decembrie: Membru CPUN. Membru fondator şi prim-vicepreşedinte al Mişcării Ecologiste din România (MER); fondator şi preşedinte al Federației Ecologiste din România (iulie 1990); din 2003 vicepreşedinte al Acțiunii Populare, şeful Departamentului de Ecologie al AP. Cercetător principal I, la Institutul de Biologie al Academiei (din 1990); profesor la catedra de Fiziologia Plantelor şi Ecologie la Universitatea Ecologică-Bucureşti (din 1991).

Înțelegătorii: pentru compromisul alegerilor prezidențiale din 1990*

Ion RAŢIU - n. 06 iunie 1917; m. - 18 ianuarie 2000.

Înainte de 22 decembrie: licențiat în Drept la Universitatea din Cluj. Avocat stagiar la Cluj (1938-1939), cancelar la Legația română de la Londra (1940). Azil politic în Marea Britanie din 1940. Ziarist, om de afaceri. Preşedinte al Asociației Culturale a Românilor din Anglia (1965). Preşedinte al Uniunii Mondiale a Românilor Liberi (din 1984).

* Cu ocazia adoptării de către CPUN a legii pentru alegerile prezidențiale din mai 1990, Ion Iliescu renunță la condiția prezenței în țară a candidaților în ultimii cinci ani. Ion Rațiu şi Radu Câmpeanu renunță la susținerea punctului 8 din Proclamația de la Timişoara care îl viza direct pe Ion Iliescu ca fost nomenclaturist

https://biblioteca-digitala.ro

După 22 decembrie: Membru CPUN. Candidat la funcția de Președinte al României (1990). Vicepreședinte al PNȚCD (1991), deputat (1990-1992, 1992-1996, 1996-2000), vicepreședinte al Camerei Deputaților (1992-ianuarie 1995).

Radu Anton CÂMPEANU - n. 28 februarie 1922, București.

Înainte de 22 decembrie: licențiat al Facultății de Drept și Științe Economice București (1945); președinte al Tineretului Liberal din județul Dâmbovița (1944-1947); închisoare politică (1947-1956); muncitor necalificat, tehnician, șef de echipă, maistru, șef șantier și șef serviciu la Întreprinderea Drumuri și Poduri București (1956-1973). Obține azil politic la Paris (30 iulie 1973); fondator și președinte al Asociației Foștilor Deținuți Politici din România (1978); vicereședinte al Asociației Internaționale "Solidaritatea europeană"; editor Buletin Informațional pentru Românii din Exil (1983-1990); colaborator la posturile de radio BBC și Europa Liberă.

După 22 decembrie: Membru CPUN. Secretar general al PNL (6 ianuarie 1990); președinte al PNL (31 martie 1990-28 februarie 1993); vicepreședinte al CPUN (9 februarie - 11 mai 1990). Senator și vicepreședinte al Senatului (1990-1992), președinte al PNL-Aripa Câmpeanu (din 5 februarie 1994); în PNL din 2003.

Bufonii: pentru compromiterea Opoziției

Ion I. BRĂTIANU - n. 19 aprilie 1939, București, cunoscut și sub numele Cartof.

Înainte de 22 decembrie: laborant la Uzinele 23 August și șef de laborator la Grupul școlar Unirea (1967-1974); exilat la Paris în 1974.

https://biblioteca-digitala.ro

După 22 decembrie: Membru CPUN. Înființează Uniunea Liberală Brătianu; deputat (1990-1992).

Mircea IOSIPESCU-ZAMBRA.

Membru CPUN. În decembrie 1989 avea 17 ani. A ieşit la rampă imediat după revoluție, când şi-a înființat un partid cu sediul în apartamentul său şi având ca membri câteva rude. S-a prezentat drept conte în 1997, într-o aşa-zisă suită regală care ar fi pregătit o vizită a regelui Mihai în nordul țării. Închis sub acuzația de înşelăciune, a dat în judecată, din închisoare, pentru tot felul de motive, mai bine de două sute de oameni, inclusiv mama şi soția.

Pierduți în ceață

Nu am reuşit să găsesc nici un fel de date despre **Marian Baciu**, **Magdalena Ionescu**, **Ovidiu Vlad**, **Valeriu Bucurescu** şi **Constantin Cârjan**, toți menționați ca membri ai CFSN în Proclamația din seara zilei de 22 decembrie. Au plecat spre alte zări? Sunt pseudonimele unor persoane care doresc să-şi păstreze anonimatul? Sau nu au existat niciodată?

Voci din sală

Citind stenogramele şedințelor CFSN, mi-am dat seama că persoanele cu rolul cel mai important în impunerea hotărârilor pe care grupul Iliescu - Brucan - Roman le luaseră dinainte erau "vocile din sală". De câte ori apăreau alte idei sau propuneri neavenite, nu Iliescu, care prezida calm adunarea, ci "vocile din sală" interveneau, se opuneau, făceau alte propuneri pe care Iliescu, conciliant, le aproba. De la acest "cor antic" ni se trag multe hotărâri minunate şi membrii corului lucrează, probabil, şi azi, în posturi importante, la fericirea noastră.

https://biblioteca-digitala.ro

Toți se cunoșteau dinainte

Octombrie 2004

La OTV, o discuție despre revoluția din decembrie în jurul unor filme documentare realizate acum 15 ani la București de jurnaliști francezi, în prezentarea lui Mihai Oprea de la revista Lumea. Ceea ce mă intrigă este titlul emisiunii care stă preț de vreo trei ore fixat pe ecran: TOȚI SE CUNOȘTEAU. Pentru că Mihai Oprea e prea delicat, Petre Roman prea zâmbitor, Alex Mihai Stoenescu prea erudit și Dan Diaconescu prea tăcut, în afara câtorva amănunte lispsite de importanță, nu aflăm mai nimic.

Tema rămâne deschisă și, mai mult decât atât, cheia oricăror încercări viitoare de a desluși realitatea de atunci și de acum. Mă simt din nou dator să pun câteva întrebări.

Este adevărat că toți cei care au preluat puterea în decembrie '89 - ianuarie '90 sub forma CFSN, CPUN și a guvernului FSN conlucraseră înainte de 22 decembrie în timpul dicaturii lui Ceaușescu? Că se pregătiseră împreună pentru noua putere? Că toți cei care au ieșit în stradă la revoluție au fost o simplă masă de manevră? Că morții și răniții revoluției au fost niște "pierderi colaterale"? Că toți cei care au crezut sincer într-o schimbare au fost niște "bieți fraieri" numai buni de păcălit de cei care știau despre ce este vorba? Mai mult decât atât. Dacă lucrurile stau într-adevăr așa, sistemul oligarhic care conduce în 2004 România nu este altceva decât o asociație închisă, cu scopuri precise, care se deschide doar pentru cei care acceptă regulile jocului?

Un scaun de cearșaf peste un foc mocnit

Abia acum înțeleg de ce, ajuns șeful statului pe valul unui entuziasm popular și trăgând după mine o coaliție eterogenă de 17 partide și asociații, a trebuit să înfrunt nu o opoziție parlamentară într-un regim

https://biblioteca-digitala.ro

democratic, ci un sistem compact ce stăpânea economia, finanțele, administrația, poliția, serviciile de informații, mijloacele de comunicare, precum și toate activitățile subterane ale mafiei pe care o crease.

Am reușit să provoc o breșă serioasă în sistemul etanș, aducând pentru prima oară, după o jumătate de secol, oameni noi în conducere din rândul mediilor academice, ale societății civile, ale exilului românesc, ale rezistenței anticomuniste. Cu ajutorul acestor oameni noi, am reușit, sub amenințarea conflictelor interetnice, acțiunilor minerești teroriste, exploziilor sociale, grevelor parlamentare, grevelor fiscale ale oamenilor de afaceri, războiului din zonă, o schimbare radicală a direcțiilor politice prin orientarea fermă spre NATO și UE, elaborarea legilor proprietății, evitarea crahului financiar și bancar, reforme grele economice și administrative și lovituri dure date marii corupții.

Treptat, însă, ceea ce fusese atu-ul meu principal, dacă nu singurul, faptul că veneam complet din afara sistemului, că nu puteam fi șantajat, cumpărat sau speriat, s-a întors împotriva încercării de a crea un nou tip de administrație și economie bazate pe respectul legilor, instituțiile statului de drept și concurentei libere. Rețeaua FSN a atacat din interiorul noii administrații și, rând pe rând, liderii coaliției, nivelele superioare ale partidelor și asociațiilor din CDR, personalitățile din societatea civilă, din guvern, parlament și administrația locală au început să cedeze. Ca într-o metasomatoză, vechea rețea FSN-istă creștea în noile structuri create pentru a o înlocui. Cei care nu au trădat au preferat să se retragă.

După 2000, cedarea a fost atât de drastică încât nu s-au mai găsit nici voci care măcar să vorbească despre ceea ce a fost bun în administrația Constantinescu. Au plecat capul exact cei care trebuiau să fie mândri. Și-au regăsit curajul doar când rețeaua FSN le-a oferit protecție și i-a reorganizat.

În 2004, 22 de miniștri pe care i-am numit în guvernele coaliției din 1996-2000 sunt gata pregătiți pentru o nouă guvernare în unul din compartimentele rețelei PSD-PUR-PNL-PD-UDMR.

https://biblioteca-digitala.ro

În timpul mandatului, am simțit efectele rețelei. În 2002-2004, am înțeles cauzele. Acum încep să văd mai clar jocul personajelor: evoluția și relațiile lor subterane.

Firele și nodurile rețelei

În nodurile rețelei stau autorii conspirației care a pregătit lovitura de stat. Dacă recitiți Scenariul conspirației din 1984 dezvăluit de Brucan și finalul textului său: "principalii actori ai complotului vor veni la suprafață în 1989", veți vedea că așa este. Toți participanții la complot ocupă, după 22 decembrie, posturi de conducere în noua putere: Iliescu - președintele statului, Nicolae Militaru - ministrul Apărării Naționale, Virgil Măgureanu - șeful SRI, generalul Vasile Ionel - șef al Statului Major și consilier prezidențial pentru siguranță națională, apărare și ordine publică până în decembrie 1996, generalul Marin Pancea - secretarul CSAT, Dumitru Penciuc - ministru adjunct de Interne, Gelu Voican Voiculescu - viceprim-ministru, senator și ambasador, Petre Roman* - prim-ministru despre care Ion Iliescu recunoaște că l-a întâlnit chiar înainte de 22 decembrie, Paul Cheler - avansat și numit comandantul Armatei a IV-a Transilvania, Victor Stănculescu - ministrul Apărării Naționale și apoi ministrul Economiei Naționale, Cico Dumitrescu - consilier prezidențial și ambasador, Mihai Lupoi - ministru al Turismului, comandorul Radu Nicolae - Biroul Executiv al CFSN.

Cadrilul generalilor

Lectura de retelor semnate de președintele Iliescu în anii '89-'90 privind rechemarea în activitate, avansarea, numirea în funcție și trecerea în rezervă a generalilor din armată și ministerul de interne surprinde un complicat joc de mișcări politice și luptă pentru putere între diferite grupuri de interese.

Intrarea pe ringul de dans, un pas înainte, un pas la dreapta sau la stânga, un salt, o piruetă și ieșirea din salonul de bal executate individual sau în grup, sub bagheta dirijorului președinte și comandant. Primii au intrat în salon cei 41 de generali și colonei reactivați și avansați care

* Ion Iliescu recunoaște că l-a întâlnit cu câteva zile înainte de 22 decembrie; declarație la audierea în fața Comisiei senatoriale II.

https://biblioteca-digitala.ro

învățaseră dansul la Academia Voroșilov. Au urmat ofițerii superiori din gruparea Stănculescu - Chițac - Voinea: Nicolae Eftimescu, Gheorghe Logofătu, Ștefan Dinu, Iosif Rus, plus cei care s-au "remarcat" în provincie.

Ofițerii superiori din Securitate și MI au fost și ei reactivați și avansați sau, dimpotrivă, trecuți în rezervă și arestați, după cum s-au comportat în timpul loviturii de stat. Cel mai dur au fost loviți cei din direcția anti-KGB care, dacă nu au fost lichidați, au fost rapid înlăturați, ca generalul Gheorghe Neculicioiu.

În sfârșit, pentru nu puțini a venit și ultimul dans, spre lumea cealaltă, unde s-au dus cu tot cu secretele lor: Ștefan Gușă, Gheorghe Voinea, Alexandru Bârlădeanu, președintele Senatului, Dan Marțian, președintele Camerei Deputaților, Jean Moldoveanu, ministru adjunct de Interne și șef al Inspectoratului General al Poliției, Nicolae Militaru, Vasile Ardeleanu, Stelian Pintelie, alăturându-se celor uciși la ordinul lor, Nuță și Trosca sau celor care s-au sinucis precum generalul Gică Popa, avansat pentru "prestația" în procesul lui Nicolae Ceaușescu.

Nu au fost uitați nici cei apropiați complotului: Sergiu Nicolaescu (senator perpetuu 1990-2004), Ion Caramitru - vicepreședinte CFSN și cel de-al treilea vector, care a plecat în 22 decembrie din casa lui Ion Gheorghe Maurer (amintit, dar nenumit de comandorul Radu), Sergiu Celac - devenit ministru de Externe în primul guvern Roman.

Un alt grup masiv este al nomenclaturiștilor PCR. Ei au dominat total Senatul și Camera Deputaților până în 1992. Primul guvern Roman, cum ați putut vedea, s-a constituit aproape integral din foștii miniștri și miniștri-adjuncți ai guvernului Dăscălescu. După 1991, ei au făcut pasul spre economie sau administrația locală lăsând locul eșalonului III.

Lolec și Bolec

Noduri tari ale rețelei FSN sunt și foștii ofițeri SIE în structura serviciului sau acoperiți. Unii ca Silvian Ionescu și Mihai Darie au "participat" la revoluție și, odată cu "certificatul de revoluționar", au intrat pe posturile-cheie de secretar cu probleme organizatorice ale primului FSN pe care

https://biblioteca-digitala.ro

apoi şi le-au conservat în PD şi PSD până în prezent. Alţii, cum am văzut în capitolul 1, *Adevărul despre corupţie*, au format reţeaua economică. "Drumul banilor" - forţa de coeziune esenţială a structurii - a fost păzit de Theodor Stolojan a cărui ascensiune de la directorul Direcţiei Valutare din Ministerul de Finanţe înainte de 22 decembrie 1989, la prim adjunct al Ministrului Finanţelor în decembrie acelaşi an, ministrul Finanţelor în mai 1990 şi prim-ministru în 1991, a fost mereu cu un pas înaintea celorlaţi.

Există şi alte forţe de coeziune ca interacţiunea perechilor ("Caşai" jocul pe la noi). În 1998, unul din oamenii mai vechi din SIE îmi povestea că aceste cupluri, ofiţerul-coordonator şi persoana folosită, create în perioada DIE a Securităţii şi-au inversat după decembrie '89 ierarhia, fostul ofiţer urmându-l fidel acum, din poziţie aparent subalternă, pe "fostul folosit" ajuns în poziţii înalte. Nu numai pomeniţii Silvian Ionescu şi Mihai Darie, dar şi Ristea Priboi, Marian Ursache şi alţi câţiva controlează de 14 ani de aproape carierele unora din cei mai importanţi oameni de stat în 2004. Noi îi numim "Lolec şi Bolec"*, se amuza cel ce ştia bine ce spune.

"Trocadero"

Prin suprapunerea a două tipuri de reţea, iau naştere structuri mai complicate. Este cazul inserţiei, în ianuarie 1990, în FSN-ul vechilor comunişti nomenclaturişti şi militari a membrilor clubului Trocadero format din echipe de la Institutul de Economie Mondială, Academia Ştefan Gheorghiu şi ADIRI**. Membrii celor trei grupuri erau strâns legaţi prin realţii profesionale şi personale, dar mai ales prin posibilitatea pe care o avuseseră, ca sub umbrela protectoare a Securităţii să-şi desăvârşească pregătirea şi experienţa în occidentul anilor '70 - '80, cu precădere în SUA. Toate CV-urile lor abundă în burse, granturi şi stagii postuniversitare în universităţile americane, britanice şi franceze.

* Personaje ale unui serial de desene animate polonez foarte popular în România anilor '80

** Asociaţia de Drept Internaţional şi Relaţii Internaţionale

https://biblioteca-digitala.ro

Au avut România în mână

"*Trocadero* era o cârciumă în apropierea Institutului de Economie Mondială, unde tineri unde lucrau aici veneau pentru a bea o bere şi a bârfi regimul comunist. Securitatea nu-i stresa foarte tare pe intelectuali", îşi aminteşte cu nostalgie unul dintre ei, Vladimir Pati, într-un interviu cu un titlu provocator: "Am avut România în mână şi nu am ştiut ce să facem cu ea"*.

Cine erau ei şi cine "le dăduse" România pe mână? Astăzi numele lor sunt bine cunoscute: Vasile Secăreş, Ioan Mircea Paşcu, Adrian Năstase, Adrian Severin, Eugen Dijmărescu, Napoleaon Pop, Mugur Isărescu, Victor Babiuc, Dorel Şandor, Vladimir Pasti, Mircea Coşea, Dan Mircea Popescu, Marian Enache, Mişu Negriţoiu. În ianuarie 1990 s-au întâlnit în CFSN, de aici au trecut în echipa prezidenţială a lui Ion Iliescu şi apoi prin al doilea guvern Roman şi guvernul Stolojan.

În 1991, din iniţiativa lui Vasile Secăreş, şeful consilierilor prezidenţiali la Cotroceni, s-a format GUVR (Grupul Un Viitor pentru România), ca o reacţie la Alianţa Civică, asociaţie care grupa intelectualitatea democratică anticomunistă. Alianţa Civică era văzută, mărturiseşte Vladimir Pasti, ca un pericol, pentru că "cerea vehement schimbarea puterii".

"Aşa s-a ajuns ca acest grup (GUVR - n.n.) să-şi desfăşoare activitatea în interiorul FSN. (...) Miniştrii cu funcţii importante au fost urcaţi în iarahia FSN", pentru că "pur şi simplu aceşti oameni se cunoşteau între ei. (...) Acesta este motivul pentru care Adrian Severin a ajuns la Privatizare la începutul anilor '90, (...) Mugur Isărescu a fost trimis la Washington consilier economic, (...) aşa a ajuns şi Geoană ambasador în SUA."**

GUVR

În 1995, GUVR iese la suprafaţă ca mişcare civico-politică pentru a se transforma în partid politic. Ulterior decid să se răspândească şi în alte partide, afară de PDSR şi

* Vladimir Pasti, interviu Mărirea şi căderea imperiului GUVR, Cotidianul, august, 2000

** Vezi Vladimir Pasti, op. cit.

https://biblioteca-digitala.ro

PD. Sunt alese PNL şi PAC. Apoi formează, cu ajutorul lui Iosif Boda, ApR-ul lui Meleşcanu. La jumătatea anului 1999, în urma cordului cu Valeriu Stoica, preşedintele PNL, se conturează o nouă construcţie politică, PNL Ş ApR Ş ISL (Institul Social Liberal a lui T. Stolojan). În 2000 se reuşeşte doar unificarea PNL - ISL. În 2001, unificarea PNL - ApR şi în 2003, tot prin intermediul lui Valeriu Stoica, cooptat în reţea şi trecut un timp în conservare, alianţa PNl - PD, cu menirea menţinerii controlului politic în cadrul sistemului, indiferent de rezultatul alegerilor din 2004. "GUVR s-a răspândit acum în tot spectrul politic. Vremea GUVR a trecut", spunea, în august 2000, acelaşi Valdimir Pasti.

Secretul lui Polichinelle

Formarea în timpul dictaturii lui Ceauşescu a unei elite intelectuale şcolite în Occident nu a fost un lucru rău. Secretul lui Polichinelle despre care nimeni nu vrea să vorbească este cine a construit şi a protejat această elită şi pentru ce. Într-un acces de sinceritate, V. Pasti dezvăluie, în 2000, scopul: împiedicarea intelectualităţii umaniste democratice să preia puterea. Dar ce căutau ei în FSN? Ce aveau aceşti intelectuali de valoare în comun cu vechile cadre obtuze ale nomenclaturii ceauşiste sau cu Securitatea la fel de obtuză a lui Postelnicu, care se autocaracteriza "am fost un dobitoc"? Există un singur rspuns: obligaţia faţă de sistem. Un contract care nu se poate rupe. Un contract din care nu te poţi retrage. Precum Stolojan, nu poţi hotărî nici propria ta viaţă, darmite cariera. Nu te poţi rupe din sistem nici când partea lui murdară te afundă în corupţie. Aşa se face că în alegerile din 2004, componenţii corupţi ai zonelor inferioare ale structurii au înţeles că, de fapt, se schimbă doar ghişeul la care vor plăti "taxa de protecţie": PSD - PUR sau PNL - PD. Poporul rămâne tot o masă de manevră şi materie primă pentru pierderile colaterale ca şi în decembrie 1989.

Eu am dat la o parte doar un colţ al capacului care acoperă relaţiile secrete ale membrilor structurii oligarhice. Adevărul îl putem scoate la iveală doar împreună.

https://biblioteca-digitala.ro

Răspunderea pentru evenimentele sângeroase din 22 - 27 decembrie '89

Răspunderea politică

Într-o carte de memorii, publicată în 1998, răspunzând solicitării lui Alexandru Singer de a comenta o afirmație făcută în 1997 de către generalul Dan Voinea - șeful Secției militare a Parchetului General - privind posibilitatea deschiderii unei acțiuni împotriva lui Ion Iliescu ca responsabil pentru evenimentele sângeroase din 22-27 decembrie 1989, Silviu Brucan respinge ideea răspunderii penale a acestuia, acceptând însă ca reală răspunderea politică a lui Ion Iliescu. Voi reproduce un lung citat din această carte, pentru că este o analiză a evenimentelor văzute din interior de către una din puținele persoane ale căror păreri au contat în luarea deciziilor în decembrie 1989.*

"A.S.: Ce vă face să puneți accentul pe răspunderea politică a domnului Ion Iliescu?

S.B.: Să examinăm mai întâi faptele.

Primul fapt: Decretul Nr. 4 din 26 decembrie 1989, semnat de Ion Iliescu, ca președinte al FSN "privind trecerea în componența Ministerului Apărării Naționale a Departamentului Securității Statului și altor organe din subordinea Ministerului de Interne". Acest decret a fost elaborat și emis fără discutarea lui în Biroul Executiv al FSN (s.n.). Eu am aflat de existența lui mult mai târziu. Ca urmare a acestui decret, nu numai trupele regulate, dar și aparatul represiv și unitățile speciale au fost înglobate în armată și au dobândit un statut legal și respectabil în noul sistem. Cel mai grav este că generalii și coloneii din fruntea Securității, instalați în posturi de conducere în armată, au căpătat posibilitatea de a acționa pentru a mușamaliza și chiar distruge tot ceea ce ar fi putut implica Securitatea în crimele săvârșite în decembrie 1989. Așa se explică eliberarea tuturor teroriștilor aflați

* S. Brucan. *O biografie între două revoluții: De la capitalism la socialism și retur*, ediție îngrijită de Alexandru Singer, pp. 261 - 263.

https://biblioteca-digitala.ro

în închisori ale Armatei sau ale Miliției, conduse și ele de ofițeri superiori de securitate. Ei știau foarte bine că, dacă rămâne un singur terorist arestat, la anchetă ar fi reieșit din ce unitate făcea parte, ce misiune avea acesta și cine o comanda.

Cel de-al doilea fapt: Iliescu s-a împăcat foarte bine cu prezența șefului Securității, generalul Iulian Vlad, la conducerea operațiunilor armatei alături de generalul Gușă Ștefan, iar când eu am protestat împotriva acestei situații absolut monstruoase și am cerut la MAN ca să am o confruntare cu generalul Vlad în seara zilei de 24 decembrie, Iliescu n-a fost de acord și doar la amenințarea că demisionez și plec a fost nevoit să accepte confruntarea.

Cel de-al treilea fapt: Iliescu l-a numit la conducerea Parchetului Militar, însărcinat cu descoperirea și anchetarea teroriștilor, pe Mugurel Florescu, care a avut grijă să îngroape atât ancheta, cât și dovezile privind rolul Securității și al unităților ei speciale. Pentru aceste merite deosebite, Mugurel Florescu a fost avansat la excepțional - de la maior la general - tot cu semnătura președintelui Iliescu. Îmi aduc aminte că, la o ședință secretă a Parchetului Militar, s-a decis clasarea dosarelor întregii anchete privindu-i pe teroriști și am serioase îndoieli că au rămas dovezi cu numele și vinovăția acestora... Ce anume l-a determinat pe Ion Iliescu să procedeze astfel în rapor turile sale cu Securitatea și cu șefii ei, să prezideze un regim care nici un moment n-a pregetat să organizeze un proces al Securității rămâne unul dintre secretele evenimentelor din decembrie, poate cel mai important".

Brucan își dă însă singur un răspuns, creionând un portret al președintelui Iliescu pe care nu pot să nu-l consider corect: "Iliescu a fost activist de partid, secretar de județ, secretar cu propaganda al CC, membru al Biroului Politic, ceea ce și-a pus amprenta asupra lui ca om politic. A petrecut mulți ani în URSS și are o mare "sete de putere"".

Responsabilitatea politică se află într-o relație ambiguă cu responsabilitatea penală și cu responsabilitatea morală pe care le poate sfida prin voința populară exprimată prin vot. Ea poate ignora sau strivi adevărul dacă acesta contravine unei psihologii induse. Este chiar cazul adevărului despre

https://biblioteca-digitala.ro

evenimentele din decembrie. De aceea, referitor la acest tip de responsabilitate, mă opresc aici, pentru că, în acest moment, mi se pare că nu este nimic de făcut. Există un singur recurs. La ISTORIE.

Răspunderea penală

Dovezi obținute prin justiție

Din anchetele efectuate de Parchetul Militar până în 1994, în dosarele privind evenimentele din decembrie 1989, rezultă că **numărul total al persoanelor decedate este de 1104**.

Dintre acestea, 162 persoane au fost ucise până la 22 decembrie 1989, iar 942 persoane între 22 și 27 decembrie 1989. Numărul răniților a fost de 3352. **Până la 22 decembrie 1989 au fost rănite 1107 persoane, iar după această dată 2245.**

Conform datelor din anchetele preliminare, 333 decedați și 648 răniți au fost victimele acțiunilor personalului subordonat Ministerului Apărării Naționale, iar 63 de decese și 46 răniți sunt consecința acțiunilor personalului Ministerului de Interne.*

Anchetarea, judecarea și condamnarea unor inculpați pentru omor și tentativă de omor

1990-1996: 125 inculpați trimiși în judecată

Pe baza anchetelor efectuate în perioada 1990-1994, au fost trimiși în judecată 125 inculpați. Dintre aceștia, 58 inculpați proveneau din aparatului central de partid și de stat. Alți 59 inculpați au aparținut aparatului local de partid și de stat. Din rândul ofițerilor, 4 aparțineau Ministerului Apărării Naționale și 75 erau cadre active ale Ministerului de Interne. Au fost trimiși în judecată și 8 subofițeri. Dintre aceștia, unul aparținea Ministerului Apărării Naționale, iar ceilalți 7 făceau parte din Ministerul de Interne.**

* Sinteza aspectelor rezultate din anchetele efectuate de Parchetul Militar, în perioada 1990-1994, în dosarele privind evenimentele din decembrie 1989, p 28 - 29

Ibidem, p 117-118

https://biblioteca-digitala.ro

În procesul membrilor CPEx al PCR acuzați de complicitate la genocid, inculpații au fost condamnați la pedepse variind între 10 și 20 ani închisoare. Până în 1994-1995, majoritatea au fost eliberați.

1997-2000: 244 inculpați identificați

După procesele judecate de tribunalele excepționale înființate în 1990, "Dosarele Revoluției" au fost blocate și nu s-a mai pus problema judecării vinovaților. Așa cum se arată în nota nr. 405/C din 07.04.1998 a Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, până în 1997 cercetările au fost sistate.

La insistențele publice ale societății civile și ale partidelor care câștigaseră alegerile din noiembrie 1996, instituțiile statului au început să-și facă datoria. Ca urmare, numai în 1999 au fost înaintate instanțelor judecătorești 114 dosare privind reprimarea revoluționarilor din decembrie 1989, prin care au fost trimiși în judecată 244 de inculpați.

1997-2000: Dosare în curs de judecată

În perioada 1999-2000 a fost finalizată urmărirea penală și au fost trimise în judecată și alte persoane implicate în represiunea revoluționarilor din Timișoara, Sibiu, Cluj, Târgoviște, Oradea, Orșova, Otopeni, Cugir.

La Curtea Supremă de Justiție, în anul 2000, erau în curs de judecată:

- "Dosarul Calea Lipovei", în care mai mulți ofițeri au fost acuzați că au ordonat deschiderea focului asupra manifestanților din Timișoara, pe Calea Lipovei, în 17 decembrie 1989;
- "Dosarul Otopeni", în care doi generali și un căpitan au fost inculpați pentru uciderea a 50 de militari și rănirea altor 13.

2001-2004: Amânări și achitări

- În "Dosarul Sibiu", în care a fost inculpat colonelul Aurel Dragomir, anchetatorii au stabilit, prin rechizitoriu, că acesta s-a dovedit a fi, în decembrie '89, organizatorul "Lagărului de la Sibiu", unde au fost sechestrate aproape 600 de persoane. Totodată, procurorii militari au dovedit că Dragomir este implicat în distrugerea a 96 de imobile, uciderea a 93 de persoane și rănirea altor 218.

https://biblioteca-digitala.ro

ROMÂNIA
MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ
CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
PROCUROR GENERAL
CABINET
Nr. 405/C

București 07.04.1998

NOTĂ

referitoare la dosare soluționate privind evenimentele din Decembrie 1989. Perioada este 01.09.1997-01.04.1998 întrucât înainte de 01.sept.1997 **nu s-a făcut nimic.**

Nr. crt.	NUME ȘI PRENUME	INFRACȚIUNEA
1.	General de armată STĂNCULESCU VICTOR-ATANASIE	Omor deosebit de grav și tentativă la infracțiunea de omor deosebit de grav. - Timișoara -
2.	General de corp de armată CHIȚAC MIHAI	Omor deosebit de grav și tentativă la infracțiunea de omor deosebit de grav. - Timișoara -
3.	Colonel PALADE MARIUS-BRUNO	Instigare la omor deosebit de grav. - Sibiu -
4.	Lt. col. VASILOF GEORGE	Omor deosebit de grav. - Bacău -
5.	Lt. col. SIMION MIRCEA	Omor deosebit de grav. - Bacău -
6.	Cpt. MEHEDINȚI OVIDIU-CLAUDIU	Omor deosebit de grav. - Bacău -
7.	Plt. adj. șef DĂNILĂ ION	Omor deosebit de grav. - Bacău -
8.	Plt. adj. CIUBOTARU VALENTIN	Omor deosebit de grav. - Bacău -
9.	Col. ALEXANDRESCU IOAN	Omor deosebit de grav. - Buzău -
10.	Cpt. JOIȚOIU VASILE	Omor și tentativă de omor deosebit de grav. - Timișoara -
11.	Plt. maj. UDREA EUGEN	Tentativă de omor. - Buzău -
12.	Plt. maj. MIHAI MARIN	Tentativă de omor. - Ploiești -

• Notă referitoare la dosare soluționate privind evenimentele din Decembrie 1989. Parchetul de pe lângă Curtea Suprema de Justiție, 7 aprilie 1998

https://biblioteca-digitala.ro

Din ordinul lui Dragomir, în 22 decembrie 1989, au fost arestați peste 200 de civili din Sibiu, iar locuințele, considerate "cuiburi de teroriști", au fost distruse cu tunurile. Potrivit rechizitoriului, mai multe persoane au fost împușcate din elicoptere, la ordinul lui Dragomir. Procesul, început în 2000, a fost suspendat, după numeroase amânări, iar dosarul a fost retrimis la Parchet în 2004.

- Ioachim Moga, în decembrie 1989, era prim-secretar al Comitetului Județean de Partid Cluj al PCR. Contrar prevederilor legale și regulamentare, a ordonat scoaterea trupelor dotate cu armament și muniție de război din cazărmi împotriva populației din Cluj care manifesta pașnic contra dictaturii comuniste. Rezultatul: 26 morți și 52 răniți. A fost acuzat de instigare la comiterea infracțiunii de omor deosebit de grav în dosarul penal nr. 217/p/1997, prin rechizitoriul din mai 1998.

La 9 aprilie 2003, Curtea Supremă de Justiție îl achită pe Ioachim Moga.

2001-2004: Eliberarea vinovaților condamnați în 1997-2000

După ce generalul Dan Voinea a fost demis, la începutul anului 2001, din funcția de șef al Secției Parchetelor Militare, "Dosarele Revoluției" au fost preluate de alți procurori militari. Au urmat amânări, blocaje și mai ales rezoluții favorabile pe memoriile prin care cei condamnați definitiv cereau introducerea recursurilor în anulare și achitarea. Astfel:

- 9 februarie 2001: Procurorul General Joița Tănase suspendă executarea hotărârii definitive și irevocabile a Curții Supreme de Justiție de condamnare la câte 15 aniînchisoare a generalilor în rezervă Mihai Chițac și Victor Atanasie Stănculescu pentru implicarea lor în evenimentele din 1989 de la Timișoara.
- 8 august 2001: Procurorul General Joița Tănase promovează recurs în anulare împotriva deciziei Curții Supreme care îi condamnase pe generalii Stănculescu și Chițac.
- 10 aprilie 2004: Președintele Ion Iliescu îl grațiază pe căpitanul Petrea Căldăraru, condamnat în 2000 pentru omor la 10 ani închisoare, pe baza avizului formulat de Ministerul Justiției, condus de Rodica Stănoiu.

https://biblioteca-digitala.ro

2001-2004: Procese blocate

- noiembrie 2001: Parchetul General dă soluția de "neînceperea urmăririi penale" în dosarul generalului Caba - Cluj '89.
- noiembrie 2001: Parchetul General se pronunță cu "NUP" și în dosarul generalului Paul Vasile - Timișoara '89.
- martie 2004: Instanța Curții Militare de Apel apreciază că dosarul revoluției de la Sibiu trebuie retrimis procurorilor militari pentru îndreptarea unor vicii de procedură. Înalta Curte de Casație și Justiție confirmă decizia de retrimitere a dosarului la Parchet.

Infracțiunea continuată și excluderea prescripției

Data de 27 decembrie este așteptată cu înfrigurare de către toți cei implicați în crimele de omor foarte grav, considerând că ea marchează împlinirea celui mai lung termen de prescripție prevăzut de Codul penal și aplicabil acestor infracțiuni.

Abordarea comparativă a fenomenelor din decembrie '89 - iunie 1990 evidențiază însă participarea acelorași ofițeri de încredere la represiunea din 16 - 21 decembrie ordonată de președintele RSR și comandant suprem al forțelor armate Nicolae Ceaușescu; la crimele din 22 - 25 decembrie instigate și organizate de vârfurile CFSN și Consiliul Militar Superior sub conducerea lui Ion Iliescu; la acțiunile represive din ianuarie - februarie '90 și iunie '90 ordonate de noul președinte al României și comandant al forțelor armate Ion Iliescu. În toate aceste acțiuni criminale: omoruri, răniri grave, tortură, câteva persoane revin mereu în rol de organizatori și coordonatori: generalul Victor Stănculescu, generalul Mihai Chițac, amiralul Emil (Cico) Dumitrescu, Virgil Măgureanu și, posibil, și alții. Hotărârea și consecvența acțiunilor de represiune militară și paramilitară împotriva forțelor democratice din România demonstrează că la nivelul organizatorilor și coordonatorilor s-a acționat în baza unei unice rezoluții, ceea ce conferă faptelor lor un caracter de infracțiune continuată.

Această situație exclude, din punct de vedere juridic, invocarea în acest an a prescripției de 15 ani a răspunderii penale a celor vinovați de instigare la săvârșirea infracțiunilor de omor deosebit de grav din decembrie 1989. Într-o situație similară sunt magistrații care, prin necerce-

https://biblioteca-digitala.ro

tarea sau tergiversarea anchetelor şi a dosarelor pe rol la tribunale, se fac vinovaţi de infracţiuni continuate până azi, de favorizarea infractorilor* şi abuz în serviciu contra intereselor persoanelor.**

Crime dirijate împotriva OAMENILOR

Ancheta necesară pentru stabilirea responsabilităţii individuale pentru o faptă penală este diferită de cea necesară demonstrării responsabilităţii unei autorităţi de stat. Cu alte cuvinte, poate fi relativ uşor să dovedeşti că victima a fost torturată în arestul poliţiei, va fi mult mai dificil să identifici toate persoanele care poartă responsabilitatea legală pentru această acţiune, ca aùtori imediaţi sau complici. Cum o asemenea cercetare implică o activitate judiciară de durată, invocarea prescripţiei poate fi o problemă pentru magistraţi şi cercetători deopotrivă.

Crime imprescriptibile

În general, legislaţia internă a statelor absolvă persoanele de răspundere penală după un anumit număr de ani (3, 10, 15 ani, în funcţie de ţară şi de gravitatea faptei). În dreptul internaţional există un consens pentru interzicerea prescripţiei pentru crime împotriva umanităţii. Totuşi, numai 43 de state au ratificat Convenţia Naţiunilor Unite pentru neaplicabilitatea prescrierii pentru crime de razboi şi crime împotriva umanităţii. Tribunalele din Franţa, Belgia etc. au respins categoric prescripţia crimelor împotriva umanităţii şi există opinii avizate care susţin că termenul de prescripţie ar trebui considerat ca întrerupt din momentul în care acuzatul este în mod efectiv deferit Justiţiei, având astfel posibilitatea de a se apăra şi de a-şi dovedi, după caz, nevinovăţia.

* Conform art. 264 Cod Penal, "ajutorul dat unui infractor fără o înţelegere stabilită înainte sau în timpul săvârşirii infracţiunii, pentru a îngreuna sau a zădărnici urmărirea penală sau executarea pedepsei" constituie infracţiunea de favorizarea infractorului şi "se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 7 ani".

** În baza art. 246 Cod Penal, "abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor constă în: fapta funcţionarului public care, în exerciţiul atribuţiilor sale de serviciu, cu ştiinţă nu îndeplineşte un act ori îl îndeplineşte în mod defectuos şi prin aceasta cauzează o vătămare intereselor legale ale unei persoane şi "se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani".

https://biblioteca-digitala.ro

Întrebarea este dacă crimele simultane sau în lanț, dirijate de persoane oficiale, împotriva unor persoane luate la întâmplare și executate în scop de diversiune sau de anihilare a oricărei opoziții ori de legitimare a conducerii preluate prin complot și sânge ar trebui considerate simple crime împotriva dreptului omului la viață sau ar trebui asimilate, datorită gravității și amploarei lor, crimelor împotriva umanității. În această a doua situație, pentru care, personal, optez cu toată convingerea, autorii tragediei naționale declanșate de autodeclarata conducere de stat la miezul zilei de 22 decembrie 1989 n-ar mai putea beneficia de nici o prescripție.

Imunități excluse

Chestiunea imunității apare în orice rechizitoriu al crimelor împotriva drepturilor omului girate de o autoritate de stat. Acuzatul poate invoca imunitatea ca oficial actual sau ca actual ori fost șef de stat. În realitate, imunitatea aparține statului și nu acuzatului, astfel încât statul poate să o retragă și poate fi presat să o facă.

Oficialii publici, ca atare, nu au imunitate în legislația internațională. Mai mult, Convenția împotriva Torturii prevede participarea unui oficial de stat sau a unei alte persoane care acționează într-o calitate oficială ca un element constitutiv al infracțiunii de tortură. România a aderat la această convenție în 1990 și a introdus tortura, ca infracțiune, în Codul Penal, în același an.

Situația unui fost șef de stat este mai complexă. În legislația majorității țărilor lumii, un fost șef de stat se bucură de imunitate pentru actele oficiale comise în timpul exercitării funcției. Problema este dacă o crimă pe care acesta ar săvârși-o poate fi considerată act oficial sau parte a atribuțiilor de șef de stat. Această chestiune a fost luată în discuție de Camera Lorzilor în cazul fostului președinte al Republicii Chile, Augusto Pinochet, refugiat în Marea Britanie și a cărui extrădare a fost cerută de urmașii victimelor loviturii de stat militare. În prima lor hotărâre, Lorzii au decis că infracțiunile de tortură și crimele împotriva umanității, de care era învinuit, nu erau "atribuții" ale unui șef de stat. La cea de a doua deliberare, Camera

https://biblioteca-digitala.ro

Lorzilor a decis că ratificarea de către Marea Britanie şi Chile a Convenţiei împotriva Torturii elimină orice imunitate pentru tortură a fostului preşedinte chilian, astfel că el trebuie extrădat şi judecat.

Statutul Curţii Penale Internaţionale, pe care România l-a semnat, în 1999, prevede în mod expres: "calitatea oficială de şef de stat sau de guvern nu va exclude în nici un caz o persoană de la responsabilitatea sa penală". Prevederi similare sunt conţinute în Statutul Tribunalului Penal Internaţional pentru Fosta Iugoslavie (care, în 1999, a început judecarea lui Slobodan Miloşevici, fost preşedinte al Republicii Federale Iugoslavia). În dreptul intern, noua legislaţie a Belgiei pentru crime împotriva umanităţii şi crime de război respinge orice formă de imunitate.

Judecându-l şi executându-l pe Ceauşescu, noile autorităţi române au aderat, *de facto*, la acelaşi principiu al respingerii imunităţii fostului şef de stat.

Responsabilitatea delegată

Este evident că, în cele mai multe cazuri, oficialii de vârf nu participă personal la torturi sau omoruri. Dar ei pot şi trebuie să fie judecaţi dacă au comandat aceste crime. În plus, conform doctrinei resposabilităţii delegate, orice persoană care a deţinut controlul asupra subordonaţilor şi a ştiut sau ar fi trebuit să ştie că o crimă este pe cale să fie comisă şi nu a oprit-o sau nu a încercat să o prevină **şi nici nu i-a pedepsit pe cei responsabili**, este şi ea responsabilă din punct de vedere al dreptului penal. Această responsabilitate revine nu numai autorităţilor militare, ci şi civililor aflaţi într-o poziţie de autoritate superioară.

Practic, nu este dificil ca acuzatul să fie trimis în judecată pentru crimă dacă el este făptuitorul direct, dar este mult mai greu să se asigure o investigaţie complexă a responsabilităţii delegate, să se probeze cu martori sau documente că oficialul vizat a avut controlul asupra subordonaţilor şi a avut cunoştinţă de faptele acestora. Când autoritatea constituită printr-o lovitură de stat cu ajutorul militarilor (autorii direcţi ai crimelor) s-a menţinut timp îndelungat la putere (şapte ani) şi apoi, după o întrerupere de

https://biblioteca-digitala.ro

numai patru ani, a revenit masiv în toate puterile: legislativă, executivă şi judecătorească, iar şeful statului, care trebuie, conform Constituţiei, să asigure buna funcţionare a tuturor instituţiilor şi aplicarea legilor este chiar prima persoană vizată, cercetarea penală pare mult mai dificilă, dacă nu chiar imposibilă. Şi, totuşi, problema nu poate fi escamotată.

Cine poate iniţia rechizitoriul?

În anumite ţări, în special în cele tradiţional influenţate de dreptul anglo-american, numai procurorul poate iniţia o anchetă penală, şi tot el este cel care decide dacă să finalizeze sau nu rechizitoriul. În alte ţări, principiul "legalităţii" dictează că orice crimă care intră în cunoştinţa procurorului trebuie să fie anchetată.

Ştiind că, în România, procurorii se pot (sau nu) sesiza din oficiu, înţelegem de ce prima grijă a preşedintelui CFSN a fost numirea în funcţii de conducere la Procuratura Militară şi Procuratura Generală a unor oameni fideli şi, în unele cazuri, implicaţi ei înşişi în evenimentele din decembrie.

Este de menţionat că, în dreptul de inspiraţie franceză al multor state, victima are dreptul să depună plângere în faţa unui judecător de instrucţie* care este obligat să deschidă ancheta. Victima sau ruda victimei devine parte civilă în procesul penal** şi are dreptul la daune compensatorii.

Procesul spaniol împotriva fostului preşedinte chilian Pinochet a fost deschis utilizându-se "accion popular" (acţiunea populară), un demers procedural care permite cetăţenilor spanioli să deschidă acţiuni penale în anumite situaţii de interes public, indiferent de faptul că ei au fost lezaţi direct sau nu.

Recent, unele ţări latino-americane, cum ar fi Guatemala sau Costa Rica, au permis victimelor să acţioneze ca

---

* *juge d'instruction*

** Pentru anchetarea preşedintelui Ciadului, Hissein Habre, şapte victime plus văduva franceză a uneia dintre victimele ciadiene, dar şi o asociaţie civică au depus plângeri penale.

https://biblioteca-digitala.ro

"procurori adjuncti"* pentru a formula acuzații, a introduce apel împotriva unor hotărâri judecătorești ori pentru a aduce dovezi. ONG-urile și asociațiile sunt recunoscute ca "procurori adjuncți" dacă au un interes direct în cazul în speță, în mod notabil atunci când este vorba despre crime împotriva drepturilor omului.

În ceea ce privește România, faptul că în legile noastre nu există asemenea prevederi nu este în nici un caz un impediment pentru ca societatea civilă să se implice în dezbaterea problemelor legate de stabilirea responsabilităților oficiale pentru crimele din decembrie 1989. Ani de zile răniții și urmașii celor uciși au cerut adevărul despre revoluție. În mare măsură, acest adevăr astăzi îl știm. E timpul să se facă și dreptate, iar cei care știu mai mult și pot dovedi să nu se mai teamă să spună. O vor face dacă știu că o mare parte a românilor sunt alături de ei, îi susțin și îi îndeamnă să iasă din anonimat. Pentru dreptate merită să-ți învingi temerile, să faci un efort, să sacrifici un timp, să-ți reprimi reținerea de a veni ca martor la Parchet sau la Tribunal.

Ar fi greșit să credem că un procuror poate fi receptiv doar la cerințele și interesele celor aflați la putere. Un puternic curent de opinie în sprijinul soluționării corecte a Dosarelor Revoluției ar putea fi un stimul și un ajutor pentru magistrați.

CONCLUZII

● Adevărul despre evenimentele din decembrie 1989 rămâne o provocare fundamentală pentru istoria contemporană a României. Chiar dacă pare să nu mai aibă astăzi o semnificație politică marcantă și, în mod evident, nu mai stârnește un interes deosebit în opinia publică, el este indispensabil pentru a înțelege problemele actuale ale țării și, mai ales, viitorul ei.

Natura criminală a loviturii de stat din 22 decembrie 1989 a amplificat numărul victimelor după tragedia repre-

* *querellante adjunto*

https://biblioteca-digitala.ro

siunii ceauşiste, făcând ca revoluţia română să fie singura sângeroasă din Europa Centrală şi de Sud-Est.

Pentru cele 162 persoane ucise până în 22 decembrie '89, Nicolae Ceauşescu a fost condamnat la moarte şi executat, membrii CPEx au fost judecaţi şi condamnaţi la pedepse variind între 10-20 ani închisoare, generalii Stănculescu şi Chiţac au fost, de asemenea, judecaţi şi condamnaţi la câte 15 ani închisoare.

Pentru cele 942 persoane ucise după 22 decembrie 1989, ora 12:00, nu au fost judecaţi şi condamnaţi decât câţiva făptuitori direcţi. Iniţiatorii, conducătorii şi profitorii loviturii de stat au reuşit până acum să evite orice răspundere - şi penală, şi politică.

● A considera că "armata" a dat o lovitură de stat este un fals. Nu armata, ci un grup de conspiratori cinici au pus la cale un puci şi au preluat puterea folosindu-se de armată. Din înregistrările luărilor de cuvânt la întâlnirile ofiţerilor din organele centrale ale MApN cu preşedintele CFSN Ion Iliescu şi Virgil Măgureanu din 6 - 7 ianuarie 1990 rezultă clar că aceşti ofiţeri nu au avut nici o legătură cu conspiraţia şi că au fost folosiţi fără să înţeleagă ce se întâmplă. Prin urmare, răspunderea politică şi penală pentru uciderea a 942 persoane şi rănirea gravă a 2251 persoane în perioada 22 - 27 decembrie 1989 revine iniţiatorilor şi organizatorilor loviturii de stat şi, după caz, executanţilor direcţi în situaţia în care aceştia sunt găsiţi vinovaţi pentru fapte săvârşite în cunoştinţă de cauză cu încălcarea legii şi a regulamentelor militare. A vorbi despre implicarea armatei în general înseamnă a accepta aceeaşi manipulare neruşinată care a asimilat răspunderea nomenclaturii ceauşiste şi a activiştilor PCR cu cea a celor patru milioane de membri de partid.

● A considera că "armata" a înfăptuit "revoluţia română" şi a vorbi despre "revoluţionari" din rândurile armatei este un fals la fel de grosolan.

Armata nu s-a luptat cu nici un inamic extern sau intern înarmat. Din 16 până în 22 decembrie, ora 12:00, manifestanţii împotriva regimului Ceauşescu nu au avut arme. Nici în zilele de 22 - 27 decembrie, nu a fost identificat vreun inamic extern sau intern înarmat care să atace autoritatea de

https://biblioteca-digitala.ro

stat nou instalată. Cât privește civilii deținători de arme în acele zile, ei le primiseră de la armată pentru "a apăra revoluția" și, în cazurile în care le-au folosit, ei au făcut-o în acest scop.

Represiunea efectuată de trupele MApN la ordinul comandantului suprem Nicolae Ceaușescu, împreună cu trupele de securitate și miliție ale Ministerului de Interne, se încadrează în conceptul de terorism de stat și în categoria crimelor împotriva umanității datorită amploarei infracțiunilor de omor deosebit de grav, tentativă de omor deosebit de grav, lipsire de libertate, tortură și tratamente neomenoase, incriminate de Codul penal român la articolele 176 (1) și (2), 189, 267, 2671.

În perioada 22 decembrie - 27 decembrie, acțiunile armatei - care înglobase și forțele de securitate și miliție ale Ministerului de Interne - au fost executate la ordinele miniștrilor Apărării Victor Stănculescu și Nicolae Militaru sub pretextul "luptei cu teroriștii" oficializate de Consiliul Frontului Salvării Naționale și de Consiliul Militar Superior, aflate sub conducerea lui Ion Iliescu. Ele se încadrează tot în conceptul de terorism de stat și se plasează în aceeași categorie de infracțiuni grave menționate pentru perioada 16 - 21 decembrie.

Cercetarea penală caz cu caz a cauzelor deceselor indică cu claritate că militarii uciși sau răniți au fost împușcați de militari care au tras unii împotriva altora. În marea lor majoritate, civilii omorâți sau răniți au fost împușcați de militari.

Gravele distrugeri aduse unor clădiri și obiecte din patrimoniul cultural și istoric (Muzeul Național de Artă, Biblioteca Centrală Universitară) au fost provocate de militari prin folosirea neadecvată a armamentului greu.

Pierderile care au afectat dotarea armatei (elicoptere, tancuri, taburi, șalupe), ca și distrugerea a numeroase obiective civile (case, spitale, sedii ale unor instituții, avioane civile etc.) au fost provocate tot de militari.

În nici unul din cazuri nu poate fi invocată o responsabilitate colectivă a Armatei ca instituție; este vorba despre responsabilități individuale ale făptuitorilor direcți, precum

https://biblioteca-digitala.ro

şi ale celor care au iniţiat, organizat şi ordonat acţiunile sângeroase sau distrugerile de bunuri publice şi private.

Lămurirea rolului forţelor armate din MApN şi MI (securitate, miliţie) în lovitura de stat din decembrie 1989 este pentru mine o datorie imprescriptibilă. O fac acum, pentru că acum am înţeles realitatea, după cercetări cărora le-am dedicat o bună parte a ultimilor patru ani. Este, în acelaşi timp, o datorie de onoare. În ultima jumătate de secol, România a avut trei comandanţi ai forţelor armate: Nicolae Ceauşescu, Ion Iliescu, Emil Constantinescu. Chiar dacă mandatul meu a fost cel mai scurt, am avut ocazia să cunosc din interior armata, serviciile de informaţii, poliţia şi jandarmeria.

Am făcut toate eforturile pentru a fi diferit de predecesorii mei şi pentru a imprima forţelor armate ale României o nouă concepţie, o nouă structură şi o nouă organizare. Şi pot afirma că în bună parte am reuşit. Armata s-a reorganizat după doctrina şi structurile NATO. Serviciile de informaţii externe au abandonat psihoza anti-occidentală, au renunţat la vechile acţiuni de spionaj a ţărilor NATO şi UE, ceea ce s-a confirmat prin integrarea lor în comunitatea serviciilor NATO.

Poliţia a rămas un teren slab, deşi o parte din ofiţerii corupţi sau şantajabili au fost îndepărtaţi. Riscul dezechilibrării ripostei în confruntarea cu infracţiunile înregistrate zi de zi era prea mare pentru un exces de zel.

Pentru prima dată, jandarmeria a fost organizată ca o forţă de ordine profesionistă de tip occidental.

Meritul transformărilor pozitive din armată revine noii generaţii de tineri ofiţeri care au înţeles şi au aplicat reforma din convingere. Ei vor conduce noua armată a României, modernă şi democratică. Ei sunt chemaţi să devină nu numai o elită militară, ci şi o elită a societăţii româneşti. Ei au nevoie să cunoască adevărul despre implicarea criminală individuală a unor ofiţeri în represiunile din decembrie 1989. Pentru ca acestea să nu se mai repete niciodată.

"Meritul" incontestabil al lui Ion Iliescu pentru "succesul" loviturii de stat din decembrie 1989 constă în realizarea

https://biblioteca-digitala.ro

rapidă, după prăbuşirea dictaturii Ceauşescu, a reconcilierii între toate fracţiunile nomenclaturii comuniste şi a tuturor zonelor de interese din Securitate şi Armată care s-au raliat rapid noului şef. Pe această bază a luat naştere încrengătura numită astăzi reţeaua de tip mafiot care a devalizat România. Preţul plătit pentru ca această reconciliere internă a nomenclaturii comuniste şi a vârfurilor compromise ale Securităţii şi Armatei să pară reconciliere naţională a fost de aproape o mie de morţi şi de câteva mii de grav răniţi.

Teribila solidaritate la vârf a componenţilor oligarhiei româneşti de-a lungul a 15 ani este legată de implicarea directă, indirectă sau de acceptarea beneficiilor rezultate din acţiunile criminale ale loviturii de stat.

La Atena, în anul 400 Î.H., o lovitură de stat a adus la putere un regim oligarhic represiv cunoscut sub numele de **Regimul celor 30 de tirani**. În *Apologia lui Socrate*, Platon menţionează că Cei Treizeci au folosit o metodă dezgustătoare dar foarte practică pentru a-şi asigura solidaritatea complice a atenienilor: implicarea a cât mai multor cetăţeni în crimele lor.

Politica, economia, justiţia şi starea morală a societăţii româneşti au stat şi vor mai sta sub semnul "păcatului originar" - lovitura de stat criminală din decembrie 1989.

https://biblioteca-digitala.ro

ADEVĂRUL 3.

DESPRE MINERIADE: CONSPIRAȚIA ÎMPOTRIVA STATULUI DE DREPT

Ajutoarele călăului

14 iunie 1990

Mă aflu la Florența pentru semnarea unui acord de cooperare între Universitatea București și prestigioasa universitate toscană. Italia găzduia atunci Campionatul mondial de fotbal și în micul hotel unde locuiam era o mulțime de suporteri cehi ai echipei naționale. În hol, toata lumea urmărea meciul la televizor.

În pauză, se anunța o ediție specială despre invazia minerilor în București. Pe ecran, în Piața Universității, scene de o violență

https://biblioteca-digitala.ro

cumplită. Un grup de mineri lovește sălbatic un tânăr cu cămașa albă, pătată de sânge, care se înconvoaie sub lovituri. Am înțeles-menit. Putea să fie Dragoș, fiul meu. Știam că avea examen în dimineața aceea, la Universitate. Fanii fotbalului au amuțit. Privesc ecranul și nu le vine sa creadă. Chelnerii, cameristele, patronul par niște statue de piatră.

Ziariștii televiziunii italiene lucraseră ca la carte: un binevoitor îi trimisese la timp în Gara de Nord ca să filmeze sosirea invadatorilor: aveau imagini și sonor cu președintele Iliescu care trimitea minerii în Piața Universității să facă ordine și le alternau cu scene incredibile, cu oameni înhățați în stradă și loviți sălbatic cu bâtele sau, altele, cu camioane încărcate cu mineri triumfători. Părea ceva fără sfârșit.

Rectorul Universității din Florența, de care ne despărțisem de câteva ceasuri, văzând știrile, a venit în grabă la hotel. Ne comunică oficial că Senatul a decis să extindă pe termen nelimitat durata vizitei delegației noastre. I-am răspuns că, dimpotriva, îl rugam să ne ajute să plecăm cât mai repede. În zorii zilei, ne-a condus la prima cursă.

În avion îmi revin în minte scenele de groază văzute le televizor. Dar mai ales imaginea unor femei care îi aplaudau pe atacatori și le indicau alte posibile victime denunțându-i ca intelectuali. Și toate în aceeași Piață a Universității în care am trăit sublimele momente de unitate în sacrificiu din 21 decembrie '89, de fraternizare din 22 decembrie '89 și de iluminare din aprilie-mai '90. Câtă dreptate avea eroul romanului lui Milan Kundera, Valsul de adio, pe care un prieten tocmai mi-l adusese de la Paris, când se îngrozea la gândul că privitorii vor fi dispuși cândva să dea o mână de ajutor călăului, ținând victima în timpul execuției: poate pentru că, în decursul vremurilor, călăul devenise un personaj apropiat și

https://biblioteca-digitala.ro

familiar, în timp ce persecutatul deranja fiindcă degaja un iz aristocratic; sufletul națiunii, care poate odinioară se identificase cu persecutații, ajunge să se identifice treptat cu persecutorii. Vânătoarea de oameni devine în secolul nostru "o vânătoare de oameni care citesc cărți". La Kundera e vorba despre o ficțiune sau despre o amintire din țara sa pe care o părăsise cu peste un deceniu în urmă; pentru mine e vorba de o realitate acută din țara mea, în care mă grabesc să mă întorc.

21 iunie 1990

Aflu că, în prima zi a mineriadei, figurasem pe o listă de persoane care trebuiau să fie "reținute" la coborârea din avion sub acuzația de complot. Până am ajuns noi la aeroport, lista fusese pusă deoparte din cauza fermității protestelor internaționale față de ororile din București.

TEZA:

Mineriadele au fost, fără excepție, mișcări violente de natură politică, inițiate, organizate și conduse de persoane provenind din fostul aparat de represiune ceaușist și din nomenclatura și activul PCR, pentru menținerea sau revenirea la putere a forțelor grupate inițial în FSN și reciclate apoi în PSD (PDSR) și PRM. Minerii manipulați, utilizați ca reprezentanți ai clasei muncitoare împotriva părții democratice a societății care se opunea intereselor noii oligarhii, au fost antrenați în acțiuni care întrunesc deopotrivă elementele terorismului și ale conspirației împotriva statului de drept.

https://biblioteca-digitala.ro

DEFINIREA PROBLEMEI

Mineriadele trebuie înțelese pornind de la lozinca comunistă a clasei muncitoare ca "forță conducătoare a statului", situată deasupra instituțiilor, și legitimând în mod natural ideea de dictatură a proletariatului inoculată în cei 45 de ani de propagandă comunistă. Nici una dintre aceste acțiuni teroriste nu a fost o mișcare sindicală reală.

Specificul mineriadelor

Deși esența lor teroristă a fost aceeași, mineriadele au avut și țeluri specifice.

Susținerea puterii nelegitime

Mineriadele din ianuarie și februarie 1990 au avut ca scop susținerea unei puteri nelegitime instaurate printr-o lovitură de stat și eliminarea forțelor democratice de pe scena politică.

Reinstaurarea fricii

Mineriada din 14-15 iunie 1990 a fost organizată de aceleași structuri comunisto-securiste, acum legitimate prin vot, dar care, neavând cu adevărat capacitatea să accepte exercițiul democratic, aveau nevoie să reinstaureze "frica", instrumentul cu ajutorul căruia guvernaseră timp de 45 de ani.

Răsturnarea prin forță a guvernului

Mineriada din septembrie 1991 a fost prima răfuială între clanul "conservator" condus de Ion Iliescu și clanul "reformist" condus de Petre Roman în cadrul puterii neocomuniste instalate în decembrie 1989.

Intimidarea puterii democratice

Tentativa de mineriadă din ianuarie 1997 a fost o încercare de intimidare a noii puteri democratice și în special a noului președinte care declanșase campania anticorupție și asigurase funcționarea normală a justiției prin punerea în aplicare a mandatului de arestare a infractorului Miron Cozma.

Răsturnarea prin forță a președintelui

Mineriada din ianuarie 1999 a fost o mișcare organizată pentru răsturnarea prin forță a Președintelui României pe fondul derulării proceselor de condamnare a capilor mafiei

https://biblioteca-digitala.ro

comunisto-securiste şi al agravării conflictelor din Iugoslavia, unde România "trebuia" să fie de partea regimului Miloşevici şi nu de partea NATO.

Anularea Justiţiei

Mineriada din februarie 1999 a fost un atac deschis la principiile statului de drept având ca unic scop împiedicarea punerii în executare a unei hotărâri definitive a Curţii Supreme de Justiţie (de condamnare a liderului mineriadelor, Miron Cozma, la 18 ani închisoare, pentru infracţiunile comise în 1991).

Distincţia esenţială dintre mineriadele din 1990-1991 şi cele din 1999 priveşte faptul că primele au fost iniţiate şi organizate de reprezentanţi oficiali ai Preşedinţiei, Guvernului, Poliţiei şi Serviciilor de Informaţii împotriva societăţii civile pentru satisfacerea intereselor politice ale forţelor neocomuniste grupate în FSN (azi PSD), în timp ce mineriadele din 1999, organizate sub egida Partidului România Mare şi sprijinite de PSD, au primit riposta statului democratic care a protejat astfel interesele istorice ale României şi ale poporului român.

PREZENTAREA FAPTELOR

Mineriada din ianuarie 1990

28 ianuarie 1990

Încălcând afirmaţia făcută în repetate rânduri după 22 decembrie '89, anume că FSN este o forţă politică provizorie, care şi-a asumat răspunderea de a organiza alegerile şi deţine puterea doar pentru gestionarea treburilor ţării până în acel moment, Ion Iliescu, preşedintele CFSN, anunţa participarea Frontului Salvării Naţionale la alegerile din mai 1990.

În Piaţa Victoriei are loc un mare miting de protest al membrilor şi simpatizanţilor partidelor istorice, PNŢCD, PNL, PSDR, precum şi al altor formaţiuni democratice împotriva transformării FSN în partid. Concomitent, FSN organizează o contra-manifestaţie, pornind din Piaţa Banu

https://biblioteca-digitala.ro

Manta. După eşecul acesteia, seara, FSN organizează o acţiune violentă, mobilizând muncitori de la IMGB, ICTB, IMMR, IIRUC, cărora li se alătură grupuri de mineri. Cu această ocazie, se lansează sloganul "Moarte intelectualilor".

29 ianuarie 1990

În urma apelului lansat de Ion Iliescu, peste 5.000 de mineri, aduşi cu trenuri speciale din Valea Jiului, înarmaţi cu bâte şi lanţuri, răngi şi topoare, intră în Capitală, hotărâţi să-i reducă la tăcere pe liderii partidelor din Opoziţie. Minerii atacă şi devastează sediile PNŢCD şi PNL, după ce îndrumătorii lor din Capitală le spuseseră că acolo sunt "arme şi droguri", iar aparatele Xerox le fuseseră prezentate drept maşini de fabricat dolari.

Preşedintele PNŢCD, Corneliu Coposu, este evacuat din sediul partidului cu un TAB, pentru a fi umilit în faţa minerilor şi a milioane de telespectatori ai Jurnalului de seară în care întreaga acţiune se va derula sub "protecţia" prim-ministrului Petre Roman, după ce acelaşi Petre Roman asistase la agresarea liberalilor şi ţărăniştilor exclamând victorios: "S-au demascat! S-au demascat!".

În faţa camerelor Televiziunii (publice) "Libere", Ion Iliescu mulţumeşte agresorilor pentru sprijin.

Represiunea nu reuşeşte să înăbuşe rezistenţa bucureştenilor. O parte dintre intelectualii din CFSN, cooptaţi pentru a-i da acestuia o aparenţă democratică, demisionează.

După ce afirmase despre liderul PNŢCD că "vrea să-i bage sula în coaste", Ion Iliescu se hotărăşte să facă (după metoda leninistă) "un pas înapoi". Seara, la Palatul Victoria, sediul Guvernului provizoriu, se organizează o întâlnire între Ion Iliescu, însoţit de conducerea FSN, pe de o parte, şi conducătorii partidelor istorice PNŢ, PNL, PSDR, pe de altă parte. Discuţia are loc sub presiunea masivă a minerilor desfăşuraţi în Piaţa Victoriei, în faţa Guvernului, şi în prezenţa la şedinţă a lui Miron Cozma şi a altor lideri ai minerilor. Întâlnirea se încheie prin formarea Consiliului Provizoriu de Uniune Naţională (CPUN), care să permită prezenţa partidelor din Opoziţie într-un for mai larg de dezbatere legislativă şi politică. Întâlnirea, transmisă în direct

https://biblioteca-digitala.ro

de Televiziunea Română Liberă, cu o audienţă de 87% (cea mai mare audienţă realizată vreodată în România), a urmărit şi a reuşit manipularea opiniei publice în favoarea FSN.*

Mineriada din februarie 1990

28 februarie 1990

Dimineaţa, în Piaţa Victoriei, are loc o manifestaţie antiguvernamentală şi antiprezidenţială. Pe pancarte se putea citi: "Jos comunismul", "Jos Securitatea", "Puterea de stat se menţine cu ajutorul Securităţii", "FSN-işti, aţi furat revoluţia din 17-22 decembrie '89", "Nu mai vrem comunişti, securişti şi activişti". Am participat personal la această manifestaţie şi pot să confirm că a fost paşnică. Ce s-a întâmplat ulterior e greu de explicat.

La prânz, câţiva protestatari conduşi de un anume Szekely** forţează intrarea în sediul Guvernului. Lipsa de reacţie a forţelor de ordine, precum şi insistenţa (suspectă) a unor grupuri de persoane înarmate cu răngi, topoare şi bâte se soldează cu pătrunderea acestora în sediul Guvernului. În interiorul clădirii se sparg geamuri, se distrug piese de mobilier şi documente, se forţează birouri. O parte dintre manifestanţi dezaprobă acţiunea de asediu asupra sediului guvernamental, scandând: "Fără violenţă".

După ce armata restabileşte ordinea, Jean Moldoveanu, şeful Inspectoratului General al Poliţiei, anunţă că au fost arestate 102 persoane, din care 12 cu cazier judiciar, multe în stare de ebrietate. Au fost răniţi 15 militari în termen şi 6 poliţişti.

Se află că în momentul pătrunderii grupurilor agresoare, în clădirea Guvernului se afla numai viceprim-ministrul Gelu Voican Voiculescu, al cărui nume se va auzi legat şi de următoarea descindere a minerilor în Capitală.

---

* Ulterior, transmiterea integrală a dezbaterilor CPUN prin televiziune a continuat, această manipulare jucând un rol important în câştigarea alegerilor din 20 mai de către FSN.

** Ion Iliescu îl va caracteriza cu blândeţe ca "un pezevenghi".

https://biblioteca-digitala.ro

Spre surprinderea şi spaima majorităţii bucureştenilor, seara sosesc circa 4.000 de mineri din Valea Jiului, care îşi exprimă în termeni duri dezaprobarea faţă de evenimentele din Capitală. Au loc şi unele "tratative" la sediul Guvernului. Miron Cozma anunţă că minerii vor reveni ori de câte ori se vor repeta asemenea evenimente.

Ion Iliescu declară că "elementele turbulente şi infractoare care s-au dedat la acte de violenţă vor fi aspru pedepsite".*

Radu Câmpeanu, preşedintele PNL, declară că demonstraţia, iniţial paşnică, a fost deturnată şi manipulată, şi afirmă că "PNL nu a avut nici o contribuţie în acest sens". Afirmaţiile sale sunt întărite de numeroşi reprezentanţi ai asociaţiilor civice şi ai presei independente, care susţin că a fost vorba de o provocare iniţiată şi condusă de Securitate şi de Guvernul FSN.

"Fenomenul Piaţa Universităţii"

21 aprilie 1990 Dimineaţa, Alianţa Poporului organizează, în Piaţa Unirii, un miting de comemorare a Eroilor Revoluţiei, urmat de un pelerinaj cu depunere de coroane de flori la troiţele de pe traseul Universitate - Piaţa Romană - Televiziune. În timpul mitingului, vicepreşedintele Doru Mărieş citeşte un comunicat prin care se cere să se supună la vot secret, din partea liderilor tuturor partidelor, amânarea alegerilor.

22 aprilie 1990 **Ora 11:30**. Miting electoral al GID, grupare democratică de centru formată din zece partide politice.

23 aprilie 1990 • **Ora 10:00**. În Piaţa Aviatorilor are loc un miting al PNŢCD, căruia i se asociază şi alte forţe politice. După terminarea mitingului, o parte dintre manifestanţi merg în Piaţa Universităţii, unde ocupă carosabilul şi iau hotărârea să rămână o noapte de veghe. Manifestanţii îşi exprimă nemulţumirea că FSN a hotărît să participe la alegeri.

* Nu au fost anchetate şi judecate niciodată. (n.n.).

https://biblioteca-digitala.ro

• **Ora 12:00**. Circa 2500-3000 de manifestanți, în majoritate tineri, se strâng în zona Pieței Universității și a hotelului Intercontinental.

• **Ora 13:00**. Apar trupele Ministerului de Interne, circa 1000 de soldați, subofițeri și ofițeri cu pistoale mitralieră sau bastoane. Lumea îi huiduie. În Piață sunt deja peste 10.000 manifestanți. De pe o terasă a hotelului Intercontinental se filmează și se fotografiază. Demonstranții strigă: "Iliescu pentru noi este Ceaușescu doi!", "Nu vă fie frică, Iliescu pică!", "Demisia! Demisia!", "Comuniști, vă anunțăm că mai putem să luptăm!"

• **Ora 14:00**. O parte a trupelor de Poliție pare a se retrage, în huiduielile și fluierăturile oamenilor. Pe str. 13 Decembrie apar mașini ARO ale Poliției și dube pentru eventuale arestări.

• **Ora 14:45**. Lângă Sala Dalles reapar trupele. Mulțimea strigă "Nu vrem neocomunism!", "Nu vă fie frică, Iliescu pică!", "Demisia!".

• **Ora 16:30**. S-au adunat mai mult de 50.000 de oameni, majoritatea tineri.

• **Ora 19:00**. Poliția se retrage. Manifestanții strigă "Fără violență!"

24 aprilie 1990

• **Ora 2:00**. Mai sunt circa 150 de tineri, care au hotărât să asigure permanent paza baricadelor simbolice înălțate în locul celei din 21 decembrie '89 și în intersecția de la Universitate.

• **Ora 5:00**. În zona cinematografului "Luceafărul" sosesc 4 camioane cu trupe de poliție.

• **Ora 5:10**. Un securist în civil se deplasează de la un grup la altul, spunând că este când din Timișoara, când din București. Ulterior, demonstranții l-au identificat ca fiind persoana care a coordonat arestările.

• **Ora 5:15**. În fața restaurantului Bulevard, parchează două Dacii cu ofițeri, un ARO cu subofițeri și patru autobuze pline cu soldați ai Ministerului de Interne.

• **Ora 5:30**. Începe represiunea. Cei rămași să păzească baricadele sunt loviți de soldații și ofițerii de poliție cu bas-

https://biblioteca-digitala.ro

toanele, cu pumnii şi cu picioarele. În timp ce demonstranţii sunt bătuţi cu bestialitate, din rândurile lor se desprind 7-8 persoane care, arătând un anumit cartonaş, sunt lăsate să plece. Sunt arestate câteva zeci de persoane, în principal cele indicate de securistul în civil care se infiltrase între demonstranţi.

• **Ora 9:00**. În Piaţa Universităţii, forţele poliţieneşti împrăştie mulţimea şi operează noi arestări. Manifestanţii împotriva violenţelor comise de poliţişti ocupă Piaţa.

• **ora 11:00**. În şedinţa CPUN, Ion Iliescu îi numeşte pe cei din Piaţă "golani", apelativ preluat apoi, ostentativ, ca pe un titlu de noblеţe, de către manifestanţi. Perimetrul ocupat de protestatari primeşte denumirea de "Golania". Protestatarii cer adoptarea punctului 8 al Proclamaţiei de la Timişoara (prin care se cere ca legea electorală să interzică, pentru primele trei legislaturi, accesul în funcţii publice al foştilor activişti comunişti şi ofiţeri de Securitate). Se cere independenţa Televiziunii şi aflarea adevărului despre Revoluţie.

La solicitarea Ligii Studenţilor, în calitate de prorector al Universităţii Bucureşti, aprob deschiderea balconului Facultăţii de Geologie. Balconul devine tribuna de la care personalităţi sau simpli cetăţeni cer democratizarea ţării. Vor vorbi Doina Cornea, Victor Rebengiuc, Ioan Alexandru, Sorin Roşca Stănescu, Ion Nemţiu, Ion Gîtlan, Florin Zamfirescu, Vali Sterian, Gheorghe Zamfir, George şerban, Nae Caranfil, Petru Creţia, Ana Blandiana, Mariana Marin, Ioan Buduca şi mulţi, mulţi alţii.* Un mare ecou are *Apelul către lichele* al lui Gabriel Liiceanu.

Particip, seară de seară, împreună cu soţia, copiii mei şi prietenii noştri din cartierul Pajura. în Piaţă mă simt liber, ca toţi ceilalţi. în clădire, veghez ca Liga să-şi ţină promisiunea de a organiza, în ordine, accesul în Balcon.

26 aprilie 1990

Studenţii mă invită să vorbesc manifestanţilor. E seară. Piaţa e plină şi iluminată de făclii improvizate din suluri de

* Transcrierea discursurilor de pe banda magnetică a fost asigurată de GDS şi publicată în broşura *Piaţa Universităţii* editată de *România liberă*. Filmările realizate de Sorin Ilieşiu au stat la baza documentarului *Piaţa Universităţii* realizat de regizorul Stere Gulea.

https://biblioteca-digitala.ro

ziare aprinse. Privită din Balcon, mulţimea pare a avea un singur glas, o singură suflare. Lansez un apel intelectualilor şi tuturor celor preocupaţi de soarta ţării să încerce să înţeleagă, fără prejudecăţi, spiritul care animă această manifestaţie şi apoi să-şi precizeze poziţia. Să judece şi să opteze.*

29 aprilie 1990

Piaţa Universităţii este declarată "Zonă liberă de neocomunism". În faţa Universităţii, lângă troiţele înălţate în memoria celor ucişi în noaptea de 21/22 decembrie se montează o bornă marcând kilometrul 0 al democraţiei.

Începe seria de greve ale foamei.

Greva foamei

Şaizeci şi opt de oameni, tineri şi vârstnici, unii bucureşteni, alţii sosiţi din diferite localităţi din ţară, studenţi, elevi, muncitori, intelectuali, oameni ai bisericii vor intra în greva foamei în semn de protest. Prin gestul lor, susţin punctul 8 al Proclamaţiei de la Timişoara, abrogarea decretului ceauşist nr. 473 din 1979 şi eliberarea deţinuţilor politici arestaţi la 18 februarie şi 24 aprilie 1990. Majoritatea covârşitoare a greviştilor se află în tabăra de corturi de pe platoul din faţa Teatrului Naţional. Paisprezece intră în greva foamei la 30 aprilie, ceilalţi se adăugă pe parcurs. Iată numele acestora: Dumitru Dincă, Zaria Claudia, Carmen Rădulescu, Viorel Popa, Gheorghe Hereş, Mitruţă Victor, Gheorghe Pană, Dănuţ Lungu, Eugen Popovici, Adrian Savin, Marius Borza, Adrian Dimovici, Nicolae Niculescu, Corneliu Puiu, Răzvan Săvulescu, Octavian Pricop, Victor Ilinca (ultimii trei fac greva foamei la domiciliu), Viorel Pavel, Marian Nădolean, Nicolae Popa, Mihai Gherghina, Dana Diaconescu, Nicuşoara Sîrbu, Maria Mirea, Petruţa Corciovei şi Elena Corciovei (ambele măicuţe), Florica Arjap, Florin Georgescu, Doina Cobzaru Purice, Valeriu Moldovanu, Ion Negoiţă. În zilele următoare, au mai declarat grevă Ion Bolboceanu, Adrian George Dumitrache, Costel Posmagiu, Cristian Vărzaru,

* Apelul a fost reprodus în broşura *Piaţa Universităţii* editată de Liga studenţilor în 1990, şi în *Timpul dărâmării, timpul zidirii*, vol III, p.611, pe care l-am publicat în 2001.

https://biblioteca-digitala.ro

Stelian Cenuşoiu, Marian Teodorescu, Dumitru Niţu, Nicolae Popa, Ovidiu Poclitaru, Gheorghe Pulber, Gheorghe Tăbăcaru, Vasile Simuţ, Gabriel Mantu, Iulian Doru Andronic, Dumitru Daniel Diaconu, Petru Moldovan, Hobae Diak, Eduard Bogdan, Călin Precup, Ioan Vasian Baderna, Mihaela Bendeanu, Igor Ivanovici Borta, Valerică Lemnaru, Anton Cătălin Burcea, Giulia Gruia, Ovidiu Octavian Cucurjan, Aurica Boariu, Elena Vasile, Atila Cyeko, Alexandrina Roşu, Emil Urziceanu, Andrei Beldiman, Maricica Georgescu, Mariana Grigorie, Roger Cornea şi Ion Beta. Din cauza unor boli de ulcer ori a glicemiei foarte scăzute, pe parcurs, câţiva au fost nevoiţi să se retragă. Un caz mai deosebit a fost cel al unui bărbat care, în pofida unei operaţii recente pe cord, a participat la acest protest extrem de riscant.

Dr. Lucaci Alexici, de la Spitalul de Urgenţă, le-a acordat greviştilor, în mod voluntar, asistenţa medicală. I s-au alăturat un grup de la "Medicins France", precum şi alţi medici români.

Printre grevişti se aflau oameni de diferite vârste şi profesii: Ionel Constantinescu, 56 ani, pictor, Bucureşti; Ovidiu Antonie Poclitaru, 48 ani, sudor la I.S.P.I.F. Suceava; Bogdan Gradin, 35 ani, ziarist, Bucureşti; Gheorghe Tătăcaru, 62 ani, preot, Dobrogea; Victor Dumitrescu, 63 ani, profesor la Institutul Politehnic; Gabriel Niculăiţă, 30 ani, medic chirurg, Bucureşti; Corneliu Puiu, 29 ani, din Focşani, muncitor la întreprinderea de reactivi Bucureşti; Dănuţ Lungu, 28 ani, muncitor policalificat, Bucureşti; Valentin Anton, 31 ani, muncitor construcţii civile, Bucureşti; Dana Diaconescu, 25 ani, proiectant I.S.P.E. Bucureşti.

20 mai 1990 FSN şi Ion Iliescu câştigă alegerile parlamentare şi prezidenţiale cu o majoritate zdrobitoare. Ziua scrutinului coincide simbolic cu "Duminica orbului".

24 mai 1990 În sala Senatului Universităţii, o întâlnire a reprezentanţilor Ligii Studenţilor conduşi de Marian Munteanu şi Mihai Gheorghiu. Analizăm situaţia creată în urma alegerilor şi se decide trecerea la alte forme de acţiune.

https://biblioteca-digitala.ro

Liga Studenților anunță public retragerea din Piață. În "Zona liberă de neocomunism" mai rămân aproximativ 250 de persoane, din care o parte în greva foamei. **25 mai 1990**

La Palatul Victoria are loc o ședință condusă de Președintele Iliescu, în care se hotărăște lichidarea demonstrației din Piața Universității. Membrii Guvernului Roman aprobă în unanimitate acțiunea. Poliția, Armata, SRI și Procuratura Generală primesc ordine în acest sens*. **11 iunie 1990**

Lideri ai FSN, printre care N.S. Dumitru, Dan Iosif, Gelu Voican-Voiculescu și primarul Capitalei Dan Predescu primesc sarcină să mobilizeze oameni din teritoriu pentru a veni la București și a degaja Piața Universității. Parlamentari ai FSN telefonează în teritoriu pentru a contribui la mobilizare. Pentru că reacția bucureștenilor la apelurile FSN s-a dovedit sub așteptări, Gelu Voican-Voiculescu pleacă cu elicopterul în Valea Jiului pentru a chema minerii. Ministerul Transporturilor dă dispoziție să se formeze trenuri speciale pentru deplasarea muncitorilor din teritoriu.

Procurorul Ionel Olteanu (viitor deputat PSD în legislaturile 1992-1996 și 2001-2004) prezintă la TVR un comunicat al Procuraturii Generale care legitimează Poliția să degajeze Piața Universității.

Petre Roman: "La sesizarea Procuraturii, am ordonat Poliției să curețe Piața Universității. Nu era, în ochii mei, decât o banală și legitimă operație de menținere a ordinii".

În Piața Universității mai sunt circa 50 de persoane în greva foamei dispuse în câteva corturi pe peluza din fața Teatrului Național.

Ministrul de Interne Mihai Chițac înaintează Guvernului planul de măsuri pentru degajarea Pieței Universității** **12 iunie 1990**

* Vezi și declaratia ministrului de Interne din acea perioada, Mihai Chițac: "La acțiune urmau să participe 4000-5000 de cetățeni pe care trebuia să-i aducă domnul N.S. Dumitru ca să pună ordine în Piața Universității", în secțiunea DOCUMENTE.

** Vezi Raportul privind acțiunile unităților Ministerului de Interne pe timpul desfășurării evenimentelor din 13-15 iunie 1990 nr. 244 din 23.06.1990, exemplarul 1, în secțiunea DOCUMENTE.

https://biblioteca-digitala.ro

prin care s-a hotărât ca la acțiune să participe 1400 de militari din Ministerul de Interne, efective din Serviciul Român de Informații, 80 de militari din Batalionul de Poliție Militară a Ministerului Apărării Naționale, 10 autosanitare de la Ministerul Sănătății, 3 mașini de pompieri, 2.000-3.000 de muncitori de la întreprinderi din Capitală mobilizate prin grija domnului N.S. Dumitru.

Evenimentele din 13 iunie 1990

13 iunie 1990

Ora 4:00. Forțele polițienești năvălesc peste greviștii foamei din Piața Universității. Corturile în care stăteau sunt strânse și distruse. Se fac arestări, iar cei care scapă se refugiază în holul hotelului Intercontinental. Poliția năvălește și aici, sparge geamurile, îi lovește, îi calcă în picioare pe cei refugiați în holul hotelului și îi vânează pe cei care încearcă să se ascundă la etajele inferioare.

Ora 5:00. Poliția intră în Institutul de Arhitectură unde îi agresează pe studenții care pe timpul nopții rămâneau în laboratoare pentru a lucra la proiectele de diplomă. Câțiva dintre ei sunt arestați. Forțele "de ordine" înconjoară Piața cu vehicule. Au loc înfruntări violente între Poliție și demonstranții care se adună lângă baricada construită de forțele de ordine între Spitalul Colțea și cinematograful Luceafărul.

Ora 8:00. Marian Munteanu, liderul studenților bucureșteni, este chemat pentru o discuție la Poliție, unde este reținut și eliberat abia după 8 ore, la protestele Ligii Studenților.

Ora 9:00. La convocarea generalului Bâtlan, șeful Poliției București, are loc o ședință cu șefii secțiilor de poliție din Capitală.* La ședință participă Virgil Măgureanu, directorul SRI, și generalul Stan, director adjunct. Aceștia distribuie polițiștilor dosare informative cu date despre participanții la manifestația din Piața Universității care urmează să fie arestați de către forțe civile în cursul zilei următoare conform ordinelor.

* Vezi declarația generalului Bâtlan consemnată în rechizitoriul Procuraturii Militare, în secțiunea DOCUMENTE.

https://biblioteca-digitala.ro

Ora 11:00. Circa 200 de muncitori strigând "IMGB face ordine" se dispun în fața clădirii Institutului de Arhitectură, după care atacă grupul pașnic al studenților care se aflau pe trotuarul opus și sparg geamurile Institutului sub privirile îngăduitoare ale polițiștilor.

Ora 16:00. În cursul confruntărilor, sunt incendiate câteva dube ale Poliției la îndemnul unui grup violent și spre dezaprobarea marii majorități a manifestanților care încearcă să stingă focul. Provocările continuă cu incendierea, de data acasta chiar de către polițiști, a barajului de autobuze, și cu aducerea unei mașini de poliție în fața Balconului de la Geologie de către trei persoane care cer incendierea ei. Mulțimea se opune din nou.

Instigatorii infiltrați în rândurile manifestanților din Piața Universității insistă vehement ca mulțimea să se deplaseze la Poliția Capitalei și la Televiziune.

Ora 17:00. Marian Munteanu vorbește din Balconul Facultății de Geologie pentru a încerca stoparea acestei acțiuni și nerecurgerea la vreo formă de violență. "Este o diversiune!" îi avertizează el pe manifestanți.

Președintele Iliescu și premierul Roman fac apel pentru apărarea televiziunii.

Ora 19:35. Sosește coloana din Piața Universității manifestând pașnic. Mulțimea adunată în curtea TVR cere o discuție cu Răzvan Theodorescu pentru informarea corectă a țării cu privire la violențele din Piața Universității și eliberarea arestaților.

Ora 20:00. Se formează o delegație pentru discuții cu conducerea TVR. În momentul în care delegația se pregătea să intre, un grup violent înarmat cu bâte de lemn condus de Bebe Ivanovici* îi agresează pe militarii care păzeau Televiziunea (și cu care mulțimea fraternizase), sparg geamurile și forțează intrarea în clădire.** Mii de manifestanți ocupă curtea Televiziunii.

---

* În decembrie 1989, membru al CFSN, între 1996-2000 și 2001-2004, președinte PSD Ilfov și președintele Consiliului Județean Ilfov.

** Vezi declarația lui Dumitru Iuga, președintele Sindicatului Liber din Televiziune, în broșura *Piața Universității*, p. 168-169.

https://biblioteca-digitala.ro

Ora 20:30. TVR întrerupe fără nici o motivație tehnică emisia în timpul transmiterii meciului de fotbal din campionatul mondial, creând un șoc emoțional la scară națională.

Ora 21:00. Răzvan Theodorescu, președintele Televiziunii, Emanuel Valeriu, redactor șef, și Alexandru Stark, șeful redacției știri (legat la cap), apar în fața camerelor de luat vederi și condamnă asaltul asupra Televiziunii.

Ion Iliescu transmite, prin posturile de radio și televiziune, un nou apel: "Este clar că ne aflăm în fața unei tentative organizate de a răsturna prin forță, prin violență dezlănțuită, conducerea aleasă în mod liber și democratic la 20 mai 1990. Chemăm toate forțele conștiente și responsabile să se adune în jurul clădirii Guvernului și Televiziunii pentru a curma încercările de forță ale acestor grupuri extremiste, pentru a apăra democrația atât de greu cucerită".

Un comunicat al Guvernului apreciază că "este vorba de acte de tip legionar, care trebuie oprite cu toată fermitatea".

În cursul nopții, unitățile militare intervin în forță pentru reprimarea manifestanților.

Mineriada din 14-15 iunie 1990

14 iunie 1990

Ora 5:00-5:30. Sosesc primele două garnituri de tren cu mineri din Valea Jiului. Sunt așteptați în gară de reprezentanți ai Ministerului Minelor. Numărul total al muncitorilor veniți din țară va ajunge la 20.000.

Ora 6:00. În Piața Victoriei, din balconul Guvernului, Președintele Ion Iliescu îl îndeamnă pe mineri să meargă în Piața Universității "pentru a face curățenie".*

Grupuri de mineri pătrund în Universitate și în Institutul de Arhitectură. Studenții prinși sunt bătuți cu bestialitate, târâți afară și aruncați unul peste altul în fântâna arteziană din fața Universității. Între ei, liderul Ligii Studenților, Marian Munteanu, salvat în ultimul moment (de către ingi-

* Vezi discursul integral, în secțiunea DOCUMENTE. Niciodată Ion Iliescu nu își va cere scuze măcar pentru aceste informații iresponsabile.

https://biblioteca-digitala.ro

nerul miner Rusu Valică) din mâinile lui Domokos Denes (miner la Aninoasa), decis "să-i taie capul" cu securea.*

Laboratoarele, bibliotecile şi sălile de curs ale facultăţilor de Geologie, Istorie, Limbi Străine, Litere, Matematică, Fizică sunt devastate şi profanate. Minerii "caută", după cum fuseseră instruiţi, droguri, arme şi valută, despre care Ion Iliescu afirmase că s-ar găsi în Universitate. După devastarea sediului Ligii Studenţilor de la Facultatea de Drept, minerii prezintă o pungă de făină ca probă că au găsit droguri.

În zona Universităţii, persoanele "cu aspect de intelectual" surprinse de mineri sunt bătute crunt. Minerii controlează actele maşinilor, actele de identitate ale trecătorilor, iar oricine este bănuit a fi "intelectual" sau participant la manifestaţia din Piaţă este maltratat. Pe bulevardul Magheru, restaurantele deschise anunţă: "Numai pentru mineri". Descinderi ale minerilor au loc şi la sediile partidelor democratice (PNL, PNŢCD), Asociaţia 21 Decembrie şi alte organizaţii civice. Sunt devastate sediile unor ziare şi reviste nedependente de putere: Expres, Dreptatea, Baricada. Conduşi de căpitanul de securitate Nicolae Cămărăşescu, minerii interzic apariţia României libere. Sunt devastate locuinţa lui Ion Raţiu, candidat prezidenţial al PNŢCD la alegerile din mai** şi sediul UMRL.***

"Mineri" cu genţi diplomat

Minerii sunt conduşi de persoane bine informate, dotate cu seturi de fotografii pentru a-şi identifica ţintele. La Universitate, la Casa Scânteii, la sediile partidelor, pretutindeni apar şi pseudo-mineri, în salopete sau în cămăşi curate, cu o geantă-diplomat plină cu fotografii. La Asociaţia 21 Decembrie, se flutură poza actorului Dragoş Pâslaru, în costumaţia de legionar, cu diagonală, pe care o purtase în filmul "Drumeţ în calea lupilor" realizat în 1988.

* Vezi rechizitoriul Parchetului de pe lângă CSJ din 28 mai 1998, în secţiunea DOCUMENTE.

** Vinovaţii au fost identificaţi, judecaţi şi condamnaţi pentru violare de domiciliu şi furt

*** Vezi Sesizarea nr. 316/15.06.1990, în secţiunea DOCUMENTE.

https://biblioteca-digitala.ro

O parte a detaşamentelor minereşti, conduse de Poliţie, se îndreaptă înspre zonele din Bucureşti unde locuiesc cu precădere ţigani, dedându-se la violenţe grave, jaf, violuri şi crime. Mai mulţi cetăţeni ai Bucureştiului care au pielea mai închisă sunt agresaţi cu sălbăticie de hoardele minereşti şi poliţieneşti.

Se fac arestări din ordinul generalului Dumitru Penciuc, adjunct al ministrului de Interne, arestări care continuă în zilele următoare, inclusiv la domiciliile şi la locurile de muncă ale presupuşilor vinovaţi.

Minerii sunt cazaţi din dispoziţia ministrului Apărării Victor Stănculescu în unităţi militare unde primesc hrană şi echipament de schimb.

15 iunie 1990

Continuă arestările celor implicaţi în demonstraţia din Piaţa Universităţii.

Universitatea este invadată a doua oară sub conducerea unor ofiţeri de poliţie. La catedra de Mineralogie a Facultăţii de Geologie, în prezenţa poliţiştilor, minerii distrug microscoapele şi aparatele de analiză în RX cu toporul.

Manipularea continuă. Ziarul *Adevărul* publică pe prima pagină o ştire privind confiscarea de către Poliţie de arme în clădirea Universităţii.*

În cadrul unei manifestaţii organizată de FSN la Complexul Expoziţional din Piaţa Presei Libere, Preşedintele României, Ion Iliescu, mulţumeşte public minerilor pentru "atitudinea de înaltă conştiinţă civică": "Exemplul dumneavoastră a fost plin de îmbărbătare pentru toţi cei de bine, care doresc progresul societăţii româneşti (...). Cu ajutorul dumneavoastră au fost descoperite în subsolul clădirii PNŢ depozite de sticle incendiare, de droguri, de seringi, cu care s-au injectat droguri unora din cei care stăteau în Piaţa Universităţii, şi armament. (...)În subsolul clădirii Universităţii s-au descoperit arme: 22 puşti Jeco, dar care sunt periculoase în asemenea condiţiuni."**

* Cercetările efectuate ulterior au demonstrat că nu au existat arme şi nici "confiscări" de arme din clădirea Universităţii Bucureşti din Bd. Bălcescu nr. 1

** Vezi Ion Iliescu, Discurs de mulţumire adresat minerilor, în secţiunea DOCUMENTE

https://biblioteca-digitala.ro

16 iunie 1990

Într-un comunicat, Guvernul anunță: "În legătură cu actele de barbarie din 13-14 iunie, Guvernul a dispus luarea unor măsuri concrete și hotărâte pentru anchetarea și tragerea la răspundere penală a celor vinovați".

Dintr-un raport semnat de procurorul general Gheorghe Robu și de ministrul de Interne, Doru Viorel Ursu, rezultă că au fost arestate 185 de persoane.

Conform declarației doctorului Zorel Filipescu, șeful Direcției sanitare a municipiului București, în unitățile de spitalizare ale Capitalei, au fost tratați 560 de răniți în timpul evenimentelor și au fost înregistrate oficial 6 decese.

În conformitate cu datele furnizate de Procuratură, în fața sediului Ministerului de Interne au fost uciși prin împușcare Mitriță Lepădatu, Velicu-Valentin Mocanu, Gheorghiță Dunca și Dragoș Drumea.*

Evidențele complete ale lui Viorel Ene, președintele Asociației Victimelor Mineriadelor din 1990-1991, arată însă că numărul răniților este mai mare.

Mineriada din iunie 1990 s-a soldat cu 746 răniți, din care 18 răniți prin împușcare; numărul morților nu este cunoscut nici astăzi.

17 iunie 1990

Departamentul de Stat al SUA declară că "acțiunile autorizate de președintele Iliescu și guvernul său au lovit în inima democrației române".

18 iunie 1990

În ședința Senatului Universității București se pune problema sesizării Procuraturii pentru cercetarea celor vinovați de devastarea Universității, dar și asupra situației victimelor agresiunii minerești: studenții bătuți, molestați, arestați (și eliberați prin intervenția directă a primului ministru Petre Roman sub presiunea protestelor internaționale).

Ni se transmite că Universitatea nu-i poate reprezenta pe acești studenți și ei trebuie să se întoarcă acolo de unde abia scăpaseră - la Poliție, la Procuratură - ca să facă, fiecare, plângere în nume propriu. Nici unul n-a avut curajul s-o facă sau, mai exact, să creadă că autoritățile îi vor trata altfel decât până atunci. Mai mult, li se cerea, pentru ca un proces să se

* Vezi informarea Ministerului Public din 24 mai 1999, în secțiunea DOCUMENTE.

https://biblioteca-digitala.ro

poată judeca, ca ei să-i identifice după fotografii pe aceia care îi bătuseră. Or, asta era imposibil, aşa că nici o plângere personală pentru vătămare şi abuz nu a ajuns în dosarele Procuraturii. A fost exact aşa cum şi-au dorit autorităţile.

20 iunie 1990 Presa relatează că în cimitirul "Străuleşti II" au apărut 60 de morminte noi, pe crucile cărora este menţionat "Neidentificat - iunie 1990".*

Iunie - iulie 1990 Zeci de mii de români, în special tineri, părăsesc ţara cerând azil politic în ţările din Europa Occidentală, SUA şi Canada, pe care îl obţin ca un semn de solidaritate.

Mineriada din septembrie 1991

24 septembrie 1991 Minerii de la Vulcan, aflaţi în grevă, cer ca primul ministru Petre Roman să vină la Petroşani pentru a le soluţiona revendicările. Acelaşi Miron Cozma, lider sindical al minerilor din Valea Jiului, ameninţă Guvernul susţinând că "dacă nu soluţionează în cel mai scurt timp posibil revendicările minerilor, aceştia vin la Bucureşti şi îl dau jos".

La Petroşani, minerii intră cu forţa în Primărie, îi agresează pe subprefectul Ionel Botoroagă şi pe directorul Regiei Autonome a Huilei, Benone Costinaş. De la balconul Primăriei din Petroşani, Miron Cozma citeşte, în huiduielile minerilor, comunicatul primit prin telex de la Guvern, în legătură cu soluţiile posibile la revendicările lor. Apoi, Cozma rupe hârtia şi anunţă: "Mergem la Bucureşti".

În gara Petroşani, minerii solicită trenuri speciale pentru deplasarea la Bucureşti. Fiind refuzaţi, ei devastează gara, ocupă acceleratul 244 şi deturnează alte două garnituri de tren.

În Petroşani şi Vulcan au loc violenţe, devastări şi incendii. Înarmaţi cu răngi, bâte, topoare, devastează piaţa agroalimentară din Petroşani, de unde sustrag produse, dis-

* Câteva luni mai târziu, aceste cruci aveau să dispară fără urmă.

https://biblioteca-digitala.ro

trug, prin incendiere şi devalizare, mai multe unităţi între care "Bazar", "La Samson", "Portase Comex SRL", de unde sustrag cantităţi importante de bunuri, îndeosebi băuturi şi alimente. Acţiunile minerilor din localităţile Vulcan şi Petroşani se soldează cu pagube, cu agresarea şi vătămarea corporală a unor cetăţeni şi cu decesul unui ţăran care-şi vindea produsele în piaţă.

Peste 5.000 de persoane, instigate de Cozma Miron se îndreaptă spre Bucureşti, cu scopul declarat de a obţine demisia Guvernului Petre Roman. Minerii continuă acţiunile violente pe tot parcursul drumului de la Petroşani la Bucureşti, ameninţând, şantajând şi lovind personalul CFR, pentru a-l determina să faciliteze deplasarea, punând în pericol siguranţa circulaţiei pe calea ferată. În staţiile de oprire a trenurilor agresează persoane nevinovate, dedându-se la acte de vandalism şi distrugere.

25 septembrie 1991

Se anunţă că Petre Roman ar fi dispus să vină la Craiova pentru tratative. Minerii refuză oferta şi îi agresează pe prefectul Ilie ştefan şi pe generalul maior Ilie Marin. Miron Cozma refuză să discute cu reprezentanţi ai Guvernului şi ai Prefecturii Dolj, susţinând că, ar fi de fapt, "o cursă prin care se încearcă arestarea" sa. Cu o întârziere de câteva ore, trenurile pleacă spre Bucureşti.

Petre Roman informează Camera Deputaţilor despre existenţa unui conflict de muncă în Valea Jiului, pe care Guvernul a încercat în zadar să îl stingă. Anunţă că minerii se îndreaptă spre Bucureşti şi că s-a încercat fără succes să fie opriţi pe drum.*

* Petre Roman a declarat că a aprobat venirea trenurilor cu mineri la Bucureşti, după ce a primit de la ministrul Transporturilor informaţia că mecanicii de tren şi angajaţii SNCFR erau ameninţaţi cu cuţitele de către mineri, existând pericolul ca ei să fie maltrataţi. Roman a spus că a luat decizia atunci când trenurile cu mineri ajunseseră deja în gara Craiova. Mai mulţi salariaţi ai SNCFR au declarat că, dimpotrivă, trenurile au plecat de la Petroşani spre Bucureşti cu permisiunea unui for superior, că semafoarele erau "pe verde" în momentul plecării trenurilor şi că exista "un parcurs de circulaţie" fără de care garniturile nu ar fi putut părăsi gara Petroşani.

https://biblioteca-digitala.ro

Minerii ajung la Bucureşti, în gara Băneasa, în jurul orei 10:00. Din gara Băneasa, minerii conduşi de Miron Cozma se îndreaptă spre Piaţa Victoriei şi se opresc în faţa clădirii Guvernului cerând ca primul ministrul Petre Roman să iasă să discute cu ei.

În jurul orei 15:00, minerii declanşează primul atac cu pietre asupra forţelor de ordine aflate în dispozitivul din faţa Palatului Victoria. Soldatul Lazăr Nicolae va deceda în chinuri groaznice din cauza arsurilor produse de o sticlă incendiară.

După o oră, minerii atacă din nou clădirea Guvernului, cu sticle incendiare, fapt ce determină evacuarea funcţionarilor din imobil. Petre Roman părăseşte clădirea guvernului sub protecţia SPP.*

Sub focurile trase din Palatul Victoria** sunt ucişi cu cruzime Aurica Crăiniceanu, mamă a doi copii, şi studentul Andrei Frumuşanu de la Institutul de Construcţii, aflaţi întâmplător în zonă.***

Seara se reuşeşte evacuarea Pieţei Victoriei. Manifestanţii se retrag către Televiziune şi Piaţa Universităţii. Miron Cozma, în fruntea unei delegaţii a minerilor, se întâlneşte la Palatul Cotroceni cu Preşedintele Ion Iliescu, condiţionând retragerea minerilor de demiterea primului ministru.****

---

* Mihnea Constantinescu, purtător de cuvânt al Guvernului, a declarat că Serviciul de Protecţie şi Pază i-a impus premierului Petre Roman să părăsească Palatul Victoria. Roman a confirmat că a decis să plece din clădirea Guvernului, dupa ce Ion Iliescu i-a spus că este cea mai buna variantă.

** M-am aflat împreună cu alţi profesori şi studenţi în convoiul care l-a însoţit pe Andrei Frumuşanu pe ultimul său drum, de la Institutul de Construcţii din Tei, până la Cimitirul Ghencea. Mai târziu, în timpul mandatului meu, ancheta Parchetului Militar a fost realuată, maiorul Gabor a fost trimis în judecată şi suspendat din SPP. După 2000, procesul a fost finalizat cu achitarea ofiţerului.

*** Căpitanul Dorel Enache, comandantul grupului de intervenţie care a actionat în Piata Victoriei, a afirmat că o parte din militarii pe care îi avea în subordine deţineau asupra lor muniţie de război.

**** Ulterior, Preşedintele Iliescu va declara că mineriada din 1991 a fost "spontană", dar pe parcurs a degenerat şi a căpătat conotaţii politice. El a spus că premierul Roman a propus sa-şi dea demisia în dupa-amiaza zilei de 25 septembrie, înainte de şedinţa CSAT. În cartea sa *Libertatea ca datorie*, Petre Roman susţine că, în realitate, a fost "demisionat".

https://biblioteca-digitala.ro

26 septembrie 1991

Minerii atacă cu forțe noi clădirea Guvernului. Au loc negocieri cu ușile închise între reprezentanții minerilor și conducerea FSN. Oliviu Gherman se întâlnește cu patru lideri ai minerilor, printre care și Cozma. Aceștia amenință că, dacă, până la ora 12:00, nu se va da oficial comunicatul privind demisia Guvernului Roman, 40.000 de sindicaliști de la Pipera se vor alătura minerilor aflați în Piața Victoriei. Liderii minerilor adaugă că, probabil, nimeni nu dorește izbucnirea unui "război civil".

La ora 12:00, Alexandru Bârlădeanu, președintele Senatului, anunță pe postul național de televiziune demisia Cabinetului Roman.

Între timp, minerii pătrund prin forță în sediul Camerei Deputaților, înlăturând violent opoziția forțelor de pază și atacă sediul Președinției României, folosind obiecte contondente, topoare, sticle incendiare. Se produc degradări de bunuri.

Seara, minerii atacă sediul Televiziunii Române, cauzând și aici pagube importante.*

Mineriada din septembrie 1991 s-a soldat cu 455 de răniți și patru morți, trei în București și unul în orașul Vulcan.

Constituirea mafiei sindicale din Valea Jiului

Profitând de relația sa specială cu puterea FSN-PDSR, Miron Cozma își întărește poziția de lider autoritar al minerilor, șantajând, amenințând, cumpărând sau atrăgând în afacerile sale diferite personalități din PDSR (PSD). Prin trafic de influență și intimidare, el obține o serie de avantaje, inclusiv în fața conducerii Regiei Autonome a Huilei din Valea Jiului și a instanțelor judecătorești.

* În legătură cu evenimentele din septembrie 1991, Eugen Dijmărescu, ministru al Economiei și Finanțelor, a declarat că, "surprinzător, Liga Sindicatelor Minerilor nu a cerut demiterea conducerii Regiei, ceea ce mă face să cred că este vorba despre o complicitate". Rememorând evenimentele din 24-26 septembrie 1991, Petre Roman afirmă în cartea sa, *Libertatea ca datorie*: "Sunt convins ca a fost vorba de un puci neocomunist pus la cale de vechile cercuri reactivate ale PCR și ale Securității. Nu există dovezi că Iliescu ar fi făcut ceva ca să-l provoace, în schimb este evident că n-a facut nimic pentru a-l evita".

https://biblioteca-digitala.ro

10 ianuarie 1997 Reuşeşte să scape cu o condamnare la numai doi ani închisoare cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei pe o perioadă de patru ani, pentru uciderea din vina sa exclusivă, într-un accident de circulaţie, a victimei Drăghici Violeta, mamă a doi copii, care circula în afara părţii carosabile.

14 februarie 1994 La manifestaţia din Piaţa publică din Târgu-Jiu, cu ocazia grevelor minerilor din Bazinul Gorjului, Miron Cozma incită minerii la ocuparea în forţă a sediului Prefecturii şi a Regiei Huilei şi ultragiază un poliţist care se afla în misiune de menţinere a ordinii publice.

1996

După doi ani de la terminarea cercetărilor privind ultragierea poliţistului, Parchetul dă o soluţie de scoatere de sub urmărire penală, considerând-o lipsită de pericol social, în condiţiile în care Miron Cozma mai avea pe rol dosarul privind infracţiunea de subminare a puterii de stat, şi la activ o condamnare cu suspendare în procesul de ucidere din culpă a Violetei Drăghici, aflându-se şi în termenul de încercare.

În mai 1996, Miron Cozma provoacă un scandal grav la Complexul Vegas din Petroşani soldat cu vătămare corporală şi tâlhărie comise asupra unui ziarist, însoţite de acte de huliganism asupra mai multor persoane din Petroşani.

Într-o conferinţă de presă organizată la Petroşani de Liga Minerilor din Valea Jiului, Miron Cozma ameninţă public cu o nouă deplasare la Bucureşti a minerilor, afirmând că nu se teme de guvernanţi, că aceştia trebuie să ia aminte că Valea Jiului e "Zonă Liberă" şi că pe acest teritoriu nu se aplică nici o lege, în afara celor dictate de el şi de locotenenţii săi. Guvernul Văcăroiu nu reacţionează în nici un fel, încurajându-l implicit pe acest multiplu infractor să-şi continue abuzurile.

Sub oblăduirea lui Miron Cozma, Valea Jiului devine un teritoriu propice multor afaceri care conduc la îmbogăţirea rapidă a unor personaje dubioase.

https://biblioteca-digitala.ro

Legăturile sale de afaceri cu Zaher Iskandarani culminează cu ascunderea acestuia în Valea Jiului şi în vila închiriată de Miron Cozma în Bucureşti.*

Sub aripa Ligii, se organizează afaceri cu diferite societăţi comerciale din Timişoara, cu societatea comercială "Adisan" şi alte firme din Bucureşti, prin care Valea Jiului este aprovizionată cu diferite produse, de la calculatoare la alimente, cheltuielile fiind suportate din subvenţiile acordate de stat pentru îmbunătăţirea parametrilor economici ai exploatărilor miniere.

Deşi probele administrate de poliţie în dosarele de anchetă a modului în care Regia Huilei a deturnat aceste subvenţii, au condus la reţineri, arestări şi chiar la fuga peste graniţă a contabilului şef al Regiei, Grigoriu Valentin, Miron Cozma şi acoliţii săi au fost din nou absolviţi de răspundere.

19 martie 1996

Şeful Poliţiei Române, generalul Ion Pitulescu înaintează, prin Ministerul de Interne, Procurorului General un raport în care documentează constituirea în Valea Jiului a unei "mafii sindicale" condusă de Miron Cozma. Pentru a demonstra afirmaţia sa că Miron Cozma îndeplineşte toate prerogativele conducătorilor acestui tip de mafie cunoscute în lume, se menţionează următoarele argumente:

- s-a îmbogăţit peste noapte, dispunând de sume enorme de bani, de autoturisme de lux, bodyguarzi, prostituate etc.;
- cheltuieşte sume mari în valută, pentru deplasări costisitoare în străinătate;
- sponsorizează activităţi sportive, artistice, sub "cupola" sa intrând echipa de fotbal Jiul Petroşani;
- foloseşte numeroase vile de lux. în Bucureşti ocupă singur vila nr. 6, aparţinând S.C. Snagov Bucureşti, unde are datorii de peste 70 milioane lei;
- tratează personal afaceri în numele sindicatului şi Regiei, fără legătură cu atribuţiile unui lider sindical.

* Miron Cozma intervine personal la personalităţi din conducerea statului şi a partidului de guvernământ în favoarea lui Zaher Iskandarani.

https://biblioteca-digitala.ro

19 mai 1996 Deşi acest raport argumenta că Miron Cozma este un răufăcător deosebit de periculos pentru ordinea şi liniştea publică, el este blocat timp de două luni de ministrul de Interne, fiind expediat la Procuratura Generală abia la 19 mai 1996.

23 august 1996 Procurorul General Gheorghe Cochinescu dă un răspuns evaziv protestului generalului Pitulescu privind protejarea făţişă a lui Miron Cozma de către Procuratură la presiunea puterii politice.

Mineriada (evitată) din ianuarie 1997

7 ianuarie 1997 Reluând în lucru dosarul mineriadei din septembrie 1991, blocat timp de 5 ani la Procuratura Generală, procurorul Alexandru Cinteză emite un mandat de arestare pe numele lui Miron Cozma, confirmat de Gheorghe Mocuţa, procuror şef adjunct la Secţia de urmărire penală şi criminalistică din Parchetul General.

8 ianuarie 1997 La protestul înaintat de către Liga Minerilor împotriva acestei decizii (motivat de întârzierea emiterii mandatului la peste 5 ani de la comiterea faptelor), adjunctul Secţiei de urmărire penală, Gheorghe Mocuţa, arată într-o conferinţă de presă (ţinută în lipsa Procurorului General Cochinescu şi a Procurorului General adjunct Ovidiu Năstase, aflaţi la Moscova) că la dosar există un mandat de arestare emis de procurorul Dinu încă din 1995 dar care nu a fost confirmat de fostul procuror şef Eugen Vasiliu ca urmare a presiunilor politice ale fostei puteri (PSD).

10 ianuarie 1997 Pe baza mandatului emis de Parchetul General, Miron Cozma este arestat preventiv sub acuzaţia de subminare a puterii de stat, nerespectarea regimului armelor şi muniţiei şi distrugerea avutului public.

Amintindu-şi de vechile deprinderi, alţi lideri ai Ligii Sindicatelor din Valea Jiului ameninţă cu o nouă venire la Bucureşti. Deocamdată, cu o delegaţie. Într-o conferinţă de

https://biblioteca-digitala.ro

presă organizată la Petroşani, cer să fie primiţi de Preşedintele României. Îi anunţ prompt că îi primesc peste două zile, în timpul lor liber, duminică, la ora 12:00.

12 ianuarie 1997

Primirea are loc în Sala Consiliului Suprem de Apărare a ţării. Am anunţat că presa e liberă să participe la întâlnire. Toate televiziunile sunt prezente. Sunt invitaţi cei cinci lideri ai minerilor din Valea Jiului delegaţi să reprezinte Liga. Din partea Preşedinţiei mai participă consilierul prezidenţial Sorin Moisescu, şeful departamentului Juridic, şi consilierul de stat pe probleme sociale, prof. dr. Nicolae Constantinescu.

Când liderii minerilor încep prin a cere eliberarea imediată a lui Cozma, îi întrerup: "Domnilor, cât timp sunt Preşedintele României, nimeni - nici dumneavoastră, şi cu atât mai puţin eu - nu va interveni în mersul Justiţiei. Nu vă faceţi iluzii. Nu eu, ci Justiţia e singura în măsură să decidă dacă şi când va fi eliberată o persoană arestată preventiv".* În continuare, îi anunţ că toate dosarele privind mineriadele îşi vor urma cursul normal în Justiţie.

Se aşterne tăcerea. După o clipă, discuţia se reia pe un ton diferit, deferent şi calm. Nu mai am în faţă nişte eroi ai clasei muncitoare, ci nişte persoane care caută, încurcate, să iasă cu bine dintr-o situaţie neplăcută. Le promit că voi interveni într-o singură privinţă: cea umanitară.

14 ianuarie 1997

O primesc în Bibliotecă pe Dana Cozma (pe atunci încă soţia liderului) şi pe fratele lui Miron Cozma. În prealabil, mă asigur că drepturile legale ale lui Miron Cozma sunt respectate întru totul. Le garantez că problemele sociale ale Văii, pe care le cunosc direct, la fel ca şi pe cele ale minerilor, în general (pentru că în profesia mea de geolog am lucrat alături de ei, coborând până la cel mai din adânc orizont al exploatărilor), vor fi în atenţia mea. Va beneficia, în condiţiile legii, de vizite la penitenciar şi pachete din partea familiei.

* Stenograma discuţiei cu delegaţia minerilor din Valea Jiului, Arhiva Preşedinţiei României, Fond documentar III.

https://biblioteca-digitala.ro

Interludiu

Departamentul economic al Preşedinţiei României, condus de profesorul Dan Căpăţână, în colaborare cu colegii de la Guvern, concepe un program de reabilitare a Văii Jiului, de a cărui realizare este însărcinat, din partea Preşedinţiei, consilierul de stat Petru Radu Păun Jura.

Februarie 1997 - decembrie 1998

● În Valea Jiului, planul de restructurare a industriei miniere se concretizează prin închiderea mai multor mine. Disponibilizarea minerilor este însoţită de plata unor compensaţii substanţiale pentru acea vreme. O parte din mineri vor cheltui însă rapid banii şi vor rămâne fără surse de venit.

● Prin decizia Curţii de Apel, Miron Cozma este condamnat în procesul privind mineriada din 1991 dar, printr-o ciudată schimbare a încadrării juridice din "subminarea puterii de stat" în "tulburarea liniştii publice" şi luarea în considerare a timpului petrecut în arest preventiv, Miron Cozma este pus în libertate. Nu mai puţin ciudat, Marian Dinu, preşedintele instanţei care a decis schimbarea încadrării (şi eliberarea lui Cozma) îşi dă demisia a doua zi după pronunţare şi trece în avocatură.

Parchetul General Introduce recurs la Curtea Supremă de Justiţie.

Mineriada din ianuarie 1999

4 ianuarie 1999

Minerii din Valea Jiului declară grevă. Cer abandonarea programului de închidere a minelor sau 10.000 dolari compensaţie pentru fiecare disponibilizat, mărirea salariilor şi încă alte 30 de înlesniri. Multe dintre ele sunt atât de aberante încât este evident că nu poate fi vorba de un protest sindical pur şi simplu.

PRM, unde liderul minerilor, Miron Cozma, este acum vicepreşedinte la nivel naţional, cheamă întreaga populaţie a României la boicot şi grevă generală, prezicând căderea iminentă a "regimului antipopular şi antinaţional al lui Emil

https://biblioteca-digitala.ro

Constantinescu". PDSR se lansează în manipularea opiniei publice, afirmând că ministrul de Interne Gavril Dejeu ar fi ordonat trupelor de jandarmi să deschidă focul împotriva grevi̧tilor neînarmaţi din Valea Jiului, şi cere demiterea acestuia. Transmisiile în direct ale televiziunilor probează, dimpotrivă, că forţele de ordine nu erau dotate cu arme de foc şi au evitat orice confruntare directă cu minerii.

Se reiau negocierile cu Ministerul Industriilor. **5 ianuarie 1999**

Liga Minerilor dă un comunicat ultimativ în care cere demisia ministrului Industriilor, Radu Berceanu, şi deplasarea primului ministru Radu Vasile în Vale. PDSR şi PRM susţin, prin intervenţii publice vehemente, solicitările minerilor. **7 ianuarie 1999**

Ora 12:00. Manipulaţi de PRM şi PDSR, minerii sunt hotărâţi să provoace o confruntare violentă. Rapoartele SRI confirmă o organizare pe plan local şi naţional pentru o acţiune de anvergură în vederea înlăturării autorităţilor publice legal constituite şi a preluării prin forţă a puterii. **15 ianuarie 1999**

Adrian Năstase, prim-vicepreşedinte al PDSR şi vicepreşedinte al Camerei Deputaţilor, cere să fie anulată imediat decizia de închidere a celor două mine Dâlja şi Bărbăteni, deşi ele au pierderi foarte mari, şi solicită alegeri parlamentare anticipate. Scopul şi coordonarea politică sunt evidente. Numărul minerilor prevăzut a fi disponibilizaţi (cu compensaţii) la cele două mine este infim şi, în plus, vor fi chiar angajări pentru perioada de doi ani a lucrărilor de închidere.

Ora 15:00. Îi solicit primului ministru Radu Vasile constituirea unei celule de criză şi elaborarea unui plan de criză care să fie supus aprobării în şedinţă de Guvern.

Ora 20:00. Greva este declarată ilegală. îi cer secretarului general al Guvernului, Radu Stroe, să ia legătura cu prefecţii şi primarii din zonă pentru a asigura ordinea publică.

https://biblioteca-digitala.ro

16 ianuarie 1999

Ora 9:30. Deschiderea cursurilor Colegiului Naţional de Apărare. Declar ferm că minerii nu au ce căuta la Bucureşti, cu atât mai mult cu cât Justiţia nu a lămurit încă vinovăţiile pentru infracţiunile grave comise în timpul mineriadelor anterioare. Adaug că nu vor fi tolerate nici un fel de acţiuni violente ale minerilor care ar putea atinge siguranţa cetăţenilor şi, la nevoie, vor fi folosite toate mijloacele de descurajare prevăzute de lege.

Ora 12:00. Convoc pe ministrul de Interne Gavril Dejeu. Raportează că se vor asigura măsuri de blocare a unor eventuale manifestaţii violente ale minerilor.

18 ianuarie 1999

Miron Cozma dă minerilor ordinul de pornire spre Bucureşti. Îi ameninţă pe aceia dintre ei care nu vor participa la acţiune că vor fi disponibilizaţi după victorie. 10.000 de mineri pornesc pe jos, într-o coloană lungă de un kilometru, precedaţi de un escavator uriaş.

Directorul general al Regiei Lignitului Oltenia, Gavril Baican,* refuză să pună la dispoziţia forţelor de ordine utilajele solicitate pentru blocarea defileului. Printre jandarmi este răspândit zvonul că "s-a căzut la pace" cu minerii şi aceştia trebuie lăsaţi să meargă la stadionul de la Sadu. Aflu că, din prostie sau din rea-voinţă, nu s-au deblocat fondurile necesare pentru alimente, aşa că tinerii poliţişti şi jandarmi, speriaţi şi fără nici o experienţă, mai sunt pe deasupra şi flămânzi.

În Camera Deputaţilor şi la Senat reprezentanţii PDSR şi PRM fac declaraţii fulminante în sprijinul marşului minerilor spre Bucureşti. Ion Iliescu declară că "blocarea Văii Jiului o transformă într-un lagăr de concentrare, e o pedeapsă colectivă care ţine de practicile regimurilor totalitare, fasciste sau comuniste". După care mă ameninţă direct: "În acelaşi mod a reacţionat şi Nicolae Ceauşescu în decembrie 1989, iar generalii care au aplicat ordinele primite sunt judecaţi astăzi pentru acele fapte" - vizând încurajarea insubordonării în rândul militarilor într-un moment în care procese-

* În 2001 avea să fie răsplatit de Adrian Năstase fiind numit secretar de stat în Ministerul Industriilor.

https://biblioteca-digitala.ro

le generalilor implicați în crimele de la Timișoara și Cluj începuseră să fie judecate.

Adrian Năstase reia tema alegerilor anticipate, se declară energic în favoarea subvenționării minelor, indiferent de pagube, și, uitând că, în 1991, aceiași mineri au ocupat Camera Deputaților umilindu-i pe parlamentari, afirmă că "Poliția nu are dreptul să interzică venirea minerilor în București".

19 ianuarie 1999

Președintele PRM, Vadim Tudor, se adresează tuturor platformelor muncitorești cu un apel la grevă generală, având ca finalitate răsturnarea "regimului Constantinescu". Se adresează cu un alt apel trupelor MApN și MI să nu execute ordinele primite pentru a nu repeta greșelile fatale din decembrie 1989, corelându-se perfect cu Ion Iliescu. Cere ca toate filialele PRM din localitățile aflate pe traseul coloanei de mineri să-i ajute.

Fostul șef al SRI, Virgil Măgureanu, care fusese implicat în organizarea primelor mineriade, afirmă că minerii nu vin cu gândul de a provoca răsturnări și că va fi doar un miting cât se poate de pașnic.

Bumbești

La Bumbești, barajul de poliție este spulberat de mineri.

Minerii se comportă ca o forță organizată și eficientă. Este limpede că sunt ghidați după reguli militare, de cadre de specialitate. Pe de altă parte, e la fel de limpede că jandarmii și polițiștii nu au comandanți competenți. Dezorientați, înspăimântați, fără experiență, tinerii recruți se dovedesc neputincioși în fața asaltului brutal al minerilor. Poliția nu este pregătită pentru confruntarea cu mulțimi ostile, ci doar cu infractori "de oraș", iar jandarmii, cei care teoretic ar fi trebuit să aibă competența unei asemenea confruntări, sunt slab instruiți.

Târgu-Jiu

Fără mari dificultăți, minerii ajung la Târgu Jiu. Liderul sindicatelor din exploatările miniere din Oltenia, Marin Condescu, se desolidarizează public de acțiunile celor din Valea Jiului.

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru a manipula opinia publică, Miron Cozma declară că împotriva minerilor s-au folosit arme de foc şi că există morţi în rândul acestora. Realitatea este că răniţii sunt doar dintre poliţişti şi jandarmi. Desfăşurarea confruntării de la Bumbeşti a arătat clar că este vorba de o mişcare teroristă a unor forţe bine antrenate în acţiuni violente şi criminale. Deocamdată nu aceasta este şi percepţia unei părţi a opiniei publice.

Televiziunile transmit reportaje în direct, înfăţişându-i pe mineri când ca victime, când ca eroi. Rareori răzbate şi o prezentare mai echilibrată a realităţii din partea unor reporteri cu conştiinţă civică.

Bucureşti

Ora 13:00. Convoc la Cotroceni pe primul ministru Radu Vasile, ministrul de Interne Gavril Dejeu, directorul SRI Costin Georgescu, şeful Statului Major General al Armatei general Degeratu, directorul Serviciului de Protecţie şi Pază general Andreescu, şeful Inspectoratului General al Poliţiei general Berechet, comandantul trupelor de jandarmi general Stângaciu, ministrul Transporturilor Traian Băsescu, consilierul prezidenţial pentru siguranţa naţională Dorin Marian.

Deschid şedinţa, evidenţiind incapacitatea forţelor de ordine de a-şi face datoria. Trebuie restabilit urgent prestigiul acestora. Nu este cazul ca armata să intervină, dar poate să pună la dispoziţie logistica necesară. Ministrul Transporturilor anunţă că garniturile de tren sunt pregătite pentru a fi mutate la Turnu Severin. Comandantul trupelor de jandarmi informează că în zona de sud a ţării sunt concentraţi 2.000 de jandarmi. Lipsesc gaze lacrimogene şi mijloace grele pentru blocarea drumurilor. Ministrul de Interne anunţă că există informaţii că PDSR şi PRM deplasează oameni cu alimente pentru mineri.

Dau publicităţii un comunicat în care anunţ că autorităţile nu vor admite sub nici o formă reeditarea actelor de violenţă care au adus, în perioada 1990-1991, grave prejudicii României şi ale cărôr urmări se resimt şi astăzi. Declar că suntem hotărâţi să aplicăm fără nici o ezitare toate prevederile legii referitoare la combaterea acţiunilor care aduc atingere

https://biblioteca-digitala.ro

liniştii publice, proprietăţii publice şi private, siguranţei cetăţenilor şi bunei funcţionări a autorităţilor statului.

Ministrul de Interne Gavril Dejeu cere să fie primit şi îşi prezintă demisia.

20 ianuarie 1999

PRM salută victoria minerilor şi cere demiterea Guvernului. Ion Iliescu declară pentru Mediafax că se impune demisia de urgenţă a Guvernului. Acceptă că e firesc să existe similitudini între poziţia PDSR şi cea a PRM şi adaugă: "Am văzut şi apariţia acestui lider al minerilor, Beja,* care a dovedit mai multă înţelepciune decât mulţi conducători politici".

Se anunţă trimiterea la Râmnicu Vâlcea a unei delegaţii guvernamentale conduse de Alexandru Athanasiu, ministrul Muncii şi Protecţiei Sociale.

Apreciez solidaritatea partidelor din coaliţia de guvernământ şi poziţia lor hotărâtă pentru apărarea democraţiei.

Stare de urgenţă

21 ianuarie 1999

Ora 11:00. Şeful secţiunii I a SPP raportează că, în cazul intrării în Bucureşti, minerii vor urma traseul Palatul Cotroceni - Televiziune. Ştiam. Un fost student care lucrase la TVR mi-a transmis că vechiul personal ceauşist pregătise deja megafoanele pentru discursurile lui Cozma şi Vadim.

Costeşti

Ora 16:00. Minerii rup barajul forţelor de ordine de la Costeşti şi iau ostatici 1.500 de jandarmi şi poliţişti încercuiţi de forţele teroriste. Cu ajutorul unor foşti mineri, acum disponibilizaţi, care locuiesc în zonă, au folosit drumurile laterale, ocolind dispozitivul de poliţie, prost amplasat şi lipsit de comunicare radio între comandament şi trupă. După ce trec de Costeşti, minerii continuă asaltul spre Râmnicu-Vâlcea. Prefectul de Vâlcea încearcă să trateze cu minerii. Este molestat şi sechestrat.

* Pentru faptele sale, Romeo Beja va fi condamnat în 2004 la cinci ani şi jumătate închisoare chiar în timpul noului mandat al Preşedintelui Iliescu.

https://biblioteca-digitala.ro

București

Ora 17:00. La discuția din Sala Unirii cu liderii grupurilor parlamentare, cu excepția reprezentanților PRM, cer sprijin politic pentru emiterea unei ordonanțe a Guvernului privind regimul stării de urgență, care să fie dezbătută și aprobată în Parlament chiar a doua zi, pe 22 ianuarie.

Atmosferă extrem de tensionată. Fostul președinte Ion Iliescu declanșează un atac violent pe tema disponibilizărilor și "mituirii" minerilor cu compensații; îi acuză pe Berceanu de aroganță și pe Băsescu de încălcarea Constituției fiindcă a oprit trenurile din Vale. Intervin și subliniez că, în situația în care România e confruntată cu amenințarea unui război civil, ca și cu iminența unui conflict în imediata vecinătate a granițelor, lipsa unei legi privind starea de urgență și de asediu este intolerabilă. Au trecut șapte ani de când, conform Constituției, o asemenea lege ar fi trebuit să fie adoptată. În cele din urmă se convine ca regimul stării de urgență și al stării de asediu să fie reglementate prin ordonanță de urgență a Guvernului, care să fie dezbătută chiar a doua zi (în regim de urgență) în Parlament, pentru a se evita orice act neconstituțional.

În final, participanții semnează o Declarație comună de susținere a operațiilor de menținere a ordinii.

Ora 19:00. Minerii intră în municipiul Râmnicu-Vâlcea. Împreună cu membri ai bandelor de tâlhari și recuperatori ai lumii interlope locale vandalizează clădirile oficiale. După un atac în forță al organelor de ordine, minerii ocupă sediul Prefecturii și al Consiliului Județean. Urmează o demonstrație de "triumf" transmisă în direct de posturile naționale de televiziune. Minerii prezintă cu mândrie "trofeele" de luptă - căști de protecție, scuturi și grenade lacrimogene confiscate de la jandarmii molestați de ei.

Ora 20:00. Reuniune de urgență a Consiliului Suprem de Apărare a Țării. Propun un set de măsuri imediate: un grup condus de ministrul Apărării, Victor Babiuc, va redacta, folosind un text mai vechi, proiectul Ordonanței privind instituirea stării de urgență și de asediu, potrivit articolului 93 din Constituție. Îi cer primului ministru Radu Vasile să convoace Guvernul pentru a aproba în această noapte

https://biblioteca-digitala.ro

Ordonanța care să asigure baza legală pentru o eventuală declarare a stării de urgență. Dudu Ionescu este deja numit ministru de Interne. Anunț o serie de numiri a unor generali cu experiență din armată: generalul Mircea Mureșan, fost comandant al Armatei a II-a, secretar de stat la Ministerul de Interne; generalul Andreescu, fost director al SPP, comandant al Corpului de Jandarmi.

Un prim bilanț al confruntării de la Costești: peste 120 de polițiști și jandarmi au fost răniți, un maior de jandarmi este în comă cu fractură de craniu și un militar în termen are fractură de coloană.

CSAȚ aprobă în unanimitate ca, în condițiile în care nu încetează acțiunile violente ale minerilor care pun în pericol democrația constituțională și instituțiile statului de drept, să se declare starea de urgență pentru o perioadă de maximum 30 de zile; să se impună restricții de circulație pe tot traseul până la București, în județele Hunedoara, Gorj, Vâlcea, Dolj, Olt, Argeș, Dâmbovița, Teleorman și Ilfov; toate firmele private de protecție și pază să se subordoneze ordinelor Ministerului de Interne.

În calitate de comandant al forțelor armate, îi dau șefului Statului Major General al Armatei, generalul Constantin Degeratu, ordin de intervenție cu unități specializate pentru astfel de situații, în vederea descurajării acțiunilor violente care periclitează siguranța statului.

Având în vedere că, până la acest moment, nu există o imagine corectă din punct de vedere militar asupra situației, Statul Major va întocmi urgent un plan de acțiune.

Ora 22:00. În ședința de Guvern se adoptă Ordonanța privind regimul stării de asediu și al stării de urgență, conform cerințelor din Constituție.

Ora 22:30. Generalul Degeratu raportează că sunt pregătite pentru intervenție batalionul 26 infanterie din Craiova, un batalion de vânători de munte din Curtea de Argeș - Câmpulung, un batalion de cercetare pentru verificarea căilor de comunicație și stabilirea exactă a situației.

Ora 23:30. Unitățile mobilizate sunt în deplasare urgentă către punctele stabilite.

https://biblioteca-digitala.ro

22 ianuarie 1999

Ora 04:00. Generalul Degeratu revine la Cotroceni şi îmi raportează că a fost verificată întreaga zonă. Poliţiştii şi jandarmii au fost găsiţi într-o stare de dezordine totală, unii au refuzat să ia armele, alţii au refuzat să execute ordinele, din cauza lipsei unei conduceri unice şi coerente. Multora le era efectiv frică. Luaseră bătaie de două ori, proveneau din unităţi diferite, nu aveau coeziunea unei formaţii unitare, nu se cunoşteau, nu erau obişnuiţi cu un astfel de mod de acţiune. Se trece la reorganizarea efectivelor. Mulţi tineri - obosiţi sau timoraţi - sunt trimişi în cazărmi.

Ora 06:00. Într-o intervenţie televizată, anunţ că s-a hotărât introducerea stării de urgenţă care urmează să intre în vigoare după discutarea şi aprobarea Ordonanţei Guvernului de către Parlament.

Discut cu generalul Degeratu, consilierul prezidenţial pentru siguranţă naţională şi ordine publică Dorin Marian şi directorul SRI Costin Georgescu variantele de rezervă pentru cazul în care minerii vor sparge şi barajele de pe Dealul Negru. Situaţia este prea gravă pentru a exclude vreo variantă, oricât de neplăcută ar fi. Trăgători de elită din trupele antitero sunt plasaţi pe traseu pentru a perfora cauciucurile maşinilor cu care se deplasează minerii. Ordinul este clar: nici o victimă, dar nici o maşină care să treacă de baraj!

Trupele de jandarmi rămase în Bucureşti intră în dispozitiv pentru a întări paza principalelor instituţii ale statului - Parlamentul, Guvernul, Preşedinţia. Consilierul prezidenţial Dorin Marian inspectează forţele SPP prezente la Cotroceni.

Şedinţa Camerelor reunite ale Parlamentului României.*

Ora 12:00. Pe fluxul de ştiri al Mediafax se dă rezumatul conferinţei de presă a PRM. C.V. Tudor adresează felicitări minerilor şi "eroicei populaţii" a judeţului Vâlcea, salută declanşarea revoltei minerilor, pe care o consideră "o revoluţie de eliberare a României de sub jugul mafiei şi al trădătorilor de ţară" şi cere formarea unui "nucleu de comandă care să gestioneze ţara, un *Consiliu revoluţionar*, format din oamenii pe care populaţia îi va împinge în faţă".

* Vezi Stenograma şedinţei Parlamentului în secţiunea DOCUMENTE.

https://biblioteca-digitala.ro

Cere demisia imediată a Preşedintelui şi a Guvernului. Încheie cu un apel adresat trupelor MApN şi MI, cerându-le să fraternizeze cu populaţia răsculată.

Grupul de înalţi ofiţeri de Securitate în rezervă care constituie nucleul Partidului România Mare îi garantaseră lui Vadim Tudor că armata nu va interveni, că nu se va găsi nici un general care să transmită ordinul Preşedintelui şi nici un ofiţer care să-l execute.

Implicarea directă a liderului PRM în incitarea minerilor a fost comentată, ulterior, chiar de către unii membri ai conducerii acestui partid.* Documentându-se asupra situaţiei din Valea Jiului, unul dintre aceştia ajunge la concluzia că Miron Cozma avea legătură telefonică permanentă cu C.V. Tudor.**

Vâlcea

O unitate militară din Piteşti blochează cu nouă tancuri căile de acces de la Râmnicu Vâlcea spre Piteşti, astfel încât masa de mineri care venea spre Bucureşti să fie nevoită să coboare din mijloacele sale de transport, viteza de deplasare să fie redusă, entuziasmul şi motivaţia să scadă pentru a se putea trata cu ei. Tancurile sunt folosite ca baricade, nu au muniţie şi nici baterii, ca să nu poată fi mişcate din loc. Se montează obstacole joase, care să încurce deplasarea pe văi şi eventualele acţiuni de învăluire din partea minerilor.

Sunt identificaţi cercetaşi ai lui Miron Cozma care acţionau după reguli militare. Deplasându-se cu autoturisme Dacia pe diverse direcţii, ei anunţau când "Calea este liberă şi se poate înainta". Sesizând toate punctele de blocaj - spre sud, spre est, şi spre nord, îşi dau seama că în zona dintre drumurile principale acţionează echipe de cercetare ale armatei care pot depista orice mişcare a minerilor şi declanşa intervenţia forţelor aflate în cazărmi.

* "Vadim (...) vorbea direct cu liderii minerilor, incitându-i la grevă, la nesupunere, la marşuri şi mitinguri de protest (...) pentru a-şi vedea visul de a ajunge în fotoliul de la Cotroceni împlinit... Se şi vedea în fruntea acelui "Consiliu Revoluţionar" elaborând directive pentru decapitarea instituţiilor democratice existente." - Ilie Neacşu în volumul *Vadim între Preşedinţie şi Ospiciu*, p. 321

** Ibidem, p. 325

https://biblioteca-digitala.ro

SRI interceptează convorbirile dintre iscoadele "minerilor" şi Miron Cozma prin care îi comunicau că pe Dealul Negru accesul e blocat cu material militar greu, iar pe stânga şi pe dreapta drumului sunt plasate în profunzime obstacole care îi împiedică să treacă pe jos.

Cozia

Miron Cozma, luând cunoştinţă de noua situaţie şi noul raport de forţe, se hotărâşte să renunţe la deplasarea spre Bucureşti şi să încerce o soluţie de compromis. Este negociată, prin intermediul IPS Ioan, episcop de Covasna, o întrevedere cu primul ministru Radu Vasile la Cozia!

Aflat la Vila Lac II, pentru a discuta situaţia cu reprezentanţi ai societăţii civile - Gabriel Liiceanu, Gabriel Andreescu, Radu Filipescu, Stelian Tănase ş.a. - vorbesc la telefon cu primul-ministru Radu Vasile. Îi transmit că poate negocia cu Liga Minerilor problemele economice şi sociale care ţin de competenţa Executivului, dar nu se poate angaja în nici un fel de promisiuni privind răspunderea penală şi civică a lui Miron Cozma şi a celorlalţi lideri sindicali, care ţine de competenţa Justiţiei.

După celebrarea "Păcii de la Cozia", primul ministru Radu Vasile revine la Bucureşti. Minerii se întorc cu autobuzele, în urma dispoziţiilor liderilor lor, pe singurul drum neblocat de armată.

Bucureşti

Ora 18:00. La chemarea Alianţei Civice, pe străzile capitalei are loc o demonstraţie organizată de societatea civilă în sprijinul instituţiilor democratice. Participă numeroase personalităţi culturale, ştiinţifice, studenţi, cetăţeni.

Ora 20:30. Convoc pe ministrul de Interne Dudu Ionescu, ministrul Apărării Victor Babiuc, directorul SRI Costin Georgescu, şeful Statului Major general Constantin Degeratu, secretarul de stat la MI general Mureşan, şeful Inspectoratului de Poliţie general Berechet, consilierul prezidenţial pentru siguranţă naţională Dorin Marian. Se prezintă o informare despre rezultatul acţiunilor unităţilor de cercetare şi vânători de munte.

https://biblioteca-digitala.ro

Acțiunea de descurajare și de limitare a violenței, pregătită într-un timp foarte scurt, a avut succes. Ordinul pe care îl dădusem în calitate de comandant al forțelor armate se bazase pe hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, iar șeful Statului Major, generalul Constantin Degeratu, l-a pus în aplicare. Nu a existat nici o tendință de insubordonare.

Disoluția autorității statului, pe care campania ziarului *Adevărul* o anunța de un an de zile, nu s-a produs, dar pericolul a fost iminent.

După o analiză a evenimentelor de la Bumbești și Costești, cer demararea unei anchete cu privire la vinovați. Va fi necesar să reevaluăm Strategia de securitate națională.

26 ianuarie 1999

Ora 15:00. Ședința CSAȚ. Dudu Ionescu, noul ministru de Interne, prezintă un raport în care anunță că generalul Lupu, șeful B.A.O.L.P.,* cel care, la Costești, își trădase subordonații, fugind deghizat în civil, a fost destituit din funcție și trimis în fața Consiliului de Onoare. Au fost, de asemenea, destituiți din funcții generalul Nicolae Langa, secretar de stat în Ministerul de Interne, și generalul Stan Stângaciu, comandantul Corpului de Jandarmi.

Costin Georgescu, directorul SRI, raportează că au existat instigări la grevă din partea PRM în toate zonele țării și există probe privind implicarea directă a unor lideri locali ai PRM, care au însoțit coloanele de mineri. Din partea conducerilor, centrală și locale, ale PDSR a existat un accept tacit. Lideri și militanți ai PRM, dar și ai PDSR au incitat muncitorii, pe diferite platforme industriale, să se alăture minerilor. în cursul evenimentelor au fost implicate și persoane din mișcările de extremă stângă, anarhiste, europene, care au sprijinit material și prin prezența lor în Valea Jiului, acțiunile minerilor. Au existat contacte clare cu clanuri mafiote românești. Violența mineriadei trebuie pusă în legătură și cu situația tot mai tensionată din Kosovo, unde, probabil, NATO și UE vor interveni împotriva regimului Miloșevici.

* Brigada de Asigurare a Ordinii și Liniștii Publice.

https://biblioteca-digitala.ro

Ministrul de Externe Andrei Pleşu informează că, pe plan extern, ecourile rezolvării crizei sunt favorabile, există înţelegere pentru dificultăţile prin care am trecut şi apreciere pentru faptul că nu am cedat.

Evaluarea pagubelor. La Ministerul de Interne, 22 miliarde lei. La Ministerul Industriilor, 95 miliarde lei.

1 februarie 1999

Şedinţa Consiliului Suprem de Apărare a Ţării.

Generalul Anghel Andreescu, comandantul Corpului de Jandarmi, raportează că au început angajările pentru subofiţeri profesionişti care, treptat, vor înlocui soldaţii în termen. Expune măsurile ce vor fi luate în vederea îmbunătăţirii logisticii şi, în general, a dotării Jandarmeriei.

Mineriada din februarie 1999

15 februarie 1999

La Curtea Supremă de Justiţie se judecă recursul Parchetului General împotriva deciziei Curţii de Apel, care modificase încadrarea juridică a faptelor comise de Miron Cozma în timpul mineriadei din 1991 din subminare a puterii de stat în tulburare a ordinii publice. Pe baza acestei decizii, care asimila mineriada din '91 cu distracţia unor beţivi care cântă prea tare pe stradă, Cozma fusese pus în libertate în 1998. A mai avut aşadar timp pentru o nouă mineriadă (în ianuarie 1999).

Judecând recursul introdus de Parchet, Curtea Supremă de Justiţie restabileşte încadrarea iniţială, de subminare a instituţiilor statului, aplică pedeapsa prevăzută de Codul penal condamnându-l pe Cozma Miron la 18 ani închisoare şi dispune punerea în executare a pedepsei.

Protestele Opoziţiei sunt vehemente. PDSR, prin vicepreşedinţii Ioan Mircea Paşcu şi Rodica Stănoiu, ia apărarea lui Cozma şi incriminează declaraţia mea referitoare la faptul că legile României se aplică inclusiv în Valea Jiului. Paradoxal, Rodica Stănoiu este juristă, specialistă în criminologie.

https://biblioteca-digitala.ro

16 februarie 1999

Miron Cozma refuză să se supună hotărârii judecătoreşti (definitive) a Curţii Supreme de Justiţie. Din rapoartele primite rezultă că se organizează un nou marş al minerilor la Bucureşti cu scopul blocării Justiţiei prin forţă.

Convoc la Cotroceni pe ministrul de Interne Dudu Ionescu; şeful celulei de criză din Ministerul de Interne, general Mircea Mureşan; ministrul Apărării Victor Babiuc; şeful Statului Major General general Constantin Degeratu şi consilierul pentru apărare Dorin Marian. De data asta autorităţile trebuie să reacţioneze fără greş. în vederea unei mai bune asigurări a ordinei publice şi a protecţiei instituţiilor, am numit la comandă generali cu experienţă din armată: generalul Mureşan la Ministerul de Interne, generalul Stoina la SPP.

Avem din nou ocazia să urmărim "live" mişcarea minerilor spre Bucureşti la posturile de televiziune româneşti. Echipele de zgomote cunoscute îşi fac datoria în studiouri, cerând respectarea libertăţii de circulaţie pe drumurile publice. De la centrul de comandă de la MI sunt informat că, la tentativa unui ofiţer de la serviciul de circulaţie din Târgu-Jiu, căpitanul Caragea, de a opri înaintarea coloanelor, minerii şi Miron Cozma personal i-au rupt epoleţii, l-au insultat şi maltrat.

Stoeneşti

Minerii ajunşi la Stoeneşti îi cer comandantului forţelor de ordine să se retragă şi să-i lase să treacă.

Mă deplasez la centrul de comandă de la MI, unde ofiţerii Statului Major înregistrează la fiecare cinci minute poziţia trupelor care se deplasează în sprijinul celor aflate deja la Stoeneşti.

Minerii atacă forţele de întărire ale Jandarmeriei conduse de generalul Cearapin. Sunt respinşi şi încercarea de a trece podul eşuează. Când se întorc la autobuzele aflate la 1-2 km în spate, vor constata că acestea fuseseră scoase din uz de către forţele speciale care reuşiseră să le încercuiască.

După o încleştare tensionată, de câteva ore, minerii sunt dezarmaţi şi grupaţi pe un câmp, sub supraveghere. Cozma este arestat, conform mandatului emis pentru executarea sentinţei Curţii Supreme de Justiţie. 79 mineri, între care locotenenţii săi, Beja şi Lois, sunt reţinuţi.

https://biblioteca-digitala.ro

Bilanțul confruntării de la Stoenești include, din nefericire, un miner decedat prin cădere, după ce încercase să se urce din mers în trenul de întoarcere spre Petroșani. Din partea forțelor de ordine, 69 jandarmi și 12 polițiști sunt răniți, unii destul de grav.

București În cel mai nerușinat stil politicianist, prim-vicepreședintele PDSR, Adrian Năstase, vicepreședinte al Camerei Deputaților, declară: "Arestarea lui Miron Cozma este o mare înfrângere a democrației, iar actuala Putere reușește astfel să distrugă și încrederea în procesul democratic din România".

DEMONSTRAREA TEZEI:

1997-2000: Pași spre aflarea adevărului prin Justiție

Anchetarea evenimentelor din iunie 1990

Întreaga evoluție a evenimentelor din ziua de 13.06.1990 și-a avut rădăcinile în indignarea pe care atrocitățile comise în zori, de către polițiști, a produs-o printre bucureșteni. "Starea de spirit explozivă a oamenilor aflați în stradă a fost permanent alimentată de acțiunile violente ale forțelor de ordine și de prezența unui număr mic de manifestanți foarte agresivi, pe care mulți martori oculari i-au considerat a fi instigatori infiltrați în mulțime cu scopul expres de a o agresiviza".*

Relatările participanților la evenimentele din iunie 1990 de la Televiziune și de la Poliția Capitalei demonstrează clar că și în aceste cazuri violențele au fost începute de câțiva indivizi în civil, foarte siguri de sine, cu un comportament pe cât de violent, pe atât de diferit de atitudinea generală a manifestanților care au acționat pașnic.

În dosarul nr. 18/P, deschis de Secția Parchetelor Militare în anul 1997, procurorii au avut în vedere, pe de o parte, confruntările din 13 iunie și, pe de altă parte, violențele

* Raport asupra evenimentelor din 13-15 iunie 1990, pp. 49-50.

https://biblioteca-digitala.ro

minerilor din 14-15 iunie, cu consecinţele lor - morţi, răniţi, distrugeri de bunuri, reţineri şi arestări ilegale.

S-a stabilit că, în perioada 13-15 iunie 1990, au fost ucise 5 persoane (patru prin împuşcare şi una prin înjunghiere), 16 persoane au fost rănite prin împuşcare, alte peste 1080 persoane au fost arestate ilegal şi agresate, dintre care peste 600 au certificate medico-legale.

În dosarul penal 74/P/1998, care priveşte uciderea prin împuşcare a victimelor Lepădatu Mitriţă, Mocanu-Velicu Valentin, Dunca Gheorghiţă şi Drumea Dragoş, în seara zilei de 13.06.1990, s-a stabilit că s-a tras din balconul cabinetului ministrului de interne, Mihai Chiţac.*

În dosarul penal 75/P/1998 privind implicarea reprezentanţilor unor instituţii ale statului în mobilizarea, transportul şi acţiunea minerilor în Bucureşti în perioada 14-15 iunie 1990 au fost audiaţi Ion Iliescu, Petre Roman, Mihai Chiţac, Victor Athanasie Stănculescu, Cico Dumitrescu, Nicolae S. Dumitru, Dumitru Iliescu, Virgil Măgureanu, Gelu Voican Voiculescu.

• De ce mineriada?

Anchetele efectuate de Parchetul Militar au stabilit că:

- deplasarea minerilor la Bucureşti s-a făcut în mod organizat cu ajutorul Ministerului Transportului;
- a fost constituit un centru de primire şi dirijare pentru mineri, coordonat de un ministru;
- potrivit dispoziţiilor Guvernului, Ministerul Apărării

* Într-un articol publicat în mai 1994 în *Tinerama*, Ioan Itu precizează că şeful UM 0215, colonelul Marica Ion, a fost identificat ca fiind trăgătorul care i-a ucis pe cei patru şi că aceştia nu făceau parte din grupul violent care atacase porţile Ministerului de Interne, fiind simpli trecători (spectatori). A publicat, de asemenea, fotografia unuia dintre tinerii atacatori care a fost identificat ca fiind angajat, imediat după mineriadă, în poliţie, cu grad de sergent major, personal de către amiralul Emil (Cico) Dumitrescu. După apariţia articolului, sergentul a fost trecut în rezervă.

https://biblioteca-digitala.ro

Naționale a asigurat hrănirea și echiparea minerilor catalogați ca "forțe civile ce au participat la restabilirea ordinii și a liniștii în capitala țării";
- a existat, în afară de orice îndoială, o cooperare între organismele Ministerului de Interne și mineri. Această cooperare s-a făcut parțial la vedere și parțial în condiții de acoperire.

Având în vedere că, în 13 iunie, Piața Universității fusese degajată și că manifestanții sosiți la sediul Televiziunii în seara aceleași zile protestau împotriva comportamentului violent și a abuzurilor comise de forțele de ordine, este limpede că Ion Iliescu, abia ales Președinte cu o majoritate de 85% din voturi, nu avea de ce să se teamă și nici motive obiective pentru a declara pe post (la ora 21:00) că s-ar afla "în fața unei tentative organizate de răsturnare prin forță a conducerii alese în mod liber și democratic la 20 mai 1990".

Faptul că Ion Iliescu s-a adresat populației după o întrerupere nejustificată a transmisiei TV (20:30 - 21:00), menită să creeze panică în țară, și că a chemat "toate forțele conștiente și responsabile să apere democrația atât de greu încercată" arată că Ion Iliescu nu voia să rămână pentru a doua oară îndatorat forțelor armate pentru că îl vor salva de violențele "grupurilor extremiste" ("de tip legionar"), așa cum îl salvaseră de atacul "teroriștilor" din decembrie 1989. Fie că îi repugna o astfel de recunoștință, fie că, dimpotrivă, se temea, încă, de o inițiativă pucistă a unor șefi ai Armatei care își demonstraseră puterea de a decide și / sau de a influența deciziile civililor, este evident că Ion Iliescu își dorea propria sa armată pe care s-o convoace, s-o dirijeze, s-o felicite și de care să fie aplaudat și ovaționat (ceea ce nu putea aștepta din partea militarilor).

• De ce minerii?

Rolul jucat de mineri în iunie 1990 și în virtutea căruia ei au continuat să acționeze în anii următori duce, inevitabil,

https://biblioteca-digitala.ro

la întrebarea de ce ei? sau, mai exact, de ce s-a apelat tocmai la ei?

Psihologia minerilor a fost studiată încă de la mijlocul anilor '60, când Ceauşescu a declanşat un experiment care urma să conducă la crearea a ceea ce el numea "omul nou". Experimentul în staţii-pilot a fost iniţiat în localitatea Berevoieşti-Argeş şi a fost condus de sociologul V.V. Caramelea. Ulterior, a fost extins la alte 600 de staţii-pilot din întreaga ţară şi a durat până în 1990. Au fost implicate Academia RSR, Facultatea de Filozofie a Universităţii Bucureşti, Academia Ştefan Gheorghiu, CC al UTC, Ministerul pentru Problemele Tineretului. Experimentul Berevoieşti urmărea să testeze comportamentul şi reacţiile psihice ale minerilor în situaţii-limită, în comparaţie cu reacţiile similare ale altor categorii de muncitori (muncitori forestieri, muncitori agrari).

În studiul *Ecologia naturală în studiul adaptabilităţii umane şi al personalităţii*, publicat în 1968 de V.V. Caramelea şi Alex Berea, se prezintă o sinteză asupra experimentului de la Berevoieşti. Printre rezultatele studiului se numără şi realizarea unor curbe de intensitate / durată, care au dovedit, încă din anii '60-'70, că grupa minerilor de 20-29 de ani avea excitabilitatea musculară cea mai bună şi a unor măsurători care au stabilit că minerii din această grupă de vârstă au cel mai mare diamentru al pumnului. Printre rubricile atlasului cu determinări de comportament se aflau şi determinările politice, şi ideosincraziile.

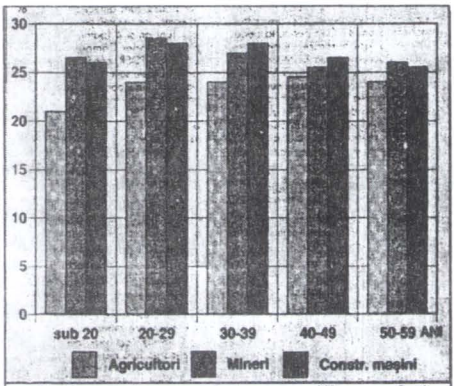

Perimetrul pumnului categoriilor profesionale conform experimentului antropologic şi psihologic efectuat în anii '60

S-au experimentat reacţiile minerilor faţă de "diferenţele de acces faţă de bunurile materiale", iar la ideosincrazii s-a cercetat reacţia minerilor faţă de evenimente deosebite şi faţă de zvonuri. Toate aceste reacţii au fost atent catalogate şi

* Internaţionala Socialistă

https://biblioteca-digitala.ro

cuantificate pe grupe de calificare, nivel de educație, specificul muncii din mină.

Istoria folosirii minerilor ca masă de manevră în conflicte violente este mai veche. În 1929, Stalin a ordonat COMINTERN* să treacă la transformarea conflictelor sindicale în conflicte sângeroase prin manipularea proletariatului, care să conducă la revoluție și preluarea puterii de către comuniști în statele vecine URSS, printre care și România.

Pentru România, NKWD* a identificat categoriile de muncitori care să fie folosiți pentru greve cu finaluri programat sângeroase: ceferiștii de la Griviția, petroliștii de pe Valea Prahovei, minerii din Valea Jiului, trei zone muncitorești compacte, cu bune șanse de a transforma conflictele sindicale în provocări sângeroase.

În 1928, când sindicatele minerilor și Administrația Minelor de la Lupeni negociau un nou contract de muncă, COMINTERN a creat aici un așa-zis sindicat, *Sindicatul Unit*, cu rolul de a sabota orice înțelegere și de a declanșa cu orice chip greva, oferind astfel agenților provocatori ocazia declanșării unor evenimente sângeroase care să degenereze ulterior conform planului. În momentul în care toate sindicatele, cu excepția Sindicatului Unit, au hotărât semnarea contractului de muncă, Congresul Sindicatelor Unitare din 2-3 aprilie 1929 hotărăște crearea comitetelor de fabrică, având în frunte exclusiv comuniști. Oficial, Sindicatele Unitare nu aveau înscriși decât trei membri, restul fiind în clandestinitate. În referatul Ministerului Muncii din 20 aprilie 1929, privind dizolvarea Sindicatelor Unitare, se precizează că această organizație în loc să se ocupe de scopul pentru care s-a înființat, se ocupă de politică comunistă și lucrează contra intereselor statului. Deși Legea pentru reglementarea conflictelor de muncă din 14 aprilie 1929 interzicea încetarea colectivă de lucru în întreprinderile care funcționau în interes public și a căror oprire putea prejudicia populația ori interesul economic național, Sindicatele Unitare decalșează o grevă la Uzinele de Electricitate. Aspectul criminal a fost dat de forțarea minerilor de a ieși din abataje prin oprirea uzinei electrice și inundarea

* Serviciul sovietic de Securitate

https://biblioteca-digitala.ro

minelor, deşi în acel moment, conform raportului trimis de Societatea Lupeni, Direcţiei Generale a Minelor din Bucureşti, acolo se aflau sute de lucrători. Când autorităţile au încercat să repună în funcţiune uzina electrică pentru a evacua minerii ameninţaţi de inundaţie, provocatorii care ocupaseră uzina electrică au strigat: "Să moară acolo, dacă nu au ieşit până acum". La somaţiile prefectului, teroriştii au tras focuri de armă asupra jandarmilor aduşi să păstreze ordinea. La percheziţiile efectuate la Sindicatele Unitare s-au descoperit depozite de arme care au probat tentativa de insurecţie sângeroasă.*

"După greva minerilor din Valea Jiului, din 1977, minerii au fost mutaţi cu forţa şi masaţi în alte regiuni, iar conducătorii lor trimişi în locuri îndepărtate, de unde nu se mai auzea nimic despre ei. Astfel erau schimbate structura şi compoziţia forţei de muncă (...) într-un mediu social total diferit".**

În 1998, cu ocazia anchetelor efectuate de Secţia Parchetelor Militare a Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie în cazul tânărului Vlase Nicolae, împuşcat la 22 decembrie 1989, în în hotelul Capitol de la Braşov (unde se refugiase împreună cu prietena lui, din cauza împuşcăturilor de pe stradă), de la recepţia hotelului au fost ridicate registrele de evidenţă ale persoanelor cazate. S-a constatat că un grup de 20 lucrători de la minele din Valea Jiului au fost cazaţi în hotel în perioada 22-25 decembrie 1989. Din cercetări a reieşit că în această perioadă nu s-a desfăşurat în Braşov nici un fel de consfătuire privind domeniul minier şi nici vreun festival de tipul *Cântarea României*, care să fi implicat, într-un fel sau altul, prezenţa unor mineri din Valea Jiului.

În cadrul anchetelor efectuate de Secţia Parchetelor Militare în dosarele privind mineriada din 13-15 iunie 1990, mai mulţi mineri din Valea Jiului au declarat că, la plecarea cu trenuri speciale de la Petroşani spre Bucureşti, au urcat în tren femei şi bărbaţi în uniforme de mineri nou-nouţe, lucru care i-a mirat pentru că nu mai văzuseră femei-mineri, iar în ultimul timp nu se mai distribuiseră uniforme noi.

* Pentru informaţii detaliate vezi : Vladimir Alexe, România liberă, 27 august 1999

** Silviu Brucan, p. 207

https://biblioteca-digitala.ro

Rezultă că minerii au fost instigaţi şi conduşi spre Bucureşti de persoane ne-mineri, iar cine a apelat la mineri a ştiut de ce i-a ales exact pe ei. De altfel, Ion Iliescu a recunoscut încă din ianuarie 1990 că a discutat cu minerii din Valea Jiului care i-au spus: "Noi am fost din primul moment al revoluţiei cu Frontul şi cu el vrem să votăm". Întrebarea nu este numai dacă minerii erau deja îngrijoraţi de soarta alegerilor, ci cum de a deschis Ion Iliescu o discuţie pe această temă încă în ianuarie 1990. Faptul că el a ţinut să includă acest citat în Comunicatul oficial al Consiliului Frontului Salvării Naţionale* denotă că minerii au fost consideraţi de la început ca o masă de manevră împotriva Opoziţiei.

• Concluziile anchetei din 1997 asupra mineriadei din iunie 1990

Concomitent cu cercetarea penală a infracţiunilor de omor şi vătămare corporală prin împuşcare; a infracţiunilor de arestare şi reţinere ilegală; a infracţiunilor de tortură şi tratamente inumane aplicate celor încarceraţi la Băneasa, Măgurele şi Jilava, anchetatorii au ajuns la concluzia că faptele săvârşite de mineri şi de cei care i-au dirijat întrunesc elementele constitutive ale infracţiunii de subminare a puterii de stat având în vedere că:

- venirea minerilor în Bucureşti şi instigarea lor la acţiuni represive împotriva populaţiei a fost de natură să scindeze grav societatea românească;
- molestarea a sute de persoane, distrugerea, devastarea sediilor principalelor partide din opoziţie, instigarea la violenţă, presiunile asupra redacţiilor unor ziare au pus sub semnul întrebării însuşi caracterul democratic al statului şi sistemul pluripartit ce fusese consfinţit după 22 decembrie 1989 şi prin alegerile din 20 mai 1990;

* Comunicat CFSN din 25 ianuarie 1990, publicat în Monitorul Oficial, partea I, nr. 15/1990

https://biblioteca-digitala.ro

- timp de 3 zile, Bucureştiul a fost expus unui jaf organizat şi sistematic;
- acţiunile violente săvârşite împreună de grupuri extrem de numeroase de persoane au fost de natură să împingă societatea românească în pragul unui război civil.

Rezultatul mineriadei a fost exact contrariul pretextului de "apărare a democraţiei", invocat de Ion Iliescu pentru chemarea minerilor. Cu toate acestea, Ion Iliescu le-a mulţumit şi, cum se va vedea, va fi alături de ei şi în mineriadele din anii următori.

Lagărul de la Măgurele

În perioada 14-15 iunie 1990, au fost reţinute de către mineri în colaborare deschisă cu poliţia 1.021 persoane, parte din ele fiind transportate şi interogate de procurori, contrar prevederilor legale, într-o unitate militară din Măgurele. Pe aceşti "oameni ai legii" nu i-au stânjenit nici ordinul de a încălca legea, nici tratamentul inuman aplicat celor reţinuţi.

Relatările persoanelor maltratate în unităţile militare din Băneasa şi Măgurele seamănă teribil cu amintirile celor scăpaţi din lagărele naziste sau din gulagurile comuniste. Peste 1000 de oameni au fost transportaţi în camioane şi dube, claie peste grămadă, precum animalele; la sosire au fost bătuţi cu bestialitate şi li s-au confiscat bunurile; au fost ţinuţi în detenţie în condiţii umilitoare, maltrataţi şi supuşi unei stări de permanentă teroare. Au fost anchetaţi ilegal, după ce, în prealabil, au fost ameninţaţi şi chinuiţi; rudele nu au fost anunţate cu privire la situaţia lor; la eliberare nu li s-a înmânat nici un act constatator, iar bunurile reţinute nu le-au fost înapoiate.

Declaraţiile victimelor

Asociaţia Victimelor Mineriadelor 1990-1991, condusă de Viorel Ene*, şi-a asumat obligaţia de a acorda sprijin celor ce au căzut victime represaliilor minerilor, poliţiştilor şi soldaţilor în centrul Bucureştiului, în unităţile militare din Măgurele şi Băneasa, în secţiile de poliţie şi în penitencia-

* Viorel Ene a rămas unul dintre puţinii români care se mai luptă, cu tencitate, pentru judecarea şi pedepsirea vinovaţilor.

https://biblioteca-digitala.ro

rul Jilava. Arhiva Asociației cuprinde peste 2.000 de mărturii ale victimelor mineriadelor, documente judiciare și mii de materiale decupate din ziare care reflectă lupta Asociației pentru adevăr și drepturile victimelor.

Iată câteva fragmente din declarațiile cutremurătoare ale victimelor:

Dan Gabriel Pârvulescu

"În data de 13.06.1990, la orele 22:30, am ieșit de la muncă (Restaurantul Athenee Palace), îndreptându-mă spre casă. În fața magazinului Romarta Copiilor am fost împușcat în picior de către forțele de ordine. Am fost transportat la Spitalul Militar Central de unde am fost dus la Școala de subofițeri de la Băneasa. Apoi, am fost eliberat și arestat din nou. Am fost încarcerat la Secția 8 Poliție și mai apoi la Spitalul penitenciar Jilava. **După aproximativ 2 luni, după ce am stat în refuz de hrană, am fost eliberat de către Procuratura Militară**".

Gabriel Mircea Prodanczuk

"În noaptea de 13-14 iunie, mă aflam lângă restaurantul *Trocadero* în zona Universității București, eram singur și mă îndreptam spre magazinul *Romarta Copiilor*. La un moment dat, am fost lovit fără să îmi dau seama de ce anume. La spital mi s-a spus că am un glonț în obraz".

Anton Cătălin Burcea

"Am fost arestat în 13 iunie 1990, bătut bestial și încarcerat la Poliția Capitalei. (...) Am fost transportat la unitatea militară Măgurele, transferat la Circa 8 Poliție unde am fost din nou bătut crunt, și de aici la Penitenciarul Jilava-Spital. Anchetele au decurs sub amenințarea că voi fi închis pe viață dacă nu recunosc că am fost plătit de partide politice aflate în opoziție, inclusiv PNȚCD. (...) **Am fost eliberat în cursul lunii octombrie 1990.**"

Petre Gâjgă, inginer

"În ziua de 14.06.1990, ora 6, am fost surprins pe Bd. Magheru colț cu str. 13 Decembrie de către minerii care veneau spre Piața Universității. Fără nici un motiv am fost atacat de către aceștia și lovit cu ciomegele în cap și pe tot corpul pînă am căzut la pământ, cu pierderea cunoștinței.

https://biblioteca-digitala.ro

Am fost transportat de cetățeni la Spitalul de urgență Floreasca, unde s-au constatat următoarele: traumatism cranio-cerebral cu hemoragie în cinci locuri; antebrațul stâng rupt, cu osul sfărâmat; înjunghiere în coapsa stângă, cu hemoragie puternică; barba spartă, spatele înnegrit de lovituri; stare de șoc".

Emil Robert Brădiceanu, elev

"În dimineața zilei venirii minerilor în București, în iunie 1990, mă găseam în stația de metrou Izvor la ora 6 - 6:30. Așteptând metroul, am fost legitimat de 5-6 mineri care au început să mă bată. (...) Am fost luat și dus la Poliția Capitalei unde au urmat alte bătăi. (...) De la Poliția Capitalei am fost dus la Secția 5 de Poliție unde **am fost ținut până în data de 3 august**. Părinții mei nu au fost anunțați până la această dată. După eliberare, am fost exmatriculat de la Liceul Industrial nr. 20 unde eram elev în clasa a 9-a, pe motivul absențelor".

Rida Dincă

"În ziua de 14.06.1990, în timp ce mergeam la cumpărături, am fost oprită de opt mineri care m-au legitimat iar apoi au început să mă lovească, m-au luat de păr, m-au târât pe jos, mi-au dat un picior în ochi și după acea m-au tâlhărit, mi-au luat două lanțuri pe care le purtam la gât, patru inele, geanta cu bani, papucii și pulovărul. (...) După aceea m-au băgat într-un hotel unde a mai urmat o serie de bătaie. Eu eram plină de sânge pe față când m-a văzut soțul meu căzută jos, s-a speriat și a țipat la ei (...) M-au lăsat pe mine și l-au luat pe el la bătaie. După aceea m-au băgat într-o mașină *Dacia*, (...) apoi într-o dubă și m-au dus la Băneasa. Acolo ne-au ținut trei zile, din 14 iunie **până în 17 iunie**. În timp ce eram dusă la Băneasa, am văzut cum un miner a smuls din brațele unei femei, care era și ea în dubă, copilul acesteia și l-a aruncat din mers".

George Coman, 29 ani

A fost arestat de la locul de muncă, dus la Secția 15 Poliție și obligat să dea o declarație. "Polițistul nu a fost mulțumit de declarație și a început să țipe la mine, să mă înjure și să mă amenințe că va trebui să scriu o nouă

https://biblioteca-digitala.ro

declarație exact așa cum îmi va dicta el. Am refuzat. Câțiva mineri și câteva persoane civile care se aflau în acea încăpere m-au bătut cu sălbăticie până am căzut jos pe podea continuând să mă lovească cu picioarele până am leșinat. În timpul cât eram bătut, polițistul a scris el o declarație din care reieșea că, pe data de 13 iunie, am fost prezent în Piața Universității, am incendiat autobuzele Poliției, am lovit polițiștii care erau în misiune și le-am distrus bunurile acestora. Polițistul mi-a spus să semnez declarația scrisă de el, că dacă nu îi va lăsa pe mineri să mă bată până mă vor omorî. Am refuzat să semnez. Am fost luat din nou la bătaie. Văzând că nu se opresc, i-am crezut în stare să mă omoare și am acceptat să semnez".

Viorica Epure, 32 ani

A fost arestată la sediul PNȚCD și urcată într-o dubă unde se aflau și alți arestați. "Când ne-au dat jos din dubă, la colțul magazinului *Victoria* era o coloană făcută și în stânga și în dreapta de poliție, armată, mineri și civili iar noi treceam printre ei și fiecare ne lovea cu ce avea în mână - bâte, fiare, lanțuri - și cu picioarele. Ajunși în curtea Ministerului de Interne, ne puneau cu fața la zid, ne făceau percheziție și ne luau cercei, inele, ceasuri, actele, apoi ne băteau și ne făceau curve și ne puneau culcat pe burtă în apă. Am stat circa trei sferturi de oră acolo până a venit contraamiralul Emil (Cico) Dumitrescu. M-a luat de piept, m-a urcat la etajul 1 în Minister, dar până am ajuns, cine trecea pe lângă mine mă lovea numai cu picioarele. Când am ajuns în birou, domnul Cico Dumitrescu, care mă lovea cu capul de masă, mi-a spus că dacă nu recunosc că au fost arme și droguri în PNȚ, nu mai ies vie de acolo. (...) Eu deja urinam numai sânge de la lovituri. De frică, am declarat că au fost arme și droguri în PNȚ, crezând că îmi dă drumul, dar m-au dus la Jilava".

* Internaționala Socialistă

** Serviciul Sovietic de Securitate

https://biblioteca-digitala.ro

Nicolae Boştinaru

"În ziua de 14 iunie 1990, ora 17:45, s-au prezentat la domiciliul meu, trei civili care m-au rugat să merg la Circa 15 Poliţie pentru o confruntare care nu o să dureze mai mult de 15 minute. (...) În jurul orelor 20-21 a intrat un domn care mi-a dat două coli de hârtie şi pix ca să relatez tot ce-am făcut din data de 13 iunie. (...) Am relatat totul şi, în jurul orei 23, m-au băgat într-o dubă ARO şi m-am trezit după circa 30 de minute în curtea unei unităţi militare (U.M. Măgurele). Au început să mă ia în serii de lovituri cu patul armei şi bocancii nişte soldaţi îmbrăcaţi în uniformă albastră. M-au ţinut într-un hangar de maşini cu o mulţime de lume, bărbaţi, copii şi femei, fără mâncare, numai cu ceai, **până în data de 19 iunie**, neţinând cont că sunt pensionat medical cu gradul II de invaliditate, sub tratament medical, supunându-mă la tortură psihică şi bătăi. (...) În ziua de 19 iunie 1990 am fost transferat împreună cu alţi 25-30 de oameni la Circa 12 Poliţie (...) îmbrăcaţi în zeghe şi încarceraţi câte 6-8 în celulă. În acea noapte de 19 iunie am intrat în comă şi m-am trezit nu mai ştiu după câte zile la Spitalul Jilava, Secţia reanimare, tot în ţinută de închisoare şi legat de pat cu cătuşe la mâini şi picioare, plin de vântăi şi răni pe tot corpul. După ce mi-am mai revenit, am fost transferat din celulă în celulă, în rândul puşcăriaşilor de drept comun (...) până când mi-au dat biletul de eliberare nr. L. 2/4616-1990 şi mandatul nr.209/90 pentru ultraj contra bunelor moravuri. Am fost ameninţat că, dacă ţin la familie, la cei trei copii pe care-i am, să nu relatez la nimeni".

Mihail Gănescu

"În ziua de 15.06.1990, în jurul orei 16:00, am fost la un magazin de piese auto din Calea Moşilor (...) Când am ajuns la Universitate, am văzut cum minerii alergau după oameni. Un miner mi-a cerut buletinul de identitate, era şi un ofiţer de Poliţie, eu am cerut să fiu legitimat de ofiţer iar minerul m-a luat la bătaie. Au mai venit 8-10 mineri care dădeau cu bâtele şi cu lanţuri băgate pe furtunuri. Ofiţerul le-a spus să mă lase în pace că nu sunt vionovat. Am căzut jos, după care un miner mi-a luat geanta diplomat şi a fugit cu ea. După ce nu m-am mai putut ridica de jos, m-au luat de braţe un sol-

https://biblioteca-digitala.ro

dat şi un miner, m-au traversat strada de la Universitate la Teatrul Naţional. Am fost păzit până când a venit un autoturism. Împreună cu alţi doi bătuţi ne-au dus la poliţie şi ne-au interogat, după care am fost dus la Spitalul nr. 9. Deoarece aveam multe lovituri la cap care sângerau, am fost internat timp de 7 zile. (...) După externare, am mers la Institutul Medico-Legal unde am fost examinat de un medic specialist care mi-a eliberat certificat medico-legal pentru 16-18 zile de îngrijiri medicale".

Terorizaţi cu câini-lupi

Alte zeci de mărturii despre atrocităţile comise de mineri şi militari în lagărul de la UM Măgurele au fost publicate de organizaţii neguvernamentale angajate în apărarea drepturilor omului.

"Am fost duşi la Măgurele, după cum aveam să aflăm mai târziu. Când am coborât din maşină, până la garajul unde aveam să fim duşi, se formase un culoar de militari. (...) Ne-au lovit cu bastoanele. (...) în garajul respectiv, eram cam 700-800 de persoane, bărbaţi şi femei, bătuţi, bandajaţi, unii cu mâinile în ghips". (C.C.).*

"Bunurile mi s-au confiscat de către personalul unităţii de poliţie Măgurele. (...) În curtea din faţa halei, în care am fost cazaţi circa 700 de oameni, ne-au percheziţionat, punându-ne cu mâinile la spate şi asmuţind câinii lup împrejurul nostru". (T.I).*

"Câinii-lup din curtea unităţii erau antrenaţi noaptea spre a nu ne lăsa să dormim, oamenii erau bătuţi cu bastonul de cauciuc când mergeau să-şi facă necesităţile fireşti, două nopţi am fost forţaţi să dormim pe şapa de ciment, pe radierul din beton al halei".

"Spaima şi teroarea se instalau şi prin mijloace pur poliţieneşti: ţipete isterice, plimbarea printre "reţinuţi" cu câini poliţişti, cu bastoanele în mâini şi cu pistoalele automate armate. (...) Cei care cereau condiţii mai bune erau

* Raport asupra evenimentelor din 13-15 iunie 1990 realizat de GDS şi APADOR-CH, p. 177-178

** Ibidem, p. 175

https://biblioteca-digitala.ro

scoşi din garaj, bătuţi şi aduşi mai mult morţi decât vii". (C.M.E)*

"Am fost ţinut vreo două ore în soare cu mâinile la ceafă, în timp ce un grup de mineri beau Pepsi şi asistau la anchetă. **Unul dintre aceşti mineri**, având mănuşi de box şi o coadă de lopată în mână, **l-a lovit pe un tânăr care dădea o declaraţie, iar acesta a căzut jos**, pentru câteva minute; **în acest răstimp, anchetatorul s-a mai odihnit. Pe mesele anchetatorilor era frecvent bastonul de cauciuc**. (...) **Eram sistematic ameninţaţi pentru a se obţine declaraţii false** în defavoarea lui Marian Munteanu, Ion Raţiu, Petre Mihai Băcanu etc." (T.S.)

"A treia zi, 16. 06. 1990, după o lungă aşteptare, în jurul orei 15,30, ni s-au mai luat încă o dată datele personale. Pe la ora 16, o parte din noi am fost chemaţi în faţa garajului şi încolonaţi lângă un autobuz. (...) în jurul orei 17, am fost debarcaţi lângă bariera Progresul şi ni s-a spus să ne îndreptăm în linişte spre casele noastre. Astfel s-au sfârşit cele 3 zile de coşmar, datorate "vizitei de lucru a minerilor" în Capitală" (D 32).**

Verificarea anchetelor efectuate anterior, în 1990 - 1991

Cercetările demarate în 1997 au arătat că o serie de cetăţeni, victime ale mineriadei din 14-15 iunie, au fost reţinuţi abuziv şi supuşi la tratamente inumane şi tortură. Astfel:

- Mai mulţi procurori au fost detaşaţi la U.M. Măgurele şi la şcoala de Poliţie de la Băneasa. Peste 1000 de persoane au fost reţinute ilegal în localuri neîncadrate în sistemul judiciar şi în lipsa oricărui mandat.

* Raport asupra evenimentelor din 13-15 iunie 1990 realizat de GDS şi APADOR-CH, p. 176-177.

** Ibidem, p. 182-185

https://biblioteca-digitala.ro

- Conform anexelor la adresa nr. 1156/C/7874/1997 întocmită de Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, Secția de control, organizare și studii, soluțiile adoptate de către procurori în cauzele privind evenimentele din 13 iunie, precum și măsurile de arestare dispuse de procurori au fost netemeinice și nelegale, întrucât din probele administrate nu rezulta că inculpații au comis faptele pentru care au fost cercetați, sau, mai grav, li s-au adus acuzații, dar nu s-au administrat probe.

Au fost verificare dosarele instrumentate în 1990 -1991 de către:

- procuror **Țuculeanu Alexandru**: dosar 814/P/1991 - inculpat Apostol Andrei; dosar 1061/P/1990 - inculpată Moise Maria; dosar 1429/P/1990 - inculpat Ghic Dumitru; dosar 2157/P/1997 - inculpat Beldea Ion; dosar 2180/P/1991 - inculpat Voinea George; dosar 1537/P/1991 - inculpat Manole Nicolae; dosar 1266/P/1991 - inculpat Ioniță Cristian; dosar 1936/P/1991 - inculpat Dumitrescu Constantin; dosar 1102/P/1991 - inculpat Marin Nicolae; dosar 1101/P/1990 - inculpată Budiță Maria; dosar 2183/P/1991 - inculpată Cîrlogea Lucia-Luiza; dosar 2154/P/1991 - inculpată Stefoglu Ecaterina; dosar 1809/P/1991 - inculpat Năstase Ovidiu;

- procuror **Dinu Emil Dumitru**: dosar 1293/P/1990 - inculpată Olariu Nicoleta; dosar 1062/P/1991 - inculpat Păun Laurențiu; dosar 2174/P/1991 - inculpat Rapiță Victor; dosar 1294/P/1990 - inculpat Oprea Sandu; dosar 1330/P/1990 - inculpat Ciorteanu Constantin; dosar 2093/P/1991 - inculpat Surdu Mircea; dosar 1941/P/1991 - inculpat Cornescu Dumitru; dosar 1426/P/1991 - inculpată Velea Liana; dosar 1734/P/1990 - inculpat șerbuleț Relu; dosar 1942/P/1991 - inculpat Manolache Florin; dosar 2050/P/1991 - inculpat Pavel Teodor; dosar 1296/P/1990 - inculpat Nicolescu Nicolae; dosar 2156/P/1991 - inculpat Brădiceanu Emil-Robert; dosar 2177/P/1991 - inculpat Dodiță Ion; dosar 1427/P/1991 - inculpat Dobrovicescu Mircea Valentin Radu; dosar 1580/P/1991 - inculpat Grecea

https://biblioteca-digitala.ro

Valentin; dosar 2158/P/1991 - inculpat Brăileanu Vasile; dosar 1297/P/1990 - inculpat Moise Viorel; dosar 1359/P/1990 - inculpat Floroiu Ilie; dosar 2175/P/1991 - inculpat Boştinaru Nicolae; dosar 1550/P/1990 - inculpată Lie Maria; dosar 1940/P/1991 - inculpat Irimia ştefan; dosar 2176/P/1991 - inculpat Gavrilescu Nelu; dosar 1425/P/1991 - inculpat Vladu Ion Paul;

- procuror **Buneci Petre**: dosar 1536/P/1991 - inculpat Bogdan Vasile; dosar 2153/P/1991 - inculpat Ruşinaru Gheorghe; dosar 1487/P/1991 - inculpat Totea Mircea Mihail; dosar 1184/P/1991 - inculpată Necula Elena; dosar 1409/P/1990 - inculpat Piroi Gheorghe;
- procuror **Popescu Cornel**: dosar 1424/P/1991 - inculpat Iordache Gheorghe; dosar 1265/P/1991 - inculpat Dedulescu George; dosar 1288/P/1990 - inculpat Epure Nicolae; dosar 1112/P/1991 - inculpat Sârbu Ducu; dosar 1186/P/1991 - inculpat Tănăsescu Teodor; dosar 2182/P/1991 - inculpat Andrei Adrian-Dan; dosar 1989/P/1991 - inculpat Toma Gheorghe; dosar 2186/P/1991 - inculpat Costache Gheorghe; dosar 1358/P/1990 - inculpat Apetroaie Florin; dosar 1700/P/1990 - inculpat Ene Gheorghe; dosar 1331/P/1990 - inculpat Rotaru Vasile;
- procuror **Ghibănescu Horia**: dosar 1938/P/1991 - inculpat Stoian Elena; dosar 2173/P/1991 - inculpat Stolnicu Valentin; dosar 1735/P/1990 - inculpat Trifu Vasile; dosar 2185/P/1991 - inculpat Căldărescu Alexandru; dosar 1428/P/1991 - inculpat Georgescu Laurenţiu;
- procuror **Păun Ovidius**: dosar 1361/P/1990 - inculpat Cercel Doina;
- procuror **Vartires Adrian**: dosar 329/P/1991 - inculpat Murgoci Eugen; dosar 1063/P/1991 - inculpat Ganea Ion;
- procuror **Vlădăşcău Cristian**: dosar 1363/P/1990 - inculpat Pârvulescu Dan;
- procuror **Leancă Valentin**: dosar 2282/P/1991 - inculpat Călin C. Gheorghe; dosar 2155/P/1991 - inculpat Covaliu Mihai Sorin.

https://biblioteca-digitala.ro

• Abuzurile autorităţilor implicate în achetele din 1990 - 1991

■ În numeroase cazuri, în ordonanţele prin care au dispus punerea în mişcare a acţiunii penale, procurorii au omis să expună concret manifestările inculpaţilor prin care aceştia ar fi încălcat legea;

■ mandatele de arestare au fost emise abia la câteva zile după ce minerii şi poliţiştii i-au reţinut pe suspecţi;

■ procurorii au emis mandate de arestare fără ascultarea inculpaţilor, aşa cum prevede Codul de procedură penală.

■ aproape în toate cazurile măsura arestării preventive luată de procurori precum şi prelungirea duratei acesteia, uneori pentru câteva luni, s-a dovedit nejustificată deoarece în respectivele cauze nu s-au administrat probe din care să rezulte că inculpaţii ar fi comis infracţiunile pentru care au fost arestaţi;

■ procurorii au recurs la aplicarea unor sancţiuni administrative după ce s-a hotărât scoaterea de sub urmărire penală, probabil pentru a justifica într-un fel arestarea.

Este evident că arestările au fost făcute la comandă politică, iar procurorii nu au ţinut seama de procedurile legale tocmai pentru că ştiau că au sprijin politic. De altfel, nici unul nu a fost sancţionat, ba chiar unii dintre ei au fost promovaţi pentru zelul dovedit. începutul represiunii prin justiţie a fost făcut de procurorii Alexandru ţuculeanu şi Emil Dumitru Dinu prin procesul verbal 1291/P/1990 prin care s-au sesizat din oficiu, dispunând începerea urmăririi penale împotriva unor persoane a căror vinovăţie nu a putut fi dovedită.

Este de datoria mea să menţionez ca au existat şi procurori care au refuzat să emită mandate de arestare în aceste cazuri, şi mă refer în primul rând la Monica Macovei. Tot Monica Macovei este aceea care, analizând arestările în 72 de cazuri (din cele peste 1000 efectuate), a dovedit că, din acestea, 59 de arestări sunt imputabile procurorilor.

https://biblioteca-digitala.ro

• Răsplata PSD

Alexandru Ţuculeanu

În timpul guvernării Văcăroiu, Alexandru ţuculeanu a fost numit director adjunct al Direcţiei de urmărire penală şi criminalistică din Parchetul General.

În timpul guvernării Năstase, Alexandru ţuculeanu a fost avansat Procuror General adjunct, poziţie din care s-a ocupat îndeaproape de cazul Armagedon 2, în aceeaşi manieră, dezavuată de altfel de mass-media şi de telespectatorii secvenţelor din conferinţa sa de presă. A fost răsplătit cu o nouă promovare, în Consiliul Superior al Magistraturii, prin votul comun al parlamentarilor PSD şi PRM.

Emil Dumitru Dinu

Emil Dumitru Dinu, fost ofiţer al Securităţii, transferat în procuratură în 1987, a fost menţinut în Parchetul General şi după 1990 fără a i se reproşa faptul de a fi instrumentat cele mai multe anchete şi trimiteri în judecată nefondate.

Ovidius Păun

În 2002, Ovidius Păun, promovat în funcţia de şef al Direcţiei cercetări penale din IGP, s-a ocupat de trimiterea în judecată a procurorului Alexandru Lele, de la Oradea, care îndrăznise să ancheteze un reprezentant de frunte al PSD într-un dosar care a ridicat numeroase semne de întrebare, inclusiv asupra presiunilor la care a fost supus un procuror din subordinea sa (Cristian Panait, care s-a sinucis nemaisuportând probabil presiunile).

În septembrie 2003, Ovidius Păun a devenit consilier al Procurorului General Ilie Botoş.

Ionel Olteanu

În 1990, Ionel Olteanu a prezentat comunicatul Procuraturii Generale care legitima represiunea asupra Pieţei Universităţii. A fost ales deputat PDSR (1992-1996 şi 2000-2004).

Petre Buneci

În perioada 1992-1996, Petre Buneci a fost promovat înalt funcţionar guvernamental, iar în prezent este decanul Facultăţii de Drept la Universitatea Spiru Haret.

https://biblioteca-digitala.ro

Dosarul penal al mineriadei din 1991

În cele trei zile în care s-au aflat la Bucureşti, minerii au acţionat prin violenţă împotriva persoanelor fizice, lipsindu-le ilegal de libertate sau deposedându-le de autoturisme şi alte bunuri.

Conform, pagubele produse instituţiilor statului au fost imense, ele ridicându-se la suma de 26.953.000 lei, calculată la preţurile anului 1991 şi care nu include prejudiciile deosebit de mari produse în Valea Jiului şi pe traseul Petroşani-Bucureşti şi nici vătămările aduse numeroaselor persoane fizice.

Din confruntările cu minerii, au suferit leziuni şi au beneficiat de îngrijiri medicale 238 de ofiţeri şi subofiţeri din cadrul forţelor de ordine, 86 fiind internaţi în spitale.

februarie 1992 Poliţia încheie cercetările şi înaintează dosarul conducerii Direcţiei de urmărire penală şi criminalistică din Parchetul General.

mai 1992 Cu toate că Poliţia a inclus în dosar nenumărate probe, conducerea Direcţiei de urmărire penală şi criminalistică din Parchetul General a orchestrat o tărăgănare suspectă a soluţionării cauzei, recurgând inclusiv la restituirea ei nejustificată către Poliţie.

28 august 1992 Dosarul de anchetă cu completări ale urmăririi penale, compus din 15 volume, cu un total de 4.762 file, este retrimis Parchetului General. În referatul de terminare a urmăririi penale se propun: emiterea rechizitoriului, arestarea preventivă şi trimiterea în judecată a învinuiţilor Cozma Miron şi Popescu Silviu-Octavian (fugit din ţară), pentru săvârşirea infracţiunii de subminare a puterii de stat, prevăzută şi pedepsită de art. 162. alin. 2 din Codul penal.

Dosarul va zace în fişetele Direcţiei de urmărire penală şi criminalistică ale Parchetului General până după alegerile din noiembrie 1996, deşi materialul probator, constituit prin declaraţiile a 278 martori, prin fotografii, filme şi alte mijloace de probă, demonstra clar şi indubitabil că fapta învinuitului Cozma Miron de a iniţia, amplifica şi întreţine manifestările violente întreprinse de un număr mare de per-

https://biblioteca-digitala.ro

soane împotriva principalelor instituţii ale statului, respectiv Parlament, Preşedinţie, Guvern, a fost de natură să slăbească, în mod evident, puterea de stat, întrunind elementele constitutive ale infracţiunii de subminare a puterii de stat, prevăzută de art. 162 alin. 2 Cod penal.

• Redeschiderea anchetei asupra evenimentelor din septembrie 1991

1997 - 1998

Investigaţiile au fost reluate în anul 1997. în urma probelor administrate, Parchetul General de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie a finalizat rechizitoriul şi l-a trimis în judecată pe inculpatul Miron Cozma pentru comiterea infracţiunii de subminare a puterii de stat. Dosarul s-a judecat în primă instanţă la Curtea de Apel Bucureşti care a schimbat încadrarea juridică a faptei în tulburarea liniştii publice. Inculpatul a fost condamnat la 3 ani închisoare, pedeapsă care a fost parţial graţiată prin efectul legii, iar restul a fost considerat executat prin deducerea perioadei de arest preventiv, astfel că Miron Cozma a fost pus în libertate. Parchetul a declarat recurs.

1999

La 15 februarie 1999, Curtea Supremă de Justiţie a admis recursul Parchetului, a dispus încadrarea faptei în subminare a puterii de stat - conform rechizitoriului - şi l-a condamnat pe Miron Cozma la 18 ani închisoare, decizie definitivă.

Anchetarea evenimentelor din ianuarie - februarie 1999

Anchetele demarate imediat după mineriade au implicat audierea a zeci de martori şi învinuiţi. După administrarea probelor şi încadrarea juridică a faptelor comise de învinuiţi, competenţa de judecare a revenit Curţii de Apel Bucureşti şi, respectiv, Judecătoriei sectorului 2 Bucureşti.

https://biblioteca-digitala.ro

Analiza evenimentelor din ianuarie - februarie 199, pe baza tuturor informaţiilor existente (inclusiv la SRI), a arătat că acţiunile minerilor, instigaţi şi susţinuţi de forţe politice iresponsabile, au pus în pericol construcţia democraţiei şi a statului de drept în România, urmărindu-se atât interese interne de recucerire prin forţă a puterii, cât şi interesele unor cercuri străine care urmăreau blocarea angajării României alături de forţele NATO în Balcani şi, pe cale de consecinţă, includerea României în axa Rusia - Belarus - Yugoslavia (plus sau minus Moldova). A existat şi o implicare a mişcării anarhiste europene, a unor membri ai extremei stângi din Franţa, care visa să-şi găsească prozeliţi în mediul mineresc românesc.*

Stadiul proceselor demarate în 1997-2000

■ Dosarele mineriadei din iunie 1990 instrumentate în 1997-1999 au intrat în nelucrare imediat după alegerile din noiembrie 2000 şi revenirea la putere a PSD.

■ În dosarul evenimentelor de la Costeşti (mineriada din ianuarie 1999), la Curtea de Apel Bucureşti sunt judecaţi Miron Cozma, Romeo Beja, Dorin Loiş, Ionel Ciontu, Vasile Lupu şi Constantin Creţan pentru infracţiunile săvârşite în timpul ciocnirilor cu forţele de ordine.

■ În dosarul mineriadei de la Stoeneşti (mineriada din februarie 1999), Judecătoria sectorului 2 Bucureşti l-a condamnat pe Miron Cozma la 7 ani de închisoare pentru săvârşirea infracţiunii de instigare la nerespectarea unei hotărâri judecătoreşti şi la 5 ani închisoare pentru săvârşirea infracţiunii de tulburare a ordinii şi liniştii publice. Romeo Beja a fost condamnat la 5 ani şi jumătate, Stelian Casapu la 5 ani şi Dorin Loiş la 4 ani de închisoare pentru favorizarea infractorului şi tulburarea ordinii şi liniştii publice. Tribunalul Municipiului Bucureşti a respins recursurile condamnaţilor.

* Nu este exclus, cel puţin teoretic, ca astăzi aceştia să se folosească de sindicatul minerilor din Franţa pentru a face presiuni în vederea graţierii lui Miron Cozma

https://biblioteca-digitala.ro

CONCLUZII:

Ca şi în cazul gravelor infracţiuni enunţate în capitolul privind corupţia şi în capitolul privind crimele din timpul revoluţiei şi al loviturii de stat din decembrie 1989, şi în cazul infracţiunilor săvârşite în timpul mineriadelor s-a reuşit, în special în perioada 1997-2000, condamnarea unor **făptuitori**. Instigatorii, organizatorii şi tăinuitorii acţiunilor ilegale asociate mineriadelor sunt în continuare la putere, în funcţii de conducere, până la cel mai înalt nivel sau sub oblăduirea actualei puteri.*

Responsabilitatea penală

Stabilirea vinovăţiei celor care au instigat, au organizat, au coordonat şi au sprijinit, inclusiv material, acţiunile minerilor nu putea preceda, în ordine logică, anchetele şi procesele care au vizat făptuitorii. Timpul (1997-2000) nu a fost suficient pentru o cercetare penală de amploare a tot ce s-a întâmplat înainte, în timpul şi după fiecare dintre cele patru mineriade sângeroase din iunie 1990, septembrie 1991, ianuarie şi februarie 1999.

Descrierea cronologică, pe zile şi, uneori, chiar pe ore, cuprinsă în *Prezentarea faptelor*, din acest capitol, a pus în evidenţă implicarea unor factori politici, mereu aceiaşi, ca şi scopul urmărit de aceştia: păstrarea cu orice preţ (inclusiv prin sacrificarea unor vieţi omeneşti) a supremaţiei puterii FSN (PDSR), sancţionarea forţelor democratice şi reducerea lor la un rol de figuranţi pe scena politică, reinstaurarea fricii în rândul marii majorităţi a populaţiei şi intimidarea liderilor societăţii civile.

În mod paradoxal, toate cele patru mineriade au fost conspiraţii împotriva statului de drept la ale cărui principii FSN (PDSR) nu a aderat când s-a aflat la putere şi pe care le-a repudiat când a fost în opoziţie, împreună cu PRM, aliatul său nedesminţit.

* noiembrie 2004

https://biblioteca-digitala.ro

Infracţiuni comise de poliţişti şi procurori

Poliţiştii şi procurorii prezenţi în unităţile militare din Măgurele şi Băneasa în iunie 1990 ştiau foarte bine că sunt interzise reţinerea şi anchetarea persoanelor în alte locuri decât cele afectate special acestor situaţii prin reglementări legale şi dintre care unităţile militare nu făceau parte. Cunoşteau că **lipsirea de libertate** a unei persoane în mod ilegal constituie infracţiune (art. 189 Cod penal) şi că arestarea unor persoane ştiind că sunt nevinovate (în cazurile relatate este evident că ştiau) se pedepseşte, ca infracţiune, cu închisoare de la 2 la 7 ani (art. 268 Cod penal privind **represiunea nedreaptă**). Ştiau, de asemenea, că **supunerea la rele tratamente** a unor persoane aflate în stare de reţinere sau deţinere se pedepseşte cu închisoare (art. 267 Cop penal). Cu toate acestea, nu au avut nici o ezitare în a participa direct la asemenea acţiuni şi de a-i asista pe militarii MApN şi pe mineri în timp ce aceştia îi maltratau pe cei reţinuţi.

Infracţiunea de tortură

Reglementările internaţionale la care România a aderat chiar în 1990 şi în baza cărora a fost completat şi Codul penal român sunt şi mai drastice. Art 2671 defineşte infracţiunea de tortură: "Fapta prin care se provoacă unei persoane o durere cu intenţie, o durere sau suferinţe puternice fizice sau psihice, **îndeosebi cu scopul de a obţine de la această persoană sau de la persoană terţă informaţii sau mărturisiri**, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o terţă persoană l-a comis, ori este bănuită că l-a comis, **de a intimida sau de a face presiuni asupra ei**, ori de a intimida sau de a face presiuni asupra unei terţe persoane sau pentru oricare alt motiv bazat pe o formă de discriminare, oricare ar fi ea, atunci când o asemenea durere sau astfel de suferinţe sunt aplicate de către un agent al autorităţii publice sau de orice altă persoană care acţionează cu titlu oficial sau la instigarea ori consimţământul expres sau tacit al unor asemenea persoane se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani. Dacă fapta prevăzută la aliniatul (1) a avut vreuna din urmările arătate în art. 181 sau 182, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani. Tentativa se pedepseşte".

https://biblioteca-digitala.ro

Deosebit de relevantă este şi precizarea din finalul articolului 267: "**Nici o împrejurare excepţională**, oricare ar fi ea, fie că este vorba de stare de război sau de ameninţări cu războiul, **de instabilitate politică internă** sau de orice altă stare de excepţie **nu poate fi invocată pentru a justifica tortura. De asemenea, nu poate fi invocat nici ordinul superiorului sau al unei autorităţi publice**".

Acte de terorism

Infracţiunile de omor şi vătămare corporală, de lipsire de libertate în mod ilegal - toate prevăzute în Codul penal român (art. 174-176; 181-182 şi 189) constituie, în lumina dreptului internaţional, acte de terorism atunci când sunt săvârşite **în scopul tulburării grave a ordinii publice prin intimidare, prin teroare sau prin crearea unei stări de panică**.* Or, ceea ce s-a întâmplat de fiecare dată cu prilejul deplasărilor minerilor în Bucureşti s-a încadrat în această periculoasă categorie a actelor de terorism atingându-şi scopul. prin instaurarea unui sentiment de frică, menţinut până în prezent. O precizare distinctă de impune pentru mineriadele din 1990-1991: participarea unor reprezentanţi ai autorităţilor publice la săvârşirea acestor infracţiuni ne obligă să vorbim chiar despre un terorism de stat, împotriva unei părţi a propriilor cetăţeni.

Întreprinderea oricărei acţiuni pentru schimbarea prin violenţă a ordinii constituţionale constituie o infracţiune distinctă. Textul ar fi fost aplicabil în cazul mineriadei din 1991, dacă ar fi existat atunci în Codul penal, sau al mineriadelor din 1999, dacă magistraţii ar fi decis în acest sens.** În orice caz, câmpul de aplicabilitate a acestei infracţiuni este mult mai larg decât cel al infracţiunii de subminare a

* În dreptul penal român, sancţionarea actelor de terorism a fost introdusă (imediat după evenimentele din New York, din 11 septembrie 2001) prin Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 141 / 25 octombrie 2001

** Sancţionarea acţiunilor împotriva ordinii constituţionale este prevăzută de art. 1661 Cod penal, introdus prin Legea nr. 140/1996. În cazul acţiunilor prin violenţă, pedeapsa este închisoare de la 10 la 20 ani.

https://biblioteca-digitala.ro

puterii de stat (art. 162 Cod penal) care are în vedere doar acţiuni violente săvârşite de mai multe persoane împreună - cazul celor trimişi în judecată după mineriada din 1991- întrucât în art. 166[1] sunt definite acţiuni împotriva ordinii constituţionale şi **iniţierea, organizarea sau sprijinirea acţiunilor de punere în pericol, sub orice formă, a ordinei constituţionale** (cazul celor două mineriade din 1999, la data cărora acest text exista în codul penal).

Intenţia mea nu este să pledez sau să sugerez o încadrare juridică anume, ci de a sublinia, şi pe această cale, gravitatea a ceea ce s-a petrecut în România şi responsabilitatea celor care au iniţiat, organizat şi sprijinit acţiuni anti-constituţionale prin violenţă, punând în pericol ordinea constituţională şi însăşi esenţa democratică a statului român.

Responsabilitatea politică şi morală

Responsabilitatea pentru ororile mineriadelor are o dimensiune politică, morală şi juridică.

Responsabilitatea politică nu şi-a asumat-o nici unul dintre puternicii zilelor din iunie 1990 sau septembrie 1991.

Responsabilitatea morală probabil că le este cu totul străină.

Responsabilitatea penală? Toate demersurile de după 1996 s-au lovit de unul şi acelaşi obstacol: termenul de prescripţie. La masa rotundă organizată de Grupul pentru Dialog Social, cu participarea victimelor represiunilor, Alexandru Paleologu a susţinut că mineriada este o crimă contra umanităţii, iar aceste crime sunt imprescriptibile. "Eu sunt pentru a se face justiţie. Iliescu are mâinile pătate de sânge. Gheorghiu Dej a vărsat sânge în beciuri, ăsta (Iliescu n.m.) pe stradă. Şi în evenimentele de după 22 decembrie, şi la mineriade, şi mai târziu. Nu înţeleg de ce se bucură de un tratament curtenitor".*

* Revista 22, anul VIII, nr. 24, Bucureşti, 1997.

https://biblioteca-digitala.ro

Întrebarea se cuvine adresată îndeosebi magistraţilor competenţi să ancheteze urmările mineriadelor din 1990 şi 1991. Dacă ei şi-ar fi făcut datoria, alta ar fi fost evoluţia României şi nu s-ar mai fi discutat azi despre prescripţia răspunderii penale. Totuşi, problema se cere dezbătută şi prin prisma supunerii la tratamente neomenoase - ca infracţiunea contra umanităţii (art. 358), a cărei imprescriptibilitate este expres prevăzută în Codul penal (art. 121(2) Cod penal). Analiza practicii judiciare arată că aceste texte nu au fost aplicate în România*, considerându-se că ele s-ar referi la fapte săvârşite în timp de război. Or, cum pentru acestea se prevăd expres pedepse mai aspre, la alineatul (4) al art. 358**, este limpede că supunerea la tratamente neomenoase "a oricărei persoane căzute în puterea adversarului (...), luarea de ostateci (...), lipsirea de libertate fără temei legal" prevăzute în alineatele (1) - (3) se referă la fapte săvârşite în timp de pace. Ca atare, lovirea, dezarmarea, luarea de ostateci, torturarea şi rănirea gravă a victimelor căzute în mâinile minerilor-adversari intră sub incidenţa imprescriptibilităţii, indiferent dacă se acceptă sau nu că mineriadele au fost, de fiecare dată, o provocare la un război civil.

Trebuie adăugat că în cazul tuturor infracţiunilor împotriva umanităţii, tăinuirea şi favorizarea se pedepsesc (art. 361).

În orice caz, prescripţia nu poate opera decât în materie penală, unde persoane cu funcţii de conducere în 1990 - 1991, cu răspunderi individuale pentru diferite infracţiuni, nu au fost inculpate. Prescripţia nu şterge însă **nici fapta, nici vinovăţia**. Din punct de vedere politic şi moral, responsabilitatea apariţiei şi repetării mineriadelor în România

Crimele contra păcii şi umanităţii au fost introduse în Codul penal român înainte de 1989.

* Vezi Constantin Sima, *Codul penal adnotat*, Editura Atlas Lex, 1996

https://biblioteca-digitala.ro

revine în primul rând liderului FSN şi preşedintelui ţării care a fost Ion Iliescu. Precum şi celor ale căror nume şi fapte s-au legat de apariţia şi repetarea acestui fenomen în România: Virgil Măgureanu, Nicolae S. Dumitru, Emil (Cico) Dumitrescu, Mihai Chiţac, Victor Stănculescu, Gelu Voican-Voiculescu, Mihai Lupoi, Dumitru Penciuc, Nicolae Cămărăşescu şi mulţi alţi ofiţeri sau foşti ofiţeri din Securitate, Armată, Poliţie.

https://biblioteca-digitala.ro

ADEVĂRUL 4.
DESPRE STAREA ECONOMIEI ÎN ROMÂNIA POST-COMUNISTĂ

Bomba cu ceas

20 mai 2004

La TVR, emisiunea "Starea națiunii". Invitat unic, pentru că este o emisiune lunară inventată doar pentru uzul său exclusiv, Președintele Iliescu. Trec peste slugărnicia moderatorului care se face că îi pune întrebările pe care le așteaptă cetățenii și urmărește răspunsurile Președintelui Iliescu. Sigur pe el, accentuând cuvintele de lemn cunoscute, nu pierde nici un prilej să mai înfiereze "regimul Constantinescu" din cauza căruia România nu se lăfăie azi în dezvoltare și bunăstare.

https://biblioteca-digitala.ro

Mă întreb, la fel ca și atunci, în decembrie 1996, când am întâlnit la Cotroceni un președinte înfrânt, dar zâmbitor, cât a fost sinceritate și cât a fost un truc politic meschin, menit să mascheze o capcană, mai bine zis o prăpastie, în care urmau să se prăbușească cei aleși în noiembrie 1996, dar, o dată cu ei, și țara. Cred că o să mă mai întreb multă vreme asupra acestui lucru. Oricum, n-am să uit niciodată acea zi. Atunci am înțeles că regimul Iliescu luase sfârșit pentru un timp, dar la capătul unui șir de gesturi iresponsabile și cinice în care România a fost împinsă la limita prăbușirii. În 2000, s-au ridicat din nou pe spinarea celor care salvaseră țara, pentru a o putea fura din nou. Consecințele le plătim toți, astăzi, ca și atunci.

În 1996, pentru mine, bucuria succesului electoral fusese în câteva ceasuri înlocuită de greutatea asumării unei răspunderi imense. În acele clipe am hotărât să tac, să fac tot ce pot pentru a salva ce era de salvat. Acum, cred că asemenea experiențe trebuie relatate. Tensiunea în care am trăit primele momente ale mandatului meu, după ce am devenit pe deplin conștient că situația reală în care se află țara, mă obligă, în acest nou an electoral, la mărturisirea experiențelor pe care le-am parcurs în cei patru ani de mandat (1996-2000) pentru a preveni perpetuarea actualei puteri și repetarea actelor sale iresponsabile, al căror preț l-ar plăti din nou poporul român. Aceleași motive de conștiință care m-au obligat atunci să tac, mă obligă acum să vorbesc.

29 noiembrie 1996

Prima zi de activitate ca Președinte, la Palatul Cotroceni. Primul lucru pe care l-am făcut în noua mea funcție a fost să dau un telefon guvernatorului Băncii Naționale, Mugur Isărescu.

https://biblioteca-digitala.ro

Domnule guvernator, i-am spus, am primit, atât înaintea, cât și în timpul desfășurării campaniei electorale, diferite informații conform cărora în ultimele luni s-au făcut emisii monetare fără acoperire, s-a emis o Ordonanță de urgență prin care au fost modificate deficitul bugetar și deficitul consolidat. Am aflat că deficitul nu ar fi de 3%, cum a fost comunicat, ci dublu sau chiar mai mare. Aș vrea să știu, de asemenea, care este valoarea rezervelor în aur și valută ale Băncii Naționale și care este nivelul datoriei externe și modul de eșalonare a plăților pe următorii ani. A urmat o scurtă pauză, după care, la celălalt capăt al firului, guvernatorul Isărescu și-a dres vocea și mi-a spus că va realiza împreună cu colaboratorii săi o sinteză care să răspundă acestor chestiuni și mi-o va trimite a doua zi, la ora 10.

30 noiembrie 1996

La ora fixată primesc informațiile solicitate. Citesc materialul și mă cutremur. Rezultă în mod clar, din datele prezentate, că România se afla în iminența unui crah financiar și economic de proporții. În timpul campaniei electorale, primisem multe din datele cuprinse în informare, dar nu le folosisem. Pe de o parte, deși sursele erau credibile, îmi era greu să accept că se ajunsese atât de departe. Pe de altă parte, acele date prezentau o situație atât de gravă, încât am preferat să nu le folosesc (deși mi-ar fi oferit atuuri electorale puternice) considerând că nu puteam pune în pericol securitatea sistemului financiar-bancar din România din considerente electorale. Fostul partid de guvernământ nu ezitase să sacrifice viitorul României de dragul păstrării puterii. Îmi revine în minte exuberanța cu care fostul președinte se despărțise nu numai de putere, ci și de responsabilitate. Mă gândesc că bucuria sa, sur-

https://biblioteca-digitala.ro

prinzător de realã, se datora fie unui sentiment de uşurare, de a fi scăpat de o povarã, fie cinismului de a lăsa altora, drept moştenire, gestionarea unui dezastru iminent. Încep sã mã îndoiesc tot mai mult cã seninătatea sa ar fi fost o dovadã cã a ştiut sã piardã şi sã se despartã de putere zâmbind...

Am în mâini o bombã cu ceas, a cărei explozie se apropie cu repeziciune, şi am datoria sã acţionez rapid pentru a preîntâmpina o crizã gravã, cu consecinţe incalculabile pentru România.

4 decembrie 1996

I-am convocat la Cotroceni pe primul ministru Nicolae Văcăroiu, care se afla încã în funcţie, pentru a asigura interimatul până la instalarea noii echipe guvernamentale, pe ministrul Finanţelor, Florin Georgescu, şi pe secretarul general al Guvernului, Viorel Hrebenciuc. I-am primit în sala, unde, în mod obişnuit, se întruneşte Consiliul Suprem de Apărare a Ţării. Odată aşezaţi de o parte şi de alta a mesei, le-am spus: am în faţă o lucrare semnată de guvernatorul Băncii Naţionale a României. În conformitate cu aceasta, situaţia se prezintă în felul următor... Când am terminat de citit, am ridicat ochii şi m-a izbit zâmbetul cinic al premierului Văcăroiu, rictusul lui Florin Georgescu şi surâsul mieros a lui Viorel Hrebenciuc. Toţi păreau foarte încântaţi. Primul ministru mi-a răspuns: nu este nici o problemă, domnule Preşedinte. Este numai o Ordonanţă de urgenţă. Aţi câştigat alegerile, aveţi majoritatea parlamentară, puteţi să o respingeţi în prima şedinţă a Parlamentului şi îşi va înceta valabilitatea. La care Florin Georgescu a adăugat: desigur, domnule Preşedinte, în acest caz veţi înfrunta o problemă. Fără această Ordonanţă de urgenţă, pe luna decembrie nu veţi putea plăti salariile Armatei,

https://biblioteca-digitala.ro

Ministerului de Interne, Serviciilor de Informații și - după o pauză - ale foștilor dumneavoastră colegi din învățământ...

Stratagema emisiilor de monedă fără acoperire și a împrumuturilor externe utilizate în scopuri electorale nu era o noutate pentru România postdecembrisă. Regimul Iliescu o exersase cu complicitatea primului ministru Teodor Stolojan și pe parcursul campaniei electorale din 1992, ceea ce a făcut ca rata inflației din 1993 să fie de 300%.

31 ianuarie 1997

În drum spre Cotroceni, observ cum starea de exuberanță a cetățenilor continuă. Indiferent dacă votaseră sau nu pentru mine și pentru CDR - și nu votaseră chiar așa de mulți în primul tur -, toți se consideră victorioși și așteaptă ceva bun. După Conferința OSCE de la Lisabona și întâlnirile bilaterale pe care le avusesem în aceste două luni, aveam de răspuns și speranțelor pe care lumea democratică și le punea acum în România ca un pion de democrație și stabilitate în Europa Centrală și de Sud-Est.

Ce era de făcut? Cu cine puteam să mă sfătuiesc? În bună măsură, termenii în care trebuia să fac o opțiune îmi erau clari. Pe de o parte, starea economică precară a țării și dezastrul financiar al principalelor bănci de stat - Bancorex, Banca Agricolă - și al băncilor private marcate de credite neperformante care le aduceau în prag de faliment și o dată cu ele toate economiile oamenilor. Pe de altă parte, experiența Bulgariei, unde s-au produs evenimente care ar trebui să ne dea de gândit. Cunosc foarte bine situația din Bulgaria încă din timpul când eram în opoziție. În 1995 am avut discuții cu fostul președinte al Parlamentului, cu fostul prim-ministru creștin-democrat Dimitrov din perioada 1991-1995 și

https://biblioteca-digitala.ro

*cu alți lideri democrați prieteni. Guvernul socialist neocomunist condus de Videnov, aflat la putere din 1995, blocase reforma și, în anul 1996, inflația ajunsese la 311%. Pe acest fond, în noiembrie 1996, a fost ales președinte Petăr Stoianov, reprezentantul Uniunii Forțelor Democratice (de dreapta). Când instituțiile financiare internaționale sistează creditele, se ajunge rapid la o hiperinflație, economia se prăbușește și o revoltă a populației pare iminentă. Din convorbirile pe care le-am avut cu liderii occidentali de dreapta, aflasem că se pregătește o soluție de salvare cu condiția acceptării unui Consiliu de supraveghere financiară, care să colaboreze cu un nou guvern de centru-dreapta. În aceste condiții, Germania ar garanta moneda bulgară într-un raport fix cu marca germană. Noul președinte ales, Petăr Stoianov, îmi confirmă.**

În România, situația era complet diferită din punct de vedere politic. Victoria forțelor de centru-dreapta și schimbarea avuseseră loc prin alegeri, la termen. Cetățenii nu știu ce-i așteaptă și greu le-ar veni să creadă în acest moment crudul adevăr. Un crah ar crea o situație de necontrolat, îndeosebi în momente de panică, când mulțimile se comportă haotic. Nu dispuneam de controlul real al nici unei instituții a statului, iar acest control, ca și încrederea în corectitudinea lui vor fi câștigate încet și dificil. M-am hotărât - mai ales după ce am avut confirmarea situației dezastruoase a Bancorex și a Băncii Agricole - să nu fac publice aceste informații, să-mi asum riscul și să încerc să forțez imposibilul pentru redresarea, pas cu pas, a acestei situații. Așa că Ordonanța de urgență, al cărei artizan fusese fostul ministru de Finanțe Florin Georgescu, a fost votată de către noul Parlament, iar românii și-au putut serba, într-o oarecare relaxare, sărbătorile de Crăciun și Anul Nou.

* În 1997, în Bulgaria, inflația s-a apropiat de 1000%. Sub presiunea străzii, guvernul Videnov a demisionat și Consiliul de supraveghere financiară a fost acceptat.

https://biblioteca-digitala.ro

TEZA:

Administrația Iliescu, instalată în decembrie 1989, puternic centralizată și dominată de foști nomenclaturiști PCR și cadre ale Securității, nu a fost capabilă de nici o reformă structurală. În perioada 1990-1996, guvernele Roman, Stolojan, Văcăroiu au patronat distrugerea economiei și jefuirea avuției naționale. Administrația Constantinescu, prin guvernarea coaliției CDR-USD-UDMR, a reușit nu numai să stopeze aceste practici, dar și să redreseze o serie de sectoare așa încât în 2000 s-a putut înregistra prima creștere economică sănătoasă cu șanse reale de continuitate în anii următori.

DEFINIREA PROBLEMELOR

Caracterizarea principalelor etape ale tranziției post-comuniste

Pentru a nu fi suspectat de subiectivitate excesivă, am ales pentru o primă abordare a caracteristicilor celor trei perioade distincte ale guvernărilor post-comuniste, 1990-1996; 1997-2000; 2001-2004, citarea câtorva surse a căror poziție nu poate fi bănuită de partizanat în favoarea coaliției politice pe care am condus-o.

1990 - 1996

În studiul România - starea de fapt, publicat la Editura Nemira în 1997, Vladimir Pasti, Mihaela Miroiu și Cornel Codiță* găsim o enumerare succintă și sugestivă a caracteristicilor structurale și funcționale ale societății românești în perioada 1990-1996: evoluțiile către subdezvoltare ale lumii rurale prin conservarea tarelor agriculturii socialiste; degradarea, tot către subdezvoltare, a urbanului prin concentrarea reformei economice pe menținerea industriei socialiste și pe crearea unui sector privat de tip precapitalist; instituirea unei democrații de vitrină subminată de relații ce

* Autorii acestui studiu provin dintre apropiații conducerii PDSR: Cornel Codiță fusese până în decembrie 1996 consilier al Președintelui Ion Iliescu, iar Vladimir Pasti, care a lucrat în cadrul guvernului în acea perioadă, este și astăzi consilier al premierului Adrian Năstase.

https://biblioteca-digitala.ro

distribuie privilegii către capătul superior al unei scări sociale, parcă preluate din Evul Mediu, şi marginalizare, către capătul inferior (acolo unde sunt plasaţi minoritarii, femeile, copiii, salariaţii bugetari, ţăranii, pensionarii, cea mai mare parte a intelectualităţii şi a noilor întreprinzători mici şi mijlocii, circa 80-90% din întreaga populaţie). În final, autorii ajung la următoarea concluzie: "Sub acoperirea etichetei de protecţie socială şi a popularităţii lui Ion Iliescu, PDSR a moşit evoluţia spre subdezvoltare, urmărind, în realitate, simpla sa consolidare, împreună cu clientela sa economică, financiară şi politică, pătura cea mai privilegiată a societăţii de supravieţuire din România".

Într-o carte publicată recent, România 1989 - 2004, o istorie cronologică, Stan Stoica caracterizează astfel cei patru ani ai guvernării 1996-2000*:

1997 Noua putere abordează într-o manieră diferită reforma economică, prin sacrificarea producţiei şi a stabilităţii sociale în schimbul privatizării şi reducerii imenselor pierderi din economie. Cele mai grave probleme cu care s-a confruntat noua putere au fost ineficienţa unor întregi sectoare ale economiei (minerit, petrochimie, transporturi) şi criza sistemului bancar (Dacia Felix, Credit Bank, Bancorex, Columna Bank, Bankcoop, Albina, Banca Agricolă), din cauza creditelor neperformante acordate în anii precedenţi. Metodele adoptate au fost închiderea unor mine şi întreprinderi nerentabile şi preluarea la datoria publică a creditelor neperformante (din portofoliul băncilor de stat). Guvernul a încercat să aplice strategia stabilită cu FMI, care insista pe închiderea unităţilor nerentabile şi [illegible]lucerea pierderilor din economie.

1998 Procesul de privatizare cuprinde, pentru prima dată, unităţi importante din economia românească. Sunt privatizate, prin vânzări de acţiuni, rafinăria Petrotel (preluată de concernul Lukoil), Romtelecom (vândut companiei elene OTE) şi BRD (cu societatea bancară franceză Société Générale). Are loc liberalizarea pieţei valutare şi restructurarea

* Am ales această lucrare pentru că se rezumă la o prezentare concretă şi obiectivă a principalelor evenimente şi pentru că nu îl cunosc în nici un fel pe autorul cărţii.

https://biblioteca-digitala.ro

unor sectoare şi instituţii importante, cum ar fi Regia Naţională de Electricitate, Societatea Naţională a Căilor Ferate Române, FPS, dar şi a Guvernului, prin reducerea numărului de ministere. De asemenea, este demarată reforma din învăţământ. Dacă la capitolul privatizare şi restructurare se înregistrează unele realizări, în privinţa producţiei are loc o scădere cu 6,1% a PIB, iar şomajul atinge o cotă de 10,4%.

1999

Autorităţile române au făcut faţă, în acest an, la două tipuri de provocări: una de natură socială, determinată de închiderea minelor şi închiderea sau restructurarea unor întreprinderi nerentabile, alta de natură financiară: umplerea golurilor lăsate de creditele neperformante în bănci şi plata ratelor în contul datoriei externe, care au însumat în acest an valoarea record de 2,194 mld. dolari. Pe plan financiar, sunt rezolvate crizele Bancorex (prin fuziune cu BCR), iar băncile Albina şi Credit Bank intră în procedură de faliment. În privinţa vârfului de plată al datoriei externe, aceasta se datorează împrumuturilor atrase în perioada 1992-1996, când media anuală a împrumuturilor externe a fost de 988 milioane dolari. Cel mai important eveniment al anului a fost, fără îndoială, vizita Papei, premieră istorică cu semnificaţii religioase, culturale, politice. Continuă privatizarea unor mari unităţi, cum ar fi Automobile Dacia Piteşti (cumpărată de concernul francez Renault) şi Banc Post (preluată de un consorţiu condus de concernul american General Electric). În plan legislativ, sunt adoptate legi importante, în domenii precum sprijinirea IMM, soluţionarea conflictelor de muncă, regimul zonelor defavorizate, sprijinirea exporturilor, precum şi Legea responsabilităţii ministeriale şi Statutul funcţionarilor publici.

2000

În anul 2000 încep să se arate primele roade ale restructurării şi privatizării, înregistrându-se, pentru prima dată în această guvernare, o creştere a PIB (cu 1,6%), bazată pe exporturi şi pe investiţii. Exporturile au înregistrat o creştere record, de 22% (peste 1 mld. dolari) , ca urmare a reducerii impozitului pe profitul realizat din această activitate până la 5%. Este finalizată restructurarea marilor companii, prin divizarea companiilor naţionale de gaz şi electricitate (Romgaz şi CONEL). Sunt declarate în faliment Bankcoop şi Banca Internaţională a Religiilor.

https://biblioteca-digitala.ro

PREZENTAREA FAPTELOR

1990-1996: Şapte ani de stagnare şi jaf sub regimul Iliescu*

Treptele devastării economiei

● Guvernarea Petre Roman (PSD - PD)**

Măsuri populiste cu urmări catastrofale

Măsurile populiste ale celor două guverne Roman din anii 1990-1991, dublate de acţiuni care urmăreau protejarea modelului industrial existent, au condus la agravarea pierderilor în economie. Fostele alocaţii bugetare pentru investiţii au fost convertite în creşteri de salarii mai ales pentru personalul întreprinderilor de stat falimentare. În mai puţin de un an, bugetul a fost devalizat, iar rezerva valutară

* Folosirea sintagmei *regimul Ion Iliescu* are în vedere caracterul nedemocratic al statului în acea perioadă, marcată de grave abuzuri împotriva ordinii de drept şi concentrarea unor puteri discreţionare în mâna Preşedintelui, în dispreţul Constituţiei adoptate prin referendum în 1991.

** Menţionarea denumirii actuale a partidelor în atribuirea responsabilităţilor pentru guvernările din perioada 1990 - 1996 are în vedere diviziările şi/sau fuziunile intervenite pe parcurs, precum şi apartenenţa actuală a membrilor acelor guverne la partidele prezente astăzi pe scena politică. Cronologic, partidele şi conducerile acestora au parcurs următoarele schimbări:
1991: FSN (I. Iliescu) s-a scindat în FDSN (I. Iliescu) şi PD (FSN) (P. Roman)
1993: FDSN (O. Gherman) devine PDSR (A. Năstase)
1994: PSM (I. Verdeţ) se divide în PSM (I. Verdeţ) şi PS (T. Mohora).
1997: PDSR (I. Iliescu) se divide în PDSR (I. Iliescu) şi ApR (T. Meleşcanu)
1998: PRM (C.V. Tudor) absoarbe PUNR (Gh. Funar)
2000: PS (T. Mohora) este absorbit de PSDR (A. Athanasiu).
2000: PDSR (I. Iliescu) fuzionează cu PSDR (A. Athanasiu) şi devine PSD (I. Iliescu)
2001: PD (T. Băsescu) absoarbe Alianţa Naţională (V. Măgureanu)
2001: PNL (V. Stoica) fuzionează cu ApR (T. Meleşcanu) şi devine PNL (T. Stolojan)
2003: PSM (I. Sasu) este absorbit de PSD (A. Nastase).
Astfel, în urma fuziunilor PRM (C.V. Tudor) cu PUNR (Gh. Funar) şi a PDSR (I. Iliescu) cu PS (T. Mohora) şi PSM (I. Sasu), Guvernul Văcăroiu al patrulaterului roşu PDSR-PUNR-PRM-PSM corespunde partidelor intitulate astăzi PSD şi PRM, după cum exponenţii Guvernului Stolojan al coaliţiei FSN-PNL se regăsesc acum în PSD, PD, PNL.

https://biblioteca-digitala.ro

terminată. Leul mai avea o acoperire de 9 bani în mărfuri, deşi reforma abia dacă pornise. În plus, mineriada din iunie 1990 a stopat susţinerea financiară occidentală şi investiţiile străine.

Finanţarea pierderilor economice

Decizia de liberalizare a preţurilor în trepte, nefiind însoţită de liberalizarea dobânzilor şi a cursului valutar, a fost greşită şi extrem de păgubitoare. Plafonarea dobânzilor, în situaţia în care preţurile creşteau vertiginos, a reprezentat semnalul dat industriei, care se putea împrumuta la discreţie, cu costuri tot mai reduse, pe măsură ce inflaţia sporea. Ca atare, în anii următori, bugetul va fi obligat să recapitalizeze băncile de stat rămase fără resurse în urma împrumuturilor neperformante acordate întreprinderilor de stat şi clientelei FSN. Preţul acestei recapitalizări a fost plătit de populaţie.

Dublul curs de schimb al leului a jucat un rol nefast. Întreprinderile de stat obţineau fondurile necesare pentru importuri la cursul oficial şi îşi decontau intern încasările în valută la cursul de licitaţie, care era de circa trei ori mai mare. Aşa s-a ajuns la diminuarea rezervei valutare.

Eşecul privatizării

Deşi producţia industrială s-a prăbuşit la jumătate faţă de cifrele oficiale din 1989, nu a fost declarat nici măcar un singur faliment, pentru că politica de protecţie a Guvernului faţă de industria nerentabilă a fost prioritară.

Privatizarea prin înfiinţarea a şase instituţii-mamut (cinci Fonduri ale Proprietăţii Private care urmau să gestioneze 30% din capitalul social al societăţilor comerciale cu care erau împroprietăriţi cetăţenii adulţi ai României, plus un Fond al Proprietăţii de Stat) a reprezentat un eşec.

Unele măsuri importante pe calea reformei, programate de Cabinetul Roman pentru 27 septembrie 1991 - deschiderea pieţei interbancare, convertibilitatea leului şi unificarea cursului de schimb - au fost anulate prin demisia (demiterea) Guvernului în urma mineriadei din septembrie. Relaţiile cu FMI, Banca Mondială, BERD şi Consiliul Europei au fost blocate.

https://biblioteca-digitala.ro

• Guvernarea Teodor Stolojan (PSD - PD - PNL)

Sacrificarea economiei în scopuri electorale

Politica Guvernului Stolojan (1991-1992) a condus la o cădere a economiei exprimată în scăderea cu 8,8% a PIB.

Premierul Stolojan a refuzat să renunțe la subvențiile de preț pentru produsele de consum. Cursul leului a fost ținut artificial în frâu, în scopurile electorale ale guvernanților.

Un raport BERD referitor la anul 1992 arăta că țările cu reforma și privatizarea cele mai lente - România și Bulgaria - au și situația economico-financiară cea mai dificilă.

Măsuri profund antiliberale

Guvernul Stolojan a recurs la o măsură profund anti-reformistă și antiliberală confiscând valuta din conturile agenților economici și obligându-i pe aceștia să-și schimbe toate economiile în lei. Toate conturile în valută au fost transformate în conturi în lei, la cursul de 180 de lei/dolar. În același timp, pe cale administrativă, s-a hotărât ca noul curs de schimb să fie de 360 lei/dolar. Jumătate din echivalentul în valută al conturilor agenților economici a ajuns astfel la stat.

S-a introdus o schemă, greoaie și ineficientă, de taxare a veniturilor, împărțită pe 13 clase, cu rate marginale între 6 și 45%. Nu exista un nivel de la care să înceapă taxarea, fiecare leu câștigat fiind taxat.

Politica anti-reformistă promovată de Guvernul Stolojan a avut consecințe imediate după alegerile din 1992. În 1993, leul s-a devalorizat abrupt, a reapărut cursul paralel, iar inflația a atins un nivel record, de aproape 300%.

• Guvernarea Nicolae Văcăroiu (PSD - PRM)

Inamicii restructurării economiei

Greșelile și ezitările cabinetelor Roman și Stolojan aveau să fie puse în umbră de totala lipsă de performanță a Guvernului instalat în 1992, sub conducerea lui Nicolae Văcăroiu, cel mai dezastruos cabinet de după 1989.

Deși piețele de desfacere planificate de CAER nu mai existau, Guvernul Văcăroiu și-a propus în mod absurd să revigoreze producția industrială, fără însă a opera vreo

https://biblioteca-digitala.ro

restructurare prealabilă. Industrii neperformante au fost scutite de plata obligațiilor financiare, nu doar față de furnizori și bănci, dar și față de bugetul asigurărilor sociale. Prețul acestei strategii aberante a fost uriaș: la o creștere a PIB de un procent, deficitul comercial a fost de 1,5 miliarde dolari (la o valoare a exporturilor de 5 miliarde dolari), cursul oficial al leului s-a triplat, iar cel la casele de schimb a crescut de cinci ori.

Obstrucționarea sectorului privat

Dezvoltarea sectorului privat a fost obstrucționată atât administrativ prin birocrație și tărăgănări, cât și financiar. Deși, aparent, numărul întreprinderilor mici și mijlocii era în creștere, în realitate multe dintre acestea existau numai pe hârtie. În timp ce clienții politici ai PDSR din sectorul de stat beneficiau de scutiri de taxe, firmele private și salariații erau prinși într-un sistem de taxare sufocant.

În 1993, sub guvernarea Văcăroiu, rata marginală superioară a taxării veniturilor a ajuns la 60%. În plus, s-au introdus numeroase reglementări absolut aberante, care îngreunau activitatea agenților economici. O hotărâre a Ministerului Finanțelor prevedea, de pildă, că diferențele de curs din reevaluarea valutei se consideră venituri și devin impozabile.

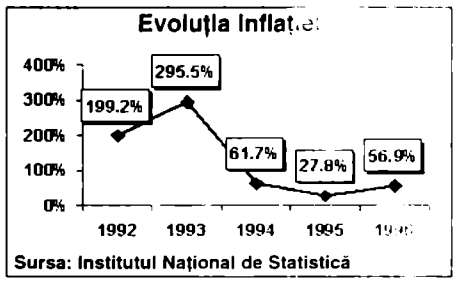

Inflația a determinat creșterea dobânzilor bancare și a generat decapitalizarea societăților comerciale. Societățile comerciale au fost obligate să utilizeze credite extrem de scumpe. S-a ajuns în acest fel ca profitul, pe care unele dintre aceste societăți îl mai obțineau din activitatea de bază, să fie mult depășit de cheltuielile pe care aceste societăți le înregistrau ca urmare a plății dobânzilor și penalităților.

Secătuirea rezervei valutare

Guvernul Văcăroiu a secătuit rezerva valutară și a decis contractarea unor împrumuturi externe cu dobânzi mari și scadențe în anii 1997-1999.

Dacă, în 1990, împrumuturile aveau scadențe de peste 10 ani, în următorii ani a crescut ponderea împrumuturilor con-

https://biblioteca-digitala.ro

tractate pe perioade scurte şi medii. În 1996, ponderea datoriilor cu scadenţe de peste 10 ani era de doar 39%.

Balanţă energetică deficitară

Guvernul Văcăroiu a menţinut în mod artificial un preţ scăzut de livrare a energiei electrice şi a produselor energetice, atât sub preţul de producţie internă, cât şi sub cel de import. Deşi consumul industrial de energie reprezenta 2/3 din totalul balanţei energetice, in 1995 doar 1/3 din PIB era rezultatul producţiei industriale. În acelaşi an, în plină iarnă, România a ajuns în situaţia de a nu mai avea bani suficienţi pentru importuri de petrol şi gaze naturale. Mii de familii au rămas fără căldură şi apă caldă. Furnizarea curentului electric pentru marile unităţi industriale a fost întreruptă şi zeci de întreprinderi şi-au închis porţile din lipsă de curent electric.

Deficitul balanţei energetice în 1995 a fost de 1,5 miliarde dolari. Pagubele directe produse economiei naţionale au depăşit 400 miliarde lei.

Mult trâmbiţata creştere a PIB reprezenta o producţie de slabă calitate, necorelată cu cerinţele pieţei, care a rămas pe stoc, neputând fi vândută nici la export, nici în ţară.

1997-2000: Reforme pentru însănătoşirea economiei sub Administraţia Constantinescu

Redresarea principalilor indicatori economici

Liberalizarea ratei de schimb

Începând cu 18 februarie 1997, a fost liberalizată rata de schimb leu-dolar, cea mai importantă şi mai curajoasă măsură pentru reformarea economiei.

Au fost liberalizate preţurile produselor agricole. Marea majoritate a preţurilor produselor industriale a fost liberalizată în martie 1997. În septembrie 1998 au fost liberalizate preţurile la combustibili. Economia de piaţă bazată pe competiţie începe să se pună în mişcare.

https://biblioteca-digitala.ro

Reforma fiscală

Începând cu 1997, miniștrii de Finanțe ai coaliției au realizat o reformă fiscală substanțială.

Tendința de scădere în colectarea taxelor a fost inversată. Reforma fiscală din 2000 a îmbunătățit climatul investițional și a apropiat România de standardele regionale.

Impozitul pe profit a scăzut de la 38 la 25 %, iar în 2000 taxele pentru export au scăzut la 5%.

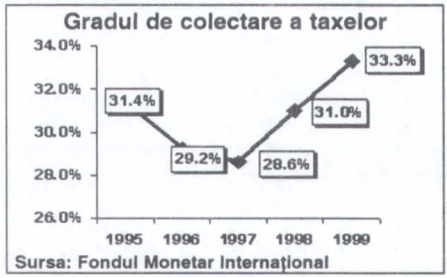

Creșterea ponderii sectorului privat

S-a modificat în mod hotărâtor structura economiei românești. În funcție de valoarea adăugată brută, ponderea sectorului privat în industrie a crescut de la 38,5% în 1996, la 56,5% în 2000; în construcții, de la 69,3 în 1996, la 80,9% în 2000; în servicii, de la 66,7% în 1996, la 76,6% în 2000; în agricultură de la 90,1% în 1996, la 97,0% în 2000. Ponderea sectorului privat în produsul intern brut a crescut de la 54,9% în 1996, la 65,5% în 2000.

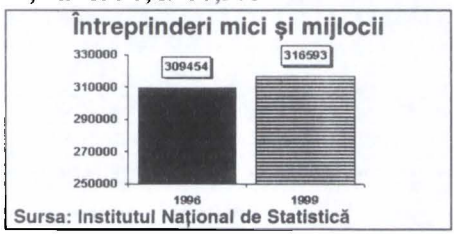

Numărul întreprinderilor active mici și mijlocii din industrie, construcții, comerț și servicii a crescut de la 309.454 în anul 1996, la 316.593 în anul 1999.

Ponderea cifrei de afaceri realizate de întreprinderile mici și mijlocii (IMM) în cifra de afaceri a tuturor întreprinderilor a crescut de la 48,3% în anul 1996, la 55,9% în anul 2000.

Creșterea gradului de independență energetică

În perioada 1997-2000, gradul de independență energetică a României a crescut de la 69,8% în 1996, la 77,3% în 2000. Pentru a înțelege ce a însemnat acest progres, trebuie să luăm în considerare că, în 1995, România s-a aflat, practic, în faliment energetic.

O moțiune simplă pe problema energiei, depusă de Opoziție în februarie 1996, la propunerea președintelui CDR, a fost sprijinită chiar și de parlamentari ai majorității PDSR.

https://biblioteca-digitala.ro

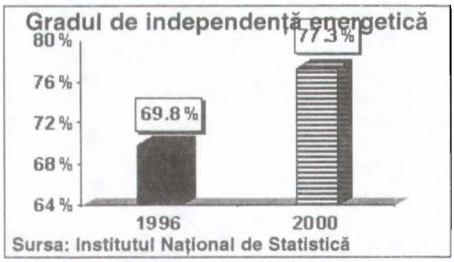

Totuși, adoptarea moțiunii a rămas fără urmări, Guvernul Văcăroiu prevalându-se de absența unei legi a răspunderii ministeriale, prevăzută în Constituția din 1991, dar pe care, timp de șase ani, PDSR refuzase să o ia în discuție în Parlament.

Creșterea investițiilor directe

Începând cu anul 1997, investițiile directe nete în economia românească au crescut continuu.

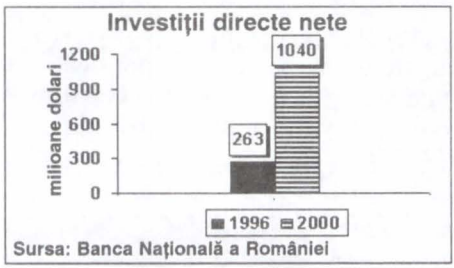

Potrivit datelor centralizate de Banca Națională a României, în anul 2000, investițiile directe nete au ajunns la 1.040 milioane dolari, comparativ cu 263 milioane dolari în anul 1996. Așadar, investițiile directe nete erau în anul 2000 de 3,9 ori mai mari decât în anul 1996.

Creșterea exporturilor

Exporturile României au crescut în perioada 1997-2000 în medie cu 6,4% pe an (respectiv cu 540,2 milioane dolari pe an).

În mod corespunzător, a crescut media lunară a exporturilor: de la 674 milioane dolari în 1996 la 863,9 milioane dolari în 2000.

În ceea ce privește structura exporturilor românești, ponderea către grupul țărilor dezvoltate în totalul exporturilor a crescut de la 62,2% în anul 1996 la 70,4% în anul 2000.

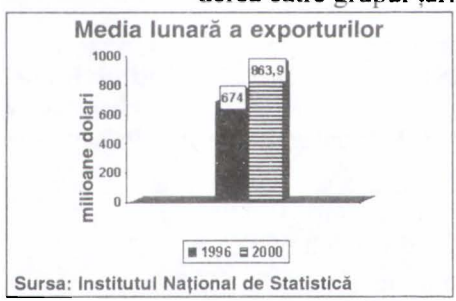

Ritmul de creștere a exporturilor a fost mai mare decât cel de creștere a importurilor. Acest lucru s-a reflectat în reducerea deficitului comercial al României de la 3,4 miliarde dolari în anul 1996 la 2,7 miliarde dolari în anul 2000.

https://biblioteca-digitala.ro

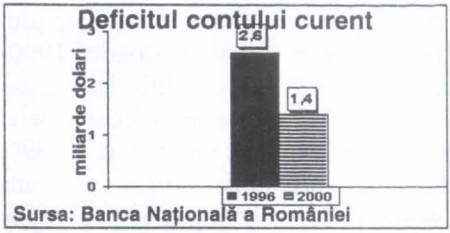

Reducerea deficitului contului curent

Deficitul contului curent s-a redus în anul 2000 cu 47,1% față de anul 1996. Dacă în anul 1996 deficitul contului curent era de la 2,6 miliarde dolari (7,3% din produsul intern brut), în anul 2000 acesta s-a redus la 1,4 miliarde dolari (3,9% din produsul intern brut).

Creșterea rezervelor Băncii Naționale

În perioada 1997-2000, s-a reușit nu numai achitarea datoriilor externe scadente, ci și creșterea rezervelor valutare ale Băncii Naționale a României de 4,5 ori.

Dacă la sfârșitul anului 1996, rezervele Băncii Naționale a României erau de 0,54 miliarde dolari, cele mai reduse de la înființarea Băncii Naționale, la finele anului 2000, rezervele valutare ale Băncii Naționale a României se ridicaseră la 2,5 miliarde dolari.

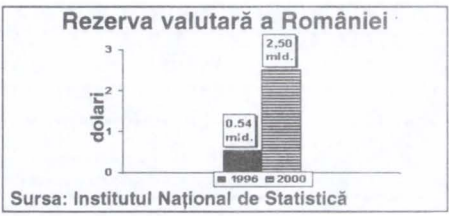

Plata datoriei externe

În patru ani, între 1997 și 2000, Administrația Constantinescu a plătit în contul serviciului datoriei externe 8.603 milioane dolari.

Pentru comparație, în șapte ani, în perioada 1990-1996, s-au plătit doar 3.463 milioane dolari.

https://biblioteca-digitala.ro

Decalajul se explică nu numai prin creşterea volumului împrumuturilor externe în ultimii ani ai perioadei 1990-1996, ci şi prin contractarea acestora în condiţii dezavantajoase, cu termene de restituire mai scurte decât cele uzuale. Dacă, în primii şapte ani, vârful de plată, înregistrat în 1996, a fost sub 1,2 miliarde dolari, în următorii patru ani s-a ajuns la un vârf de plată de peste 2,7 miliarde dolari, în anul 1999.

Prima creştere economică sănătoasă

Guvernul Isărescu a reuşit să determine prima creştere economică sănătoasă după 1989. În anul 2000, Produsul Intern Brut a însumat 796,5 mii miliarde lei şi, în termeni reali, a crescut cu 1,6% faţă de anul 1999.

Valoarea adăugată brută creată în ramurile economiei naţionale a totalizat 710,2 mii miliarde lei, însemnând o creştere cu 1,7% în anul 2000 faţă de anul 1999. Aceasta în condiţiile în care agricultura a fost afectată de una dintre cele mai mari secete din secolul XX iar preţul petrolului în dolari s-a majorat brusc.

Un calcul simplu ne arată că, dacă resursele din agricultură ar fi rămas la valoarea celor din 1999, creşterea economică în 2000 ar fi fost de 3,7%.

2001-2004: Eşecul din spatele creşterii PIB sub guvernarea Adrian Năstase*

Economie de piaţă nefuncţională

În campania electorală din 2000, PSD a promis "construirea unei economii de piaţă funcţionale, bazate pe concurenţă loială, eficienţă şi reguli clare" (Oferta electorală a Partidului Democraţiei Sociale din România, pag. 23). După trei ani de

Guvernul minoritar PSD, condus de Adrian Năstase, a fost validat în Parlament şi s-a putut menţine cu sprijinul permanent al UDMR. În mod corect, responsabilitatea rezultatelor guvernării revine ambelor partide. Folosirea sintagmei "guvernarea Adrian Năstase" pentru definirea perioadei 2001-2004 are în vedere preluarea pentru prima dată a tuturor deciziilor economice şi administrative de către premier. Rolul Preşedintelui Iliescu apare * mult redus în comparaţie cu perioada 1990-1996, limitându-se la jocurile de culise ale politicii de cadre.

https://biblioteca-digitala.ro

guvernare PSD, în noiembrie 2003, România nu obținuse din partea Comisiei Europene confirmarea statutului de economie de piață funcțională (pe care Bulgaria o obținuse din 2002) și, după cum se prezintă lucrurile până în acest moment, sunt puține șanse ca aceasta să se întâmple în 2004.

Guvernul PSD s-a eliberat în mare parte de tutela Președintelui Ion Iliescu, astfel încât, cel puțin în zona economiei, responsabilitatea îi aparține integral primului ministru Adrian Năstase.

Creșterea PIB și a averilor PSD

PSD se laudă, ori de câte ori are ocazia, cu creșterea produsului intern brut. La începutul lunii iunie 2003, Adrian Năstase socotea că, datorită creșterii economice din 2001 și 2002, "PSD a sporit averea țării cu 4,3 miliarde dolari".

Este adevărat că, urmare a însănătoșirii economiei în perioada 1997-2000, produsul intern brut (PIB) a crescut atât în 2000, cât și în anii 2001-2004. Această creștere economică nu se regăsește însă în creșterea nivelului de trai al populației. Dimpotrivă, pe măsură ce Guvernul Năstase anunță o creștere tot mai mare a economiei, marea majoritate a populației trăiește la fel de rău sau chiar mai rău.

Este evident, pentru orice om de bun simț, că această "avere" de 4,3 miliarde dolari, despre care vorbește Adrian Năstase, nu a ajuns nici în investiții de interes național, nici în buzunarele românilor de rând. Ea s-ar putea regăsi doar în averile liderilor PSD și ale clientelei sale politice.

Creșterea producției pe stoc

Guvernul Năstase se laudă și cu creșterea producției industriale. Dar, pe de o parte, ritmul creșterii producției industriale a scăzut continuu, de la 8,7% în 2001, la 5,6% în 2002 și la 3,1% în 2003, iar, pe de altă parte, creșterea producției industriale cu care se laudă Guvernul Năstase este, în mare măsură, o creștere pe stoc. În 2002, ponderea stocurilor în total resurse a fost de 30,6%, pentru ca, în 2003, în condițiile creșterii producției industriale cu doar 3,1%, ponderea stocurilor să ajungă la 36,8%.

https://biblioteca-digitala.ro

Cel mai mare deficit comercial din istoria României

Prin programul de guvernare din 22 decembrie 2000, PSD s-a angajat să realizeze "un echilibru dinamic al balanței comerciale".

Guvernarea PSD a făcut ca în 2001, în 2002 și în 2003 să se înregistreze cel mai mare deficit comercial din istoria României.

Diferența dintre importuri și exporturi a crescut de la 2,5 miliarde euro în 2000, la 4,7 miliarde euro în 2001 și 4,2 miliarde euro în 2002. În 2003, deficitul comercial a sărit la suma record de 5,6 miliarde euro, fiind practic de două ori mai mare decît deficitul comercial din 2000.

Prăbușirea schimburilor comerciale cu țările CEFTA

Trebuie subliniat eșecul Guvernului Năstase în privința schimburilor comerciale cu țările membre CEFTA (Bulgaria, Ungaria, Slovenia, Slovacia, Polonia și Republica Cehă).

Dacă în relația cu statele Uniunii Europene valoarea deficitului comercial ar mai putea fi justificată, PSD este responsabil de pierderile uriașe pe care România le înregistrează în operațiunile comerciale cu statele CEFTA. Astfel, deficitul comercial în relația cu aceste state a crescut de la 380 milioane euro în 2000, la 800 milioane euro în 2001, la 900 milioane euro în 2002 și la 1,1 miliarde euro în 2003.

Într-un moment în care economia românească ar trebui să se pregătească să facă față în Uniunea Europeană concurenței unor economii cum sunt cea germană sau cea franceză, guvernul PSD a adus România în situația de a nu rezista nici concurenței Slovaciei sau Bulgariei.

Creșterea datoriei externe

Pierderile uriașe din economie au avut ca efect escaladarea îndatorării țării pe plan extern.

Astfel, eforturile Administrației Constantinescu de până în anul 2000 de a reduce datoria externă a României au fost

https://biblioteca-digitala.ro

zădărnicite de Guvernul Adrian Năstase care, în perioada 2001-2004, a crescut din nou datoria externă, aceasta ajungând la 19 miliarde dolari.

Concomitent cu creşterea datoriei externe, datoria internă a crescut şi ea, ajungând la 10 miliarde dolari.

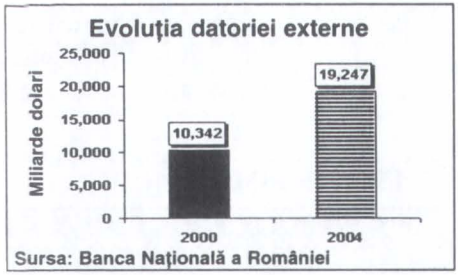

SISTEMUL FINANCIAR-BANCAR

1990 - 1996: Subminarea sistemului bancar

Bani pentru clientela politică

Între 1990 şi 1996, sistemul bancar, predominant de stat, a alimentat clientela politică a PDSR. Sumele uriaşe care au trecut în conturi private stau la baza imperiilor economice actuale.

Guvernul Văcăroiu a obligat Banca Naţională să emită bani fără acoperire. În ciuda pierderilor pe care le înregistrau în producţie, cele mai mari creşteri de salarii în regiile autonome au avut loc în 1995 şi 1996. De asemenea, prin tipărirea de bani fără acoperire, în scopuri electorale, a fost plătit cel de-al 13-lea salariu pentru anul 1995. În ultimele trei luni ale guvernării Văcăroiu, creşterea emisiunii monetare a fost dublă faţă de rata inflaţiei. Deficitul cvasi-fiscal dubla, practic, deficitul propriu-zis.

Potrivit legii, Banca Naţională nu avea voie să finanţeze direct deficitul bugetar. Cum însă Guvernul PDSR avea nevoie de bani în apropierea alegerilor, Banca Naţională a fost obligată să refinanţeze băncile comerciale de stat care, la rândul lor, au fost obligate să cumpere titlurile de trezorerie emise de Ministerul Finanţelor.

Puterii rezultate din alegerile din noiembrie 1996 i-au fost lăsate moştenire nu numai plăţi uriaşe în contul datoriei externe, dar şi obligaţiile de plată în contul rambursării contravalorii certificatelor de trezorerie emise de Guvernul

https://biblioteca-digitala.ro

Văcăroiu pentru finanțarea deficitului bugetar. Bonurile de trezorerie pe termen scurt, în valoare de 4,5% din PIB, cu care fusese acoperit deficitul bugetar, trebuiau onorate în 1997.

1997 - 2000: Asanarea sistemului bancar

Reducerea pasivelor bancare

În 1996, 77,8% dintre active erau în bănci de stat, 22,2% în bănci private. În 2000, 44,3% dintre active erau în bănci de stat, 55,7% în bănci private.

În 1998, băncile cu probleme aveau încă pasive de 38,9%. În 2000, pasivele erau de 8,2%.

Stoparea creditelor neperformante

În 1999, când, pentru a putea fi salvată, Bancorex a fuzionat cu Banca Comercială Română, 85-90% dintre împrumuturile Bancorex reprezentau credite neperformante. Pentru acoperirea pierderilor de la Bancorex, statul a fost silit să plătească, din banii cetățenilor, numai în 1999, aproape două miliarde dolari, adică 6% din PIB.

În 2000, Guvernul CDR a trebuit să plătească alte 880 milioane euro pentru acoperirea pierderilor din credite neperformante acordate de Banca Agricolă (în perioada Guvernului Văcăroiu) și pentru pregătirea condițiilor necesare privatizării acestei bănci.

Au fost luate măsuri de redresare a Bankcoop (pierderi 1,5 milioane euro) și de declanșare a procedurii de faliment al Băncii Columna și al Băncii Dacia Felix.

Reglementarea activității bancare

În timpul Administrației Constantinescu au fost adoptate Legea care reglementează activitatea bancară în România (1998) și Legea datoriei publice (1999).

În 1996, în România erau 35 de bănci comerciale, în 2000 (iunie) numărul acestora crescuse la 42. În 1996 existau 7 bănci de stat, în 2000 erau 4. În 1996 erau 28 bănci private, în 2000 erau 38.

https://biblioteca-digitala.ro

Punerea în funcțiune a pieței bursiere

Până în 1997, instituțiile bursiere existau în România doar cu numele. Valoarea tranzacțiilor și capitalizarea pieței erau practic zero, numărul societăților cotate era infim. La sfârșitul anului 2000, piața bursieră era unul dintre motoarele creșterii sănătoase a economiei românești.

Dezvoltarea pieței asigurărilor

În 1996, în România erau 47 societăți de asigurare, care încheiaseră 463.367 polițe de asigurare. La sfârșitul lui 1999, existau 72 societăți de asigurare, iar numărul polițelor de asigurare încheiate era de aproape patru ori mai mare, ajungând la 2.060.857.

AGRICULTURA

1990 - 1996: Dezastru progresiv sub guvernările Roman, Stolojan, Văcăroiu

O politică agricolă incoerentă

Între 1990 și 1996, deși agricultura a rămas sub controlul statului, nu a existat o politică agricolă coerentă. Legea fondului funciar din 1991, introdusă fără acoperirea logistică necesară, a determinat doar fărâmițarea terenurilor agricole. Suprafața minimă acordată era de 0,5 hectare, iar cea maximă de 10 hectare, indiferent de numărul beneficiarilor - moștenitori ai fostului proprietar. Legea fondului funciar nu a fost însoțită de privatizarea inventarului agricol. Întârzierile în distribuirea titlurilor de proprietate au făcut ca, în octombrie 1995, la patru ani de la intrarea în vigoare a legii, doar jumătate dintre cei în drept să le fi primit.

La sfârșitul lui 1996, cea mai mare parte a terenurilor agricole era încă în proprietatea statului. Din totalul producției agricole din anul 1996, 59,8% provenea din producția întreprinderilor agricole de stat. Cu toate acestea, datoriile IAS erau de aproape 4.500 miliarde lei.

https://biblioteca-digitala.ro

Subvenții în contul pierderilor sectorului de stat

O întreprindere-gigant, aparținând statului, se ocupa de preluarea și distribuirea produselor agricole. ROMCEREAL deținea practic monopolul colectării, transportului, depozitării și distribuirii cerealelor. Guvernul Văcăroiu a făcut presiuni pentru ca Banca Națională să crediteze direct această întreprindere. Totuși, la sfârșitul anului 1996, pierderile acesteia erau de 800 miliarde lei.

Subvențiile acordate agriculturii până în 1996 inclusiv nu au ajuns niciodată la agricultori. Ele au fost folosite pentru a susține industriile legate de agricultură și pentru a acoperi pierderile uriașe ale IAS.

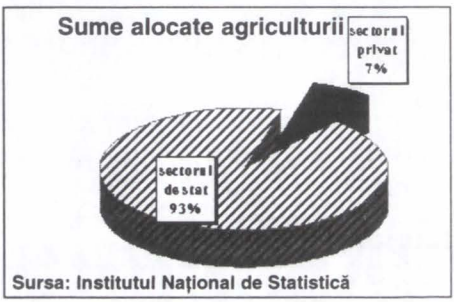

În perioada ianuarie 1992 - aprilie 1994, din totalul de 1.473 miliarde lei alocate pentru agricultură (bani mulți la valoarea din acei ani), s-au creditat producția și comerțul de stat în proporție de 93% (1.370,7 miliarde), iar producția agricolă privată în proporție de numai 7%.

Degradarea continuă a producției

Rezultatele acestei strategii s-au repercutat în producția agricolă. Producția de grâu și secară a scăzut de la 7,37 milioane tone în 1990, la 3,16 milioane tone în 1996.

Producția medie de grâu la hectar a coborât la 1.760 kg în 1996, după ce fusese 3.212 kg în 1990, iar producția de cereale pe cap de locuitor s-a diminuat în aceeași perioadă de la 738,3 kg la 628,1 kg.

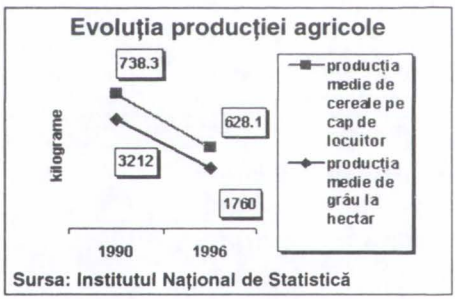

Între 1990 și 1996, numărul bovinelor a scăzut de la 5.381 mii la 3.435 mii, numărul porcinelor de la 11.671 mii la 8.235 mii, numărul ovinelor de la 15.435 mii la 9.663 mii.

https://biblioteca-digitala.ro

Numărul păsărilor a scăzut, în aceeaşi perioadă, de la 113.968 mii la 78.478 mii.

Producţia de carne era în 1990 de 2.232 mii tone şi a coborât în 1996 la 1.868 mii tone.

Producţia de ouă a scăzut de la 8.077 milioane bucăţi în 1990, la 5.783 milioane bucăţi în 1996.

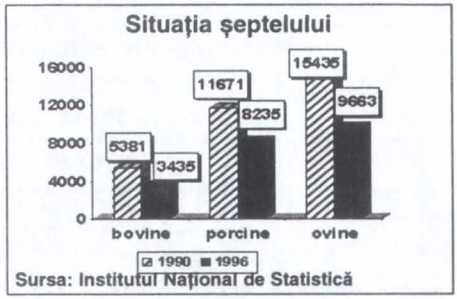

1997 - 2000: Sprijinirea producătorilor agricoli în timpul guvernării CDR

Bani şi maşini agricole

Sub guvernarea CDR, suma alocată de la bugetul Ministerului Agriculturii şi Alimentaţiei pentru sprijinirea producătorilor agricoli a fost de 4.762 miliarde lei în anul 1999 şi de 7.414 miliarde lei în anul 2000, creditându-se cu precădere producătorii privaţi. De asemenea, pentru a veni în sprijinul agricultorilor, a fost încurajată iniţiativa privată în domeniul industriei de maşini agricole, precum şi în cel de prelucrare a produselor agricole.

În 1996, ponderea sectorului privat în domeniul producţiei şi distribuţiei de tractoare era de 59%. În 1998, ea depăşise 84%.

În ceea ce priveşte producţia şi distribuţia de combine autopropulsate, ponderea iniţiativei private era în 1996 de 32,6%, iar în 1998 de 84,2%. În acelaşi timp, ponderea sectorului privat în producţia de preparate din carne a crescut de la 53,3% în 1996, la 67,8 în 1998, iar în cazul producţiei de uleiuri comestibile, ponderea iniţiativei private a crescut de la 15,2% în 1996 la 66,9% în 1998.

Am făcut referiri la datele anului 1998 pentru a explica de ce un studiu din 1999 al Băncii Mondiale plasa România peste media rezultatelor statelor din zonă în privinţa reformelor din agricultură.

https://biblioteca-digitala.ro

Cupoanele speciale acordate în 1998 şi în 1999 producătorilor individuali pentru plata lucrărilor agricole au avut efect imediat, în aceşti ani înregistrându-se cele mai mari producţii în agricultură.

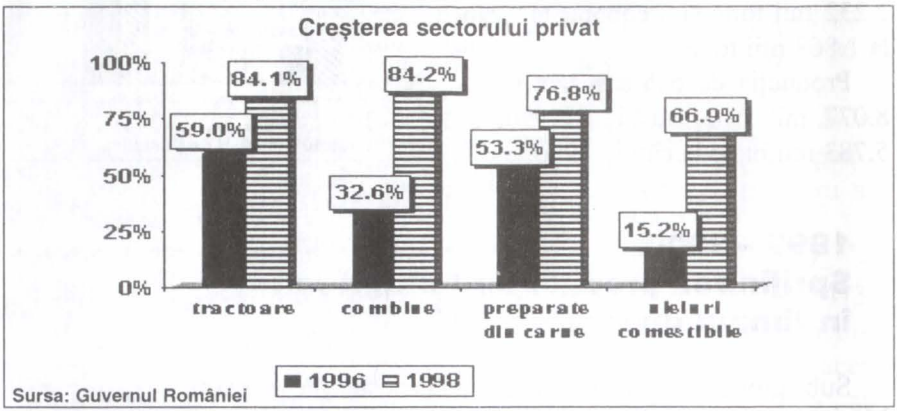

Creşterea producţiei agricole

Între 1996 şi 2000, suprafaţa agricolă a crescut cu peste 60.000 hectare. Dacă în anul 1996 producţia de cereale boabe a fost de 14.199,7 mii tone, în anul 1999 aceasta a fost de 17.037,3 mii tone. Producţia de grâu şi secară a crescut de la 3.164 mii tone în 1996 la 4.683 mii tone în 1999.

Dacă, în anul 1996, producţia de porumb era de 9.608 mii tone, în anul 1999, producţia de porumb a fost de 10.937,4 mii tone. În ceea ce priveşte producţia de seminţe de floarea soarelui, aceasta a crescut de la 1.095,6 mii tone în 1996, la 1.300,9 mii tone în 1999. Producţia de cartofi a crescut de 3.591,4 mii tone în 1996, la 3.847,9 mii tone în 1999.

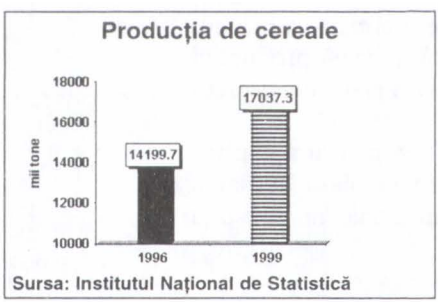

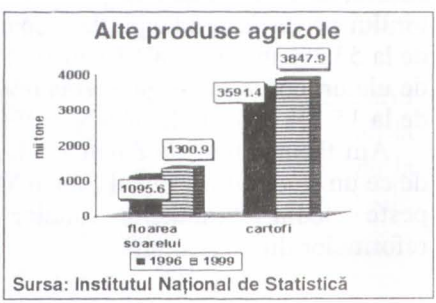

https://biblioteca-digitala.ro

PRIVATIZAREA

1990 - 1996: Mascarada privatizării pesediste

Devalizarea avutului public

Etichetată ca un proces care să ofere şanse egale şi libertate de alegere, privatizarea în masă prin intermediul cupoanelor acordate populaţiei în 1990 s-a depărtat treptat de aceste obiective, sfârşind în haos. Subscrierile forţate, modificările substanţiale intervenite pe parcurs în lista întreprinderilor privatizabile, prelungirea termenului de depunere a titlurilor au demonstrat incompetenţa şi inconsecvenţa guvernării PSD de până în 1996. În fruntea Fondurilor Proprietăţii Private au fost numite persoane loiale partidului de guvernământ care i-au urmat toate indicaţiile.

Privatizarea prin contracte de vânzare-cumpărare, în condiţiile absenţei unor reglementări clare, a degenerat, în mare măsură, într-un proces de devalizare a avutului public, bazată pe licitaţii aranjate sau negocieri netransparente, favorabile dezvoltării unui sistem clientelar şi corupt.

Privatizări puţine şi fără importanţă

La înfiinţarea sa, în 1992, Fondul Proprietăţii de Stat avea în portofoliu 5.937 societăţi comerciale cu un capital social de 45.212 miliarde lei. În ciuda declaraţiilor oficiale, privatizarea a avut un ritm extrem de lent.

La începutul anului 1994, premierul Nicolae Văcăroiu declara că acesta va fi "anul privatizării", propunându-şi privatizarea a 3.000 de societăţi comerciale. În realitate, până la sfârşitul anului, au fost privatizate doar 590 de întreprinderi şi acestea lipsite de importanţă.

Încercările statului de a controla activitatea agenţilor săi economici au fost pe cât de variate (prin Consiliile Împuterniciţilor Statului sau prin reprezentanţi în Adunările Generale ale Acţionarilor), pe atât de lipsite de rezultat.

Fonduri acordate pe criterii clientelare

În perioada 1993-1996 s-au alocat peste 2.000 miliarde lei pentru restructurarea întreprinderilor în suferinţă din economia românească. Fondurile au fost acordate pe criterii politice, clientelare, nu pe criterii economice, astfel încât nu

https://biblioteca-digitala.ro

au produs efectele necesare. Banii au fost luați de la întreprinderile care realizau profit (și dați întreprinderilor cu pierderi prin intermediul bugetului de stat) sau din fondurile obținute din privatizare și dividende de către Fondul Proprietății de Stat. În ciuda lipsei cvasi-totale de performanță a societăților comerciale cu capital de stat, până în 1996 doar 41 fuseseră propuse pentru lichidare judiciară.

Pierderi în loc de investiții

Societăți comerciale care în 1993 și 1994 s-ar fi putut privatiza contra unor sume importante și cu ajutorul unor investitori serioși, au ajuns să acumuleze în 1996 datorii de milioane de dolari. Pierderile totale înregistrate de companiile publice românești în 1996 au fost de 10.600 miliarde lei, adică mai mult de 2,5 miliarde dolari. Acestea includeau pierderile anuale ale serviciilor publice: RENEL - 1.750 miliarde lei, SNCFR - 1.200 miliarde lei, ROMCEREAL - 800 miliarde lei, plus 4.000 miliarde lei reprezentând împrumuturi bancare irecuperabile.

Blocarea procesului de privatizare

Lipsa de voință politică, clientelismul practicat în politica de cadre și în alocarea fondurilor de restructurare, ca și anumite carențe legislative au determinat blocarea procesului de privatizare. Fondul Proprietății de Stat a asistat pasiv la apariția firmelor-căpușă pe lângă societățile comerciale la care încă era acționar.

Privatizări neadecvate realizate cu asociațiile salariaților au contribuit și ele la scăderea performanțelor întreprinderilor. Din punct de vedere economic, acest gen de privatizare era justificată în comerț, turism și la întreprinderile mici, nu și la întreprinderile mari care acumulaseră un volum uriaș de datorii și aveau nevoie de investiții considerabile. În aceste întreprinderi, în circumstanțele hiperinflaționiste ale perioadei 1992-1996, nu s-a putut onora nici măcar plata la termen a ratelor din prețul acțiunilor cumpărate de asociațiile salariaților. De aceste privatizări au profitat, în primul rând, directorii întreprinderilor privatizate, majoritatea lor fiind și președinți ai asociațiilor de salariați.

https://biblioteca-digitala.ro

1997 - 2000: FPS a privatizat 80% din portofoliu

În 1997 a început, în sfârșit, marea privatizare, Fondul Proprietății de Stat reușind să privatizeze circa 80% din societățile comerciale aflate în portofoliul său.

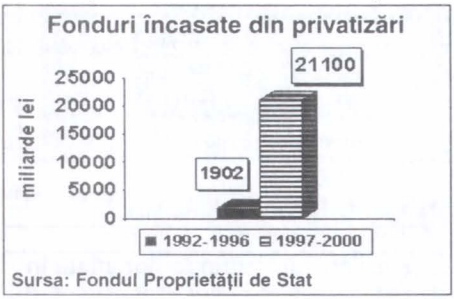

Degradarea continuă a producției

Dacă între anii 1993-1996 au fost privatizate 2.905 societăți comerciale, în perioada 1997-2000 numărul societăților privatizate s-a ridicat la 5.489.

Capitalul social vândut între 1993 și 1996 a fost de 3.570 miliarde lei, în timp ce între 1997 și 2000 s-a ridicat la 18.054 miliarde lei.

În perioada 1993-1996, au fost semnate de către Fondul Proprietății de Stat doar 11 contracte de vânzare de acțiuni cu investitori străini. În perioada 1997-2000, au fost semnate 261 astfel de contracte.

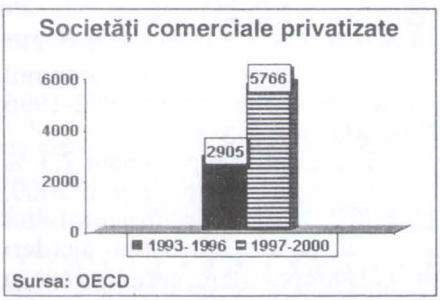

Încasări de peste un miliard de dolari

Încasările în valută prin privatizare din perioada 1993-1996 se limitaseră la 36 milioane dolari, în timp ce, între 1997 și 2000, încasările în valută s-au ridicat la peste un miliard dolari.

Analizând cuantumul investițiilor asumate de către

https://biblioteca-digitala.ro

cumpărători în cei opt ani de existență ai Fondului Proprietății de Stat, rezultă că investițiile în lei au fost asumate în proporție de 14 % în perioada 1993-1996 și în proporție de 86% după 1 ianuarie 1997.

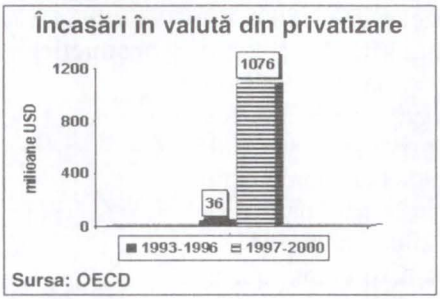

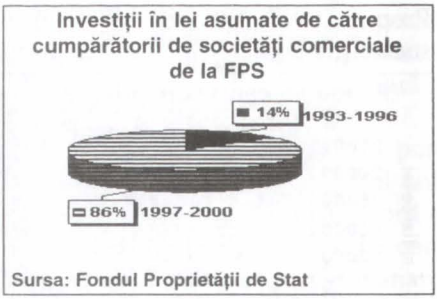

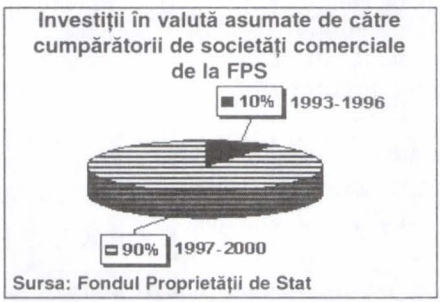

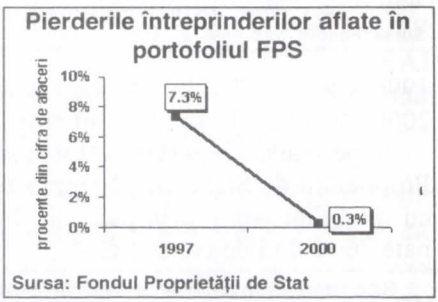

Diferența este și mai mare în ceea ce privește cuantumul investițiilor asumate în valută: 10% în perioada 1992-1996 și 90% în perioada 1997-2000.

La începutul anului 1997, pierderile reprezentau 7,3 % din cifra de afaceri, în vreme ce, la sfârșitul anului 2000, pierderile erau mai mici de 0,3 % . Practic, în portofoliul Fondului Proprietății de Stat nu se mai înregistrau pierderi din activitatea de exploatare, întreprinderile care mai aveau pierderi în 2000 fiind în această situație din cauza datoriilor acumulate în timp.

Creșterea ponderii sectorului privat

În funcție de valoarea adăugată brută, ponderea sectorului privat în agricultură a crescut de la 90,1% în 1996, la 97,0% în 2000; în industrie, de la 38,5% în 1996, la 56,5% în 2000; în construcții, de la 69,3 în 1996, la 80,9% în 2000;

https://biblioteca-digitala.ro

în servicii, de la 66,7% în 1996, la 76,6% în 2000.

Ponderea sectorului privat în produsul intern brut a crescut de la 54,9% în 1996, la 65,5% în 2000.

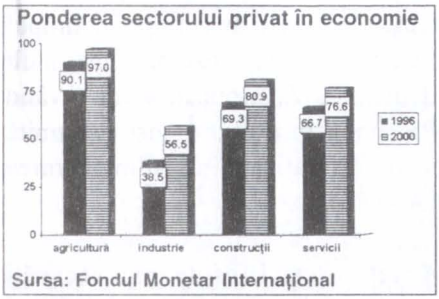

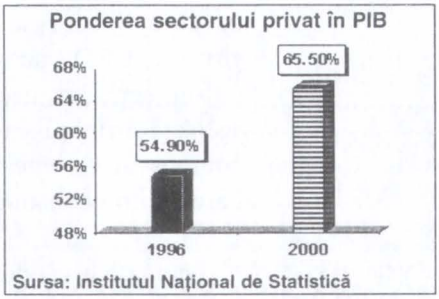

2001 - 2004: Profit pentru PSD, nimic pentru ţară

Păgubirea economiei naţionale

Departe de a reprezenta un succes, privatizarea în timpul Guvernului Năstase a fost un mecanism pentru îmbogăţirea membrilor şi clienţilor PSD, iar preconizatul beneficiu de pe urma privatizării s-a transformat într-o uriaşă pagubă pentru economie. Privatizările s-au dovedit a fi "de succes" doar pentru oamenii PSD, care au pus mâna cu uşurinţă pe societăţi pe care le-au exploatat apoi în folos propriu, au beneficiat de scutiri şi facilităţi din partea Guvernului Năstase, după care, cu conturile personale pline, au încercat să se debaraseze de ele.

Modul totodată hei-rupist, selectiv şi păgubos, în care a decurs procesul de privatizare, este demonstrat şi de cifre care arată că în timp ce, între 1997 şi 2000, au fost privatizate 5.489 de societăţi comerciale, iar preţul obţinut de FPS a fost aproape dublul valorii nominale a acţiunilor, după anul 2000 s-au privatizat abia peste 500 de societăţi comerciale, la un preţ mediu de aproape 30% din valoarea nominală a acţiunilor.

https://biblioteca-digitala.ro

În schimb, Guvernul Năstase a transformat eşecul privatizării într-o mare operaţiune de imagine. În primul rând, PSD s-a ferit să preia numele Fondului Proprietăţii de Stat, pe care îl acuzase vreme de patru ani, deşi în timpul guvernării CDR acesta reuşise să privatizeze mult mai mult într-un semestru decât Guvernul Văcăroiu în 4 ani. Având aceleaşi atribuţii ca FPS, noua instituţie a fost denumită pompos Autoritatea pentru Privatizare şi Administrarea Participaţiilor Statului (APAPS).

Averi uriaşe la preţuri scandalos de mici

După ce a vândut la preţuri scandalos de mici societăţi profitabile sau care valorau mult mai mult, APAPS s-a grăbit să scape cu orice preţ de restul de societăţi, pentru a se putea lăuda cu încheierea procesului de privatizare.

Câteva exemple sunt suficiente pentru a demonstra iresponsabilitatea cu care au fost trecute în mâini private averi uriaşe.

ALRO Slatina a fost vândută pentru numai 10 milioane dolari, adică o cincime din profitul pe un an al societăţii.

Societatea Naţională Tutunul Romanesc (SNTR) a fost vândută pentru suma infimă de 1,6 milioane dolari, deşi doar bunurile SNTR erau estimate la peste 85 milioane dolari.

Societatea ARO Câmpulung a fost vândută de APAPS pentru numai 150.000 dolari, deşi cumpărătorul a vândut imediat o parte din societate cu 5 milioane dolari.

Prin acordarea de facilităţi aberante, PSD a păgubit bugetul statului cu alte sute de milioane de dolari. La SIDEX Galaţi, vândut cu 70 milioane dolari, APAPS a acordat cumpărătorului scutirea de la plata taxei pe valoarea adăugată şi a impozitului pe profit timp de cinci ani, renunţând astfel la o sursă de venit la buget în sumă de 1,2 miliarde dolari.

La fel de generos a fost preşedintele APAPS, Ovidiu Muşetescu, cu avocaţii angajaţi să readucă societăţile cu privatizări eşuate în portofoliul statului. De exemplu, în intervalul ianuarie-aprilie 2004, au fost cheltuite 12% din veni-

https://biblioteca-digitala.ro

turile obținute din privatizare - circa 110 miliarde lei - pentru plata onorariilor unor consultanți, agenți de privatizare sau firme de avocatură. Aceasta în condițiile în care în cadrul APAPS lucrează 76 juriști, din care jumătate cu mandat de reprezentare în instanță.

• "Succese" ale privatizării PSD

Cazul RAFO Oneşti

Vândută în 2001 lui Corneliu Iacubov, membru marcant al PSD, pentru 12 milioane dolari, RAFO este o societate prin care s-au derulat afaceri colosale, de sute de milioane de dolari, în beneficiul PSD, societatea acumulând în timp datorii de peste 14.000 miliarde lei.

Acțiunea Populară a dezvăluit mecanismul prin care RAFO, în complicitate cu Guvernul, a prejudiciat bugetul cu milioane de dolari. Firma Oil Terminal Constanța, unde sunt depozitate produsele petroliere importate de firmele românești, se află sub autoritatea Ministerului Economiei şi Comerțului şi are obligația de a nu permite importatorului să ridice produsele până când acesta nu-şi plătește taxele către buget. În februarie 2003, RAFO a preluat aproape 60.000 tone de țiței de la Oil Terminal - circa 50 de trenuri - fără plata taxelor în valoare de 2,7 milioane dolari. Este un caz tipic de contrabandă la vedere, în care unul dintre stâlpii financiari ai PSD a păgubit statul cu aproape 3 milioane dolari.

Neavând nici o clipă intenția să investească ceva în RAFO, deşi promisese la cumpărare să aducă 80 de milioane de dolari, patronul a acumulat datorii imense, pe care, generos, Guvernul Năstase i le-a iertat în mai multe rânduri. La sfârşitul anului 2001, au fost şterse cu buretele 500 milioane dolari, datorie către stat, dar apoi mecanismul acumulării de datorii a fost reluat.

Pentru salvarea lui Corneliu Iacubov, la 26 aprilie 2004, Direcția de Finanțe Publice Bacău a renunțat la procedura

https://biblioteca-digitala.ro

de faliment şi a acceptat reorganizarea judiciară a rafinăriei. S-a deschis astfel calea ca o nouă datorie a RAFO, de 220 milioane dolari, să fie plătită de toţi românii, în numele "solidarităţii sociale", fiecare contribuabil urmând să dea câte 10 dolari pentru interesele clanului Iacobov.

Produsele petroliere ale RAFO au intrat într-un alt circuit de inginerie financiară cu complicitatea guvernanţilor PSD. Prin achiziţionarea de către RAFO a unor combustibili inferiori şi vânzarea lor către 400 de societăţi comerciale din toată ţara, care i-au vândut ulterior ca produs superior fără să plătească la stat accize şi alte taxe, s-a creat un prejudiciu astronomic de circa 20.000 miliarde lei. Şeful Parchetului Naţional Anticorupţie s-a văzut obligat să declare că în acest caz sunt implicate "persoane din aparatul de stat care, în loc să prevină faptele de corupţie, chiar ele le comit".

Cazul ARO Câmpulung

Privatizată cu mare tam-tam, ARO Câmpulung s-a transformat rapid într-o sursă sigură de profituri pentru diverşi serelişti aşa-zişi descurcăreţi. Sub oblăduirea APAPS, au fost vândute, rând pe rând, Fabrica de Scule şi Matriţe, Fabrica de Piese şi Subansamble, iar alte secţii vor fi preluate de firma Cross Lander, însă toate aceste vânzări sunt ilegale, pentru că în contractul semnat de John Perez cu APAPS se stipulează clar că "timp de 5 ani de la preluarea pachetului majoritar de acţiuni ARO, acţionarului majoritar îi este interzis să înstrăineze activele şi pasivele societăţii".

Lucrurile se lămuresc pentru că sindicaliştii de la ARO au dezvăluit cine stă în spatele cumpărării Fabricii de Scule şi Matriţe: senatorul PSD de Argeş Constantin Nicolescu, fost ofiţer de securitate şi prieten bun cu Nicolae Văcăroiu. Iar valoarea tranzacţiei arată clar că totul a fost în folosul acţionarului majoritar, care a încasat 5 milioane dolari pentru Fabrica de Scule şi Matriţe, în vreme ce pentru toate acţiunile ARO el plătise numai 150.000 dolari, doar cu o lună înainte.

https://biblioteca-digitala.ro

Deşi avertizat că John Perez este un rău platnic notoriu, statul român i-a oferit un cadou substanţial de milioane de dolari. La sfârşitul lunii mai 2004, el a beneficiat din nou de mărinimia statului român, care i-a convertit datoriile de 1,6 milioane dolari către furnizorii de energie şi gaze în acţiuni ARO, pe care i le-a vândut cu 45.500 dolari, adică la un preţ de 36 de ori mai mic decât cuantumul datoriilor.

Din cauza superficialităţii criminale a APAPS, ARO este pusă şi în postura de a trebui să plătească despăgubiri de 10 milioane dolari unei firme americane. Dacă verifica cu adevărat actele firmei lui Perez, APAPS ar fi observat că această firmă, care şi-a anunţat gălăgios intenţia de a comercializa maşinile ARO pe piaţa americană sub numele de Cross Lander, nu deţine permisiunea de a folosi acest nume în SUA. În plus, nici urmă de cei 27 milioane dolari promişi drept investiţii de către cumpărătorul pachetului majoritar de acţiuni ARO.

• Diversiunea "încheierii privatizării"

O încercare de manipulare

Potrivit programului de guvernare al PSD, la sfârşitul anului 2003, APAPS ar fi trebuit să încheie procesul de privatizare a societăţilor din portofoliul său şi să se desfiinţeze. Deşi nici astăzi privatizarea nu s-a încheiat, Guvernul a desfiinţat APAPS, Adrian Năstase a anunţat că privatizarea s-a încheiat şi a înfiinţat Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului - AVAS.

Vicepreşedinte al AVAS a fost numită fosta consilieră a lui Ovidiu Muşetescu, Roxana Bichel, premiată de acesta cu zeci de milioane pentru contribuţia ei la "succesul privatizării din România". (Aceeaşi Roxana Bichel a fost administratorul firmei Datis Consulting & Management, societate în care soţia primului-ministru deţine 95,95% din acţiuni).

Înfiinţarea AVAS, cu scopul declarat de a urmări proce-

https://biblioteca-digitala.ro

sul de post-privatizare, a fost în primul rând o încercare de manipulare, pentru a induce ideea că privatizarea s-a sfârşit şi Guvernul Năstase a reuşit să-şi ţină promisiunile. În realitate, capitalul social privatizat de APAPS este de 16.000 miliarde lei, iar ceea ce a rămas în proprietatea statului însumează tot cam atât.

Încheierea privatizării este de fapt o jumătate de privatizare. Peste 1.800 de societăţi privatizate riscă să se întoarcă înapoi la stat, pentru că noii proprietari nu au respectat clauzele contractelor de privatizare.

Minciuna despăgubirilor pentru imobilele naţionalizate

Legea conform căreia despăgubirile datorate de stat proprietarilor imobilelor naţionalizate de regimul comunist ar fi urmat să fie plătite în acţiuni la societăţile deţinute de APAPS s-a dovedit inaplicabilă.

Cuantumul notificărilor adresate APAPS de către proprietari, pentru acordarea unor acţiuni sau titluri de valoare nominală în schimbul imobilelor naţionalizate abuziv în perioada 1945-1989, depăşeşte cu mult valoarea resurselor disponibile.

În timp ce o treime din solicitări conţin evaluări estimative care se ridică la 180.000 miliarde lei, în portofoliul autorităţii mai figurează doar un capital social de circa 16.000 miliarde lei.

Rocadă cu final aşteptat

Mircea Ursache, preşedintele AVAS, declară: "Având în vedere experienţa pe care domnul Muşetescu a acumulat-o în toată perioada scursă de la începerea privatizării BCR, consider că este util pentru procesul de privatizare să-i acord în continuare mandat să reprezinte AVAS în Comisia de privatizare a BCR".

DEMONSTRAREA TEZEI

Administraţia instalată de FSN - PSD după decembrie 1989, puternic centralizată şi dominată de foşti nomenclaturişti ai PCR şi ai Securităţii, grupaţi în jurul Preşedintelui

https://biblioteca-digitala.ro

Iliescu, s-a dovedit incapabilă să răspundă schimbării fundamentale a mediului economic internaţional post-comunist. Dispariţia CAER şi, implicit, a pieţelor pentru produsele giganţilor industriali, nu a fost contrabalansată prin începerea unui proces de reformă structurală în fiecare întreprindere în parte, în vederea asigurării competitivităţii produselor româneşti pe piaţa naţională şi pe pieţele externe. Singura preocupare a fost folosirea poziţiilor ocupate în administraţie pentru îmbogăţirea personală.

La sfârşitul lui 1996, datoria externă pe termen mediu şi lung a României era de 7,2 miliarde dolari. Pentru a înţelege amploarea risipei şi jafului de fonduri din perioada 1990-1996, la această sumă trebuie adăugate cele aproximativ 2 miliarde dolari moştenite de la regimul comunist. Astfel, în perioada 1990-1996, guvernările Roman - Stolojan - Văcăroiu, sub patronajul Preşedintelui Iliescu, au cheltuit mai mult de 9 miliarde de dolari fie pentru clientela lor, fie pentru a mitui populaţia să-i voteze.

Dacă nu ar fi avut prevederea de a nu legifera răspunderea ministerială, membrii acestor guvernări ar fi trebuit să fie judecaţi pentru subminarea economiei naţionale.

Guvernarea coaliţiei formate din Convenţia Democratică din România (PNŢCD, PNL), Uniunea Social-Democrată (PD, PSDR) şi Uniunea Democrată a Maghiarilor din România, pe care am negociat-o conform unui algoritm care reflecta rezultatele alegerilor parlamentare din noiembrie 1996, a implicat trei guverne: Victor Ciorbea (decembrie 1996-aprilie 1998), Radu Vasile (aprilie 1998- decembrie 1999) şi Mugur Isărescu (decembrie 1999-decembrie 2000)*.

CDR a câştigat alegerile cu mandatul de a reforma

* Componenţa acestor trei guverne, precum şi modificările rezultate prin unele remanieri pot fi consultate în secţiunea ANEXE.

https://biblioteca-digitala.ro

economia, instituțiile, legislația, justiția. În general (dar nu întotdeauna), reformele s-au bucurat de susținerea celorlalte partide din coaliție. Totuși, în funcționarea coaliției și, mai ales, a guvernului, s-a înregistrat o serie de dispute contraproductive.

Prin scindarea imediat după alegeri a reprezentanților CDR în grupuri parlamentare ale partidelor componente, PSD a devenit cel mai numeros partid din Parlament, colaborarea sa cu PRM a funcționat perfect, iar în anul 2000, prin migrarea unor parlamentari PD (Triță Făniță) și CDR (George Pruteanu) la alte partide, coaliția guvernamentală a pierdut majoritatea în Senat. Toate acestea au creat dificultăți în votarea unor legi importante inițiate de guvern, cărora PSD și PRM li s-au opus cu vehemență: legea administrației publice locale, legea restituirii caselor naționalizate ș.a. - pe care PSD le-a adoptat însă imediat ce a ajuns la putere, demonstrând astfel că opoziția sa din anii 1997-2000 a fost de rea credință, urmărind, de fapt, sabotarea eforturilor coaliției guvernamentale din considerente electorale. Încă o dată PSD a pus interesele sale de partid și ale clientelei sale politice deasupra intereselor generale ale țării.

CONCLUZII

Reformele Administrației Constantinescu nu au reprezentat un scop în sine. Ele au vizat rezultate concrete și asemenea rezultate au existat. Dacă avem în vedere reforma în minerit, căreia PSD și PRM i s-au opus cu înverșunare, cinstit este să recunoaștem că ea nu s-a redus la închiderea unor mine și disponibilizarea a 90.000 salariați din Valea Jiului. Cu efective reduse și cu subvenții drastic diminuate, s-au obținut în numai doi ani producții mai mari, cu costuri mai mici.

Sistarea subvențiilor pentru industria petrolului (sub-

https://biblioteca-digitala.ro

venţii care au fost una din principalele cauze ale prăbuşirii Bancorex), precum şi deschiderea pieţei de distribuţie a produselor petroliere pentru mari companii străine nu au condus la "falimentarea" acestui sector, cum se clama din opoziţie în 1997, ci - dimpotrivă - la transformarea PETROM într-un jucător important pe piaţa europeană. Concomitent cu creşterea substanţială a calităţii produselor şi a distribuţiei acestora, s-au creat premisele unor privatizări benefice nu numai în industria petrolieră, dar şi în industria petro-chimică, iar afacerile de tip mafiot ("Jimbolia", "Motorina", "Costea") din timpul guvernării Văcăroiu, patronate de Ion Iliescu, au fost anihilate.

Reforma bancară, prin care a fost reglementată şi implementată, între altele, procedura falimentului, a curăţat o reţea de bănci publice şi private aflată în colaps, a asanat-o şi a transformat sistemul financiar-bancar într-unul viabil. Privatizarea unor bănci publice, recapitalizarea băncilor în suferinţă, obligativitatea provizioanelor şi instituirea unui fond de garantare funcţionabil în a doua parte a guvernării 1997-2000 au redat încrederea deponenţilor că banii lor se află în siguranţă.

Sistarea subvenţiilor acordate întreprinderilor agricole de stat (de fapt, clientelei corupte a PSD care activa în zona IAS) şi transferarea, prin cupoane, a fondurilor direct către producători a reprezentat un câştig binemeritat pentru aceştia şi pentru agricultura românească în general.

Liberalizarea cursului de schimb leu-dolar, încă din primul an de guvernare CDR, scăderea impozitului pe profit la 25% şi a celui pentru export la 5% au condus nu numai la creşterea producţiei şi a ponderii sectorului privat la 65,5% din PIB, dar şi la reducerea deficitului comercial al României; la diminuarea cu 47% a deficitului contului curent; la plata în termen a 8,6 miliarde dolari în contul serviciului datoriei externe şi creşterea de cinci ori a rezervelor Băncii Naţionale; la o creştere economică sănătoasă cu per-

https://biblioteca-digitala.ro

spectiva creşterii în continuare, ceea ce s-a şi adeverit în anii următori.

Fără schimbările politice din 1996 şi fără reformele introduse de guvernarea CDR şi a aliaţilor săi, PSD nu şi-ar fi abandonat niciodată prejudecăţile şi spaimele de reformă cu care a guvernat în primii şapte ani ai regimului Iliescu şi tot aşa ar fi continuat s-o facă dacă ar fi câştigat alegerile în 1996. Unde ar fi ajuns România în 2000 nu e greu de imaginat. Cât despre aderarea la NATO şi integrarea în Uniunea Europeană, e limpede pentru orice om de bună-credinţă că bazele acestui proces anevoios s-au pus, de asemenea, în timpul aceleaşi (mult hulite) Administraţii Constantinescu.

https://biblioteca-digitala.ro

ADEVĂRUL 5.
DESPRE RELAȚIILE EXTERNE ALE ROMÂNIEI

Mize și crize

31 decembrie 1998

Recapitulez mizele Anului Nou. În 1999, prioritățile relațiilor externe vor fi: NATO și reuniunea la vârf de la Washington; Acordul cu FMI - de care depind și banii de la Banca Mondială; Plata la timp a datoriei externe; OSCE și summit-ul din toamnă; Uniunea Europeană și reuniunea la vârf de la Helsinki, în iarnă.

https://biblioteca-digitala.ro

Îmi amintesc că, în primele luni ale lui 1997, Virgil Măgureanu mi-a adus un studiu privind șansele Opoziției politice de azi, în următorii patru ani. Nesemnat. Mai târziu, am aflat că era un proiect de strategie a PDSR, datorat unuia dintre cei mai dotați analiști ai partidului lor, Ovidiu Șincai. Studiul argumenta că ar fi inutil ca PDSR să-și macine forțele atacând Guvernul și trebuie să-și concentreze întreaga ofensivă contra șefului statului. Dacă eu eram scos din joc, coaliția s-ar fi destrămat și toate succesele noastre pe plan extern ar fi fost anulate.

Pentru cei care ne doresc cu orice preț eșecul, indiferenți la faptul că ar fi un eșec de durată pentru România, toate aceste mize reprezintă un stimulent ca să-și ascundă armele. Moțiunea de la începutul lunii, depusă de PDSR și PRM în Parlament împotriva mea, a confirmat că le e frică. Se tem pentru că anchetele din dosarele marii corupții înaintează: probele în "dosarele Revoluției" s-au acumulat deja în metri și metri lineari de declarații: până și legea de deconspirare a Securității pare să învie. 1999 ar putea fi anul marilor procese. E clar că va fi un an foarte greu.

Cum vor ataca data viitoare? Oare chiar vor îndrăzni să mai aducă o dată minerii? Mi-e greu să cred, dar nici o ipoteză nu trebuie exclusă. Se va retrage Opoziția din Parlament, provocând alegeri anticipate? Dacă obligă coaliția la solidaritate, PDSR pierde precis. Oricum, vor încerca să producă maximum de haos și de tensiune. Riscul de a fi judecați sau deconspirați e prea mare. Vor provoca negreșit o criză.

Pentru unii, dragostea de patrie e chiar o vorbă-n vânt: în schimb, "ura de clasă" e o realitate foarte vie.

https://biblioteca-digitala.ro

TEZA:

Dacă, în perioada primilor șapte ani ce au urmat schimbării de regim din 1989, argumentele României pentru integrarea în comunitatea democrațiilor europene se concentrau pe elemente legate de poziția geografică, mărimea teritoriului și a populației, pe contribuția românilor la patrimoniul cultural comun european, pe potențialul resurselor naturale și umane ale țării, după alegerile din noiembrie 1996, România și-a afirmat convingător adeziunea la sistemul de valori care a asigurat progresul și stabilitatea Occidentului. În viziunea românească de politică externă, integrarea a căpătat astfel, pe lângă dimensiunea politică, economică și militar-strategică, o importantă componentă ideologică. Strategia de politică externă a Administrației Constantinescu s-a bazat, înainte de toate, pe asumarea valorilor politice și morale în numele cărora se construiseră și funcționau Uniunea Europeană și Organizația Tratatului Atlanticului de Nord, precum și pe măsuri care să exprime, prin fapte, respectul pentru principiile democrației și libertății. În acest context, poziția geostrategică a României în spațiul european nu a mai reprezentat un simplu artificiu retoric sau constatarea pasivă a unui dat natural; România a devenit un factor activ, un participant direct la acțiunile de promovare a valorilor democratice în spațiul sud-est-european.

DEFINIREA PROBLEMELOR

1990 - 1996: România gravitează în jurul Moscovei

Tratat cu o Uniune muribundă

Regimului Iliescu - Năstase* i se datorează faptul că România a fost ultimul stat-membru care a acceptat dizoluția Pactului de la Varșovia și a CAER. Așa (dar nu numai așa) se explică și faptul că România a fost singura țară care

* Această sintagmă are în vedere nu numai faptul că regimul Iliescu - Năstase, instalat în decembrie 2000, este continuatorul regimului de șapte ani inaugurat de Ion Iliescu în 1990, dar și rolul jucat de actualul premier Năstase prin funcțiile de ministru de Externe și președinte al Camerei Deputaților deținute în perioada 1990 - 1996.

https://biblioteca-digitala.ro

a încheiat, în 1991, un Tratat cu o Uniune Sovietică muribundă, situaţie evidentă pentru toată lumea, în afară de conducerea de la Bucureşti. Tratatul, parafat de Adrian Năstase (pe atunci ministru de Externe) şi semnat de Preşedintele Ion Iliescu (în primul său mandat), a fost nu numai o eroare de politică externă de proporţii, dar şi un eşec de politică internă. Neîndrăznind să-l supună votului în Parlament, autorii săi, Ion Iliescu şi Adrian Năstase, şi-au dat singuri un vot de blam. Doar prăbuşirea URSS a mai putut salva şansele României de a se integra (vreodată) în NATO, grav compromise prin semnarea unui tratat care îi condiţiona orice viitoare alianţă de acceptul partenerului sovietic.

Din nou, alianţe numai cu acordul Rusiei

Experimentul nefericit din 1991 s-a repetat în anul 1996 când, pe ultima sută de metri ai celui de al doilea mandat, Preşedintele Ion Iliescu şi ministrul său de Externe, Teodor Meleşcanu, pregătiseră un Tratat de bază, similar, cu Federaţia Rusă.

Consecvcent filorus, Ion Iliescu nu pregeta să asume, în numele României, un angajament de subordonare care excludea posibilitatea încheierii vreunei alianţe (inclusiv cu NATO), fără voia Moscovei.

Viitorul României a fost atunci apărat de protestele societăţii civile şi atitudinea fermă a Convenţiei Democratice, principala forţă politică de opoziţie*, care au împiedicat parafarea şi semnarea Tratatului.

1997 - 2000: O nouă viziune strategică

Punctul de pornire al orientărilor de politică externă a României, în perioada 1997-2000, a fost o nouă viziune asupra configuraţiei actuale şi de perspectivă a Europei şi a lumii în procesul de globalizare.

* Declaraţia de protest pe care am dat-o, în calitate de preşedinte al Convenţiei Democratice, la 24 aprilie 1996, cu ocazia vizitei efectuate în România de ministrul de Externe al Federaţiei Ruse, Evgheni Primakov, în scopul parafării Tratatului de bază dintre România şi Federaţia Rusă, este reprodusă în secţiunea DOCUMENTE.

https://biblioteca-digitala.ro

Prioritățile politicii externe

Prin angajamentul politic al Președintelui României și al majorității parlamentare, integrarea în structurile europene și euro-atlantice a devenit prioritatea pe termen mediu și lung a politicii externe românești. Ca obiectiv al celor patru ani de mandat, noua administrație se angaja să aducă România în situația de a fi invitată să adere la Alianța Nord-Atlantică și cât mai aproape de momentul începerii negocierilor de aderare la Uniunea Europeană.

Un obiectiv complementar l-a constituit crearea unei rețele de cooperare, solidaritate și cordialitate în vecinătatea apropiată a României și dezvoltarea unor relații de bună colaborare și prietenie cu statele din Europa Centrală, Europa de Sud-Est și Europa Răsăriteană. Construcția unei relații constante și complexe cu țările din bazinul Mării Negre și Mării Caspice a reprezentat, de asemenea, un obiectiv de importanță crescândă pentru dezvoltarea economiei românești.

Extinderea colaborării bilaterale și internaționale

În viziunea Administrației Constantinescu era evidentă și necesitatea de a realiza o relație de încredere și sprijin din partea Statelor Unite ale Americii; de a consolida cooperarea cu Israelul; de a reconstrui raporturile de colaborare, cu precădere economică, dintre România și statele din Orientul Mijlociu. De asemenea, în perspectiva evoluțiilor ulterioare și a progreselor globalizării, se impunea deschiderea unor canale de comunicare și cooperare stabile cu zona Asia-Pacific, prin consolidarea relațiilor cu China; prin inițierea unor relații substanțiale, susceptibile să asigure dezvoltarea unei cooperări de perspectivă, cu Japonia și India; prin consolidarea legăturilor cu toate țările din regiune care subscriu la principiile de bază ale colaborării în comunitatea internațională. Totodată, se impunea amplificarea cooperării cu țările Americii Latine - importanți parteneri ai SUA și UE și, în perspectivă, actori influenți ai dezvoltărilor economice.

Creșterea rolului României în organismele internaționale - OSCE, ONU, Consiliul Europei, OECD, CEFTA, CEI, SECI, SEECP - era menită să intensifice schimburile internaționale ale României, capacitatea sa de cooperare eco-

https://biblioteca-digitala.ro

nomică şi politică, şi să sporească încrederea comunităţii internaţionale în maturitatea şi potenţialul României ca factor de stabilitate în regiune.

România a câştigat credibilitate şi suport internaţional

Iniţiative de cooperare regională

Am vizat şi am reuşit să ridic cooperarea regională la rangul de prioritate de politică externă pentru ca România să devină un pol al stabilităţii şi colaborării în regiunea din care face parte.

Cooperarea regională nu a mai fost promovată în termenii unor opţiuni care să se excludă reciproc - spaţiul Mării Negre în replică la cooperarea central-europeană, de exemplu - şi cu atât mai puţin ca o alternativă la integrarea în structurile occidentale. Cooperarea regională a fost concepută ca un demers pregătitor al integrării în structurile europene şi euro-atlantice, ca un proces complementar acesteia, având ca scop crearea în zonă a unui regim de securitate şi a unor mecanisme de cooperare după modelul celor dintre statele membre NATO şi UE.

Am iniţiat crearea unor structuri de cooperare trilaterală, flexibile şi orientate spre abordarea în comun a unor probleme transfrontaliere concrete (combaterea crimei organizate, a contrabandei şi migraţiei ilegale; dezvoltarea unor infrastructuri de transport etc.), crearea de euro-regiuni şi de zone economice libere. România a devenit un actor regional important, cu o contribuţie semnificativă la asigurarea stabilităţii în zonă.

Au fost normalizate raporturile cu Ungaria şi Ucraina, pe temeiul angajamentelor asumate şi al respectului reciproc al identităţilor şi drepturilor cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale. Chiar în primul an de mandat (1997), a fost încheiat Tratatul de bază cu Ucraina şi s-au creat premisele unui parteneriat strategic pe termen lung cu Ungaria, soluţionându-se prin propriile noastre iniţiative şi acţiuni de cooperare un potenţial conflictual care dăinuia de secole.

https://biblioteca-digitala.ro

Relațiile dintre România și țările Europei Centrale au cunoscut o dezvoltare fără precedent în istoria recentă, România devenind membră a Acordului de Comerț Liber în Europa Centrală (CEFTA) și aducând o contribuție importantă la dezvoltarea Inițiativei Central Europene (CEI).

Furnizor de securitate în Balcani

Prin atitudinea sa hotărâtă în sprijinul valorilor și demersurilor promovate de Alianța Nord-Atlantică și de Uniunea Europeană în Balcani, România a probat în mod activ vocația poziției sale geostrategice de componentă a noului sistem de securitate europeană.

Pe tot parcursul mandatului meu. România a susținut cu bună-credință eforturile politico-diplomatice ale comunității internaționale de instaurare a păcii, democrației și stabilității în sud-estul european.

Participarea cu trupe la misiunile internaționale din Bosnia și Albania și, mai ales, poziția adoptată de România în timpul și imediat după acțiunile militare ale Alianței în Kosovo din primăvara anului 1999 - când NATO a putut acționa mai eficace datorită liberei circulații în spațiul aerian românesc și când încercarea Federației Ruse de a confisca în propriul beneficiu rezultatele acestei acțiuni a fost readusă în cadrul statuat de colaborare. datorită acțiunii ferme a Președintelui României și a aviației române - au dovedit disponibilitatea țării noastre de a se angaja concret în slujba păcii interetnice și a stabilității în Balcani. Astfel, importanța spațiului său geopolitic și geostrategic pentru NATO, în vederea soluționării unor probleme majore de securitate continentală, nu a mai fost doar enunțată teoretic, ci demonstrată practic.

Prin acțiunile sale, România a dovedit că este un important furnizor de securitate la nivel regional. Ca țară democratică, stabilă și atașată valorilor europene și euroatlantice, România s-a afirmat ca un pol de stabilitate și cooperare în regiune.

Obținerea președinției OSCE

Participarea României la activitatea organizațiilor internaționale din care face parte s-a caracterizat în cei patru ani ai guvernării de coaliție prin coerență, inițiativă și solidari-

https://biblioteca-digitala.ro

tate cu ţările democratice, mai vechi şi mai noi, fără a neglija cooperări tradiţionale, de pildă în relaţia cu China.

Fără îndoială, partea cea mai spectaculoasă a acestei activităţi s-a desfăşurat în cadrul OSCE. Luând act de oferta pe care am lansat-o în calitate de Preşedinte al României, la Summit-ul de la Lisabona, în decembrie 1996, reuniunea la vârf din 18-19 noiembrie 1999 de la Istanbul a încredinţat României, prin consensul celor 54 state membre, preşedinţia Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa în anul 2001. Preşedinţia OSCE a fost cea mai înaltă responsabilitate internaţională încredinţată vreodată statului român, ţinând seama că OSCE reprezintă cel mai larg for internaţional, cu excepţia ONU, pentru că ea reuneşte toate statele membre ale NATO şi UE, precum şi celelalte ţări europene, inclusiv Rusia.

Angajamente internaţionale respectate

România şi-a respectat angajamentele asumate ca stat-membru al Organizaţiei Naţiunilor Unite şi al Consiliului Europei participând activ la realizarea obiectivelor stabilite prin agenda anilor 1997-2000 şi implicându-se direct în acţiunile de prevenire şi combatere a corupţiei şi a criminalităţii transfrontaliere promovate de ONU şi CE.

România este unul dintre membrii fondatori ai GRECO - Grupul statelor împotriva corupţiei, înfiinţat în 1999 - căruia i s-au alăturat marea majoritate a statelor europene, precum şi alte state din afara continentului, în calitate de observatori.

În aceeaşi perioadă a mandatului meu, România a avut o participare susţinută în cadrul organizaţiilor regionale - SEECP (Procesul de Cooperare în Europa de Sud Est), CEI (Iniţiativa Central Europeană), CEFTA (Acordul de Comerţ Liber în Europa Centrală), OCEMN (Organizaţia de Cooperare Economică a Mării Negre), SECI (Iniţiativa de Cooperare Sud-Est Europeană) - al cărei Centru regional de combatere a criminalităţii transfrontaliere a fost înfiinţat în 1999, cu sediul la Bucureşti.

României i s-a încredinţat preşedinţia Reuniunii speciale la nivel înalt "NATO plus 5" de la Washington din aprilie

https://biblioteca-digitala.ro

1999. De asemenea, ca Președinte al României, am reprezentat România la toate reuniunile la vârf ale statelor membre și statelor asociate ale Uniunii Europene, începând cu summit-ul de la Dublin, din decembrie 1996, și până la cel de la Nisa, din decembrie 2000.

Deși, în contextul unor schimbări de guvern repetate, la conducerea Ministerului de Externe s-au succedat trei personalități puternice, cu la fel de puternice diferențe de stil și argumente distincte de notorietate, am avut șansa unei colaborări de excepție cu fiecare dintre cei trei miniștri: Adrian Severin (1997-1998), Andrei Pleșu (1998-1999), Petre Roman (2000).

În tot ce am întreprins în planul relațiilor bilaterale și internaționale și al asigurării securității naționale a României, în cei patru ani de mandat, am beneficiat, de asemenea, de sprijinul competent și prompt al departamentelor de resort ale Președinției conduse de consilierii prezidențiali Zoe Petre și Dorin Marian.

Prima vizită a unui Suveran Pontif într-o țară majoritar ortodoxă

Un rol aparte în creșterea încrederii în România l-a avut vizita oficială a Papei Ioan Paul al II-lea, în mai 1999, la București. Am dorit și am sperat că acest eveniment va fi posibil încă din 1995, când am fost primit de Suveranul Pontif la Vatican.

Am fost și sunt convins că România poate avea o contribuție importantă în realizarea păcii interconfesionale și a reunificării lumilor creștine. Cu acest gând participasem la a XI-a Reuniune Internațională "Oameni și Religii", de la Padova, în 1997, și am organizat următoarea reuniune a Comunității San Egidio, în august 1998, în România. București a fost atunci Capitala bunei voințe a reprezentanților celor mai importante culte de pe toate continentele. A fost, apoi, momentul când am demarat discuțiile cu Patriarhul Teoctist pe tema invitației pe care o adresasem Sanctității Sale de a vizita România ca șef al Statului Vatican. Am insistat și, în cele din urmă, am reușit să obțin acceptul Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române de a-l invita, la rândul său, pe Sanctitatea Sa în calitate de Suveran Pontif al Bisericii Catolice.

https://biblioteca-digitala.ro

Cuvintele rostite de Papa Ioan Paul al II-lea în faţa miilor de credincioşi români au oficializat caracterul fratern, adică egal, al creştinătăţii de la nord de Dunăre, prin evocarea Sf. Andrei, apostol în ţinuturile dunărene, tot aşa cum fratele său, Sf. Petru, a fost apostol la Roma.

Vizita Papei s-a bucurat de un mare răsunet în mediile internaţionale. Ea va rămâne în istorie ca prima vizită a unui Suveran Pontif într-o ţară majoritar ortodoxă, deschizând calea apropierii durabile dintre cele două mari confesiuni creştine. Faptul că România a fost locul privilegiat al acestei întâlniri fraterne a adus ţării noastre un prestigiu şi o credibilitate greu de măsurat într-o evaluare limitată la conjuncturile interne. După un an, în mai 2000, Papa Ioan Paul al II-lea a celebrat o slujbă specială în amintirea acestei prime vizite într-o ţară ortodoxă, aducând din nou mulţumiri şi laudă românilor ca popor creştin, tolerant şi iubitor de pace.

SIGURANŢA NAŢIONALĂ ŞI ADERAREA LA NATO

În 1996, deşi România fusese primul stat care înaintase cerere pentru includerea în Parteneriatul pentru Pace, ţara era, datorită atitudinii ambigue pe care Preşedintele Ion Iliescu şi miniştrii săi de Externe Adrian Năstase şi Teodor Meleşcanu au avut-o timp de şapte ani, lipsită de credibilitate şi sprijin internaţional.

În timpul Administraţiei Constantinescu, securitatea naţională a României a fost asigurată, după secole de războaie, sacrificii şi ameninţări, prin încheierea Parteneriatului Strategic cu SUA, lansat în iunie 1997, cu ocazia vizitei Preşedintelui Clinton la Bucureşti şi prin considerarea sa ca stat aliat cu o comportare de membru de facto al Alianţei Nord-Atlantice.

1990 - 1996: O politică oscilantă între Est şi Vest

România a fost ultima ţară care a încheiat relaţii diplomatice cu NATO, pe fondul unor declaraţii care dezvăluiau o politică ambiguă faţă de Alianţă:

https://biblioteca-digitala.ro

- Iulie 1993: generalul *Dumitru Cioflină*, şeful Marelui Stat Major, declara, la întoarcerea de la Moscova, că "*România nu poate avea relaţii mai strânse cu NATO decât cu Federaţia Rusă*".
- Martie 1994: într-un interviu acordat postului de televiziune CNN International, Preşedintele *Ion Iliescu* recunoştea că, de fapt, oscilează între "*o alianţă cu NATO sau o strânsă relaţie de securitate cu Rusia*".
- Octombrie 1994: actualul ministru al Apărării, *Ioan Mircea Paşcu*, pe atunci vicepreşedinte PDSR şi secretar de stat în Ministerul Apărării, într-un interviu acordat în Germania publicaţiei *Sud-Ost Europa*, concluziona că "*România a căzut în răspunderea Rusiei. Când una dintre supraputeri va reuşi să subordoneze această regiune, atunci trebuie să intrăm în tratative cu aceasta. România nu este confruntată pentru prima dată în istoria ei cu o astfel de situaţie. Aceasta ţine de poziţia noastră, pe care mulţi vor să ne-o conteste, dar de care noi nu putem fugi*".
- Aprilie 1996: şeful Statului Major al Armatei, Dumitru Cioflină, declară că, dacă în Rusia, comunistul Ghennadi Ziuganov va câştiga alegerile prezidenţiale, România ar trebui să se orienteze către o alianţă în afara NATO, formată din membrele fostului Tratat de la Varşovia şi statele rezultate din dezmembrarea URSS. Deşi această declaraţie, după preluarea sa în săptămânalul *Le Monde*, a provocat un scandal internaţional, în ţară nu a fost înregistrată nici o reacţie nici din partea Preşedintelui Ion Iliescu, nici din partea ministrului de Externe Teodor Meleşcanu. Pentru aceştia, menţinerea "firului roşu" în relaţia cu Moscova rămânea o prioritate.

În aceste condiţii şi ţinând seama că, în plan intern, nu existase un interes oficial pentru îndeplinirea criteriilor de aderare, nu era de mirare că România nu a fost luată în considerare nici cel puţin ca un candidat-rezervă al primului val de extindere a NATO.

https://biblioteca-digitala.ro

1997 - 2000: Nominalizarea României pentru a doua extindere a NATO

Declanşarea ofensivei diplomatice

La preluarea mandatului Administraţiei Constantinescu, în noiembrie 1996, România se afla într-o situaţie critică, nu numai pentru că nu fusese inclusă în rândul statelor candidate pregătite pentru aderarea la NATO, dar şi din cauza deficitului de democraţie, a marilor sale probleme economice şi a lipsei unei reforme a armatei din cei şapte ani de guvernare a FSN-PDSR şi a aliaţilor săi din PNL (1991-1992) şi din Patrulaterul Roşu (1992-1996).

Remedierea acestei situaţii în doar şapte luni cât ne mai despărţeau de Summit-ul de la Madrid, care avea să decidă asupra invitaţiilor de aderare, era doar o iluzie la care mulţi români refuzau să renunţe după atâţia ani de aşteptare şi speranţă.

Recuperarea unor întârzieri şi ezitări de ani de zile nemaifiind posibilă într-un interval de câteva luni, trebuia ca România să fie recunoscută la Madrid cel puţin ca un candidat valabil pentru următoarea etapă a extinderii. De aceea, ofensiva diplomatică din primul semestru al anului 1997 a avut ca obiective recuperarea decalajului dintre România şi primele trei ţări candidate, în percepţia generală a decidenţilor occidentali şi a opiniei publice internaţionale, şi înscrierea României în cursa pentru integrare pe o poziţie cât mai avantajoasă.

Ce am câştigat la Madrid

Posibilitatea ca România, intrată efectiv în competiţie cu doar şapte luni înaintea Summit-ului de la Madrid, să ajungă într-o situaţie comparabilă cu cea a primelor trei clasate, în legătură cu care pregătirea efectivă pentru aderare începuse încă din anii 1992-1994, era, dacă nu exclusă, în orice caz extrem de redusă. De altminteri, nici un oficial român nu a declarat atunci că ar exista altceva decât, poate, o şansă. Că, ulterior, mai ales imediat după Madrid, li s-au atribuit certitudini naive, pe care nici unul dintre actorii acestei ofensive nu le exprimase de fapt, ţine de contextul confruntărilor politice interne şi nu de realitatea faptelor.

https://biblioteca-digitala.ro

Schimbările politice şi demararea în forţă a reformei din cele şapte luni de după alegerile din noiembrie 1996 nu au rămas fără consecinţe. La Summit-ul NATO din iulie 1997, candidatura ţării noastre a fost tratată cu toată seriozitatea, constituind un punct important al dezbaterii. Comunicatul final al Summit-ului evidenţiază progresele înregistrate de ţara noastră şi reafirmă politica uşilor deschise în legătură explicită cu candidatura României.

Exclusă până atunci din perspectiva previzibilă a procesului de extindere, România a fost consacrată la Madrid ca un candidat serios şi credibil, la fel şi Slovenia.

Parteneriatul strategic cu SUA

Cel mai înalt nivel în relaţia cu SUA

La 11 iulie 1997, la două zile de la încheierea Summit-ului NATO de la Madrid, preşedinţii Clinton şi Constantinescu lansează împreună, la Bucureşti, Parteneriatul Strategic SUA - România, prin care securitatea României intră sub protecţia Statelor Unite. SUA au mai încheiat parteneriate de acest tip numai cu Polonia, Turcia şi Israel.

Constituirea Parteneriatului Strategic SUA - România a reprezentat cel mai înalt stadiu al relaţiilor bilaterale româno-americane atins vreodată în istorie şi a jucat un rol cu totul deosebit în dezvoltarea cooperării politice, militar-strategice, ca şi în demersurile României de integrare în NATO.

Coloana vertebrală a acestei construcţii a constat în mecanismul consultărilor politice periodice la nivel înalt între cei doi parteneri, intensificat în timpul crizei din spaţiul ex-iugoslav, în elaborarea şi implementarea Pactului de Stabilitate, în pregătirea reuniunii OSCE din 1999, în cooperarea multilaterală contra criminalităţii transfrontaliere, precum şi în alte domenii de interes comun - relaţii cu Japonia, cu Israelul, acţiuni în cadrul ONU şi, nu în ultimul rând, în vederea susţinerii poziţiei României în cursa pentru integrarea în NATO.

https://biblioteca-digitala.ro

Cooperarea militară

O componentă importantă a constituit-o cooperarea militară. În cadrul Parteneriatului Strategic, România a beneficiat permanent de asistența SUA în domeniul restructurării și modernizării forțelor sale armate, ca și în domeniul specializării militarilor români pentru operații de menținere a păcii (peace-keeping). Un program special, cu rezultate excelente, a fost consacrat perfecționării așa-numitei dimensiuni C4I - comandă, control, comunicare, computerizare, informații. Cu sprijin american s-a înființat, la Brașov, Centrul regional de management al resurselor de apărare care perfecționează militari din întreaga regiune.

Acțiunile comune pentru perfecționarea subofițerilor români și pentru ca statutul acestora să fie adecvat exigențelor unei armate moderne; sprijinul american în crearea batalionului româno-ungar și pentru constituirea forței multinaționale de menținere a păcii în sud-estul Europei; programele guvernamentale vizând întărirea controlului civil asupra forțelor armate și managementul spațiului aerian; studiul Keevenar de dimensionare optimă a forțelor armate - toate aceste forme concrete de susținere a eforturilor României de întărire a capacității sale de apărare și de compatibilizare cu forțele NATO au dat substanță Parteneriatului Strategic din 1997.

SUA au avut, de asemenea, o importantă contribuție materială gratuită prin dotarea flotilei românești cu două avioane Hercules și echiparea și organizarea unui Centru modern de supraveghere a traficului aerian la Balotești.

Combaterea amenințărilor non-tradiționale

Tot în acest cadru s-a dezvoltat o substanțială cooperare în vederea prevenirii și combaterii amenințărilor non-tradiționale prin crearea, în cadrul Direcției Generale a Vămilor, a Grupului român pentru non-proliferare, inclusiv dotarea ANCESIAC cu sistemul avansat de detecție cu raze X; pregătirea specialiștilor din Ministerul român de Justiție pentru combaterea criminalității financiare; constituirea unor grupuri comune SRI, SIE - FBI, CIA pentru acțiuni contra terorismului și traficului cu substanțe radioactive; sprijinirea organizării în 2000, la București, a Conferinței

https://biblioteca-digitala.ro

regionale de luptă împotriva corupției. Toate aceste cooperări au reprezentat materializări ale Parteneriatului Strategic SUA - România. În direcția combaterii criminalității transfrontaliere, sprijinul SUA, prin intermediul Inițiativei de Cooperare Sud-Est Europeană (SECI) a fost determinant pentru crearea, la București, în 1999, a Centrului de prevenire și combatere a criminalității transfrontaliere.

A existat și o preocupare permanentă pentru dimensiunea economică a cooperării dintre SUA și România. Participarea unor mari companii americane la privatizări de succes din România, cum ar fi cea a Banc Post, precum și susținerea în mai multe rânduri a poziției țării noastre în raport cu exigențele unor organisme financiare internaționale s-au datorat, direct sau mediat, Parteneriatului Strategic cu SUA.

Consolidarea unității și securității naționale

Pace interetnică

Dacă, până în 1996, pericolele la adresa unității României erau o obsesie națională, Administrația Constantinescu a reușit să asigure pacea interetnică, păstrând și consolidând unitatea națională în condițiile vecinătății războiului din Balcani.

România anilor 1997-2000 a fost prezentată în declarații oficiale ale Președintelui SUA ca fiind un model de rezolvare a problemei minorităților prin cooptarea UDMR la guvernare și drepturile acordate membrilor tuturor minorităților etnice și confesionale.

Summit-ul de la Washington, 1999

Prin poziția fermă pe care am avut-o ca Președinte al României, împreună cu Guvernul de coaliție a CDR-PD-UDMR, de a sprijini NATO în soluționarea conflictului din Kosovo și prin acceptarea accesului avioanelor NATO în spațiul aerian românesc, România a obținut, la reuniunea Consiliului NATO din aprilie 1999, de la Washington, rementionarea sa pe primul loc pentru următoarea extindere a Alianței.

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru cei care au reproşat Administraţiei Constantinescu "eşecul" de la Washington, este util de precizat că, la acest Summit, din aprilie 1999, nu s-au lansat invitaţii de aderare pentru nici unul din statele candidate, reuniunea având stabilită o agendă diferită faţă de cea a reuniunii precedente, de la Madrid.

Atitudinea anti-NATO a PSD în anii 1997 - 2000

Probele duplicităţii

Atitudinea anti-NATO a PSD s-a manifestat în mod evident în timpul crizei din Kosovo. Iată câteva exemple:

- Mai 1998: Aflat în vizită în Iugoslavia, la preşedintele Slobodan Miloşevici (cu care încheiase anterior şi un Tratat de prietenie, în numele României), Ion Iliescu, devenit şeful Opoziţiei şi, firesc, al PDSR, afirmă că poziţia autorităţilor de la Belgrad faţă de criza din Kosovo este corectă şi intervenţia comunităţii internaţionale nu este autorizată.
- Iunie 1998: *Ioan Mircea Paşcu*, vicepreşedinte al aceluiaşi partid, contestă legitimitatea intervenţiei NATO în Kosovo, adăugând că "*nimic nu e sigur că vom deveni aliaţi în NATO*".
- Noiembrie 1998: *Ion Iliescu* declară că iniţiativele NATO "*reprezintă un atac frontal la autoritatea ONU şi a Consiliului de Securitate*".
- Martie 1999: *Adrian Năstase*, pe atunci preşedinte executiv al PDSR, cataloghează poziţia fermă "*a Preşedintelui Constantinescu de a sprijini NATO*" drept "*o gafă diplomatică de proporţii care nu se înscrie în interesul României*", în timp ce *Ion Iliescu* aseamănă conflictul din Kosovo cu "*un nou Vietnam*".
- Aprilie 1999: *Ion Iliescu* consideră că prăbuşirea accidentală pe teritoriul României a unor rezervoare suplimentare de combustibil aparţinând unui avion F15 reprezintă "*un abuz flagrant de încălcare a spaţiului aerian românesc*".

https://biblioteca-digitala.ro

• Mai 1999: *Ion Iliescu* declară că "*intervenţia NATO nu are nici bază legală, nici bază morală*", adăugând că "*noi trebuie să gândim şi în perspectivă şi să nu prejudiciem interesul naţional printr-o conjunctură de moment*".
• Mai 1999: În momentul istoric al discursului premierului britanic în Parlamentul României, când acesta anunţa sprijinul Marii Britanii pentru integrarea României în NATO şi Uniunea Europeană, parlamentarii PSD şi PRM îl sfidează purtând pe piept însemnul "Ţinte umane", folosit de susţinătorii lui Miloşevici în Iugoslavia.

Strategia militară a României

1990 - 1996: Subminarea capacităţii de apărare

Buget de cinci ori mai mic în 1993 faţă de 1990

Deşi, formal, autorităţile de la Bucureşti invocau integrarea în NATO drept obiectivul care trebuia să traseze politica de securitate a ţării, măsurile luate în domeniul militar până în 1997, pentru a putea fi realizat un asemenea pas, au fost minime.

A fost neglijată sau omisă tocmai miza procesului de reformă în cadrul Ministerului Apărării Naţionale: construirea unei Armate puternice, mobile, bine echipate şi instruite, adaptabilă rapid şi compatibilă cu structurile militare ale NATO. Alocaţiile bugetare acordate Ministerului Apărării Naţionale au scăzut continuu, culminând cu anul 1993, când bugetul MApN a fost de aproape cinci ori mai mic decât în 1990.

1997 - 2000: Reformarea armatei

Administraţia Constantinescu a fost obligată să recupereze întârzierea procesului de reformă a armatei şi să facă faţă unor chletuieli bugetare suplimentate tocmai din acest motiv.

https://biblioteca-digitala.ro

Față de anul 1996, când, sub guvernarea PSD, s-au alocat Ministerului Apărării Naționale 832,1 milioane dolari, în anul 2000, sub guvernarea CDR-PD-UDMR, bugetul Ministerului Apărării Naționale a fost de 903 milioane dolari.

Prima Strategie de Securitate Națională

Pornind de la realitatea internă și de la noile priorități de politică externă ale României, în 1997 a fost elaborată prima concepție de restructurare și de modernizare militară, intitulată *Armata 2000*. A urmat elaborarea, de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării, *a primei Strategii de Securitate Națională a României*, după căderea regimului comunist, având ca obiective majore stabilitatea democratică, dezvoltarea economică durabilă și integrarea euro-atlantică. Am prezentat-o personal, în ședința comună, publică, a Camerelor reunite ale Parlamentului, în iunie 1999.

În fiecare din domeniile securității naționale au fost întocmite strategii și programe proprii, cu finalități și mijloace adecvate, toate pornind de la Strategia de Securitate Națională a României. O asemenea strategie sectorială, elaborată de Ministerul Apărării Naționale și aprobată de Guvern la 20 aprilie 2000, este *Strategia Militară a României*. Aici sunt sintetizate principalele procese care urmau să se desfășoare în Armata Română în următorii ani în scopul asigurării securității militare. Pentru prima dată au fost făcute publice toate transformările în concepte, organizare, înzestrare și pregătire, prin care va trece Armata României pentru a deveni compatibilă cu standardele NATO. În eforturile sale de realizare a interoperabilității cu structurile militare NATO, Armata României a făcut pași importanți o dată cu adoptarea și punerea în aplicare a Procesului de Analiză și Planificare practicat de statele Alianței Nord-Atlantice.

În conformitate cu documentele fundamentale care se află la baza reformei sistemului militar - Strategia de Securitate Națională a României și Strategia Militară a României - au fost elaborate *Concepția privind sistemul planificării strategice întrunit*; *Viziunea strategică 2010*; *Doctrina acțiunilor militare externe*.

https://biblioteca-digitala.ro

Planul Național de Aderare la NATO

În 1999, NATO a pus la dispoziția statelor candidate un plan de acțiune standard, pe care România și l-a asumat. Acest model de Plan Național de Aderare la NATO, lansat la 24 aprilie 1999, la Summit-ul de la Washington, a constituit un pas important în concretizarea procesului de aderare a fiecăreia dintre țările candidate.

O armată națională modernă

Redimensionarea efectivului Armatei Române a fost o masura necesara și obligatorie. Ea a avut drept consecință o reducere treptată a numărului recruților încorporați, de la 72.500 în 1997, la 34.000 în anul 2000, precum și o nouă structură a categoriilor de forțe militare, compatibilă cu structurile NATO.

Reducerea numărului posturilor de general a fost una dintre deciziile cele mai importante pentru reformarea Armatei. La sfârșitul anului 1996, în Armata Română erau 460 de posturi de general. La sfârșitul anului 2000, erau în activitate, în armată, 136 de generali, corespunzător prevederilor noilor norme de organizare internă și nivelului mediu înregistrat în țările occidentale și celelalte state candidate la integrarea în Alianța Nord-Atlantică.

O altă direcție în care s-a acționat a fost aceea de eliminare a situației negative, preluate ca o moștenire a sistemului sovietic, în care un număr important de funcții de general erau ocupate de ofițeri cu grad de colonel sau locotenent-colonel. Prin avansarea unor ofițeri superiori la gradele de general a fost implementat sistemul de organizare al armatelor NATO, în care gradul și funcția coincid.

Apărarea demnității naționale

Prin întreaga sa activitate în plan extern în cadrul organismelor internaționale, al relațiilor bilaterale și al acordurilor trilaterale încheiate cu țări învecinate, Administrația Constantinescu a urmărit să redea și să apere demnitatea națională a românilor. Participarea și contribuțiile României în cadrul reuniunilor la nivel de șefi de stat și de guvern, de miniștri de Externe sau ai Apărării, ai Educației sau Culturii au făcut ca poziția și rolul ei în viața comunității internaționale să fie reconsiderate și apreciate.

https://biblioteca-digitala.ro

Decizia unui stat suveran

Refuzul de a permite trecerea, altfel decât s-a convenit, a avioanelor militare ruseşti prin spaţiul aerian românesc în timpul războiului din fosta Iugoslavie a fost acceptat de armata rusă şi de conducerea Rusiei, care a tratat cu respectul cuvenit decizia unui stat suveran altă dată ignorat. Fără îndoială, această atitudine fermă şi demnă a Rorrâniei a contat şi în ochii celorlalţi vecini ai României.

Misiuni în sprijinul păcii

Între 1997 şi 2000, Armata Română a participat cu aproape 5.000 de militari la zece misiuni în sprijinul păcii organizate de ONU în Albania, Bosnia Herţegovina, Congo, Kosovo.

Pentru întărirea securităţii, a încrederii şi bunei vecinătăţi, armata română s-a implicat într-o serie de iniţiative de cooperare militară regională, vizând constituirea unor unităţi mixte: Forţa Multinaţională de Pace din Sud-Estul Europei, Brigada Multinaţională cu Capacitate de Luptă Ridicată a Forţelor ONU în Aşteptare (SHIRBRIG), Batalionul Româno-Ungar de Menţinere a Păcii, Cooperarea în Domeniul Menţinerii Păcii a Ţărilor din Centrul Europei (CENCOOP), Unitatea de Geniu Ungaro-Româno-Sloveno-Ucraineană, Batalionul Mixt Româno-Moldovenesc.

Comportamentul militarilor români în toate aceste acţiuni a demonstrat o bună pregătire militară şi abilitatea de a coopera cu succes în cadrul unităţilor mixte, sporind prestigiul Armatei Române şi al României în plan internaţional.

ADERAREA LA UNIUNEA EUROPEANĂ

1990 - 1996: Semn distinctiv - Secera şi Ciocanul

O Românie a trecutului

În 1996, România se afla încă în situaţia de a lupta, ca pe vremea lui Ceauşescu, pentru obţinerea clauzei naţiunii celei mai favorizate din partea SUA. În volumul Geografia politică a Europei, apărut în acel an la Paris, dintre toate ţările foste comuniste din Europa Centrală, de Sud-Est şi

https://biblioteca-digitala.ro

zona Baltică, România şi Serbia erau singurele marcate în roşu cu secera şi ciocanul, fiind considerate ţări conduse de guverne neo-comuniste. Mai mult, din cauza opoziţiei statelor membre, România nu fusese admisă nici în CEFTA (Acordul de Comerţ Liber în Europa Centrală), nici la Reuniunea şefilor de stat din Europa Centrală (Iniţiativa Central-Europeană).

Deşi fusese primită în Consiliul Europei în 1994, România era încă monitorizată pentru neîndeplinirea criteriilor politice.

Pentru aderarea la Uniunea Europeană, România îşi depusese candidatura şi nimic mai mult.

1997 - 2000: Succese în procesul negocierilor cu Uniunea Europeană

Membru în familia Europei

În perioada 1997-1999, evoluţia strategiei de extindere a Uniunii Europene a fost marcată pozitiv de luarea în considerare a solicitărilor şi intereselor României. În 1997, la Reuniunea şefilor de stat şi de guvern de la Luxemburg, cu sprijinul Preşedintelui Chirac şi al Cancelarului Kohl, am reuşit să obţin abandonarea proiectului de extindere în valuri a Uniunii Europene (aşa cum fusese concepută extinderea NATO), precum şi acceptarea unei "foi de parcurs", care să ofere şanse egale tuturor ţărilor care îşi prezentaseră candidatura.

Doi ani mai târziu, în decembrie 1999, prin decizia Consiliului European de la Helsinki, România făcea parte din grupul compact al celor 12 state candidate cu care Uniunea urma să deschidă negocierile de aderare în anul 2000.

În mai puţin de zece luni, de la 15 februarie 2000 până în 7 decembrie 2000, România a închis 6 capitole importante - "Întreprinderi mici şi mijlocii", "Ştiinţă şi cercetare",

https://biblioteca-digitala.ro

"Educație, formare profesională și tineret", "Relații externe", "Politica externă și de securitate comună", "Statistică"- și a pregătit pentru negociere alte 13 dosare, în condițiile în care aparatul tehnic al Departamentului de Integrare Europeană nu depășea 70 de specialiști.

La 10 decembrie 2000, la Reuniunea șefilor de stat și de guvern de la Nisa, am obținut pentru România un număr de 36 locuri în viitorul Parlament European.

2001-2004: Eșec în realizarea angajamentelor asumate

Clientela politică mai importantă decât integrarea

Sub guvernarea Iliescu-Năstase, aparatul tehnic al Ministerului Integrării a explodat, ajungând la 1.000 de posturi. Cu toate acestea, după trei ani și jumătate de la începutul acestei guvernări, România mai avea de negociat 6 capitole dificile, iar în cazul celor deja negociate nu obținuse facilitățile post-aderare care îi vor fi imperios necesare pentru a rezista în procesul de integrare, facilități pe care alte state candidate au reușit să și le asigure.

Pe tot parcursul acestei guvernări, pregătirea dosarelor de aderare a mers încet, greoi și, nu o dată, delegațiilor ministeriale li s-au returnat dosarele spre completare. În semestrul I al anului 2001, România a reușit să încheie un singur capitol de aderare și acela minor: "Pescuitul". În anul 2002, România a rămas în urma Bulgariei, căreia i-a fost recunoscut statutul de economie de piață funcțională. România nu a primit acest statut nici în anul 2003. Astfel, România s-a desprins de plutonul compact al statelor care au început negocierile în 2000 și, spre deosebire de celelalte opt state foste comuniste care au aderat la Uniunea Europeană la 1 mai 2004, ea s-a auto-exclus din Parlamentul European ales în acest an.

https://biblioteca-digitala.ro

Negocierea înceată, intermitentă şi total netransparentă a dosarelor de aderare este rezultatul incompetenţei şi releivoinţe a guvernării PSD, mai puţin preocupată de adoptarea şi aplicarea legislaţiei europene decât de interesele propriei sale clientele politice care nu poate şi nu vrea să intre într-o competiţie corectă pe o piaţă liberă funcţională.

Amânarea încheierii negocierilor de aderare la UE

La începutul anului 2004, prin votarea în Parlamentul European a amendamentelor Comisiei de politică externă la Raportul Nicholson, România a pierdut până şi punctele câştigate în timpul Administraţiei Constantinescu pentru îndeplinirea criteriului politic. Guvernului Năstase i s-a impus o nouă strategie de pre-aderare, România fiind supusă din nou monitorizării.

Cele mai mari obstacole în derularea negocierilor le-au ridicat Justiţia şi Afacerile Interne, deficienţele sesizate de Uniunea Europeană determinând restituirea repetată a dosarului, pentru completări. După mai bine de 3 ani de la debutul negocierilor la acest capitol, Guvernul PSD a fost pus în situaţia jenantă de a fi obligat să mai răspundă la încă 350 întrebări suplimentare privind în special neasigurarea independenţei magistraturii şi a unui proces echitabil în România.

În septembrie 2004, ministrul Integrării Europene, Alexandru Fărcaş, şi negociatorul şef, Vasile Puşcaş, au comunicat că lista răspunsurilor la cele 350 întrebări a fost depusă la Bruxelles, "în vară", dar nu a fost încă luată în discuţie de Comisie. Faptul că, până la definitivarea raportului de ţară, mai erau doar patru săptămâni şi România mai avea de încheiat negocierile, pe lângă Justiţie şi Afaceri Interne, şi la capitolele Libera circulaţie a serviciilor, Politici regionale şi structurale, Mediu, iar la Concurenţă urmau să fie analizate înlesnirile fiscale acordate la toate privatizările începând cu anul 2000, inclusiv cele din siderurgie, nu provoca nici urmă de îngrijorare la nivelul Guvernului. Dimpotrivă, posibilitatea vehiculată (chiar la Bruxelles) ca

https://biblioteca-digitala.ro

România să nu poată încheia negocierile în acest an, iar aderarea sa să fie decuplată de cea a Bulgariei, a fost tratată cu nonşalanţă, reiterându-se iarăşi şi iarăşi declaraţiile de sprijin ale şefilor de stat sau de guvern care ne vizitează ţara, ori pe care omologii români îi întâlnesc în străinătate.

Nu există nici un motiv ca declaraţiile de sprijin să nu continue până la (şi chiar după) raportul de ţară, dar nu există nici un argument de natură să dea speranţe şefului de stat şi, respectiv, de guvern din România că asemenea declaraţii ar putea suplini întârzierile şi neîmplinirile acumulate sub guvernarea PSD din 2001-2004.

DEMONSTRAREA TEZEI

Sub regimul Iliescu din anii 1990-1996, relaţiile externe ale României au fost marcate în plan bilateral de erori şi gafe care au culminat cu încheierea Tratatului de prietenie cu Iugoslavia regimului Miloşevici, semnarea Tratatului de bază cu Uniunea Sovietică şi negocierea unui Tratat cu Federaţia Rusă, net dezavantajos României. O realizare notabilă rămâne doar Tratatul cu Ungaria, încheiat în 1996.

În relaţia cu organizaţiile internaţionale au predominat dificultăţile de aliniere la standardele reglementărilor ONU şi OSCE în materia drepturilor omului şi de dobândire a statutului de membru al Consiliului Europei, realizată abia în 1994, după ce marea majoritate a ţărilor eliberate de comunism erau deja membre cu drepturi depline. Candidaturile la NATO şi Uniunea Europeană au rămas simple formalităţi.

Alternanţa la putere datorată câştigării alegerilor parlamentare şi prezidenţiale de către CDR şi candidatul ei la Preşedinţie au permis recuperarea deficitului de democraţie şi de reforme, separarea puterilor şi funcţionarea statului de drept.

https://biblioteca-digitala.ro

Respectarea convențiilor internaționale și onorarea angajamentelor asumate au schimbat percepția organizațiilor internaționale asupra României așa încât ea a devenit un membru activ al Consiliului Europei și ONU, inclusiv în acțiunile acestora de înlăturare a abuzurilor împotriva drepturilor omului și de combatere a corupției.

După ce, până în 1996, fusese exclusă din rândul statelor-candidate pregătite pentru aderarea la NATO, România a ieșit în sfârșit din lista de așteptare fără termen, fiind nominalizată pentru al doilea val al extinderii prin rezoluțiile adoptate în 1997, la Madrid, și în 1999, la Washington, astfel că aderarea la Tratatul Nord-Atlantic a devenit posibilă. Ea s-a realizat patru ani mai târziu, în 2003.

Sub mandatul Administrației Constantinescu, România a fost invitată, în 1999, să adere la Uniunea Europeană și a început negocierile în 2000, împreună cu alte 12 state candidate.

După alegerile din 2000, sub mandatul Iliescu - Năstase, România a pierdut ritmul și șansa de a se număra printre cele 10 state admise în Uniunea Europeană în 2004, iar dificultățile pe care le întâmpină și acum, în încheierea negocierilor, îi diminuează nu numai posibilitatea de aderare la Uniunea Europeană în 2007, cum s-a preconizat, ci și credibilitatea.

CONCLUZII

Evenimentele care au marcat relațiile externe ale României pe parcursul primilor 15 ani parcurși după înlăturarea dictaturii au relevat dificultatea desprinderii sale de trecut în condițiile în care, timp de 11 ani, la conducerea țării s-au aflat și se mai află oameni formați în spiritul devotamentului față de idealurile comunismului, revoltați împotriva celor ce le-au "întinat"; oameni care au militat nu

https://biblioteca-digitala.ro

pentru drepturile omului în România, ci pentru a-l prezenta lumii pe dictatorul Ceauşescu ca un "apărător al drepturilor omului".

Dacă astăzi declaraţiile lor s-au schimbat, dacă aderarea la NATO şi integrarea în Uniunea Europeană sunt teme favorite pentru discursuri acasă şi reuniuni în străinătate, vinovată a fost doar frica de o totală izolare. Fără cei patru ani petrecuţi de PDSR în Opoziţie, când Administraţia Constantinescu a schimbat radical orientarea politicii externe a României, PSD ar fi rămas acelaşi actor indecis, ezitant şi păgubos pentru ţară, iar Preşedintele Ion Iliescu şi ministrul său de Externe, azi prim-ministru, Adrian Năstase, nu ar mai fi celebrat cu şampanie, la televizor, primirea României în NATO.

https://biblioteca-digitala.ro

ADEVĂRUL 6.
DESPRE STAREA SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI

Generalul Della Rovere

Noiembrie 2004

Urmăresc la televizor campania prezidențială. Pentru prima dată în 15 ani. În '90, eram în stradă. În '92 și '96 eram prin țară și, în afară de ceea ce am trăit în studiouri, nu știu altceva. În 2000, sub obligațiile funcției și sub presiunea evenimentelor nu aveam timp pentru televizor. Acum, mă uit și nu îmi vine să cred. Parcă e un spectacol cu păpuși. Nici o dezbatere adevărată. Oglinzi paralele cu viața reală, cu spatele la adevăr. Pentru candidații care au de spus ceva nu există spațiu, nici timp. Așa a decis Puterea.

Peste toate neîmplinirile economice și politice, răzbate o gravă

https://biblioteca-digitala.ro

criză morală a societății care de patru ani acceptă să fie mințită. Până unde? Până când?

Cu ani în urmă, mă aflam la Capșa, cu Neagu Djuvara, Sorin Ilfoveanu, Mihai Șora, Mariana Celac, Ioan Brukner, Nicolae Anastasiu. Mihai Șora evocă un film al lui Rossellini din anii '60, cu Vittorio de Sica în rolul unui escroc mărunt, căzut în mâinile Gestapo-ului în timpul celui de al doilea război mondial. Arestat pentru o găinărie, e gata să accepte orice pentru a scăpa. Nemții îl prezintă partizanilor încarcerați ca fiind Generalul Della Rovere, comandantul pe care ei îl urmaseră fără să-l fi văzut vreodată. Partizanii îi dau raportul, iar el transmite informațiile nemților. Obținând ce îl interesa, șeful închisorii decide să-i execute pe partizani și, când toți ajung la zid, în fața plutonului, îl cheamă pe trădător pentru a-l elibera conform înțelegerii. Numai că, în zilele petrecute în celulă, acest om mărunt și las, aflase ce înseamnă să trăiești și să mori pentru un ideal. Descoperă prețul onoarei și se alătură celor ce vor fi împușcați.

Pentru cei mai mulți oameni există un prag sub care nu se poate coborî. Un astfel de moment al recuperării demnității au trăit sute de mii de români în decembrie '89.

În urma marilor furtuni cerul se limpezește, dar pe pământ puhoaiele de apă învolburate scot la suprafață și gunoaiele ascunse în văgăuni. A fost prea puțină apă să le care departe? E nevoie de o altă furtună? Sau putem construi lacuri de decantare pentru o apă limpede în care să vedem cerul și stelele?

https://biblioteca-digitala.ro

TEZA:

Adevărul despre starea societății românești nu poate ocoli realitatea dezordinii și sărăciei care predomină azi în orașe și sate, în familii, școli și spitale, la nivelul unor instituții dependente de venituri bugetare precare și adeseori prost gospodărite. Cauzele nu trebuie însă limitate la scăderea producției industriale sau la creșterea insuficientă a produsului intern brut, pentru că, până și în aceste condiții, câștigurile salariale, pensiile, alocațiile, ca și fondurile pentru sănătate, educație, cultură s-ar fi putut ridica mult peste sumele înregistrate în acești 15 ani. Ei poartă toți pecetea guvernărilor PSD - chiar și cei patru ani când acesta s-a aflat în opoziție și când coaliția aflată la putere în 1997-2000 a reușit o redresare dificilă, dar nu și o mai bună stare, de care oamenii erau îndreptățiți să aibă parte.

Teama de reforme adevărate a liderilor PSD, obstinația conservării marelui sector de stat în economie cu riscul acumulării unor pierderi financiare uriașe, obstrucționarea inițiativei private, opoziția înverșunată față de reconstituirea integrală a drepturilor foștilor proprietari deposedați abuziv de regimul comunist, lăcomia nemăsurată a noilor (recrutați dintre vechii) gestionari ai producției, comerțului, serviciilor și administrației publice, o fiscalitate excesivă dublată de tolerarea și iertarea marilor datornici au făcut ca un buget național oricum sărac să devină sursa îmbogățirii ilicite a așa-zișilor miliardari de carton și a baronilor de astăzi, în disprețul total al unei mari majorități tratate cu pomeni electorale, minciuni propagandistice și promisiuni fără acoperire.

DEFINIREA PROBLEMEI

O societate modernă, aptă să atragă și să integreze individul într-un sistem funcțional, în care drepturile și interesele sale să fie luate în considerare, are nevoie de legi și

https://biblioteca-digitala.ro

instituții, de o administrație competentă și responsabilă, de o justiție care să impună legea când aplicarea ei e ocolită și sancțiuni pentru cei ce o încalcă.

Progresul societății depinde de resursele financiare și umane disponibile. Calitatea vieții oamenilor depinde de câți bani investește societatea în educație și calificare profesională, în sănătate, cultură, mediu și ordine publică.

Coagularea și armonizarea relațiilor sociale nu pot fi asigurate în afara unui parteneriat public - privat și a unui binom natural individ - comunitate. Alături de legi, reguli, tradiții, contează capacitatea noastră de a privi propriile interese ca parte a aspirației și interesului comun de a progresa.

PREZENTAREA FAPTELOR

Reforma legislativă și instituțională

1990 - 1996: Sfidarea Constituției

O Românie lipsită de legi esențiale

La cinci ani de la adoptarea Constituției, nu exista o lege care să reglementeze condițiile exercitării inițiativei legislative de către cetățeni, drept fundamental, garantat de Constituție.

Nu exista o lege a Avocatului Poporului, instituție menită să-l apere pe cetățean de abuzurile autorităților publice. România nu avea încă o lege a răspunderii ministeriale - ceea ce a permis Guvernului Văcăroiu să ignore o moțiune a Opoziției adoptată de Parlament în 1996.

Nu exista o lege a bugetelor locale, care să permită folosirea veniturilor proprii de către comunități și nici o reglementare adecvată a domeniului public și a celui privat. Nu exista o lege a funcționarilor publici, care să garanteze stabilitatea în funcție și neutralitatea politică a acestora.

https://biblioteca-digitala.ro

În România nu existau reglementări privind instituirea stării de asediu şi a stării de urgenţă - ceea ce a pus instituţiile statului într-o situaţie extrem de dificilă în timpul tentativei de lovitură de stat şi a încercării de subminare a ordinii constituţionale de la începutul anului 1999.

România nu avea o lege a referendumului, procedură obligatorie într-o situaţie de criză parlamentară care afectează interesul naţional: în caz de suspendare din funcţie a preşedintelui ori atunci când se modifică Constituţia.

Nu existau legi speciale pentru combaterea corupţiei şi a spălării banilor murdari.

1997 - 2000: Funcţionarea statului de drept

Administraţia Constantinescu a făcut posibilă iniţierea, votarea şi promulgarea tuturor acestor legi esenţiale pentru funcţionarea statului de drept.

Parlamentul ales în noiembrie 1996 a dezbătut şi a adoptat: Legea privind exercitarea iniţiativei legislative de către cetăţeni; Legea Avocatului Poporului; Legea bugetelor locale; Legea referendumului; Statutul funcţionarilor publici; Legea pentru prevenirea şi sancţionarea actelor de corupţie; Legea pentru prevenirea şi sancţionarea spălării banilor murdari.

De asemenea, a fost modificată Legea de organizare judecătorească; au fost reglementate organizarea şi funcţionarea executorilor judecătoreşti; au fost majorate salariile şi alte drepturi ale judecătorilor.

Din punct de vedere cantitativ, numărul legilor adoptate în anii 1997-2000 a fost cu 43% mai mare decât numărul legilor adoptate în perioada 1993-1996. Dacă analizăm şi conţinutul legilor, diferenţa calitativă şi de importanţă este net favorabilă perioadei 1997-2000.

Legile proprietăţii private

Două dezbateri pe care le-am organizat la sediul Preşedinţiei României, în primăvara şi toamna anului 1999, cu liderii tuturor partidelor parlamentare şi reprezentanţii patronatului, sindicatelor şi societăţii civile, ca şi mesajul pe

https://biblioteca-digitala.ro

care l-am adresat celor două Camere ale Parlamentului în vara anului 1999 au reuşit să deblocheze procesul de legiferare în domeniul proprietăţii private şi au dus la adoptarea Legii pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole şi a celor forestiere (Legea nr. 1/2000, cunoscută şi sub numele de "Legea Lupu", după numele iniţiatorului ei). Ea a fost precedată de Ordonanţa de Urgenţă nr. 198/1999, prin care terenurile blocate în întreprinderile agricole de stat au putut intra în circuitul normal al pieţei libere.

Tergiversarea şi modul discreţionar în care a fost aplicată "Legea Lupu" de către guvernul Năstase, în perioada 2001-2004, au condus la abuzuri grosolane şi mii de procese în toată ţara.

Dezbaterea Legii de restituire a imobilelor confiscate de regimul comunist a fost împiedicată mai bine de un an de obiecţiile Partidului Democrat, deşi acesta făcea parte din Guvern. Am cerut Camerelor o sesiune extraordinară, dar numai Camera Deputaţilor a convocat această sesiune. În Senat, PDSR obţinuse între timp majoritatea şi a reuşit să amâne adoptarea legii de restituire a imobilelor până după alegerile din 2000. Responsabilitatea acestor tergiversări revine însă tuturor partidelor parlamentare din acea perioadă, inclusiv atitudinii duplicitare a preşedintelui Senatului, liberalul Mircea Ionescu Quintus.

Retragerea recursurilor în anulare privind restituirea imobilelor

În decembrie 1996, România se afla încă într-o situaţie critică, de nerespectare a principiului separaţiei puterilor în stat. Aplicând slugarnic indicaţiile Preşedintelui Iliescu cu privire la restituirea imobilelor naţionalizate, Procurorul General Vasile Manea Drăgulin şi succesorul său Nicolae Cochinescu au mediaseră Curtea Supremă de Justiţie cu recursuri în anulare împotriva hotărârilor definitive pronunţate de Curţile de Apel în favoarea foştilor proprietari. Schimbarea Procurorului General şi retragerea acestor recursuri în anu-

https://biblioteca-digitala.ro

lare au fost posibile numai după modificarea Legii de organizare judecătorească şi numirea în această funcţie a consilierului prezidenţial Sorin Moisescu, care a retras toate recursurile în anulare introduse de predecesorii săi.* S-a asigurat, astfel, nu numai restituirea imediată a proprietăţilor redobândite prin Justiţie, dar şi scutirea bugetului României şi, în consecinţă a cetăţenilor ţării, de plata unor alte despăgubiri care ar fi urmat judecării acestor procese la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg.**

În acelaşi context, am declarat public că voi respinge orice propunere de reînvestire la Curtea Supremă de Justiţie a judecătorilor care votaseră împotriva restituirii imobilelor prin Justiţie şi admiseseră recursurile în anulare în 1995-1996. Deşi am fost violent atacat de PDSR pe această temă, mi-am respectat angajamentul.

În apărarea cetăţeanului

Prin Legea 109 din 1997 a fost înfiinţat Consiliul Economic şi Social, sindicatele şi patronatele devenind astfel, pentru prima dată, parteneri ai Guvernului implicaţi direct în procesul de legiferare în domeniile economic şi social.

Prin Legea 116/1998 s-a reglementat organizarea şi funcţionarea Jandarmeriei Române, după ce prin Legea 1/1998 s-au pus bazele unei organizări eficiente şi transparenţe a Serviciului de Informaţii Externe.

A fost adoptată Legea 187/1999 privind deconspirarea Securităţii ca poliţie politică şi accesul oricărui cetăţean la propriul dosar întocmit de aceasta. Aplicarea acesteia a relevat o serie de imperfecţiuni - sesizate, de altfel, de la bun început, de senatorul PNŢCD, Constantin Ticu Dumitrescu,

* S-a întâmplat ca, după şapte ani, doamna Maria-Angela Gheorghiu din Bucureşti să-mi mulţumească că am "găsit omul potrivit, la locul potrivit" pentru ca recursul în anulare să fie stopat şi să-i fie redată casa construită de părinţii săi în anii '30.

** Este de precizat că, până în iulie 2004, în baza hotărârilor CEDO de la Strasbourg, statul român a fost obligat să plătească milioane de dolari proprietarilor cărora Justiţia română le respinsese acţiunile de revendicare prin hotărâri pronunţate până în 1997.

https://biblioteca-digitala.ro

ale cărui propuneri din proiectul de lege pe care l-a inițiat nu au fost votate de Parlament decât în parte.

2001 - 2004: Încălcarea separării puterilor în stat

Guvernarea prin ordonanțe de urgență

Una dintre minciunile cu care PSD a manipulat opinia publică atât în perioada în care s-a aflat în opoziție, cât și după ce a ajuns la guvernare, a fost aceea că Executivul constituit de coaliția CDR-USD-UDMR guvernează prin ordonanțe de urgență. PSD a făcut chiar o plângere în acest sens la oficialii Uniunii Europene și a amenințat că se va retrage din Parlament dacă Guvernul va continua să emită ordonanțe de urgență.

În realitate, în 1997, primul an de guvernare CDR-USD-UDMR, Guvernul Victor Ciorbea a emis 93 de ordonanțe de urgență. În 2001, primul an de guvernare PSD, Guvernul Adrian Năstase a emis 195 de ordonanțe de urgență, adică mai mult decât dublu.

În primele 8 luni ale celui de-al doilea an de guvernare CDR-USD-UDMR, au fost emise 13 ordonanțe de urgență. În primele 8 luni ale celui de-al doilea an de guvernare PSD, Guvernul Năstase a emis 103 ordonanțe de urgență.

În total, PSD a emis 298 de ordonanțe de urgență în primele 20 de luni de guvernare, față de 106, câte a emis guvernarea CDR-USD-UDMR.

Amestecul politicului în Justiție

Imediat după câștigarea alegerilor din 2000, premierul Adrian Năstase a dat semnalul oficial de amestec al politicului în Justiție, afirmând că votul dat de alegatori PDSR îi absolvă pe liderii partidului de toate acuzațiile care li s-au adus în cazurile "Jimbolia", "Costea" și "Firul roșu". "Răspunsul la aceste chestiuni, spunea Adrian Năstase, s-a dat cu ocazia alegerilor. Alegătorii au înțeles că era vorba despre diversiuni". Imediat după această declarație, dosarele respective au fost practic închise.

https://biblioteca-digitala.ro

• În urma publicării pe Internet a unui raport anonim, Armagedon II, care vorbea despre averea şi legăturile de afaceri ale lui Adrian Năstase, Parchetul General i-a reţinut şi anchetat pe Ovidiu Iane şi Mugur Ciuvică, suspectaţi că ar fi distribuit raportul pe Internet. Ulterior, acuzat de presă pentru încălcarea libertăţii de exprimare, Adrian Năstase a declarat că, în acest caz, chestiunile juridice sunt nesemnificative, importantă pentru el fiind dimensiunea politică.
• Ministrul Justiţiei, Rodica Stănoiu, s-a amestecat de mai multe ori în actul de justiţie, recomandându-le judecătorilor Curţilor de Apel din toată ţara ca, în deciziile lor, "să aibă în vedere soarta chiriaşilor din casele naţionalizate". O altă circulară le spune judecătorilor Curţilor de Apel că "ar fi indicat" să suspende acţiunile de lichidare a băncilor aflate în faliment.
• Ministrul privatizării, Ovidiu Muşetescu, a acuzat public, în mai multe rânduri, Justiţia că, în procesele legate de privatizare, dă sentinţe în defavoarea statului.
• După ce mai mulţi proprietari de imobile au câştigat procesele intentate statului român la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg, PSD a ameninţat că va elabora o lege care să limiteze accesul foştilor proprietari la CEDO, dând a înţelege judecătorilor români că deciziile lor vor rămâne definitive, indiferent de faptul că ele vor respecta sau nu Convenţia pentru apărarea drepturilor omului la care România a aderat.

Destituiri pe criterii politice

• În martie 2001, noul Procuror General Joiţa Tănase i-a înlăturat din funcţii pe procurorii Ovidiu Buduşan, şef la Secţia de combatere a corupţiei, şi Doru Dobocan, şef birou în cadrul acestei secţii în cadrul Parchetului General de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie. Ovidiu Buduşan instrumentase mai multe dosare în care erau implicaţi direct sau indirect demnitari şi prieteni politici ai regimului Iliescu (Viorel Hrebenciuc, Dan Voiculescu,

https://biblioteca-digitala.ro

Răzvan Temeşan, George Constantin Păunescu, Bebe Ivanovici etc.), dar şi dosarul FNI, dosare de contrabandă sau luare de mită. Tot Ovidiu Buduşan este procurorul care a fost însărcinat cu efectuarea comisiei rogatorii solicitate de către Tribunalul de Mare Instanţă din Paris, care se referea la traficul cu afişe electorale ale PSD din 1996.

• Tot în martie 2001, generalul Dan Voinea a fost eliberat din funcţia de şef al Secţiei Parchetelor Militare. Dan Voinea a instrumentat dosare privind evenimentele din decembrie '89, mineriadele din iunie 1990 şi septembrie 1991.

• În 2001, procurorul Alexandru Lele l-a arestat pe Adrian Tarău, fiul prefectului PSD de Bihor, acuzându-l de contrabandă cu benzină. După ce Procurorul General Joiţa Tănase a declarat public că "până la urmă tot vom găsi ceva contra lui Lele", iar Adrian Năstase a făcut public presiuni pentru eliberarea lui Tarău, procurorul Lele a fost suspendat din funcţie.

Cristian Panait, procurorul din cadrul Parchetului General de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, care l-a anchetat pe Alexandru Lele, a ajuns la concluzia că acuzaţiile care i se aduceau acestuia nu stăteau în picioare şi a cerut superiorului său să dispună neînceperea urmăririi penale. În urma unor discuţii contradictorii cu şefii săi pe marginea acestui caz, procurorul Panait s-a sinucis.

• Prim-procurorul Victor Beşcucă din conducerea Parchetului de pe lângă Tribunalul Olt a fost demis pentru că nu a dat curs invitaţiei de a participa la conferinţa organizată de conducerea Prefecturii judeţului. A fost un semnal că procurorii au a da seamă reprezentanţilor Guvernului şi de a fi alături de ei, cum s-a întâmplat de altfel şi la Cluj, când un procuror cu funcţie de conducere a participat la campania electorală a ministrului Ioan Rus, candidatul PSD la scaunul de primar al municipiului.

https://biblioteca-digitala.ro

Numiri preferențiale

În paralel cu acțiunile de destituire abuzivă, Guvernul PSD a avut grijă să numească în funcții-cheie personaje pe care să le poată controla după bunul plac.

- Alexandru Țuculeanu și Ilie Picioruș sunt procurorii care în 1985 s-au implicat direct în arestarea și trimiterea în judecată a inginerului Gheorghe Ursu, ucis în bătaie în arestul Miliției. Procurorul Țuculeanu este unul dintre cei care i-au anchetat pe manifestanții din Piața Universității în 1990. De asemenea, Țuculeanu a fost procurorul care a supravegheat ancheta abuzivă în cazul Armaghedon II. Ilie Picioruș, fostul șef de cabinet al lui Hrebenciuc între 1992 și 1996, a fost implicat în cercetarea lui Alexandru Lele și în cazul sinuciderii procurorului Cristian Panait. După ce, în 2001, Țuculeanu a fost promovat procuror general adjunct, iar Ilie Picioruș a fost numit la conducerea Direcției de urmărire penală și criminalistică din Parchetul General de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, în 2004, Alexandru Țuculeanu a mai fost răsplătit o dată, devenind membru al Consiliului Superior al Magistraturii.
- În iunie 2001, trei noi judecători au fost numiți la Curtea Constituțională: Șerban Viorel Stănoiu este soțul consilierului prezidențial (la acea dată - ministrul Justiției), Rodica Stănoiu; Nicolae Cochinescu, fost Procuror General, este cel care a promovat, la cererea Președintelui Iliescu, recursurile în anulare împotriva hotărârilor de restituire a caselor naționalizate către proprietarii lor de drept; Petre Ninosu a fost consilier al Președintelui Iliescu și ministru al Justiției în guvernul Văcăroiu.
- În perioada 2001-2004, mai multe soții de demnitari ai partidului de guvernământ au fost numite judecătoare la Curtea Supremă de Justiție: soția ministrului pentru Relația cu Parlamentul, Axinte Gaşpar, soția fostului procuror general adjunct, Ion Teodorescu, soția fostului Procuror General Nicolae Cochinescu, soția senatorului PSD, Antonie Iorgovan, soția secretarului de stat la Ministerul Justiției, Ioan Alexandru, soția fostului ministru PSD, Petre Ninosu.

https://biblioteca-digitala.ro

Justiția la cheremul Procurorului General

Prin Ordonanța de Urgență 59 din aprilie 2001, Guvernul PSD extinde motivele de recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile. Procedura recursului în anulare redevine astfel o armă politică foarte puternică în mâna Procurorului General, subordonat ministrului Justiției și, implicit, Guvernului. Orice decizie judecătorească definitivă poate fi atacată, dacă aceasta este, după părerea Procurorului General, "vădit netemeinică". O asemenea motivație vagă este în mod evident menită să acopere imixtiunea factorului politic în Justiție.

- Deranjați de faptul că au pierdut alegerile pentru primăria Topliței, reprezentanții PSD au cerut Procurorului General să introducă recurs în anulare împotriva deciziei judecătorești prin care candidatul independent fusese declarat primar ales al Topliței. La numai două zile de la formularea cererii, Procurorul General a introdus recurs în anulare - ceea ce nu se întâmplă dacă sesizarea nu vine din partea PSD.
- În cazul Băncii Internaționale a Religiilor, declarată falimentară, Procurorul General Tănase Joița a promovat recurs în anulare, sfidând toate rapoartele BNR care demonstrau falimentul BIR și hotărârile judecătorilor pronunțate pe baza acestor rapoarte.
- Același Tănase Joița a decis să le răspundă indirect urmașilor victimelor ucise la Otopeni în decembrie 1989, care îi solicitaseră promovarea unui recurs în anulare în vederea pedepsirii corespunzătoare a celor vinovați și, procedând exact pe dos, a înaintat recurs în anulare în favoarea celor condamnați. Ca urmare, aceștia au fost puși în libertate.
- În februarie 2001, Procurorul General Tănase Joița a suspendat executarea deciziei definitive de condamnare la câte 15 ani de închisoare a generalilor Mihai Chițac și Victor Athanasie Stănculescu, pentru participare la reprimarea Revoluției de la Timișoara și a promovat recurs în anulare împotriva deciziei Curții Supreme din martie 2000.

https://biblioteca-digitala.ro

• După ce Curtea Supremă de Justiție obligase CEC să despăgubească pe cei peste 300.000 investitori care și-au pierdut banii depuși la FNI, declarând valabil contractul de cauțiune / fidejusiune CEC - SOV Invest, în mai 2001, Tănase Joița a promovat recurs în anulare împotriva deciziei Curții Supreme, nesocotind faptul că acesta nu mai putea fi introdus o dată ce termenul legal a expirat.

• În luna iulie 2001, Adrian Năstase a anunțat că va solicita Procurorului General al României să "analizeze" acuzațiile de implicare în asasinarea lui Virgil Săhleanu (fostul președinte al sindicatului salariaților de la SC Tepro Iași), a lui Frantisek Priplata, afacerist ceh, și Victor Bălan, fost director la "Tepro" Iasi, care fuseseră eliberați printr-o hotărâre a Curții de Apel Bihor, cu condiția să nu părăsească orașul. În nici 24 de ore, Tănase Joița a promovat recurs în anulare împotriva deciziei Curții de Apel. Curtea Supremă de Justiție a respins însă recursul în anulare, pentru că Joița Tănase, în graba de a răspunde comenzii politice, "uitase" că recursul în anulare nu este admisibil, cât timp nu este pronunțată o hotărâre definitivă și irevocabilă. Supușenia i-a fost răsplătită cu un post de consul general la Strasbourg.

• În luna septembrie 2002, ministrul Apărării Naționale, Ioan Mircea Pașcu, a înaintat un memoriu Procurorului General, cerându-i să promoveze recurs în anulare într-un caz referitor la un club de fotbal. Nemulțumit de termenul stabilit, ministrul Pașcu a intervenit oficial la președintele Curții Supreme de Justiție, cerându-i acestuia judecarea mai rapidă a cazului.

Sunt doar câteva exemple din numeroasele dosare a căror soluționare a fost influențată prin intervenții și presiuni ale Executivului asupra Justiției, dovedind că principiul separării puterilor în stat nu este agreat nici astăzi de PSD, fiind ignorat sau încălcat în mod fățiș atunci când interesele partidului și ale favoriților săi contravin hotărârilor judecătorești.

https://biblioteca-digitala.ro

ADMINISTRAŢIA PUBLICĂ

1990 - 1996: Centralism, birocraţie, corupţie

Dispreţ faţă de principiile Constituţiei

Desi Constitutia României din 1991 stabilea, la nivel de norma generala, ca administratia publica în unitatile administrativ-teritoriale - comune, orase, municipii si judete - se întemeiaza pe principiul autonomiei locale si descentralizarii serviciilor publice (art. 119), regimul Iliescu a evitat reformarea administratiei si punerea în aplicare a dispoziţiilor constituţionale.

În 1991, a fost adoptată o lege a administraţiei publice locale (Legea 69/1991), care, cu toate carentele ei, dadea dreptul alesilor locali sa ia decizii într-un cadru relativ democratic. Aceasta lege putea constitui un început pentru demararea reformei si, corect aplicata, ar fi creat premise pentru o mai buna administrare a comunitatilor locale. Din pacate, însa, aplicarea Legii 69/1991 si posibilele ei efecte benefice au fost viciate de lipsa reglementarilor legale care sa instituie si sa garanteze autonomiă în constituirea si gestionarea bugetelor locale. Centralismul şi birocraţia au favorizat instalarea corupţiei la toate nivelele administraţiei publice.

450 primari demişi, suspendaţi, demisionaţi

Mai mult decât atât, guvernele PSD şi prefecţii numiţi de Guvern ca reprezentanţi ai săi în teritoriu au făcut tot posibilul pentru a împiedica autonomia administraţiei locale şi descentralizarea serviciilor publice. Valul de destituiri şi suspendări care au afectat aleşii locali în perioada 1992-1995 (aproape 200 de primari demişi sau suspendaţi, la care s-au adăugat peste 250 de primari care au demisionat), a determinat monitorizarea României de către Consiliul Europei şi formularea unui raport foarte critic, Raportul De Sabbata asupra democraţiei locale în România (1995). Documentele Consiliului Europei arătau clar slăbiciunile şi insuficienţa legislaţiei române în domeniul administraţiei publice.

https://biblioteca-digitala.ro

1997 - 2000: Descentralizarea şi eficientizarea administraţiei

Guvernul de coaliţie condus de CDR a acordat o maximă importanţă reformei în administraţia publică locală, date fiind consecinţele directe şi concrete pe care deciziile autorităţii locale le au în viaţa cetăţeanului şi a comunităţii. Performanţa actului administrativ, menită să asigure o bună gestionare a treburilor comunităţii, are şi o importantă funcţie socială: o administraţie locală modernă, transparentă şi eficientă, în slujba cetăţeanului, stimulează simţul apartenenţei locale şi al responsabilităţii civice, încurajează participarea membrilor comunităţii la actul de decizie privind interesul comun, promovează relaţii şi atitudini generatoare de armonie socială şi prosperitate.

În fapt, reforma administraţiei publice locale, insistent cerută de Uniunea Europeană şi ai cărei beneficiari direcţi sunt cetăţenii României, vizează clarificarea şi sistematizarea legislaţiei din domeniul administraţiei publice şi din domeniile conexe; autonomia administrativă reală, care permite primăriilor şi consiliilor locale să dea un răspuns adaptat şi orientat către cererea locală şi care descentralizează, totodată, asumarea atribuţiilor şi a răspunderii; un sistem transparent de recrutare, selectare şi pregătire a funcţionarilor publici; profesionalizarea capacităţii administrative locale de a pune în practică responsabilităţi cu caracter descentralizat; optimizarea gestiunii financiare pentru asigurarea necesarului de echipament şi a calificării în domeniul tehnologiei informaţiei.

Măsuri legislative

Guvernarea 1997-2000 a proiectat şi, în bună măsură, a şi realizat un cadru legislativ care să facă posibilă modernizarea şi eficientizarea deciziei şi actului administrativ local. Au fost adoptate o serie de legi şi hotărâri guvernamentale:

- Legea 189/1998 privind finanţele publice locale;
- Legea 213/1998 privind proprietatea publică şi regimul juridic al acesteia;
- Legea 219/1998 privind concesiunea;
- Legea 188/ 1999 privind statutul funcţionarilor publici;
- H.G. 333/1999 privind aprobarea Protocolului-cadru de predare-preluare a exercitării de către autorităţile locale a atribuţiilor prevăzute de Legea 189/1998 privind finanţele publice locale.

https://biblioteca-digitala.ro

Toate aceste instrumente juridice au făcut posibilă obținerea de resurse financiare pentru derularea proiectelor necesare comunităților locale prin realizarea de împrumuturi pe piața de capital, prin vânzarea unor bunuri aflate în proprietatea privată a comunității, prin introducerea în circuitul economic a unor bunuri aflate în proprietate publică, care nu pot fi vândute, ci numai concesionate.

Regiile autonome de interes local au fost reorganizate ca societăți comerciale având ca unic acționar comunitatea locală, cu posibilitatea de a fi privatizate. Descentralizarea s-a realizat, de asemenea, în domeniul financiar-fiscal, în domeniul protecției copilului, în cel al educației naționale, al sănătății publice, al serviciilor publice de protecție a plantelor, al activităților sanitar-veterinare, în domeniul transporturilor și în cel al serviciilor publice de gospodărie comunală.

Au fost aduse în proprietatea sau în administrarea autorităților locale imobilele de utilitate locală. Prin acest proces a fost posibilă revenirea la autoritățile locale a caselor de cultură, a clădirilor școlilor și liceelor, a spitalelor orășenești și județene, a unor centrale termice etc. În planul reglementărilor procedurale cu privire la achizițiile publice a fost adoptată O.G. 118/1999.

A început, de asemenea, reforma instituțiilor administrației publice centrale, prin refacerea organigramelor, definirea clară, în cadrul fiecărui minister, a obiectivelor și strategiilor fiecărei direcții componente și eliminarea paralelismelor dintre direcțiile (departamentele) aceleași instituții.

Transparența decizională

O serie de măsuri au dus la creșterea transparenței decizionale în vederea normalizării relației dintre societatea civilă și administrația publică centrală.

A început aplicarea unui model de comunicare (de tip anglo-saxon) în care instituțiile administrației publice sunt apte să-și modifice deciziile în funcție de partenerii sociali. Consilieri americani au lucrat alături de specialiști români la crearea unor departamente de relații publice în administrația centrală. Pentru prima dată, reprezentanții societății civile au devenit parteneri de dialog real ai Guvernului și ai celor-

https://biblioteca-digitala.ro

lalte instituţii ale administraţiei centrale. Un accent important a fost pus pe îmbunătăţirea comunicării interne în cadrul instituţiilor.

Alte programe, realizate cu sprijinul partenerilor din Uniunea Europeana şi Statele Unite, au urmărit selectarea şi pregătirea funcţionarilor publici.

Au fost eliminate verigile intermediare de urmărire şi arhivare a documentelor instituţiilor. Au fost încheiate contracte ferme pentru informatizarea ministerelor şi a aparatului guvernamental, au fost create primele pagini de internet ale instituţiilor administraţiei centrale.

Statutul funcţionarilor publici

După ani de dezbateri sterile, au fost adoptate norme care să lămurească statutul şi obligaţiile funcţionarilor publici din România, acel corp de profesionişti care, în ultimă instanţă, au obligaţia să aducă la îndeplinire, în interesul cetăţeanului, atribuţiile administraţiei publice centrale şi locale.

Legea 188/1999 a reglementat recrutarea, selectarea şi promovarea funcţionarilor publici pe baza competentei si onestitatii, stimularea responsabilităţii si a eticii profesionale, eliminarea arbitrariului în avansarea în carieră a functionarului public.

Regiuni de dezvoltare economică

Pe lângă măsurile iniţiate în sprijinul autorităţilor publice locale, pentru o fluidizare şi o sistematizare a procedurilor de accesare a fondurilor europene au fost configurate Regiunile de dezvoltare economică (Legea 151/1998). Despre acest subiect se discută mult, într-un mod superficial, tendenţios şi pasional, grupurile de orientare naţionalist-extremistă inducând populaţiei ideea, din păcate preluată destul de uşor, că proiectul de regionalizare a României ar fi un atentat la unitatea şi integritatea ţării. Nimic mai fals.

În fapt, regionalizarea este vitală pentru dezvoltarea unei economii de piaţă cu adevărat funcţionale şi pentru finalizarea cu succes a integrării României în Uniunea Europeană.

Am propus şi susţin în continuare necesitatea unei dezbateri la nivel naţional privind reorganizarea teritorial-administrativă a României pe fundaţiile vechilor regiuni istorice româneşti. Această reorganizare ar duce la transfer-

https://biblioteca-digitala.ro

ul deciziei administrative de la centru spre regiuni, adică mai aproape de cetățeni; la delegarea competențelor instituțiilor centrale către structurile regionale; la dispariția barierelor economice apărute între județe; la diminuarea drastică a influenței și afacerilor baronilor, de toate culorile, implicați în sau privilegiați de consiliile locale. Nu este de neglijat faptul că, prin mărimea și complexitatea ei, o regiune atrage mai ușor fonduri europene pentru dezvoltare, având mai multe șanse în concurența cu regiunile similare din alte țări (mai multe șanse are, de pildă, Moldova sau Oltenia decât Vaslui sau, respectiv, Caracal).

Pe de altă parte, o regionalizare pe temeiul provinciilor istorice mizează pe structuri cultural-economice constituite în sute de ani și care, în timp, au dus la conștiința unei identități comunitare, a unui sentiment de apartenență pozitiv. A fi moldovean, oltean, ardelean a constituit întotdeauna un motiv de mândrie în plus, fără a afecta nicicum conștiința de a fi român.

Pentru a veni în întâmpinarea nevoilor speciale ale comunităților cu mari probleme economice, au fost definite și delimitate zonele defavorizate. În vederea atragerii de investiții, Legea 20/1999 a prevăzut o serie de facilități pentru deținătorii sau administratorii de capital care investesc în aceste zone, contribuind astfel la ieșirea lor din impas.

2001 - 2004: Nesocotirea legilor

După anul 2000, Guvernul PSD nu a ezitat să eludeze prevederile acestor legi sau să le modifice, chiar dacă unele din ele fuseseră deja luate în considerare în cadrul negocierilor cu Uniunea Europeană.

Fonduri publice speciale

Actuala administrație a nesocotit complet procentele ce ar fi trebuit să revină consiliilor județene, respectiv consiliilor locale, din impozitele pe venit. Lasând la liberul arbitru

https://biblioteca-digitala.ro

al președintelui consiliului județean distribuirea sumelor de echilibrare aferente orașelor și comunelor, PSD a determinat, prin șantaj, ca aproape 50% din primarii altor partide să treacă la PSD.

Uniunea Europeană a constatat că "Transferurile financiare către colectivitățile locale sunt lipsite de transparență și acordă o pârghie puternică de control consiliilor județene în dauna consiliilor locale". Cât privește investițiile, consiliile pot fi privilegiate prin alocări de bani din "fondurile speciale, gestionate de administrația centrală, a căror alocare este lăsată la bunul plac al ministerelor implicate. Considerentele de ordin politic joacă adesea un rol important în decizia de distibuire a fondurilor."*

Dacă Administratia CDR a dat posibilitatea autorităților locale să hotărască într-un câmp larg de opțiuni nivelul impozitelor locale, în funcție de dezvoltarea localităților, PSD a revenit asupra acestei norme, impunând cote fixe ale impozitelor, fără a ține cont de situația atât de diferită de la o zonă la alta, referitoare la resursele naturale, dezvoltarea urbană sau rurală, infrastructură, veniturile populației etc.

Regimul proprietății publice nerespectat

Legea 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia a fost încălcată prin faptul că actuala putere a aprobat, prin hotarâri de guvern, o serie de inventare inexacte ale proprietății publice, ceea ce va aduce o avalanșă de procese pe rolul instanțelor judecătorești.

De asemenea, Legea 219/1998 privind regimul concesiunilor nu este respectată, folosindu-se vechiul tip de contract de asociere în participațiune, din care statul, adică bugetul cetățenilor, iese mereu în pierdere. Aceste contracte sunt, pe deasupra, și ilegale, pentru că nu te poți asocia în participare cu un bun aflat în administrare, nu în proprietate.

Procesul inițiat de Administrația 1997-2000, prin care centralele termice au fost trecute la autoritățile locale, cu asigurarea resurselor pentru buna funcționare a acestora, a fost continuat de PSD, dar fără plan și fără a se mai garanta

* Raportul de țară al Uniunii Europene - România, 2003, Cap. B.1. Criterii politice.

https://biblioteca-digitala.ro

sursa de finanțare. Rezultatul este că aceste centrale au mărit tarifele peste limitele de suportabilitate ale cetățenilor.

Centralizarea gospodăririi comunale

În perioada 1997-2000, a fost asigurată libertatea deciziei forurilor locale legal alese cu privire la problemele comunităților. PSD nu înțelege însă să mai permită astfel de libertăți, înființând o agenție centrală care reglementează domeniul gospodăririi comunale și care, în fapt, înseamnă posibilitatea Guvernului de a contesta orice licitație organizată în acest domeniu de o autoritate locală.

Înregimentarea funcționarilor publici

Statutul funcționarilor publici a fost mutilat prin încălcarea gravă a prevederilor sale, încă din ianuarie 2001. PSD a folosit tot felul de tertipuri pentru trierea funcționarilor publici, schimbând denumirile instituțiilor, pentru a-i obliga să mai dea o dată concurs pentru post și a se debarasa astfel de cei nealiniați politic, în locul cărora a angajat persoane din clientela sa politică, cu contracte de muncă la un nivel salarial mult peste cel al funcționarilor de carieră.

Efectele benefice ale Legii 151/1998 privind dezvoltarea regională au fost contracarate de guvernarea PSD prin aducerea în subordinea centrală a unor organisme care ar fi trebuit să se bucure de cvasi-independență, cum ar fi Agenția Națională de Dezvoltare Regională. Aceasta a fost trecută la Ministerul Dezvoltării și Prognozei, ceea ce a condus la discuții și semne de întrebare privind aprobarea proiectelor de finanțare și utilizare a fondurilor PHARE.

Legea administrației publice locale

Proiectul unei noi legi a administrației publice locale a fost elaborat în timpul guvernării 1997-2000. Problema autonomiei locale, ca și dreptul de a folosi limba maternă în administrația publică a localităților în care minoritățile naționale au o pondere semnificativă, prevăzute în proiect, au stârnit controverse încă înainte ca proiectul să fie pus în dezbaterea Parlamentului. A fost de aceea necesar ca Guvernul Ciorbea să recurgă la o ordonanță de urgență. În paralel, proiectul de lege și-a urmat calea în Parlament.

https://biblioteca-digitala.ro

Votarea sa a fost îngreunată de obstrucţiile PSD şi PRM, astfel încât legea a putut fi adoptată abia în ianuarie 2001, când PSD a acceptat, în fine, că este o lege utilă României, dar şi noii sale imagini de partid "reformist".

Structura aparatului guvernamental

1990-1996

Până în 1996, structura Guvernului şi a instituţiilor din subordinea sa a fost extrem de stufoasă, aceasta fiind una dintre cauzele ineficienţei actului de guvernare.

1997-2000

Cele trei cabinete din perioada 1997-2000 au urmărit permanent restructurarea aparatului de lucru al Executivului şi a administraţiei publice centrale în ansamblu. În urma măsurilor întreprinse, numărul maxim al posturilor de specialitate (în afară de demnitari) din departamentele subordonate direct Guvernului s-a redus la 280 în timpul Guvernului Isărescu, faţă de 476 în timpul Guvernului Văcăroiu.

2001-2004

Din 2001, aparatul guvernamental a devenit cel mai stufos din Europa. PSD a transformat Guvernul într-o structură nebuloasă în care există mai mulţi miniştri ai controlului, mai mulţi miniştri responsabili de integrarea europeană şi o serie de fluctuaţii care transformă ministere în agenţii şi viceversa, fără a spori eficienţa guvernării, dar mărind în continuu cheltuielile unui uriaş conglomerat de demnitari, funcţionari guvernamentali şi consilieri personali.

În faţa eşecului iminent al angajamentelor de finalizare a negocierilor cu Uniunea Europeană, Guvernul PSD este conceput în aşa fel încât responsabilităţile să fie cât mai difuze şi mai impersonale. O inginerie politică de care partidul se serveşte pentru a-şi promova interesul de a se menţine la putere cu orice preţ.

https://biblioteca-digitala.ro

Politica în domeniul infrastructurii şi lucrărilor publice

1990 - 1996: Nici un progres

În afara infrastructurii europene

În perioada 1990-1996, în deplin contrast cu declaraţiile oficiale de ataşament şi apartenenţă la spaţiul european, România devenea din ce în ce mai mult un spaţiu tangent Europei. Politica îndreptată spre trecut, lipsa reformelor economice, abuzurile în dauna cetăţeanului şi a libertăţilor sale au avut ca efect excluderea ţării din proiectul strategic al infrastructurii europene.

Potrivit strategiei convenite la Conferinţa europeană de la Salonic, din 1996, România se afla în afara coridoarelor europene de transport care traversau ţări vecine, ceea ce echivala cu o condamnare la izolare şi subdezvoltare. Până şi proiectul coridorului IV, în care România figura la un moment dat, a fost redesenat în afara graniţelor sale.

1997 - 2000: Dezvoltare şi integrare

Coridoare europene de transport prin România

După alegerile din 1996, unul dintre obiectivele pe care mi le-am stabilit a fost să folosesc întâlnirile şi reuniunile internaţionale la care participam pentru a obţine includerea ţării mele în proiectul strategic al infrastructurii europene, iar România să fie pregătită în acest sens. Graţie acestor insistenţe şi eforturilor ministrului Transporturilor, la conferinţa următoare, de la Helsinki, din septembrie 1997, au fost aprobate trei coridoare de transport european prin România, condiţie indispensabilă pentru obţinerea creditelor necesare construcţiei şi modernizării de autostrăzi şi drumuri europene.

Cu sprijinul Băncii Mondiale şi în baza unui program unitar de dezvoltare a infrastructurilor, s-a reuşit ca, la sfârşitul lui 2000, România să fie inclusă în trei coridoare de

https://biblioteca-digitala.ro

transport paneuropene plurimodale: Coridorul IV, Berlin-Constanța, Coridorul VII, Dunărea și Coridorul IX, Alexandroupolis-Helsinki.

Reabilitarea șoselelor naționale

Din 1997 până în 1998 au fost reabilitați și modernizați 960 kilometri de șosele, iar după 1998 alți 694 kilometri. Pe de altă parte, Administrația Națională a Drumurilor a pus la punct mai multe programe prin care să fie îmbunătățită starea generală a drumurilor românești. Astfel, *Programului de întreținere* i-au fost alocate, începând cu 1997, fonduri de aproximativ 100 milioane dolari pe an pentru stoparea degradării rețelei de drumuri naționale, repararea suprafețelor carosabile și întreținerea șoselelor. Prin alocarea a 65 milioane dolari, între 1997 și 1999, *Programul de reparații* a permis reluarea circulației pe drumurile naționale afectate de calamități. Tot între 1997 și 1999 au fost alocate 63,4 milioane dolari pentru investiții. Până în 1998 au fost reabilitați peste 1.000 kilometri de drumuri europene. În 1999, încă 790 kilometri de drumuri europene au fost reparați. Conform *Programului de construcție de autostrăzi* în România, în 2000, a fost dată în folosință autostrada București-Pitești, lucrare care se va dovedi, însă, sub nivelul calitativ necesar.

În privința transportului rutier, raportul "Europa 2000" al Uniunii Europene, dat publicității la 12 octombrie 1999, considera că organizarea de la acea vreme a sectorului de transport rutier din România era aliniată, în cea mai mare parte, la cerințele și reglementările comunitare.

Coridor de transport trans-continental

La prima conferință mondială dedicată dezvoltării rutelor de transport dinspre zona caspică, desfășurată în 1996, la Washington, România nu fusese luată în considerare în proiectul unui coridor transcontinental.

Prin contacte diplomatice și politice intense, am realizat implicarea României în proiectul de transport al surselor alternative de hidrocarburi din arealul Mării Caspice și Asia Centrală spre Europa Occidentală.

Ca urmare a eforturilor Administrației Constantinescu,

https://biblioteca-digitala.ro

importanța cooptării României în transportul petrolului din zona caspică spre Europa Occidentală a fost recunoscută de specialiștii internaționali. Astfel, lucrarea Geografia umană, semnată de profesorul universitar Gabriel Wackermann, apărută în anul 2000 la Paris, preia integral punctul de vedere al autorităților române referitor la posibilele căi de tranzit al petrolului din Marea Caspică. Autorul subliniază importanța strategică a României, făcând referiri la propriile ei căi de transport și capacități de prelucrare a țițeiului, la potențialul portului Constanța și la acordurile convenite între România și Kazahstan. De asemenea, este prezentată o hartă a proiectului întregului traseu petrolier Marea Caspică - Marea Neagră - Europa Occidentală, prin România.

TRACECA și INOGATE

Baza politico-diplomatică și pregătirea tehnică pentru o participare importantă a României la transportul transcontinental al hidrocarburilor s-a asigurat din timp, inclusiv prin adoptarea cadrului juridic necesar realizării de proiecte concrete în cadrul a două programe ale Uniunii Europene. În septembrie 1998, România a semnat la Baku (Azerbaidjan) Acordul multilateral TRACECA (Transport Corridor Europe - Caucasus - Asia), demarat cu sprijinul Uniunii Europene, iar în 1999 s-a semnat Acordul privind cadrul instituțional pentru stabilirea unor sisteme de transport al gazelor naturale, care face parte din programul INOGATE al Uniunii Europene.

Program național major

Participarea efectivă la un coridor economic intercontinental a devenit un obiectiv major al Administrației Constantinescu. În acest sens, la 3 februarie 1999, a fost lansat, sub egida Președinției, *Programul național privind realizarea unui coridor economic între țările Asiei Centrale și Europei cu tranzitarea României.*

În același an, s-a organizat, la București, cea de-a doua Conferință internațională Caspian Energy to Europe (19-21 septembrie 1999), în cadrul căreia a fost prezentat, de către compania americană Parson, studiul de prefezabilitate al conductei de transport al petrolului Constanța - Trieste. În

https://biblioteca-digitala.ro

perspectiva realizării proiectului, România şi Kazahstanul au iniţiat colaborări atât în faza de construcţie a conductei, cât şi în faza de exploatare, prin conductă urmând a fi preluat petrolul extras din această ţară. La aceasta ar putea contribui şi descoperirea unor zăcăminte de petrol exploatabile în perimetrul de 40.000 kmp., concesionat pentru explorări de Kazahstan companiei SNP Petrom - România în 1999.

Ferry-boat Constanţa - Poti

Pe baza acordului încheiat cu Georgia şi a sprijinului financiar japonez s-au executat lucrări de amenajare a portului Constanţa, astfel că, în 1999, a fost inaugurată linia de ferry-boat Constanţa-Poti scurtându-se considerabil transportul pe căi ferate din Asia spre Europa Occidentală şi invers.

De asemenea, a fost discutată în repetate rânduri problema oleoductului Constanţa - Trieste, mai ales după încheierea conflictelor violente din Balcanii de vest. Interesul evident al României, Serbiei, Croaţiei şi Italiei în această direcţie a putut fi reconsiderat doar la începutul anului 2000, când SUA au renunţat la opţiunea exclusivă pentru o conductă care să traverseze Turcia, de la Ceyhan la coasta Mediteranei.

Dezvoltarea tehnologiei informaţiei

Piaţa telefoanelor mobile din România era în 2000 una dintre cele mai dinamice din Europa Centrală şi de Est. Dacă în 1996 existau 50.000 de posesori de telefoane mobile, la sfârşitul anului 2000 numărul acestora era de 2.018.710.

Numărul de calculatoare a crescut în fiecare an cu peste 30%, faţă de media de 18% a creşterii în ţările din zonă.

În sectorul software şi servicii informatice s-a înregistrat un salt spectaculos: faţă de 1997, producţia a crescut în 1998 cu 80%, iar exportul s-a mărit de 2,4 ori.

În ceea ce priveşte accesul la Internet, România are o rată de creştere absolut remarcabilă. Numărul utilizatorilor profesionali a crescut între 1997 şi 1999 de peste

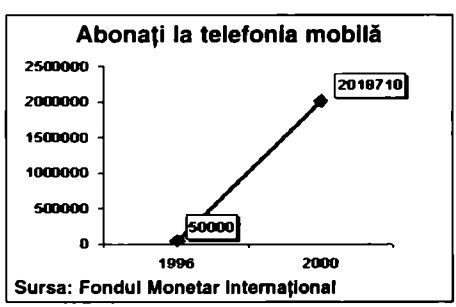

https://biblioteca-digitala.ro

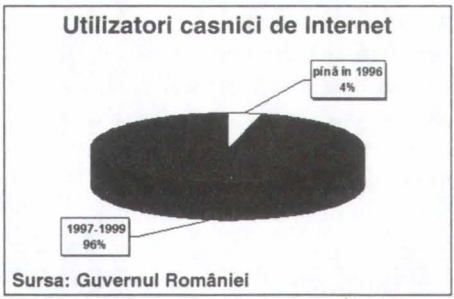

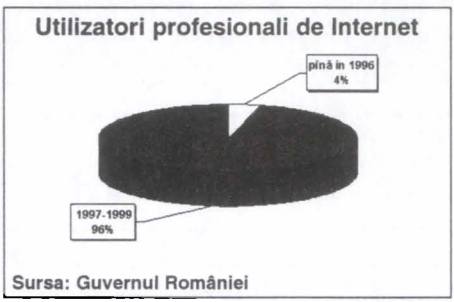

26 de ori, iar cel al utilizatorilor casnici s-a mărit în aceeaşi perioadă de 4,8 ori. De asemenea, numărul firmelor furnizoare de Internet s-a triplat între 1997 şi 1999.

Cheltuielile totale în domeniul IT au sporit în fiecare an, ajungând la circa 600 milioane dolari în 2000, rata anuală de creştere fiind de peste 10%.

La Preşedinţia României a fost constituit un grup de lucru pentru promovarea informatizării.

A fost iniţiat *Programul eRomania*, menit să ne racordeze la strategia *eEurope*, care şi-a propus să creeze o societate avansată din punct de vedere comunicaţional la nivelul întregului continent.

Planuri de urbanism

Între anii 1990 şi 1996, s-a produs un puternic declin al volumului lucrărilor publice. În 1996, Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului (MLPAT) avea un buget de 177,7 de miliarde de lei, ceea ce însemna doar 0,75% din totalul bugetului de stat. Prin comparaţie, în 2000, MLPAT i-au fost alocate 2.760,4 miliarde lei, adică 1,64% din bugetul de stat.

În 1996, la sfârşitul guvernării Văcăroiu, erau elaborate planuri de urbanism pentru cca. 20% din localităţi. În consecinţă, amenajarea şi dezvoltarea majorităţii localităţilor s-a făcut haotic, fără să fie respectate dreptul de proprietate şi procedurile de autorizare a lucrărilor de construire.

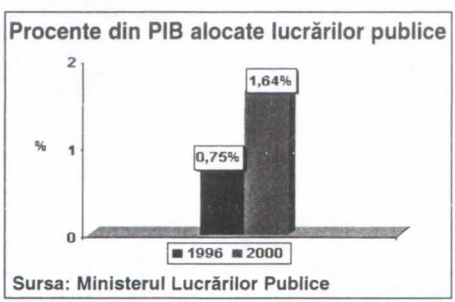

Între 1997 şi 2000, s-au avizat (sau erau în curs de avizare) planuri urbanistice generale pentru 78 de municipii (din totalul de 84), 168

https://biblioteca-digitala.ro

oraşe (din totalul de 179) şi 2.134 comune (din totalul de 2.688). Astfel, în septembrie 2000, planurile urbanistice generale şi regulamentele locale de urbanism realizate acopereau 90% din suprafaţa ţării.

Construcţii de locuinţe

Având în vedere creşterea decalajului dintre numărul familiilor fără locuinţe corespunzătoare şi numărul celor în măsură să-şi construiască locuinţe din resurse proprii, precum şi dezvoltarea haotică a unor noi cartiere de locuinţe în oraşe, principalele măsuri din perioada Administraţiei Constantinescu au vizat completarea şi / sau modificarea cadrului legislativ. Au fost adoptate:

- Legea privind înfiinţarea Agenţiei Naţionale pentru Locuinţe - ANL (în 1998);
- Legea pentru modificarea şi completarea Legii locuinţei din 1996 (în 1999);
- Legea privind creditul ipotecar pentru investiţii imobiliare (în 1999);
- Legea pentru modificarea Ordonanţei Guvernului din 1994 privind reducerea riscului seismic al construcţiilor existente (în 2000).

Înfiinţarea ANL

Agenţia Naţională pentru Locuinţe a fost înfiinţată în 1999 la propunerea ministrului PNŢCD Nicolae Noica şi a funcţionat sub această denumire până ce PSD a transformat-o în Autoritate Naţională. Prin numeroase reportaje TV cu tăieri de panglici din 2003-2004, s-a inoculat populaţiei ideea că ANL ar fi creaţia PSD. La fel s-a procedat şi cu creditul ipotecar prezentat ca un produs al guvernării actuale, când el exista, de fapt, din 1999.

Dacă în perioada 1992-1996 media anuală a locuinţelor autorizate era de 49.529 de locuinţe, în 2000 au fost autorizate 58.914 construcţii de locuinţe proprietate personală.

Suprafaţa utilă construită a unei locuinţe a crescut de la 74,78 metri pătraţi (media pentru anii 1992-1996), la 90,85 metri pătraţi în 1999.

https://biblioteca-digitala.ro

Drumuri şi gaze la sate

Începând cu 1997, Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului a elaborat şi a pus în aplicare, pentru prima dată în România, o strategie naţională destinată ridicării nivelului de civilizaţie la sate. Din 1997 până în 2000, au fost pietruiţi 2.081 kilometri drumuri, adică de 31,5 ori mai mult decât în perioada 1990-1997 când au fost pietruiţi numai 67 kilometri drumuri comunale.

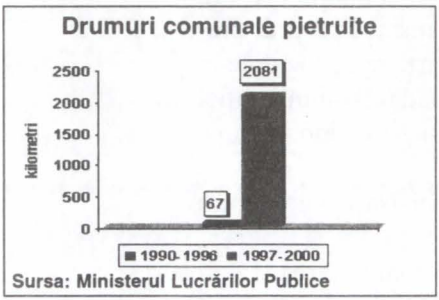

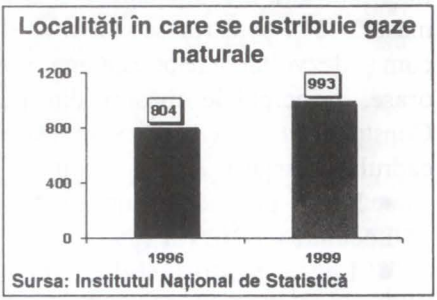

Numărul localităţilor rurale în care se distribuie gaze naturale a crescut de la 804 în 1996, la 993 în 1999.

Credite externe pentru lucrări publice

Între 1997 şi 2000, pentru lucrări publice s-au obţinut credite externe în valoare de 680 milioane de dolari. Din primul împrumut, în valoare de 340 milioane de dolari, 60 milioane de dolari s-au folosit pentru construcţia de locuinţe sociale în 18 oraşe, iar 280 milioane de dolari pentru lucrări de alimentare cu apă a satelor în 27 de judeţe.

Cel de-al doilea împrumut garantat de Guvernul României, în valoare de 300 milioane de dolari, a fost destinat construcţiei de locuinţe, iar cel de-al treilea, de 40 milioane de dolari, a fost destinat programului de pietruire a drumurilor comunale.

De asemenea, s-au mai obţinut credite în valoare de 51 milioane dolari pentru reabilitarea termică a fondului construit şi de 116,6 milioane dolari pentru îmbunătăţirea infrastructurii de alimentare cu apă în zece oraşe.

Agenţia Japoneză de Cooperare Internaţională a donat Ministerului Lucrărilor Publice două milioane de dolari pentru rezolvarea problemelor de tratare a apelor uzate din oraşele dunărene.

https://biblioteca-digitala.ro

POLITICILE SOCIALE, SĂNĂTATEA ŞI PROTECŢIA MEDIULUI

1990 - 1996: Strategii sociale incoerente

În mod paradoxal, atâta vreme cât stânga s-a aflat la putere, în România nu au existat măsuri coerente împotriva sărăciei.

Menţinerea artificială în viaţă a unor mamuţi industriali şi raportarea unei creşteri economice artificiale pe seama produselor din stoc au caracterizat politica economică de până în decembrie 1996 şi au creat o imagine cu totul falsă asupra modului în care sărăcia ar putea fi redusă sau prevenită.

Dereglarea sistemului de asigurări

În decembrie 1996, sistemul de pensii şi asigurări sociale din România se afla într-o criză profundă. Mărirea forţată a numărului de pensionari, care reprezenta de fapt un şomaj mascat, a dereglat total sistemul de asigurări sociale fragilizat de inflaţie.

Legislaţia adoptată până în decembrie 1996 a produs importante decorelări, constituindu-se într-un factor al degradării situaţiei pensionarilor. În 1996, vârsta medie de pensionare ajunsese să fie una dintre cele mai scăzute din Europa (51 de ani pentru femei şi 57 de ani pentru bărbaţi). Numărul de pensionari de invaliditate era aproape dublu faţă de cel din 1989. Numărul total al pensionarilor a ajuns la 6 milioane, depăşind cu mult nivelul persoanelor active (cca. 4 milioane).

Cea mai mare creştere a preţurilor

Contrar tuturor declaraţiilor oficiale despre "performanţele" PSD, statisticile arată că în anul 1993 s-a înregistrat cea mai mare creştere anuală a preţurilor şi cea mai ridicată rată a inflaţiei.

Potrivit datelor Institutului Naţional de Statistică, în perioada 1990-1996, adică în perioada în care PDSR s-a aflat la guvernare, preţurile mărfurilor alimentare şi nealimentare şi tarifele serviciilor au crescut de 129,8 ori.

Din ianuarie 1997 şi până în august 2000, adică în perioada Administraţiei Constantinescu, preţurile la

https://biblioteca-digitala.ro

bunurile de consum şi servicii au crescut de 8,7 ori. Aşadar, creşterile de preţuri din timpul guvernării 1997-2000 la aceste categorii de produse au fost de 15 ori mai mici decât cele din timpul guvernărilor anterioare.

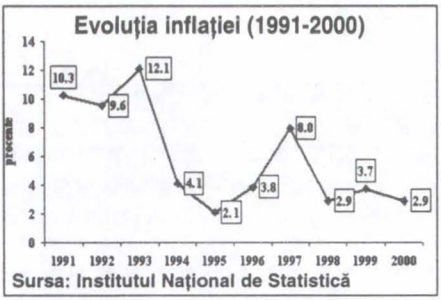

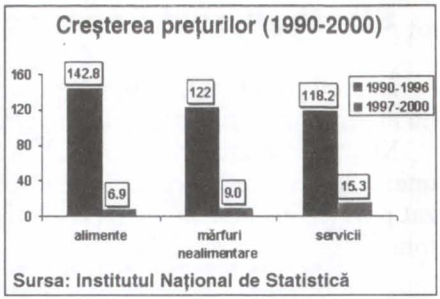

Între 1990 şi 1996, alimentele s-au scumpit de 142,8 ori, mărfurile nealimentare de 122 de ori, iar serviciile de 118,2 ori. Între 1997 şi 2000, preţurile mărfurilor alimentare au crescut de 6,9 ori, preţurile mărfurilor nealimentare de 9 ori, iar tarifele serviciilor de 15,3 ori.

1997 - 2000: Politici sociale în vremuri de criză

În ciuda gravei crize economice şi financiare moştenite, guvernarea partidelor câştigătoare în alegerile din 1996 a urmărit şi a realizat o serie de măsuri pentru sprijinirea categoriilor defavorizate.

În octombrie 1998, Administraţia Constantinescu a lansat *Strategia de prevenire şi combatere a sărăciei.*

Legi şi fonduri pentru persoanele defavorizate

Prin Legea nr. 129/1998 a fost înfiinţat Fondului Român de Dezvoltare Socială, organism de interes public, care finanţează proiecte de combatere a sărăciei, iar în 1999 a fost înfiinţat Fondul Naţional de Solidaritate, destinat categoriilor defavorizate.

De asemenea, prin Legea nr. 34/ 1998, asociaţiilor şi fundaţiilor române cu personalitate juridică care înfiinţează şi administrează unităţi de asistenţă socială li s-au acordat subvenţii.

https://biblioteca-digitala.ro

Au fost elaborate şi depuse la Parlament proiectul Legii asistenţei sociale şi cel al Legii privind venitul minim garantat. S-a avut în vedere reformarea întregului sistem de asistenţă socială şi finanţarea acestuia de la bugetul de stat, de la bugetul consiliilor judeţene, al consiliilor locale, ca şi prin donaţii şi sponsorizări private.

Pentru persoanele aflate în dificultate s-a prevăzut asigurarea unui venit minim în vederea acoperirii cheltuielilor strict necesare, în special în cazul când persoana nu beneficiază de un sprijin material conform altor acte normative (ajutor de şomaj, alocaţie de sprijin sau plăţi compensatorii).

Pentru a uşura povara cheltuielilor cu întreţinerea locuinţelor în timpul iernii, preţul giga-caloriei a fost subvenţionat parţial pentru toţi consumatorii, iar categoriile de populaţie cu venituri reduse au beneficiat de subvenţii speciale.

Reforma instituţiilor de protecţie a copilului

La numai câteva luni de la alegerile din decembrie 1996, a fost adoptată *Strategia guvernamentală în domeniul protecţiei copilului.*

Prin măsuri legislative şi de reformă instituţională, între 1997 şi 1999 au fost puse bazele unui nou sistem de protecţie a copilului. Procesul de reformă în domeniul instituţiilor pentru protecţia copilului reprezintă cea mai importantă acţiune de descentralizare, din 1989 până astăzi, vizând peste 38.000 copii, peste 20.000 angajaţi şi peste 270 instituţii de ocrotire.

Între rezultatele aplicării Strategiei în domeniul protecţiei copilului se numără: scăderea numărului de copii mici (0-3 ani) internaţi în instituţii rezidenţiale, reducerea numărului mediu de copii dintr-o instituţie de la 200 la 140 şi renunţarea la vechile practici de a prelungi, în mod nejustificat, şederea copiilor în instituţii de ocrotire.

Alocaţii pentru copii şi concedii plătite pentru părinţi

În februarie 1997, alocaţia pentru copii a crescut de la 12.000 lei la 50.000 lei, iar în martie 1998 a crescut la 65.000 lei. Prin Legea 119/ 1997 s-a instituit dreptul la alocaţie lunară suplimentară pentru familiile care au în întreţinere mai mult de doi copii. De această prevedere au beneficiat în 1998 peste 1.333.000 de copii, statul alocând

https://biblioteca-digitala.ro

în acest sens peste 764 miliarde de lei. Prin Legea 261/ 1998, perioada de acordare a alocaţiei de stat pentru copii a fost extinsă până la terminarea liceului sau a şcolii profesionale şi pentru tinerii care au depăşit 18 ani. De alocaţia de stat beneficiau, la sfârşitul anului 2000, 5,2 milioane de copii, din care 200.000 depăşiseră 18 ani.

Prin Legea 120/ 1997, concediul plătit pentru îngrijirea copiilor a fost stabilit la 2 ani, el acordându-se opţional oricăruia dintre părinţi, cu o indemnizaţie egală cu 80% din salariul lunar. În 1998, au beneficiat de prevederile acestei legi 60.000 de persoane, pentru care statul a alocat 540 miliarde de lei.

Creşterea şi recolerarea pensiilor

Exprimată în dolari, pensia medie lunară pentru vechime integrală în muncă a crescut de la 39,9 dolari la sfârşitul lui 1996, la 47,8 dolari la sfârşitul lui 2000. şi aceasta în condiţiile în care numărul mediu al pensionarilor era în anul 2000 mai mare decât în 1996 cu 736.000 persoane. Astfel, dacă în anul 1990, raportul dintre salariaţi şi pensionari a fost 2,2 la 1, în 1996 acest raport era 1,10 la 1, iar în 2000 era de 0,73 la 1.

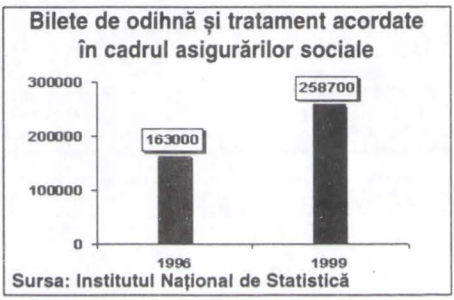

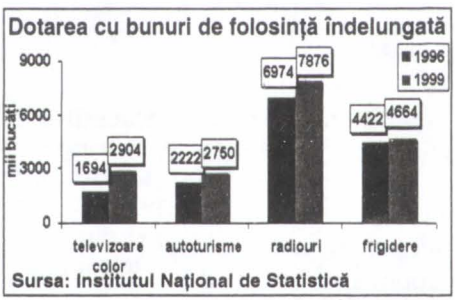

În 1999 şi 2000 s-au făcut primele recorelări ale pensiilor pentru a corecta distorsiunile pe care politica incoerentă din 1990-1996 le indusese în sistem.

În anul 2000, pensia medie de asigurări sociale pentru vechime completă era de 1.238.051 lei, iar pensia minimă de asigurări sociale de stat pentru vechime completă depăşea 1.000.000 lei.

Legea 86/1997 a prevăzut dreptul la pensie şi pentru cetăţenii români cu domiciliul pe teritoriul altei ţări.

Prin Legea nr. 19/2000 a fost modernizat şi eficientizat întregul sistem public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale, acordându-se autonomie Caselor de Pensii.

https://biblioteca-digitala.ro

Legea privind asigurările de sănătate din 1997 a conferit pensionarilor dreptul de a beneficia în continuare de rețete gratuite.

Legea nr. 142/1998 a reglementat acordarea tichetelor de masă în unități economice și în instituții bugetare. Potrivit Legii nr. 208/ 1997 privind cantinele de ajutor social, aceste unități prestează servicii sociale gratuite sau contra cost (pentru sume modice) persoanelor aflate în situații economico-sociale precare sau în situații medicale deosebite.

Reducerea emigrației

Dacă, în 1996, 21.526 români și-au părăsit definitiv țara, în 1999 numărul emigranților români a scăzut la 12.594 persoane.

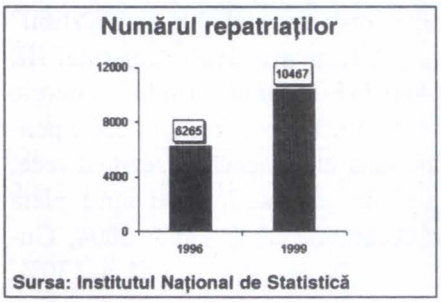

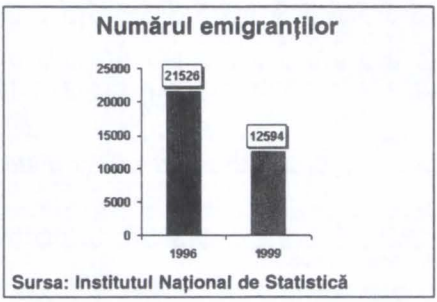

În același timp, numărul repatriaților a crescut de la 6.265 persoane în 1996, la 10.467 persoane în 1999.

2001 - 2004: Creșterea sărăciei

Explozia prețurilor

În campania electorală din 2000, PDSR a promis "aplicarea unei cote de TVA între 2% și 9% la produsele de bază" (Oferta electorală a Partidului Democrației Sociale din România, p. 21). Această promisiune a fost una dintre ideile de bază ale campaniei sale, fiind reluată în nenumărate rânduri la posturile de televiziune, la radio, în presa scrisă.

https://biblioteca-digitala.ro

Numai prin reducerea TVA la pâine, lapte, ulei şi zahăr, PDSR se angaja că va "adăuga la venitul familiei cam 200.000 de lei pentru familiile de 3 persoane".

Promisiunea reducerii preţului la alimentele de bază a fost uitată de PSD imediat după câştigarea alegerilor. În timpul guvernării PSD, preţurile la alimente au cunoscut creşteri uriaşe. Astfel, în perioada decembrie 2000 - mai 2004, laptele s-a scumpit cu 80%; carnea de pasăre s-a scumpit cu 50%; carnea de porc s-a scumpit cu 60%; carnea de vită s-a scumpit cu 70%; uleiul s-a scumpit cu 60%; pâinea s-a scumpit cu 90%; zahărul cu 49%, iar cartofii cu 130%.

În *Programul AntiCriză*, din 1999, PDSR promisese "reglementarea strictă a preţurilor la energie şi la combustibil" (Programul AntiCriză al PDSR, martie 1999, Capitolul III, E.2). După venirea la putere, PSD a adus tarifele la energie electrică, gaze şi încălzire termică la cote insuportabile pentru marea majoritate a populaţiei. Practic, în sezonul rece, venitul unei persoane nu mai este suficient pentru plata întreţinerii. În perioada decembrie 2000 - mai 2004, Guvernul a scumpit gazele cu 250%, energia termică cu 130%, iar energia electrică cu 100%. În total dispreţ faţă de populaţie, scumpirea tarifelor la utilităţi a avut loc, cu precădere, în perioade premergătoare sau chiar în sezonul rece (august-octombrie 2001, noiembrie 2001, ianuarie 2002, octombrie-noiembrie 2002, septembrie-octombrie 2003).

Din decembrie 2000 până în mai 2004, sub guvernarea PSD, serviciile de apă, canal şi salubritate s-au scumpit cu 160%. Transportul urban a fost majorat cu 135%, iar transportul interurban cu 98,1%. Un caz aparte în cadrul acestei subgrupe de servicii este reprezentat de transportul CFR. În perioada decembrie 2000 - iulie 2003, PSD a scumpit aberant transportul pe căi ferate, cu 170%.

În aceeaşi perioadă, PSD a scumpit combustibilii cu 90%. Medicamentele s-au scumpit cu 50%, serviciile de poştă şi telecomunicaţii cu 67%, iar serviciile de telefonie

https://biblioteca-digitala.ro

cu 71%. În total, preţurile mărfurilor alimentare au crescut cu 70%, cele ale mărfurilor nealimentare cu 90%, iar cele ale serviciilor cu 100%.

Gogoaşa milionului de noi locuri de muncă

În campania electorală din 2000, PDSR a promis că "se vor înfiinţa 980.000 de noi locuri de muncă" (Oferta electorală a Partidului Democraţiei Sociale din România, p. 33). Realizarea acestei promisiuni ar fi însemnat practic eliminarea şomajului, din moment ce, în decembrie 2000, existau 1.007.000 şomeri. Această promisiune, neamendată până azi de cetăţeni, a arătat natura demagogică şi populistă a campaniei electorale din 2000 şi incapacitatea Opoziţiei de a contracara campania propagandistică continuă a Guvernului PSD între 2001 şi 2004.

Numărul salariaţilor a scăzut

În mai 2004, efectivul salariaţilor era cu 73.800 persoane mai mic decât în iunie 2000. Practic, până astăzi, cele 980.000 noi locuri de muncă promise de PSD nu se regăsesc în realitate. În mod cu totul ridicol, PSD consideră şi prezintă drept "noi locuri de muncă" angajările celor care şi-au schimbat locul de muncă în ultimii ani. Dacă nu ar fi jignitoare, o astfel de susţinere ar putea fi o glumă de prost gust. Potrivit logicii PSD, faptul că un om şi-a schimbat de trei ori locul de muncă înseamnă crearea a trei noi locuri de muncă.

În realitate, în timpul guvernării Năstase, au dispărut 73.800 locuri de muncă.

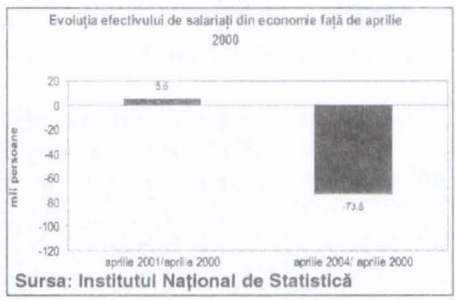

Locuri de muncă în Occident

Deşi efectivul de salariaţi a scăzut, şomajul a înregistrat în cifrele oficiale o scădere. Acest fapt se explică atât prin numărul mare de persoane fără ocupaţie care nu primesc ajutoare de şomaj, cât şi prin exportul de forţă de muncă din România practicat atât legal, cât şi clandestin (la "negru").

https://biblioteca-digitala.ro

Reforma în domeniul sănătăţii

1990 - 1996: Rezultate catastrofale

De la raţionalizarea alimentelor la raţionalizarea spitalelor

În perioada 1990-1996, România s-a confruntat cu dificultăţi majore în ceea ce priveşte sistemul de ocrotire a sănătăţii. Guvernările PSD au perpetuat problemele sistemului medical învechit, centralizat, cu management ineficient, calitatea îngrijirii generale a sănătăţii populaţiei continuând să se degradeze.

Între 1990 şi 1996, oamenii care fundamentaseră "ştiinţific" raţionalizarea alimentaţiei populaţiei în timpul regimului comunist, în frunte cu prof. dr. Iulian Mincu, au ajuns să conducă Ministerul Sănătăţii. Rezultatele au fost catastrofale. Rata mortalităţii a crescut semnificativ, iar sporul natural a scăzut dramatic. Numărul spitalelor s-a redus, infrastructura sanitară s-a deteriorat.

Reformarea sistemului îngrijirilor de sănătate în România a demarat abia după alegerile din 1996.

1997 - 2000: Începutul unei reforme reale

Legi şi instituţii indispensabile reformei

Legea privind asigurările de sănătate, adoptată în anul 1997, urmată de Legea privind sănătatea publică şi Legea de organizare a spitalelor, ambele din 1998, au furnizat cadrul legal pentru reforma în domeniul sănătăţii.

Legea asigurărilor sociale de sănătate a făcut posibil ca, în scurt timp, sistemul de îngrijiri de sănătate să se descentralizeze, să se depolitizeze, să fie finanţat şi orientat către pacient. Au fost create premisele pentru ca spitalele, dispensarele şi cabinetele să devină cu adevărat independente în exercitarea atribuţiilor lor profesionale. De asemenea, a devenit posibilă înfiinţarea instituţiilor de îngrijiri de sănătate cu contracte libere.

În baza Legii 100/1998 privind sănătatea publică, au fost

https://biblioteca-digitala.ro

stabilite 31 de programe destinate medicinii preventive şi promovării sănătăţii.

Au fost înfiinţate Casa Naţională de Asigurări de Sănătate (în 1997), case de asigurări de sănătate pe domenii de activitate (1998), precum şi Agenţia Naţională a Medicamentului (în 1998).

Mai multe fonduri pentru sănătate

Cheltuielile publice pentru îngrijirile de sănătate au crescut la 3,9% din PIB în anul 1999. Pentru comparaţie, în anul 1996, cheltuielile publice pentru îngrijirile de sănătate au fost egale cu 2,9% din PIB.

În ceea ce priveşte cadrele sanitare cu pregătire superioară, numărul medicilor din unităţile medicale bugetare a crescut la 42.371 în anul 2000, faţă de 40.919 în anul 1996.

În anul 1996 România avea un medic practician la 552 locuitori, în timp ce, în 1999, unui medic îi reveneau 486 de locuitori.

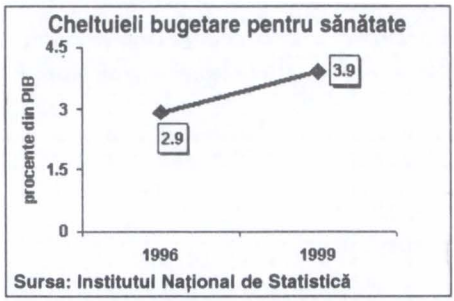

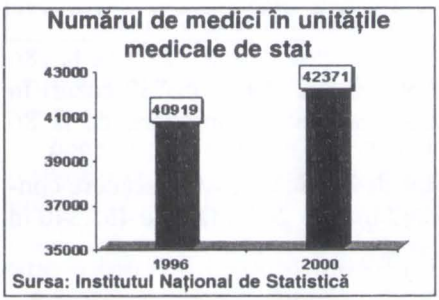

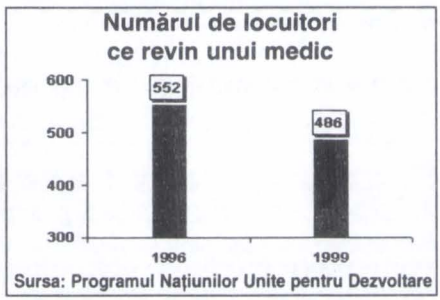

După tendinţa de scădere de până în anul 1996, numărul spitalelor de stat a crescut de la 413 în 1996, la 439 în 2000.

Ameliorare a stării de sănătate a populaţiei

Rata mortalităţii, aflată în creştere între 1990 şi 1996, a înregistrat în sfârşit o tendinţă descrescătoare, numărul de decese la mia de locuitori micşorându-se de la 12,7 în 1996 la 11,8 în 1999, iar numărul de decese la copii cu vârste sub un an scăzând de la 5.158 de cazuri în 1996 la 4.370 în 2000.

https://biblioteca-digitala.ro

Dacă, în 1996, pentru 21% dintre cetățenii români care împliniseră 5 ani speranța de viață nu depășea 60 de ani, procentul a scăzut în 1999 la 19%.

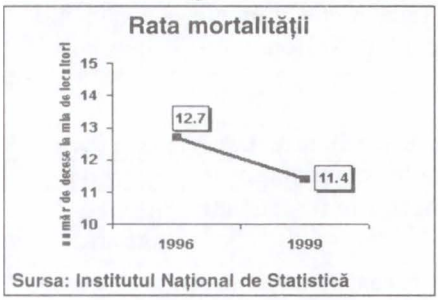

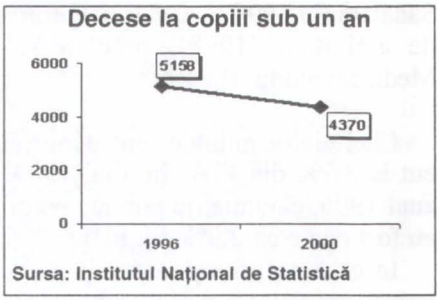

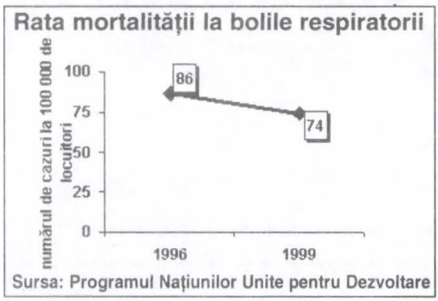

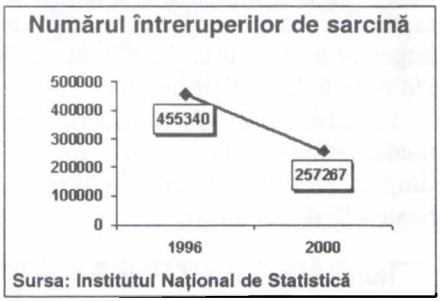

Mortalitatea prin boli cardiovasculare a scăzut de la 786 cazuri la 100.000 locuitori, în anul 1996, la 737 cazuri în anul 1999, iar mortalitatea prin boli respiratorii de la 86 cazuri în 1996, la 74 cazuri la 100.000 locuitori în 1999.

Numărul întreruperilor de sarcină a fost în scădere constantă, ajungând la 257.267 în anul 2000, față de 455.340 în 1996.

2001 - 2004: Sistemul de sănătate în colaps

Clientela politică revine

După recâștigarea puterii în 2000, PSD și-a instalat clientela politică în Ministerul Sănătății, în direcțiile județene de sănătate și în conducerea spitalelor. În vârful sistemului de sănătate s-au reîntors oamenii care îi gestionaseră degradarea în perioada 1990-1996:

https://biblioteca-digitala.ro

- Daniela Bartoş este numită ministru în 2000, după ce fusese secretar de stat în ministerul condus de Iulian Mincu şi, apoi, ministru al Sănătăţii în 1996, până la alegeri;
- Mircea Beuran, mâna dreaptă a lui Iulian Mincu şi a Danielei Bartoş, în calitate de director general în minister, devine ministru după demisia dr. D. Bartoş;
- Magdalena Bădulescu redevine directorul Direcţiei farmaceutice din Ministerul Sănătăţii, după ce ocupase acelaşi post şi în timpul guvernării Văcăroiu;
- Teodor Trăistaru, avansat secretar de stat pentru integrare europeană în Ministerul Sănătăţii, a ocupat funcţia de director în minister în perioada în care acesta era condus de Iulian Mincu;
- Dan Georgescu, în prezent consilier de stat al premierului Năstase pe probleme de sănătate, a fost şi consilierul ministrului Mincu.

Strategii aberante

Politica PSD în domeniul sănătăţii s-a remarcat doar printr-o serie de măsuri aberante, precum desfiinţarea unor spitale; transformarea altora în "unităţi medico-sociale"; introducerea unui bir pe consultaţie, prin co-plată; salarii extrem de mici, mai ales pentru medicii tineri, şi taxarea excesivă a veniturilor medicilor cu liberă practică.

Casa Naţională de Asigurări de Sănătate (CNAS) a dus un război permanent cu Colegiul Medicilor, cu medicii de familie şi cu unităţile sanitare. Consecinţele au fost criza medicamentelor compensate şi gratuite şi criza finanţării spitalelor.

CNAS nu a alocat sumele necesare activităţii medicilor de familie, motivând că se face risipă. Eugeniu Ţurlea, numit preşedinte al CNAS de către premierul Adrian Năstase, a alocat doar 6,8% din fonduri medicinii de familie, în loc de 9%, cum fusese stabilit anterior. Ponderea alocărilor pentru medicina primară a scăzut de la 15% în 2000 la 11% în 2001.

Deşi spitalele nu mai făceau faţă cheltuielilor, nemaiavând nici măcar medicamentele de primă necesitate sau

https://biblioteca-digitala.ro

hrană suficientă pentru pacienții internați, CNAS a rămas la sfârșitul anului 2001 cu 8.000 de miliarde de lei necheltuiți.

Ca și în cazul profesorilor, și angajaților din sistemul sanitar li s-a promis, prin contractul colectiv de muncă, acordarea de tichete pentru masă. Însă Ministerul Sănătății și Familiei a luat decizia de a interzice acordarea acestor tichete în unitățile sanitare.

La acestea s-au adăugat lipsa de autoritate a miniștrilor Daniela Bartoș și Mircea Beuran și incapacitatea acestora de a formula o strategie de reformă în domeniul sănătății. Mircea Beuran, acuzat de plagiat, nu a făcut decât să agraveze criza de autoritate a Guvernului PSD.

Sistemul de sănătate a fost grav afectat nu numai de incompetența crasă a managerilor, ci și de deturnarea fondurilor din asigurările de sănătate. Abuzurile legalizate prin Ordonanța de Urgență 150/2002 privind organizarea și funcționarea sistemului de asigurări sociale de sănătate au făcut ca banii plătiți de contribuabili pentru sănătate să nu mai ajungă în sistem. Mii de miliarde de lei au dispărut fără urmă.

Rezultat al politicii PSD în domeniul sănătății, natalitatea a scăzut în primul semestru al anului 2002, ajungând la 105.513, față de 109.850 în aceeași perioadă a anului 2001. Sporul natural a scăzut, ajungând de la -1,9 la 1000 de locuitori în 2001, la -2,4 în primul semestru al anului 2002.

Protecția mediului

1990 - 1996: Ignorarea riscurilor degradării

Situația existentă în 1996 demonstrează că guvernarea FSN-FDSN-PDSR și a aliaților săi nu a sesizat importanța vitală a protecției mediului și, ca atare, nu a făcut mai nimic în această direcție.

La sfârșitul anului 1996, România nu avea acces la nici un program de mediu finanțat de organisme internaționale.

https://biblioteca-digitala.ro

Ministerul Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului gestiona doar 6 proiecte, finanţate de la buget, cu o valoare totală de 6 milioane dolari.

Dacă până în 1997, Comisia Europeană sublinia extrema întârziere a României, incapacitatea de a elabora strategii, programe şi proiecte viabile în domeniul protecţiei mediului, sub mandatul Administraţiei Constantinescu, autorităţile au declanşat reforma sistemului de prevenire şi combatere a riscurilor ecologice.

1997 - 2000: Schimbări radicale

Integrarea în structurile europene de mediu

Între 1997 şi 2000, România şi-a dinamizat şi optimizat proiectele pentru recuperarea întârzierii faţă de aplicarea normelor Uniunii Europene.

Au fost elaborate şi adoptate peste 100 de acte normative care au reuşit să acopere golurile legislative. Din punct de vedere instituţional, reforma a fost radicală. Ea a vizat în primul rând restructurarea şi reorganizarea Regiei Naţionale a Pădurilor, rezultate concrete fiind reducerea numărului direcţiilor silvice de la 41 la 25, a ocoalelor silvice de la 394 la 380 şi ameliorarea substanţială a situaţiei economico-financiare a Regiei Naţionale a Pădurilor. A urmat restructurarea Regiei Naţionale Apele Române, transformată în două companii: Compania Naţională Apele Române şi Compania Naţională Institutul de Meteorologie, Hidrologie şi Gospodărirea Apelor.

În 9 octombrie 2000, a fost semnat, la Bruxelles, Acordul de aderare a României la Agenţia Europeană de Mediu, moment care consfinţea integrarea ţării noastre în structurile europene de mediu.

Programe şi fonduri pentru mediu

În 2000, ministerul de resort gestiona peste 100 de proiecte, cu o valoare care depăşea 200 de milioane de euro, având acces la toate programele finanţate de Uniunea Europeană: PHARE, ISPA şi SAPARD.

https://biblioteca-digitala.ro

Volumul fondurilor externe destinate protecției mediului atrase de România în perioada 1997-2000 a fost de circa 29 de ori mai mare decât în perioada 1990-1996, respectiv peste 460 de milioane de euro, față de doar 16 milioane euro.

Numărul agenților economici cu capital de stat care se încadrau în prevederile legislației cu privire la mediu a crescut de la 283 în 1996, la circa 1.300 în 2000, adică de circa patru ori și jumătate.

2001 - 2004: Agresarea mediului înconjurător

Unde sunt banii încasați?

Poluări, deversări, dispariții de specii rare, tăieri ilegale de păduri, vânări exagerate de urși au devenit lucruri la ordinea zilei.

Când vine vorba despre proiecte menite să protejeze mediul înconjurător, de cele mai multe ori este invocată lipsa banilor. Dar, potrivit declarațiilor ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor, Speranța Ianculescu, la Fondul de Mediu s-au adunat nu mai puțin de 1.000 miliarde lei. Numai în 2003 sumele vărsate de agenții economici au depășit 600 miliarde lei. Nici un leu nu a fost alocat însă pentru proiecte de mediu.

Cu o contribuție importantă a guvernării CDR, România și-a aliniat aproape integral legislația în domeniul mediului la cea europeană. Dar până la aplicarea ei mai este cale lungă. Despre Garda de Mediu, de la înființare până acum, nu s-a mai auzit nimic, iar inspectoratele teritoriale de mediu se mulțumesc doar să constate și să dea un fel de amenzi "tip abonament" societăților comerciale care încalcă prevederile legale.

Sumele și modul de folosire a fondurilor primite în cadrul unor programe internaționale, pentru rezolvarea unor probleme locale cu caracter ecologic, în majoritatea cazurilor nu sunt făcute publice. Cât despre militanții români din domeniul mediului și despre acțiunile lor se pot afla mai multe de la Bruxelles ori Strasbourg decât de la posturile publice de radio și televiziune.

https://biblioteca-digitala.ro

Din decembrie 2000 până în mai 2004, PSD a scumpit serviciile de apă canal şi salubritate cu 160%. Transportul urban a fost scumpit cu 135%, iar transportul interurban s-a scumpit cu 98,1%. Un caz aparte în cadrul acestei subgrupe de servicii este reprezentat de transportul CFR. În perioada decembrie 2000 - iulie 2003, PSD a scumpit aberant transportul pe căi ferate cu 170%.

În aceeaşi perioadă, PSD a scumpit combustibilii cu 90%. Medicamentele s-au scumpit cu 50%, serviciile de poştă şi telecomunicaţii cu 67%, iar serviciile de telefonie cu 71%. În total, preţurile mărfurilor alimentare au crescut cu 70%, cele ale mărfurilor nealimentare cu 90%, iar cele ale serviciilor cu 100%.

"Bombe ecologice"

În prezent, doar 1% din cantităţile de deşeuri colectate sunt reciclate. La nivelul întregii ţări există 500 de operatori de salubritate, majoritatea axaţi pe marile aglomeraţii urbane. Este explicabil, din moment ce, de la o cantitate în sus, colectarea deşeurilor poate să devină o afacere profitabilă.

În oraşele mici există doar de firme în pragul falimentului, cu prestaţii mult sub cerinţele legale. Colectarea deşeurilor menajere în zonele rurale este inexistentă.

În ţară, există 687 depozite industriale, dar spaţiile de depozitare nu sunt conforme cu prevederile legislaţiei în vigoare. Deşeurile industriale provenite din activitatea societăţilor comerciale sunt depozitate în iazuri, platforme sau bazine.

Deocamdată, în România, funcţionează doar 13 depozite ecologice de deşeuri. Din totalul depozitelor de deşeuri nepericuloase aparţinând oraşelor, doar 5,5% corespund exigenţelor impuse de Uniunea Europeană referitoare la respectarea condiţiilor de mediu.

Nu există incineratoare de deşeuri urbane la scară industrială. Se practică, totuşi, incinerări în instalaţii industriale, care nu au, însă, sisteme de reţinere a noxelor. Există 333 crematorii în unităţile medicale, dar nici unul nu este în acord cu cerinţele comunitare.

https://biblioteca-digitala.ro

Delta în pericol

Actualii guvernanţi au blocat anul acesta investiţiile în Delta Dunării pentru decolmatări de canale şi gârle, pentru reconstrucţia ecologică de amenajări agricole şi piscicole. Conform planului de investiţii elaborat de specialiştii Institutului Naţional de Cercetare-Dezvoltare "Delta Dunării" şi ai Administraţiei Biosferei "Delta Dunării", ar fi fost necesare 80 miliarde lei pe an pentru diminuarea la minimum a riscului unui dezastru ecologic în zonă. Ministerul a aprobat doar 13 milioane lei, adică de 6.000 ori mai puţin.

Canalul Bâstroe

Chiar în timpul scrierii acestei cărţi, nu numai opinia publica din România, ci şi opinia publică internaţională îşi exprimă îngrijorarea faţă de consecinţele ecologice dezastruoase pe care construirea, de către Ucraina, a canalului Bâstroe le va avea asupra biosferei Delta Dunării. Şi nimeni nu înţelege cum s-a putut ajunge până aici, fără o reacţie fermă din partea Guvernului român. În locul unui răspuns clar, partidul de guvernământ adoptă aceeaşi cunoscută tactică a mistificării, transferându-şi eşecurile asupra Administraţiei Constantinescu şi contând, pentru acreditarea acestui fals, pe lipsa de informaţie a cetăţenilor - lesne de înţeles în cazul tehncii laborioase a negocierilor diplomatice. Tocmai de aceea mă simt dator să explic întocmai despre ce este vorba.*

Tratatul cu Ucraina

Declaraţia premierului Adrian Năstase de marţi, 1 septembrie 2004, potrivit căreia "graba cu care a fost încheiat în 1997 Tratatul cu Ucraina nu a condus la rezolvarea tuturor problemelor, ci a permis apariţia unor complicaţii care trebuie încă soluţionate", reprezintă o încercare a primului ministru de a ascunde incompetenţa şi dezinteresul de care a dat dovadă Cabinetul, pe care îl conduce, în problema Bâstroe.

În realitate, Tratatul politic de bază dintre România şi Ucraina, încheiat la 2 iunie 1997, cuprindea, la articolul 16,

* Vezi şi comunicatul dat publicităţii în calitate de preşedinte al Acţiunii Populare, la 2 septembrie 2004, în ZIUA

https://biblioteca-digitala.ro

prevederi exprese referitoare la protejarea în comun a mediului. În conformitate cu această prevedere şi cu interesul major al României de a proteja biosfera Delta Dunării, a fost negociat şi încheiat, la 5 iunie 2000, un Acord tripartit între Ministerele Mediului din România, Ucraina şi Republica Moldova.

Acord tripartit pentru protecţia Deltei

Acordul privind cooperarea în zona protejată din Delta Dunării şi Prutul de Jos, încheiat în 2000, prevedea obligaţii si mecanisme comune în vederea conservării patrimoniului natural unic al zonei gurilor Dunarii si instituia o comisie mixta, cu participarea Consiliului Europei, a UNESCO, a Comisiei Europene si a altor institutii internationale.

Pentru ca Acordul să intre în vigoare era necesară aprobarea lui. Guvernului Năstase i-au trebuit însă 3 ani ca să aprobe, la 28 august 2003, acest acord, întârzierea dovedind lipsa oricărui interes al PSD pentru protejarea Deltei.

În momentul în care a apărut problema Bâstroe, opinia publică şi societatea civilă, organizaţiile de protejare a mediului şi presa din România s-au mobilizat exemplar, dar Parlamentul României s-a adresat acestor instanţe abia în 1 septembrie 2004. Este un caz în care, din nou, priorităţile guvernanţilor nu coincid deloc cu cele ale cetăţenilor.

Confuzii rău intenţionate

Confuzia care se face, intenţionat, între problemele de mediu (a căror rezolvare la nivel politic este prevăzută în Tratatul de bază şi s-a concretizat efectiv în iniţiative ale guvernării 1997-2000) şi problema regimului frontierei de stat dintre România şi Ucraina nu are nici un temei. Tratatul de bază a prevăzut mecanismele de negociere şi de soluţionare a fiecăreia dintre aceste două categorii de probleme, în mod diferenţiat. Canalul Bâstroe este o problemă legată de mediu şi nu de regimul frontierei de stat.

În concluzie, nu este vorba de o "moştenire" lăsată de Administraţia pe care am condus-o, ci de un eşec al guvernării PSD într-o problemă care afectează grav interesele ţării şi ale Europei, prin distrugerea echilibrului ecologic şi hidrologic din Delta Dunării. Un eşec pentru care premierul Năstase refuză, ca de obicei, să-şi asume responsabilitatea.

https://biblioteca-digitala.ro

În România, vânătoarea, patronată chiar de premierul Năstase, nu este controlată după criterii ştiinţifice. Se dezvoltă alarmant şi turismul de vânătoare care pune în pericol conservarea speciilor.

Potrivit Ministerului Agriculturii, aproximativ 300 de urşi, 370 de lupi şi 4.800 de porci mistreţi, precum şi mai mult de 6.000 de vulpi pot fi vânate în 2004 fără a afecta conservarea speciilor protejate.

Asociaţia ecologistă AVES este de părere că aceste cote sunt supraevaluate, pentru ca România să poată atrage un turism de vânătoare profitabil. În realitate, numărul urşilor bruni din România a scăzut cu 60% în ultimii trei ani.

EDUCAŢIA

Domeniul educaţiei implică, direct sau indirect, cea mai mare parte a populaţiei României: copii, adolescenţi, tineri şi mai puţin tineri (cuprinşi în ciclurile liceal, profesional, universitar, postuniversitar, de specializare şi perfecţionare), învăţători şi profesori din învăţământul de toate gradele, părinţi interesaţi de viitorul copiilor lor.

Vorbim des şi cu emfază despre prestigiul şcolii româneşti, invocând mari figuri ale trecutului, performanţele elevilor olimpici, numele unor români plecaţi de mult din ţară, care se bucură de faimă internaţională. Sunt succese care ne măgulesc orgoliul, dar care nu sunt definitorii pentru realitatea învăţământului românesc în ansamblul lui.

Afectat, timp de patru decenii, de ingerinţe ideologice şi politice, de mistificări istorice şi izolaţionism, învăţământul românesc s-a confruntat, după 1989, cu necesitatea unei restructurări profunde, a recuperării anacronismelor instituţionale şi de conţinut prin compatibilizarea cu standardele europene şi mondiale.

1990 - 1996: Restructurare formală

Un pas înainte, doi înapoi

În pofida unor iniţiative de restructurare, reforma învăţământului a rămas mai degrabă la nivel declarativ, întârziată fiind şi de ambiguitatea orientării pro-occidentale a guvernării FSN-FDSR-PDSR, şi, în consecinţă, de absenţa

https://biblioteca-digitala.ro

unui impuls extern al schimbării în vederea integrării europene.

La începutul anului 1990, sub presiunea demonstrațiilor studențești, la conducerea Ministerului Învățământului s-a aflat, pentru scurtă vreme, o echipă cu viziune reformatoare, dar toate eforturile în acest sens au fost blocate de inerția sau rezistența voită a unui aparat greoi, centralist și ineficient, tributar compromisurilor politico-financiare, refractar la orice înnoire de substanță.

Ca urmare, "cu toate că s-au promovat autonomia universitară, pluralismul educațional, conjugarea cu Europa, măsurile au fost, până în 1997, mereu pe jumătate sau au rămas simple declarații. Ca efect, în învățământ au rămas fenomene corespunzătoare celor din economie: centralism mascat; liberalizare lipsită de competiție; diversificare fără evaluare; extindere fără calitate; autonomie fără răspundere; distrugrea meseriilor etc"*.

1997 - 2000: Management educațional european

Adevărata reformă a școlii românești a început abia sub guvernerea CDR. Văzut ca o pârghie a modernizării societății românești, dar și ca o condiție prioritară a pregătirii tinerilor români pentru exigențele pieței europene a muncii, *sistemul de învățământ și educație a cunoscut, în perioada 1997-2000, o schimbare radicală.*

Reforma învățământului preuniversitar

Reformarea învățământului preuniversitar, centrată pe interesul elevului, a vizat în principal calitatea predării, lărgirea și facilitarea accesului la educație, diversificarea învățământului profesional, modernizarea cadrului în care se desfășoară activitățile școlare.

Principalele măsuri luate de Ministerul Educației Naționale, care au așezat pe baze noi învățământul preuni-

* Andrei Marga, Reluarea reformei în învățământ și programul Noua Educație, în Evenimentul zilei, 6 martie 2004.

https://biblioteca-digitala.ro

versitar din România, au fost elaborarea noului Curriculum Național (acțiune care a beneficiat de un credit de la Banca Mondială de 25 milioane de dolari) și aplicarea acestuia la clasele I-XII; tipărirea de noi manuale, alternative, pentru majoritatea claselor; înlocuirea anului școlar împărțit pe trimestre cu cel împărțit pe semestre și introducerea unor perioade compacte de evaluare școlară; înlocuirea evaluării prin note în învățământul primar cu evaluarea modernă prin calificative, pe baza unui sistem științific elaborat de Centrul Național de Evaluare (înființat în 1998); introducerea programului de reformare a învățământului profesional; elaborarea în formă explicită a standardelor profesionale de către Consiliul Standardelor Ocupaționale (înființat în 1999); extinderea învățării limbilor străine; reintroducerea studiului muzicii și artelor plastice în licee; reformarea învățământului în limbile minorităților naționale; aplicarea primului program special de sprijinire a școlarizării romilor; debutul primului program de evaluare instituțională a școlilor și liceelor; trecerea la învățământul obligatoriu de 9 clase (1999), cu perspectiva trecerii la 10 clase; organizarea examenelor de capacitate și de bacalaureat ca examene naționale; reducerea treptată a probelor la examenele de admitere; conceperea și aplicarea primului program cuprinzător de relansare a învățământului rural (1998-2000); revenirea școlilor în patrimoniul și administrația autorităților locale, astfel încât să poată beneficia de integrare în viața comunității, de o gestionare locală adecvată, de implicarea părinților în decizia școlară.

Reforma în învățământul universitar

Actualizarea sistemului universitar și armonizarea progresivă cu celelalte țări europene, asumate de guvernarea 1997-2000, s-au axat pe asigurarea autonomiei universitare reale prin lărgirea autonomiei financiare și trecerea organizării admiterii în facultăți în răspunderea integrală a universităților; compatibilizarea cu curricula internațională; lărgirea paletei de specializări; introducerea învățământului la distanță și a educației pentru adulți; reorganizarea studiilor postuniversitare și a doctoratului în acord cu practicile

https://biblioteca-digitala.ro

europene; relansarea activității științifice prin acreditarea unor centre de excelență pentru cercetarea științifică universitară; abolirea criteriului vechimii în activitate pentru ocuparea posturilor de conferențiar și profesor universitar; înființarea primelor centre de transfer tehnologic între universități; o nouă interacțiune a universităților cu mediul economic; modernizarea infrastructurii; organizarea rețelei informaționale a educației naționale; scoaterea la concurs a tuturor burselor de studii în străinătate; promovarea unor forme noi de cooperare internațională, care au trecut complet în sfera autonomiei universităților.

În virtutea procesului de descentralizare, ministerul a transferat puteri de decizie către Consiliul Național pentru Curriculum și Serviciul Național de Evaluare și Examinare (1998), Oficiul Național al Burselor de Studii în Străinătate (1998), Centrul Național de Recunoaștere a Diplomelor de Studii (1998), Agenția Națională pentru Pregătire Profesională (1998).*

Majorarea bugetului pentru educație

În pofida unui buget național afectat de puținătatea resurselor, am rămas fideli convingerii că finanțarea educației reprezintă o prioritate. Astfel, cheltuielile pentru învățământ au crescut în mod real începând cu 1997, ajungând ca, în anul 2000, să fie prevăzut, pentru prima oară după 1989, un procent mai mare de 4% din PIB.

Prin două legi, din 1997 și 1998, completate în 2000, s-au mărit veniturile profesorilor și ale personalului nedidactic; totuși, acestea nu au putut fi ridicate la nivelul importanței sociale a învățământului ai cărui slujitori continuă să se confrunte cu o situație materială precară. Pentru asigurarea necesarului și a stabilității cadrelor didactice care lucrează în mediul rural, au fost legiferate sporuri salariale între 5 și 80%, în funcție de gradul de izolare a localităților.

* Andrei Marga, Anii reformei. 1997-2000, Editura Fundației de Studii Europene, Cluj, 2000.

https://biblioteca-digitala.ro

Cel mai mare număr de studenți

Numărul studenților înscriși în instituțiile de învățământ superior în vara anului 2000 (pentru anul universitar 2000/2001) a crescut cu aproape 180.000 față de anul universitar 1996/1997, ca urmare a unor măsuri privind diversificarea și multiplicarea specializărilor; sporirea numărului de locuri finanțate de la buget; crearea rețelei naționale a colegiilor universitare (între 1997 și 2000 fiind înființate colegii în peste 25 de localități din țară).

Numărul facultăților a crescut cu circa 150 astfel încât România a înregistrat în anul 2000 cel mai mare efectiv de studenți în universități publice din istoria ei.

Creșterea fondurilor alocate universităților

Fondurile alocate universităților publice de la bugetul statului au crescut de la 575 miliarde lei în 1996, la 3.800 miliarde lei în 2000. Alocările bugetare pentru burse de studii au crescut, în aceeași perioadă, de la 67 miliarde lei la 595 miliarde lei.

Modul de abordare a reformei și măsurile luate, în bună parte bazate pe expertize și asistență internațională, au făcut ca, în mai 2000, România să încheie negocierile de aderare la Uniunea Europeană la capitolul Educație.

2001 - 2004: Centralism și uniformizare

Din 2001, măsurile Ministerului Educației și Cercetării tind să readucă învățământul din România spre centralism și uniformizare, încetinind și deturnând procesul de schimbare profundă a învățământului.

În legătură cu programele MEC din 2000-2004, intens mediatizate la cererea Guvernului, sunt obligat să subliniez că, în realitate, guvernarea PSD nu a adoptat nici o măsură de reformă care să nu fi fost angajată anterior, sub guvernarea CDR.

În pofida declarațiilor oficialialilor PSD care trec sub tăcere realizările perioadei 1997-2000, este - totuși - de salutat faptul că guvernul Năstase a continuat o parte din programele de modernizare a școlii inițiate în timpul

https://biblioteca-digitala.ro

mandatului ministrului PNȚCD, Andrei Marga. Grav este, însă, că actualul guvern a abrogat sau eludează măsuri de reformă negociate deja cu Uniunea Europeana și incluse în *Strategia de dezvoltare a României pe termen mediu*, agreată de partidele parlamentare și transmisă Comisiei Europene în 2000.

Reforme anulate

A fost limitat dreptul școlilor de a propune cursuri opționale, iar numărul manualelor alternative a fost limitat la trei, în funcție de preț și nu de calitate. S-au desființat școlile sătești. România a ajuns să aibă anul școlar cel mai scurt din Europa. S-a instaurat o lipsă totală de organizare în desfășurarea examenelor naționale (capacitate, bacalaureat, titularizare). La numai două săptămâni după învestirea sa în funcție, ministrul Alexandru Athanasiu a reușit să bulverseze bacalaureatul dispunând ca, spre deosebire de probele orale desfășurate potrivit prevederilor Legii învățământului nemodificate, probele scrise să se susțină conform modificărilor aduse Legii învățământului.

S-a încercat înlăturarea certificatului de competență lingvistică din examenul de licență, desființarea învățământul postliceal sanitar, precum și limitarea pregătirii institutorilor la patru ani de liceu pedagogic. Au fost încălcate drepturile cadrelor didactice, prevăzute în Statutul personalului didactic și Legea învățământului, prin interzicerea transferului dintr-o localitate în alta.

Anul școlar 2003-2004 a început cu școli neigienizate și cu manuale vechi. Pentru unele discipline nu s-au tipărit deloc manuale, iar pentru altele au fost retipărite în jur de 15% din necesar. Manualele de clasa I nu au fost adaptate modificărilor făcute în curriculum.

Încălcarea autonomiei universitare

A fost încălcată autonomia universitară, prin limitarea dreptului de a stabili numărul de locuri pentru specializările acreditate. S-a instaurat un trend de uniformizare prin abandonarea programului de ierarhizare a universităților și abrogarea reglementărilor privind diferențierea salariilor în funcție de meritul științific al cadrelor didactice universitare. Tot astfel, prin formarea de consorții universitare, se urmărește cauționarea universităților (de stat sau private) fără renume pe seama prestigiului marilor universități cu tradiție.

https://biblioteca-digitala.ro

Politizare şi corupţie

În afara deselor abrogări şi reveniri legislative, în afara unei abordări populiste a problemelor învăţământului, acest domeniu este grevat, şi el, de cele două tare emblematice pentru ultimii patru ani: politizarea numirilor în funcţii (în special de directori de şcoală) şi amplificarea corupţiei. Criza sistemului de valori a unei societăţi percepute ca aservită politic şi coruptă se răsfrânge asupra calităţii predării, a obiectivităţii evaluării, a competiţiei oneste la nivelul profesorilor şi al elevilor şi studenţilor, a formarii deprinderilor si atitunilor civice. În final, aceste practici deviate riscă să compromită chiar esenţa şi scopul educaţiei.

Cultura

Influenţa prin cultură este unul dintre mijloacele cele mai eficiente de modelare pozitivă sau, dimpotrivă, de uniformizare a indivizilor în scopul transformării acestora într-o masă de manevră. Suport al identităţii şi demnităţii naţionale, cultura română a suferit, poate mai mult decât oricare alt domeniu, intruziunea insidioasă sau mai brutală a aparatului de propagandă comunist.

Înlăturarea regimului dictatorial din 1989 impunea o schimbare majoră în modul de abordare a rolului culturii şi a modalităţilor în care ea poate influenţa ţesutul social şi calitatea vieţii.

1990 - 1996: Centralism şi birocraţie

Cu excepţia unui suflu nou, de scurtă durată, şi a unor iniţiative mai degrabă punctuale, care au marcat ministeriatul lui Andrei Pleşu (28 decembrie 1989 - 16 octombrie 1991), zona guvernamentală a culturii a rămas blocată în centralism, birocraţie excesivă şi confuzie, întreţinute prin nepricepere, rezistenţă la nou şi, ca în toate celelalte domenii, de interese politice clientelare. Nu se poate vorbi despre o reformă reală şi coerentă înainte de 1997.

https://biblioteca-digitala.ro

1997 - 2000: O altă viziune asupra rolului unui minister al Culturii

Noua echipă numită în 1997 sub conducerea ministrului Ion Caramitru (12 decembrie 1996 - 28 decembrie 2000) şi-a concentrat atenţia asupra celor două pârghii prin care statul trebuie şi poate să se implice în cultură: legislaţia şi administrarea patrimoniului cultural. Se cerea creat un cadru modern, flexibil şi deschis, în armonie cu legislaţia şi practicile europene, care să încurajeze creaţia, receptarea actului cultural, conservarea şi valorificarea patrimoniului naţional de cultură şi artă, dialogul cu alte culturi, valorificarea funcţiei formative a culturii. Eforturile Ministerului Culturii au vizat descentralizarea administrativă; reorganizarea şi restructurarea instituţională; parteneriatul cu autorităţile publice; parteneriatul cu structurile societăţii civile.

Iniţiative legislative

Calea reformei a fost deschisă prin iniţierea unor proiecte de legi indispensabile: *Legea bibliotecilor; Legea muzeelor şi colecţiilor; Legea privind protecţia patrimoniului cultural naţional mobil; Legea privind protejarea monumentelor istorice.*

Lipsa sau deficientele unor reglementari care sa faca posibila aplicarea imediată a unor strategii culturale coerente si eficiente au fost parţial corijate prin ordonante ale Guvernului referitoare la modificarea Legii nr. 32/1994 privind sponsorizarea; îmbunatatirea sistemelor de finantare a programelor si proiectelor culturale; organizarea si functionarea fondului cultural national; declararea municipiului Sibiu si a zonei înconjuratoare ca obiect de interes national; protectia patrimoniului arheologic.

Chiar dacă nu a putut rezolva în măsura dorită reforma instituţională, *guvernarea 1997-2000 are marele merit de a fi identificat principalele direcţii de acţiune reformatoare*, bazate pe înţelegerea, asumarea şi valorificarea, în sensul

* Ion Caramitru, Realizările Ministerului Culturii în raport cu angajamentele asumate prin Programul de guvernare 2000 (bilanţ la 10 luni de guvernare, Cabinetul Mugur Isărescu, 18 octombrie 2000).

https://biblioteca-digitala.ro

cel mai bun, a rolului unui stat democratic şi modern în susţinerea culturii.

Programe de susţinere a culturii naţionale

În cadrul *Programului naţional pentru susţinerea culturii scrise*, menit să faciliteze accesul cititorilor la carte, au fost susţinute financiar apariţii editoriale considerate de interes naţional (debuturi, colecţii de autori clasici şi contemporani, antologii), selectate de Comisia naţională pentru cultură scrisă, alcatuită din personalităţi independente ale vieţii literare. Dacă, în 1996, Ministerul Culturii subvenţionase doar 22 programe editoriale, din 1997, numărul acestora a crescut considerabil, fiind în 2000 de 40 de ori mai mare decât în 1996.

În paralel, au fost derulate programe de achiziţii de carte şi periodice pentru bibliotecile publice; programe dedicate artelor vizuale, creaţiei muzicale şi dramaturgice; programe privind cultura minorităţilor naţionale.

Programul *Educaţia permanentă* s-a desfăşurat împreună cu Ministerul Educaţiei, fiind sprijinit de oficialităţi şi ONG-uri din străinătate, ca şi prin fonduri PHARE.

Promovare a culturii române în străinătate

Principalul vector al programului Promovarea culturii româneşti în străinătate l-a constituit colaborarea cu centrele culturale româneşti din afara graniţelor ţării; participarea la târguri de carte internaţionale (Paris, Londra, Leipzig, Bologna, Budapesta, Geneva, Praga, Varsovia); spectaculosul Volk Life Festival organizat de Smithsonian Institute din Washington şi de Fundaţia Culturală Română în 1999, sub patronajul Preşedinţiei României; includerea Muzeului Cotroceni în programul demnitarilor străini aflaţi în vizită în România; donaţii de carte românească din partea Preşedinţiei României către universităţile străine care au catedră de limbă şi civilizaţie românească ş.a.

Conservarea patrimoniului cultural national

Protejarea patrimoniului cultural naţional în conformitate cu normele comunitare europene a constituit o prioritate a guvernării CDR din 1997-2000 şi a constituit, totodată, o mare reuşită. Finanţarea conservării patrimoniale s-a ridicat la un nivel care nu a mai fost atins în ultimii 20 de ani. Faţă

https://biblioteca-digitala.ro

de 1996, fondurile alocate au fost de 14 ori mai mari în 1997 şi de 20 de ori mai mari în 1998.

Programul a vizat îmbogăţirea patrimoniului public si a colectiilor de la muzeele etnografice; sustinerea, protejarea si conservarea creatiei si traditiilor populare; atragerea asistentei internationale specializate pentru formarea unor profesionişti în domeniul conservarii si restaurarii; revitalizarea unor meserii traditionale; stimularea cercetarii si a publicatiilor de specialitate.

Programul naţional de restaurare

Numărul de obiective-monumente istorice cuprinse în Programul naţional de restaurare a crescut de la 173 în 1996, la 357 în 2000. Au fost iniţiate programe de anvergură în care au fost atrase personalităţi, ONG-uri şi organisme internaţionale de prestigiu, care au înţeles urgenţa intervenţiei de restaurare în cazul unor valori patrimoniale ameninţate cu dispariţia. Aceste programe, dintre care unele se deruleaza si acum, au urmarit nu numai salvarea, ci si punerea în circulaţie a fondului de cultură şi civilizaţie românesc şi integrarea lui în patrimoniul universal

- *Programul Sibiu / 2000* a vizat restaurarea patrimoniului arhitectural din municipiul Sibiu şi satele săseşti, precum şi contribuţia la revigorarea economică a întregii zone. Parteneri externi au fost Ministerul Culturii din Luxemburg, Guvernul Landului Bavaria, Guvernul R.F. Germania, UNESCO, Consiliul Europei, Banca Mondială, fundaţii ale saşilor din Germania. El s-a bucurat, de asemenea, de susţinerea Prinţului Charles, moştenitorul Coroanei Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord.
- Campania *Europa - un patrimoniu comun* - a fost lansată în septembrie 1999, la Bucureşti şi Sibiu, cu participarea reprezentanţilor Consiliului Europei;
- *Programul Sulina* vizează refacerea localităţii Sulina ca un centru comercial, multietnic şi multicultural reprezentativ;
- Prin *Programul latinităţii europene* au fost selectate pentru restaurare: piciorul podului lui Traian de la Turnu

https://biblioteca-digitala.ro

Severin; castrul cetății romane de la Turnu Severin; cetatea Aegyssus (Tulcea); cetatea Histria; cetatea de la Sarmizegetusa; cetatea Tropaeum Traiani (Adamclisi).

Au fost propuse pentru a fi înscrise în lista patrimoniului mondial UNESCO o serie de biserici de lemn din Maramureş, Mănăstirea Neamţ, Centrul istoric al cetății Sighişoara.

Prin cele enumerate încerc să pun în evidență abordarea nouă, cuprinzătoare şi de perspectivă pe care a adus-o, şi în domeniul culturii, guvernarea 1997-2000, importanța salvatoare pe care a acordat-o patrimoniului național şi sensibilizării opiniei internaționale. Prin eforturi personale şi instituționale a fost creată o rețea de colaborare şi sprijin extern pentru programe privind conservarea şi valorificarea patrimoniului național, distingându-se în acest sens acțiunile secretarului de stat Maria Berza şi ale coordonatorilor de programe, dintre care numele doamnei Dorana Coşoveanu nu poate fi omis.

Nu este mai puțin adevărat că şi în perioada 1997-2000 au rămas nerezolvate chestiuni ce țin de statutul social, material şi de merit al creatorilor de artă - şi mă gândesc, de fapt, la datoria morală pe care o are statul de a răsplăti şi onora, în numele întregii societăți, contribuția lor la patrimoniul şi prestigiul național.

2001 - 2004: Politizarea culturii

Filantropi de ocazie

După anul 2000, în locul unor măsuri legislative care să confere oamenilor de artă şi cultură drepturi pe măsura meritelor câştigate prin muncă şi talent, s-a preferat improvizarea a numeroase premieri (unele chiar pe criterii care nu au nimic de-a face cu profesia), inițierea (după schema bine cunoscută a contra-manifestațiilor de la începutul anilor '90) unor festivități care să contracareze gale anuale consacrate, precum şi alte forme de stipendiere mascată sub semnul unei filantropii puternic colorate politic. Şi toate acestea fără ca opinia publică să afle de unde

https://biblioteca-digitala.ro

vin cu adevărat banii filantropilor de ocazie.

În vreme ce acțiunile organizate de actuala conducere a Ministerului Culturii pe bază de sponsorizări private sunt intens mediatizate în beneficiul PSD, cheltuirea banilor publici (adică ai cetățenilor contribuabili) este, de multe ori, lipsită de trasparență și de criterii legitime.

Clientelism și nepotism

Într-un serial intitulat *Politica și cultura*, profesorul Mircea Martin vorbește despre "clientelismul politic și nepotismul tradițional" care guvernează, cu unele excepții notabile, numirile în posturi sau în delegații reprezentative din punct de vedere cultural în străinătate: "Câți dintre atașații noștri culturali au, realmente, o competență culturală? Câți dintre ei au ajuns în posturi pe criterii specifice și nu potrivnice sau pur și simplu familiale? (...) Cum arată unele manifestări culturale românești în străinătate? Cu câți funcționari (inclusiv soții ș.a.m.d.) se îmbogățesc formațiile noastre folclorice sau de muzică ușoară trimise peste hotare? - iată întrebări care nu pot primi decât răspunsuri jenante".*

Din păcate, aceleași criterii jenante funcționează cu precădere și în cazul subvențiilor pentru carte și film acordate de Ministerul Culturii și, respectiv, Centrul Național al Cinematografiei.

Tot și toate sub control

Dar și mai gravă, prin încălcarea flagrantă a legii, a fost demiterea abuzivă și fără nici un argument, în 2001, înainte de încheierea mandatului, a Consiliului de Administrație al Societății Române de Radiodifuziune. Scopul, devenit ulterior evident pentru toată lumea, a fost aservirea radioului public față de interesele de putere ale PSD. Trebuie să subliniez și aici deficitul de democrație și legalitate al guvernării PSD comparativ cu guvernarea 1997-2000, care a menținut, până la încheierea legală a mandatului, Consiliul de Administrație al SRR instalat în anul 1994.

Și, dacă la toate acestea adăugăm practica racolării de către partidul de guvernământ a liderilor uniunilor de creație

* Mircea Martin, Politica și cultura, *Cuvântul* nr. 6, 7, 8 din iunie, iulie, august 2004.

https://biblioteca-digitala.ro

în posturi guvernamentale bine remunerate sau pe listele parlamentare ale PSD, ca şi asimilarea corespondenţilor TVR în străinătate cu personalul diplomatic trimis în misiune permanentă, avem un tablou îngrijorător al unei strategii (coerente!) de subordonare politică a culturii. Regretabil este că la această confuzie colaborează şi unele personalităţi culturale importante, dispuse - poate, cu prea mare uşurinţă - să gireze prin prestigiul lor o structură politică cu vocaţie de partid-stat.

DEMONSTRAREA TEZEI

Coaliţia partidelor care au constituit majoritatea parlamentară după alegerile din noiembrie 1996 a avut misiunea dificilă de a-şi armoniza şi unifica obiectivele într-un program comun de guvernare axat, înainte de toate, pe obligaţia, pe deplin asumată, de a recupera întârzierile acumulate sub regimul Iliescu (mai ales în timpul guvernelor Stolojan şi Văcăroiu) în realizarea unor reforme absolut necesare pentru ca societatea românească să funcţioneze după regulile democraţiei, statului de drept şi economiei de piaţă.

Politica fiscală promovată de guvernarea CDR a vizat redresarea economică şi dezvoltarea sectorului privat care, concomitent cu reducerea subvenţiilor şi a pierderilor financiare din sectorul public trebuia să asigure mai multe venituri la buget în scopul creşterii fondurilor pentru acoperirea cheltuielilor sociale. Pentru salarii, pensii, alocaţii. Pentru sănătate, educaţie, cultură.

Legile adoptate în anii 1997-2000 în vederea reconstituirii drepturilor de proprietate şi a restituirii terenurilor, pădurilor şi imobilelor confiscate de regimul comunist, respectarea separării puterilor în stat, deblocarea proceselor penale neconvenabile vechii Puteri şi a executării hotărârilor judecătoreşti definitive în materie civilă, suspendate din considerente politice, la indicaţia fostului preşedinte al ţării şi a partidului său, au condus la o normalizare a relaţiilor sociale până în momentul în care privilegiaţii regimului Iliescu şi-au văzut periclitate interesele.

https://biblioteca-digitala.ro

Nu au fost în cauză doar profiturile economice şi financiare (pe care au reuşit, graţie reţelelor pe care şi le constituiseră, să şi le conserve şi după 1996), ci şi interesul de a nu fi demascaţi şi judecaţi pentru crimele săvârşite prin reprimarea revoluţiei din 16-21 decembrie şi înscenarea acţiunilor teroriste din 22-26 decembrie 1989; prin organizarea mineriadelor şi escaladarea violenţelor pe care acestea le-au generat în 1990, 1991 şi la începutul anului 1999; prin devalizarea băncilor şi jaful temeinic programat al economiei naţionale. Atunci au început simultan campania de discreditare a instituţiilor sub masca îngrijorării faţă de "disoluţia autorităţii statului", campania de intoxicare a opiniei publice cu bârfe şi aşa-zise dezvăluiri la care au marşat sute de "zvoneri"şi "răspândaci" bine recompensaţi, dar şi o serie de publicaţii de partid sau pretins independente.

Într-un climat ostil, acutizat de dificultatea adoptării unor legi în Parlament, de vecinătatea unui război în Balcani, de nemulţumirile justificate ale salariaţilor bugetari, pensionarilor şi şomerilor, dar şi de indignările unor intelectuali şi lideri ai societăţii civile, coaliţia a rămas consecventă programului de guvernare. Au fost continuate reforma administraţiei locale, dezvoltarea infrastructurii şi a lucrărilor publice, asigurarea de fonduri pentru sprijinirea persoanelor defavorizate, pentru creşterea şi recorelarea pensiilor.

Începută în 1997, reforma sistemului de îngrijiri de sănătate a însemnat o creştere a fondurilor alocate de la 2,9% în 1996 la 3,9 din PIB în 1999, diminuarea principalilor indicatori negativi privind rata mortalităţii, precum şi creşterea speranţei de viaţă.

Prevenirea şi combaterea îmbolnăvirilor au fost corelate cu acţiuni de protejare a mediului. În afara proiectelor finanţate de la buget, au fost atrase fonduri externe de aproape 30 de ori mai mari în perioada guvernării CDR (400 milioane euro) decât în timpul guvernării precedente a PDSR (16 milioane euro).

Sub guvernarea CDR a început şi adevărata reformă a învăţământului. Fondurile acordate de la buget au ajuns în anul 2000, pentru prima oară, la un procent mai mare de 4% din PIB. La capitolul Educaţie, negocierile cu Uniunea

https://biblioteca-digitala.ro

Europeană au început în 2000 şi s-au încheiat, cu succes, în acelaşi an.

A fost promovată o nouă viziune asupra rolului unui minister al Culturii şi a pârghiilor prin care statul poate să se implice în cultură: asigurarea unei legislaţii moderne care să stimuleze susţinerea financiară a acesteia şi buna administrare a patrimoniului cultural. Numai pentru conservarea patrimoniului cultural au fost alocate în 1998 fonduri de 14 ori mai mari, iar în 1999 de 20 de ori mai mari decât în 1997.

Concluzii

Pentru a reaşeza şi a transforma un domeniu e nevoie de timp. Când aceasta se întâmplă în mai multe domenii, concomitent, timpul oamenilor îşi pierde răbdarea. Patru ani s-au dovedit insuficienţi pentru un câmp deschis de luptă cu sărăcia statului şi a oamenilor, cu incompetenţa şi reaua-credinţă a unor manageri şi administratori, cu hoţia şi corupţia, în spatele cărora se ascund reţele de averi şi relaţii de tip mafiot.

Pe parcursul anilor 1997-2000, starea generală a societăţii româneşti s-a ameliorat, iar creşterea economică începută în 2000 era de natură să aducă la vedere şi o bunăstare pentru cei care, cu îndreptăţire, o aşteptau.

Drumul ales în 2001 de actualii guvernanţi a ocolit zone deşelenite, a creat obstacole, a lăsat liberă trecere afacerilor ilicite, demagogiei şi minciunii. Dacă, în unele domenii, legate de aderarea la NATO şi Uniunea Europeană, traseele deschise de Administraţia Constantinescu nu au mai putut fi modificate, a fost spre binele tuturor. Cum însă, în administrarea privatizării, a companiilor naţionale şi a serviciilor publice, a sănătăţii, a educaţiei şi culturii, prioritare au fost interesele partidului de guvernământ, pierderile s-au strâns în dauna celor mulţi. Şi pentru că, în lupta cu hoţia şi corupţia, a triumfat fărădelegea şi amestecul politicului în Justiţie, societatea românească este astăzi într-o situaţie mult mai critică decât atunci când, în 1996, PSD a pierdut prima oară puterea.

https://biblioteca-digitala.ro

ADEVĂRUL 7.
DESPRE STAREA SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI

Predica în pustiu

Tușnad, 24 iulie 2004

Mic dejun cu Viktor Orban, fostul prim-ministru al Ungariei, și Zsolt Németh, fost ministru adjunct de Externe.

Zsolt Nemeth povestește că, la prezentarea pe stadion a celor trei filme ale televiziunii maghiare, Walesa, Havel, Constantinescu, ultimul a fost mult aplaudat. Recunosc contrastul dintre comunicarea și imaginea bună în exterior și cea proastă din țară. Dacă pentru exterior meritul revine jurnaliștilor străini, pentru interior principala vină îmi revine chiar mie. Ideea că schimbi realitatea și imaginea bună vine de la sine, pe care am enunțat-o cu emfază a

https://biblioteca-digitala.ro

fost nu numai naivă dar, din punctul de vedere politic, chiar nefericită. Mai mult, reţinerile pe care le-am avut faţă de participarea la emisiuni TV pot fi considerate, până la urmă, ca o lipsă de respect pentru cetăţeanul care preferă o informare directă, caldă, umană, în locul anostelor comunicate oficiale.

Viktor Orban e un lider politic de succes. A pierdut la limită votul de reînvestire ca prim-ministru, dar conduce o opoziţie puternică, iar în alegerile pentru Parlamentul European a obţinut cel mai mare procent dintre toţi candidaţii din Uniunea Europeană. Are o prezenţă în media pe măsură.

În România, pentru cei care au pierdut alegerile în 2000, lucrurile stau cu totul diferit. Şi în general şi în ceea ce mă priveşte.

De ce continui? Un posibil răspuns poate fi o parabolă auzită la Ţuţnad: un predicator propovăduieşte într-o mică localitate. La început, este ascultat de multă lume, apoi de tot mai puţini. El continuă să vorbească, iar atunci când cineva îl întreabă "De ce mai vorbeşti dacă nu te ascultă mai nimeni?", răspunde: "Am venit aici pentru a-i schimba pe oameni. Poate n-am reuşit, dar continui pentru că n-aş vrea să mă schimbe ei pe mine."

TEZA:

Lovitura de stat militară şi crimele din 22 - 25 decembrie 1989, teroarea instaurată cu ajutorul minerilor, constituirea sistemului mafiot de către nomenclatura PCR şi Securitate, jefuirea ţării şi dezastrul economic-financiar, dominarea unei societăţi aflate în profundă criză morală nu ar fi reuşit fără o uriaşă campanie de manipulare a creierelor şi conştiinţelor realizată deopotrivă prin mijloacele de comunicare, ca şi prin "zvonerii" şi "răspândacii" activului PCR şi al fostei Securităţi care au acţionat pe teren, în toată ţara.
Istoria perioadei 1989-2004 nu poate fi înţeleasă decât dacă o descifrăm ca o "istorie a manipulării".

https://biblioteca-digitala.ro

DEFINIREA PROBLEMEI

Manipularea este o inducere în eroare, cu argumente falsificate, a persoanelor, grupurilor sau colectivităților pentru a-i determina pe actorii sociali să acționeze într-un mod compatibil cu interesele inițiatorului manipulării. Tehnicile folosite distorsionează în mod premeditat adevărul dar lasă destinatarului impresia libertății de gândire și decizie. Din punct de vedere politic, manipularea devine o formă de impunere a intereselor unui grup nu atât prin presiunea puterii, ci prin inducerea în eroare. Mijloacele folosite sunt minciuna, propaganda, dezinformarea, intoxicarea, impostura. Deși, din punct de vedere al procedurii, ele se pot nuanța, toate au un numitor comun: denaturarea intenționată a adevărului. Înșelăciunea operează la nivelul discursului pentru a schimba reprezentarea realității și, în ultimă instanță, însăși realitatea.

Principalele forme de intoxicare a maselor în vederea obținerii controlului politic sunt: Stăpânirea informației (cine controlează prezentul, controlează trecutul, cine controlează trecutul, controlează viitorul; ce trebuie să știe poporul vs. ce nu trebuie să știe poporul); Aura conducătorului (o binecuvântare a istoriei); Dedublarea personalității (ruperea echilibrului între demnitate și umilință); Vinovăția colectivă; Accentuarea frustrării și a vulnerabilității; Clișeele verbale; Delimitarea socială (cine nu este cu noi este împotriva noastră; mă supun deci exist).*

DEMONSTRAREA TEZEI

După evenimentele din decembrie 1989, nu a existat nici cel mai mic semn public de căință din partea vreunui activist de partid sau securist. Nici unul dintre ei nu și-a asumat partea sa de vină și nu a avut de gînd să o facă. Dar, pentru

* R.J. Lifton, *Reforma gândirii si psihologia totalitarismului.*

https://biblioteca-digitala.ro

ca puterea şi avuţia statului comunist să rămână în mâinile cameleonilor politici instalaţi la putere după decembrie 1989, a fost nevoie ca minciuna să cîştige treptat locul adevărului, iar ura să ia locul solidarităţii din zilele de decembrie 1989.

Manipularea nu ar fi putut atinge cote aşa înalte în lipsa unui teren fertil. Aces teren a fost oferit de ceea ce numim "mentalitatea post-comunistă". Cu alte cuvinte, manipularea nu ar fi fost posibilă fără complicitatea celor manipulaţi.*

Războiul pierdut

În România postdecembristă, adevărul a pierdut războiul cu minciuna. Singura schimbare a fost trecerea de la regimul absolutist al minciunii 1947-1989 la regimul constituţional al minciunii 1990-1996. Scurta perioadă de eliberare a adevărului (1997-2000) a fost înăbuşită de restauraţia din anii 2001-2004. Ca în orice război, am avut adevăruri ucise, mutilate, rănite, încarcerate, dispărute, violate, rechiziţionate, distruse sau avariate. Nu au lipsit dezertările, trădările, sinuciderea.

• Revoluţia dezinformării

"Tele-revoluţia" a fost o revoluţie a dezinformării îndreptată împotriva întregului popor. Scopul a fost prevenirea escaladării sentimentelor anti-comuniste şi anti-securiste ale românilor exprimate spontan şi sincer în 16-22 decembrie 1989; crearea şi impunerea percepţiei că în România nu am avea de a face cu o venire la putere a eşalonului secund al Partidului Comunist Român, ci cu o "rupere cu trecutul"; construirea unui cadru limitat şi controlat de acţiune pentru opozanţii noului regim.

Chiar din după-amiaza zilei de 22 decembrie 1989,

* Vezi Cristian Pîrvulescu: "Comoditatea strategică a unora nu îi transformă în victime ale manipulării, ci în complici pasivi ai manipulatorilor" în interviul *Manipularea* publicat în *Putere pentru Braşov*, nr. 2, 2004

https://biblioteca-digitala.ro

uriaşul aparat de dezinformare construit de Nicolae Ceauşescu a trecut în subordinea lui Ion Iliescu care l-a utilizat împotriva şi în dauna poporului român.

Condamnaţi la tăcere

Regimul politic instaurat în decembrie 1989 a aplicat cu minuţiozitate diferitele forme de manipulare folosite în perioada comunistă, modelând pentru români o realitate a cărei prizonieri sunt, într-o bună măsură, şi astăzi.

Cum a fost posibil ca în toţi aceşti ani să nu se vorbească aproape deloc despre crimele de la Jilava din 21 decembrie 1989 sau despre atrocităţile de la Măgurele din 14 iunie 1990? Cum a fost posibil să nu se vorbească despre Aiud şi despre alte multe închisori comuniste? Cum a fost posibil să fie reduşi la tăcere tocmai cei care au fost închişi pentru subminarea regimului comunist? În cele din urmă, cum a fost posibil un proces de manipulare cu o asemenea anvergură?

Pentru a putea schiţa răspunsurile, este însă necesar ca mai întâi să înţelegem etapele procesului de manipulare care, astăzi, afectează încă, direct, o mare parte a cetăţenilor României.

• Inventarea duşmanului

Transformarea lui Ion Iliescu dintr-un activist comunist, care complota pentru a-l înlocui pe Nicolae Ceauşescu în fruntea partidului şi a ţării, într-un lider providenţial al României a fost prima mare operaţiune de manipulare pusă în scenă de cei ce aveau să constituie actuala oligarhie politică. O operaţie de manipulare care a continuat vreme de 15 ani, aducându-i-se neîncetat "îmbunătăţiri", în funcţie de evoluţia evenimentelor.*

În primele zile ale evenimentelor din decembrie 1989, a circulat insistent informaţia transmisă ţării de către de Ion

* Vezi declaraţia preşedintelui Ion Iliescu din 7 octombrie 2004 în care, referindu-se la Raportul de ţară întocmit de UE pentru România, afirmă că "anul 2004 este la fel de important ca moment istoric ca şi revoluţia română".

https://biblioteca-digitala.ro

Iliescu că Bucureştiul era împânzit de teroriști care doreau să-l aducă înapoi pe Ceauşescu.* Ion Iliescu trebuia deci apărat de cei care ar fi fost împotriva "revoluției poporului".

Consecințele: 942 de morți și 2245 răniți. "Teroriștii" care i-au ucis au devenit astăzi fie teme de propagandă electorală, fie teme de ironii nefericite.**

"Cu televizorul ați mințit poporul!"

În 22 decembrie 1989, Televiziunea Română a pus în scenă cel mai amplu *reality-show*** din istoria sa. Un spectacol care va ține cu sufletul la gură nu doar o țară întreagă, ci și întreaga lume civilizată. Un spectacol al cărui *happy-end* fusese gândit în prealabil, dar care, prin cinismul regizorilor, a inclus drame reale, trăiri adevărate și, mai ales, morți reale.

O țară întreagă privea cum figuri mai mult sau mai puțin cunoscute se perindau pe micul eran strigând: "Dictatorul a fugit!", "Revoluția a învins!", "Suntem liberi!". Pentru a demonstra această libertate, Televiziunea Română și-a schimbat brusc denumirea în Televiziunea Română Liberă (TVRL).

Este greu de evaluat astăzi ce a însemnat pentru cetățenii României de atunci această "explozie" a tuburilor catodice după ani în care televiziunea autohtonă transmitea doar câteva ore pe zi. Este greu de evaluat impactul acelor imagini în condițiile în care, în majoritatea covârșitoare a localităților din țară, Republica Socialistă România era la fel de stăpână peste oameni ca în orice altă zi. Așa cum este greu de imaginat impactul pe care l-a avut asupra oamenilor

* În data de 23 decembrie 1989, Ion Iliescu vorbea la Televiziunea Română despre teroriștii care trag din orice poziție, fanatizați, cruzi, cu o forță fizică neobișnuită, drogați, bine antrenați și dotați cu cele mai moderne arme și mijloace de luptă lansând apelul: "Să vină poporul să apere Televiziunea, Radioul și Ministerul Apărării Naționale".

** Premierul Năstase explica recent, pe un ton ironic, că vinovații pentru catastrofa de la Mihăilești/Buzău "vor fi aduși în fața televiziunii și împușcați". Și aceasta în condițiile în care, cu două săptămâni înainte de producerea sinistrei deflagrații, la cabinetul primului ministru sosise un raport întocmit de către experți și care arăta pericolul transportului respectivelor chimicale și măsuri de prevenție indispensabile.

*** Silviu Brucan declară că, ajuns la Televiziune, s-a întâlnit cu președintele TVR, Petre Constantin, și au stabilit "cum să pună ordine".

https://biblioteca-digitala.ro

înclocuirea bruscă a propagandei comuniste emise zilnic de către Televiziunea lui Ceauşescu cu manipularea neo-comunistă girată de Televiziunea Română Liberă.

În 22 decembrie 1989, când în transmisiile TVR încep să curgă apelurile de a "apăra cuceririle revoluţiei" de "teroriştii" fideli clanului Ceauşescu, aceştia nu se manifestaseră în nici un fel! Dar cine să ştie acest lucru? Telespectatorii au crezut instantaneu tot ceea ce "eliberata" Televiziune găsea de cuviinţă să le spună. Singurii martori ai evenimentelor reale erau în stradă, nepreveniţi de nimeni că jocul marii manipulări naţionale deja începuse.*

Adevărul în ceaţă

A fost nevoie de aproape două săptămâni pentru ca aceia care fuseseră direct implicaţi în evenimentele de atunci să înceapă să-şi dea seama de jocul de culise din spatele micului ecran. În 12 ianuarie 1990, când mii de bucureşteni se adunaseră în faţa Palatului Victoria cerând ca Partidul Comunist Român să fie scos în afara legii iar Ion Iliescu încerca să le vorbească, manifestanţii încep să vadă în persoana sa doar un urmaş al lui Nicolae Ceauşescu.** Nemulţumiţi, manifestanţii mărşăluiesc până în faţa sediului TVRL, solicitând ca reprezentanţii lor să transmită ţării motivul manifestaţiei, sau ca imagini de la manifestaţie să fie transmise de către Televiziune. Conducerea TVRL anunţă că în faţa instituţiei s-au adunat (doar) "câteva sute" de manifestanţi, dar nu se pot transmite imagini din pricină că în Bucureşti ar fi ceaţă. A fost prima dată când un mare număr de bucureşteni care protestau sub un cer senin şi înstelat realizează că Televiziunea Română minte, că noua TVR este atât unealtă, cât şi parte integrantă în strategia manipulării favorabile CFSN.

* În Bucureşti s-a deschis focul la 25 de minute după ce 300.000 de oameni scandaseră "Fără comunişti!". Era pentru prima dată de la declanşarea evenimentelor în Bucureşti când se punea în discuţie sistemul şi nu liderul.

** "Nu mai da din mână!" este lozinca pe care demonstranţii o strigă spre Ion Iliescu, aluzie directă la cunoscutul gest al lui Nicolae Ceauşescu.

https://biblioteca-digitala.ro

Deşi metodele de manipulare au devenit din ce în ce mai rafinate, de atunci şi până astăzi, obiectivitatea Televiziunii Române a continuat să rămână îndoielnică.

Minerii "apără democraţia"

În capitolul trei, am descris, după documente şi mărturii, desfăşurarea reală a evenimentelor din 28 - 29 ianuarie 1990. Singurele imagini pe care Televiziunea Română Liberă le-a transmis ţării prezentaseră doar urmele actelor de vandalism din sediul Guvernului, declaraţii ale şefului IGP, imagini ale grupului de mineri veniţi "să sprijine" Frontul Salvării Naţionale (FSN) şi, evident, declaraţiile lui Ion Iliescu. Nimic despre demonstraţia în sine, nimic despre faptul că acţiunile violente au fost opera unui grup de o sută de persoane, în timp ce alte câteva mii de persoane nu aveau nimic în comun cu acest grup şi, mai mult, scandau "Fără violenţă!". Şi, firește, absolut nimic despre caracterul anti-comunist şi anti-securist al manifestaţiei.

În fapt, algoritmul manipulării a fost cât se poate de simplu: folosirea unui grup de presiune cu scopul de a denatura percepţia publică asupra caracterului protestului, folosirea unei contra-manifestaţii (grupuri de mineri) pentru a crea percepţia că "masele largi populare" dezavuează acţiunile tuturor manifestanţilor şi, în cele din urmă, manipularea la scară naţională prin mediatizarea unei realităţi denaturate.

"Demascarea" Opoziţiei

Când, în ianuarie, într-un exces de simpatie faţă de Ion Iliescu şi FSN, minerii devastează sediile PNŢCD şi PNL, Televiziunea Română Liberă se grăbeşte să prezinte imagini ale minerilor care declară că au găsit în aceste sedii arme şi maşini de falsificat bani (la acea oră cel mai banal copiator reprezenta pentru majoritatea românilor o "tehnologie capitalistă" de cel mai ridicat nivel). Manipularea atinge cote paroxistice: în "mărinimia" lui, Ion Iliescu se oferă să-l salveze pe Corneliu Coposu de furia minerilor şi singura soluţie pe care o găseşte este de a-i pune la dispoziţie un TAB, nu înainte ca Petre Roman, ovaţionat de asistenţa fesenistă, să declare: "S-au demascat!". Promptă, Televi-

https://biblioteca-digitala.ro

ziunea Română transmite unei țări întregi imagini cu Corneliu Coposu ajutat de către militari să intre în TAB, imagini ce trebuiau să semene cu acelea din 22 decembrie 1989, când Nicolae Ceaușescu fusese împins într-un asemenea vehicul.

Cu ajutorul Televiziunii Române Libere, mesajele manipulatoare împânziseră de acum întreaga țară: Opoziția era, evident, o grupare "violentă", formată din "beţivi" şi "falsificatori" care foloseau "maşini de făcut bani" şi voiau să schimbe prin forță reprezentanții cuceririlor revoluționare ale poporului. Planul ei a fost însă dejucat de "reprezentanții poporului" care l-au evacuat pe liderul Opoziției, așa cum reușiseră să-l evacueze şi pe Nicolae Ceaușescu.

Terenul era de acum pregătit pentru următorul pas al manipulării: Ion Iliescu* anunță, ca o mare concesie, constituirea Consiliului Provizoriu de Unitate Națională (CPUN), în care 50% plus unu din locuri erau pentru FSN, iar restul pentru partidele istorice şi cele apărute după revoluție.** Chiar dacă, prin absurd, reprezentanții tuturor celorlalte formațiuni politice s-ar fi coalizat, aceştia nu ar fi putut influența deciziile lui Ion Iliescu (preşedintele CPUN) şi ale oamenilor săi din FSN.

În termeni de manipulare, constituirea CPUN*** a reprezentat punctul culminant al unei operațiuni care implicase, încă din data de 22 decembrie 1989, toate resursele de comunicare: în timp ce Opoziția era prezentată ca întruchiparea a tot ceea ce reprezintă acțiuni împotriva intereselor naționale, Ion Iliescu trebuia să fie nu numai apărătorul şi garantul democrației româneşti, ci chiar simbolul acesteia.

---

* Întrebat la 20 aprilie 2004, în cadrul festivităților prilejuite de anivesarea a 14 ani de la înființarea CPUN, de ce nu se cunoaşte încă adevărul despre evenimentele din decembrie 1989, Ion Iliescu avea să răspundă jurnaliştilor: "Mai lăsați-mă cu adevărul, care adevăr nu este, despre CPUN, ce nu se ştie? Cine poate să conteste că în România a fost o revoluție..."

** Până la acea oră se înființaseră 30 de formațiuni politice.

*** În consonanță cu evenimentele din celelalte țări ex-comuniste, constituirea CPUN fusese plănuită cu mult timp înainte. (În Polonia, fusese conceput în martie 1989, după negocierile dintre Solidaritatea lui Walesa şi guvernul comunist al lui Jaruzelski).

https://biblioteca-digitala.ro

• Cuvinte care ucid

În buna tradiție comunistă, cuvintele pot deveni unelte de tortură sau arme de ucidere în masă. Dacă în timpul lui Dej oamenii își pierdeau libertatea sau chiar viața prin simpla lor asociere cu cuvintele "sabotor" sau "contrarevoluționar", în decembrie 1989 au existat oameni care și-au pierdut viața pentru că le-a fost asociat cuvântul "terorist". Tot astfel, în 1990, deși avusese loc o revoltă anticomunistă, era îndeajuns să se spună despre o persoană că este "moșier" sau "capitalist" pentru a stârni furia... maselor largi populare. În satul fondatorului partidului țărănesc, țăranii au aruncat cu pietre în Corneliu Coposu, în Ion Diaconescu și ceilalți lideri ai PNȚ care n-au avut în viața lor pământ sau alte proprietăți, iar Rațiu era să fie linșat la Buzău.

• Cuvinte care legitimează

Instituțiile de presă comuniste preluate de FSN și-au schimbat imaginea după aceeași rețetă prin care nomenclaturiștii PCR au devenit "democrații" FSN. Nu numai Televiziunea Română devine "Televiziunea Română Liberă", dar și Radiodifuziunea Română devine "Radiodifuziunea Română Liberă", iar "Scânteia Tineretului", cotidianul Uniunii Tineretului Comunist, se cheamă "Tineretul Liber". În ceea ce privește cotidianul "Scînteia", oficiosul Partidului Comunist, acesta s-a intitulat, pur și simplu, "Adevărul" (după o zi în care se dorise "Scânteia poporului").

O țară întreagă trebuia să creadă că noua putere nu are nici o legătură cu trecutul, iar pentru aceasta erau necesare mijloace de informare credibile. Prin urmare, mijloace de informare care să fie "libere" și să spună "adevărul".

Vopsirea în albastru

FSN și-a ales drept culoare care să-l caracterize tocmai albastrul partidelor de centru-dreapta europene, în ciuda faptului că s-a declarat a fi o formațiune social-democrată, iar culoarea formațiunilor social-democrate este, peste tot în Europa și în lume, roșul. Într-o manieră suprarealistă, toți

https://biblioteca-digitala.ro

trandafirii FSN, FDSN, PDSR, PSD sau PD, indiferent dacă sunt trei sau unul, dacă au frunzuliţe sau spini, sunt albaştri.*

Albastrul va fi adoptat şi de publicaţiile aflate în slujba noii puteri: *Dimineaţa*, *Azi*, *Adevărul*, în timp ce ziarele anticomuniste *Baricada*, *România liberă*, *Evenimentul zilei* s-au văzut obligate, pentru a se diferenţia, să preia culoarea roşie.

La nivelul simbolisticii, românii erau liberi şi europeni fără complexe.

De acum se putea trece la şlefuirea acestei imense construcţii obţinute prin manipulare.

• Cuvinte care demonizează

În 23 ianuarie 1990, după ce Frontul Salvării Naţionale îşi anunţase participarea în alegeri ca partid, Doina Cornea părăseşte Consiliul FSN. O săptămână mai târziu, pe 1 februarie, Ana Blandiana abandonează şi ea CFSN. Noua putere se vede părăsită de două personalităţi care trebuiau să fie "vitrina" democratică a liderilor neocomunişti. Un afront neacceptabil pentru ambiţiile noii conduceri. Folosindu-se de uriaşul angrenaj manipulativ pe care-l avea la dispoziţie, FSN declanşează una dintre cele mai ample şi mai murdare operaţiuni de calomniere care se pot imagina. Ţinta? Chiar persoana care, în lipsă, fusese trecută prima pe lista CFSN. Acum, despre Doina Cornea se afirmă că oferă bani oamenilor pentru a demonstra împotriva lui Ion Iliescu, că umblă prin ţară pentru a cumpăra întreprinderi, că este de fapt evreică.

"Se dau cu ungurii"

Este introdus în maşina de tocat şi proaspătul venit din Occident Ion Raţiu, al cărui nume real ar fi Racz Ianos, şi care, împreună cu Radu Cîmpeanu şi Doina Cornea, ar fi semnat cu un funcţionar al Ministerului de Externe ungar un tratat care prevedea o "vânzare" detaliată a teritoriului românesc, în beneficiul celor trei. Falsul a fost publicat de

* Această culoare a fost păstrată până astăzi, indiferent de schimbarea titulaturii din FSN în FDSN, PDSR, acum PSD.

https://biblioteca-digitala.ro

mai multe ori în facsimil şi difuzat în marile oraşe ca un "document" de atestare a pretinsei tranzacţii.

"N-au mâncat salam cu soia"

Despre Corneliu Coposu, care nu a părăsit ţara niciodată şi stătuse 17 ani în închisoare, se afirmă că a trăit aproape întreaga viaţă în Occident, străin de greutăţile românilor, prilej cu care s-a şi lansat sintagma de mare popularitate "Voi n-aţi mâncat salam cu soia".

Despre Constantin Ticu Dumitrescu se afirmă, prezentându-se şi fotografii falsificate, că ar fi participat la asasinatele legionare de la Jilava şi Strejnic, nimeni ne mai obosindu-se să calculeze că, la vremea când se petreceau evenimentele în cauză, Constantin Ticu Dumitrescu avea doar 12 ani...

O mare parte dintre aceste manipulări au apărut în cotidianul Azi, oficiosul FSN, ziar condus pe atunci de Octavian Ştireanu*, fiind apoi reluate de alte publicaţii naţionale sau locale. Şi, mult mai important, odată "oficializate" prin apariţia lor în presă, aceste "informaţii" au fost reiterate cu obstinaţie de către fostul aparat de propagandă al regimului comunist prin intermediul reprezentanţilor săi teritoriali.

• Cuvinte care demonetizează

În ianuarie 1990, au apărut, peste noapte, zeci de formaţiuni politice**, multe cu denumiri de-a dreptul hilare. După zeci de ani de domnie a partidului unic, românii se vedeau brusc invadaţi de un puhoi de formaţiuni politice. Pentru a bulversa percepţiile, Televiziunea Română şi publicaţiile "independente" îşi făceau datoria: pe de o parte, Ion Iliescu şi FSN ocupau aproape întreg spaţiul mediatic destinat politicii şi economiei, pe de altă parte, declaraţiile

* Astăzi consilier prezidenţial al Preşedintelui Iliescu pe probleme de comunicare.

** Prin legea partidelor, adoptată în regim de urgenţă în 1990, se prevedea posibilitatea înfiinţării unui partid politic cu doar 251 adeziuni, deşi 81,9% din populaţie considera, într-un sondaj din martie 1990, că numărul adeziunilor este insuficient.

https://biblioteca-digitala.ro

şi acţiunile reprezentanţilor partidelor istorice îşi găseau loc lângă formaţiuni politice ce ieşeau în evidenţă doar prin umor involuntar. Cu alte cuvinte, românilor li se crea impresia că tot ce pot face este să aleagă între un partid solid - FSN - şi o mulţime de partidulețe al căror rol nu este altul de cât acela de a emite declaraţii ridicole.

Clone hilare

Peste noapte, au apărut "clone" ale partidelor istorice, cu o titulatură asemănătoare: PNŢ (Lambru) sau Partidul Naţional Ţărănesc Creştin Democrat şi Independent, pentru a da doar două exemple vizând PNŢCD. În aceste condiţii, nu numai că electoratul potenţial al Opoziţiei era indus în eroare, dar manipularea devenea mult mai facilă de vreme ce, de exemplu, era de ajuns să fie preluată o afirmaţie a unui reprezentant al PNŢCDI pentru ca aceasta să fie pusă de electorat pe seama PNŢCD.

Aşa cum era de aşteptat, acelaşi lucru s-a întâmplat şi în cazul candidaţilor la preşedinţie, candidaţilor partidelor istorice fiindu-le opuşi candidaţi în oglindă, veniţi din partea formaţiunilor politice cu titulatură apropiată. Victoria zdrobitoare obţinută de Ion Iliescu în alegerile din *Duminica Orbului* devine o consecinţă logică a unui plan manipulativ pus cu minuţiozitate în practică.

• Recuperarea şedinţei

Ţara şedinţelor liniştite

În regimul comunist, instrumentul de bază al prelucrării ideologice era şedinţa de partid. De la Bucureşti şi până în cea mai îndepărtată comună, de la membrii CPEx şi până la oamenii simpli, locuind la marginea uitării într-unul din satele neelectrificate, şedinţa de partid era atotstăpânitoare peste România. Ea era deopotrivă glasul partidului, pumnul de fier, mijloc de recrutare şi cadru oficial de promovare al "tinerelor speranţe". Viaţa unui cadru de conducere al PCR, de la cel aflat la conducerea unei mici comunităţi şi până la

https://biblioteca-digitala.ro

cel aflat la conducerea țării, era, în cele din urmă, un lung șir de ședințe de partid, iar avansarea în funcție pe linie de partid era de neconceput fără o afirmare în cadrul ședințelor de partid. Talentul în conducerea unei ședințe era principala calitate a unui activist, toate celelalte aspecte ale carierei sale politice devenind consecințe ale acestui talent.

Parlamentul de 100 de zile

La începutul lui 1990, cei instalați la putere peste "țara ședințelor liniștite" s-au trezit lipsiți de posibilitatea de a se face remarcați în cadrul pe care îl stăpâneau cel mai bine. Însă, nu pentru multă vreme. O dată cu formarea CPUN, ședința de partid avea să renască la o scară care l-ar fi făcut invidios chiar și pe Nicolae Ceaușescu. Printr-o hotărâre a CPUN, ședințele "Parlamentului de 100 de zile" aveau să fie transmise integral de către Televiziunea Română Liberă.

Au vrut democrație

Prinși de valul evenimentelor, cei mai mulți dintre români aveau să vadă în această decizie doar "noul spirit democratic al țării". În fapt, participau la o nouă operațiune de manipulare de vreme ce, în cadrul acestor ședințe televizate, aveau de a face, pe de o parte, cu activiști ai partidului comunist, hârșiți ani în șir în ședințe, iar, de cealaltă, cu oameni simpli care, în vâltoarea acelor zile, încercau din răsputeri să-și închege gândurile despre democrație.

Era firesc, prin urmare, ca un profesionist al ședințelor de partid de talia lui Ion Iliescu să apară de-a dreptul strălucitor telespectatorilor, mai ales în condițiile în care termenii de comparație erau, de pildă, contele Iosipescu-Zambra și liberalul istoric Brătianu-Cartof, personaje care au rămas în memoria multora dintre români doar datorită umorului involuntar stârnit cu ocazia acelor ședințe televizate. Aceasta era însă doar o componentă a manipulării.

Acum "vor" liniște

Cea de a doua componentă consta în asocierea imaginii liderilor partidelor istorice cu tot felul de personaje gălăgioase, astfel încât, oricât de importante și de reale ar fi

https://biblioteca-digitala.ro

fost problemele ridicate de aceştia, ele să nu poată depăşi pragul derizoriului.*

Rezultatul? După şedinţele televizate ale CPUN, deci, după doar 100 de zile, majoritatea românilor au decis că mai importantă decât ceea ce li se prezentase ca fiind democraţia, este liniştea. La 20 mai 1990, au votat în consecinţă.

• Adevăruri încarcerate

Rezistenţa anti-comunistă

Nicolae Ceauşescu afirma, în 1967, în cadrul unei serii de interviuri, că "în România nu mai există deţinuţi din motive politice", dorind să convingă Occidentul că abuzurile împotriva drepturilor omului au fost lichidate. Nimic mai fals. Securitatea îşi schimbase doar modul de operare, punând accent pe urmărirea întregii populaţii şi perpetuarea spaimei. O armată de informatori şi ofiţerii care lucrau "la vedere" în fiecare instituţie au întreţinut cu bună ştiinţă această teorie. În realitate, chiar în anul 1967, în plină campanie de demolare a cultului fostului dictator Gheorghiu-Dej, în timpul căruia, din motive politice, peste un milion de oameni au fost arestaţi şi condamnaţi şi sute de mii de oameni au fost ucişi, Securitatea lui Ceauşescu a trecut la arestarea altor mii de persoane. Până în anii '70, majoritatea motivelor arestării şi condamnării opozanţilor politici au fost de uneltire sau complot împotriva ordinii sociale. După 1971, condamnările politice au fost pronunţate mai ales pentru propagandă împotriva regimului. Pe toată perioada 1964-1989, au continuat condamnările pe baza unor dosare lucrate de Securitate, pentru trădare, divulgare a secretelor de stat sau subminarea economiei naţio-

* Tehnica a fost folosită şi în 2004 în alegerile locale, cu acelaşi succes. Acum, în noiembrie 2004, "candidaţii principali" în alegerile prezidenţiale li se rezervă dezbateri televizate aproape serioase, pe când ceilalţi candidaţi sunt invitaţi în bloc, la un fel de "circ politic". În acest fel, actualele structuri ale Puterii se asigură că apariţia unei alternative reale la candidaţii "agreaţi" devine, practic, imposibilă.

https://biblioteca-digitala.ro

nale. Cei condamnați au fost încarcerați, în majoritatea cazurilor, în penitenciarele Aiud, Jilava, Craiova, Poarta Albă.

Într-o listă oficială, publicată în 1997 de Marius Oprea*, sunt înscrise 324 nume de deținuți politici care au fost încarcerați la Aiud. Nu sunt menționate cele 300 persoane care și-au ispășit pedeapsa la Aiud pentru tentativă sau trecere frauduloasă a frontierei și, de asemenea, nici deținuții politici încarcerați în celelalte penitenciare. Lista se încheie cu Matei Viorel, condamnat la 7 ani (pentru propagandă împotriva regimului) și eliberat în 22 decembrie 1989.

Manipularea securistă continuă

Faptul că sistemul de manipulare construit de Securitate a funcționat între 1989 și 1996 pe față și, trebuie să recunosc, a continuat subteran și în perioada 1997-2000, revenind apoi, aproape pe față, în perioada 2001-2004, face ca, iată, până astăzi, aproape nimeni să nu discute despre rezistența activă anticomunistă din perioada dictaturii Ceaușescu. Motivul mi se pare evident:

Despre reprimarea rezistenței anticomuniste din perioada Gheorghiu-Dej au apărut câteva cărți chiar în perioada Ceaușescu și un mare număr imediat după 1989 când, din motive naturale, cei mai mulți dintre securiștii care au orchestrat represiunea sau torționarii care au aplicat-o erau decedați, ca și o mare parte a victimelor lor. Despre cei care au exercitat represiunea în ultimele trei decenii nu s-a vorbit aproape deloc, pentru că, după 1989, ei fie au continuat să lucreze în diferite servicii ale statului, fie și-au folosit relațiile create sau au recurs la șantajarea celor pe care îi prigoniseră. Enorma masă de oameni, pe care Securitatea i-a ținut sub observație și cărora le-a aflat secretele intime și diferite date compromițătoare din activitatea profesională sau din viața personală, continuă să fie terorizată, cel puțin psihic, și în zilele noastre.

* Vezi volumul *Biblioteca Sighet 4 - O enigmă care împlinește șapte ani, Timișoara 1989-1996*, p. 20-30

https://biblioteca-digitala.ro

Duplicitatea elitelor

Silviu Brucan este unul dintre primii şi, din păcate, şi ultimii, care au sesizat efectele manipulării prin omisiune, denumind-o strategie *paleristă** după numele lui Octavian Paler, director onorific al *României libere* în perioada decembrie 1989-2001 şi apoi director onorific al ziarului *Cotidianul* până în momentul în care scriu aceste rânduri. Cazul Paler ilustrează perfect şi sistemul de duble criterii valorice al "elitelor democratice" care m-au acuzat că nu am aplicat Punctul 8 de la Timişoara, deşi i-am respectat scrupulous exigenţele în tot ce a depins direct de mine. Exact aceia care m-au atacat din interiorul Convenţiei Democratice au fost şi cei care au acceptat fără să schiţeze un gest de reţinere ca o persoană care contravenea total exigenţelor Punctului 8 al Proclamaţiei de la Timişoara** să se erijeze în lider moral al opoziţiei democratice anticomuniste şi antisecuriste.

• Vinovăţia colectivă

Din punct de vedere al efectelor produse asupra societăţii româneşti, cea mai importantă operaţiune de manipulare a fost, fără îndoială, ştergerea liniei de demarcaţie între cei câteva sute de **nomenclaturişti*** ai Partidului Comu-

* Silviu Brucan, *De la capitalism la socialism şi retur*, p. 274.

** Nomenclaturist de frunte, Octavian Paler a fost, timp de două decenii, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, conducător al celor mai vizibile instituţii de propagandă ale regimului comunist - Radiodifuziunea, Radioteleviziunea şi România liberă, al doilea oficios comunist după Scânteia -, precum şi persoana chemată să facă reportaje în sprijinul regimului comunist şi în problemele cele mai sensibile ale Securităţii, cum au fost atentatul de la Perla sau revoluţia din Ungaria din 1956.

*** Nomenclaturişti erau toţi cei care luau parte la rotaţia cadrelor (astfel încât nu coborau niciodată mai jos de funcţia de secretar de judeţ, de secretar cu propaganda sau director de editură), continuând să se bucure de accesul neîngrădit la vilele gospodăriei de partid, depozitele de alimente de lux cu preţ redus şi vacanţe plătite în străinătate (Ion Iliescu, de pildă, a beneficiat de toate aceste avantaje până în data de 21 decembrie 1989). Conform definiţiei sovietice, nomenclaturişti erau toţi cei trecuţi pe lista numerelor de telefon ale persoanelor cu funcţii de conducere (cu care se comunică prin fir direct numit şi "scurt").

https://biblioteca-digitala.ro

nist, cele câteva mii de **activişti*** de partid şi cele câteva milioane de **membri** de partid.

Încă de la instalarea sa în fruntea ţării, Ion Iliescu avea să lanseze ideea potrivit căreia nu pot fi făcuţi responsabili de dezastrul ţării cele patru milioane de membri de partid, introducând voit confuzia între membrii, activiştii şi nomenclaturiştii partidului comunist.** Această confuzie voită avea să fie reiterată neîncetat de-a lungul a 15 ani. Şi chiar mai mult: prin intermediul uriaşului aparat manipulativ pe care-l aveau la dispoziţie, noii conducători ai României au declanşat începând cu ianuarie 1990 o operaţiune de "inversare a rolurilor" la scară naţională. Prin intermediul declaraţiilor de presă şi al zvonurilor răspândite cu ajutorul publicaţiilor centrale sau locale, dar, mai ales, cu ajutorul unei imense reţele naţionale de dezinformare, românilor li s-a indus ideea conform căreia, dacă vor ajunge la putere, "partidele istorice îi vor băga în puşcărie pe toţi foştii membri PCR", deformându-se sintagma "procesul comunismului" în "procesul comuniştilor".

În acest fel nu numai că s-a urmărit (şi s-a reuşit) ştergerea liniei de demarcaţie mai sus amintite dar, prin inocularea fricii generalizate, s-a reuşit blocarea resorturilor morale prin care românii ar fi putut decide o ruptură efectivă de trecutul comunist. Conştiinţa unui număr mare de oameni a fost în mod sever subminată, reuşindu-se inocularea sentimentului de vină colectivă*** atât pentru întreaga perioadă comunistă cât şi, pe cale de consecinţă, pentru manevrele celor care au confiscat revoluţia.

---

* Activiştii erau funcţionari plătiţi (bine) ai partidului care, indiferent de domeniul de pregătire profesională sau de lipsa pregătirii, desfăşurau muncă de propagandă comunistă.

** Nu există nici o declaraţie a lui Ion Iliescu prin care să fi încercat o delimitare faţă de ideologia comunistă. Din contră, în 22 decembrie 1989, Ion Iliescu îl acuza pe Nicolae Ceauşescu: "a întinat idealurile socialiste", iar la 15 martie 1990 declara: "Am intrat în Mişcare fără rezerve, însufleţit de idealurile ce au cuprins mari mase ale tineretului în perioada postbelică. (...) Conflictul meu cu Ceauşescu s-a accentuat după o vizită în Asia, când, la o plenară, el m-a acuzat de intelectualism".

*** Referitor la complexul "vinei colective", vezi Joachim Gauck, preşedintele Comisiei pentru investigarea dosarelor STASI (securitatea germană) Germania 4, p. 40

https://biblioteca-digitala.ro

Această operațiune, în coroborare cu operațiunile de manipulare expuse anterior, a condus, pe de o parte, la o accentuare a atomizării sociale*, iar pe de altă parte, la acceptarea rolului conducător însușit de către foștii activiști comuniști.** Prin dezinformare, populația a fost împiedicată să se implice în viața publică și încurajată să-și dedice cea mai mare a timpului și a energiei pentru a-și construi micro-universuri personale și a-și limita sfera relațiilor sociale. "Prin aceasta, scopul regimului a fost atins: societatea a fost lăsată pradă acțiunilor arbitrare ale regimului, de vreme ce, pentru oamenii obișnuiți, regimul apare ca invincibil".***

• Cosmetizarea Securității

În mod evident, Securitatea, brațul înarmat al regimului comunist, nu se putea plasa în afara acestei orchestrații a manipulării.

Primele operațiuni de spălare a imaginii Securității au fost făcute chiar în decembrie 1989. Odată instalat la cârma țării, Ion Iliescu a făcut primul pas pentru a scoate Securitatea din atenția opiniei publice. Pe 26 decembrie 1989, el a semnat un decret prin care a integrat Securitatea în Ministerul Apărării Naționale.

Această manevră nu a fost, însă, suficientă. Cum, în opinia publică, Securitatea era sinonimă cu teroarea comunistă, manifestațiile prin care se cerea desființarea Securității deveniseră aproape zilnice. Ca urmare, Ion Iliescu a fost nevoit să recurgă la manevrele folosite în trecut de

* Societatea civilă a fost inamicul public numărul unu pentru structurile statului comunist astfel încât atomizarea socială era o cerință absolut necesară pentru supraviețuirea și perpetuarea lor.

** "Această stare de fapt a perpetuat multe atitudini și obiceiuri nedemocratice și a împiedicat o democratizare reală", vezi Jiri S. Melich, *Sociopsihologia moștenirii regimului comunist*, Universitatea Carleton, Ottawa.

*** George Schepflin, Post-comunismul: *Edificarea noilor democrații în Europa Centrală*, Afaceri Internaționale, 1991.

https://biblioteca-digitala.ro

Kremlin* spre a salva poliția politică de furia maselor: arestarea șefului Securității și reînființarea ei sub alt nume.

(Când am fost ales președinte, acest binom manipulativ a fost scos din uz pentru prima dată după cinci decenii. Am declanșat o schimbare a conținutului activităților și a componenței structurilor, trecând în rezervă, prin decrete, 38 generali** proveniți din fosta Securitate, cărora li s-a adăugat îndepărtarea unui mare număr de ofițeri superiori și aducerea unor tineri în locul lor, inclusiv din diaspora. Enorma rezistență din interiorul serviciilor de informații și manipularea societății civile de către cei din exteriorul acestora, prin deformarea sau negarea realității, fac parte dintr-un alt film).

Hârtiile vinovate

Încă din 1990, energiile reprezentanților societății civile s-au canalizat către aflarea numelor celor care au făcut parte din poliția politică și, deopotrivă, către aflarea funcțiilor în care aceștia se află în prezent, indiferent dacă aceste funcții sunt în cadrul actualelelor servicii secrete, în interiorul noilor formațiuni politice, la cârma unor mari societăți private sau în fruntea unor instituții reprezentând chiar societatea civilă.

* După ce Stalin s-a întronat la Kremlin, a schimbat numele politiei politice, din CEKA în GPU, pentru a o disocia de crimele comise în anii lui Lenin, si a lansat-o impotriva oponenților săi politici. În 1934, Stalin a arestat intreaga conducere a GPU, condamnand astfel public crimele politice care se comiseseră de fapt din ordinul său, și a rebotezat GPU în NKVD. Primul act politic major al lui Hrusciov a fost arestarea șefului poliției politice a lui Stalin, Lavrenti Beria. Hrusciov a schimbat denumirea poliției politice în KGB și a pretins că "noua" instituție nu are nimic comun cu crimele lui Stalin. Boris Elțîn l-a arestat pe șeful KGB, Vladimir Kriucikov, și a schimbat numele poliției politice în Serviciul Interrepublican de Securitate (FSB). Apoi Elțîn a anunțat că numai un numar redus de ofițeri ai KGB, specialiști în cifru și computere, vor fi păstrați temporar în noua instituție. În realitate, conform informațiilor obținute de autoritățile americane, un an mai târziu doar 36 din cei 486.000 de ofițeri ai KGB fusesera îndepărtați. Când Ceaușescu a venit la putere, l-a eliminat pe șeful poliției politice, Alexandru Drăghici, a rebotezat Securitatea (cu numele Consiliului Securității Statului) și a pretins că este o nouă institutie neîntinată de crimele trecutului. La rândul său, Ion Iliescu a dispus arestarea șefului Securității, generalul Iulian Vlad. Apoi, prin Decretul nr.191 din 26 martie 1990, el a rebotezat Securitatea în "Serviciul Român de Informatii" și a anunțat că "noul" SRI va fi încadrat cu personal al forțelor armate și doar un număr redus de ofiteri ai Securitatii vor fi păstrați temporar în noua instituție. În 1997, a ieșit la iveală că majoritatea zdrobitoare a cadrelor "noului" SRI erau ofițeri de securitate.

** Vezi decretele publicate în *Monitorul Oficial*, 1997 - 2000.

https://biblioteca-digitala.ro

Acest demers putea căpăta contur numai dacă reprezentanții societății civile ar fi putut avea acces la dosarele fostei poliții politice. În acest context, a fost posibilă o nouă operațiune de manipulare. Pentru oricine analizează istoria încercării de a afla adevărul despre poliția politică românească este evident că, treptat, tema "descoperirii adevărului despre cei care au făcut poliție politică" a fost înlocuită cu tema "descoperirii adevărului despre arhivele fostei poliții politice". Cu alte cuvinte, "oamenii vinovați" au fost înlocuiți de "hârtiile vinovate". Fără îndoială, hârtiile nu pot fi învinovățite de crime împotriva poporului român. Hârtiile reprezintă simple dovezi istorice. Ca urmare, dincolo de interesul limitat al unor organizații civice, majoritatea românilor au devenit total neinteresați de aflarea adevărului despre oameni și faptele lor reprobabile.

Oameni vechi - manevre noi

Ultima premieră pe ecranele patriei în stagiunea de toamnă 2004 șterge linia de demarcație dintre cei care au avut de suferit de pe urma poliției politice a Securității și cei care au colaborat cu această instituție. Declarațiile recente ale lui Traian Băsescu și Corneliu Vadim Tudor și ale susținătorilor acestora, cât și ale unor elite intelectuale, propagă subtil ideea că nu există nici o vină (nici măcar morală) pentru cei care au fost apropiați poliției politice și au profitat de ajutorul ei și că vina este exclusiv a acelora care au făcut parte din poliția politică, dar pe care nu-i putem afla. Cu alte cuvinte, doar călăul este de vină, iar cei care au făcut posibilă existența sa, i-au ascuțit tăișul lamei, l-au hrănit, ba i-au adus și victima legată fedeleș nu sunt doar nevinovați, dar chiar pot fi considerați a face parte dintre cei oprimați.

Spălarea securiștilor

Operațiuni particulare de spălare a imaginii poliției politice:

- Prin intermediul unor formațiuni politice care, repetând constant că, în fapt, foștii securiști sunt marii patrioți ai țării, și-au făcut un titlu de glorie din atragerea acestora în rândurile lor (cazul PRM), sau chiar în structuri de conducere ale statului (cazul Ristea Priboi) ;

https://biblioteca-digitala.ro

● Încercarea de a acredita ideea că foştii securişti lucrează astăzi în slujba interesului naţional. (O analiză a "marilor dezvăluiri" privind corupţia din ultimii 15 ani, ne face să observăm că, în majoritatea cazurilor, indiferent dacă aceste dezvăluiri aveau un scop politic şi, ca urmare, erau făcute de PRM, PSD, sau dacă aceste dezvăluiri erau făcute de mass-media, ele au avut întotdeauna în spatele lor "securişti de bine" care au dorit să contribuie la "aflarea adevărului");

● Încercarea de a acredita ideea că foştii securişti sunt marii profesionişti ai României, astfel că ei lucrează astăzi în cele mai prospere societăţi private. (O realitate evidentă, a sistemului de relaţii ocult din societatea comunistă, care a fost păstrat şi adaptat societăţii în tranziţie, a fost deturnată în ultraprofesionalismul foştilor lucrători ai serviciilor secrete, care contribuie la prosperitatea companiilor private!)

● Dezinformarea strategică

Dezinformarea strategică reprezintă din punct de vedere politic forma cea mai eficientă de manipulare. Tehnic, ea presupune prezentarea drept valori sociale fundamentale a unor lucruri care sunt favorabile puterii politice, indiferent dacă acestea corespund sau nu cu interesele "ţintelor" sau dacă prin aceasta se scad şansele competitive ale comunităţii. Mesajele sunt modificate deliberat pentru a obţine anumite reacţii, atitudini şi acţiuni ale publicului.

Iată doar câteva exemple:

● anularea cerinţei de vize şi uşurinţa cu care se poate călători în ţările UE este prezentată ca un cadou al guvernării PSD ignorându-se creşterea infracţiunilor de frontieră şi, drept urmare, a numărului delincvenţilor români din străinătate;

● goana după succes face ca feribotul Constanţa - Poti să fie inaugurat a doua oară, de Iliescu, după ce funcţionase în timpul administraţiei Constantinescu;

● Catedralei Mântuirii Neamului, la temelia căreia depusesem un înscris împreună cu Patriarhul Teoctist, iar Papa Ioan Paul al II-lea oficiase împreună cu Partriarhul o

https://biblioteca-digitala.ro

liturghie, i se schimbă locația pentru a deveni "ctitoria" Administrației Iliescu - Năstase.

• Minciuna neagră

Ideea de a stabili un raport cât de cât responsabil între moralitate și actul politic nu pare să-i streseze prea mult pe actualii guvernanți români. Ei se simt mult mai confortabil în opțiunea pentru minciuna neagră care schimbă complet natura evenimentelor în propriul lor interes.

"Nu s-a făcut nimic"

Deschiderea către Occident a României din anii 1997-2000 ei o botează "izolare". Parteneriatul strategic cu SUA, inaugurat în timpul Președintelui Clinton, în 1997, este transferat în bilanțul guvernării PSD (și al Administrației Bush). Plata, în timpul guvernării CDR, a enormei datorii externe contractate de PSD în perioada 1990-1996 este numită "aducerea României în pragul încetării de plăți". Restructurarea întreprindelor, legile proprietății, privatizările, asanarea sistemului bancar "n-au existat". Restructurarea serviciilor de informații și înlăturarea generalilor și coloneilor proveniți din Securitate sunt negate. În concluzie: "Nu s-a făcut nimic". Anchetele, judecata și condamnarea unor mari corupți din mafia PSD (vezi cap. 1) este caracterizată de Mircea Geoană ca "un zero barat", "absolut nimic".

Mecanismele manipulării

"Studiul omului total"

Am văzut în capitolul 3 că "fenomenul mineriadelor" nu a constituit nici pe departe o reacție spontană a unei categorii profesionale aflate într-o situație socială-limită, ci rezultatul unor experimente și măsurători antropologice și psihologice, care au durat peste douăzeci și cinci de ani, implicând instituții-cheie ale defunctului stat comunist, de la Consiliul de Miniștri și Academia "Ștefan Gheorghiu" până la Facultatea de Filosofie a Universității București,

https://biblioteca-digitala.ro

Comitetul Central al UTC şi Ministerul pentru Problemele Tineretului*.

Sociologul V.V. Caramelea**, omul care a condus ani la rând experimentul pe care l-a definit drept "studiul omului total", a alcătuit un tabel al determinanţilor de comportament care permiteau manipularea minerilor. Printre aceştia se aflau "diferenţa de acces la bunurile materiale", reacţia de "idiosincrazie" la evenimente unice sau faţă de zvonuri privind iminenţa unor evenimente catastrofale.

Privite prin prisma studiului lui V.V. Caramelea, zvonurile răspândite în rândurile minerilor în iunie '90 (că în clădirea Universităţii şi în sediile Opoziţiei s-au ascuns arme şi droguri, că studenţii de la Universitate au incitat oamenii să atace sediile Ministerului de Interne şi Televiziunii, ba chiar că, din Universitate, s-ar fi tras asupra fortelor de ordine), zvonuri ce aveau să fie reiterate de către Preşedintele Ion Iliescu în discursul de primire, ca şi în cel de mulţumire adresate minerilor, nu fac decât să confirme faptul că, după 1990, uriaşul aparat manipulativ al regimului comunist a trecut cu arme şi bagaje în slujba noului regim.

"Ingineria sufletelor"

Asupra mai multor personalităţi implicate direct în viaţa politică românească planează bănuiala de a fi urmat cursuri speciale de dezinformare în fosta URSS. Această bănuială este justificată prin faptul că, începând din anul 1946, cadrele Uniunii Internaţionale a Studenţilor* au urmat cursu-

* Au existat şi alte categorii cercetate. De exemplu: "Plenara CC al PCR din 29 noiembrie-1 decembrie 1967 a subliniat necesitatea cercetării sistematice a tineretului. În acest scop, propun înfiinţarea "Centrului de cercetări pentru problemele tineretului", care să iniţieze anchete în teren, privind factorii care condiţionează viaţa, munca, pregatirea şi educarea acestora, evidenţiind fenomene noi" - susţinea Ion Iliescu în 1968. (Alături de Ion Iliescu, se aflau activişti de frunte ca Dan Marţian, Vasile Văcaru, Vladimir Pasti, care au acţionat în acest sens).

** V.V. Caramelea, *Ecologia naturală în studiul adaptabilităţii umane şi al personalităţii*, Bucureşti, 1968

https://biblioteca-digitala.ro

DISCURSUL
Președintelui Ion Iliescu în fața minerilor ținut din balconul Guvernului în dimineața zilei de 14 iunie 1990

Dragi mineri, mă adresez dumneavoastră, de astă dată mulțumindu-vă pentru răspunsul de solidaritate muncitorească pe care și de această dată l-ați dat la chemarea noastră. Mulțumesc, de asemeni, tuturor celorlalte delegații din județe care au venit, s-au adăugat acestei forțe solidare a muncitorimii române. Îi rugăm pe ceilalți să rămână aici în piață. Delegația de mineri în frunte cu dl. Cozma se va deplasa spre Piața Universității pe care vrem să o reocupați dumneavoastră.

Așa cum ați văzut de astă dată, avem de a face cu elemente de-a dreptul fasciste. Care ieri s-au dedat la acte de vandalism. După ce în cursul dimineții de ieri, 13 iunie, forțe organizate de ordine publică au curățat Piața Universității - la propriu - adică după ce au evacuat o serie de elemente care zăceau pe spațiul verde, au eliberat tot spațiul, s-au apucat de curățirea zonei pentru că a rămas mizerie în urma acestora, s-au apucat să curețe carosabilul, să-l spele, să-l pregătească pentru circulație; în după amiaza zilei de ieri, grupuri organizate de elemente incitante, multe din ele drogate, înarmate cu diverse elemente contondente, cu bare, cu lanțuri, cu pietre, cu cărămizi, cu țigle au atacat coridoarele de polițiști, înarmați cu sticle incendiare, au dat foc la autobuze, la mașini și, apoi, grupuri s-au îndreptat spre clădirea Poliției pe care au incendiat-o, spre clădirea Ministerului de Interne. Spre seară, precum știți, au invadat și clădirea Televiziunii care a trebuit să-și întrerupă emisiunea. În cursul serii, grupuri de muncitori, de polițiști și ostași au reușit să reelibereze clădirea Televiziunii și, apoi, și spațiul din jurul acesteia. Peste noapte, au fost, de asemeni, eliberate clădirile Poliției și ale Ministerului de Interne. Unii dintre ei s-au întors în Piața Universității; acum, spre dimineață, se pare că, din nou, au evacuat, au părăsit-o. Sunt acolo câteva formațiuni de parașutiști și polițiști.

V-aș ruga pe dumneavoastră, minerii care sunteți grupați, organizați, să vă îndreptați în coloană pe bulevard până la Piața Universității și să o ocupați definitiv dumneavoastră (*Urale*). După care, în conlucrare cu forțele de ordine, vă rugăm să asigurați paza Pieței Universității pentru ca să se efectueze lucrări de curățire și redare în circulație a acestui nod. Dumneavoastră să fiți paznicii în conlucrare cu forțele de ordine al acestui punct central din capitală.

Vă mulțumim foarte mult, vă rugăm să facem totul pentru a elimina excesele, pentru a elimina actele sângeroase; și dumneavoastră să asigurați paza necesară împotriva tuturor elementelor extremiste care și-ar mai face apariția în această zonă. Celelalte delegații rămân aici pe loc în piață, vom vedea dacă e nevoie să mai ajutăm în alte puncte din capitală.

Vă mulțumim foarte mult tuturor. Drum bun! Și cu bine, succes!

• Discursul Președintelui Iliescu în fața minerilor, ținut din balconul Guvernului în dimineața zilei de 14 iunie 1990 (transcriere de pe bandă magnetică).

https://biblioteca-digitala.ro

de-ai lor la Poliție și i-a chemat pe toți să meargă să-și elibereze prin forță colegii de la Poliție, de la Ministerul de Interne.

... Și a început toată escaladarea actelor de violență și de vandalism. Era vorba nu de manifestanții pașnici, care au ceva nemulțumiri față de guvern, lozinci antiguvernamentale, ci era vorba de bande organizate, de elemente fasciste, mulți dintre ei drogați și în orice caz cu un fanatism feroce s-au năpustit în aceste zone asupra clădirii Ministerului de Interne și Serviciului Romîn de Informații, iar spre seară la Televiziune, ați văzut și dumneavoastră, s-au dedat la acte de violență extremă, au devastat clădirea Televiziunii – se pare inclusiv cu colaborarea cîtorva dintre lucrătorii din interior ai Televiziunii, va trebui pe toți să-i depistăm; ei au fost îndrumați direct spre studioul 5 și la conducerea Televiziunii la etajul 11. I-au amenințat pe președinte și pe directorul general al Televiziunii că-i aruncă pe fereastră de la etajul unșpe, au apărut în momentul acela parașutiștii și i-au salvat. Și în circa o oră a fost curățită clădirea Televiziunii, eliberată de aceste elemente turbate. Și o serie de muncitori... Au fost și victime: au venit o grupă de muncitori de la Ploiești – există un mort și doi grav răniți dintre muncitorii ploieșteni: acțiuni ale acestor elemente turbate. Deci toată această chestiune s-a continuat în cursul nopții și în fine cu acțiunea conjugată a unor unități militare din Capitală s-a pus capăt acestor acte de vandalism.

Ce se întîmplă acum? Atît unele formațiuni politice și unii oameni politici, unele organe de presă din presa internațională încearcă să deformeze toată derularea acestor evenimente din România. În primul rînd caută să dea răspunderea pentru această escaladare a violenței pe seama guvernului, cum că acțiunea din dimineața zilei de 13 ar fi fost o acțiune violentă de reprimare a unor manifestanți pașnici – a fost o acțiune absolut civilizată și pașnică de eliberare a zonei Universității și că aceasta ar fi fost cauza evenimentelor din seara zilei de 13. Nu este nici un fel de constatare și nici un fel de luare de poziție împotriva vandalismelor de tip fascist care s-au petrecut în după-amiaza zilei respective, nici un fel de luare de poziție împotriva celor care au instigat la așa ceva, care au susținut asemenea elemente. Totul încearcă să se pună pe seama guvernului, iarîn ultima vreme s-au folosit și de prezența dumneavoastră, să acuze minerii de acte de violență împotriva unor cetățeni și a unor sedii de partide. Eu am respins toate aceste lucruri, primul ministru va avea o conferință de presă și cu presa internațională în care să le reproșăm pentru maniera neobiectivă de relatare a acestor lucruri. Se derulează anchete minuțioase de către Poliție și Procuratură pentru a stabili responsabilitatea tuturor celor care s-au dat la acte de vandalism, care au comis crime, care au comis pagube materiale. Vrem să stabilim și responsabilitățile celor care au patronat asemenea activități. Cu ajutorul dumneavoastră au fost descoperite în subsolul clădirii P.N.Ț.-ului: depozit de sticle incendiare, de droguri, de seringi care au injectat droguri unora care stăteau în Piața Universității și armament. La clădirea Asociației „16-21 Decembrie" depozite de bîte și alte asemenea arme albe, lanțuri și așa mai departe. În subsolul clădirii Universității s-au descoperit arme: 22 de puști Jeco, dar care sînt arme periculoase în asemenea condițiuni, și saci cu prafuri euforizante pe care probabil că le-au folosit în această perioadă. Cum se poate motiva că în sediul unui partid politic, în sediul unor asociații declarate apolitice, prezența unor asemenea depozite de sticle incendiare, de muniții, de droguri și arme de tot felul, arme de agresiune; cum se poate motiva așa ceva? Noi considerăm că răspunderea morală o au și unii gazetari, unii intelectuali care au incitat în această perioadă. Despre

• Fragament (pag. III - IV) din discursul de multumire adresat minerilor de Presedintele Ion Iliescu, la Sala Polivalentă, la plecarea acestora.

https://biblioteca-digitala.ro

toate aceste lucruri şi pe plan politic şi pe plan juridic, vrem să organizăm minuţios aceste treburi. Aceste lucruri vor fi discutate şi în conferinţa de presă astăzi, cu presa internaţională. Fără îndoială că vor fi traşi la răspundere şi acei oameni iresponsabili care au patronat asemenea lucruri. În ceea ce-i priveşte pe Raţiu şi pe Cîmpeanu, trebuie să fim cu atenţie: unul este deputat, celălalt senator, se bucură de imunitate parlamentară... (Huiduieli în sală). Vă rog, vă rog... vă rog să ne acordaţi tot creditul necesar. Trebuie să procedăm cu responsabilitate şi cu răspundere politică în judecarea tuturor lucrurilor şi a tuturor măsurilor pe care le luăm. Vom lua măsuri foarte hotărîte, decisive, azi am discutat şi cu conducerea armatei şi conducerea Ministerului de Interne, am numit un nou ministru de interne, civil, jurist, un băiat tînăr de 39 de ani, vrem să întărim conducerea Ministerului de Interne. (Urale). Este judecătorul care a condus procesul lui Nicu Ceauşescu la Sibiu, dacă l-aţi văzut la televizor. (Aplauze). Deci în ceea ce priveşte persoanele politice, trebuie să procedăm cu toată răspunderea, şi aşa ne-au venit multe semnale din partea unor guverne, organizaţii internaţionale, în legătură cu răspunderea guvernului pentru tot ce se derulează astăzi în România. Noi ne asumăm toată răspunderea, dar vă rugăm să ne daţi sprijinul necesar în legătură cu modul în care vom proceda cu fiecare în parte, pentru că trebuie să respectăm şi legalitatea în acelaşi timp pentru că altminteri putem fi implicaţi, acuzaţi şi folosite acestea pentru incitarea largă a opiniei publice împotriva noastră. N-avem nevoie de aşa ceva. Trebuie s-o facem cu înţelepciune, pe baza respectării tuturor legilor interne şi internaţionale. Înţeleg toată indignarea dumneavoastră, sentimentele dumneavoastră sînt sănătoase, şi simţul acesta al oamenilor de bine niciodată nu greşeşte; dar asupra modului în care vom proceda vă rugăm să fiţi solidari cu noi şi să procedăm cu înţelepciune. (Aplauze).

Vreau să vă spun că am mai luat şi alte cîteva măsuri. Vrem să reorganizăm jandarmeria: ca unitate care trece din subordinea Ministerului de Interne în subordinea Ministerului Apărării, are tradiţii şi la noi în ţară, şi în alte ţări, ca formaţiuni organizate şi de pază ale unor obiective importante, dar şi formaţiuni de intervenţie pentru apărarea localităţilor, teritoriului unor obiective importante. În acelaşi timp am discutat şi ne gîndim la instituirea unei gărzi naţionale, o să vedem cum o s-o denumim, mai exact cu oameni bine instruiţi, oameni horărîţi, oameni decişi pentru intervenţii în momente excepţionale ca şi cele care au avut loc pe 13 iunie. (Urale). Am reţinut şi dorinţa unora dintre dumneavoastră, mineri din Valea Jiului, care s-au oferit să se încadreze într-o asemenea gardă naţională, vom lua în considerare acest lucru. (Urale).

Eu vreau încă o dată să-mi exprim întreaga recunoştinţă, din partea populaţiei Capitalei pentru prezenţa dumneavoastră, utilă şi eficientă. Vreau să mulţumesc pentru spiritul organizat în care v-aţi prezentat, în care aţi acţionat, să mulţumesc conducătorilor dumneavoastră, inginerului Cozma şi celorlalţi lideri sindicali care au fost în fruntea dumneavoastră, alături de noi, care ne-au ajutat în aceste zile. Deci vă mulţumesc tuturor pentru tot ce aţi făcut în aceste zile. (Aplauze şi urale).

Vreau să vă spun că pentru zilele următoare, astăzi am discutat cu comandamentul acesta al Ministerului Apărării, al Ministerului de Interne, cu reprezentanţii organizaţiilor din Capitală – modul în care să se organizeze ordinea publică în Capitală. S-au organizat şi nişte brigăzi mobile care acum patrulează sistematic, ziua şi noaptea prin Capitală, pentru a avea şi informaţii directe asupra unor mişcări posibile, dar sperăm că lucrurile să se liniştească. Populaţia a fost mobilizată în urma tuturor acestor chestiuni, este o indignare

• Fragament (pag. III - IV) din discursul de multumire adresat minerilor de Presedintele Ion Iliescu, la Sala Polivalentă, la plecarea acestora.

https://biblioteca-digitala.ro

rile speciale ale Secției A, subordonată Directoratului 1 al KGB. Materia pe care o studiau viitorii "ingineri ai sufletelor", după expresia lui Stalin, a fost botezată de generalul KGB Ogarkov "maskirovka", adică arta intoxicării informative, infiltrării și înscenării, în scopuri de subminare și subversiune.

Având în vedere că este vorba de documente clasificate, numele persoanelor asupra cărora există informații certe nu poate fi deconspirat. Se poate însă observa că personaje politice din România au aplicat practic cursul de "maskirovka", ca și cum nu numai că ar fi avut cunoștiință de el, dar chiar l-ar fi aprofundat.

În esență, cursul de "maskirovka" se ocupa de trei mari tipuri de dezinformare**: suprimarea informației, minimalizarea informației și modificarea sensului informației. Mai întâi, cursanții erau inițiați în așa-zisele procedee preventive și defensive, bazate pe tehnica sovietică a cenzurărilor pe care generalul Ogarkov o numea eufemistic camuflajul informației.

Un loc important îl ocupau procedeele agresive și ofensive:

Provocarea, constând în incitarea la comiterea unei erori care se realizează prin infiltrări ale unor agenți de influență.***

Dezvăluirile de diferite tipuri: divulgarea voluntară de documente sau informații reale și exacte numite "scurgeri concertate de documente"; divulgarea, printr-un intermediar, de dezvăluiri compromițătoare sau a unor "documente fabricate", cu aparență de autenticitate, lăsate să ajungă "întâmplător" la un destinatar capabil să le exploateze public.****

---

* Organizație din conducerea căreia a făcut parte și Ion Iliescu.

** Vladimir Alexe, în Ion Iliescu, biografia secretă, editura Elit Comentator, București, 2000.

*** In anii '60, când apăruse germenele destinderii în relația cu RFG, "cârtițele" KGB pictau zvastici pe ziduri si lozinci "reacționare", oferind astfel Kremlinului posibilitatea de a denunța "cercurile revanșarde" din RFG și de a refuza reluarea relațiilor diplomatice sau semnarea vreunui acord internațional.

**** Un exemplu: actul prin care ofițerului de securitate Dumitru Mazilu i se cerea o derogare de la Facultatea de Drept a Universității București, lăsat să se scurgă la România liberă după complotul lui Mazilu împotriva lui Iliescu din 12 februarie 1990.

https://biblioteca-digitala.ro

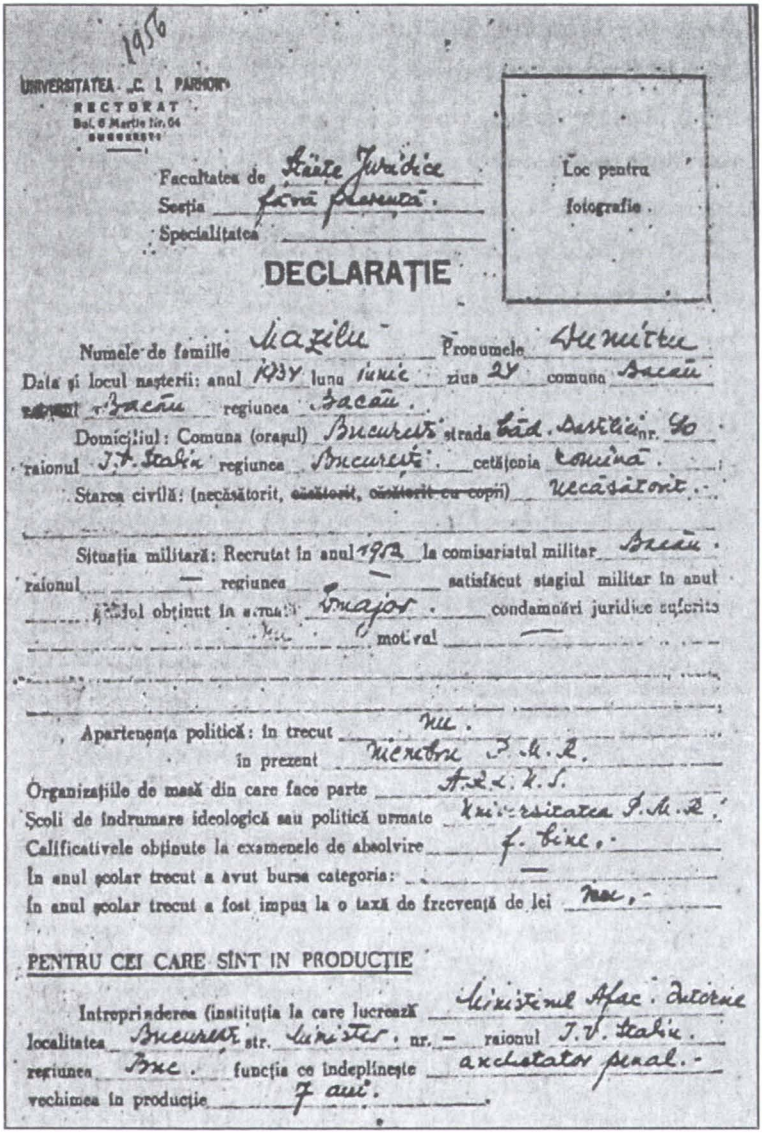

1956

UNIVERSITATEA „C. I. PARHON"
RECTORAT
Bul. 6 Martie Nr. 64
BUCUREȘTI

Facultatea de Științe Juridice
Secția fără frecvență.
Specialitatea

Loc pentru fotografie.

DECLARAȚIE

Numele de familie Mazilu Prenumele Dumitru
Data și locul nașterii: anul 1934 luna iunie ziua 24 comuna Bacău
raionul Bacău regiunea Bacău.
Domiciliul: Comuna (orașul) București strada Bld. Dacia nr. 40
raionul I.V. Stalin regiunea București. cetățenia română.
Starea civilă: (necăsătorit, ~~căsătorit, căsătorit cu copii~~) Necăsătorit.

Situația militară: Recrutat în anul 1952 la comisariatul militar Bacău.
raionul — regiunea — satisfăcut stagiul militar în anul
gradul obținut în armată sergent major condamnări juridice suferite
motivul —

Apartenența politică: în trecut nu.
în prezent membru P.M.R.
Organizațiile de masă din care face parte A.S.A.C.S.
Școli de îndrumare ideologică sau politică urmate Universitatea P.M.R.
Calificativele obținute la examenele de absolvire f. bine.
În anul școlar trecut a avut bursa categoria: —
În anul școlar trecut a fost impus la o taxă de frecvență de lei nu.

PENTRU CEI CARE SÎNT ÎN PRODUCȚIE

Întreprinderea (instituția la care lucrează Ministerul Afac. Interne
localitatea București str. Ministerului nr. — raionul I.V. Stalin.
regiunea Buc. funcția ce îndeplinește anchetator penal.
vechimea în producție 7 ani.

• Documentul publicat de România liberă în data de 12 februarie 1990 (imediat după complotul lui Mazilu împotriva lui Ion Iliescu), din care reiese legătura lui Dumitru Mazilu cu Securitatea

https://biblioteca-digitala.ro

Şocarea maselor, definită prin acţiuni ale unor grupuri violente care nu le lasă participanţilor momente de reflecţie.*

Agresiunea verbală, constând în enunţuri şocante, care urmăresc anestezierea reacţiei unei colectivităţi sau atacuri oratorice dure, cu acuze dintre cele mai grave, care demobilizează şi consternează, anihilând reflecţia.**

Reţeaua din umbră

În luna iulie 1992, câţiva jurnalişti de la săptămânalul *Tinerama* au intrat în posesia unor documente clasificate "strict secret", "secret" şi "secret de serviciu", provenind din arhivele fostei Miliţii judeţene Arad, despre care aveau să afle că făceau parte dintr-un lot destinat topirii la PEHART S.A., o fabrică de hârtie igienică şi cofraje de ouă din comuna Petreşti, judeţul Alba.***

La o primă vedere, clasificarea documentelor în cauză cu menţiunea "strict secret" sau "secret" putea să pară ridicolă de vreme ce o mare parte din acestea conţineau denunţuri mărunte de tipul "Alimentara nr.5 vinde marfă prin spate" sau "Vasile G. a vândut ieri un radiocasetofon". Lucrurile devin însă extrem de semnificative în cazul notelor informative intrate cu acea ocazie în mâinile jurnaliştilor. Astfel, raportul informativ nr. 07/7906 din data de 30.01.1986, care menţionează despre nemulţumirea muncitorilor dintr-o unitate agricolă cărora nu li se plătiseră drepturile băneşti, are următoarea adnotare: "Sursa a fost instruită şi dirijată pentru a anunţa din timp ce stări de spirit sunt în rândurile

* "Noi muncim, nu gândim!" aveau să scandeze participanţii la contramanifestaţia organizată de FSN în data de 28 ianurie 1990 şi "IMGB face ordine!", scandat în 13 iunie 1990.

** Un exemplu: atacurile verbale ale Preşedintelui Ion Iliescu la adresa Opoziţiei, în perioada şedinţelor televizate ale CPUN, când cuvinte ca "restauraţie", "fundamentalism", "federalizare" sau "moşieri" erau la ordinea zilei. Înainte ca măcar una dintre aceste acuzaţii să fie contracarată, se lansau altele, mai grave şi mai incontrolabile.

*** Ioan Itu şi Octavian Dobre, în *Tinerama* nr. 88, 31 iulie - 6 august 1992, pag. 8

https://biblioteca-digitala.ro

muncitorilor şi cine sunt instigatorii". Există şi această menţiune: "Cazul a fost raportat la Securitate cu nr. 011 din 01.02.86". În alt caz se menţiona: "P.M. va fi încadrat informativ, iar sursa Iancu va fi dirijată să se împrietenească cu subiectul".

Constituirea unei reţele de informatori cu scopul de a ţine sub control fenomenul infracţional este uzitată în orice ţară din lume. Ancheta jurnaliştilor de la *Tinerama* venea însă să probeze faptul că Miliţia, un fel de "Cenuşăreasă" a sistemului represiv, avea dublă subordonare, atât faţă de partid, cât şi faţă de Securitate, astfel că obiectivele Securităţii (starea de spirit a populaţiei, supravegherea informativă a unor membri ai comunităţii) erau realizate şi prin intermediul Miliţiei. Ancheta scoatea la lumină o "a doua filieră a informatorilor poltici". O filieră extinsă la scară naţională, care va constitui coloana vertebrală a operaţiunilor de manipulare desfăşurate după 1990.

Telefonul fără fir

O altă reţea controlată de Securitate a început să se dezvolte în cadrul Miliţiei odată ce regimul comunist din România s-a văzut obligat să achieseze la Declaraţia de la Helsinki privind drepturile omului. Cum, în conformitate cu acest act, anchetele penale puteau fi efectuate numai de către autorităţi autorizate conform dreptului comun, regimul Ceauşescu a încercat să păstreze aparenţele, transferând în cadrul Miliţiei o parte a lucrătorilor din Securitate utilizaţi în anchetele speciale. A început astfel înscenarea unor infracţiuni de drept comun atât opozanţilor regimului,* cât şi celor avuţi în vedere pentru a fi racolaţi.

După 1990, în timp ce atenţia opiniei publice era canalizată spre încercările de spălare a imaginii Securităţii, vechile reţele aveau să fie reorientate către operaţiuni de manipulare a opiniei publice prin zvonuri: acelaşi zvon

* La începutul anului 1985, generalul (r) Ştefan Kostyal, cel care a deţinut un rol important în "complotul generalilor" (alături de Ion Ioniţă, Nicolae Militaru, Ion Iliescu, Virgil Măgureanu) a fost arestat de Miliţie pentru furt de curent electric, fără a fi menţionată activitatea sa politică, iar Gelu Voican Voiculescu a fost condamnat pentru falsificarea unor ordine de deplasare etc.

https://biblioteca-digitala.ro

apărea exact în același timp pe întreg cuprinsul țării, atât în marile orașe, cât și în comunele și satele neincluse în rețelele de distribuție a presei sau în cele în care televiziunea era doar un cuvânt fără acoperire).

În 1999, când am propus în CSAȚ reorganizarea unității UM 0215 într-un departament de supraveghere internă a cadrelor de poliție după modelul occidental, am întâmpinat o rezistență acerbă din partea generalilor din Ministerul de Interne, cărora li s-a alăturat, în final, și ministrul Dudu Ionescu. Principalul argument adus a fost acela că fiecare dintre ofițerii unității respective are în spate câte o rețea formată din sute de informatori și că destituirea unui ofițer ar echivala cu pierderea întregii sale rețele de informatori.*

Recondiționarea "limbii de lemn"

Limbajul de lemn și-a pus amprenta pe comunicare atât înainte de 1989, cât și după, fiind ușor de recunoscut datorită caracteristicilor sale**:

caracterul impersonal al frazelor ("relațiile reciproce s-au strâns", "într-o atmosferă de stimă și respect reciproc"); între 1996 și 2000 am observat o modificare radicală a stilului în care erau redactate materialele primite de la Ministerul de Externe odată cu integrarea unor tineri cu specializare în Occident;

- abundența cuvintelor care servesc la accentuarea obligativității (cu necesitate, negreșit, obligatoriu, neabătut etc.);
- împărțirea strictă în doar două categorii a oricărui domeniu sau mulțimi de oameni (bun și rău, prieteni și dușmani, devotați și trădători etc.);

* Succesul săptămânalului *România Mare* poate fi explicat prin faptul că ofițeri superiori eliminați din serviciile secrete s-au alăturat PRM, sprijinind și întărind informațiile primite sau fabricate de Vadim Tudor prin rețeaua proprie de surse și colaboratori.

** Deși studiul efectuat de Françoise Thom a avut ca obiect limba rusă din perioada sovietelor, el rămâne perfect valabil și pentru limba de lemn practicată în România în ultima jumătate de secol.

https://biblioteca-digitala.ro

- folosirea abundentă a gradelor de comparaţie ("edificarea unei societăţi mai bune şi mai drepte", "decizii de o excepţională importanţă").

Este interesat de observat modul în care aceste caracteristici din perioada regimului comunist sunt recognoscibile în discursurile de după 1990 ale Preşedintelui Ion Iliescu, cât şi ale politicienilor aduşi în prim-planul vieţii politice prin intermediul FSN.

Şabloane noi

Frecvent, cuvintele-şablon sunt folosite pentru demonetizarea unor subiecte de interes pentru societatea civilă. Termenul "baroni", repetat la nesfârşit atât de Opoziţie (baronii PSD), cât şi de către Putere (baronii PD-PNL), a devenit, dintr-un sinonim al persoanelor implicate în marea corupţie, un sinonim al "boşilor" care domină climatul de afaceri într-o anumită regiune. Alte cuvinte-şablon sunt folosite spre a bloca interesul societăţii civile pentru urmările logice ale unor dezvăluiri: catalogarea unor acuzaţii ca fiind un "şantaj" venit din partea adversarilor - vezi cazurile Băsescu (relaţia cu Securitatea, distrugerea flotei) sau Stolojan (afacerea Megapower) - implicând atât refuzul de a răspunde la orice întrebări stânjenitoare legate de subiect, cât şi refuzul de a aduce dovezi în sprijinul afirmaţiei că ar fi vorba de şantaj.

Vulgaritatea în topul politicii româneşti

Vocabular

După 2001, limbajul folosit de reprezentanţii la vârf ai politicii româneşti s-a degradat brusc. Tonul l-a dat, surprinzător, chiar primul ministru Adrian Năstase, unul din puţinii demnitari români cultivaţi şi care până atunci ne obişnuise cu formulări pretenţioase. Excesiv mediatizat şi dându-şi cu părerea despre orice, a alunecat rapid spre glume de mahala, ca "bombe" de presă.

https://biblioteca-digitala.ro

Adrian Năstase

Iată câteva mostre din "gândirea" marelui bărbat de stat:

- mai 2001(despre navetiştii fără bilet): "blatiştii vor fi daţi jos din trenuri cu o gară înainte şi puşi să facă jogging".
- mai 2001 (despre statutul maghiarilor): "Va trebui, oare, să inventăm un detector de maghiari?"
- iunie 2001: "Băsescu are dificultăţi în a număra până la zece".
- iulie 2001(despre cei care refuzau să-şi părăsească casele inundate): "nimeni nu poate fi forţat să fie mai inteligent".
- iulie 2001: "cei handicapaţi sunt profesorii".
- ianuarie 2002 (supărat că presa l-a acuzat): "ziariştii procedează cum se scarpină maimuţa!".
- februarie 2002: "ar fi bine ca profesorii să nu mai manânce pentru că, poate, vor dori să bea vodcă".
- februarie 2002 (despre opoziţie): "stau toată ziua cu corupţia-n gură".
- aprilie 2002, despre ţărani: "stau de la 8-9 dimineaţa până seara în cârciumile din sat".
- mai 2002, la adresa investitorilor: "ar trebui să-i legăm de cisternele de acid sulfuric".
- iunie 2002, despre o ziaristă: "o fată care a vrut să-i dea dreptul la replică. Nu ştiu ce i-a dat domnul ministru".
- iulie 2002: "ziariştii s-au prefăcut ca sunt proşti" şi "cu poteci pe creier", deoarece "au rămas cu mintea la nivel de pionieri".
- decembrie 2002 (despre şeful Delegaţiei Comisiei Europene în România): "Se pare că domnul Scheele m-a trecut pe *mailing list*-ul său şi îmi trimite diverse scrisori, care apar şi în presă".
- februarie 2003 (într-un interviu): şi-a exprimat dorinţa de a-i da "un cap în gură lui Vadim Tudor".
- martie 2003 (la adresa Opoziţiei, în Parlamentul României): "Cineva voia să vină, la un moment dat, să îmi numere găinile. Eu i-am sugerat mai bine să vina să-mi numere ouăle".
- martie 2003 (a cerut opoziţiei): "să nu mai umble cu corupţia în gură".

https://biblioteca-digitala.ro

■ aprilie 2003, la adresa unui ziarist: "Ai grijă să nu-ți intre un bondar în pantaloni, că ăsta fecundează tot timpul";
■ Tot în 2003 (despre activitatea comisiei CNSAS): "au nevoie de mulți oameni care să lingă dosare ani de zile".

Ne oprim aici, pentru că "producția" primului ministru merită o carte separată și nu există nici un semn că se va opri.

PSD-ul, prin Cozmin Guşă şi, apoi, împotriva lui Cozmin Guşă, prin urmaşii lui, nu se lasă nici el mai prejos.

Iată numai câteva extrase din comunicatele "Biroului de presa" PSD referitoare la Alianta DA din 2004.

■ Băsescu "un milițian în comportament, educat de fostul regim în limbaj";
■ Stolojan "este cârpa de la ușă", "un viermișor al lui Băsescu" ale carui declarații sunt "un schelălăit de disperare";
■ Atât Stolojan cât și Băsecu "au furat ca niste pungași";
■ "Politica testicolului" și politica "cu fundul" este "singurul model de politică îmbrățișat de Stolojan și Băsescu";
■ "Să-i trimitem la plimbare pe anostul Theodor Stolojan, pe fanfaronul Traian Băsescu, pe traseistul Teodor Meleşcanu şi pe semidoctul Eugen Nicolaescu şi cu atât mai mult pe Cozmin Guşă, acest chiuhuahua al politicii românești";
■ "Stolojan și turma lui să se ducă dracului!"

Traian Băsescu

"Marinarul" TRAIAN BASESCU e la el acasă în jargon şi nu aşteaptă prea mult ca să răspundă PDS-ului cu îndemnuri belicoase: "să le rupem dinții"; "să le dăm peste labe"; "să-i trimitem la naiba".

Bineînțeles că Băsescu uită zicerile sale din 2002 despre Cozmin Guşă, noul său tovarăș de drum: "pentru mine, Guşă e un chiştoc SNTR în scrumiera PSD, ăsta a fost făcut om politic la apelul de seară".

În februarie 2004, enervat de prezentarea unei liste de informatori ai Securității pe care se află și numele său, nu contestă, dar se îmbățoșează: "Pe vremea când ei dădeau limbi Puterii, eu conduceam cele mai mari nave ale flotei

https://biblioteca-digitala.ro

române". Şi continuă, într-o altă conferinţă de presă: "Acasă, ei, slugile, dădeau limbi cu sârg", nemaiobosindu-se să afle că Mugur Ciuvică n-a avut niciodată vreo treabă cu PCR şi că nici unul din colaboratorii mei nu a scris vreodată despre PCR sau Ceauşescu.

Corneliu Vadim Tudor

Revine în forţă şi fostul campion al murdăriilor de presă, în ciuda mascaradei pocăinţei noului CORNELIU VADIM TUDOR.

Despre ambasadorul Statelor Unite, Michael Guest, Vadim scrie: "Guest, o persoana cu handicap"; "Poponarul Michael Guest s-o stearga la Budapesta!"

În 25 iulie 2003: "Guvern de slugi si aventurieri în patru labe". "Era firesc ca un Executiv condus de niste homosexuali sa sara ca proasta din baie în apararea unui ambasador homosexual! Daca Adrian Nastase si Michael Guest se iubesc atît de mult de ce nu se casatoresc? Afara cu poponarii din politica si democratie!"

În Septembrie 2004, despre Gigi Becali: "handicapat", "borfaş", "dement", "bişniţarul analfabet", "golan de mahala", "boschetar", "descreierat", "maimuţoi".

Gigi Becali, nou venit pe maidanul politic, îi răspunde prompt: Vadim e "un mincinos, un escroc şi un cancer", "o javră şi o jigodie ordinară".

Ion Iliescu

Nu putem încheia decât cu clasicul în viaţă, promotor al utilizării limbajului suburban la nivelul instituţiile statului, ION ILIESCU.

În 1990, în Parlament, la adresa lui Corneliu Coposu, bătând cu pumnul în masă: "Doomnu' Copoiu, doooomnuu' Copoiu, nu mai îmi da domle' cu sula-n coaste!".

Tot în 1990, şi tot în Parlament, la adresa manifestantilor din Piata Universitatii în iunie '90: "Golani", "să-i lăsăm să fiarbă în suc propriu".

În 15 august 1992, la Constanţa, dupa ce îi pune mâna în gât unui ziarist, îi spune: "Măi, animalule!".

În 1998, la adresa unui redactor de la BBC: "Să i se dea peste bot!". "Ziariştii de la BBC care sunt capsomani".

https://biblioteca-digitala.ro

În 2002, la adresa senatorilor americani: "trebuiesc plesniți peste bot".

În 2003, despre Cozmin Guşă: "este un caraghios, un veleitar şi o lichea".

În Martie 2004: "ciomăgarii care instigă Opoziția".

2004, în tribuna la Olimpiada de la Atena: "M-am văzut cu madam Thatcher acasă la un lord". "Era Tony Blair, era Bush batrânul, cu nevasta-sa".

În septembrie 2004, în Canada, într-o acțiune de protest pe care a calificat-o "manifestare de retardați", un protestatar i-a amintit de Piața Universității şi i-a spus mai animalule. Preşedintele Iliescu i-a replicat: "eşti ceea ce spui".

De data aceasta sunt pe deplin acord cu constatarea preşedintelui Iliescu. Aşa este: "**eşti ceea ce spui!**"

Şapte paşi ai propagării minciunii

Dezinformarea se face într-o anume succesiune*:

1. Informațiile de sprijin: Se începe cu fapte mărunte, adevărate sau pretins adevărate, prin intermediul cărora publicul este determinat să creadă un anumit lucru avut în vedere de dezinformatori. (În anul 1999, *România Mare* preia o fotografie apărută în presă cu trei ani în urmă, o prelucrează şi o publică, afirmând că sunt implicat într-o relație amoroasă cu o actriță. Aşa s-a născut celebrul caz "Rona Hartner", pe care eu, cel puțin, nu-l vedeam trecut de pragul enormităților publicate curent de acest aberant organ de presă. Ceea ce interesa redacția oficiosului PRM nu era adevărul unei întâlniri electorale cu peste o mie de tineri între care se afla şi R.H., ci acreditarea unui fals, menit să pună la îndoială moralitatea preşedintelui).

2. Transmițătorii: Sunt indispensabili cât mai mulți transmițători complici, dacă se poate inconştienți. (De aceea, la scurt timp după apariția falsului din *România*

* Vladimir Volkoff, *Tratat de dezinformare*, Editura Antet, 1999.

https://biblioteca-digitala.ro

Mare, R. H. devine una dintre cele mai mediatizate actrițe din România, în contextul în care simpla citare a numelui său trimitea automat spre subiectul intens prezentat anterior în presă).

3. Tema capătă un caracter general. (Nu mai este vorba doar de moralitatea lui Emil Constantinescu, ci de moralitatea Administrației Constantinescu).

4. Modalitățile de abordare pot fi diferite: nedifuzând deloc o informație; difuzând o informație incompletă, tendențioasă ori de-a dreptul falsă; saturând atenția publicului printr-o suprainformare care să determine pierderea sensului a tot ceea ce este important; sufocând informația prin comentarii subiective. (Din acest punct de vedere, devine semnificativ faptul că momentul ales de PRM pentru publicarea acelei fotografii trucate a coincis cu momentul în care starea de spirit în Valea Jiului începuse să devină tensionată, iar în SUA se declanșase scandalul Monica Levinsky și începuse procedura de *impeachment* a președintelui Clinton).

5. Cutiile de rezonanță preiau informația lansată de transmițător, fiind esențial să existe cât mai multe asemenea complicități. (Din *România Mare*, "cazul Rona Hartner" este preluat masiv de mass-media, de la publicațiile mondene la cele sportive, de la posturile de televiziune la cele de radio).

6. Satanizarea. Se realizează prin a spune cât mai multe lucruri rele, utilizând toate suporturile dezinformării: alte informații false, declarații trunchiate, înscrisuri trucate etc. (Dezinformarea lansată de *România Mare* a atins paroxismul odată cu fabricarea unui alt fals: "jurnalul intim" al actriței.)

7. Psihoza marchează reușita și se manifestă ca o stare generală irațională, care impinge receptorii să îmbogățească ce "au aflat" și să dezinformeze pe alții, devenind din dezinformați dezinformatori. O dezinformare profesionistă nu se adresează decât în aparență inteligenței, ea țintind de fapt toate nivelurile sensibilității, știut fiind că pasiunile sunt întotdeauna mai puternice decât convingerile. (Astăzi, în ciuda tuturor

https://biblioteca-digitala.ro

dezmințirilor, a dovezilor aduse în Justiție și a declarațiilor părților implicate, încă există publicații tentate să abordeze un subiect inexistent. În aprilie 2004, cotidianul *Ziarul* mi-a solicitat un interviu pe tema... Rona Hartner). Culmea ticăloșiei: în plină campanie electorală, "analistul" Stelian Tănase blufează susținând că Parteneriatul Strategic România - SUA lansat în 1997 la București a fost doar un prilej ca Bill Clinton și Emil Constantinescu să discute despre metresele lor.

Șapte metode de ascundere a adevărului

Pentru simetrie, voi ilustra și șapte metode prin care o informație adevărată poate fi contracarată și utilizată ca o cale de atac pentru o acțiune de dezinformare:

• Negarea cu tupeu a faptelor reale

Scandalul

Cazul "Firul roșu"

În 2 martie 2000 postul de radio BBC, preluând o informație publicată la Moscova de un ziar rusesc *Zavtra*, dezvăluie existența unui acord secret între Rusia și România privind instalarea unei linii telefonice directe secretizate între București și Moscova, negociat în timpul mandatului președintelui Ion Iliescu.

Adevărul

Cronologia evenimentelor conform documentelor oficiale:

Hotărârea CSAȚ

5 octombrie 1993. Prin Hotărârea CSAȚ nr. 0048 s-a aprobat reînnoirea convenției bilaterale în domeniul româno-ruse în domeniul legăturilor criptate telefonice și telegrafice internaționale, prin Ministerul Afacerilor Externe, pe baza documentației puse la dispoziție de Serviciul de Telecomunicații Speciale. S-au aprobat, de asemenea, Regulamentul de funcționare a rețelei și lista

https://biblioteca-digitala.ro

abonaţilor. Hotărârea este semnată de Ion Iliescu în calitate de preşedinte al CSAT. Reţeaua va funcţiona separat de alte reţele telefonice pe cabluri subterane. Schimbul de materiale de cifru necesare aparaturii de criptare se va face cu sprijinul MAE, prin valiza diplomatică. Lista abonaţilor se aproba de CSAŢ.*

Memorandumul Guvernului

27 mai 1994. Primul Ministru Nicolae Văcăroiu, Ministrul de Externe Teodor Meleşcanu şi directorul Serviciului de Telecomunicaţii Speciale Ştefan Coman adresează Preşedintelui Ion Iliescu un Memorandum referitor la negocierea unui acord interguvernamental româno-rus privind legăturile telefonice internaţionale criptate speciale. Se propune aprobarea "Acordului între Guvernul României şi Guvernul Federaţiei Ruse privind legăturile telefonice internaţionale criptate speciale".

Proiectul Acordului

Acordul prevede: "Părţile Contractante (Guvernul României şi Guvernul Federaţiei Ruse) sunt de acord ca între Bucureşti şi Moscova să funcţioneze o legătură telefonică criptată specială. Prin legătură telefonică criptată specială se înţeleg telecomunicaţii realizate pentru şeful statului, şeful guvernului (asimilaţii acestora), agenţii diplomatici sau consulari şi, respectiv, şefii unor instituţii militare din cele două ţări. Posturile telefonice se vor realiza de către părţile contractante pentru autorităţile publice ale României şi ale Federaţiei Ruse, interesate în utilizarea acestei legături pentru schimbul de date şi informaţii. Acordul se încheie pe o perioadă de trei ani şi se va prelungi, în mod automat, pe noi perioade de un an, dacă una dintre părţi nu renunţă la prelungire. La data intrării în vigoare a Acordului (data la care părţile contractante îşi vor notifica pe cale diplomatică, îndeplinirea procedurilor interne privind aprobarea lui), vechea convenţie, încheiată la 22 februarie 1969, îşi încetează valabilitatea.

* În timpul mandatului preşedintelui Constantinescu vechea înţelegere a fost revocată

https://biblioteca-digitala.ro

Aprobarea negocierii Acordului

19 iulie 1994. Prin Hotărârea CSAŢ din 19 iulie 1994 se aprobă negocierea "Acordului".* Hotărârea e semnată de Ion Iliescu, Nicolae Văcăroiu, Mircea Coşea, Teodor Meleşcanu, Vasile Ionel, Gheorghe Tinca, Ioan Doru Tărăcilă, Virgil Măgureanu, Dumitru Cioflină, Ioan Talpeş, Ion Magdalena. Desfăşurarea primelor discuţii a avut loc între 12-16 septembrie 1994, la nivel de experţi. "Delegaţia rusă a propus ca legătura directă şi secretă între Bucureşti şi Moscova să fie nu numai telefonică, ci şi telegrafică, în care scop a pus la dispoziţia părţii române, în mod gratuit, trei complete de echipamente de secretizare". Din partea rusă a participat Iuri Pavlovici Kornev, şeful direcţiei de legături prezidenţiale, adjuncţii săi şi Iurievici Oleg Astahov, Secretar 1 al Ambasadei Ruse. Partea română a fost: Ştefan Coman, şef STS. Se propune continuarea tratativelor şi obţinerea aprobării ca textul final al Acordului să fie semnat de directorul STS, cu mandat al Ministrului de Externe. În 27 septembrie 1994, Ion Iliescu aproba propunerea în termenii următori: "Da. Vă rog să urmăriţi în continuare" (la propunerea făcută de Vasile Ionel). După semnarea Acordului, în termen de 6 săptămâni, "părţile organizează două circuite a 4 fire cu funcţionare permanentă... Pentru organizarea legăturii telefonice secretizate, părţile au convenit să folosească pentru echiparea circuitelor telefonice aparatură de secretizare de producţie rusească". Se convine să fie instalată pe linia telegrafică o "aparatură de secretizare mai perfecţionată". Atmosfera discuţiilor, raporta şeful STS Coman, a fost de înţelegere şi colaborare reciprocă.

Negocierile experţilor

Între 16 şi 20 ianuarie s-au desfăşurat la Bucureşti negocierile între partea română şi partea rusă, la nivel de experţi. La discuţii s-au prezentat două variante ale arti-

* La o zi după încheierea vizitei ministrului american al Apărării.

https://biblioteca-digitala.ro

colului 14 (rusă şi română). Rezultatul negocierilor a fost un Proiect de Acord.

Acesta prevede că părţile contractante vor menţine între capitalele propriilor state o legătură telefonică guvernamentală internaţională criptată specială, cu funcţionare permanentă, destinată efectuării convorbirilor telefonice între oficialităţile ambelor state. Autorităţile competente care răspund de aplicarea Acordului sunt: pentru România Serviciul de Telecomunicaţii Speciale, pentru Federaţia Rusă: Agenţia Federală pentru Comunicaţii şi Informaţii Guvernamentale de pe lângă Preşedintele Federaţiei Ruse (FAPSI). Acestea sunt împuternicite să realizeze întâlniri de lucru şi să elaboreze propuneri de perfecţionare a legăturii telefonice, inclusiv prin realizarea altor tipuri de transmisiuni. Acordul se încheie pe o perioadă de 5 ani. Pentru abonaţii de importanţă deosebită se stabileşte parola "FULGERUL". Operatorul de serviciu e obligat să stabilească imediat legătura pentru abonaţii cu parola "FULGERUL", întrerupând, dacă e cazul, legătura altor abonaţi care ocupă canalul şi nu au parola "FULGERUL". Într-o propunere privind colaborarea între autorităţile competente, partea română solicita schimbarea aparaturii "Korall" cu cea model "E-4", cu corectori "IAA-02". Aparatura urmează să fie achiziţionată din Rusia.

Iliescu aprobă tratativele

În 10 mai 1996, Ion Iliescu aproba continuarea tratativelor cu partea rusă pentru instalarea liniei telefonice directe criptate. În mandatul delegaţiei române e stipulat ca negocierile să se poarte în baza Acordului. Se arăta, între altele, în mandatul delegaţiei: "organizarea legăturii directe secretizate între Kremlin şi Palatul Cotroceni să cuprindă atât legătura telefonică, cât şi legătura telegrafică. Asigurarea secretizării comunicaţiilor să se facă prin utilizarea aparaturii de secretizare pusă la dispoziţie în mod gratuit de către Partea rusă, în cursul lunii mai 1995... Discuţiile vor avea un caracter confidenţial pentru ambele părţi".

https://biblioteca-digitala.ro

Minciuna

Minciuna începe cu gura mare

Cronologia declarațiilor mincinoase conform extraselor din preasă:

3 martie 2000. Referindu-se la negocierile privind "firul roşu", Ion Iliescu declară: "Este o măgărie, n-a existat aşa ceva".

15 martie 2000. Ioan Mircea Paşcu: Firul scurt cu Kremlinul este " o făcătură neprofesionist elaborată"

15 martie 2000. Ion Iliescu: "N-au existat asemenea discuții şi chiar dacă au fost, eu nu le cunosc". Virgil Măgureanu: "Totul e o speculație nenorocită, o tendință a cuiva de a pune la cale o diversiune". Gheorghe Tinca: "Este o diversiune ordinară.. Este un scenariu de cea mai proastă calitate". Vasile Ionel: "Cred că nu poate fi vorba decât de o diversiune. Nu s-a pus niciodată problema instalării unui asemenea fir cu Moscova". Doru Ioan Tărăcilă: "Nu este decât o diversiune". "Ioan Talpeş: "Este o aberație, o aberație de principiu... Este o diversiune de campanie, aşa cum au mai fost şi cum, din păcate, vor mai fi cu siguranță. Un joc murdar".

16 martie 2000. Teodor Meleşcanu: "Nu am participat la acest tip de negocieri. Dacă au avut loc asemenea negocieri, ele intrau în atribuția şi competența STS, care era în subordinea Preşedintelui".

6 martie 2000. Corina Crețu trimite o scrisoare atașaților de presă ai ambasadelor de la Bucureşti: Articolul publicat de *Zavtra* este o diversiune. Ideea instalării firului roşu face parte dintr-un şir de "provocări grosolane şi diversiuni" îndreptate împotriva partidelor din opoziție.

17 martie 2000, ora 18. Teodor Meleşcanu: "Da, îmi susțin afirmația pe care am făcut-o ieri. Nu ştiu să fi existat discuții pentru instalarea unui fir roşu între Cotroceni şi Kremlin".

17 martie 2000, ora 19. Ioan Maxim: "Este un fals ideea instalării unui telefon roşu între Bucureşti şi Moscova... Dacă domnul Meleşcanu, care a fost ministru, nu ştie, eu, care eram subordonatul domniei sale, nici atât. Şi pe vremea

https://biblioteca-digitala.ro

domnului Meleşcanu să ştiţi că era disciplină. Nu-şi permitea nimeni să aibă o iniţiativă de acest gen fără aprobarea domniei sale".

Minciuna continuă cu dinţii sparţi

18 martie 2000. Adrian Năstase: "Povestea firului roşu este o diversiune şi, în plus, ea este şi rău făcută, ca pentru pionieri".

19 martie 2000. Ion Iliescu: Informaţiile apărute în Zavtra sunt "gogoriţe" şi "sperietori". PDSR va monitoriza toate acuzaţiile care sunt lansate împotriva sa şi "nu le va lăsa fără răspuns şi le va trata cum se cuvine".

Adevărul iese la suprafaţă

Prima recunoaştere

18 martie 2000. Teodor Meleşcanu: "A fost o discuţie în legătură cu propunerea venită de la Federaţia Rusă în legătură cu reînnoirea sistemului de telecomunicaţii multilaterale care există între ţările membre CAER şi modernizarea lui".

A doua recunoaştere

20 martie 2000. Ion Iliescu: "Ceea ce noi discutasem (în CSAT) era să se elimine aceste acorduri"

Recunoaşterea decisivă

22 martie 2000. Adrian Năstase: "A fost o greşeală că s-a afirmat aşa ceva (că nu s-au purtat negocieri în CSAT) şi îmi cer scuze în numele partidului... Firul roşu este un subiect penibil care nu ar trebui luat în discuţie de ziarişti şi politicienii inteligenţi".

Confirmarea

22 martie 2000. Fostul consilier prezidenţial pentru securitate naţională, apărare şi ordine publică recunoaşte într-o declaraţie acceptarea de către partea română a liniei secretizate cu Moscova (firul roşu), printr-un acord. Vasile Ionel: "Propunerea ruşilor a fost acceptată de Ion Iliescu".

https://biblioteca-digitala.ro

• Inversarea faptelor

Vadim vs. Pleşu + Dinescu

În 7 octombrie 2004, Andrei Pleşu şi Mircea Dinescu, membri ai Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, au organizat o conferinţă de presă în care au demonstrat, bazându-se pe dosarele întocmite de Securitate, că Vadim Tudor "a făcut acţiuni de poliţie politică voluntare şi brutale". În aceeaşi zi, Corneliu Vadim Tudor a organizat şi el o conferinţă de presă în cadrul căreia a afirmat că nu a colaborat cu fosta poliţie politică şi că, dimpotrivă, Andrei Pleşu şi Mircea Dinescu au fost "colaboratori cu plată ai Securităţii", după care produce şi un fals document SRI sub semnătura plastografiată a directorului Costin Georgescu privind colaborarea lui Dinescu cu Securitatea).

• Amestecul dintre adevăr şi minciună

Puwak în conflict de interese

În iulie 2003, anchetele jurnaliştilor* au scos la iveală faptul că ministrul Integrării Europene de la acea oră, Hildegard Puwak,** se afla într-un vădit conflict de interese dat de faptul că firme ale fiului şi soţului său au primit finanţări în cadrul unor proiecte europene. În aceeaşi zi, Hildegard Puwak avea să declare: "Doresc să precizez că selecţia proiectelor elaborate de firmele administrate de rudele mele a fost efectuată în martie 2000 şi, respectiv, în ianuarie 2001. Selecţia proiectului din 2000 a fost efectuată când aveam calitatea de deputat PSD, partid aflat în opoziţie, deci fără nici o legătură cu fondurile comunitare. Celelalte proiecte în discuţie au fost selectate în ianuarie 2001, pe baza unor cereri depuse anterior obţinerii demnităţii de ministru". Pe 26 august 2003, BBC demonstrează

* Vezi *Adevărul* şi *Evenimentul zilei*, 28 iulie 2003.

** În prezent, consilier prezidenţial la Cotroceni, numită de Preşedintele Ion Iliescu după ce a fost destituită din guvern.

https://biblioteca-digitala.ro

că două dintre firmele în cauză au depus proiecte pentru finanțare comunitară chiar în timp ce Hildegard Puwak era ministru al Integrării. Mai precis, în data de 19 ianuarie 2001, adică la aproximativ trei săptămâni după ce Hildegard Puwak a devenit ministru. Cele două proiecte au fost aprobate câteva luni mai târziu, la 24 aprilie 2001).

• Modificarea motivului

Năstase bate câmpii (episodul I)

În septembrie 2003, Adrian Năstase, referindu-se la fenomenul corupției, declară că "sunt unii din afară" care au tot interesul să fie prezentat fenomenul corupției în România: "Altfel tratezi cu cineva dacă stă în genunchi. Chestiunea este ca noi să stabilim exact dacă trebuie să ne spună cineva unde să punem palmieri").

• Acoperirea faptelor

Slugărnicia procurorului general

Începând cu anul 1998, presa a semnalat în repetate rânduri că Adrian Năstase a cumpărat în centrul Bucureștiului un teren cu o suprafață de 700 mp, la un preț de 25 de ori mai mic decât valoarea lui reală. În 27 august 2004, deputata PNL Mona Muscă a sesizat PNA care, cu rapiditate, "rezolvă" dosarul. În 22 septembrie 2004, adică după doar 26 de zile, Ioan Amărie, procurorul general al PNA, dă o declarație stupefiantă în care, îl loc să prezinte faptele, devine, din exces de zel, un slugarnic apărător al premierului: "Acest teren a fost dobândit de nenumărați proprietari înainte*, dar nimeni nu a îndrăznit să construiască pentru că de fapt era o groapă de gunoi. Iar soluția aleasă de con-

* Examinarea actelor notariale evidențiază că, după ce a fost achiziționată în 1994 de fostul deputat PSD Gabriel Bivolaru, parcela a fost vândută după doi ani soacrei acestuia, mama Monei de Freitas. Pentru a i se pierde urma fostului deputat, terenul a fost preluat în 1998 de încă un intermediar, batrâna Atena Marianthi Teodoru. O lună mai târziu, aceasta l-a vândut Cabinetului individual de avocatură "Adrian Năstase". Toate tranzacțiile au fost făcute sub prețul pieței.

https://biblioteca-digitala.ro

structor, probabil, nici în acest moment nu este bună. Preţul care a fost plătit pe teren este un preţ serios, ba chiar mai mare decât cel pe care îl merita terenul").

• Generalizarea faptelor

Năstase bate câmpii (episodul II)

În septembrie 2003, Adrian Năstase declară, referindu-se la fenomenul corupţiei, că aceasta reprezintă "o dimensiune specifică tuturor ţărilor în tranziţie" şi că "sunt ţări unde au fost scandaluri de corupţie mult mai importante decât în România". "Noi înşine ne autostigmatizăm, dorim mai mult decât alţii. Nu cred că trebuie să ne victimizăm în permanenţă", adaugă premierul).

• Estomparea faptelor

Senzaţionalul bate adevărul

În cazul documentelor care dovedeau colaborarea lui C.V. Tudor cu poliţia politică, mass-media a acordat - cu rare excepţii - spaţii incomparabil mai largi conflictului apărut cu acestă ocazie între membrii CNSAS, documentele incriminatoare trecând mai întâi pe un plan secundar şi apoi dispărând din atenţia opiniei publice).

Oala comună

Una dintre cele mai perfide căi de manipulare a opiniei publice dupa 1989 a fost de a pune toti oamenii de afaceri "în aceeasi oala", FSN mizând pe mai vechea aversiune construită de propaganda comunistă fata de burghezi, mosieri şi chiaburi.

"Săraci şi cinstiţi"

"Sărac şi cinstit" a fost modelul propus de FSN, drept care Ion Iliescu a pozat în reprezentantul oamenilor simpli şi oprimaţi. Treptat, a devenit însă din ce în ce mai greu pentru social-democraţi, ca şi pentru politicienii altor partide, să îşi ascundă propria bunăstare. Puşi în imposibilitatea de a-şi justifica bogăţia, aceştia au reuşit să impună altă aberaţie:

https://biblioteca-digitala.ro

"toţi bogaţii sunt la fel". Această generalizare abuzivă, la fel de stupidă ca aceea potrivit căreia "toti politicienii sunt corupţi", a urmărit compromiterea ideii că în România ar putea exista oameni bogaţi şi cinstiţi, ducând la justificarea propriei poziţii "Dacă toţi sunt răi, noi cum am putea fi altfel?", urmată de cugetarea lansată în mediul rural "Pe ei i-am îngrăşat să vină acum alţii hămesiţi?" şi, în final, de lansarea în mediul urban a ideii "PSD-iştii sunt corupţi, dar fură organizat. Dacă se schimbă, se produce haos".

"Bogaţi şi păcătoşi"

Succesul de public (şi de casă) al acestei actiuni de manipulare a facut ca, la 15 ani de la caderea comunismului, opinia majoritară si, poate cel mai grav, marea majoritate a tinerilor sa creadă ca a fi bogat echivalează cu a nu-ţi plati datoriile la buget, a oferi mita si comisioane, a încheia cât mai multe contracte cu statul pe bază de relaţii personale sau intervenţii, a-ti însela partenerul, a-ti păcali clientul, a-ti plati angajatii prost şi fără carte de munca.

Manipularea în Justiţie

Intimidarea judecătorilor

În 1995, după ce, ani la rând, C.V. Tudor înjuriase şi calomniase zeci de politicieni, demnitari, scriitori, preoţi, ziarişti, acuzând fără nici un temei şi în modul cel mai abject personalităţi şi instituţii, regimul Iliescu - FSN (PDSR) s-a hotărât să dea în sfîrşit liber parlamentarilor săi pentru a vota ridicarea imunităţii senatorului PRM, partid cu care convieţuise până de curând la guvernare în cadrul Patrulaterului Roşu. A fost şi aceasta o manevră de adormit vigilenţa publică pentru că, urmând să aibă loc noi alegeri parlamentare, se miza pe faptul că, obţinând un nou mandat, inculpatul va invoca inoperabilitatea hotărârii de ridicare a imunităţii parlamentare din mandatul anterior. Ceea ce împricinatul, slujit de avocatul său, şi el senator PRM, a şi încercat.

https://biblioteca-digitala.ro

De îndată ce această excepție procedurală ridicată de C.V. Tudor, în 1997, a fost respinsa de Curtea Constitutionala, inculpatul s-a dedat la o campanie murdara împotriva magistraților Curții Supreme de Justitie, inclusiv a președintelui acesteia, prezentat în *România Mare*, într-o fotografie trucată, cu zvastica pe reverul hainei. Alte fotografii, ale unor judecători și judecătoare, au fost însoțite de comentarii vulgare, cu nume deformate în cuvinte obscene și referiri jignitoare la presupuse defecte fizice. S-a ajuns, astfel, ca o serie de magistrați să evite a face parte din completele de judecată a proceselor inculpatului C.V. Tudor, îngroziți de posibilitatea de a-și vedea și ei publicată fotografia cu invitația "Scuipați aici!".

N-a fost singurul mijlloc de presiune la care s-a recurs pentru a se împiedica judecarea proceselor, tot mai numeroase, pe care acesta le avea și le mai are pe rol. Cerând, în apărare, audierea a 20 sau chiar 30 de martori într-un singur proces, solicitând repetate amânări pe motive de boli reale sau inventate, inculpatul a vizat tergivesarea proceselor cu scopul de a putea invoca împlinirea termenelor de prescripție. Nu mai puțin, el a mizat pe intimidarea completelor de judecată prin numirea ca martori în procesele sale a unor persoane cu funcții importante din țară și din străinătate.

Fabricarea dosarelor

Luând aminte că, pentru cele afirmate în conferințele sale de presă, în România Mare sau la televiziune, are a da seamă dacă va fi chemat în judecată, C.V. Tudor a încercat reconstituirea cu "martori" a unor dosare de Securitate, pe care le credea distruse, înlocuind numele reale cu altele, inventate. În procesul "Geologul", după cinci ani de cercetări și audieri, Curtea Supremă de Justiție a constatat că dosarul de urmărire informativă cu indicativul "Geologul" **există** în arhiva SRI, a fost studiat de procuror și a rezultat că **privea cu totul altă persoană**. Ar trebui precizat cu această ocazie nu numai că geologul urmărit nu era Emil Constantinescu, dar și că inginerul de la Moldova Nouă, urmărit de Securitate pentru că avea rude în

https://biblioteca-digitala.ro

străinătate, nu a fost nici el "agent străin" (cum susținea C.V. Tudor că aș fi fost eu), dar și că americanul cu care inginerul a stat de vorbă într-un birt nu era spion. Drept care, însuși securiștii aduși ca "martori" în proces au recunoscut că dosarul "a fost închis din lipsă de probe".

Despre felul cum se fabricau dosarele la PRM puteți afla, în detaliu, dintr-o carte publicată, în 2002, de Sever Meșca și Ilie Neacșu, foști colaboratori apropiați ai lui C.V. Tudor: "Dându-și seama că, în urma scandalului declanșat cu actrița Rona Hartner, a scăzut vertiginos în sondaje și în ochii apropiaților, Vadim solicită fabricarea unui nou dosar care să-l compromită, după mintea lui zdruncinată, definitiv pe Emil Constantinescu, Președintele României".* A apelat la Mihai Gheza**, au negociat și, "într-o săptămână, acesta o transformă pe Luminița Neamț - o juristă fără servici și cu serioase tare de ordin psihic, dintr-o anonimă în amanta președintelui (...). Pe banii lui Vadim, generos din cale-afară în astfel de cazuri, Mihai Gheza se plimbă cu Luminița Neamț prin mai toate marile orașe ale țării, prin hoteluri și restaurante de lux (...). Odată fabricat, dosarul "amantei" președintelui trebuie să fie adus la cunoștința opiniei publice. Și care publicație se putea preta la un asemenea fals grosolan (...), în afara revistei *România Mare****?

"Împușcați" în pădurea Băneasa

În același volum, al celor doi parlamentari care i-au părăsit pe C.V. Tudor și partidul său, este descrisă și ampla campanie de intoxicare a opiniei publice cu informații false și

* Ilie Neacșu în *Vadim între Președinție și Ospiciu*, p. 344.

** Același Mihai Gheza a putut fi văzut în emisiuni TV povestind cum l-a însoțit el, ca "ziarist de investigații", pe Gheorghe Trutulescu, conducându-l incognito, cu mașina sa, până la Arad, după ce acesta avea deja mandat de arestare în procesul "Țigareta 2".

*** S-a mai pretat, totuși, și *Atac la Persoană* unde Mihai Gheza își avea unul din locurile sale de muncă. Continuând comentariul, Ilie Neacșu adaugă: "... trebuie să-i informez pe cititori că președintele Emil Constantinescu nu a văzut-o în viața lui pe Luminița Neamț", ibidem, pag. 345.

https://biblioteca-digitala.ro

acuzații extrem de grave la adresa fiului meu. Las la o parte seria aberațiilor privind participarea acestuia la tot felul de afaceri cu țigări, cafea, tone de arme exportate în Slovenia, droguri, "Țigareta 2", "Duty Free" etc. și mă rezum la cazul "Laurențiu" relatat în aceeași carte.

Prezentându-se drept "consilier special" al fiului meu, care nu avea nici un fel de consilier și nici vreo funcție, acest "Laurențiu" a cerut să discute cu mai mulți parlamentari PRM dându-le în acest scop o întâlnire la Iași. La îndemnul lui Vadim: "țineți-l aproape, să-i promitem că-i dăm bani, n-are importanță cât cere dacă merită, că-i oferim un loc eligibil în Parlament, să-l protejăm", Ilie Merce și Ilie Neacșu au plecat la Iași. Aici "Laurențiu" le-a spus că "deține discheta cu conturile președintelui, care se ridică la suma de 400 milioane de dolari, că juniorul se ocupă de droguri, le ia din vama Giurgiu și, sub o escortă de 25 de polițiști, le transportă la Nădlac și apoi de aici peste graniță, că în pădure la Băneasa, după ce i-a escrocat pe trei kurzi, a scos pistolul și în fața lui - a lui "Laurențiu" - i-a împușcat pe aceștia cu un sânge rece care l-a cutremurat profund (...). În final, după un ceas de vorbărie, spune că pentru discheta conturilor președintelui Constantinescu dorește să i se dea zece mii de dolari, pentru a-și putea muta familia în Iugoslavia, fiindu-i teamă de represalii". *

Deși Ilie Neacșu i-a declarat lui C.V. Tudor că nu crede "nimic din toată povestea asta, că e o intoxicare" și i-a cerut să nu publice nimic (ceea ce Vadim a promis "pe cuvânt de onoare"), toate aceste enormități au devenit publice într-o emisiune de televiziune în care fusese invitat Vadim, apoi în *România Mare*, dar și în alte ziare care au considerat util să-l citeze pe "tribun" (Național, Ziua, Jurnalul Național).

Pentru afirmațiile sale mincinoase, Vadim a fost dat în judecată de către fiul meu. După o sentință favorabilă în primă instanță, prin care C.V. Tudor a fost obligat la plata

* Ilie Neacșu, op. cit., pp. 347-350.

** Ibidem, pp. 328-330.

https://biblioteca-digitala.ro

daunelor morale, dosarul a fost clasat, în recurs, pe considerente procedurale.

Obsesia

Pentru a "demonstra" că, în confruntările de la Stoeneşti, din timpul mineriadei din ianuarie 1999, au murit 35 de mineri (informaţie niciodată confirmată), Vadim a dat zeci de telefoane peremiştilor din judeţul Hunedoara, a dispus ca un grup de opt parlamentari PRM "să plece de urgenţă în Valea Jiului pentru a face o anchetă la faţa locului" (fără aprobarea Parlamentului), a hotărât să dizolve filialele PRM din judeţele Olt şI Hunedoara "pentru că sunt incapabile să-i furnizeze informaţii despre morţii de la Stoeneşti".

Din ordinul lui au fost aduşi la Bucureşti şi răsplătiţi cu bani câţiva mineri răniţi care nu i-au putut aduce însă dovada de el cerută, despre cei "35 de morţi de la Stoeneşti". Dar zarva făcută i-a făcut pe mulţi români să creadă că - dacă Vadim repetă de atâtea ori în scris şi la TV acelaşi lucru - trebuie să fie "ceva adevărat". N-a fost. Dar, dacă minciuna nu şi-a ajuns scopul ca "ucigaşii" de la putere să fie deferiţi Justiţiei, ea a reuşit să mai adauge PRM câteva procente în alegerile din 2000.

Mass-media şi manipularea

Propagandiştii

Pentru generaţia tânără de astăzi este greu de înţeles cum, în '90, o ştire despre câteva cutii cu cafea solubilă găsite "la revoluţie" într-un birou al Comitetului Central al PCR era citită cu mai mult interes şi comentată îndelung ca o dovadă mai importantă a fărădelegilor dictaturii comuniste decât o relatare despre crimele săvârşite de slujitorii acesteia sau despre suferinţele foştilor deţinuţi politici.

Pentru cea mai mare parte a românilor, cuplul Ceauşescu murise doar la televizor, aşa cum şi ei, telespectatorii, participaseră la revoluţie doar în faţa micului ecran. În consecinţă, şi ştirile despre pantofii şi blănurile *ei* sau despre puştile şi şepcile *lui* erau de actualitate, vădeau curajul reporterilor şi libertatea lor de exprimare.

https://biblioteca-digitala.ro

După aceste prime tatonări ale reacției publice, propagandiștii vechiului regim s-au transformat cu rapiditate în propagandiști ai noului regim. Promovați treptat din simpli transmițători de mesaj ai PCR în chiar vocea FSN, liderii de opinie agreați de Front au avut și au și astăzi o contribuție majoră în manipularea opiniei publice prin mass-media.

Receptorii

Dacă manipularea n-ar fi reușit încă din primele zile și nopți ale revoluției confiscate de complotiști și protejații lor, probabil astăzi guvernanților le-ar fi fost mult mai greu să-și mențină electoratul captiv.

În 1990, marea majoritatea a populației nici măcar nu-și putea imagina că presa ar putea fi folosită ca o armă a manipulării prin minciună; că pe seama unei persoane s-ar putea pune cuvinte pe care, în realitate, nu le-a rostit niciodată sau că imaginile care prezintă acea persoană ar putea fi trucate. Ceaușescu nu avusese nevoie de aceste mijloace de luptă și, prin urmare, presa comunistă nu le folosise. Un lucru care nu este folosit niciodată este un lucru care nu există.

Salariații, studenții, elevii, pensionarii, care fuseseră abonați, de voie, de nevoie, la ziarele PCR, UTC etc., reacționau la informațiile din presă ca la un "stimul oficial". După decenii în care Partidul Comunist transformase presa într-un instrument cu care se făceau publice hotărârile conducerii de partid și de stat, mulți continuau să considere orice informație publică ca având un caracter cvasi-oficial și, prin urmare, adevărat.

Metoda comunistă de a raporta numai "noi și importante realizări", care contraziceau realitatea pe care populația o cunoștea direct, pe propria-i piele, a influențat și felul în care erau recepționate știrile negative despre opozanții FSN publicate după 1989. Senzația era că nu s-a spus chiar tot și că, de fapt, lucrurile ar fi mult mai grave.

În acest amestec încredere - neîncredere predomina un public extrem de vulnerabil. Astfel, efectul manipulării a fost mai devastator decât am fi tentați astăzi să credem. Și, din nefericire, influențele pe care le-a avut asupra societății românești continuă să fie vizibile și astăzi.

https://biblioteca-digitala.ro

Epoca de Aur

Şi, totuşi, la începutul anilor '90, FSN începea să se confrunte cu o situaţie care lua prin surpindere reflexele ceauşiste ale conducătorilor săi: independenţa jurnalistică. Germenii independenţei presei au apărut odată cu primele luări de poziţie ale societăţii civile în favoarea democraţiei şi a libertăţii de exprimare. N-a fost vorba numai de independenţa proclamată şi dovedită de unele publicaţii*, ci şi de independenţa particulară a unor ziarişti care aveau să devină nume de rezonanţă în presa ultimilor 15 ani - Ion Cristoiu, Cornel Nistorescu, Sorin Roşca Stănescu, Mariana Sipoş, Ioan Groşan, Ileana Lucaciu, Gheorghe Voicu, P.M. Băcanu şi alţii. Apar nume noi - Mircea Toma, Liviu Mihaiu, Răzvan Popescu, Sabina Fati, grupul care va realiza pagina de *Opinii* a redacţiei *Ziua*. Un loc aparte în această enumerare s-ar cuveni câtorva nume de la Radio, memoriei lui Eugen Preda şi celor care, asemenea lui Paul Grigoriu, Silvia Ilieş sau Elena Perdichi, au rămas fideli respectului pentru democraţie şi adevăr.

Primii ani ai ultimului deceniu au fost Epoca de Aur a presei româneşti independente atât prin obiectivitatea şi acurateţea relatărilor, cât şi prin apariţia tot mai multor publicaţii şi trusturi de presă private. De fapt, această nouă presă scrisă era şi singurul segment economic care funcţiona după regulile pieţei libere într-o mare a economiei de stat centralizate.

Toate acestea au condus la o evidentă divizare a presei româneşti în două tabere: partea agreată, stimulată şi lăudată de mai marii zilei pentru serviciile de propagandă aduse FSN** şi "cealaltă parte a presei", cum era ea înfierată de preşedintele FSN şi al României, Ion Iliescu. În pofida faptului că această "cealaltă parte", repudiată oficial, ocupa o arie mult mai restrânsă decât cea propagandistică şi devotată FSN (PDSR, azi PSD), în care se înregimentaseră nu numai ziare, dar şi televiziunea şi radioul finanţate de guvern,

* *România Liberă*, *Baricada*, *Expres*, *Tinerama*.

** *Adevărul* albastru, născut din *Scînteia* roşie, urmat de *Azi* şi *Dimineaţa*.

https://biblioteca-digitala.ro

liderii fesenişti n-au evitat nici o ocazie în a-şi manifesta indignarea că există şi o presă pe care ei nu o pot controla.

Revenirea presei de partid

Perioada de înflorire a presei scrise independente avea să continue până în 1994 când, ca urmare a scăderii resurselor financiare ale cititorilor şi distribuţiei ziarelor sub controlul statului, tirajele au început să scadă. Totuşi, ziarele nu s-au predat şi au supravieţuit. Replica Puterii nu s-a lăsat aşteptată. PDSR şi acoliţii săi cumpără direct sau prin reprezentanţi în special publicaţii locale şi îşi creează propriile trusturi de presă. Creşte nu numai numărul ziarelor şi săptămânalelor de partid, dar şi al radiourilor şi televiziunilor private finanţate sau protejate de PDSR (PSD).

Presa de partid cu izvoare socialiste, naţionaliste şi extremiste continuă manipularea opiniei publice şi reuşeşte într-o oarecare măsură. Lovitura cea mai gravă o vor da însă publicaţiile, radiourile şi televiziunile private care, în 2001, îşi vor abandona libertatea devenind, sub umbrela notorietăţii anterior câştigate, cele mai eficiente canale de manipulare a opiniei publice în serviciul PSD.

Publicaţii fantomă

Printre dosarele pe care le găseam în fiecare dimineaţă pe birou, la Cotroceni, întocmite de diferite instituţii - MAE (informaţii privind evenimente şi protocol), Ministerul de Interne (crime, accidente etc.), SIE (rapoarte confidenţiale externe), SRI (informaţii interne) - se găsea şi un dosar (prea gros) pe care scria *Revista Presei*. Luni de zile nu l-am deschis pentru că, noaptea, înainte de a pleca de la serviciu, citeam eu însumi ziarele pe care le consideram importante. La un moment dat, din curiozitate sau din întâmplare, m-am uitat peste o asemenea *Revistă a Presei*. Conţinea, de la un cap la altul, murdării inimaginabile despre mine, colaboratorii mei şi familia mea, scrise într-un limbaj greu de suportat. Erau copiate conştiincios zeci de articole din cotidiane şi săptămânale de care nu auzisem niciodată nici eu, nici cei pe care i-am consultat.

Am întrebat unde se vindeau. Câteva - pe tarabe, la preţuri infime. Cele mai multe se distribuiau gratis. Unele erau, de

https://biblioteca-digitala.ro

fapt, simple pagini A4 multiplicate la copiatoare. Autorii? Foşti ofiţeri de securitate şi miliţie, foşti activişti, beţivi daţi afară de la publicaţiile unde lucraseră. În cea mai mare parte, tirajele numărau cel mult câteva zeci de exemplare.

Am întrebat unde se difuza această "revistă a presei"? Răspunsul m-a stupefiat: membrilor Guvernului, Parlamentului, prefecţilor, persoanelor cu funcţii înalte în armată şi servicii şi, bineînţeles, personalului SRI. Mi-am dat seama că de luni de zile (sau de ani de zile) - era în 1999 - SRI difuza, sub un gir de înaltă credibilitate, un produs al muncii mai multor persoane, excelent plătite, care reluau, într-un număr mai mare decât tirajul, cele mai imunde dejecţii inventate de echipele lui C.V. Tudor, Dumitru Dragomir şi ale foştilor securişti hârşiţi în toate ticăloşiile poliţiei politice ceauşiste. Şi mai ales le difuzau ţintit miniştrilor, conducerii Parlamentului, demnitarilor în general.

Referindu-se la multitudinea şi diversitatea editorială a publicaţiilor, radiourilor şi televiziunilor, directorul Centrului pentru Jurnalism Independent, Ioana Avădani, consideră că presa nu este concepută ca un business în sine de vreme ce ziare, posturi de radio sau de televiziune au fost cumpărate de oameni de afaceri sau de persoane cu funcţii publice care le privesc mai curând ca maşini de tocat bani. "Pot suspecta că este bine şi folositor să ai un organ de presă prin care, la un moment dat, să transmiţi un mesaj pe care să îl foloseşti ca uneată de intimidare, dacă nu de presiune, conform reţetei "pac la război". E bine să ai "războiul tău".*

"Războiul" nu se duce însă numai cu armele intimidării şi ale presiunii.

Tăcerea mieilor

Serviciile plătite de guvernanţi direct, prin alocări de fonduri uriaşe pentru publicitate prin mass-media şi nu numai, sau indirect, prin facilităţi fiscale, scutiri şi amânări de plată a taxelor şi impozitelor datorate bugetului de stat, nu se rezumă însă la mesajele propagandistice pe care presa beneficiară se obligă să le difuzeze contra cost. Pentru

* Ioana Avădani, în interviul acordat săptămânalului *Capital* în 2002.

https://biblioteca-digitala.ro

această parte a presei există şi o serie de subiecte *tabu*. Nu se va vorbi şi nu se va scrie despre abuzuri, comisioane, favoritisme, nepotisme, îmbogăţiri supranaturale la nivel înalt şi nici măcar despre "unele deficienţe şi rămâneri în urmă" din sectoarele gestionate de miniştri bogaţi (şi generoşi). Iar dacă durata jurnalului de seară nu este acoperită de "semnalele" pe care primul ministru le tot primeşte, le descoperă şi le repetă în trei ipostaze, de şef de guvern, de partid şi a tot ce mai poate fi inaugurat în ţară, timpul rămas va fi umplut cu incendii, accidente, catastrofe naturale care, nu-i aşa?, nu ţin de performanţele guvernării.

Persoane şi subiecte interzise

"Toate ziarele au tabu-uri, şi îmi asum responsabilitatea pentru această declaraţie". Ea aparţine cunoscutului jurnalist şi preşedinte al Agenţiei de Monitorizare a Presei, Mircea Toma.

Subscriu şi am în vedere nu numai subiectele care "trebuie" evitate pentru că ar fi nefavorabile persoanelor suspuse şi iubite de o anume redacţie, dar şi persoane şi subiecte interzise pentru că nu sunt iubite de persoanele pe care redacţia le iubeşte. Nu este vorba numai de redacţii din zona media privată, ci şi de cele din zona publică care privesc finanţarea guvernamentală ca o sponsorizare personală din partea premierului. Nu mi-a fost greu să deduc că, după 2000, am intrat în rândul persoanelor interzise în anumite ziare şi televiziuni centrale. Am aflat însă că o asemenea interdicţie este impusă, tot de sus, şi unor televiziuni private locale.

Metoda manipulării prin omisiune este larg practicată şi ea vizează atât publicul presei centrale, cât şi pe cel al presei locale care urmează în parte traseele deschise şi descrise în Capitală. Subiectele omise sau evitate de presa centrală nu mai ajung în presa locală, aşa încât s-ar putea spune ca aceasta din urmă se lasă manipulată, dar îşi şi automanipulează propria agendă. Există şi excepţii care întăresc speranţa că ziarele, posturile de radio şi de televiziune locale independente vor promova în continuare libertatea de exprimare cu seriozitate şi profesionalism.

https://biblioteca-digitala.ro

Presa de reverenţă

Abia ales, în decembrie 1996, eram deja criticat în ziare. Nu mi-am dorit şi, ca atare, nici n-am lăsat a se înţelege că aş agreea o presă de reverenţă. Ceea ce citisem şi văzusem în media primilor şapte ani postdecembrişti nu trebuia să se repete şi în mandatul meu. Iată însă că, în 2001, presa de reverenţă a reînviat şi, prin clonare, a ajuns să domine întreg ansamblul, mai ales în radiouri şi televiziuni. Dacă emisiunile informative nu încep cu Adrian Năstase, atunci preludiul este asigurat de un furt, o răfuială între infractori sau un viol, după care intră în forţă ştirile despre acelaşi Năstase în postura sa de premier, lider de partid, "sponsor", vânător, călător şi candidat la preşedinţie.

Diversiunea continuă în *talk-show*-uri, dar şi în emisiuni de divertisment. Cine îi apreciază şi îi iubeşte pe Teo, Mihaela, Andreea, Mugur Mihăescu etc., trebuie să-i iubească şi pe candidaţii PSD la alegerile prezidenţiale şi parlamentare. Să înveţe să fredoneze texte uitate, să cânte la ghitară, să vâneze, să taie şi să înnoade panglici, să se căznească să aibă umor, ori să-şi amintească cum se înjura pe vremuri "pe la noi", prin Colentina.

Nu toată lumea rezonează însă la acest tip de emisiuni. Sunt tot mai mulţi aceia care preferă să-i citească sau să-i asculte pe jurnaliştii tineri şi "ţapeni" - Robert Turcescu, Cristian Turturică, Carol Sebastien, Cristian Şuţu, cum ar fi Radu Moraru, Mihai Gâdea, Mădălin Ionescu, Radu Gafta, pentru a numi doar câţiva. Îi apreciez, aşa cum i-am apreciat în timpul mandatului meu de preşedinte, pe tinerii din prima linie care au transmis relatări de la evenimente importante, sau reportaje din timpul mineriadelor sau al conflictului din Kosovo - Radu Cătălin Cristea, Adelin Petrişor şi ceilalţi colegi şi colegele care înfruntă pericolele unor deplasări în zone dificile.

În slujba viţelului de aur

Dacă, până în 2001, elita autodeclarată a analiştilor politici mai avea o jenă în procurarea de fonduri sub firma unor fundaţii, programe sau chiar contracte de consultanţă, acum ea practică sau acceptă cumpărarea în vrac ori cu bucata la tarabele iarmarocului politic.

https://biblioteca-digitala.ro

Spectacolul unui Dan Pavel, cărându-i umil servieta (la propriu) lui Gigi Becali şi numărându-şi în public banii primiţi pentru a-i explica acestuia cum e cu "maieutica lui Socrate", pare un teatru absurd. Nu prea departe însă de strădaniile echipei Stelian Tănase, Dorel Şandor şi alţii care au asudat compunând texte pentru cuplul Stolojan - Băsescu. Cum de partea cealaltă au trudit Alin Teodorescu, Bogdan Teodorescu, Vasile Dâncu şi, la grămadă, ca la rugby, academicieni, rectori şi decani, s-a ajuns ca, prin eforturile reunite ale celor două echipe de eminenţe cenuşii, dezbaterile din cursa prezidenţială să se bazeze pe replici profunde (de genul: Băsescu: ...."am altceva mare". Năstase: ..."ursul o să ţi-o taie".* Băsescu: ... "o să-l lipesc pe Năstase pe pereţi". Năstase:... "o să dau cu iepuraşul Traian de pământ"**). În faţa unui asemenea limbaj, cei de la "Vacanţa Mare" sunt clasici în viaţă. Dar şi Ţociu şi Palade. Vadim cel puţin îşi scrie mizeriile singur.

În spatele cortinei minciunii

Dincolo de datele concrete prezentate în această carte, Administraţia 1997-2000 poate fi privită şi ca un studiu de caz. Un studiu de caz menit să arate cum, în singura perioadă în care controlul puterii le-a scăpat, servitorii minciunii şi-au putut uni forţele pentru a cotropi adevărul şi a încerca să-l desfiinţeze.

Adevărul Ascuns

Nu mă refer doar la propaganda politică a PSD care foloseşte aceleaşi metode şi expresii pe care le foloseau şi vechii comunişti atunci când afirmau că vinovată de privaţiunile la care a fost supusă populaţia vreme de 45 de ani a fost "monstruoasa coaliţie burghezo-moşierească". În spatele noii Cortine a Minciunii, care a înlocuit Cortina de Fier a propagandei ceauşiste, se află un complex de factori

* Adevărul, 31 octombrie 2004, p. 2.

** În presa comunistă aceste pasaje s-ar fi completat cu paranteze (râsete în sala, ovaţii, ovaţii prelungite).

https://biblioteca-digitala.ro

care au acționat direct și indirect începând chiar din 1990 pentru manipularea opiniei publice prin minciună și confuzie.

După aproape patru ani de la încheierea mandatului meu de Președinte al României și al Guvernului de coaliție CDR-PD-UDMR și peste șapte ani de la începutul acestuia, adevărul despre reformele substanțiale și indispensabile realizate în acea perioadă este în continuare ascuns.

Judecată fără apărare

În procesul intentat adevărului, juriul nu a putut asculta decât reprezentanții acuzării. Reprezentanții apărării au lipsit.

De ce nu a ripostat nici unul dintre cei trei prim-miniștri care au făcut parte din Administrația Constantinescu? De ce nu a ripostat nici unul dintre cei trei miniștri de Externe? De ce nu a ripostat nici unul dintre membrii Guvernelor din perioada 1997-2000?

Motivele sunt diferite. Lipsa de experiență politică poate fi o primă explicație. Majoritatea miniștrilor, consilierilor prezidențiali, secretarilor de stat, prefecților, ca și o bună parte din parlamentarii majoritari din perioada 1997 - 2000 au fost specialiști de înaltă clasă, proveniți din mediul universitar (rectori, decani, profesori), conducători ai unor institute de cercetări științifice și lideri ai societății civile cu o conduită profesională ireproșabilă, care s-au dovedit de cele mai multe ori buni administratori, dar nu au fost pregătiți pentru o luptă politică dură și neloială. Și, din păcate, nu sunt pregătiți nici acum.

Lipsa de ripostă a unor miniștri și secretari de stat se explică și prin dezertarea unora dintre ei din partidele coaliției și prezența lor actuală în PSD și PUR; prin faptul că PNL este condus astăzi de persoane care au fost inamicii CDR (atât în perioada 1990-1996, când se aflau în fruntea guvernelor conduse de FSN (PDSR), cât și în perioada 1997-2000, când se aflau în opoziție), iar actualul lider PD, după ce fusese ministru în perioada regimului Iliescu, a fost cel care a iscat scandaluri interminabile în interiorul coaliției CDR - PD - UDMR. Nu trebuie eludate nici amănuntul că reprezentanții UDMR în fosta coaliție sunt, din 2001, în alianță cu PSD, dovadă a jocului dublu pe care

https://biblioteca-digitala.ro

l-au practicat, şi nici faptul că Victor Ciorbea şi-a construit, în 1999, un partid (ANCD), a cărui unică raţiune a fost atacarea CDR din chiar interiorul acesteia.

Pârghii şi agenţi

Între 1996 şi 2000 s-au adăugat câteva elemente noi ca reacţie la măsurile luate de Administraţia Constantinescu:

- Demantelarea reţelelor de contrabandă, în special cu petrol, arme şi ţigări, tutelate de elemente din fosta Securitate în colaborare cu agenţi ai unor servicii secrete străine (siriene, irakiene). Ea a avut ca urmare mobilizarea de mari resurse financiare pentru crearea unor grupuri de influenţă politice şi mediatice care să atace pe cei care le ameninţau sursele de bani negri;
- Înlăturarea unor personaje controversate din conducerea sistemului de siguranţă naţională a suscitat un reflex de autoconservare prin preluarea, directă sau indirectă, de către foşti înalţi funcţionari ai acestor structuri, atât a unor pârghii economice, cât şi a unor pârghii de influenţare şi manipulare a populaţiei (institute de sondare a opiniei publice, televiziuni, radiouri, ziare);
- Ruperea României din zona de influenţă a fostei URSS şi a urmaşelor ei după consfinţirea, în 1997, a Parteneriatului Strategic cu SUA a generat reactivarea fostelor reţele KGB din România, cu misiunea de a destabiliza instituţiile statului democratic, în special instituţia prezidenţială mergându-se până la tentativa de lovitură de stat din ianuarie 1999, atunci când intervenţia NATO în Kosovo devenise iminentă.

Uriaşa campanie de denigrare a preşedintelui s-a derulat prin foşti activişti ai PCR, securişti şi informatori grupaţi în PRM, PSD, alte partide şi asociaţii satelite, ori infiltraţi în rândurile unor partide democratice şi organizaţii civice. În această campanie a fost inclusă şi instigarea împotriva Administraţiei Constantinescu a unei părţi a emigraţiei româneşti din Occident, prin reactivarea unor foşti ofiţeri acoperiţi şi şantajarea unor foşti informatori şi colaboratori.

https://biblioteca-digitala.ro

Ultimul cuvânt

Adevărul despre perioada 1997-2000 nu poate fi aflat de la cei proveniţi din marea familie a foştilor nomenclaturişti comunişti şi a foştilor securişti grupaţi în 1989 în FSN, indiferent în ce partid s-ar afla ei acum. Şi nu poate fi aflat nici de la cei care, într-un fel sau altul, au trădat interesul comun al formaţiunilor politice responsabile de guvernarea ţării în perioada 1997-2000 în favoarea unor interese personale.

Adevărul poate fi rostit doar de cei care şi l-au asumat în momentele de criză şi au fost dispuşi să plătească preţul asumării lui.

În răstimp de doar patru ani, România s-a transformat dintr-o ţară-problemă a Europei răsăritene într-o parte a soluţiei care conduce către Europa Unită a noului secol.

Confuzia, deliberată sau nu, pornind de la progresele realizate în perioada 1997-2000 care continuă să fie negate, se manifestă contradictoriu. Pe de o parte, se neagă faptul că reformele au existat, fără a preciza ce anume înţelege fiecare prin reformă. Pe de altă parte, se susţine că în doar patru ani se putea îndrepta mai mult sau chiar tot ceea ce o jumătate de secol de inginerie social-economică şi de ilegitimitate politică distrusese în România, dar nu s-a îndreptat pentru că Administraţia Constantinescu nu a ştiut sau, mai grav, nu a vrut să o facă.

Celor încă dispuşi să nege totul şi tot timpul le-ar fi poate de folos să-şi răspundă singuri la o simplă întrebare:

Ce s-ar fi întâmplat în România mai mult şi mai bine dacă PDSR şi Ion Iliescu ar fi câştigat şi alegerile din 1996 şi ar fi continuat să guverneze la fel ca până atunci? Sau care ar fi fost astăzi performanţele democraţiei, ale reformei şi ale nivelului de trai după 15 ani de guvernare neîntreruptă a mafiei FSN-FDSN-PDSR-PSD?

https://biblioteca-digitala.ro

PRIVIND ÎN URMĂ, PRIVIND ÎNAINTE

MANIFEST PENTRU O SCHIMBARE ADEVĂRATĂ

România 2004: Un an de răscruce în care românii au posibilitatea să-şi aleagă un nou Parlament, un nou Guvern, un nou Preşedinte, o nouă administraţie locală pentru un mandat la finele căruia România poate deveni membră a Uniunii Europene. O misiune istorică şi o provocare majoră.

Doresc, ştiu şi pot cetăţenii României să ofere acestei provocări un răspuns pe măsură? Rezultatele alegerilor pentru administraţia locală

https://biblioteca-digitala.ro

au transmis din partea poporului două semnale: un "vot răzbunare" la adresa PSD transformat în "vot util" pentru alianța PNL-PD; o rată mare de neparticipare la vot, situată în realitate în jur de 60% și care la alegerile generale poate deveni - în lipsa motivațiilor locale din zona rurală - chiar mai mare.

Acest ultim semnal mi se pare esențial pentru că, spre deosebire de situația din unele țări ale Uniunii Europene, unde slaba participare a cetățenilor la vot pleacă de la ideea că oricine ar accede la putere ***va conduce la fel de bine****, în România lipsa de interes a electoratului pleacă de la ideea că oricine va conduce* ***va fi la fel de rău****. Altfel spus, același efect are cauze net diferite: încrederea, respectiv, neîncrederea în sistem.*

Poate un "vot util" în favoarea alianței PNL-PD să ofere o soluție gravelor probleme cu care România se confruntă și celor cu care se va confrunta în viitor? Răspunsul este condiționat de raportarea acestei coaliții politice la actualul sistem bazat pe corupția generalizată și spolierea avuției naționale. Acest sistem a generat un paradox: după patru ani de creștere economică, sărăcia majorității populației nu a scăzut ci, dimpotrivă, a crescut, iar vulnerabilitatea economiei și în special a agriculturii în perspectiva integrării în UE a sporit și ea. Premise legislative, politice, financiare, mediatice arată că, în România, se dorește și se pregătește perpetuarea la putere a actualelor partide parlamentare care pot asigura în orice combinație interesele sistemului. Deturnarea votului electoratului după scrutinul din iunie 2004 prin combinațiile politice și mai ales financiare care au prezidat alegerea conducerilor consiliilor județene ne îndreptățește să credem că interesele sistemului vor prevala și după alegerile parlamentare, indiferent de votul cetățenilor.

Nu putem să nu observăm că temele dezbaterilor politice, economico-sociale și morale au fost și continuă să fie stabilite de mafia PSD care a reușit să confiște mesajele foștilor revoluționari, foștilor

https://biblioteca-digitala.ro

deținuți politici anticomuniști, activiștilor civici, asociațiilor religioase sau monarhiste, exilului și diasporei, deturnându-le sensul și creând o confuzie generală. Ei fixează întrebările, ei fixează răspunsurile, ei difuzează ce le convine și blochează orice teme neconvenabile. Camarila incompetentă și coruptă, care deține controlul asupra administrației, economiei, justiției, mijloacelor de comunicare, fotbalului, culturii, semnează textul și distribuția rolurilor. Frica folosită de către comuniști pentru a stăpâni poporul este în continuare prezentă, chiar dacă este mai difuză. În același timp, România nu poate fi redusă la această clică profitoare și coruptă. Există o Românie profundă, care muncește, care trăiește în respectul valorilor naționale și universale și care a asigurat progresul țării și reintegrarea în Europa.

Se mai poate face ceva? Răspunsul meu este categoric: DA!

Cetățenii cinstiți vor reacționa corect când vor avea informațiile corecte. Nu poți reproșa o alegere greșită unor oameni care nu cunosc adevărul. După cum nu le poți reproșa neparticiparea la vot celor pe care prezentarea nediferențiată a tranziției post-comuniste îi poate duce la ideea calificării tuturor celor implicați în politică în această perioadă drept incompetenți și corupți.

Datoria celor care și-au slujit țara cu onestitate și care au înțeles cum a fost jefuită avuția națională și consecințele pentru viitorul României, este de a aduce la cunoștința cetățenilor țării adevărul, sprijinindu-l cu informații de necontestat.

Dacă privim "Administrația Constantinescu" fără resentimente și o examinăm obiectiv putem înțelege că un curs negativ al României a putut fi schimbat într-un moment crucial al istoriei sale și că dacă atunci a fost posibil, avem datoria să acționăm din nou într-un alt moment crucial al destinului nostru național.

România este acum în pericol. Statul a ajuns prizonierul mafiei securisto-comuniste care a acaparat totul: economia, administrația,

https://biblioteca-digitala.ro

mijloacele de comunicare, Printr-o adevărată mineriadă politică se încearcă anihilarea instituțiilor și libertăților democratice. Apartenența la PSD a ajuns să condiționeze accesul la resurse financiare, la contracte economice, la justiție, dreptul la exprimarea opiniei și chiar la un loc de muncă. România nu este țara PSD. România este a cetățenilor săi, care, prin muncă cinstită, inteligență și răbdare îi construiesc viitorul.

România este a noastră, a tuturor. Nu putem admite ca strădania noastră comună să slujească unei mafii care se îmbogățește prin corupție și furt, aruncând în sărăcie și disperare pe cei mulți și cinstiți. Nu putem accepta ca această mafie fără scrupule să decidă soarta noastră și a copiilor noștri. Am credința că România se va regăsi. Ea poate fi mâine mai dreaptă și mai puternică, mai prosperă și mai demnă decât este astăzi.

Depinde de fiecare dintre noi să demonstrăm că nu suntem o masă inertă, fără speranță și fără putere. Dacă alegem să tăcem, să îndurăm și să așteptăm, vom fi cu toții răspunzători de distrugerea țării. Putem alege liber o viață bazată pe respectul omului, al proprietății și al legilor. Să nu ne mai temem să spunem ce gândim!

Am învățat să ascult țara și am înțeles ce așteaptă cetățenii ei. Știu cum se exprimă aceste așteptări și înțeleg cât de legitimă este speranța fiecăruia într-o viață mai bună și cât de urgentă este nevoia unei guvernări competente și cinstite.

România trebuie salvată de cei care au îngenunchiat-o crezându-se stăpânii ei absoluți. Regenerarea trebuie să treacă printr-o nouă întemeiere a statului și a comunității cetățenilor. Europa Unită nu va fi accesibilă câtă vreme libertatea cetățenilor și demnitatea statului nu vor fi principiile care ne reunesc acțiunile.

Războiul național de eliberare a României de sub ocupația mafiei securisto-comuniste a început.

România are nevoie acum de acțiunea fiecăruia dintre noi.

România are nevoie de o Acțiune Populară.

București, noiembrie 2004

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

DOCUMENTE

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ROMÂNIA
TRIBUNALUL MILITAR TERITORIAL
BUCUREȘTI

DISPOZITIVUL

Sentinței nr. 1 din 25 decembrie 1989

Cu unanimitate de voturi condamnă pe inculpații :

— Ceaușescu Nicolae, fiul lui Andruță și Maria, născut la data de 26 ianuarie 1918, în comuna Scornicești, județul Olt, cu ultimul domiciliu în București, Bulevardul Primăverii nr. 50, sectorul 1, în prezent arestat, și

— Ceaușescu Elena, fiica lui Năe și Alexandrina, născută la data de 6 ianuarie 1916, în comuna Petrești, județul Dîmbovița, cu ultimul domiciliu în București, Bulevardul Primăverii, nr. 50, sectorul 1, la

pedeapsa capitală și confiscarea totală a averii pentru săvîrșirea următoarelor infracțiuni :

— genocid, prev. de art. 357 alin. 1 lit. a-c c. pen. ;
— subminarea puterii de stat prev. de art. 162 alin. 1 c. pen. ;
— acte de diversiune prev. de art. 163 c. pen. ;
— subminarea economiei naționale prev. de art. 165 alin. 2 c. pen., toate cu aplicarea art. 33—34 și 41 alin. 2 c. pen.

În baza art. 998 c. civil și art. 14 alin. 3 lit. a din Codul de procedură penală obligă pe inculpați să restituie statului român toate sumele de bani, metale prețioase și orice alte valori depuse de aceștia, sub orice nume, la bănci străine sau la alte instituții ori persoane din străinătate sau, potrivit art. 14 alin. 3 lit. b din Codul de procedură penală și art. 998 din Codul civil, să plătească statului, în solidar, echivalentul acestor bunuri în dolari S.U.A.

Potrivit art. 163 și art. 357 alin. 2 lit. c din Codul de procedură penală, menține măsurile asiguratorii luate de Direcția Procuraturilor Militare asupra tuturor bunurilor aparținînd inculpaților.

Cu drept de recurs.

Pronunțată astăzi, 25 decembrie 1989, în ședință publică, în prezența inculpaților, în garnizoana Târgoviște.

Hotărîrea este rămasă definitivă prin nerecurare și executorie.

• Sentința nr. 1 din 25 decembrie 1989, de condamnare a lui Nicolae Ceaușescu și a Elenei Ceaușescu.

https://biblioteca-digitala.ro

Stenograma audierii domnului Iulian Vlad

19 oct. 1993

în Comisia pentru Cercetarea Evenimentelor din Decembrie 1989

În deschiderea şedinţei s-a discutat despre starea sănătăţii domnului Iulian Vlad, afecţiunile de care suferă, medicaţie etc.

Dl. Valentin Gabrielescu, preşedintele comisiei:
- Dle Vlad, vă aflaţi în faţa comisiei senatoriale care este însărcinată cu cercetarea evenimentelor din Decembrie '89. Aceasta comisie nu este o comisie de anchetă penală, ea face o anchetă de natură politică, pentru a stabili adevărul în legătură cu acele evenimente. Nu avem scopul de a incrimina nici persoane, nici instituţii, eventual de a discrimina, dacă va fi cazul. Noi trebuie să stabilim adevărul istoric, pentru a rămâne un document serios pentru generaţiile următoare. V-aş ruga să ne spuneţi datele dvs. de identitate.

Dl. Vlad Iulian:
- Vlad Iulian Nicolae, născut la 23 februarie 1931, satul Gogoşiţa, jud. Dolj, absolvent al Scolii Normale de învăţători, Instit. Pedag., Facultatea de Drept, ofiţer activ de la data de 1 mai 1952.
În continuare se depune jurământul de către dl. Iulian Vlad:
- Jur să spun adevărul şi să nu ascund nimic din ceea ce ştiu.
(...) În seara de 22 decembrie, cum am spus, şi cred că a fost o mare greşeală că nu s-a anunţat imediat că cei doi au fost prinşi. De ce să mai rămână stare de incertitudine şi oamenii aceia la televiziune să incite ţara întreagă şi au provocat multe nenorociri dând ordine prin televiziune, când Ceausescu era deja arestat? Nu ştiu cine s-a opus la anunţarea arestării, eu nu eram în cercul puterii. Sigur că era o putere din moment ce toate forţele erau dirijate dintr-un punct. Cum s-a constituit această putere, din cine a fost formată este altceva, dar nu a fost un vacuum, un gol s-a umplut poate la un ceas, la câteva ore.
(...) Sigur că nişte oameni care au tras, au existat. Că au fost teroriştii în sensul clasic, nu pot să vă spun.
Dacă nu aţi făcut-o, cred că trebuie să faceţi un studiu pertinent asupra cauzelor morţilor celor 1000 de persoane, cum au murit, din ce cauze? Procuratura are ceva probe. Cei mai mulţi oameni au murit din jocul întâmplării, s-au împuşcat între ei, s-a tras aiurea. Sunt şi oameni care au ţintit precis, dar că au fost ucigaşi de meserie, aşa cum sunt acum, au fost şi atunci, că au pus mâna pe puşti şi cu voie şi fără voie.
Cred că mai trebuie lămurită şi problema cine a dat dispoziţie să se împartă arme civililor? Aşa ceva a fost inadmisibil. S-au dat arme din unităţile armatei în multe unităţi din ţara. Cine şi de ce a dat dispoziţie ca să fie graniţele deschise? Cred că este un

• Stenograma audierii domnului Iulian Vlad de Comisia pentru Cercetarea Evenimentelor din Decembrie 1989, la 13 octombrie 1993 - (I).

https://biblioteca-digitala.ro

LA DATORIE

SĂPTĂMÎNAL AL OSTAȘILOR ROMÂNI

SERIE NOUĂ
NR. 1
24 DECEMBRIE
1989

COMUNICATUL
către țară al Consiliului Frontului Salvării Naționale

Cetățeni și cetățene,

Trăim un moment istoric. Clanul Ceaușescu, care a dus țara la dezastru, a fost eliminat de la putere. Cu toții știm și recunoaștem că victoria de care se bucură întreaga țară este rodul spiritului de sacrificiu al maselor populare de toate naționalitățile, și, în primul rînd, al admirabilului nostru tineret, care ne-a restituit, cu prețul sîngelui, sentimentul demnității naționale. Un merit deosebit îl au cei care ani de zile și-au pus în pericol și viața, protestînd împotriva tiraniei.

Se deschide o pagină nouă în viața politică și economică a României.

În acest moment de răscruce am hotărît să ne constituim în Frontul Salvării Naționale, care se sprijină pe armata română și care grupează toate forțele sănătoase ale țării, fără deosebire de naționalitate, toate organizațiile și grupările care s-au ridicat cu curaj în apărarea libertății și demnității în anii tiraniei totalitare.

Scopul Frontului Salvării Naționale este instaurarea democrației, libertății și demnității poporului român.

Din acest moment, se dizolvă toate structurile de putere ale clanului Ceaușescu. Guvernul se demite. Consiliul de Stat și instituțiile sale își încetează activitatea. Întreaga putere în stat este preluată de Consiliul Militar Superior, care coordonează întreaga activitate a armatei și a unităților Ministerului de Interne. Toate ministerele și organele centrale în actuala lor structură își vor continua activitatea normală, subordonîndu-se Frontului Salvării Naționale, pentru a asigura desfășurarea normală a întregii vieți economice și sociale.

În teritoriu se vor constitui consilii județene, municipale, orășenești și comunale ale Frontului Salvării Naționale cu organe ale puterii locale.

Miliția este chemată ca, împreună cu comitetele cetățenești, să asigure ordinea publică.

Aceste organe vor lua toate măsurile necesare pentru asigurarea aprovizionării populației cu alimente, cu energie electrică, cu căldură și apă, pentru asigurarea transportului, a asistenței medicale și a întregii rețele comerciale.

Ca program, Frontul propune următoarele :

1. Abandonarea rolului conducător al unui singur partid și statornicirea unui sistem democratic pluralist de guvernămînt.

2. Organizarea de alegeri libere în cursul lunii aprilie.

3. Separarea puterilor legislativă, executivă și judecătorească în stat și alegerea tuturor conducătorilor politici pentru unul sau, cel mult, două mandate. Nimeni nu mai poate prelungi puterea pe viață.

Consiliul Frontului Salvării Naționale propune ca țara să se numească în viitor România.

Un comitet de redactare a noii Constituții va începe să funcționeze imediat.

4. Restructurarea întregii economii naționale pe baze criteriilor rentabilității și eficienței. Eliminarea metodelor administrativ-birocratice de conducere economică centralizată și promovarea liberei inițiative și a competenței în conducerea tuturor sectoarelor economice.

5. Restructurarea agriculturii și sprijinirea micii producții țărănești. Oprirea distrugerii satelor.

6. Reorganizarea învățămîntului românesc potrivit cerințelor contemporane. Reașezarea structurilor învățămîntului pe baze democrate și umaniste. Eliminarea dogmelor ideologice, care au provocat mutilarea poporului român, și promovarea adevăratelor valori ale umanității. Eliminarea mincinoșii și a impostorii și statuarea unor criterii de competență și justiție în toate domeniile de activitate.

Așezarea pe baze noi a dezvoltării culturii naționale. Trecerea presei, radioului, televiziunii din mîinile unei familii despotice în mîinile poporului.

7. Respectarea drepturilor și libertăților minorităților naționale și asigurarea deplinei lor egalități în drepturi cu românii.

8. Organizarea întregului comerț al țării pornind de la cerințele satisfacerii cu prioritate a tuturor nevoilor cotidiene ale populației României. În acest scop, vom pune capăt exportului de produse agroalimentare, vom reduce exportul de produse petroliere, acordînd prioritate satisfacerii nevoilor de căldură și lumină ale oamenilor.

9. Întreaga politică externă a țării să servească promovării bunei vecinătăți, prieteniei și păcii în lume, integrîndu-se în procesul de construire a unei Europe unite, casă comună a tuturor popoarelor continentului. Vom respecta angajamentele internaționale ale României, și, în primul rînd, cele privitoare la Tratatul de la Varșovia.

10. Promovarea unei politici interne și externe subordonate nevoilor și intereselor, decretării ființei umane, respectului deplin al drepturilor și libertăților acesteia, inclusiv al dreptului de deplasare liberă.

Constituindu-ne în acest front, sîntem ferm hotărîți să facem tot ce depinde de noi pentru a reinstaura societatea civilă în România, garantînd triumful democrației, libertății și demnității tuturor locuitorilor țării.

În mod provizoriu, în componența Consiliului intră următorii : Doina Cornea, Ana Blandiana, Mircea Dinescu, Laszlo Tokes, Dumitru Mazilu, Dan Deșliu, general Ștefan Gușe, general Victor Stănculescu, Aurel-Dragoș Munteanu, Corneliu Mănescu, Alexandru Bîrlădeanu, Silviu Brucan, Petre Roman, Ion Caramitru, Sergiu Nicolaescu, Mihai Montanu, Mihai Ispas, Gelu Voican Voiculescu, Dan Martian, căpitan Lupoiu Mihail, generul Voinea, căpitan de rangul I Dumitrescu Emil, Neacșa Vasile, Cîntu Cristina, Baciu Marian, Bogdan Teodoriu, Eugenia Iorga, Negriiu Paul, Manole Gheorghe, Vladimir Ionescu, Adrian Sîrbu, Cîrjan Constantin, Damakos Geza, Magdalena Ionescu, Marian Mierlă, Constantin Ivanovici, Ovidiu Vlad, Bucurescu Valeriu, Ion Iliescu.

Dînd citire la posturile de radio și televiziune acestui comunicat, Ion Iliescu a precizat : Deocamdată, este o structură provizorie, gîndită într-un mod foarte operativ. Liste rămîne deschisă. Nu aceasta va fi componența completă a Consiliului. Am menționat doar cîteva nume de oameni care sînt legate de transformările pe care le cunoaște țara, oameni care au demonstrat spirit de sacrificiu în anii tiraniei, tineri care în aceste zile au fost pe baricade, care și-au pus viața în pericol, reprezentanți ai muncitorilor, ai studenților, ai intelectualității, ai armatei, acele forțe care au fost active, prezente în procesul de instaurare a noului regim și puterii. Liste rămîne deci deschisă. Pentru a putea completa componența Consiliului, așteptăm propuneri din partea tuturor categoriilor și forțelor sociale care au luptat și vor lupta.

Acest comunicat este o primă formă de platformă-program a noului organism al puterii de stat din România. Am primit mandatul de a-l prezenta.

● Comunicatul Frotului Salvării Naționale publicat de săptămânalul "La Datorie" în data de 24 decembrie 1989.

https://biblioteca-digitala.ro

Stenograma şedinţei comisiei din ziua de 14 iunie 1995 (orele 9-13) în care a fost audiat comandorul Radu Nicolae

Şedinţa începe la orele 9.00
Este condusa de dl. senator Valentin Gabrielescu
Participa domnii senatori, membri ai comisiei: Serban Săndulescu, Gheorghe Raboaca, Hosszu Zoltan, Constantin Pop, Mircea Vâlcu.
Este audiat dl. Radu Nicolae

Dl. Valentin Gabrielescu:

- Bună dimineaţa!

Domnule comandor, vă găsiţi în fata Comisiei Senatoriale care cercetează evenimentele din decembrie 1989. Va rog să fiţi amabil sa ne daţi datele dv. De identitate. Scurt, adică: numele, prenumele, adresa, telefon, nu toate... Va rog.

Dl. Radu Nicolae:

- Deci, mă numesc Radu I. Nicolae, domiciliez în Bucureşti, str. Soldat Iosif Ion, nr. 8, bloc 7A, sc. A, ap. 3, Telefon: 621.40.03. Sunt pensionar din 1984. Am fost ofiţer de marină... pe scurt.

Dl. Gabrielescu:

- O să vă dăm cuvântul sa ne spuneţi ce ştiţi dvs. despre revoluţia din decembrie, dar, mai ales, dinaintea ei – pentru că noi cunoaştem ca dv. aţi avut oarecare activitate şi, mai ales, partea aceea ne-ar interesa. Dacă aveţi să ne spuneţi nişte lucruri chiar din timpul revoluţiei, ni le spuneţi şi pe acelea. Aşa ca o să vă dăm dv. cuvântul şi dv. o să ne spuneţi ce credeţi că este mai important pentru noi. Pe urmă noi o să vă punem nişte întrebări. Înainte de asta, va rog să fiţi amabil şi să depuneţi un jurământ şi va rog să repetaţi după mine: „Jur să spun adevărul şi să nu ascund nimic din ceea ce ştiu!". Vă mulţumesc! (...)

Dl. Radu:

- (...) Toata aceasta activitate culminează cu 1984 – când, de-acuma, Ioniţă aderase, Patilinet aderase – tot datorita mie –, gl. Penciuc aderase şi el, actualul general Penciuc, că atunci era colonel, şi şeful operaţiilor de la trupele de Securitate. Nu vorbesc de armată. Armata – am să vă povestesc mai târziu relaţiile mele în armată. S-a pus problema în luna septembrie, când... deci, în 1984 încep să aibă loc primele întâlniri ale aşa-zisului vârf ale acestei structuri – la care au luat parte, la o primă întâlnire, Iliescu, Ioniţă, Măgureanu, Militaru şi eu. Eu am organizat întâlnirea pe bulevardul – pe atunci se numea Iosip Broz Tito – în casa unui tânăr, Toncescu Ştefan. Prima întâlnire a avut mai de grabă ca scop identificarea punctelor de vedere comune, întâlnire de care Ioniţă a fost total nemulţumit. Mi-a spus mie, când am coborât din maşină la actualul restaurant „Perla", pe Dorobanţi, acolo l-am lăsat. L-am luat şi pe el şi pe Militaru de pe strada Argentinei şi ne-am dus acolo, iar Măgureanu şi cu Iliescu au venit după ce se cunoşteau bine casele. Pentru că eu cu

1

• Stenograma şedinţei comisiei din ziua de 14 iunie 1995 (orele 9-13) în care a fost audiat dl. Radu Nicolae

https://biblioteca-digitala.ro

Reprezentanții revoluționarilor, la Cotroceni

Foto: Codruț Dragoescu

DEMISIA

Președintele, somat de revoluționari

Domnule Ion Iliescu,

Curajul și sacrificiul celor care, în Decembrie 1989, s-au revoltat împotriva dictaturii comuniste au permis evoluțiile ulterioare din România. Cu toate acestea, după 4 ani de la acele evenimente, adevărul despre represiune ne este încă necunoscut iar vinovații sunt liberi, ceea ce este de natură să pună sub îndoială însăși continuarea evoluțiilor democratice din țară.

În prezent, după adoptarea Constituției și a noii legi de organizare judecătorească, responsabilitatea directă a instrumentării anchetei privind represiunea din decembrie 1989 revine Ministerului Public, prin Parchetul General și parchetele militare - sub autoritatea directă a ministrului justiției.

Dar, cel puțin în egală măsură, relevarea adevărului presupune contribuția directă a Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne și Serviciului Român de Informații - care dețin date esențiale privind factorii implicați în represiune, ce trebuiau puse de multă vreme la dispoziția anchetei. Consiliul Suprem de Apărare a Țării, căruia Constituția îi conferă autoritate asupra acestor organe și al cărui președinte sunteți, nu a întreprins însă nimic în acest sens.

Principiul separației puterilor în stat (care, de altfel, include nu numai separarea, ci și controlul reciproc al puterilor statale) nu poate constitui o justificare pentru lipsa de preocupare a Președinției - ca și, de altfel, a Parlamentului și a Guvernului - în vederea contribuției lor, prin mijloace proprii, la aflarea adevărului despre represiunea din Decembrie 1989. Nimic nu vă interzice ca, fără a vă substitui organelor de anchetă ori instanțelor judecătorești, să favorizați demersurile acestora ori să semnalați ineficiența activității lor.

Ascensiunea d-voastră de la situația unui membru anticeaușist al înaltei nomenclaturi comuniste la aceea de prim ales al României post-decembriste nu ar fi fost posibilă fără sângele martirilor, lacrimile urmașilor acestora și deznădejdea răniților din Decembrie 1989.

NU AȚI FĂCUT ÎNSĂ NIMIC PENTRU AFLAREA ADEVĂRULUI ȘI PEDEPSIREA, DUPĂ LEGE ȘI NUMAI DUPĂ LEGE, A CELOR VINOVAȚI.

Față de cele de mai sus, precum și:

Având în vedere rolul jucat de gruparea condusă de către d-voastră, care - începând cu seara zilei 22 Decembrie 1989 - a deturnat revolta noastră de la idealurile sale inițiale și a sacrificat în zilele următoare viețile altor sute de români ce încercau să apere ceea ce ei credeau atunci a fi victoria unei Revoluții;

Constatând responsabilitatea directă ce vă revine în legătură cu alte vieți pierdute în iunie 1990;

Luând în considerație implicarea d-voastră în preluarea puterii de către o forță politică de sorginte comunistă care a adus țara într-o situație economică și socială sub multe aspecte mai gravă decât aceea din Decembrie 1989, ca urmare a unei politici falimentare - îndreptată împotriva reformei - și prin corupția practicată ori favorizată până la cele mai înalte eșaloane;

Constatând participarea d-voastră constantă la o politică străină față de aspirațiile de zăngregire a neamului,

VĂ SOLICITĂM SĂ RECURGEȚI DE ÎNDATĂ LA SINGURA SOLUȚIE DEMNĂ: DEMISIA.

Asociația "21 Decembrie 1989"
Asociația Luptătorilor în Revoluția din Decembrie 1989, răniți, invalizi și urmașii celor decedați

Președinte C.D.R.,
Emil Constantinescu

Declarație

Convenția Democratică din România susține inițiativa legislativă a Ligii Studenților din Universitatea București pentru a Lege de urgențare a amnistiei pesale și a judecării celor care au reprimat manifestațiile din decembrie 1989. Această inițiativă cetățenească, solutară pentru aflarea adevărului cu privire la revoluția română, dovedește încă o dată că tineretul studios din București și din țară se află în centrul luptei pentru democrație și pentru dreptate.

Consecvența propriilor sale exigențe de adevăr, legalitate și dreptate, C.D.R. se consideră angajată să susțină, atât prin structurile sale și ale formațiunilor componente în teritoriu, cât și prin reprezentanții săi în Parlamentul României, proiectul acestei legi.

● Protestul adresat președintelui Ion Iliescu de către Asociația "21 Decembrie" la împlinirea a patru ani de la evenimentele din decembrie 1989

https://biblioteca-digitala.ro

ROMÂNIA
MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ
CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIŢIE
SECŢIA PARCHETELOR MILITARE
Nr. 59/P/1998

Bucureşti 2 august 1999

In baza prev. art. 209 alin. ultim c.p.p.

Confirm

R E C H I Z I T O R I U

General de brigadă magistrat Dan Voinea, procuror militar şef al Secţiei Parchetelor Militare din Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie .

Având în vedere actele şi lucrările de urmărire penală efectuate în dosarul penal nr. 59/P/1998 privind pe :

- înv. col. Dragomir Aurel fost comandant al UM 01512 Sibiu şi al garnizoanei Sibiu, cercetat pentru săvârşirea infracţiunilor de instigare improprie la omor deosebit de grav, distrugere calificată, omor, neglijenţă în serviciu şi tratamente neomenoase, prev. de art. 25 rap. la art. 31 alin.2 cod penal comb. cu art. 174 c.p. rap. la art. 176 lit.b c.p., art. 217 alin.4 c.p. rap. la art. 218 alin.1 c.p., art.174 c.p., art. 249 alin.2 c.p. şi art. 358 alin.2 lit.d şi alin.3 din c.p., cu aplic. art. 33 lit.a c.p.;

- înv. col. Moise Gheorghe fost ofiţer la UM 01512 Sibiu, cercetat pentru săvârşirea infr. de omor deosebit de grav,prev. de art. 174-176 lit.b din c.p. ;

- înv. cpt.(rez) Tobă Francisc fost ofiţer activ la UM 01129 Mârşa, cercetat pentru săvârşirea infr. de tentativă la infr. de omor deosebit de grav şi complicitate la infr. de tratamente neomenoase prev. şi ped. de art. 20 c.p. rap. la art.174-176 lit.b c.p. şi art. 26 rap. la art.358 lit.d c.p.,cu aplic. art. 33 lit. a c.p. şi

- înv. civ. Coţconea Nicolae cercetat pentru săvârşirea infr. de tentativă la infr. de omor şi nerespectarea regimului armelor şi muniţiilor, prev. şi ped.de art. 20 rap. la art. 174 c.p. şi art. 279 alin.3 c.p.,cu aplic. art. 33 lit.a c.p.

• **Rechezitoriul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, secţia Parchetelor Militare, privind evenimentele petrecute în decembrie 1989 în Sibiu.**

https://biblioteca-digitala.ro

• Proclamația de la Timișoara.

https://biblioteca-digitala.ro

DIALOGURILE (PRIN STATIE RADIO)
PURTATE INTRE CONDUCATORII FORTELOR DE POLITIE
IN 13.06.1990

- transcriere de pe bandă de magnetofon -

30/1 pentru 435: „Pionul" Păşescu să trimită camera la Dunărea, să trimită cineva camera video la Dunărea.

435: Nu au ajuns cele „două".

30/1: Dă prin spatele lui Inter cele două autobuze. Prin spatele lui Inter, că au mai venit aici. Recepţie!

435: Da, am înţeles.

53 pentru 52: Nu vine nimeni, totuşi, să ajute la cele două...

52: Vă referiţi la Penciuc?

53: De la întreprinderi.

52: Am înţeles că vin din mai multe direcţii, dar sînt în curs, că acuma au ieşit din schimb şi vin către noi; vin şi de la Pipera şi de la 23 August, vin din cât mai multe părţi. Nu ştiu dacă aţi recepţionat.

53: Am recepţionat, dar pe unde, cu ce vin? Dacă vin pe jos...

52: De, toată grija este şi de partea conducerii, ca pînă acum, în prejma serii, adică într-o oră să fie aici. Sînt mereu în legătură cu cine trebuie să fiu, mereu-mereu sînt în legătură. Situaţia este atît de gre, încît nu mai putea suporta trei sferturi de oră, eventual.

53: Suportă oamenii ăştia atîtea ore, dar ştiţi care e..

52: Nu ştiu, io gîndisem că trebuie să luăm tot, absolut tot ce avem. Poate că şi de la alte obiective să mai fi luat. Să vorbesc cu colaboratorul Penciuc şi de la alte obiective de aicea; să mai aducem vreo una-două subunităţi. Trebuie să avem nuşte cordoane bune acuma pînă ies ăştia din schimburi. Nu ştiu dumneavoastră ce părere aveţi.

53: Păi da, dar deocamdată nu am nimic de acolo, de la pionul Penciuc.

52: Da, îl chem la mine şi mai revin.

54 pentru 53: Mai vin două „bucăţi" de la noi spre dumneavoastră, în zece minute.

53: Dar acum nu mai avem nici un pion de la dumneavoastră, să ştiţi.

54: Ba sînt, vă raportez!

53: Unde sînt, sînt aici în mijloc?

• Transcrierea de pe bandă de magnetofon a dialogurilor (prin staţie radio) purtate între conducătorii forţelor de Poliţie în 13.06.1990 - (I).

https://biblioteca-digitala.ro

54: Sînt pe Batiştei, sînt subordonaţi chiar domnului Dobrinoiu şi o „bucată" care intră acum pe partea cealaltă spre... de la Piaţa Revoluţiei.

53: Bine, îi aşteptăm. Îi aşteptăm aici la locul care-l ştiţi, în faţa teatrului.

52 pentru 53: Vă ascut.

53: Puteţi întreba la... dacă mai vin ceva ajutoare? Pentru ca să ştim.

52: Am vorbit şi vine în mod precis cel puţin două bucăţi mari.

53: Rămânem în aşteptare atunci, că n-am vrea să stricăm ceea ce am realizat şi am ţinut pînă acum.

52: Ar fi cea mai mare greşeală a dumneavoastră dacă acum am renunţa. Dacă mai vin şi ăia de la Ploieşti stăm şi păstrăm tot ce putem, că forţe ne mai vin.

53: La Universitate au ieşit iarăşi în balcon şi întind din nou „cîrpele". Ce comunicaţi?

(...). 52: A zis că să-i lăsăm pe ăia acolo înăuntru să facă ce ştiu. Noi să avem grijă de afară. Îi stringem noi seara mai tîrziu.

53: E bine.

52: Putem face ceva?

53: Păi, cei care s-au implicat ca să păstreze ordinea... Dedesubt sînt ai mei, se aruncă în cap?

52: Nu văd rezolvarea. Nu văd pentru că nu am cu cine vorbi, toată lumea se aruncă în cap. I-am raportat acum domnului Petrică. Domnul Măgureanu s-a retras, nu ştiu pe unde e; intră acum în Parlament, intră acum în Senat, oamenii au treburi politice, ce să facem, asta e situaţia. Nu am putut stăpîni, acolo era vorba că el introduce. Deocamdată să ne ferim să vedem dacă se aruncă în cap. Ordinul primului ministru este să stăpînim exteriorul pînă cînd vin muncitorii.

53: Cine dă garanţia că vin?

52: Foarte greu de rezolvat acum, treaba e că nu am, nu am... cel puţin dacă aş avea aşa să apreciez cîţi vin, nimeni nu ştie. Spun oă vin, că au plecat de la Pipera, că au plecat de la cutare, şi nu au ajuns nici unul. Îmi pică şi moralul jos!

31 pentru 425: Nu a venit pionul Gheorghe. A ajuns aici şi trebuia să revină repede. E necesar să vină repede, foarte repede.

431 pentru 435: Comunicaţi!

435: Trei dube, repede că avem mare nevoie! Cît mai multe, cît mai multe. Capacitate mare, capacitate mare.

-2-

• Transcrierea de pe bandă de magnetofon a dialogurilor (prin staţie radio) purtate între conducătorii forţelor de Poliţie în 13.06.1990 - (II).

https://biblioteca-digitala.ro

52 pentru 53: Două atacuri succesive, aruncă cu pietre. Ne mutilăm „aparatul". Un autobuz distrus. Asta a fost sprijinul dat de dvs. pînă acum.

52: Să ştiţi că nu mai vine. La 23 August au zis că sindicatele nu au fost de acord să trimită.

53: Cum să-l informaţi pe domnul preşedinte? Le dăm foc la toate autobuzele! Asta a fost înţelegerea, vă rog să informaţi.

53 pentru 424: Comunicaţi.

424: Vă raportez că nici în zona Pipera nu se observă nici un fel de mişcare.

53: Bine, mulţumesc.

52 pentru 53: Da, am auzit ce aţi spus.

53: Reuşiţi să informaţi să ştim ce avem de făcut.

52 pentru 53: Aţi reuşit să informaţi? Nici colegii nu ne ajută, nici nimeni!

52 pentru 53: Iar nimic nu se întreprinde de partea cealaltă? Se devastează şi localuri. Autobuzul e distrus.

52: Sînt acum cu domnul Şchiopul ca să bage dînsul nişte trupe la Victoriei şi aducem noi tot ce avem acolo, de la Victoriei aici.

53: Să ştiţi că nu mai rezistăm mult. L-aţi informar pe domnul preşedinte?

52: L-am informat, dar nu are soluţie.

53: În condiţiile astea înseamnă că le dăm drumul în piaţă.

52 ppentru 53: Nu mai transmiteţi nimic că nu se mai poate de acum.

52: Vin două subunităţi de la Televiziune şi de la Victoriei, vin acum.

53: Nu mai avem ce face! Doar dacă vin prin spate cumva, dar nu mai avem ce face. Am rezistat... Pînă acum am ţinut Piaţa. Am rugat să informaţi.

52: Dar pe unde să le aducă?

53: De azi dimineaţă pînă acum se putea aduce.

PIONUL BRATU sînt DEVIZA: Comunicaţi: URGENT LA BAZĂ!

- La nucleul, da?
- La mesteacănul!

53 pentru 54: Mai vin la dvs. din cei care sînt la gurile de metrou. Similar cu acei 70.

Una din bucăţi deja a depăşit Romana.

53: Dacă nu se urgentează se forţează al doilea cordon. Am ajuns la bază acum.

54: Am înţeles! Vă sun prin celălalt.

• Transcrierea de pe bandă de magnetofon a dialogurilor (prin staţie radio) purtate între conducătorii forţelor de Poliţie în 13.06.1990 - (III).

https://biblioteca-digitala.ro

SOCIETATEA „R" - „România liberă"
316/15.08.1990

CĂTRE
Comisia de anchetă a Parlamentului
Pentru cercetarea evenimentelor din
Perioada 13 - 15 iunie 1990

Membrii redacției cotidianului „România liberă", constituiți în Societatea „R", cu sediul în București, Piața Presei Libere nr. 1, sector 1, reprezentați de dl. Petre Mihai Băcanu, vă aduc la cunoștință împrejurările principale datorită cărora în perioada 14 - 19 iunie 1990 a fost împiedicată tipărirea ziarului.

La prima oră a dimineții (fiind prezentă doar d-na Mariana Bardu - secretară) un grup de muncitori din Combinatul Industriei Poligrafice au pătruns cu forța în biroul redacorilor șefi, răvășindu-l și molestând-o pe d-na Mariana Bardu - secretară - singura persoană prezentă în redacție, anunțînd în același timp că nu sînt de acord cu apariția ziarului în continuare.

În aceste condiții, pătrunderea personalului redacțional în clădire a fost practic imposibilă.

În jurul orei 11,30, la sediul redacției s-a prepzentat un grup de mineri, care nu au produs distrugeri în plus față de cele anterioare, însă a luat prin liderul lor legătura cu conducerea Combinatului Industriei Poligrafice, cu Sindicatul tipografilor și cu conducerea Editurii Presa liberă, cerînd cu forță și impunînd prin amenințare , ca secția gazete să nu mai tipărească ziarul.

O parte a discuțiilor s-au purtat în prezența d-lui Corneliu Vlad, șeful secției externe a cotidianului „România liberă" și membru în Comitetul Director.

Menționăm că aceste fapte sînt cunoscute și de dl. Colonel Mancaș care asigură paza armată a celorlalte corpuri ale clădirii Presei Libere, iar liderul minerilor ers Cămărășescu Nicolae, dovedit apoi ca fost ofițer de securitate.

Discuțiile ce s-au purtat ulterior, în data de 16 și 18 iunie cu liderii Sindicatului tipografilor, d-nii Georgescu Constantin și Căpățînă Ion și cu conducerea Combinatului Industriei Poligrafice, au relevat faptul că aceștia, sub amenințarea revenirii minerilor și a distrugerii familiilor lor, nu a mai avut curajul să tipărească ziarul, cerînd asigurări din partea Poliției și a Guvernului României că nu vor păți nimic.

Din data de 19.06.1990, „România liberă" și-a reluat apariția.

O parte din persoanele care au asistat sau participat la aceste evenimente și care pot furniza relații sînt:

- Corneliu Vlad - șef secție externe „România liberă"
- Mariana Bardu - secretară „România liberă"
- Radu Gheciu - C.I.P.

• Sesizare a Societatii "R" - "România libera" catre Comisia de ancheta a Parlamentului pentru cercetarea evenimentelor din perioada 13 - 15 iunie 1990 (I)

https://biblioteca-digitala.ro

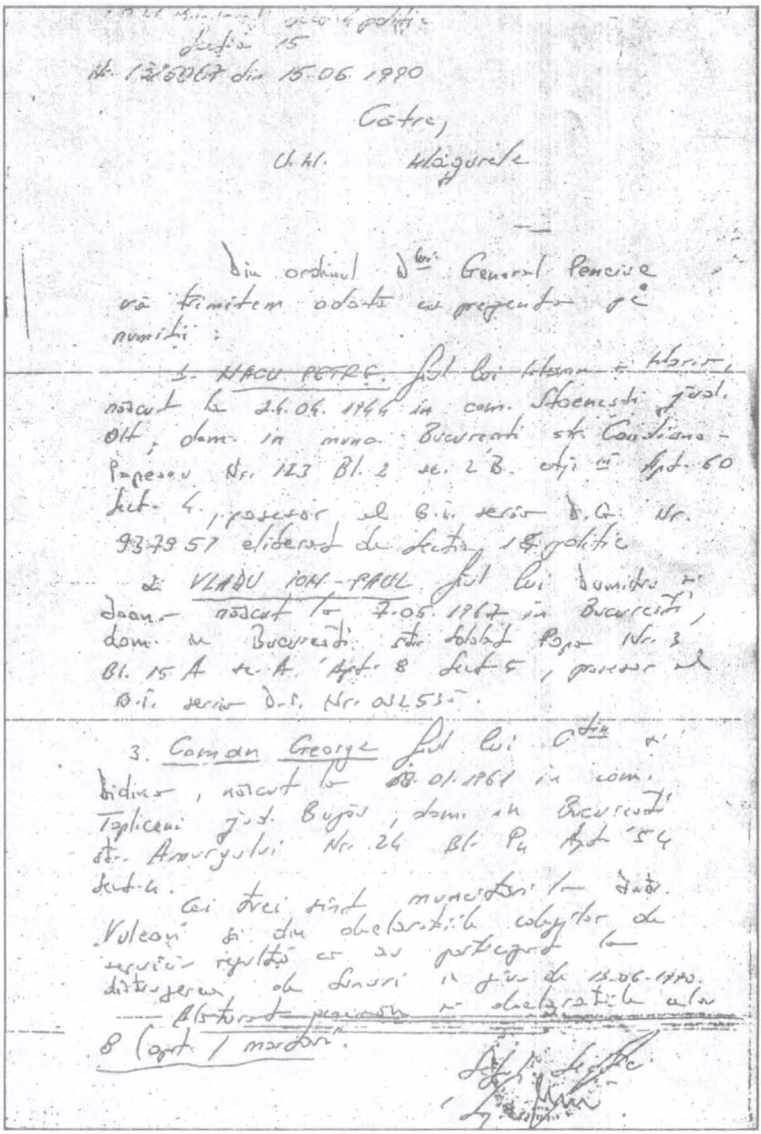

Sectia 15
Nr. 12/60067 din 15.06.1990

Catre,
U.M. Magurele

Din ordinul D-lui General Pencea va trimitem odata cu prezenta pe numitii:

1. [illegible] fiul lui [illegible] si [illegible], nascut la 24.05.1964 in com. Stoenesti jud. Olt, domiciliat in mun. Bucuresti str. Constantin Parhon Nr. 123 Bl. 2 sc. 2 B. etaj II ap. 60 sect. 4, posesor al B.I. seria B.Q. Nr. 937957 eliberata de Sectia 15 politie

2. VLADU ION-RAUL fiul lui Dumitru si Joana nascut la 7.05.1967 in Bucuresti, domiciliat in Bucuresti str. Soldat Popa Nr. 3 Bl. 15 A sc. A. Apt. 8 sect. 5, posesor al B.I. seria D-S. Nr. 024531.

3. Comsa George fiul lui [illegible] si Didina, nascut la 08.01.1961 in com. Tapliceni jud. Buzau, domiciliat in Bucuresti str. Amurgului Nr. 24 Bl. P4 Apt. 54 sect. 4.

Cei trei sunt muncitori la Uzinele Vulcan si din cercetarile organelor de securitate rezulta ca au participat la distrugerea de bunuri si jafuri de la 13.06.1990. Asupra celor retinuti s-au gasit 8 capete de mortar.

• Notă din data de 15 iunie 1990 a Inspectoratului de Poliție, secția 15, prin care manifestanți la demonstrația din 13 iunie 1990 sunt trimiși în Lagărul de la Măgurele

https://biblioteca-digitala.ro

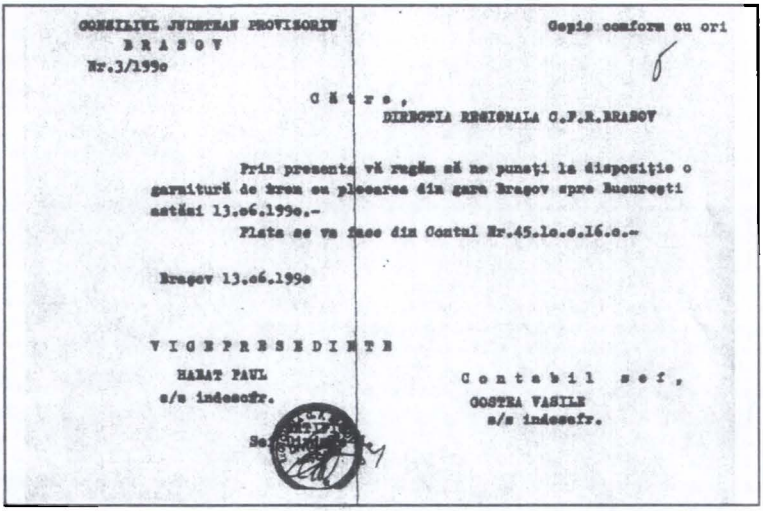

CONSILIUL JUDEȚEAN PROVIZORIU
BRAȘOV
Nr.3/1990

Copie conform cu ori

Către,
DIRECȚIA REGIONALĂ C.F.R.BRAȘOV

Prin prezenta vă rugăm să ne puneți la dispoziție o garnitură de tren cu plecarea din gara Brașov spre București astăzi 13.06.1990.-
Plata se va face din Contul Nr.45.10.0.16.0.-

Brașov 13.06.1990

VICEPREȘEDINTE
HARAT PAUL
s/a indescifr.

Contabil șef,
COSTEA VASILE
s/a indescifr.

• Cerere a Consiliului județean Provizoriu Brașov pentru punerea la dispoziție a unei garnituri de tren în data de 13 iunie 1990

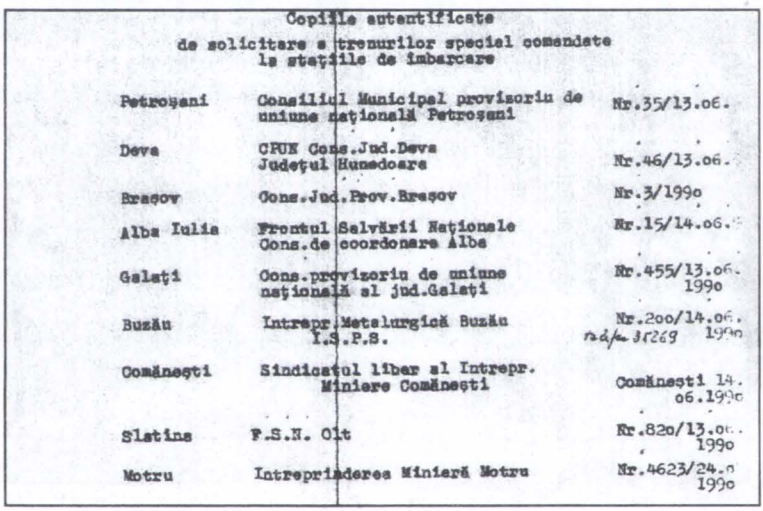

Copiile autentificate
de solicitare a trenurilor special comandate
la stațiile de îmbarcare

Petroșani	Consiliul Municipal provizoriu de uniune națională Petroșani	Nr.35/13.06.
Deva	CFUN Cons.Jud.Deva Județul Hunedoara	Nr.46/13.06.
Brașov	Cons.Jud.Prov.Brașov	Nr.3/1990
Alba Iulia	Frontul Salvării Naționale Cons.de coordonare Alba	Nr.15/14.06.
Galați	Cons.provizoriu de uniune națională al jud.Galați	Nr.455/13.06. 1990
Buzău	Intrepr.Metalurgică Buzău I.S.P.S.	Nr.200/14.06. 1990
Comănești	Sindicatul liber al Intrepr. Miniere Comănești	Comănești 14. 06.1990
Slatina	F.S.N. Olt	Nr.820/13.06. 1990
Motru	Intreprinderea Minieră Motru	Nr.4623/24.0 1990

• Copiile autentificate de solicitare a trenurilor special comandate la stațiile de îmbarcare în zilele de 13 și 14 iunie 1990

https://biblioteca-digitala.ro

INFORMARE
UNIUNEA MONDIALĂ A ROMANILOR LIBERI
FILIALA – ROMANIA
Str. G-ral Praporgescu nr. 18
Nr. 443/20.06.1990

Situaţia deosebit de gravă cu care au confruntaţi Capitala şi cetăţenii săi, nu a cruţat nici filiala „ROMÂNIA" a U.M.L.R., astfel, în ziua de 14 iunie 1990, ora 10 demineaţa, s-a prezentat la uşa principală a sediului un grup de 6 persoane îmbrăcate în salopete şi cască de protecţie de miner, având în mînă bastoane şi bucăţi de fier beton. Văzînd că uşa este încuiată, au declarat că se vor întoarce mai tîrziu. Înăuntru se găseau doi membri U.M.L.R: care nu au deschis şi au părăsit sediul la ora 11.

La ora 11,30, grupul menţionat s-a reîntors împreună cu cîţiva civili, au forţat uşa principală şi au intrat în sediu, au deschis prin forţare uşile tuturor încăperilor, deteriorînd mobila, maşini de scris, xerox şi au răvăşit corespondenţa, dosare de lucru şi rezerva de hîrtie.

La ora 12, s-a prezentat la sediu un membru al U.M.R.L. care a fost imediat trîntit la pămînt şi bătut grav. A necesitat îngrijiri medicale la Spitalul de Urgenţă.

La ora 13,30 a încercat să intre în sediu un alt membru al Filialei, care a fost împiedicat de civili care se găseau în curte în timp ce minerii erau pe trotuar şi îşi împărţeau diferite rechizite de birou.

La ora 16, sediul a fost vizitat de un alt membru al filialei care a găsit toate uşile deschise, mobila răvăşită, hîrtii pe jos, flacoane de toner pentru xerox aruncate pe podele.

În cursul după-amiezii de 14 iunie 1990, precum şi în cursul zilei de 15 iunie, au mai avut loc vizite ale persoanelor străine de sediu la diferite ore.

Menţionăm că sediul din strada G-ral Praporgescu nr. 18 este o locuinţă veche, în fund de curte, modestă, fără firmă la poartă (deoarece fusese scoasă în dimineaţa zilei de 14 iunie, după ce s-a aflat de evenimentele care se petreceau în centrul Capitalei).

Pentru ilustrarea devastării sediului şi deteriorarea mobilierului s-au făcut fotografii şi bandă video. Deţinem rîngi şi bîte lăsate la faţa locului. S-a întocmit o listă a pagubelor. Judecînd după furtul maşinilor de scris noi şi lăsarea pe loc a celor vechi şi defecte, a tonnerului pentru aparatele de fotocopiat, a calculatoarelor de contabilitate, a 3 buc. porta-voce, a hîrtiei xerox, a unor medicamente, dezafectarea telefoanelor prin scoaterea microfoanelor, se impune concluzia că minerii nu au fost toţi mineri şi că au acţionat cu o concepţie clară de lucru.

Redacţia revistei „Actualitatea românească", revistă care a apărut sub egida U.M.R.L. – România a fost vizitată de asemenea, de o echipă de mineri însoţiţi de agenţi ai Poliţiei militare şi civili, de unde au ridicat absolut toată

• Informare a Uniunii Mondiale a Românilor Liberi, Filiala - România în legatura abuzurile comise la sediul filialei la 14 si 15 iunie 1990.(I)

https://biblioteca-digitala.ro

aparatura electronică de comunicare şi multiplicare, precum şi rezerva de hîrtie a publicaţiei.

Totodată, membrii activi ai U.M.R.L. au fost bătuţi, suferind leziuni la cap, la spate şi la membrele inferioare.

S-a depus în ziua de 18 iunie 1990 o plîngere, avînd în anexă un proces-verbal de constatare a obiectlor sustrase din inventar la următoarele foruri: Procuratura Generală a României, Preşedinţia Consiliului de Miniştri – în atenţia d-lui prim-ministru Petre Roman, preşedintele U.M.R.L. – dl. Ion Raţiu, Secretariatul Parlamentului României, Poliţia Capitalei, Poliţia Sectorului 2, pe a cărei rază de competenţă se găseşte sediul, Liga pentru Apărarea drepturilor omului, Televiziunea Română, ziarul „România liberă", ziarul „Adevărul" şi cîteva agenţii străine.

PREŞEDINTE,
arh. Ion Mircea Enescu

• Informare a Uniunii Mondiale a Românilor Liberi, Filiala - România în legatura abuzurile comise la sediul filialei la 14 si 15 iunie 1990.(II)

https://biblioteca-digitala.ro

Anexa 3

SECȚIA PARCHETELOR MILITARE

N O T Ă

privind stadiul cercetărilor efectuate în dosarul nr. 18/P/1997 referitor la evenimentele din 13/15 iunie 1990

Ancheta are în vedere două etape: evenimentele din ziua de 13 iunie 1990 și mineriada din zilele următoare, cu întregul cortegiu de consecințe (morți, răniți, distrugeri de bunuri, reținere și arestări ilegale).

Până în momentul de față, s-a stabilit, lucru care de altfel era de presupus, că deplasarea minerilor și a altor "forțe muncitorești" la București, s-a făcut în mod organizat.

Pentru mineri a fost constituit un centru de primire și dirijare, condus de către ministrul Dobre.

Potrivit dispozițiilor primite din partea Guvernului României în perioada 14 - 17 iunie 1990, Ministerul Apărării Naționale a asigurat hrănirea și echiparea unor forțe civile "ce au participat la restabilirea ordinii și a liniștii în capitala țării".

Produsele și materialele alocate din fondurile armatei, în valoare totală de 866.000 lei, au fost aprobate la scădere.

Rezultă, în afară de orice îndoială, și o cooperare între organismele Ministerului de Interne și așa-numitele forțe civile. Această cooperare s-a făcut parțial la vedere și parțial în condiții de acoperire.

• Nota privind stadiul cercetarilor efectuate în dosarul nr. 18/P/1977 referitor la evenimentele din 13/15 iunie 1990 (I)

https://biblioteca-digitala.ro

Se preconizează că până în vara anului 1998 să fie identificate şi cercetate peste 1.000 de persoane implicate în aceste evenimente, inclusiv cadre din structurile militare.

Problema care se pune în această fază a cercetărilor este cea a încadrării juridice a faptelor, atât la nivelul executanţilor, cât şi la nivelul factorilor decizionali.

Se apreciază că faptele întrunesc elementele constitutive ale infracţiunii de subminare a puterii de stat prev. de art. 162 alin. 2 din Codul penal.

Argumente în acest sens:

- acţiunea minerilor şi a celorlalte grupuri care s-au manifestat în mod violent "în sensul restabilirii ordinii", a fost de natură să scindeze societatea românească în două;

- molestarea a sute de persoane, distrugerea şi devastarea unor sedii ca şi a sediilor principalelor partide din opoziţie, punerea sub semnul întrebării a însuşi caracterului democratic al societăţii şi sistemului pluripartit ce fusese consfinţit după 22 decembrie 1989 şi prin alegerile din 20 mai 1990;

- repercusiunile acestui val se simt până în momentul de faţă;

- timp de 3 zile, Bucureştiul, cel puţin în anumite segmente ale sale, reprezentate prin grupări ale populaţiei, partide, instituţii, a fost expus şi supus unui jaf organizat şi sistematic;

- consecinţele pe plan intern şi internaţional sunt incalculabile;

- printre altele, fie spus, chiar Guvernul Petre Roman, avea să cadă peste un an de zile tocmai ca o consecinţă a acestui val iniţial, a acestui uriaş angrenaj, care a fost pus în mişcare.

https://biblioteca-digitala.ro

Acţiunile violente săvârşite de grupuri extrem de numeroase de persoane împreună, erau de natură să împingă societatea românească în pragul scindării şi al unui eventual război civil.

Din toate aceste argumente expuse extrem de sumar, rezultă un fapt evident: puterea de stat ce a apărut pe fondul voinţei poporului în România, după 22 decembrie 1989, a fost efectiv pusă în pericol.

În consecinţă, se preconizează luarea unor măsuri de arestare preventivă, începând cu şefii sindicatelor miniere, directori, şefi de exploatări, ingineri şefi, şefi de echipă, maiştri etc.

Aceştia, prin dezvăluirile lor vor conduce către nucleul decizional.

https://biblioteca-digitala.ro

Confirmat

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ
CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIŢIE
Secţia de urmărire penală şi criminalistică
Nr. 257/P/1998

RECHIZITORIU
28 mai 1998

Procuror Daniela Matei, de la Parchetul de pe lîngă Curtea Supremă de Justiţie, Secţia de Urmărire Penală şi Criminalistică;

Examinînd dosarul de urmărire penală privind pe inculpatul

DENES DOMOKOS - 54 ani, cu antecedente penale, cercetat în stare de arest preventiv pentru săvîrşirea tentativei la infracţiunea de omor calificat, prev. de art.20 C.pen. rap. la art.174-175 lit.d C.pen., cu aplic. art.13 C.pen.,

EXPUN URMATOARELE:

Situaţia de fapt:

In dimineaţa zilei de 14 iunie 1990, inc.DENES DOMOKOS, care era miner-şef de schimb la Exploatarea Minieră Livezeni a sosit în Bucureşti împreună cu alţi mineri din Valea Jiului, cu scopul de a restabili ordinea în capitală.

Intrucît plecase direct de la locul de muncă,inculpatul era îmbrăcat cu vestimentaţia de lucru şi avea asupra sa lampa, masca, metanometrul şi securea din dotare.

../..

• Rechizitoriu din 28 mai 1998 al Parchetului de pe lânga Curtea Suprema de Justitie, privind pe inculpatul Denes Domokos (I)

https://biblioteca-digitala.ro

Inc.DENES DOMOKOS s-a deplasat la Universitate, unde a observat că alţi mineri au adus-o pe braţe şi au aruncat-o în fîntîna din faţa Institutului de Arhitectură pe partea vătămată MUNTEANU MARIAN TEOFAN DRAGOS, care se afla într-o stare de neputinţă de a se apăra, întrucît fusese lovită.

Profitînd de această situaţie, inc.DENES DOMOKOS a apucat-o de păr pe partea vătămată intenţionînd să-i secţioneze capul cu securea. Executarea hotărîrii infracţionale a fost însă întreruptă de intervenţia martorului RUSU VALICA.

În acest sens, în declaraţia sa, martorul RUSU VALICA, inginer la Exploatarea Minieră Lupeni, a precizat (fila 84): "Eu sînt cel care am intervenit în momentul în care unul dintre mineri l-a prins de păr pe MARIAN MUNTEANU şi a vrut să-l lovească cu securea, cu gîndul, de altfel, exprimat 'să-i taie capul'.

(...) Il prinsese cu o mînă de păr şi cu mîna dreaptă a dat să-i taie capul cu securea. Braţul lui descria deja cursa, era cît pe ce să-l lovească, moment în care am reuşit de l-am prins de mînă şi l-am oprit. Eu şi acum am impresia că dacă nu-l prindeam de mînă, apuca să-i lovească gîtul cu securea."

De asemenea, martorul GHERMAN PETRU care la acea dată îndeplinea funcţia de lider sindical la Mina Lupeni, a declarat (fila 98): "Am văzut un alt miner, dar pe care nu-l cunoşteam decît că era de la Mina Aninoasa, care cu o secure a vrut să-l taie pe MARIAN MUNTEANU fapt ce nu s-a întîmplat, întrucît a intervenit un alt miner care l-a apărat."

Fiind audiat, martorul ANGHEL NECULAI, miner la Exploatarea Minieră Valea de Brazi a afirmat (fila 117):

"DOMOKOS DENES, care era miner la Aninoasa, a fost cu mine în subsol la Universitate. Tot el este cel pe care l-am văzut cînd a vrut să-i ia capul lui MARIAN MUNTEANU cu securea. Acest lucru se petrecea în faţă, după ce l-am scos din localul Universităţii. A vrut să-i ia gîtul cu securea şi inginerul VALICA i-a prins securea pe la spate."

Martorul PETCU VIRGIL MIHAI, care la acea dată era student la Facultatea de Electronică a Universităţii Politehnice Bucureşti a precizat: "După ce am ajuns acolo în fîntînă, la un moment dat, cînd mi-am revenit, deschizînd ochii, l-am văzut pe MARIAN MUNTEANU că zăcea acolo într-o baltă de sînge. Pentru

• Rechizitoriu din 28 mai 1998 al Parchetului de pe lângă Curtea Suprema de Justitie, privind pe inculpatul Denes Domokos (II)

https://biblioteca-digitala.ro

moment am fost convins că este mort. In acele secvenţe, reţin la un moment dat apariţia unui miner, care l-a prins de cap, de barbă sau de păr cumva şi a zis 'Hai, să-i tăiem capul'."

In declaraţia sa din data de 26 iunie 1990 (fila 33), partea vătămată MUNTEANU MARIAN TEOFAN DRAGOS a precizat: "Imi aduc aminte că unul cu topor în mînă a propus să mi se taie capul pe loc. Alţii s-au opus acestei idei, probabil negăsind-o constructivă. Cîţiva dintre ei erau în căutare de dolari. Menţionez că în tot acest timp mi-am pierdut starea de conştienţă pe diferite perioade. Am auzit voci care spuneau 'Lăsaţi-l, nu-l omoriţi!'."

Apoi, partea vătămată a fost transportată la Spitalul de Urgenţă. Starea de neputinţă de a se apăra a acesteia este susţinută de raportul de expertiză medico-legală nr.A.1/9439 din 11 iulie 1990 (filele 35-41), din care rezultă că la internare prezenta diagnosticul: "Contuzie cerebrală medie. Plagă parietală dreaptă. Contuzie lombară dreaptă. Multiple echimoze toraco-abdominale. Contuzie glezna şi mîna stînga. Fractură cu deplasare trapezoid stîng. Fractură incompletă maleola peronieră stîngă. Contuzie forte umăr stîng." Pentru aceste leziuni traumatice care s-au putut produce în ziua de 14 iunie 1990, prin lovire cu corpuri dure, partea vătămată MUNTEANU MARIAN TEOFAN DRAGOS a necesitat cel mult 8-10 zile îngrijiri şi supraveghere medicală.

Inc.DENES DOMOKOS a recunoscut că a prins-o de păr cu o mînă pe partea vătămată MUNTEANU MARIAN TEOFAN DRAGOS, iar cu cealaltă mînă a intenţionat să o lovească cu securea (fila 12). Totodată, inculpatul a menţionat că partea vătămată se afla în neputinţa de a se apăra, întrucît fusese lovită în repetate rînduri (fila 17). Inculpatul a încercat să-şi atenueze răspunderea penală, susţinînd că intenţiona să o lovească pe partea vătămată cu securea "unde nimerea".

Inc.DENES DOMOKOS a explicat activitatea sa infracţională prin faptul că o văzuse la televizor în repetate rînduri pe partea vătămată MUNTEANU MARIAIN TEOFAN DRAGOS vorbindu-le, din balconul clădirii Universităţii„ manifestanţilor şi că o considera răspunzătoare de actele de violenţă ale acestora împotriva militarilor în termen şi poliţiştilor.

• Rechizitoriu din 28 mai 1998 al Parchetului de pe lânga Curtea Suprema de Justitie, privind pe inculpatul Denes Domokos (III)

https://biblioteca-digitala.ro

In concluzie, intenţia inc.DENES DOMOKOS de a o ucide pe partea vătămată MUNTEANU MARIAN TEOFAN DRAGOS rezultă din felul şi împrejurările comiterii infracţiunii, din mobilul care l-a determinat pe acesta, de scopul pe care şi-a propus să-l atingă, precum şi din mijlocul de execuţie folosit.

In drept:

Fapta inculpatului de a încerca să o ucidă cu securea pe partea vătămată MUNTEANU MARIAN TEOFAN DRAGOS, profitînd de starea de neputinţă a acesteia de a se apăra, întruneşte elementele constitutive ale tentativei la infracţiunea de omor calificat, prev. de art.20 C.pen. rap.la art.174-175 lit.d C.pen., cu aplic. art.13 C.pen.

Mijloace de probă:

- declaraţiile părţii vătămate MUNTEANU MARIAN TEOFAN DRAGOS- filele 18-31;
- raportul de expertiză medico-legală nr.A.1/9439 din 11 iulie 1990 - filele 35-41;
- raportul de expertiză medico-legală psihiatrică nr.A.1/6183 din 15 mai 1998 - filele 61-62;
- avizul Comisiei de Avizare şi Control de pe lîngă I.M.L. Bucureşti - fila 63;
- declaraţia martorului RUSU VALICA - filele 84-91; 137-139;
- declaraţia martorului PETCU VIRGIL MIHAI - filele 92-93;
- declaraţiile martorului GHERMAN PETRU - filele 97-101;
- declaraţiile martorei MUSTACIOSU SILVIA LIANA - filele 102-107;
- declaraţiile martorului ANGHEL NECULAI - filele 111-119; 140-142;
- procesele-verbale de confruntare a inc.DENES DOMOKOS cu martorii RUSU VALICA, ANGHEL NECULAI şi PETCU VIRGIL MIHAI - filele 120-121;
- declaraţiile inc.DENES DOMOKOS - filele 11-17.

CIRCUMSTANTE PERSONALE

Prin sentinţa penală nr.518 din 19 mai 1997 a Tribunalului Hunedoara, inc.DENES DOMOKOS a fost condamnat la 1 an închisoare, pentru săvîrşirea infracţiunii de distrugere în paguba avutului privat, prev. de art.217 alin.4 şi 5 C.pen., cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei (fişa de cazier judiciar - fila 9).

..//..

• Rechizitoriu din 28 mai 1998 al Parchetului de pe lânga Curtea Suprema de Justitie, privind pe inculpatul Denes Domokos (IV)

https://biblioteca-digitala.ro

La data de 7 aprilie 1998, Parchetul Militar de pe lîngă Curtea Militară de Apel a dispus punerea în mişcare a acţiunii penale şi arestarea pe timp de 30 de zile a inculpatului. Această măsură a fost prelungită de Secţia a II-a Penală a Tribunalului Bucureşti pînă la data de 5 iunie 1998.

Inc.DENES DOMOKOS este căsătorit, are 3 copii (1 copil minor), iar în prezent este pensionar.

In concuziile raportului de expertiză medico-legală psihiatrică nr.A.1/6183 din 15 mai 1998 (filele 61-62) se precizează:

"Numitul DOMOKOS DENES prezintă diagnosticul: TULBURARE DE PERSONALITATE CU DETERIORARE COGNITIVA SI TULBURARI DE COMPORTAMENT PE FOND MIXT POST TCC şi TOXIETILIC.

Corelînd fondul patologic preexistent (din 1966) cu evoluţia lent progresivă şi stadiul actual, precum şi intervalul mare scurs de la comiterea faptei pînă la examinare, comisia apreciază că nu se poate stabili din punct de vedere ştiinţific discernămîntul în momentul comiterii faptei din 1990, opinînd însă că acesta ar fi putut avea capacitatea psihică alterată şi în acel moment, avînd discernămîntul diminuat pentru fapta pentru care este cercetat.

Se poate aprecia însă cu certitudine că la data examinării actuale, susnumitul are scăzută capacitatea psihică de apreciere critică a conţinutului şi consecinţelor faptelor sale, avînd discernămîntul mult scăzut.

Ca atare, se recomandă aplicarea măsurilor prevăzute de articolul 113 C.pen."

Avînd în vedere cele expuse, în conformitate cu art.262 pct.1 lit.b C.pr.pen.,

DISPUN:

Trimiterea în judecată în stare de arest preventiv a inculpatului:

- DENES DOMOKOS - fiul natural al VILMEI, născut la data de 1 octombrie 1943 în com.Mitreşti, jud.Mureş, de cetăţenie română, studii 7 clase, stagiul militar satisfăcut, pensionar, căsătorit,

..//..

• Rechizitoriu din 28 mai 1998 al Parchetului de pe lânga Curtea Suprema de Justitie, privind pe inculpatul Denes Domokos (V)

https://biblioteca-digitala.ro

are 3 copii (1 copil minor), domiciliat în Petroşani, str.Viitorului, bloc 4, scara 2, apart.7, jud.Hunedoara, cunoscut cu antecedente penale, pentru săvîrşirea tentativei la infracţiunea de omor calificat, prev. de art.20 C.pen. rap.la art.174-175 lit.d C.pen., cu aplic. art.13 C.pen.

In temeiul art.264 C.pr.pen., dosarul se înaintează Tribunalului Bucureşti, urmînd a fi citaţi:

INCULPAT:
- DENES DOMOKOS - Penitenciarul Jilava

PARTE VATAMATA:
- MUNTEANU MARIAN TEOFAN DRAGOS-Bucureşti, str.Occidentului nr.45, apart.2, sectorul 1

MARTORI:
- RUSU VALICA-Petroşani, str.Unirii, bloc 2, scara 2, apart.4, jud.Hunedoara
- PETCU VIRGIL MIHAI-Bucureşti, Aleea Valea Roşie nr.1, bloc A.5, scara B, etajul 3, apart.27, sector 6 şi -Bucureşti, str.Corneliei nr.4, sector 6
- ANGHEL NECULAI-Petroşani, str.Aviatorilor nr.64, apart.4, jud.Hunedoara
- MUSTACIOSU SILVIA LIANA-Bucureşti, str.Compozitorilor nr.34, bloc 4, etajul 3, apart.64, sector6
- GHERMAN-PETRU-Lupeni, str.Gh.Sincai, bloc 200, scara 3, etajul 5, apart.101, jud.Hunedoara

Se stabilesc cheltuieli judiciare în sumă de 500.000 (cinci sute mii) lei, care, potrivit art.191 alin.1 C.pr.pen., vor fi suportate de către inculpat.

PROCUROR,
Daniela Matei

• Rechizitoriu din 28 mai 1998 al Parchetului de pe lângă Curtea Suprema de Justitie, privind pe inculpatul Denes Domokos (VI)

https://biblioteca-digitala.ro

DECLARAŢII

în faţa comisiei parlamentare de anchetă a evenimentelor din 13 - 15 iunie 1990

STENOGRAMĂ

Mihai Chiţac: „Ea a fost tolerată mai multă vreme până în ziua de 11.06.1990 când toată conducerea Ministerului de Interne a fost convocată la palatul din Piaţa Victoriei, unde preşedintele ales şi primul ministru au ordonat ca, împreună cu Ministerul Sănătăţii, Serviciul Român de Informaţii, Procuratura Generală, Armata, cu participarea a 4000-5000 cetăţeni pe care trebuia să-i aducă domnul N.S. Dumitru să se pună ordine în Piaţa Universităţii".

Victor Athanasie Stănculescu: „(...) când m-am întors de la Berlin, în ziua de 14 iunie, mi s-a raportat situaţia pe care o cunoaşteţi de generalul Ionel, şeful Marelui Stat Major, care îmi confirmă ce îmi spunea în noaptea acelei zile, când am avut convorbirea telefonică de la Strasbourg, unde eram convocaţi pentru a participa la conferinţa miniştrilor apărării. Mi s-a comunicat, la orele 1:05, în noapte respectivă, că problemele militare fuseseră rezolvate şi armata era stăpână pe situaţie în capitală şi, în cursul dimineţii, au apărut grupuri de mineri care se aflau în oraş. După ce m-am reîntors, m-am întâlnit, către orele 11:00, la Palatul Victoriei, cu primul ministru, cu N.S. Dumitru, domnul Adrian Sârbu şi care primeau informaţii despre activităţile din capitală. (...) Am solicitat, în special pentru că văzusem că domnul N.S. Dumitru era mai activ şi cunoştea mai multe despre mineri, ca să lămurească despre această prezenţă, să găsim soluţii ca ei să se retragă din capitală pentru că se aduceau ştiri din ce în ce mai neplăcute, deşi, cum spunea generalul Chiţac, este bine că se lichidează bişniţarii pe care nu
putea să-i răzbească poliţia. După amiază, am cerut somnului N.S. Dumitru să organizeze defluirea minerilor, mi-a spus că nu e posibil, că e scăpată de sub control această mişcare care este voluntară şi atunci i-am spus să se găsească soluţii pentru a fi cazaţi şi, din acele locuri de cazare, în timpul nopţii, să facem această defluire. Către seară a venit informaţia că o parte din mineri pot fi cazaţi la sala Polivalentă, şi o parte la Pavilionul Expoziţional, încă cca. 1000 nu au unde să se cazeze. Eu i-am spus că-i primesc în cazărmi, dar dacă îmi asum această răspundere, din cazărmi nu mai ies pentru nici o activitate. Au intrat în două regimente şi le-am asigurat hrănirea după normele militare, situaţia de igienă era precară şi îmbrăcăminte la fel, i-am echipat cu nişte salopete vechi, bocanci talpă cauciuc, ciorapi bumbac, maiouri, chiloţi, săpun, prosoape militare, lame de ras şamd, am organizat în această perioadă programe de sport, radio-tv, s-a făcut îmbăierea generală, să nu aducem în unităţi neigiena şi, din păcate, s-a tărăgănat mult plecarea lor şi am vorbit tot cu domnul N.S. Dumitru, spunându-i că, dacă nu organizează plecarea, îi duc de unde au venit cu camioane militare".

Răzvan Theodorescu: „Noutatea a fost când, pe la ora 19:00, şi lucrul acesta l-aţi văzut în filmul realizat de colegii de la emisiunea maghiară, de pe Pangratti, din faţa atelierelor artiştilor, coborând spre poarta din Dorobanţi, am văzut, s-a întâmplat să fiu la fereastră în momentul acela, un grup bine constituit, care n-avea nimic de-a face cu manifestanţii, nici de o parte, nici de alta, care, cu diverse instrumente în mână, într-o coloană, a pătruns peste poartă, spre stupoarea mea, am văzut că poliţiştii se dau de-o parte. (...) Pe data de 11 seara, a fost o şedinţă cu Preşedintele, în care s-a făcut planul ce să facă în Piaţa Universităţii pentru curăţirea pieţei. A fost preşedintele ţării, ministrul de Interne, subsemnatul, şeful SRI, vreo 6-7 persoane. S-a dat sarcina ministrului de Interne să facă, era şi Diamandescu, curăţenie, după care s-a stabilit că vor veni în piaţă, la chemarea FSN, 6000-7000 de oameni care să asigure liniştea şi ordinea, oameni care n-au mai venit. Era către orele 21:00, era şi domnul prim-ministru şi s-a spus să se facă apel de către FSN să vină muncitorii de la 23 August şi alţii".

• Declaratii ale domnilor, Mihai Chitac, Victor Athanasie Stanculescu si Razvan Theodorescu în fata Comisiei parlamentare de ancheta a evenimentelor din 13-15 iunie 1990.

https://biblioteca-digitala.ro

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL de pe lângă
CURTEA SUPREMA DE JUSTITIE
PROCUROR GENERAL
CABINET
Nr.

Bucureşti: 24 mai 1999

INFORMARE
privind stadiul cercetărilor în cauzele referitoare la evenimentele din perioada 13-15.06.1990

Dosarul penal nr.74/P/1998 - privind morţile violente prin împuşcare ale victimelor LEPADATU MITRITA, MOCANU VELICU-VALENTIN, DUNCA GHEORGHITA şi DRUMEA DRAGOŞ, produse în după-amiaza zilei de 13.06.1990:

- rapoartele medico-legale ae victimelor;
- audierea unui număr de 26 martori.

Acte în continuare:

- identificarea persoanelor care, în după-amiaza zilei de 13.06.1990, s-au aflat în cabinetul ministrului de interne, întrucât s-a stabilit că s-a tras din balconul acelui cabinet.

Termen estimativ de soluţionare:

- nu poate fi estimat la acest moment termenul de soluţionare, dar nu mai devreme de 5 - 6 luni de zile.

Dosarul penal nr.75/P/1998 - privind implicarea conducerii provizorii a României în mobilizarea, transportul şi acţiunea minerilor în municipiul Bucureşti în perioada 14 - 15.06.1990.

- Au fost audiate aproximativ 300 de persoane

Printre acestea se numără:

- ION ILIESCU - fost preşedinte ales al României;
- PETRE ROMAN - fost prim ministru desemnat al României;
- gen.col.(r) MIHAI CHIŢAC - fost ministru de interne în guvernul provizoriu;
- general de armată (r) VICTOR ATANASIE STANCULESCU - fost ministru al apărării naţionale în guvernul provizoriu;

● Informare a Parchetului de pe lânga Curtea Suprema de Justitie din 24 mai 1999, privind stadiul cercetarilor în cauzele referitoare la evenimentele din perioada 13-15.06.1990 (I)

https://biblioteca-digitala.ro

- amiral (r) CICO DUMITRESCU - fost secretar de stat la Ministerul de Interne;

- NICOLAE S.DUMITRU - fost prim vicepreşedinte al Frontului Salvării Naţionale;

- IOAN GAF DEAC - fost director general în Ministerul Minelor - din guvernul provizoriu;

- general divizie (r) ILIESCU DUMITRU - fost director al Serviciului de Protecţie şi Pază;

- ADRIAN SARBU - fost consilier al primului ministru;

- BUJOR BOGDAN MIHAI - fost prefect al judeţului Hunedoara;

- MIRON COZMA - fost lider sindical în Bazinul Carbonifer Valea Jiului;

- VIRGIL MAGUREANU - fost director al Serviciului Român de Informaţii;

- general de brigadă MUGUREL FLORESCU - fost adjunct al Procurorului General şi şef al Secţiei Parchetelor Militare;

- GELU VOICAN VOICULESCU - fost viceprim-ministru al guvernului provizoriu;

- col.(r) CALAPOD FLORIN - fost comandant al U.M. 0215 Bucureşti;

- general de brigadă (r) BALTAN DUMITRU - fost comandant al Poliţiei Capitalei;

- general de divizie (r) CORNELIU DIAMANDESCU - fost inspector general al Poliţiei Române;

- ION RAŢIU - vice-preşedinte al P.N.Ţ.C.D.;

- DAN IOSIF - fost membru în Colegiul Director al F.S.N.;

- DORU VIOREL URSU - fost ministru de interne;

- general de divizie (r) - PENCIUC DUMITRU - fost secretar de stat în Ministerul de Interne şi alţii.

În continuare mai sunt de audiat următoarele persoane:

- CORNEL BURLEC - fost ministru al transporturilor;

- ANTON VATASESCU - fost ministru în guvernul provizoriu;

- BOGDAN NICULESCU DUVAZ - fost membru în Colegiul Director al F.S.N.;

- COSTINAS BENONI - fost director general al Regiei Autonome a Huilei;

- AECHIMOAE IONEL - fost deputat F.S.N. de Bacău;

- comandanţii Regimentelor 1 şi 2 Mecanizate din subordinea Ministerului Apărării Naţionale.

• Informare a Parchetului de pe lânga Curtea Suprema de Justitie din 24 mai 1999, privind stadiul cercetarilor în cauzele referitoare la evenimentele din perioada 13-15.06.1990 (II)

https://biblioteca-digitala.ro

În privința acestor persoane - cum a fost cazul majorității celorlalți - a fost dificilă aflarea adresei de domiciliu, întrucât nu au fost luați în evidența poliției atunci când s-au mutat.

De asemenea, se impune reaudierea unora dintre persoanele deja audiate, cum ar fi generalul colonel (r) **MIHAI CHIȚAC**, colonel (r) **CALAPOD FLORIN**, general de armată (r) **VICTOR ATANASIE STANCULESCU** și alții.

La data de 18.03.1999, a fost începută urmărirea penală sub aspectul infracțiunilor prev. și ped. de art.248 alin.2 C.p./1968 și art.26 C.p. rap. la art.248 alin.2 C.p./1998.

A fost audiat în calitate de învinuit civil **NAPAU ION** - fost președinte al Federației Sindicatelor Miniere din România (art.25 C.p. rap. la art.248 alin.2 C.p./1968).

În cauză mai sunt de administrat următoarele acte:

- stenograma întrunirii din seara zilei de 11.06.1990.

Răspunsul este așteptat de la Președinția României;

- Notele informative transmise de S.R.I. și U.M. 0215 București către șeful statului și primul-ministru, cu referire la "fenomenul Piața Universității".

Răspunsurile sunt așteptate de la S.R.I. și Ministerul de Interne;

-Justificarea fondurilor folosite de Ministerul Apărării Naționale, pentru cazarea minerilor în perioada 15 - 17.06.1990.

Pentru finalul cercetării, vor fi solicitate de la Secretariatul Camerei Deputaților mai multe documente rezultate în urma cercetării efectuate de Comisia parlamentară de cercetare a evenimentelor relevate în perioada 13 - 15.06.1990.

Termen estimativ de soluționare:

- în funcție de răspunsurile care vor fi primite de la: Președinția României, S.R.I., M.I. și M.Ap.N., cauza poate ajunge la final în termen de aproximativ de trei săptămâni.

PROCUROR GENERAL,
MIRCEA CRISTE

• Informare a Parchetului de pe lânga Curtea Suprema de Justitie din 24 mai 1999, privind stadiul cercetarilor în cauzele referitoare la evenimentele din perioada 13-15.06.1990 (III)

https://biblioteca-digitala.ro

Raportul Statului Major General prezentat Consiliului Suprem de Apărare a Țării

În România s-au produs evenimente sociale grave, care au atras atenția opiniei publice din țara noastră și a comunității internaționale. Deoarece unele dintre acestea au vizat securitatea națională, evenimentele au intrat treptat și în sfera de interes a Ministerului Apărării Naționale, a Statului Major General. În lumina aprecierilor analiștilor politici și militari, evenimentele dramatice petrecute în România în această perioadă au fost determinate, în principal, de evoluția negativă a unor fenomene economice, sociale și politice generate de măsurile radicale luate pentru accelerarea reformei prin lichidarea întreprinderilor nerentabile, generatoare de pierderi, în condițiile în care măsurile de protecție socială luate nu au putut compensa consecințele negative produse. Pe acest fond, începând cu 4 ianuarie, în zona Văii Jiului s-a declanșat un conflict de muncă. Părțile în conflict au fost Liga Sindicatelor Miniere din Valea Jiului și Compania Națională a Huilei. Conflictul a angajat și un număr important de foști mineri disponibilizați în urma reducerii activității în minerit. Solicitările inițiale ale sindicatelor au fost foarte mari, excesive și nu puteau fi satisfăcute în condițiile economice precare în care își desfășoară activitatea Compania Națională a Huilei. Cele mai importante cereri: creșteri salariale maxime, menținerea în activitate a unor mine nerentabile, acordarea unor compensații excesive.

Din analiza politică adoptată de guvern cu privire la conflict, a ieșit în evidență faptul că, dacă s-ar fi răspuns unor astfel de solicitări, bugetul de stat pe acest an ar fi fost grav compromis și în același timp s-ar fi creat un lanț nesfârșit de revendicări din alte sectoare, revendicări imposibil de satisfăcut. Prelungirea conflictului de muncă a dus la radicalizarea cererilor minerilor la apariția unor aspecte sociale complexe, conflictul dobândind astfel, treptat, și o dimensiune socială importantă. Pe fondul amplificării acestui conflict, în cadrul societății au apărut elemente de tensiune politică, iar unele forțe, indeosebi de natură extremistă, au desfășurat acțiuni urmărind folosirea mișcării în alte scopuri decât cele sociale. În acest scop, un număr mare de mineri protestatari din Valea Jiului, nemulțumiți de faptul că revendicările lor nu au fost satisfăcute, au decis să vină la București pentru organizarea unei demonstrații de forțe împotriva guvernului. În aceste condiții, greva a fost declarată ilegală de către instanța de Judecată locală. Potrivit legii, greviștii trebuiau să se întoarcă la muncă și puteau face recurs la Instanța Superioară. Manifestări de această natură, deplasarea unor grupuri de mineri la București au mai avut loc în România în anii 1990 și 1991. De fiecare dată, aceste incursiuni ale minerilor la București au fost însoțite de violențe majore. Cu ocazia unor astfel de acțiuni minerii au reușit inițiatorarea prin forță a guvernului și paralizarea activității Parlamentului. Amintirea acelor vremuri grele din timpul mineriadelor, protestul unor categorii de cetățeni din București împotriva unei astfel de eventualități și caracterul ilegal al grevei au determinat guvernul să interzică acest marș. Potrivit prevederilor legale, în situația tensionată care s-a creat, guvernul a însărcinat Ministerul de Interne să ia măsuri speciale pentru respectarea legii și apărarea ordinii publice în zona afectată de aceste tulburări. Pe acest fond a avut loc prima ciocnire violentă între grupul de mineri protestatari și forțele de ordine în Defileul Jiului în apropiere de Petroșani. Pe timpul acestei confruntări, forțele de ordine au fost dotate numai cu scuturi de protecție, căști, bastoane și mijloace de folosire a gazelor lacrimogene. Datorită superiorității numerice a minerilor în punctul de contact, dar și datorită unor grave greșeli de tactică și de conducere, barajul poliției a fost străpuns. Grupul de mineri protestatari a pătruns în Târgu Jiu unde s-au înregistrat violențe și unde minerilor li s-au adăugat și alte categorii de protestatari din această zonă. Analiștii militari apreciază că anunțurile repetate referitoare la faptul că forțele de ordine nu sunt dotate cu arme de foc și muniție au putut constitui o încitare la violență. Decizia în sine a pus în pericol viața forțelor de ordine care nu au

● Raportul Statului Major General cu privire la interventia Armatei cu ocazia mineriadei din ianuarie 1999 prezentat în sedinta Consiliului Suprem de Aparare a Tarii (I)

https://biblioteca-digitala.ro

dispus de mijloace adecvate pentru a se apăra. Întrucât forţele de ordine nu au putut restabili ordinea publică în municipiul Târgu Jiu, Ministerul de Interne a luat hotărârea de a bloca, în continuare accesul minerilor protestatari spre Bucureşti pe comunicaţia Târgu Jiu - Râmnicu Vâlcea prin organizarea unui nou baraj în Costeşti. Experţii militari au apreciat că această decizie nu este satisfăcătoare şi au propus ca măsurile de apărare să se ia în apropierea municipiului Târgu Jiu, pe toate căile posibile de deplasare spre Bucureşti şi pe mai multe aliniamente concomitent cu desfăşurarea unor misiuni active menite să diminueze caracterul violent al mişcării. În cursul zilei de 21 ianuarie, după reluarea marşului de către mineri a avut loc o nouă ciocnire violentă între grupurile de protestatari numărând peste 10 mii de oameni a reuşit să spargă barajul poliţiei şi jandarmeriei. Şi de această dată s-au manifestat grave greşeli de tactică, numeroase carenţe în exercitarea conducerii şi deficienţe organizatorice majore în cadrul forţelor de ordine. Totodată, a ieşit pregnant în evidenţă faptul că grupul de mineri protestatari avea o organizare de tip paramilitar şi acţiona conform unor reguli specifice cu cele ale armatei, fapt ce a dus la concluzia că acţiunea a fost pregătită din timp. Guvernul, diferiţi oameni politici şi o serie de analişti politici au apreciat ca această acţiune nu mai este o mişcare protestatară sindicală, ci o mişcare violentă având scopuri politice contrare prevederilor Constituţiei. Potrivit opiniei acestora, dar şi conform declaraţiilor unor lideri sindicali şi politici, mişcarea ar fi determinat fie provocarea prin forţă a unei crize de guvern cu scopul organizării de alegeri anticipate, sub presiunea străzii, fie schimbarea prin forţă a organismelor de conducere ale statului: Parlament, Guvern, Preşedinţie. Ambele scopuri, dar mai ales cel de-al doilea, puteau să conducă la o stare de anarhie capabilă să pună în pericol existenţa statului de drept. În mai multe medii politice, organizaţii civice şi la nivelul unor analişti politici s-a apreciat că mişcarea tinde să capete aspectul unei lovituri de stat. Unele dintre informaţiile primite tindeau să confirme o astfel de apreciere. Aceasta era situaţia în după-amiaza zilei de 21 ianuarie, când mijloacele de informare în masă au transmis imagini şocante din Costeşti, unde forţele de ordine ale Ministerului de Interne au fost fracţionate, dezarmate sau puse pe fugă de către detaşamentele de mineri. În cursul ciocnirilor, un număr mare de membri ai forţelor de ordine precum şi prefectul de Vâlcea au fost luaţi ostatici, iar peste 170 au fost răniţi. Comanda forţelor a fost dezorganizată iar legătura cu grupările de forţă a fost pierdută. O mare cantitate de echipament, de armament şi muniţie cu gaz iritant-lacrimogen au fost capturate de protestatari.

În absenţa altor baraje succesive şi a unor rezerve pentru intervenţie, minerii protestatari şi alte grupuri violente şi-au continuat drumul spre Râmnicu-Vâlcea în timp ce în oraş tensiunea provocată de un grup de protestatari, format aparent din localnici, scandând numele unui lider de partid cunoscut pentru incitările sale extremiste lansate pe timpul acestei mişcări, tindea să se transforme într-un asalt asupra Prefecturii. În mod paradoxal, nici un fel de măsuri de pază, ordine sau blocare a căilor de acces nu au fost planificate de către Ministerul de Interne în spaţiul dintre Râmnicu Vâlcea şi Piteşti. Din datele cunoscute la acea oră la Statul Major General, se aflase doar de intenţia acestui minister de a organiza un baraj pe autostrada Bucureşti Piteşti, undeva la km 53. Statul Major General a apreciat că în condiţiile existenţei a numeroase căi de acces către Bucureşti, chiar dacă s-ar fi realizat acest baraj, marşul minerilor spre Capitală era imposibil de controlat. Deşi în această perioadă ministrul apărării naţionale în calitatea sa de reprezentant autorizat al executivului, dar şi de om politic, a făcut declaraţii clare privind posibila implicare a armatei în cazul unor tulburări grave şi în concordanţă cu prevederile legilor în vigoare, până la 21 ianuarie armata română nu a fost angrenată în nici un fel în gestionarea conflictului. Este evident însă, că, în conformitate cu obligaţiile sale legale, Statul Major General a monitorizat permanent evoluţia crizei, a riscurilor pe care aceasta le poate genera, în planul securităţii şi apărării naţionale şi a luat măsuri corespunzătoare de pregătire. Pe fondul

• Raportul Statului Major General cu privire la interventia Armatei cu ocazia mineriadei din ianuarie 1999 prezentat în sedinta Consiliului Suprem de Aparare a Tarii (II)

https://biblioteca-digitala.ro

evoluției negative a situației, în perioada ce a premers nemijlocit aceste evenimente, armata a desfășurat o serie de acțiuni pentru întărirea capacității sale operaționale menite să prevină surprinderea și să contracareze pericolele la adresa securității naționale și a democrației constituționale.

Astfel, începând cu 20 ianuarie, după ce în zilele anterioare au fost prealarmate garnizoanele Petroșani, Târgu Jiu, Târgu Cărbunești și Craiova în legătură cu necesitatea unor măsuri de pază, siguranță și protecție suplimentară, unitățile militare din zonă au fost alarmate și au primit misiunea să ia măsuri speciale pentru: întărirea pazei și apărării obiectivelor militare și civile, acolo unde acestea se realizează cu forțe ale armatei; asigurarea aprovizionării ritmice a unităților militare cu hrană, apă, energie, medicamente și alte materiale de primă necesitate; creșterea capacității de acțiune a trupelor proprii; cercetarea raioanelor în care s-au produs tulburări ale ordinii publice sau sunt indicii că s-ar putea produce; intervenția umanitară în sprijinul populației civile; asigurarea sprijinului logistic în folosul forțelor Ministerului de Interne și asigurarea viabilității căilor de comunicație necesare îndeplinirii acestor misiuni. Ulterior, s-a ordonat executarea alarmei de exercițiu la Statul Major al trupelor de Uscat, Statul Major al Aviației și Apărării Antiaeriene, Comandamentul Transmisiunilor, Comandamentul Teritorial București și la comandamentele militare județene Vâlcea, Argeș, Olt, Teleorman, Dâmbovița și Comandamentul municipal Militar București. Începând cu ora 18 din ziua de 21 ianuarie, au mai fost alarmate Comandamentul Brigăzii 1 Mecanizate, unele dinte unitățile speciale pregătite pentru misiuni de menținere a păcii și Brigada 30 Gardă. Concomitent, a intrat în funcțiune, în formulă completă, Centrul Operațional pentru situații de criză din SMG. În situația creată, la 21 ianuarie, ora 20, la cererea președintelui României, Consiliul Suprem de Apărare al Țării s-a întrunit în ședință de urgență. CSAT a luat act de tulburările grave produse prin violență în domeniul ordinii publice și de riscul major la adresa securității naționale, în condițiile colapsuluii produs la nivelul conducerii operaționale a forțelor Ministerului de Interne și a stabilit măsuri pentru a preveni dezvoltarea acestei acțiuni protestatare violente într-o mișcare anarhică apta să genereze pericole majore la adresa cetățenilor capitalei și a instituțiilor statului. În acest scop, în urma demisiei prezentate de către ministrul de interne, a fost reorganizată conducerea acestei instituții prin numirea unui nou ministru și a unui comandant operațional al forțelor destinate să intervină pentru restabilirea ordinii publice. CSAT a cerut guvernului să adopte imediat o ordonanță de urgență cu privire la starea de asediu și starea de urgență și l-a împuternicit pe Președintele României să instituie starea de urgență. În calitate de comandant al forțelor armate, președintele României a cerut Statului Major General al Armatei să propună o strategie de acțiune pentru restabilirea ordinii publice în situația tulburărilor grave și de mare amploare și să pregătească participarea unor forțe ale armatei la înfăptuirea acestei operațiuni. Pe această bază, ministrul apărării naționale a transmis Statului Major General ordinul de acțiune. Pe acest fond și având în vedere că în aceeași perioadă a apărut riscul executării unei lovituri aeriene asupra Iugoslaviei au fost alarmate trupele din subordinea Statului Major al Aviației și Apărării Antiaeriene, trupele Corpului III Armată și trupele Corpului IV Armată. Concomitent cu măsurile întreprinse în cadrul Ministerului de Interne pentru reorganizarea conducerii, recuperarea și regruparea forțelor și organizarea cooperării, Statul Major general a declanșat pregătirea acțiunii, care a fost concepută că o operațiune de limitare și izolare a conflictului în zonă și de descurajare a violenței, pentru a crea astfel condiții favorabile soluționării acesteia prin negocieri.

Potrivit informațiilor deținute până la acea dată, Statul Major General a ajuns la concluzia ca organizatorii mișcării au exclus posibilitatea intervenției armatei în acest conflict și ca urmare nu aveau pregătită o variantă de acțiune care sa prevadă angajarea unor ciocniri cu forțe militare. În consecință, s-a apreciat că intervenția ar putea să reprezinte un factor de

• Raportul Statului Major General cu privire la interventia Armatei cu ocazia mineriadei din ianuarie 1999 prezentat în sedinta Consiliului Suprem de Aparare a Tarii (III)

https://biblioteca-digitala.ro

descurajare şi în cel mai rău caz putea să asigure un timp suplimentar pentru identificarea unei soluţii negociabile. Pentru pregătirea operaţiunii, Statul Major General a folosit experienţa acumulată în timpul exerciţiilor din cadrul Parteneriatului pentru Pace şi a misiunilor de menţinere a păcii, experinţă care arată că o astfel de acţiune este eficientă numai dacă se execută prompt, rapid, cu maximă fermitate şi cu o grupare de forţe apţă să descurajeze violenţa şi să prevină, de fapt, folosirea forţei. S-a decis folosirea unor unităţi cu experinţă în misiuni de menţinere a păcii, a unor subunităţi de cercetare, de vânători de munte şi de paraşutişti, capabile să acţioneze pe timp de noapte, într-un teren greu accesibil, frământat şi acoperit. Pentru prevenirea deplasării minerilor spre Bucureşti au fost organizate baraje succesive pe 12 căi de comunicaţii şi s-au luat măsuri de cercetare şi supraveghere a itinerarelor în scopul prevenirii infiltrărilor, au fost stabilite măsuri de siguranţă a flancurilor şi a spatelui dispozitivelor. Aceste măsuri au fost luate ca urmare a experienţei anterioare care arătau că detaşamentele de mineri cu organizare de tip paramilitar acţionau după reguli tactice, tipic militare. În scopul prevenirii violenţei şi asigurării mijloacelor necesare pentru autoapărare, militarii angajaţi în această operaţiune au fost dotaţi cu armament individual şi muniţie de manevră. La nivelul subunităţilor s-a asigurat o cantitate minimă de muniţie reală de rezervă. Având în vedere timpul foarte scurt pus la dispoziţie, pentru realizarea unor baraje au fost folosite şi subunităţi de tancuri fără muniţie care prin blocarea şoselelor în puncte obligate de trecere puteau interzice deplasarea autobuzelor, autocamioanelor şi autobasculantelor. Statul Major General a informat oportun despre măsurile luate şi despre semnificaţia acestora autorităţile componente militare ale NATO, statele majore din ţările vecine, statele majore din unele ţări cu care avem programe speciale de cooperare şi pe toţi ataşaţii militari străini acreditaţila Bucureşti.

Realizarea dipozitivului de către forţele Ministerului Apărării Naţionale a început înainte de miezul nopţii de 21 spre 22 şi s-a încheiat către ora 6 dimineaţa. În continuare, barajele realizate de către unităţile militare au fost treptat acoperite cu subunităţi reorganizate ale Ministerului de Interne şi întărite cu obstacole. Un număr mare de membri ai forţelor de ordine au refuzat să ridice armamentul şi muniţia de manevră destinate misiunii. Pe timpul nopţii, subunităţile de cercetare au supravegheat permanent acţiunile întreprinse de adversar, pentru informarea situaţiei asupra căilor de comunicaţii şi au prevenit infiltrarea unor elemente din rândul adversarilor. Pe timpul pregătirii şi realizării dispozitivului operativ, sistemul de comandă a funcţionat corespunzător. Sistemul de legătură a funcţionat bine, dar au fost necesare şi unele măsuri urgente pentru remedierea unor defectiuni. S-au înregistrat numeroase deficienţe în funcţionarea tehnicii de înzestrare. Problema principală cu care ne-am confruntat a fost cea generată de temerile manifestate de militari cu privire la consecinţele juridice posibile ale participării lor la îndeplinirea unei astfel de misiuni în condiţiile în care un număr mare dintre aceştia au fost sau sunt cercetaţi, judecaţi sau condamnaţi pentru executarea ordinelor primite de la comandanţii lor şi în legătură cu îndatoririle de serviciu. Practic însă, în dimineaţa zilei de 22, înainte de ora posibilă a reluării marşului de către mineri, dispozitivul de blocare şi de descurajare a fost realizat integral şi şi-a atins scopul, întrucât intervenţia energică şi în scurt timp a armatei a reechilibrat balanţa de forţe. Pe acest fond şi în condiţiile disponibilităţii de dialog manifestată permanent de către guvernul României, primul ministru a angajat negocieri cu o delegaţie a minerilor, negocieri care, finalmente, au dus la dezamorsarea conflictului. Apreciem că răspunderea pe care şi-a asumat-o primul ministru pentru organizarea şi finalizarea acestor negocieri a constituit factorul hotărâtor în soluţionarea conflictului şi prevenirea unor noi ciocniri violente. Într-un anume fel se poate spune că slăbiciunile manifestate în confruntările anterioare şi lipsa de decizie în momentele esenţiale, greşelile de tactică, strategia confuză şi organizarea defectuoasă a conducerii în cadrul Ministerului de Interne au fost factori favorizanţi pentru amplificarea caracterului violent al mişcării. Este

• Raportul Statului Major General cu privire la interventia Armatei cu ocazia mineriadei din ianuarie 1999 prezentat în sedinta Consiliului Suprem de Aparare a Tarii (IV)

https://biblioteca-digitala.ro

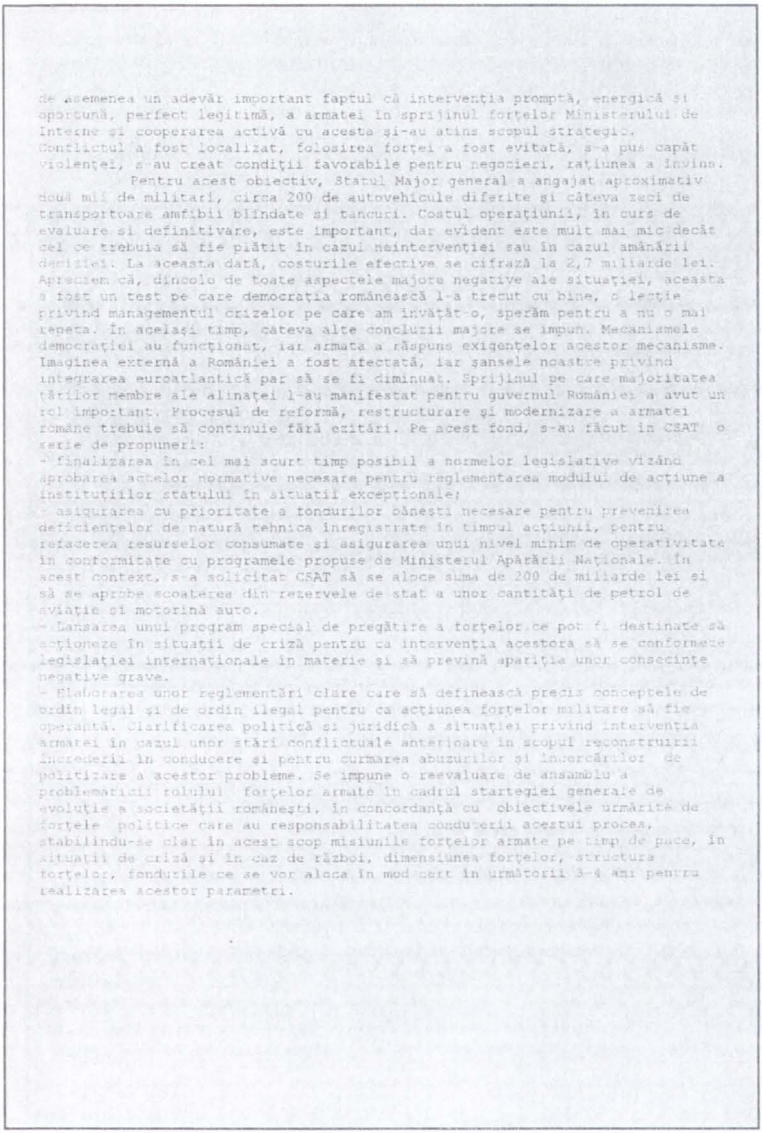

• Raportul Statului Major General cu privire la interventia Armatei cu ocazia mineriadei din ianuarie 1999 prezentat în sedinta Consiliului Suprem de Aparare a Tarii (V)

https://biblioteca-digitala.ro

ROMÂNIA
MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ
CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIŢIE
Secţia de control, organizare şi studii

Nr. 1156/C/7874/1997

ANEXA 1A

S I T U A T I A

cuprinzând dosarele în care măsura arestării preventive a inculpaţilor s-a dispus de către procurorul TUCULEANU ALEXADRU şi soluţia în aceste cauze s-a adoptat de către acelaşi procuror

1. Dosar nr.814/P/1991 al fostei Procuraturi a Municipiului Bucureşti privind pe inculpatul APOSTOL ANDREI (punctul 6 din informarea nr.S 55/I/3/1992 al acestei procuraturi, întocmită de doamna MONICA MACOVEI - la acea dată fiind procuror şef birou).

In cauză, s-au efectuat cercetări penale împotriva inculpatului Apostol Andrei pentru comiterea infracţiunii prevăzute de art.321 al.2 din Codul penal, constând în aceea că, în perioada mai - iunie 1990 a participat la manifestaţia neautorizată din Piaţa Universităţii - Bucureşti - săvârşind acte care au tulburat grav liniştea publică.

Căpitanul **Dumitru Vasile** din Departamentul Poliţiei - Direcţia cercetări penale, prin referatul nr.156420 din 18 martie 1991 a propus scoaterea de sub urmărire penală a inculpatului şi aplicarea faţă de acesta a prevederilor art.18/1 din Codul penal.

Dosarul a fost înaintat de către Direcţia cercetări penale, Procuraturii cu nr.156420 din 18 martie 1991 şi cauza prin ordinul rezolutiv din 22 martie 1991 a fost repartizată spre soluţionare procurorului **Tuculeanu Alexandru.**

Procurorul **Tuculeanu Alexandru** prin ordonanţa nr.814/P/1991 din 17 aprilie 1991 în temeiul art.10 lit. b/1 cod proc. pen. a dispus scoaterea de sub urmărire penală a inculpatului **Apostol Andrei** pentru infracţiunea prevăzută de art.321 al.2 Cod penal.

In motivarea soluţiei adoptate, procurorul a reţinut că deşi inculpatul a comis infracţiunea prev. de art.321 din Codul penal, sens în care a făcut referire şi la practica judiciară şi anume la Revista Română de Drept nr.10/1971 şi Culegerea de Decizii pe anul 1975 a fostului Tribunal Suprem a apreciat că faţă de inculpat se pot aplica

• Situaţia cuprinzând dosarele în care măsura arestării preventive a inculpaţilor s-a dispus de către procurorul Ţuculeanu Alexandru

https://biblioteca-digitala.ro

Art. 208, 209 și 211.

Au intrat în locuințele cetățenilor, în instituții, partide, etc., de unde au furat diferite bunuri de valoare, bani, etc, au bătut și tîlhărit pe stradă, în mijloace de transport, în piețe, în locuințe, bărbați și femei, de la care și-au însușit diferite valori și obiecte (ceasuri, inele, podoabe scumpe, etc.).

Art. 217-218 din Codul Penal

În sediile partidelor, ale redacțiilor, al UniversitățiiBucureşti, Institutului de Arhitectură Ion Mincu etc.. au distrus bunuri, obiecte de laborator, de valoare inestimabilă sau de neînlocuit.

Pentru aceste fapte cerem să fie trimiși în judecată și pedepsiți cu severitate, pentru a da exemplu națiunii că: **adevărul a fost stabilit, persoanele vinovate au fost judecate și sancționate, legea și-a făcut datoria, drepturile omului au fost respectate, România poate fi considerată un stat de drept și prin această soluție s-ar putea demonstra lumii întregi că barbariile comise au fost sever pedepsite, creindu-se convingerea că asemenea fapte pe teritoriul țării noastre nu vor mai fi repetate.**

Probe: martori :Crăiniceanu Viorel, Cristin Răuț, Dobrovicescu Maria, șI Mircea, Duță Mihai Klepper, Ene Viorel, Enescu Alexandru, Frumușanu Lucia Maria, Gripa Robert, Manolache Valentin, Moroșanu Marian, Moruz Liviu, Nica Leon, Petrina Augusta Valeria, Petrina Liviu, Petrina Laura, Pop Iftene, Rațiu Ion, Săceanu Maria, Surdu Mirea, Vaetișanu Vasile, Ilie Costache, Costescu Alexandru, Ursea George, Daniel Serban Maxim, Vlad Marian, Ioan Rădulescu, Iacob Gheorghe Valentin, Viorel Gheorghe, Ion Borcoman, Sergiu Mischie, etc.

- extrase din ziare,în care în interviul dat de fostul președinte Iliescu Ion recunoaste că el a chemat minerii.
- date, extrase din care rezulta implicarea lui Gelu Voican Voiculescu
- caseta audio privind convorbirea intre gen.Diamandescu Gheorghe și Chițac Mihai, etc
- caseta video pe care se pot vedea atrocitățile
- alte probe care vora rezulta din dezbateri.

Președinte
Ene Viorel

Secretar general
Nica Leon

ASOCIAȚIA VICTIMELOR MINERIADEI 90 A.V.M.R. 1990-1991 din ROMANIA

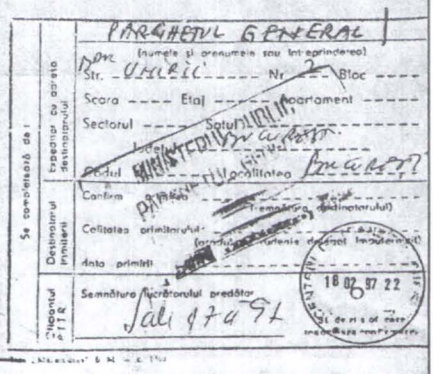

• Plângere înantată Parchetului General privind acțiunile minerilor în București, în zilele de 13-15 iunie 1990

https://biblioteca-digitala.ro

ASOCIAŢIA VICTIMELOR MINERIADELOR 1990 –1991 DIN ROMANIA

Str.Batiste nr.11, sect.2, Bucureşti, România, tel/fax 2.12.49.07.

113/05.07.2004

Către,

PROCURATURA GENERALĂ

În atenţia

Domnului Procuror General Adj.gen.Samoilă Joarză

Asociaţia Victimelor Mineriadelor 1990-1991 din România, vă solicită o audienţă în regim de urgenţă cu temele

1. stadiului cercetărilor privin Dosarul „MINERIADEI 1990"
   -sub aspectul plângerilor penale formulate împotriva procurorilor „torţionari", în frunte cu Ţuculeanu Alexandru , gen.Ovidius Păun,Dinu Emil Dumitru,Buneci Petre,Ghibănescu Horia,Leancă Valentin,etc.
   - sub aspectul plângerilor penale formulate împotriva gen. Victor Atanasie Stănculescu
   - sub aspectul plângerilor penale formulate împotriva numiţilor: Ion Iliescu,Petre Roman,Gelu Voican Voiculescu,Virgil Măgureanu,Miron Cozma,Cămărăşescu Nicolae,Cico Dumitrescu,Mihai Chiţac,Corneliu Diamandescu,Penciuc Dumitru,N.S.Dumitru,Dan Iosiv,Dan Predescu,Răzvan Teodorescu,Emanuel Valeriu,Cazimir Ionescu,Borislavschi Dimitrie,etc.
2. stadiul cercetărilor privin Dosarul „MINERIADEI 1991" privind moarte jandarmuluiNicolae Lazăr .
3. modul de rezolvare al plângerilor penale depuse împotriva abuzurilor recente săvârşite de către jandarmi în frunte cu gen . Lucian Pahonţu.

Preşedinte,
Ene Laurel

• Cerere adresată Procuraturii Generale de către Asociaţia Victimelor Mineriadelor 1990-1991

https://biblioteca-digitala.ro

18.02.1997

DOSAR 5358/P/97. / 86.

12.375/P/97 - S1. con

plecat - 26.09.97 la Parch. P. A. Vlt.

Către,

Parchetul General

Domnule Procuror General,

" Asociatia Victimelor Mineriadelor 1990 - 1991" cu respect vă înaintează urmatoarea :

PLINGERE PENALA

Impotriva învinuiților:

1:Cosma Miron
2:Cămărăşescu Nicolae
3:Iliescu Ion
4:Roman Petre
5:Gelu Voican Voiculescu
6:Virgil Măgureanu
7:N.S.Lumitru
8:
9:Gabor Ion Gh.
10:Dan Iosif
11:Nicolescu Dumitru
12:Dan Predescu
13:Răzvan Teodorescu
14:Emanuel Valeriu
15:Dănilă Ionescu
16:Coman Ilie
17:Tudoloanu Alexandru
18:Stănculescu Dumitru
19:Bonci Petre
20:Popescu Cornel
21:Ghibănescu Horia
22:Leancă Valentin

Care s-au făcut vinovați de:

organizarea, instigarea și transportul minerilor din centre miniere importante ale țarii în capitală, precum și de comiterea actelor de barbarie săvîrșite de aceștia cu diferite unelte apte de a produce moartea (securi, topoare, rângi, tîmăcoape, lanțuri, cabluri electrice de forță, furtune de înaltă presiune, cozi de tîmăcoape, cuțite, etc) ce au distrus lăcașuri de învățămînt, laboratoare, aparate științifice și electronice, mobilier, clădiri, sedii de partide, edituri, redacții de ziare, locuințe, etc. Au legitimat, sechestrat, lipsit de libertate,maltratat, schingiuit, violat și ucis tineri, femei, copii, bătrîni și bărbați nevinovați.

Prin aceasta au creat o imagine de nedescris a poporului român, stigmatizîndu-l în ochii opiniei publice mondiale, caracterizîndu-l ca o adunătură de barbari, în care predomină abuzul, cruzimea și violența.

Complicii acestora, organele de politie,dirijate de fostele organe ale puterii și procuraturii, au arestat, lipsit de libertate, anchetat și maltratat fără temei oameni nevinovați, pe care i-au întemnițat în diferite închisori și lagăre de concentrare, unde au fost tratați cu o bestialitate inimaginabilă și lipsiți de libertate în mod nelegitim.

Au instigat diferiți colaboratori de-ai lor să întocmească denunțuri împotriva unor persoane nevinovate, dar incomode puterii de atunci, denunțuri care au fost dictate de catre anchetatori, exprimînd voința acestora, în ideea ca acele persoane să fie lipsite de libertate pentru a putea împiedica astfel protestul manifestat de mulțime împotriva abuzurilor celor care au acaparat prin crimă, minciună și furt revoluția înfăptuită prin sîngele tinerilor.

Tot aceste organe de represiune au înscenat o provocare din partea manifestanților pașnici, incendiind ei înșiși autovehiculele cu care blocau accesul în Piața Universității, Ministerul de Interne și Poliția Capitalei.

Activitatea acestor organe de represiune a culminat prin brutalitatea cu care au atacat manifestanții pașnici din Piața Universității, cît și prin uzul armelor de foc utilizate împotriva acestora, care s-a soldat cu morți, răniți și infirmi pe viață.

• Plângere penală adresată Procurorului General de către Asociația Victimelor Mineriadelor 1990-1991

https://biblioteca-digitala.ro

MINISTERUL SANATATII

București, 15 iunie 1990

C O M U N I C A T

In urma evenimentelor din București petrecute in ziua de 13 si 14 iunie, pina in data de 15 iunie ora 6,00, s-au inregistrat 467 prezentari de cazuri, 112 internari si 5 decese.

Asistenta medicala a ranitilor este asigurata in toate unitatile sanitare de pe teritoriul municipiului, care dispun de cadrele medicale, medicamentele si materialele sanitare necesare.

Ministerul Sanatatii aduce multumiri intregului corp medico-sanitar din București care s-a aflat la datorie si in mod deosebit Statiei de Salvare a Municipiului București, Spitalului de Urgenta, Coltea, Chirurgie Plastica, Neurochirurgie - spit. nr. 9, Vitan-Birzesti, Spitalului Ministerului de Interne, Spitalului Militar Central, Municipal, Oftalmologie, Stomatologie, asistentilor medicali si conducatorilor auto de la Statia de Salvare a Municipiului.

De asemenea Ministerul multumeste Directiei Sanitare Galati si conducatorului auto al autosanitarei din Iasi, care se afla in misiune in București, pentru promptitudinea cu care si-au oferit ajutorul.

Prof. Dr. Dan Enachescu

Ministrul Sanatatii

• Comunicat al Ministerului Sănătății privind evenimentele din 13-15 iunie

https://biblioteca-digitala.ro

ROMANIA
MINISTERUL SANATATII
CABINET ADJUNCT AL MINISTRULUI
16.06.1990 /Ex. 2003

NOTA

In atentia
D-lui Sergiu CELAC
MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE

In cursul zilei de 15 Iunie 1990, la ora 15.30, a avut loc in Gara de Nord din Bucuresti, la linia 14, un conflict intre un grup de minieri si un grup de turisti din Bulgaria.

Conflictul a fost declansat ca urmare a impresiei pe care au avut-o minierii ca turistii bulgari ar avea intentia sa faca comert ilicit in incinta garii.

Ca urmare a conflictului un numar de 7 turisti au fost contuzionati. Toti cei 7 au fost examinati medical la Spitalul de Urgenta (5) si la Spitalul Nr.9 (Neurochirurgie) (2). Cele doua paciente examinate la Spitalul de Neurochirurgie au refuzat punctia lombara si ca urmare au fost indrumate la Spitalul de Urgenta unde au fost internate.

Ceilalti 5 pacienti au primit asistanta medicala de urgenta dar au refuzat internarea, intorcindu-se in Gara de Nord.

De retinut faptul ca numarul de turisti bulgari prezenti pe peronul 14 al Garii de Nord, unde a avut loc incidentul, a fost mai mare, 10 dintre ei primind protectie in localul Politiei din incinta Garii.

Anexam lista cetatenilor bulgari care au necesitat ingrijiri medicale.

Dr.Radu DOP
Adjunct al Ministrului

• Comunicat al Ministerului Sănătății privind unele agresiuni ale minerilor din data de 15 iunie 1990 (I)

https://biblioteca-digitala.ro

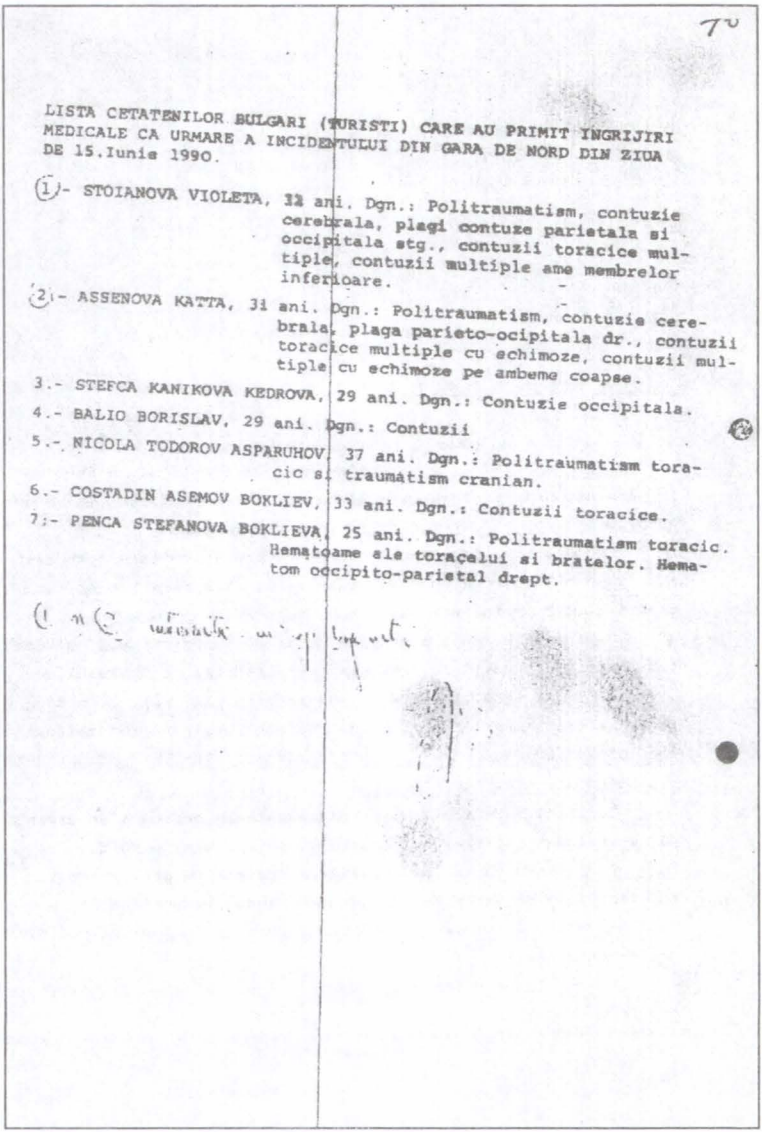

LISTA CETATENILOR BULGARI (TURISTI) CARE AU PRIMIT INGRIJIRI MEDICALE CA URMARE A INCIDENTULUI DIN GARA DE NORD DIN ZIUA DE 15.Iunie 1990.

1.- STOIANOVA VIOLETA, 32 ani. Dgn.: Politraumatism, contuzie cerebrala, plagi contuze parietala si occipitala stg., contuzii toracice multiple, contuzii multiple ame membrelor inferioare.

2.- ASSENOVA KATTA, 31 ani. Dgn.: Politraumatism, contuzie cerebrala, plaga parieto-occipitala dr., contuzii toracice multiple cu echimoze, contuzii multiple cu echimoze pe ambeme coapse.

3.- STEFCA KANIKOVA KEDROVA, 29 ani. Dgn.: Contuzie occipitala.

4.- BALIO BORISLAV, 29 ani. Dgn.: Contuzii

5.- NICOLA TODOROV ASPARUHOV, 37 ani. Dgn.: Politraumatism toracic si traumatism cranian.

6.- COSTADIN ASEMOV BOKLIEV, 33 ani. Dgn.: Contuzii toracice.

7.- PENCA STEFANOVA BOKLIEVA, 25 ani. Dgn.: Politraumatism toracic. Hematoame ale toracelui si bratelor. Hematom occipito-parietal drept.

• Comunicat al Ministerului Sănătății privind unele agresiuni ale minerilor din data de 15 iunie 1990 (II)

https://biblioteca-digitala.ro

ANEXE

https://biblioteca-digitala.ro

SUMARUL ANEXELOR

1. Lista demnitarilor PSD (PDSR, FDSN, FSN) şi PRM care au fost ofiţeri de Securitate sau au colaborat cu Securitatea;

2. Lista demnitarilor PSD (PDSR, FDSN, FSN) şi PRM care au făcut parte din nomenclatura comunistă.

3. Averile demnitarilor

https://biblioteca-digitala.ro

ANEXA 1

Lista demnitarilor PSD (PDSR, FDSN, FSN) şi PRM care au fost ofiţeri de Securitate sau au colaborat cu Securitatea*

BADEA Dumitru - deputat PRM de Neamt 1996-2000, 2000-2004. Fost ofiter de Securitate, comandant al Securitatii Piatra Neamt (1989).
BUCUR Constantin - deputat PRM de Gorj. Fost ofiter de Securitate.
MERCE Ilie - deputat PRM de Dâmbovita 2000-2004. Fost ofiter de Securitate, sef al Securitatii Buzau, sef al sectorului arta-cultura din cadrul Directiei 1 a Securitatii.
MESCA Sever - deputat PRM de Tulcea 1996-2000, deputat PRM de Bacau 2000-2002, membru al grupului parlamentar PSD 2002-2004. Fost ofiter de Securitate în cadrul Directiei de Informatii Externe (DIE).
NAIDIN Petre - deputat PDSR 1992-1996, 1996-2000, 2000-2003, deputat PUR 2003-2004. Identificat, în 2000, de CNSAS drept fost colaborator al Securitatii ca politie politica.
NASTASE Toma - deputat PRM de Botosani 1996-1997. Fost ofiter de Securitate.
PRIBOI Ristea - deputat PSD de Vrancea 2000-2004. Fost ofiter de Securitate, adjunctul sefului departamentului din Directia de Informatii Externe (DIE).
SOPORAN Vasile - prefect PSD al judetului Cluj. Identificat de CNSAS în 2000 drept colaborator al Securitatii.
ZENO Andrei - deputat PRM de Caras-Severin 2000-2001. Fost ofiter de Securitate, seful Serviciului de Contrainformatii Economice de la Securitatea din Caras-Severin.

* Lista are caracter preliminar, dificultatile completarii ei provenind din falsificarea autobiografiilor demnitarilor prin mentionarea numai a functiilor administrative, omitînd ca acestea erau în mod obligatoriu cuplate cu functii politice în PCR (vez, de exemplu, CV-ul oficial al lui Ion Iliescu) sau prin evitarea oricaror informatii pentru mari intervale de timp din perioada comunista.

https://biblioteca-digitala.ro

ANEXA 2

Lista demnitarilor PSD (PDSR, FDSN, FSN) si PRM care au făcut parte din nomenclatura comunistă*

PSD (PDSR, FDSN, FSN)

ANDEA Petru - deputat PSD de Timiș 2000-2004. Fost președinte al Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști pe centrul universitar Timișoara.

BERCĂROIU Victor - deputat PSD de Prahova 2000-2004. Fost instructor UTC în Cîmpina, vicepreședinte al Consiliului popular orășenesc Cîmpina, absolvent de "Ștefan Gheorghiu".

BEZNEA Dumitru - deputat FSN de Galați 1990-1992. Fost vicepreședinte al Comitetului executiv al Sfatului popular al raionului Tecuci (1956-1964).

BÎRLĂDEANU Alexandru - senator FSN de București 1990-1992. Fost membru al CC al PCR (1955-1969), membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al CC al PCR (1965-1969), vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (1955-1969), ministru al Comerțului Exterior (1948-1954), președinte al Comitetului de Stat al Planificării (1955-1956), reprezentant al României la CAER (1955-1966).

BURADA Cornel - ministru al transporturilor 1990. Fost adjunct al ministrului căilor ferate (1969), adjunct al ministrului transporturilor și telecomunicațiilor (1971-1982).

CARANFIL Gheorghe - ministru al industriei chimice 1990. Fost ministru al industriei chimice (1980-1984), membru al CC al PCR (1979-1984), deputat de Bacău (1975).

CAZAN Gheorghe Romeo Leonard - deputat PDSR de Neamț 1996-2000, 2000-2004, ministru al Dezvoltării și Prognozei (2000-2003). Fost director adjunct în Direcția Programelor de Perspectivă și în Direcția de Coordonare a Consiliului de Stat pentru Planificare (1973-1989).

CELAC Sergiu - ministru al afacerilor externe 1990. Fost adjunct de șef de secție la CC al PCR, translator oficial al secretarului general al PCR (1973-1978).

* Lista are caracter preliminar, dificultatile completarii ei provenind din falsificarea autobiografiilor demnitarilor prin mentionarea numai a functiilor administrative, omitînd ca acestea erau în mod obligatoriu cuplate cu functii politice în PCR (vez, de exemplu, CV-ul oficial al lui Ion Iliescu) sau prin evitarea oricaror informatii pentru mari intervale de timp din perioada comunista.

https://biblioteca-digitala.ro

CHEȘA Ion - ministrul industriei metalurgice 1990. Fost adjunct al ministrului industriei metalurgice (1966), adjunct al ministrului aprovizionării tehnico-materiale și controlului gospodăririi fondurilor fixe (1971).
CHIȚAC Mihai - ministru de interne 1990. Fost deputat de Prahova și Vaslui (1975-1985), comandant al trupelor chimice (1970-1989).
CHIVU Neculai - deputat PDSR de Galați, 1992-1996. Fost șef al secției de învățământ raionale.
COZMÎNCĂ Octav- senator PDSR de Botoșani 1996-2000, 2000-2004, ministru al Administrației Publice (2000-2003). Fost șef al sectorului coordonare în cadrul Consiliului de Miniștri (1983-1989), șef de cadre al CC al PCR.
CRISTEA Marin - deputat PSD de Giurgiu 1996-2000, 2000-2004. Fost adjunct al ministrului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcție (1976) și al minstrului Industriei Lemnului și Materialelor de Construcție (1982-1990).
CUȘNIR Ioan - prefectul județului Suceava. Fost membru supleant al CC al PCR (nov.-dec. 1989), membru supleant al CC al UTC (1971).
DAEA Petre - ministru al Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale 2004. Fost secretar cu probleme agrare al comitetului PCR al județului Mehedinți.
DICU Nicolae - ministru al minelor 1990. Fost adjunct al ministrului minelor (1989-2 ianuarie 1990), membru al Comisiei Centrale de Revizie (1989).
DRĂGĂNESCU Mihai - viceprim-ministru 1990. Fost membru supleant al CC al PCR (1969-1974), vicepreședinte al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste (1968-1974), consilier al secretarului general al PCR (1972).
ENĂCHESCU Dan - ministru al Sănătății 1990. Fost ministru al sănătății (1969-1972), membru supleant al CC al PCR (1969-1974).
FOLEA Ioan - ministru al geologiei 1990. Fost ministru al geologiei (1981), ministru al minelor, petrolului și geologiei (1986), ministru secretar de stat șef al Centralei Departament a Geologiei (1987-2 ianuarie 1990), membru al CC al PCR (1984-22 dec. 1989).
GAȘPAR Acsinte - deputat PDSR de Vîlcea 1996-2000, 2000-2004, ministru pentru Relația cu Parlamentul (2000-2004). Fost consilier și șef de sector în cadrul Consiliului de Stat (1965-1989).
GEORGESCU Adrian - ministru al energiei electrice 1990. Fost adjunct al ministrului energiei electrice (1965-1970, 1972-1975).
HĂNARU Ion - Președintele Consiliului Județean Ialomița și consilier județean PSD (2000-2004). Înainte de 1989: deputat în Marea Adunare Națională.
HUȚU Constantin - subprefect PSD de Botoșani Înainte de 1989: unul dintre liderii organizației PCR de la întreprinderea Electrocontact, calitate în care, în zilele revoluției din 1989, a semnat un material în presa locală în care a dezavuat dur revolta de la Timișoara.

https://biblioteca-digitala.ro

ILIESCU Ion - senator PDSR de București 1996-2000, președinte al României 1990-1992, 1992-1996, 2000-2004. Fost membru al CC al PCR (1969-1984), membru al CPEx (1969-1979), secretar cu probleme de propagandă al CC al PCR (1971), deputat de București, Ilfov, Iași, Vrancea și Cluj (1957-1961 și 1965-1985), membru al CC al UTM (1949), secretar al CC al UTM (1954)președinte al Consiliului Asociațiilor Studenților din România (1957), șef de secție la CC al PCR (1965), prim-secretar al CC al UTC și ministru pentru problemele tineretului (1969-1971), secretar al Comitetului de partid al județului Timiș (1971), prim-secretar al Comitetului de partid și președinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Iași (1974-1977), membru al Consiliului de Stat (1979-1980).

LUNGU Marin - membru PSD, deputat PSM de Dolj 1992-1996. Fost membru supleant al CC al PCR (1984-1987), deputat de Dolj (1985-1987), prim-secretar al Comitetului de partid și președinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Craiova (1985-1987), absolvent de Ștefan Gheorghiu.

MARIN Stelian-Dan - senator PDSR de Vâlcea 1992-1996, 1996-2000. Fost vicepreședinte al Băncii Române de Comerț Exterior (1986-1988).

MARȚIAN Dan - deputat PDSR de Vaslui 1992-1996, 1996-2000. Fost membru supleant al CC al PCR (aug. 1969- nov. 1974), prim-secretar al Comitetului UTM al Centrului Universitar București (1962) și al orașului București (1965), secretar al Comitetului de partid al municipiului București (1968), prim-secretar al CC al UTC și ministru pentru Problemele Tineretului (1971-1972).

MĂNESCU Corneliu - senator FSN de Prahova 1990-1992. Fost membru al CC al PCR (1965-1980), deputat de Prahova și Dâmbovița (1965-1980), ministru al Afacerilor Externe (1961-1972), adjunct al Ministrului Apărării Naționale (1948-1955).

MIHĂILESCU Șerban Petru - deputat de Prahova 1996-2000, 2000-2004. Fost secretar al Consiliului de Miniștri cu grad de secretar de stat.

MIHU Victor Traian - deputat PDSR de Galați 1996-2000. Fost membru supleant al CC al PCR (1984-22 dec. 1989), deputat de Dâmbovița (1985), adjunct al ministrului Industriei Metalurgice (1986-6 ian. 1990).

MILITARU Nicolae - ministru al apărării naționale 1990. Fost membru supleant al CC al PCR (1974-1984), adjunct al ministrului construcțiilor industriale (1978-1984), deputat de Arad (1969).

MIRON Mihai - deputat FSN de Giurgiu 1990-1992. Fost vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Giurgiu (feb-22 dec. 1989)

MOHORA Tudor - deputat PSD de Suceava 2000-2004. Fost secretar al CC al UTC (1980-1985), președinte al Uniunii Studenților Comuniști din Univ. Buc. (1974), președinte al UASCR (1980-1985), secretar cu propaganda și vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al Sectorului 4 București (1985-1989).

https://biblioteca-digitala.ro

MOMANU Valeriu - senator FSN de Neamț 1990-1992, senator PDSR de Neamț 1992-1996. Fost adjunct al ministrului Industriei Petrochimice (1985) și al ministrului Industriei Chimice și Petrochimice (1987-1990), deputat de Neamț (1975).

MUREA Victor - deputat FSN de Gorj 1990-1992, ministru al petrolui 1990. Fost adjunct al ministrului Petrolului (1981-1986 și 1987-29 dec. 1989), deputat de Gorj (1975).

NEGRITOIU Misu - deputat PDSR din 1996, Presedinte al Agentiei Române de Dezvoltare, cu rang de secretar de stat (1990-1992), ministru de stat, Presedintele Consiliului de Coordonare, Strategie si Reforma Economica (1992-1993), consilier prezidential la Presedintia României (1993-1996). Înainte de 1989, consilier în cadrul Ministerului Comertului Exterior, director la întreprinderea de comert exterior ARPIMEX (1973 - 1990).

NICOLAE Ion - deputat PSD de Dâmbovița 2000-2004. Fost prim-secretar al Comitetului de partid și primar al municipal Târgoviște (1985-1989).

NICOLAE Nicolae - ministru al comerțului exterior 1990. Fost ministru secretar de stat la Ministerul Comerțului Exterior și al Cooperării Economice Internaționale (1974-1976), membru al CC al PCR (1974-1979).

NOVOLAN Traian - senator PSD de Dâmbovița 2000-2004. Fost membru al Comisiei Centr. de Revizie (1979- 1989), deputat de Dâmbovița (1975-1985).

PAȘCU Ioan Mircea - deputat PDSR de Maramureș 1996-2000, deputat PSD de Satu-Mare 2000-2004, ministru al Apărării Naționale 2000-2004, consilier prezidențial 1989-1992, secretar de stat în MapN 1993-1996. Fost cercetător în cadrul Academiei "Ștefan Gheorghiu" care pregătea activiștii Partidului Comunist (1971-1986), lector la Academia "Ștefan Gheorghiu" (1986-1989).

PĂRĂLUȚĂ Mihai - membru PSD, deputat PSM de București 1996-2000. Fost membru al Comisiei Centrale de Revizie (1984-nov. 1989), vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării (1985-1987), adjunct al ministrului Turismului (1970) secretar al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale (1972-1983), director al Institutului Central de Pregătire a Cadrelor de Conducere din Economie și Administrație (1987-1990).

PINTILIE Stelian - ministru al poștelor și telecomunicațiilor 1990. Fost adjunct al ministrului poștelor și telecomunicațiilor (1984-2 ian. 1990), membru supleant al CC al PCR (1984-1989).

POPESCU Barbu - senator FSN de Tulcea 1990-1992. Fost membru al CC al PCR (1974-1979, deputat de Dobrogea și Ilfov (1965-1975), prim-vicepreședinte al Consiliului Superior al Agriculturii (1966), adjunct al ministrului Agriculturii și Silviculturii (1969-1971), prim-secretar al Comitetului de partid și președinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Tulcea (1982-1983).

https://biblioteca-digitala.ro

POPESCU Constantin - ministru al industriei ușoare 1990. Fost adjunct al ministrului industriei ușoare (1974-1982, 1983-1987).
POPESCU Dan Ioan - deputat PDSR de București 1996-2000, 2000-2004, ministru al Industriei și Resurselor 2000-2004. Fost inspector în cadrul Consiliului de Miniștri (1984-1989).
POPESCU Dumitru - ministru al Industriilor 1992-1996, deputat PDSR de Gorj 1996-2000. Fost adjunct al ministrului Energiei Electrice (1976-1984), vicepreședinte al Comitetetului de Stat al Planificării (1985-1989).
PRISĂCARU Ghiorghi - senator PDSR de Suceava 1996-2000, 2000-2004. Fost expert al Secretariatului General al Guvernului (1980-1989).
PUPEZĂ Viorel - prefect PSD de Bistrița. Înainte de 1989: absolvent al Academiei Ștefan Gheorghiu, activist PCR, șef de cabinet al Polianei Cristescu, președinta Consiliului Național al Organizației de Pioneri.
RÎMBU Ion - ministru al industriei lemnului 1990. Fost adjunct al ministrului economiei forestiere și materialelor de construcție (1962-1979).
RUS Ioan - ministru de Interne (2000-2003), ministru al Administrației si Internelor (2003-2004). Fost președinte al Uniunii Asociaților Studenților Comuniști (UASC) din Cluj-Napoca.
SANDU Ion Florentin - deputat PSD de Galați 2000-2004. Fost deputat de Galați (1985).
SASU Ion - membru in Biroul Coordonator al PSD, fost președinte al PSM. Fost membru supleant al CC al PCR (1984-22 dec. 1989), secretar al CC al UTC (1975-1980), președinte al UASCR (1975-1980), secretar cu probleme de propagandă al Comitetului județean Cluj al PCR (1987).
SCURTU Ioan - consilier de stat la Administrația Prezidențială 2000 - 2004. Fost inspector general în Ministerul Educației și învățământului (1979-1981), secretarul Comisiei de istorie a ministerului învățământului (1979-1980).
SIMIONESCU Aurel - Președintele Consiliului Județean Brăila (din 2004), consilier județean PSD. Înainte de 1989: secretar UTC pe județ.
STAN Dragomir - senator FDSN de Teleorman (1992-1996). Fost vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular Teleorman (1986).
STANCIU Sorin - consilier de stat la Administrația Prezidențială 2000 - 2004. Fost șef al Secției Internaționale în cadrul Consiliului Național al UASCR (1975-1981).
STĂNCULESCU Victor Athanasie - ministru al economiei naționale 1990, ministru apărării naționale (1990-1991). Fost prim-adjunct al ministrului apărării naționale (1986-28 dec. 1989). Dupa decembrie 1989, participa la condamnarea sotilor Ceausescu; ministru al Apararii Nationale (februarie - iunie 1990), ministrul industriei (1991). Înaintat la gradul de general de armata si trecut în rezerva (mai 1991). Din 1991, om de afaceri.
STĂNESCU Alexandru-Octavi - deputat PSD de Argeș 1996-2000, 2000-2004. Fost membru al Comisiei Centrale de Revizie (24 nov.-22 dec. 1989),

https://biblioteca-digitala.ro

adjunct al ministrului Industriei de Mașini și Utilaje Electrice și Electrotehnice (1983), adjunct al ministrului Industriilor de Mașini (1985), adjunct al ministrului Industriei Electrotehnice (1985- 29 dec. 1989).

TAMAGA Constantin - prefect PSD de Argeș. Înainte de 1989: Directorul Direcției Agricole Argeș.

TUDOR Constatin - prefectul județului Călărași. Fost președinte al Consiliului județean Călărași al Culturii și Educației Socialiste (1989).

URSACHI Mircea - președintele Autorității de Valorificare a Activelor Bancare (AVAB) 2003-2004, președintele Autorității de Valorificare a Activelor Statului (AVAS) 2004. Fost președinte al Comisiei de cultura a Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști (1989).

VASILIU Teodor - președinte al Curții Supreme de Justiție ian. 1990 - iul. 1990. Fost ministru al Justiției (1970-1975), membru supleant al CC al PCR (1969-1974), șef de secție la CC al PCR (1965).

VĂCARU Vasile - senator FSN de Gorj 1990-1992, senator PDSR de Gorj 1996-2000. Fost vicepreședinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor (1978), secretar al comitetului de partid pe edituri.

VĂCĂROIU Nicolae - senator PDSR 1996-2000, 2000-2004, prim-ministru PDSR (1992-1996). Fost director în cadrul Comitetului de Stat al Planificării (1987-1989)

VIZIRU Mihail - membru în Biroul Executiv al PSD din 2003, deputat PSM de Olt 1992-1996. Fost prim-secretar al Comitetului de partid și primar al municipiului Drobeta-Turnu Severin (1985-1989).

VOICULESCU Ion - Președintele Consiliului Județean Dolj. Fost membru al CC al PCR (24 nov.-22 dec.1989), deputat de Dolj (1988-dec. 1989), prim-secretar al Comitetului de partid și primar al municipiului Craiova (1987-1989).

VOLOȘENIUC Vasile - președinte al Băncii Române de Comerț Exterior numit în 2 ianuarie 1990. Fost adjunct al ministrului Finanțelor (1970), președinte al Băncii Române de Comerț Exterior (1970-1981).

PRM

ACATRINEI Gheorghe - senator PRM de Suceava 2000-2004. Fost membru al Comisiei Centrale de Revizie a PCR (1979-1984), secretar al Comitetului Județean Suceava al PCR (1979), prim-secretar al Comitetului de partid și primar la Gura Humorului (1982).

BARBU Eugen - deputat PRM de București 1992-1993. Fost membru supleant al CC al PCR (1969-1979), deputat de Bacău (1975).

BĂBĂLĂU Constantin - deputat PRM de Gorj 1996-2000. Fost membru al CC al PCR (1969-1979), membru supleant al CPEx (1973), deputat de Galați (1975), vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării (1965-1968), prim-secretar al Comitetului de partid și președinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Dolj (1969-

https://biblioteca-digitala.ro

1972), ministru al Energiei Electrice (1972-1974), adjunct de șef de secție la CC al PCR (1975), secretar al Marii Adunări Naționale (1975-1977), ministru al Minelor, Petrolului și Geologiei (1977-1977), vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Prahova (1978-1980).

BUGA Florea - deputat PRM de Teleorman 1996-2000, 2000-2004. Fost șef al sectorului muncă cultural-educativă al Comitetului Județean Teleorman al PCR.

CIONTU Corneliu - deputat PRM de București 1996-2000, 2000-2004. Fost secretar PCR cu propaganda pe sectorul 5, București.

DINA Carol - senator PRM de Galați 2000-2004. Fost membru al CC al PCR (1987-22 dec. 1989), membru supleant al CPEx (24 nov.-22 dec. 1989), deputat de București (1975-22 dec. 1989), secretar al Marii Adunări Naționale (1979-1980), prim-secretar și președinte al Consiliului popular al județului Galați (1985-22 dec. 1989).

DINESCU Valentin - senator PRM de Timiș 2000-2004. Fost șef al UTC Timiș.

DUȚU Ion - deputat PRM de București 1993-1996, deputat PRM de Bacău 1996-2000. Fost membru al Colegiului Central de Partid (1984-1989), membru supleant al CC al PCR (nov-22 dec. 1989), membru al CC al UTC (1966).

FLORESCU Eugeniu Constantin - senator PRM de București 2000-2004. Fost membru al CC al PCR (1984-22 dec. 1989), deputat de Dolj (1980), membru al Biroului CC al UTC (1971-1975), secretar cu probleme de propagandă al Comitetului județean de partid și vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Timiș (1983), consilier al președintelui republicii (1988).

FEIEȘ Gheorghe - președintele PRM Arad. Fost membru al CC al UTC (1985 - 22 dec. 1989), prim secretar al Comitetului județean Arad al UTC (1989).

FURO Iuliu-Ioan - deputat PRM de București 1992-1996 și 1996-2000. Fost deputat de Brașov (1980), membru al CC al UTC (1966-1971), vicepreședinte al Consilului Național al Organizației Pionierilor (1980), secretar de Stat la Ministerul Educației și Învățământului (1980-30 dec. 1989).

GAVRILESCU Nicolae - vicepreședintele organizației PRM București. Fost membru al CC al PCR (1979-1984), ministru al Turismului si Sportului (1982-1984), deputat de Gorj (1980), secretar al Comitetului regional Brasov al PCR (1965), prim-secretar al Comitetului județean Sibiu al PCR (1968), vicepreședinte al UGSR (1971), prim-secretar al Comitetului de partid și președinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Gorj (1978), vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Galati (1982).

MINCU Iulian - deputat PRM de Ialomița 2000-2004, deputat PDSR 1992-1996. Fost ministru al Sănătății (1989).

MUREȘAN Ioan - deputat PRM de Sălaj 1992-1996. Fost membru al CC al PCR (24 nov.-22 dec. 1989), secretar al Comitetului regional Cluj al PMR (1964), prim-secr. al Comit. de partid Zalău (1985-1989).

https://biblioteca-digitala.ro

NEACȘU Ilie - deputat PRM de Hunedoara 1996-2000, 2000-2002, membru al grupului parlamentar PSD 2002-2004. Fost activist PCR în Vîlcea.
PRIBEANU Gheorghe - deputat PRM de Timiș 2000-2004. Fost șef al gospodăriei UTC Timiș.

ALȚII

DOMOKOS Geza - reprezentant al UDMR din CPUN (9 februarie -11 mai 1990), deputat de Covasna, ales la 20 mai 1990 (legislatura 9 iunie 1990-14 octombrie 1992). Presedinte al UDMR din momentul constituirii acestei formatiuni politice (25 decembrie 1989) pâna la congresul de la Brasov (15-17 ianuarie 1993). Înainte de 1989, absolvent al Institutului "Maxim Gorki" din Bucuresti (1954). Activist al PCR (1965-1968); membru supleant al CC al PCR. Debuteaza ca ziarist în presa maghiara din Sfântu Gheorghe (1947) reporter special la "Elore" (1954-1956); redactor-sef la "Pionir" (1956-1957), "Ifjumunkas" (1957-1961); redactor-sef adjunct la "Elore" (pîna în 1969); director al editurii "Kriterion" (de la înfiintarea acesteia).
KIRÁLY Károly - senator UDMR de Covasna, vicepresedinte al Senatului pîna în dec. 1991. Înainte de 1989, activist în miscarea comunista de tineret la Canalul Dunare-Marea Neagra (1950-1952), Bicaz (1952-1954). Prim secretar al UTM la raioanele Buhusi si Piatra Neamt, secretar la Regionala Bacau a UTM. A fost, între 1956 si 1965 prim secretar al UTM din Regiunea Autonoma Maghiara, membru al CC al UTM. Prim secretar al Comitetului raional de partid - Gheorghieni (1965-1966), activist în aparatul CC al PCR (1966-1968), prim secretar al Comitetului Judetean PCR si presedinte al Consiliului popular judetean Covasna (1968-1972), membru al CC al PCR si membru supleant al CPEx al PCR (din 1969), deputat MAN (1969-1974), membru al Consiliului de Stat al RSR, vicepresedinte al Consiliului National al Oamenilor Muncii de Nationalitate Maghiara (1969-1977), director general la Combinatul de exploatare si industrializare a lemnului Caransebes (1972-1973), presedinte al Uniunii Cooperativelor Mestesugaresti din Judetul Mures (1973-1978) director la Fabrica de Conserve Mures (1978-1990).
IONEL Vasile - consilier prezidential al presedintelui Iliescu, seful Marelui Stat Major (decembrie 1989 - mai 1991). Înainte de 1989, adjunct al Ministrului Apararii Nationale 1965-1980, adjunct al Ministrului Transporturilor si Telecomunicatiilor si director general al centralei Canalului Dunare-Marea Neagra numit în iunie 1980, adjunct al ministrului Aprovizionarii Tehnico Materiale si Gospodaririi Fondurilor Fixe 1984-1989.
PANCEA Marin - consilier prezidential si secretar al Consiliului Suprem de Aparare a Tarii (1990-1994). Înainte de 1989, atasat militar în Franta, Belgia, Iugoslavia si Maroc 1968-1985, comandant al Centrului Militar Judetean Braila 1988-1989.

https://biblioteca-digitala.ro

ANEXA 3

AVERILE DEMNITARILOR

Datele prezentate sunt prelucrate din declaratiile proprii de avere întocmite conform Legii 161/2003 si se refera la cei mai reprezentativi membri ai Guvernului si Parlamentului.*

Prescurtări folosite: Terenuri: t.i.- terenuri intravilane; t.a.- terenuri agricole; t.f.- terenuri forestiere; t.v.- terenuri viticole. Case: vila; ap.- apartament; c.v.- casa de vacanta; gars.- garsoniera; s.com.- spatii comerciale. Masini: aut.- autoturisme; mot.- motociclete; amb.- ambarcatiuni; tr.-tractor. Bani (exprimati în dolari SUA): dep.- depozite; c.c.- cont curent; cr.- creante; ob.- obligatii; t.p.- titluri particulare.

MINIŞTRI

Adrian NĂSTASE - prim-ministru: case: un ap. de 378,89 m2 si 121,25 m2 dependinte; terenuri: t.i. de 0,07 ha, t.a. de 4,8 ha, t.f. de 2,75 ha, , o ferma in comuna Cornu; masini: un aut. Mitsubishi; bani: 250.000 $ (dep., c.c., cr., ob.) si actiuni la 2 firme; valori: colectii de icoane, obiecte decorative, carte, mobila, covoare, timbre, arme.

Dan Ioan POPESCU - ministrul Economiei si Comertului, vicepresedinte PSD: case: 1 vila (131 m²); 4 ap. de 109,34 m² $132,37 m² $ 100,00 m² $ 109,00 m²; terenuri: t.i. de 14.629 m² $ 10.000 m² $ 6.843 m² $ 1.920 m², t.a. de 20, 27 ha, (terenuri fara valoare de impozitare conform O.U. 36/2002); masini: aut. AUDI; bani : 225.831 $ (dep. si c.c.) $ actiuni (sotia)

Mircea GEOANĂ - ministrul Afacerilor Externe: case: 1 ap. de 98 m²; terenuri: t.i. de 1000 m²; masini: 1 aut. Volkswagen; bani : 200.000 $ (dep., c.c., t.p.) în SUA.

Mihai Nicolae TANASESCU - ministrul Finantelor Publice: case: 1 vila de 543 m²; 2 ap. de 50 m² $ 140 m²; 2 ap. închiriate pentru birouri: 74 m² $ 75 m²; masini: 2 aut.: 1 Volkswagen, 1 Mercedes Benz; bani : 300.000 $ (c.c., dep., fond invest., ob.) $ actiuni la 2 firme

Ioan I. TALPEŞ - ministru de Stat pentru Coordonarea Activitatilor din Domeniile Apararii Nationale, Integrarii Europene si Justitiei: case: 3 vile de (420 m²$359,59 m² $ 162 m²); 1 ap. de 143,17 m²; terenuri: t.i. de 1.000 m²; t.a. de 1 ha $ 1,5 ha; masini: aut. Volkswagen Passat 2003; 1 amb.; bani : 5. 600 $ (dep.)

Petre DAEA - ministrul Agriculturii, Padurilor si Dezvoltarii: case: 1 vila. de 165,26 m²; 1 ap. de 63,59 m2; terenuri: t.i. de 1.904 m²;t.a. de 1.746 m²; t.f. de 6.400 m²; masini: 1 aut. Dacia Break

* Pe site-ul Asociației pentru Educație Cetățenească (ASPEC) - www.aspec.ro - se găsește lista completă a averilor parlamentarilor.

https://biblioteca-digitala.ro

Tudor Miron MITREA - ministrul Transporturilor, Constructiilor si Turismului: case: 2 vile de 276,36 m²+ 146,38 m² ; 1 ap. de 76,84 m²; masini: aut. Toyota RAV4; bani : 66.707 $ (dep. si c.c.)

Ovidiu BRÎNZAN - ministrul Sanatatii: case: 2 vile de 283 m² + 308 m²; terenuri: t.a. de 6.767 m² +17.300 m²; bani : 60.000 $ (credit ipotecar si c.c.) + actiuni la 2 firme

Eugen BEJINARIU - ministru la Secretariatul General al Guvernului: case: 1vila. de 275 m²; 1 ap. de 85 m²; terenuri: t.i. de 1500 m² + 480 m²; masini: 1 aut. Cielo ; motoscuter Yamaha 5BY; bani : 90.000 $. (dep., cr.)

Ioan Mircea PASCU - ministrul Apararii Nationale: case: 2 vile de 269 m²+149,85 m²; 1 ap. de 95,82 m²; terenuri: t.i. de 3.825 m²; masini: 1 aut. Suzuki Vitara

Speranta Maria IANCULESCU - ministrul Mediului si Gospodariri Apelor: case: 1 vila. de 150 m²; 1 ap. de 70 m²; terenuri: t.i. de 5000 m²; masini: 1 aut. Skoda

Cristian DIACONESCU - ministrul Justitiei: case: 2 vile de 260 m² + 3/8 din 50 m²; 2 ap. de 110 m² + 3/8 din 62,81 m²; terenuri: t.i. de 360 m²;t.a.: 3/8 din 1200 m²

Marian-Florian SANIUTA - ministrul Administratiei si Internelor: case: 2 ap. de 66 m² + 74,5 m²; terenuri: t.i. de 1261 m²; masini: 1 aut. Daewoo Espero; bani : 41.056 $ (dep.) + actiuni la 1 firma

Gheorghe EMACU - ministru delegat pentru administratia publica: case: 1 ap. de 80 m²; terenuri: t.a. de 2304m² + 2400 ² + 1000 m²;

Alexandru ATHANASIU - ministrul Educatiei si Cercetarii: case: 1 ap. de 68 m²; terenuri: t.a. de 8 ha; masini: 1 aut. Alfa Romeo; bani : 70.000 $ (dep.,c.c.,ob.)

Alin TEODORESCU - Sef Cancelarie la Cancelaria Primului-ministru: case: 2 ap. de 90 m² + 75 m²; masini: 1 aut. Renault Clio; bani : 50.000 $ (dep., ob.) + actiuni la 1 firma

Razvan THEODORESCU - ministrul Culturii si Cultelor: case: 1 vila. de 800 m²; 1 ap. de 122,85 m²; terenuri: t.a. de 60 ha;

Bogdan Nicolae NICULESCU DUVAZ - ministru delegat pentru relatiile cu partenerii sociali: terenuri: t.a. de 1,25 ha; case: 3 vile de 240 m² +145 m²+ 160 m²; masini: 1 aut. Audi; bani: actiuni la 1 firma

Eugen DIJMARESCU - ministru delegat pentru comert: case: 1 ap. de 221 m²; masini: 1 aut. BMW; bani : 30.000 $ (dep.)

Vasile PUSCAS - ministrul delegat - negociator sef la Uniunea Europeana: case: 1 vila de 120 m²; 2 ap. de 33 m² + 51,19 m²; masini: 1 aut. Mercedes Benz

Ionel BLANCULESCU - Ministru delegat pentru coordonarea autoritatilor de control: case: 2 ap. de 78 m² + 33%, 95 m²; 2 gars; masini: 2 aut.: 1 Peugeot 206 + 1 Volkswagen; bani : 10.759 $ (ob.)

Victor PONTA - ministru delegat pentru controlul implementarii programelor cu finantare internationala si urmarirea aplicarii acquisului comunitar: case: 1 vila de 85 m²; 1 ap. de 91,75 m²; bani : 30.000 $ (ob.)

https://biblioteca-digitala.ro

PARLAMENTARI PSD

Valentin Gigel CALCAN - deputat: case: 2 vile de 141,24 m²+ în constructie; 3 ap. de 58,02+62,03+48,09 m²; terenuri: t.i. de 11.173,15 m²; t.a. de 136.782,9 m²; t.f. de 10.000 m²; pasune de 72.671 m²; masini: 1 mot. BMW; bani : 1.600.000 $ (dep., c.c., dividente) + chirie teren încasata de 10.900 $/an + actiuni la 8 firme

Mihail FĂCA -deputat: case: 1 vila. de 140 m²; terenuri: t.i. de 1.800 +1.763 m²; t.a. de 11.000 m²; masini: 3 aut.: 1 Renault, 1 Peugeot, 1 Daewoo; bani : 2.200.000 $ (dep., c.c., cr., ob.) + actiuni la 1 firma

Armas IOSIF - deputat*: case: 1 c.l. de 263 m²; 1 c.v. de 286 m²; terenuri: t.a. de 1.811 m² +300 m² +5.000 m²; masini: 1 aut. Mercedes S 300; bani : 450.000 $ (dep., cr.) + actiuni la 9 firme

Culita TARÎTA - deputat: case: 2 vile de 200 m²; 4 ap. de 95 m² +100 m² +650 m²; terenuri: t.i. de 1.263 m²+ 2.223 m² +800 m²; t.a. de 15 ha; t.f. de 2ha; bani : 360.000 $ (dep., cr.)+ actiuni la 9 firme

Constantin NITA - deputat: case: 3 vile de 50 m²;+80 m²;+603 m²; 1 ap.; terenuri: t.i. de 750m²+450m²+725 m²t.a. de 3.333 m²+1.925 m²+2.900 m²+210 m²; bani : actiuni la 4 firme

Ioan STAN - deputat: case: 2 vile de 1.356 m²; 1 s. com. de 2.500 m²; 2 ap. de 140 m²; terenuri: t.i. de 3.600 m²t.a. de 30.900 m²; masini: 2 aut.: 1 Mercedes, 1 Daewoo; 2 autobasculante Raba si SRD; bani : actiuni la 2 firme

Dinu MARIN - deputat: case: 1 vila de 294,09 m²; 1 ap. de 171,56 m²; terenuri: t.i. de 500 m; bani: 430.000 $ (c.c., dep., cr., dividente)+ portofoliu bursier +actiuni la 7 firme

Iulian Costel TOCU - deputat**: terenuri: t.i. de 3,4 ha; t.a. de 1,1 ha; case: 3 vila de 2.300 m²+100 m²; 2 s.com. de 500 m² +1.200 m²; 3 ap. de 200 m²; masini: 1 aut. Nissan; bani : 306.000 $ (dep., cr.) + alte bunuri aducatoare de venituri de peste 6.000 $/an + actiuni la 6 firme + alte activitati cu scop lucrativ cu valoare de peste 6.000 $/an.

Doru Ioan TARACILA - senator: case: 1/4 vila. de 85 m²; 1 ap. de 118 m²; terenuri: t.a. de 5 ha; masini: 1 aut. Volswagen Passat; bani : 90.000 $ (dep.,dividente) + actiuni la 8 firme + 2 cupoane

Gheorghe DUTU - senator: case: 2 vile de 439 m²+200 m²; terenuri: t.i. de 439+300 m²; t.a. de 31.600+51.200+4.900 m²; masini: 1 aut. CIELO; bani : 15.000 $ (c.c.) + actiuni la 4 firme

Aristide ROIBU - senator: terenuri: t.i. de 1.960+47.8+137.4 m² ; t.f. de 1.000 m²; case: 1 vila de 40 m²; 1 s. com. de 252,01 m²; 1 ap. de 40,9 m² în Franta; 1 ap. de 224,35 m² ; bani : 1 milion $ (dep., c.c., cr.) + actiuni la 1 firma

---

* Conform anchetei Top 300, publicată de revista Capital în 2004, Iosif Armaş are o avere de 200 de milioane dolari.

** Conform anchetei Top 300, publicată de revista Capital în 2004, Iulian Costel Ţocu are o avere de 45-50 de milioane dolari.

https://biblioteca-digitala.ro

Constantin TOMA - senator*: terenuri: t.i. de 6.000 m²+171 m²+30.240 m²+750 m²; case: 4 vile de 10 m²+171 m²+365 m²+503,26 m²; bani : 230.000 $ (cr., ob.) + actiuni la 5 firme

Nicu SPIRIDON - deputat: case: 1 vila de 485 m²; terenuri: t.i. de 700 m²; masini: 1 aut. Volvo; bani : 900.000 $- valoarea actiunilor la 1 firma

Stanciu ZISU - deputat: case: 1 vila de 480 m²; 2 s. com. de 925,74 m² + 450 m²; 10 ap. de 78,95 m²+ 106 m²+ 39, 16 m² + 51, 20 m²+ 61, 73 m² + 39, 97 m² + 40,27 m² + 44,08 m²+ 99,01 m² + 95,62 m²; terenuri: t.i. de 360 m²+201 m² +16,64 ha+2,48 ha ; t.a. de 7,59 ha; bani : 52.000 $ (dep., cr.) + actiuni

Cristian-Sorin DUMITRESCU - deputat: case: 1 vila de 206 m²; 5 ap. de 81,3 m² + 53,24 m² + 63,98 m² + 151 m² +83 m²; terenuri: t.i. 2.000 m² + 1.500 m² + 511 m² + 270 m²; masini: 2 aut.: 1 Jeep, 1 Audi; bani : 100.000 $ (credite) + 10.000 $/an din chirie încasata + actiuni la 4 firme

Tudor Marius MUNTEANU - senator: case: 1 vila de 200 m²; 2 ap. de 82,21 m² +39,74 m²; terenuri: t.extravilan de 2.440 m²; masini: 1 aut. Cielo; bani: 30.000 $ (credite) + actiuni la 3 firme

Viorel STEFAN - senator: case: 2 ap. de 231,83 m² +178,5 m²; masini: 1 aut. Fiat Bravo; bani : 120.000 $ (c.c., cr., ob.) + actiuni la 6 firme

Viorel GHEORGHIU - deputat: terenuri: t.i. de 9.000 m²; t.a. de 7 ha; case: 3 vile de 294 m² +220 m²+ 84,5 m²; 2 ap. de 72 m² +127 m²; masini: 6 aut.: 3 BMW, 1 Toyota Corolla, 1 Ford Transit, 1 ARO; bani : 125.000 $ (dep.) + actiuni la 3 firme

Nelu PUJINA - senator: case: 2 vile de 185 m² +255 m²; 2 s.com. de 73,26 m² +398,66 m²; terenuri: t.i. de 94 m² +2.381 m²;t.a. de 6,91 ha; fâneata de 1.061 m²; bani : 80.000 $ (dep., cr., ob.) + actiuni la 6 firme

Ion SECHE - senator: terenuri: t.i. de 1.432 m²+380 m²+2.256 m²; t.a. de 3,55 ha; case: 1 vila de 791 m²; masini: 1 aut. Mercedes; bani : 400.000 $ (dep., c.c., cr.) + actiuni la 4 firme

Endre BERECZKI - deputat: case: 1 vila de 100 m²; 1 ap. de 82 m²; terenuri: t.i. de 1.000 m²; masini: 3 aut.: 1 AUDI, 1 DAEWOO LEGANTZA, 1 TICO; bani : 140.000 $ (dep., c.c., cr.) +alte activitati cu venituri anuale peste 6.000 $ + actiuni la 3 firme

Niculae Napoleon ANTONESCU - deputat: case: 3 ap. de 119 m² +61 m² +147 m²; terenuri: t.i. de 500 m²; t.a. de 2.500 m²; t.f. de 3.300 m²; masini: 1 aut. Dacia Nova; bani : 47.000 $ (dep.) + actiuni la 5 firme

Scarlat IRIZA - deputat: case: 1 vila de 220 m²; 1 s. com. de 44 m²; terenuri: t.i. de 1.512 m²; bani : 130.000 $ (dep., cr., certificate de trezorerie) + actiuni la 14 firme

Trita FANITA - senator: case: 1 vila.; 1 ap. de 174,65 m²; terenuri: t.a. de 4 ha; bani : 310.000 $ (cr., ob.) + actiuni la 3 firme

Ioan TIMIS - deputat: case: 2 vile de 80 m²+ 200 m²; 2 s. com. de 23,15 m² +40 m²; terenuri: t.i. de 2.000 m²; bani : 16.000 $ (cr., ob.) + actiuni la 3 firme

* Conform anchetei Top 300, publicata de revista Capital în 2004, Constantin Toma are o avere de 30-35 de milioane dolari.

https://biblioteca-digitala.ro

Sergiu Florin NICOLAESCU - senator: case: 1 vila de 180 m²; 2 ap. de 300 m²; terenuri: t.i. de 151 m²; t.f. de 1.997 m²; masini: 1 aut. Renault; bani : 335.000 $ (dep.) + actiuni la 1 firma; valori: o colectie de ceasuri, de arme, obiecte de arta si bijuterii de familie

Grigore ZANC - senator: case: 1 vila de 207 m² +70 m²; terenuri: t.i. de 0,061 ha ; t.f. de 0,35 ha; masini: 1 aut. Ford Fiesta; bani : 20.000 $ (dep., certificate de trezorerie) + actiuni la 21 firme

Florin GEORGESCU - deputat: case: 1 ap. de 80 m²; terenuri: t.i. de 1.112,58 m²; bani : 140.000 $ (dep.) + dividente peste 6.000 $/an + actiuni la 3 firme

Nicolae VACAROIU - senator: case: 2 vile de 602,88 m²+ 34 m²; 1 ap. de 116,34 m²; terenuri: t.i. de 204,49 m² +1.996,57 m² +532 m²+315 m²; t.a. de 5,28 ha; bani : 13 milioane $ (dep., c.c., certificat de trezorerie) + actiuni la 1 firma

Eugenu ARNAUTU - deputat: case: 2 vile de 400 m²+ 600 m²; terenuri: t.a. de 12 ha; masini: 1 aut. Voswagen; bani : 90.000 $ + actiuni la 3 firme

Alin CIOCÎRLIE - senator: case: 1 vila de 120 m²; 2 ap. de 80 m² +60 m²; terenuri: t.i. de 240 m²; bani : 60.000 $ (c.c., dep., cr.) + portofoliu bursier + actiuni la 2 firme

Viorel HREBENCIUC -deputat: case: 1 vila. de 200 m²; terenuri: t.a. de 52 ha; bani : 185.000 $ (dep.) + actiuni la 2 firme

Tudor BALTA - deputat: case: 1 vila de 220 m²; 2 ap. de 74 m² +82 m²; terenuri: t.a. de 3,5 ha; bani : 180.000 $ (dep.) + actiuni la 3 firme

Dan VERBINA - deputat: case: 2 vila de 70 m² +116 m²; 2 ap. de 65 m² +67 m²; terenuri: t.i. de 2.500 m² +3.901 m²; masini: 1 aut. Dacia, 1 amb; bani : 65.000 $ (dep., cr.) + actiuni la 2 firme

Ion SOLCANU - senator: case: 2 vile de 709,29 m²; terenuri: t.i. de 1566,26 m² +765 m² + 2001 m²; t.a. de 3,92 ha; t.f. de 0,075 ha; masini: 1 aut. Tico; bani : 76.000 $ (dep., cr., ob.)

Antonie IORGOVAN - senator: case: 1 vila de 320 m² +274 m² anexe; 1 ap. de 179,49 m²; terenuri: t.i. de 0,54 ha; t.a. de 3,31 ha; masini: 1 aut. Opel Corsa; bani : 220.000 $ (dep., cr., ob.)

Ion PLATICA VIDOVICI - senator: case: 2 ap. de 66,31 m² +115 m²; terenuri: t.a. de 0,7 ha; masini: 1 aut. Cadrilac1; tr. VR-455, 1 remorca utilitara REMO; bani : actiuni la 3 firme

Mihai BAR - deputat: case: 1 vila de 210 m²; 1 ap. de 92,8 m²; bani : 27.000 $ (cr., ob.) + actiuni la 2 firme

Elena SPOREA - senator: terenuri: t.i. de 1.260 m²; t.a. de 650 m²; t.a. extravilan de 10 ha; case: ½ vila de 84 m²; 1 ap. de 77,82 m²; masini: 1 aut. Volswagen Passat; bani : 40.000 $ (dep., cr.) + actiuni la 5 firme

Melu VOINEA - senator: case: 1 vila de 240 m²; 2 ap. de 82 m² +57 m²; terenuri: t.i. de 1.218 m² +2.658 m² +2.700 m² +1.442 m²; masini: 2 aut.: 1 Daewoo Espero, 1 Dacia 1310; bani : 11.500 $ (certificate de trezorerie) + actiuni la 3 firme

Ion RADOI - deputat: case: 1 vila de 130 m²; 1 ap. de 90 m²; terenuri: t.i. de 0,7 ha; t.f. de 14 ha; masini: 1 aut. Audi A6; bani : actiuni la 2 firme

Nora Cecilia REBREANU - senator: case: 1 vila de 34,1 m²; 1 ap. de 110,77 m²; terenuri: t.i. de 1.440 m²; t.a. de 0,5 ha; masini: 1 aut. Volvo; bani : 27.000 $ (dep.)

https://biblioteca-digitala.ro

Cornel BADOIU - deputat: case: 1 vila de 300 m²; 2 ap. de 90 m² +58 m²; terenuri: t.a. de 6.500 m²; masini: 2 aut.: 1 OPEL, 1 Dacia 1310; bani : 150.000 $ (dep., cr., ob.) + actiuni la 1 firma

Valeriu Stefan ZGONEA - deputat: case: 1 vila de 84 m²; 1 ap. de 70 m²; terenuri: t.i. de 1.375 m²; bani : 16.000 $ (dep.)

Adrian PAUNESCU - senator: case: 6 vile de 25,2 m² +224 m² +120 m²+ 229 m² +36,24 m² +87,5 m²; 3 ap. de 45 m² +93,97 m² +90 m²; terenuri: t.i. de 7.262 m² +6.700 m² +548 m² +200 m²; t.a. (12,6 + 5) ha + 2.738 m²; masini: 1 aut. Toyota Land Cruiser; bani : 15.000 $ (dep.) + actiuni la 2 firme

Ion BURNEI - deputat: case: 1 vila de 450 m²; 1 s. com. de 150 m²; terenuri: t.i. de 10.800 m²; t.a. de 10.000 m²; bani : peste 6.000 $ (cr.)

Victor BERCAROIU - deputat: case: 1 vila.; 1 ap. de 69.48 m²; terenuri: t.i. de 2.474 m²+7.860 m²; masini: 1 aut. TICO; bani : 11.000 $ (credit) + actiuni la 2 firme

Aureliu LECA - senator: case: 1 ap. de 90 m²; terenuri: t.i. de 2.360 m²; masini: 1 aut. Espero; bani : 18.000 $ (dep.)+ actiuni la 1 firma

Dumitru CHIRITA - deputat: case: 1 vila.; 1 ap. de 93,98 m²; terenuri: t.i. de 1.100 m²; t.a. de 22.900 m²; masini: 1 aut. LADA; 1 aut. Skoda în leasing; bani : actiuni la 1 firma

Vasile BLEOTU - deputat: case: 1 vila de 150 m²; 1 s.com. de 132,48 m²; 1 ap. de 51,46 m²; terenuri: t.a. de 2,5 ha; masini: 1 aut. ABRAT; bani : 46.000 $ (cr.) + venituri anuale de aprox. 6.000 $ + actiuni la 2 firme

Mircea BUCUR - deputat: case: 2 vile de 100 m²+ 200 m²; 1 s.com. de 28m²+ t.i.; 1 ap. de 98.8 m²; terenuri: t.i. de 7.000 m²; t.a. de 5.000 m²; zona turistica de 600 m²; bani : actiuni la 2 firme

Georgiu GINGARAS - deputat: case: 1 vila de 121 m²; 1 ap. de 72,36 m²; 1 ap. în constructie; terenuri: t.i. de 1.612 m²; t.a. de 1.801 m² +9.010 m²; masini: 2 aut.: 1 Volswagen, 1 AUDI; bani : actiuni la 2 firme

Victor NEAGU - deputat: case: 2 vile de 132 m² +180 m²; 3 ap. de 77 m² +43 m² +98 m²; terenuri: t.i. de 1.800 m²; masini: 2 aut.: 1 Volvo, 1 Jeep; bani : peste 6.000 $ (dep.) + actiuni

Ion NEAGU - deputat: case: 3 vila de 502 m²; 1 ap. de 80 m²; terenuri: t.i. de 779 m²; masini: 1 aut. Daewoo; bani : 270.000 $ (dep., cr.)

Tiberiu Paul NEAMTU - deputat: case: 1 vila de 450 m²; terenuri: t.i. de 5.000 m²; t.a. de 2,5 ha; bani : 60.000 $ (cr., ob.) + actiuni la 4 firme

Timotei STUPARU - deputat: terenuri: t.i. de 1.400 m²; t.a. de 10.000 m²; 2 t.extravilane de 1.300 m² +1400 m²; case: 1 vila de 144 m²; 3 s.com. de 777 m²; 1 ap. de 93 m²; masini: 1 tr. U650; bani : actiuni la 1 firma

Doru Petru CRACIUN - deputat: terenuri: t.i. de 271 m²; t.a. 1.500 m²; case: 2 vile de 194 m²+171 m²; masini: 1 aut. AUDI; bani : 120.000 $ (dep., cr.) + actiuni la 1 firma

Ristea PRIBOI - deputat: case: 1 ap. de 108 m²; terenuri: t.i. de 2.000 m²; masini: 2 aut.: 1 Ford Maverik, 1 BMW; bani : 16.000 $ (c.c., dep.) + actiuni la 2 firme

Minica BOAJA - deputat: case: 1 vila de 150 m²; 1 ap. de 67 m²; terenuri: t.i. de 1.500 m²; masini: 2 aut.: 1 Renault, 1 Skoda

https://biblioteca-digitala.ro

Sorin Mircea OPRESCU - senator: case: 1 vila de 425 m² + teren în jurul casei de 2.800 m²; 1 ap. de 142 m²; terenuri: t.i. de 500 m²; masini: 1 aut. BMW; bani : 43.000 $ (dep.)
Ioan ANDREI - deputat: case: 1 vila în constructie; 1 ap. de 81 m²; terenuri: t.i. de 750 m²; masini: 1 aut. Ford Escort; bani : 9.000 $ (dep.)
Vlad Adrian CASUNEAN - deputat: case: 2 vile de 197 m²; 1 sura de 70,6 m², 3 grajduri de 222 m² + 234 m² +256 m²; terenuri: t.i. de 0,83 ha; t.a. de 17,5 ha; t.f. de 3 ha; masini: 2 aut.: 1 AUDI A 4, 1 Dacia Break ; bani : 15.000 $ (cr.) + actiuni la 1 firma
Traian DOBRE - deputat: case: 2 vile de 96 m²+80 m²; 1 ap. de 69 m²; terenuri: t.a. de 2.000 m² +672 m²; bani : actiuni la 7 firme
Carmen DUMITRIU - deputat: case: 2 vile de 150 m²+80 m² 1 ap. de 97 m²; bani : 75.000 $ (ob.)
Filip GEORGESCU - deputat: case: 2 vile de 360 m²+100 m²;1 ap. de 86 m²; terenuri: t.a. de 40,1 m²; t.f. de 5,6 m²; masini: 2 aut.: 1 Mercedes, 1 Volswagen; bani : 83.000 $ (dep.)
Alexandru LAPUSAN - deputat: case: 2 vile de 190 m² +115 m²; 2 ap. de 95 m² +46,5 m²; terenuri: t.i. de 9,60 ha + 0,71 ha +0,07 ha; t.a. de 1,22 ha; bani : 31.000 $(dep.) + actiuni la 3 firme
Petre POSEA - deputat: case: 1 vila de 120 m²; terenuri: t.i. de 9,5 ha; t.a. de 6,75 ha; t.f. de 10 ha; masini: 2 aut.: 1 Peugeot 206, 1 ARO; bani : 10.000 $ (dep.) + actiuni la 1 firma
Corneliu Ovidiu PETRESCU - deputat: case: 3 vile de 150 m² +120 m²+70 m²; 2 s.com. de 70 m²; 1 ap. de 63 m²; 2 gars. de 21 m²+21 m²; terenuri: t.i. de 1.000 m²; t.a. de 4,2 ha; bani : 13.000 $ (credit)
Rodica NASSAR - deputat: case: 1 vila de 465,77 m²; 1 ap. de 83,98 m²; terenuri: t.i. de 3.950 m²; masini: 1 aut. Jeep Grand Cherokee; bani : 93.000 $ (c.c., dep. cr.) + actiuni la 1 firma
Ioan POP DE POPA - senator: case: 2 ap. de 211,40 m² + 128,10 m²; masini: 1 aut. Skoda; bani : 480.000 $ (dep., c.c., cr., ob.)
Serban Alexandru BRADISTEANU - senator: case: 2 vile de 780 m²+183 m²; 2 ap. de 180 m² +56 m²; terenuri: t.a. de 10 ha; masini: 4 aut.: 2 Mercedes, 1 Baxter Porche, 1 Volswagen; 1 mot. Harlez; bani : 20.000 $ (dep.)
Matei Agathon DAN - deputat: case: 1 ap. de 197,54 m²; masini: 1 aut. Skoda Fabia; bani : 12.000 $ (c.c.) + actiuni la 5 firme
Octav COZMANCA - senator: case: 1 vila de 260 m²; 1 ap. de 154,28 m²; terenuri: t.i. de 0,5 ha; t.a. de 3,4 ha; masini: 1 aut. Audi; bani : 28.000 $ (dep.) + actiuni la 1 firma
Mihai Adrian MALAIMARE - deputat: case: 1 vila de 310 m²; 1 ap. de 118m²; terenuri: t.i. de 1.000 m² +3.600 m²; t.a. de 3.900 m²; t.f. de 99.969,875 m²; masini: 1 Oltcit
Ion HIRSU - senator: case: 2 vile de 512,68 m²; 2 ap. de 203,67 m²; terenuri: t.a. de 10,675 ha; masini: 1 aut. Audi A6; bani : 16.000 $ (c.c.)
Ion HONCESCU - senator: case: 1 ap. de 49 m²; terenuri: t.i. de 1.840 m²; masini: 2 aut.: 1 Mercedes, 1 Cielo; bani : 16.648 $ (dep.)
Valer DORNEANU - deputat: terenuri: t.i 103 acri.; t.a. (fâneata) de 30 acri; t.f. de 7 acri; case: 2 vile de 52 m²; 1 ap. de 125,31 m²; bani : actiuni la 1 firma

https://biblioteca-digitala.ro

Ovidiu Tiberiu MUSETESCU - deputat: case: 1vila de 94 m²; 1 ap. de 70 m²; terenuri: t.i. de 14.800 m²; masini: o mot. APRILIA; bani : 76.000 $ + actiuni la 2 firme

Petru Serban MIHAILESCU - deputat: case: 2 vile de 400 m²+124 m²; terenuri: t.i. de 0,7 ha; masini: 1 aut. Peugeot 406; bani (în $): 37.000 $ (dep., c.c.) + actiuni la 2 firme

Eugen NICOLICEA - deputat: case: 1 vila de 135,27 m²; 1 gars. de 22,81 m²; terenuri: t.i. de 412,77 m²; masini: 1 aut. Audi A4; 1 amb.; bani (în $): 82.000 $ (dep. c.c., cr.) + actiuni la 1 firma

Tudor MOHORA - deputat: terenuri: t.i. de 0,33 ha; t.a. de 0,1 ha: case: 2 vile de 150 m²+65 m²; 1 ap. de 36,81 m²; masini: 1 aut. Daewoo; bani (în $): 16.000 $ (c.c.) + actiuni la 2 firme

Pavel TODORAN - deputat: case: 2 ap. de 56 m²+52 m²; terenuri: t.i. de 500m²; t.a. de 20 ha; masini: 2 aut.: 1 Volswagen, 1 Daewoo; 1 tr. U650; bani (în $): 62.000 $ (cr.) + actiuni la 5 firme

Alexandru TIBULCA - deputat: case: 2 vile de 93 m² +44 m²; terenuri: t.i. de 990+7,700mp;t.f. de 1 ha; luciu de apa de 1,855 m²; masini: 1 aut. Dacia 1310; bani (în $): 15.000 $ (dep.) + actiuni la 1 firma

PARLAMENTARI PNL

Nicolae Vlad POPA - senator Brasov: case: 3 vile de 350 m² +100 m²; 3 ap. de 150 m²; terenuri: t.i. de 15.319 m²; t.a. de 33.520 m²; masini: 4 aut.: 1 BMW, 1 Jeep, 1 Fiat Bambi, 1 Dacia 1100, 1 tr. UTB 45 CP; bani : 10.000 $ (dep.) + actiuni la 2 firme

Dinu PATRICIU* - deputat (2000-2003): Are o avere de 300-350 de milioane dolari, conform anchetei Top 300, publicata de revista Capital în 2004.

Viorel CATARAMA - senator (1996-2000): Are o avere de 100-120 de milioane dolari, conform anchetei Top 300, publicata de revista Capital în 2004.

Iustinian Mircea TEODOR - senator Constanta: case: 1/12 vila de 102 m²; 2 ap. de 74 m² + 36 m²; terenuri: t.i. de 750 m²; t.a. de 2,25 ha; 2 t.f. de 1 ha + 4,5 ha;

Paun Ion OTIMAN - senator Timis: case: 4 vile de 662 m²+332 m²; terenuri: 2 t.i. de 1 ha; 3 t.a. de 10 ha; masini: 1 aut. Tico; bani : 45000 $ (dep.) + actiuni la 1 firma

Paul Anton Nicolae PACURARU - senator Galati: case: 1 ap. de 65,15 m²; terenuri: t.a. de 50 ha; t.f. de 10 ha; masini: 1 aut. Espero; bani : 48.000 $ + actiuni la 5 firme.

Anton MARIN - deputat PNL Ilfov- vicepresedinte al TOFAN Grup: case: 3 vile de 742 m2 +197 m2+250 m2; 3 ap. de 85 m2+57 m2+80 m2 ; terenuri: t.a. de 50 ha; t.f. de 25 ha; bani : 195.000 $ (dep., c.c., cr.) + actiuni la 3 firme; valori: colectie de tablouri în valoare de 97.000 $

* În lipsa declaratiilor de avere, datele referitoare la Dinu Patriciu si Viorel Catarama au fost preluate dupa Topul 300 realizat de revista Capital

https://biblioteca-digitala.ro

Anton IONESCU - deputat PNL Cluj: case: 1 vila de 3340 m2; 1 ap. de 123m2; terenuri: t.i de 1147 m2; masini: 1 aut. Renault Megane; bani : 625.000 $ (cr., ob.) + actiuni la 15 firme

Ion LUCHIAN - deputat PNL Prahova: case: 3 vile de 110 m2+94 m2+ 260 m2; 1 s. com. de 87 m2; terenuri: t.i. de 400 m2; t.a. 10/6 ha; t.f. de 0,73 ha; livada de 0,10 ha; masini: 3 aut.: 1 Mercedes, 1 Ford Escort, 1 Olcit, 1 remorca; bani: 14.000 $ (dep.) + peste 6.000 $ (cr.) + peste 6.000 $ (ob.) + alte activitati cu scop lucrativ care depasesc 6.000 $ + actiuni la 3 firme

Catalin MICULA - deputat PNL Salaj: terenuri: t.i. de 1200 m2; masini: 3 aut.: 1 Renault, 1 Cielo, 1 Lada; bani : 490.000 $ (cr.) + actiuni la 2 firme

Vlad Octavian MOISESCU- deputat PNL Bucuresti: case: 2 vile de 380 m2+80 m2 ; terenuri: t.i. de 250 m2; t.f. de 10.000 m2 ; masini: 2 aut.: 1 Citroen, 1 Rover Freelander; bani : 325.000 $ (c.c., cr.) + actiuni la 5 firme

Napoleon POP - deputat PNL Bucuresti: case: 1 ap. 120 m2 ; masini: 2 aut.: 1 Ford Aspire, 1 Geo Tracker; bani : 13.646.000 $ (dep.) + actiuni la 3 firme + alte activitati cu scop lucrativ care depasesc 6.000 $

Cornel POPA - deputat PNL Bihor: terenuri: t.i. de 4600 m2; case: 2 vile de 300 m2+ 42 m2 ; 2 ap. de 63 m2 + 44,73 m2; bani : 58.000 $ (c.c.)

Calin POPESCU TARICEANU - deputat PNL Bucuresti: case: 1 vila de 500m2 ; 1 ap. de 120 m2; masini: 4 aut: 1 Citroen 1955, 1 Citroen 1967, 1 Citroen 86, 1 Fiat 1966; bani : 604.000 $ (c.c., dividente) + actiuni la 2 firme

Dan Radu RUSANU - deputat PNL Hunedoara: case: 3 ap. de câte 350 m2; 1 s. productie de 530 m2; terenuri: t.i. de 2,8 ha; t.a. de 46,5 ha; t.f. de 10 ha; bani : 70.000 $ (dep.) + actiuni la 2 firme

Radu STROE - deputat PNL: case: 1 vila de 94 m2; terenuri: t.a. de 3,4 ha; masini: 1 aut. Audi4; bani : 115.000 $ (dep., c.c.) + actiuni la 1 firma

PARLAMENTARI PD

Teodor CRACIUN TUDUCAN - deputat Caras-Severin: case: 3 vile de 800 m2 +534 m2+238 m2 ; 3 s.com. de 880 m2 + 180 m2 + 160 m2; terenuri: t.i. de 12.672 m2; masini: 4 aut.: 1 BMW 735 K, 1 BMW 645, 1 BMW X5, 1 ALBARBUGY; bani : 147.185 $ (chirii/an)+ actiuni la 4 firme

Ion CIRSTOIU - deputat Arges: case: 1 vila de 200 m2 ; 1 ap. de 89,61 m2; terenuri: t.i. de 600 m2; masini: 1 aut. Peugeot 406; bani : 38.321 $ (dep.) + actiuni la 4 firme

Teodor CLADOVAN - deputat Bihor: terenuri: t.i. de 1,65 ha; t.a. de 1200 m2; case: 2 vile de 173,19 m2 + 680 m2 ; 2 ap. de 43 m2 + 105,42 m2; masini: 1 aut. Volkswagen Golf; bani : 12 000 $ (c.c.) + actiuni la 4 firme

Victor Sorin LEPSA - deputat Tulcea: case: 3 ap. de 71 x 3 m2; masini: 2 aut.: 1 Lada, 1 Opel; bani : 34.712 $ (dep.c., cr, ob.)+ actiuni la 1 firma

Mircea MAN - deputat Maramures: case: 2 vile de 260 m2 +35 m2; 2 ap. de 110 m2+100 m2; terenuri: t.i. de 2 ha; t.a. de 3 ha; t.f. de 1 ha; luciu de apa de 0,3 ha; masini: 2 aut.: 1 Daewoo Leganza, 1 WW Golf; bani : 35.570 $ (dep., cr., alte bunuri)

https://biblioteca-digitala.ro

Alexandru MOCANU - deputat Teleorman: case: 2 vile de 300 m2 +160 m2; 2 ap. de 80 m2 + 100 m2; terenuri: t.i. de 2.000 m2; masini: 1 aut. VW; bani : 178.758 $ (dep.c., cr.) + actiuni la 11 firme

Ion MOGOS - deputat Iasi: case: 2 vile de 60 m2 +400 m2 ; 1 ap.; 1 gars. de 30 m2; terenuri: t.i. de 1.600 m2; masini: 1 aut. Peugeot 206; bani : 17.708 $ (dep., cr., ob.)

Vasile NISTOR - deputat Bacau: case: 1 vila în constructie; 1 ap. de 100 m2; terenuri: t.i. de 437 m2; bani : 53.390 $ (dep., cr., ob.)+ actiuni la 9 firme

Ioan OLTEAN - deputat Bistrita Nasaud: case: 1 vila de 180 m2; 4 ap. de 280 m2; terenuri: t.i. de 5000 m2; masini: 1 aut. Matiz; bani : actiuni la 2 firme

Mihai STANISOARA - deputat Mehedinti: case: 2 vile de 203 m2 +132,72m2; terenuri: t.i. de 860 m2 ; t.a. de 1460 m2; masini: 2 aut.: 1 Audi, 1 Opel Vectra; bani : 145.851 $ (c.c., cr.)+ actiuni la 1 firma

Ioan ONISEI - deputat Neamt: case: 1 vila de 20 m2 ; 1 ap. de 80,7m2; terenuri: t.i. de 2 ha; t.a. de 2,9 ha

Aurel PANA - senator Giurgiu- independent din februarie 2004: case: 1 vila de 240 m2; terenuri: t.i. de 1.510 m2; masini: 4 aut.: 1 Ford- Sierra, 1 Cielo, 1 Dacia 1300, 1 Olteit; bani : actiuni la 1 firma

Romeo Marius RAICU - deputat Bucuresti: case: 1 ap. de 65 m2; terenuri: 2 t.i. de 1.000 m2 +2.000 m2 ; t.a. de 1.500 m2; bani : 20.000 $ (c.c.) + actiuni la 2 firme

PARLAMENTARI UDMR

Attila VERESTOY- senator Harghita*: case: 1 vila de 50 m2; 3 ap. de 200 m2; terenuri: t.i. de 6500 m2+ 350 m2 ; t.a. de 4 ha + 5 ha; luciu de apa; masini: 1 aut. Audi S8; bani : 5.200.000 $ (c.c., dep., cr., certificate de trezorerie) + actiuni la 16 firme + actiuni la mai multe societati la Bursa de Valori

Gyorgy FRUNDA - senator Mures: case: 2 vile de 360 m2+80 m2; cab. de avocatura de 70 m2 ; ½ ap. de 80 m2; terenuri: t.i. de 0,5 ha; t.a. de 0,5 ha + 0,5 ha; masini: 1 aut. Freelander Land-Rover; bani : 145.000 $ (dep.) + actiuni la 1 firma

Marko BELA - senator Mures: case: 1 vila de 149,19 m2; 1 ap. de 46 m2 ; terenuri: t.a. de 5,5 ha; masini: 1 aut. Renault Clio; bani : 30.000 $ + actiuni la 1 firma

Stefan PETE - senator Bihor: case: ½ vila de 48 m2; 1 ap. de 46 m2 , ½ ap. de 76m2, 1/3 ap. de 30 m2; terenuri t.i. de 1500 m2; t.a. de 40 ha; masini: 1 aut. Skoda Octavia; bani : 11.000 $ (dep.) + actiuni la 4 firme

Valentin Zoltan PUSKAS - senator Covasna: case: 1 vila de 190 m2 +50 m2; terenuri: 3 t.i. de 1100 m2, 500 m2 , 600 m2; masini: 1 aut. Audi A4; bani : 8.200 $ (dep.) + actiuni la 4 firme

Denes SERES - senator Salaj: case: 1 ap. de 58,45m2; terenuri: t.i. de 500 m2; t..a. de 3,5 ha; t.f. de 0,3 ha; masini: 1 tr. U650; bani : 43.000 $ (dep.) + actiuni la 3 firme

https://biblioteca-digitala.ro

PREFECTI

Ion I. VASILE - prefect de Buzau: case: 3 vile de 120 m2+ 63 m2 + 80 m2 ; 1 s.com. de 90 m2; 1 s.productie de 200 m2; terenuri: t.i. de 0,02 ha; t.a. de 56,78 ha.; t.f. de 0,55 ha; masini: 3 aut.: 1 Range Rover, 1 Peugeot, 1 Dacia Nova; 1 amb; bani : actiuni

Catalin Radu MARDARE - prefect de Bacau: case: 2 ap. de 81 m2 + 60 m2; terenuri: t.a. de 4,24 ha + 1,88 ha; masini: 1 aut. Renault Megane; bani : 25.000 $ (dep., c.c., cr.) + actiuni

Valentin Claudiu CUIBUS - prefect de Cluj: case: 1 vila de 146 m2 ; 1 ap. de 65,36 m2; terenuri: t.i. de 370 m2; masini: 2 aut. Renault Laguna; bani : 20.500 $ (dep., certificate de trezorerie) + actiuni la 4 firme

Victor SANDA - prefect de Dâmbovita: case: 1 vila de 400 m2; terenuri: 1 t.i. de 1.827 m2; masini: 1 aut. Volvo 60; bani : 91.000 $ (dep., cr.) + actiuni la 5 firme

Teodor FILIPESCU - prefect de Ilfov: case: 1 vila de 140 m2 ; 1 s.com. de 1000 m2; terenuri: t.a. de 5,38 ha; t.i. de 550 m2; masini: 1 aut. Volkswagen; bani : actiuni la 1 firma

Ovidiu NATEA - prefect de Mures: terenuri: t.i. de 392 m2; t.a. de 9,0 ha.; t.f. de 14,18 ha.; case: 1 vila de 142,64 m2; masini: 1 aut. Citroen; bani : 17.500 $ (dep., certificate de trezorerie) + actiuni la 3 firme

Georgica DIACONU - prefect de Prahova: case: 1 vila de 413 m2; 1 ap. de 52,09 m2; terenuri: t.i. de 1.993 m2; masini: 1 aut. Skoda Octavia; bani : 44.000 $ (dep., c.c., ob., certificate de trezozerie) + actiuni la 1 firma + activitati cu venituri de peste 6.000 $

Ion RADUCANU - prefect de Timis: case: 2 ap. de 323 m2; bani : 80.000 $ (dep., împrumuturi) + actiuni la 4 firme

Ioan TIBULCA - prefect de Vaslui: case: 1 vila de 40 m2; 2 ap. de 32,85 m2 + 50 m2; terenuri: t.i. de 0,9 ha; t.a. de 27 ha; t.f. de 0,65 ha.; masini: 2 aut.: 1 Citroen, 1 Dacia 1310; bani : actiuni la 1 firma

Gheorghe MARTIN - prefect de Constanta: terenuri: t.i. de 2,9/015 ha.; t.a. de 2,45 ha: masini: 2 aut.: 1 Mercedes, 1 Porshe, ½ Cuter - bani: 30.000$(cr.);

I. Niculae BADALAU - prefect de Giurgiu: terenuri: t.i. de 2100 m2 ; t.a. de 12.800 m2 + 2715, 58 m2; case: 2 vile de 863,62 m2 + 441 m2; 2 ap. de 59, 96 m2 + 61, 33 m2 ; bani : 19.000 $ (dep.)

Mircea DUSA - prefect de Harghita: case: 2 ap. de 76,44 m2 + 53,05 m2; terenuri: 1 t.i. de 113,61 m2; masini: 2 aut.: 1 Cielo, 1 Skoda Superb; bani : 20.500 $ (ob.) + actiuni la 1 firma

https://biblioteca-digitala.ro

Ion MUNTEANU - prefect de Nemt: case: 1 vila de 22,00 m2; 1 ap. de 94,58 m2; 1 s.com. de 37,20 m2; terenuri: t.i. de 1250 m2; masini: 1 aut. Peugeot 206

Marin DIACONESCU - prefect de Olt: case: 1 vila de 133 m2; 1 ap. de 63,7 m2; terenuri: t.i. de 0,39 ha; masini: 1 aut. Mercedes E 200 K; bani : actiuni la 2 firme

Ionel CIUNT - prefect de Salaj: case: 1 ap. de 77 m2; terenuri: t.a. de 2.400 m2; masini: 1 aut. Volskwagen; bani : 13.000 $ (dep.)

Gheorghe SÂRB - prefect de Bihor: case: 1 vila de 240 m2; 2 ap. de 150 m2 ; 2 s.com. de 130/80 m2; terenuri: t.i. de 1728 m2; t.a. de 1 ha; masini: 2 aut.: 1 Volkwagen, 1 Opel

Mihai MANEA - prefect de Braila: case: 2 vile de 175,50 m2 +137,89 m2; bani : actiuni la 2 firme

Ion VARGAU - prefect de Tulcea: case: 2 ap. de 65 m2 + 51m2; masini: 1 tr. U 445, 1 tr. U 650; bani : 7.500 $ (dep.)

George BAESU - prefect de Vrancea: case: 2 ap. de 59 m2 + 92 m2; masini: 1 aut. Daewo Leganza; bani : 11.000 $ (credit)

Otilian NEAGOE - prefect de Brasov: case: 1 vila de 220 m2; 1 ap. de 80 m2; terenuri: t.a. de 18 ha.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

BIBLIOGRAFIE

Volume

Airinei, Simion. *Un sfert de veac de Securitate*. Braşov, Editura Transilvania Expres, 2002.

Alexe, Vladimir. *Ion Iliescu - biografia secretă*. Ploieşti, Editura Elit Comentator, 2000.

Almod, Mark. *Gorbachev and the Est-European Revolutions*. Londra, 1990.

Andronic, Octavian. *Turneul candidaţilor pentru funcţia de preşedinte al României: august-noiembrie 1996*. Bucureşti, Fundaţia AlegRO, 2000.

Badea, Dan. *Averea Preşedintelui. Conturile Ceauşescu*. Bucureşti, Editura Nemira, 1998.

Banciu, Dan; Rădulescu, Sorin M. *Corupţia şi crima organizată în România*. Bucureşti, Editura Continent, 1994.

Berevoescu Ionica et a. *Feţele schimbării. Românii şi provocările tranziţiei*. Bucureşti, Editura Nemira, 1999.

Betea, Lavinia. *Alexandru Bârlădeanu despre Dej, Ceauşescu şi Iliescu*. Convorbiri. Bucureşti, Editura Evenimentul Românesc, 1997.

Betea, Lavinia. *Convorbiri neterminate. Corneliu Mănescu în dialog cu Lavinia Betea*. Iaşi, Editura Polirom, 2001.

Boia, Lucian. *România, ţară de frontieră a Europei*. Bucureşti, Editura Humanitas, 2002.

Brucan, Silviu. *Generaţia irosită: memorii*. Bucureşti, Editura Calistrat Hogaş, 1992.

Brucan, Silviu. *De la capitalism la socialism şi retur: o biografie între două revoluţii*. Bucureşti, Editura Nemira, 1998.

Brucan, Silviu. *Stâlpii noii puteri în România*. Bucureşti, Editura Nemira, 1996.

Brucan, Silviu. *Treptele tranziţiei spre capitalism*. Bucureşti, Editura Nemira, 1999.

Câmpeanu, Pavel; Combes Ariadna; Berindei, Mihnea. *România înainte şi după 20 mai*. Bucureşti, Editura Humanitas, 1991.

Chelaru, Rodica. *Culpe care nu se uită. Convorbiri cu Cornel Burtică*. Bucureşti, Editura Curtea Veche, 2001.

Crişan, Gheorghe. *Piramida puterii*. Bucureşti, Editura Pro Historia, 2001.

Deletant, Dennis. *Ceauşescu şi Securitatea. Constrângere şi disidenţă în România anilor 1965-1989*. Bucureşti, Editura Humanitas, 1998.

Duplan, Christian; Giret, Vincent. *Viaţa în roşu. Varşovia, Praga, Budapesta, Bucureşti 1968 - 1989*. Vol. IV. Bucureşti, Editura Nemira, 2000.

Floricel, Gheorghe; Vasiliade, Mihai; Năstase, Gabriel I. *Coridorul de transport euroasiatic prin Marea Neagră. Drumul mătăsii în secolul XXI*. Bucureşti, Editura Economică, 1998.

Frunză, Victor. *Istoria comunismului în România*. Bucureşti, Editura Victor Frunză, 1999.

Gabany, Anneli Ute. *Revoluţia neterminată*. Bucureşti, Ed. Fundaţiei Culturale Române, 1999.

Georgescu, Vlad. *Politică şi istorie. Cazul comuniştilor români*. Bucureşti, Editura Humanitas, 1991.

Ionescu, Ghiţă. *Comunismul în România*. 1944-1962. Bucureşti, Editura Litera, 1994.

Ivasiuc, Alexandru. *Racul*. Bucureşti, Editura Albatros, 1976.

Mazilu, Dumitru. *Proclamaţia Revoluţiei Române. 10 ani de la Speranţele din 1989*. Bucureşti, Editura Lumina Lex, 1999.

Mungiu-Pippidi, Alina. *Politica după comunism*. Bucureşti, Editura Humanitas, 2002.

Rateş, Nestor. *România: Revoluţia încălcită*. Bucureşti, Editura Litera, 1994.

Oprea, Marius. *Banalitatea răului. O istorie a Securităţii în documente 1949-1989*. Iaşi, Editura Polirom, 2002.

Oprea, Marius. *Rezistenţa anticomunistă. Cazuri între 1944 - 1989*. Comunicare la simpozionul de la Timişoara. Bucureşti, Fundaţia Civică, 1997.

Pacepa, Ion Mihai. *Cartea neagră a Securităţii*. Vol. I-III. Bucureşti, Editura Omega, 1999.

https://biblioteca-digitala.ro

Pacepa Ion Mihai. *Orizonturi roşii*. Bucureşti, Editura Venus, 1992.
Pasti, Vladimir; Miroiu, Mihaela; Codiţă, Cornel. *România - starea de fapt. Volumul I. Societatea*. Bucureşti, Editura Nemira, 1997.
Pitulescu, Ion. *Al treilea război mondial : crima organizată*. Bucureşti, Editura Naţional, 1996.
Rados, Antonia. *Complotul Securităţii - Revoluţia trădată din România*. Bucureşti, Saeculum IO, 1999.
Sava, Constantin; Monac, Constantin. *Adevăr despre decembrie 1989 : conspiraţie, diversiune, revoluţie...*. Bucureşti, Editura Forum, 1999.
Săndulescu, Şerban. *Decembrie '89. Lovitura de stat a confiscat Revoluţia Română*. Bucureşti, Ziua Omega Press, 1996.
Stoica, Stan. *România 1989-2004. O istorie cronologică*. Bucureşti, Editura Meronia, 2004.
Ştefănescu, Domniţa. *Cinci ani din istoria României. O cronologie a evenimentelor; decembrie 1989 - decembrie 1994*. Bucureşti, Editura Maşina de Scris, 1995.
Ştefănescu, Domniţa. *Doi ani din istoria României. O cronologie a evenimentelor; ianuarie 1995 - ianuarie 1997*. Bucureşti, Editura Maşina de Scris, 1998.
Tudoran, Dorin. *Kakistocraţia*. Chişinău, Editura Arc, 1998.
Velica, Ioan; Velica, Dragoş Ştefan. *Lupeni '77. Laboratorul puterii*. Deva, Editura Polidava, 2002.
Voiculescu, Dan. *Adevărul despre Crescent*. Bucureşti, Editura Jurnalul, 1999.
Wackermann, Gabriel. *Geographie humaine*. Paris, Ellipses, 2000.
Zamfir, Cătălin. *Dimensiuni ale sărăciei*. Bucureşti, Editura Expert, 1995.
* * * *Armata română în revoluţia din decembrie 1989. Studiu documentar- preliminar*. Coord. General-locotenent (r) prof. dr. Costache Codrescu. Bucureşti, Editura Militară, Institutul de Istorie şi Teorie Militară, 1994.
* * * *Asistenţa economică acordată României de Grupul ţărilor dezvoltate - G24*. Bucureşti, Departamentul pentru Integrare Europeană, martie 1998.
* * * *Codul penal. Infracţiuni în legi speciale*. Bucureşti, Editura All Beck, 2003.
* * * *Codul penal al României. Codul de procedură penală al României. Ediţie oficială*. Bucureşti. Editura Lumina Lex, 1997.
* * * *Democraţia în România*. Institute For Democracy And Electoral Assistance, 1997.
* * * *Întrebări cu şi fără răspuns: decembrie 1989. Memorialul Revoluţiei. Centrul Naţional de Documentare, Cercetare şi Informare Publică despre Revoluţia din Decembrie 1989*. Timişoara, Editura Mirton, 2001.
* * * *O enigmă care împlineşte şapte ani: comunicări prezentate la simpozionul cu acelaşi titlu de la Timişoara: (18-19 decembrie 1996)*. Coordonator Romulus Rusan. Bucureşti, Fundaţia Civică, 1997.
* * * *Piaţa Universităţii*. Volum de articole, mărturii şi documente coordonat de Gheorghe Dumbrăveanu, Ed. R, 1992.
* * * *Politici şi strategii culturale (1997-2000)*. Volum apărut sub egida Ministerului Culturii. Bucureşti, Institutul de Memorie Culturală, 2000.
* * * *1989: principiul dominoului: prăbuşirea regimurilor comuniste europene*. Ed. de Dumitru Preda şi Mihai Retegan. Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 2000.
* * * *Reforma şi lucrările publice în România (1997-2000)*. Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului. Bucureşti, Editura Universalia, 2000.
* * * *Revoluţia română văzută de ziarişti americani şi englezi*. Bucureşti, Editura Evenimentul,1991.
* * * *Revoluţiile din 1989: între trecut şi viitor*. Coordonator: Vladimir Tismăneanu. Bucureşti, Editura Polirom, 1999.
* * * *Riscuri şi politici ecologice în România*. Coordonator: Emil Constantinescu. Bucureşti, Editura Nefrit, 1994.
* * * *Simpozionul internaţional "Mişcări şi acţiuni disidente în perioada comunismului târziu". /Comunicarea istoricului rus Vladimir Bukovski./* Braşov, noiembrie 2003.
* * * *Tratatul de la Nisa*. Coordonatori: Vese Vasile şi Adrian Ivan. Cluj- Napoca, Editura Dacia, 2001.
* * * *Organizaţia Tratatului Atlanticului de Nord*. Bucureşti, Agenţia Naţională de Presă "Rompres", 2002.

https://biblioteca-digitala.ro

Rapoarte si materiale documentare

Agenda 2000 - Commission Opinion on Romania's Application for Membership of the European Union. Bruxelles, 15 iulie 1997.

Arhiva Securității, Fond "D" (Documentare). București, 1987.

Cartea Albă. Sistemul de Asistență Socială în România; Descriere, analiză și opțiuni pentru reformă. București, Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Buletin nr. 8, 1993.

Cartea Albă a Crimei Organizate și a Corupției. București, Consiliul Suprem de Apărare a țării, 1998.

Cartea Albă a Copilului. București, Fundația "Copiii României", 1997.

Cartea albă a Securității. Vol. I-IV. București, Serviciul Român de Informații, 1995.

Declarația celei de-a treia Conferințe Paneuropene a Miniștrilor Transporturilor. Helsinki, iunie 1997.

Instrucțiuni nr. D - 00190/1987, privind organizarea și desfășurarea activității informative - operative a organelor de Securitate. București, 1987.

Informare privind activitatea economică, socială, culturală și administrativă a județelor țării. Guvernul României. 1999.

National Human Development Report. Romania 1998. București, Editura Expert, 1998.

Notă privind activitatea desfășurată de secretarul de stat Gheorghe Mocuța în perioada mai 1998 - septembrie 2000 în cadrul Ministerului Justiției.

Notă privind evoluția principalilor indicatori ai activității Regiei Naționale a Pădurilor în perioada 1997-2000.

Pregătirea țărilor asociate din Europa Centrală și de Est pentru integrarea în piața internă a Uniunii. Cartea Albă, anexă. Bruxelles, Comisia Comunităților Europene, 3 mai 1995.

Probleme actuale ale Administrației Publice în România. București, Departamentul pentru Administrație Publică Locală, august 1995.

Punct de vedere preliminar al Serviciului Român de Informații privind evenimentele din decembrie 1989.

Punct de vedere privind probleme ale comunității de afaceri din România care se cer a fi rezolvate în perioada imediat următoare. București, Lucrări ale Camerei de Comerț și Industrie, august 1996.

Punct de vedere preliminar al Serviciului Român de Informații privind evenimentele din decembrie 1989. București, Parlamentul României, 1993.

Raport asupra evenimentelor din 13 - 15 iunie 1990. București, 1990. (Grupul pentru Dialog Social, Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România, Comitetul Helsinki)

Raport privind activitatea desfășurată de Consiliul Național de Acțiune Împotriva Corupției și Crimei Organizate. București, septembrie 2000.

Raport privind activitatea desfășurată de Ministerul de Interne în perioada 1996-2000. București, Ministerul de Interne, 2000.

Raport privind proiectele din domeniul Transporturilor ce beneficiază de finanțări din împrumuturi externe la data de 3 octombrie 2000. București, Ministerul Transporturilor, 2000.

Raport privind protecția mediului în perioada 1996-2000. București, Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, 2000.

Raport privind situația agriculturii în perioada 1996-2000. București, Ministerul Agriculturii, 2000.

Raport privind situația protecției copilului. București, Asociația Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului - Guvernul României, 2000.

Raport privind zonele defavorizate în perioada 1999-31 martie 2000. București, Agenția Națională pentru Dezvoltare Regională, 2000.

Raportul Amnesty International 2001.

Raportul Băncii Naționale a României, 1995.

Raportul Comisiei Europene "Europa 2000". Octombrie 1999.

Raportul Comisiei senatoriale a Parlamentului României privind acțiunile desfășurate în Revoluția din decembrie 1989. Vol. I și vol. II (Opinii separate).

Raportul 485/9 iulie 1995 al Curții de Conturi.

Raportul public al Curții de Conturi pe anul 2002. București, 2003. (Curtea de Conturi a României).

https://biblioteca-digitala.ro

Raportul de misiune al ambasadorului Sergiu Celac în țările caucaziene și Asiei Centrale, în perioada 14 iulie - 8 august 1997. București, MAE, 1997.

Raportul De Sabbata asupra democrației locale în România. Consiliul Europei, 1995.

Raportul Institutului pentru o Societate Deschisă. Independența Justiției în țările candidate la UE, 2001.

Raportul responsabilului programului global împotriva corupției al Națiunilor Unite - Conferința Regională a țărilor din Europa Centrală și de Est privind lupta cu corupția. București, martie 2000.

Raportul Serviciului Român de Informații. București, SRI, 1995.

Raportul United States Agency for International Development (USAID) 2001.

Reabilitarea și modernizarea ramurii 4c, a coridorului 4 Creta. ISPCF. SA - iunie 1997.

Raport al Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului. Realizări în perioada 1996-2000.

Regimul Iliescu. Ultimul mandat - un mandat ratat. '92 - '96. Documentar. (Dosare post-decembriste).

Regular Report from the Commission on Romania's Progress Towards Accesion 1998.

Regular Report from the Commission on Romania's Progress Towards Accesion 1999.

Regular Report from the Commission on Romania's Progress Towards Accesion 2000.

Regular Report from the Commission on Romania's Progress Towards Accesion 2001.

Regular Report from the Commission on Romania's Progress Towards Accesion 2003.

Rezoluția 26 din 30 aprilie 2003 în vederea ratificării de către Senatul SUA a integrării în NATO a 7 țări foste comuniste din Europa.

Sinteza aspectelor rezultate din anchetele efectuate de Parchetul Militar, în perioada 1990-1994, în cauzele privind evenimentele din decembrie 1989.

Periodice si articole în publicatii periodice

Anuarul Statistic al României. Comisia Națională pentru Statistică. Anii 1990 - 2004.

Monitorul Oficial al României. Partea I, anii II (1990)-XV (2004).

"Adevărul, numai adevărul". Interviu comun cu Silviu Brucan și gen. Nicolae Militaru. În: *Adevărul*, 23 august 1990.

Alexe Vladimir. *Lovitură de stat sau revoluție?* În: *Ziua*, 19 noiembrie 1999.

Andreescu Gabriel. *Legea 187/1999 și primul an de activitate a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității*. În: *Revista Română pentru Drepturile Omului*, nr. 20, 2001.

Catalan, Gabriel. *Inventarul miliției, securiștilor, magistraților și nomenclaturiștilor în dosarele judiciare privind cazul Ursu*. În: *Academia Cațavencu*, nr. 4 (633), ian - febr. 2004.

Catalan, Gabriel; Stănescu, Mircea. *Scurtă istorie a Securității*. În: *Sfera Politicii*, anul XII, nr. 109, 2004.

Cristoiu, Ion. *Lovitura de stat a generalului Stănculescu*. În: *Historia*, mai 2004.

Marea manipulare. În: *Jurnalul Național*, 27 februarie 2004.

România - Turnul Babel al drogurilor. În: *La Depeche Internationale des Drogues*, nr. 27, ianuarie 1994, Paris.

Stănescu, M. *Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității și problema moștenirii comunismului*. În: *Revista Română pentru Drepturile Omului*, nr. 25, 2003.

Turcu, Liviu. *Cum producea Securitatea valută pentru Ceaușescu*. În: *Jurnalul Național*, nr. 3342 (11 mai 2004).

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

7 ADEVĂRURI DESPRE ROMÂNIA

corupția de stat și crima organizată

caracterul criminal al loviturii de stat din decembrie '89

mineriadele: conspirații împotriva statului de drept

starea economiei

starea societății românești

siguranța națională și relațiile externe

dezinformarea și manipularea

1990-1996 *Regimul Iliescu și guvernările Roman-Stolojan-Văcăroiu: mai mult de 9 miliarde de dolari cheltuite pentru clientela politică, falimentul industriei, distrugerea sistemului de irigații, devalizarea băncilor și a flotei.*

1997-2000 *Administrația Constantinescu: promovarea legilor și instituțiilor democratice; salvarea sistemului financiar-bancar, reforma mineritului, pregătirea integrării în NATO și UE.*

2000-2004 *Guvernul Năstase: creșterea sărăciei și generalizarea corupției de stat pe fondul creșterii economice.*

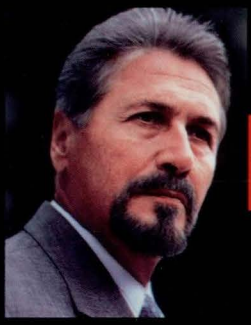

ULTIMA ȘANSĂ:
o mișcare populară de eliberare a României de sub ocupația mafiei securisto-comuniste.